

Het Nieuwe Testament, of Alle boeken des Nieuwen Verbonds van Onzen Heere Jezus Christus

<https://hdl.handle.net/1874/235979>

Vak 8

3

mm 13161

v. d. 9
3

HET
NIEUWE TESTAMENT
OF
ALLE BOEKEN DES NIEUWEN VERBONDS
VAN ONZEN HEERE
JEZUS CHRISTUS.

OP LAST VAN DE HOOGM. HEEREN
STATEN-GENERAAL DER VEREENIGDE NEDERLANDEN,
EN VOLGENS HET BESLUIT VAN DE NATIONALE SYNODE,
GEHOUDEN TE DORDRECHT IN DE JAREN MDCXVIII EN MDCXIX,
UIT DE OORSPRONKELIJKE (GRIEKSCH) TAAL
IN ONZE NEDERLANDSCHE OVERZETTING.

HET NEDERLANDSCH BIJBELGENOOTSCHAP.
1896.

Stoomdrukkerij ROELOFFZEN & HÜBNER, Amsterdam.

REGISTER VAN DE BOEKEN

DES

NIEUWEN TESTAMENTS.

Hoofdst.	Bladz.
28 Het Evangelie van Mattheüs	1—47
16 Het Evangelie van Marcus	47—77
24 Het Evangelie van Lucas	77—127
21 Het Evangelie van Johannes	127—164
28 De Handelingen der Apostelen	164—213

BRIEVEN VAN PAULUS:

16 Aan de Romeinen	213—232
16 Eerste aan de Corinthiërs	232—251
13 Tweede aan de Corinthiërs	252—264
6 Aan de Galatiërs	264—271
6 Aan de Efeziërs	271—277
4 Aan de Filippenzen	278—282
4 Aan de Colossenzen	283—287
5 Eerste aan de Thessalonicenzen	287—291
3 Tweede aan de Thessalonicenzen	291—293
6 Eerste aan Timótheüs	294—299
4 Tweede aan Timótheüs	299—303
3 Aan Titus	303—305
1 Aan Filémon	305—306
13 Aan de Hebreërs	306—321

ALGEMEENE BRIEVEN:

5 Van Jacobus	321—326
5 Eerste van Petrus	326—331
3 Tweede van Petrus	332—335
5 Eerste van Johannes	335—340
1 Tweede van Johannes	341
1 Derde van Johannes	342
1 Van Judas	343—344
22 De Openbaring van Johannes	344—367

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR DE BESCHRIJVING VAN

M A T T H E Û S.

HOOFDSTUK I.

HET boek des geslachts van Jezus Christus, den zoon van David, den zoon van Abraham.

2 Abraham gewon Isaak, en Isaak gewon Jakob, en Jakob gewon Juda en zijne broeders;

3 en Juda gewon Fares en Zara bij Thamar; en Fares gewon Esrom, en Esrom gewon Aram;

4 en Aram gewon Aminadab, en Aminadab gewon Nahasson, en Nahasson gewon Salmon;

5 en Salmon gewon Booz bij Rachab, en Booz gewon Obed bij Ruth, en Obed gewon Jesse;

6 en Jesse gewon David den Koning. En David de Koning gewon Salomo, bij degene die *Uria's vrouw was geweest*;

7 en Salomo gewon Roboam, en Roboam gewon Abia, en Abia gewon Asa;

8 en Asa gewon Josafat, en Josafat gewon Joram, en Joram gewon Ozias;

9 en Ozias gewon Joatham, en Joatham gewon Achaz, en Achaz gewon Ezekias;

10 en Ezekias gewon Manasse, en Manasse gewon Amon, en Amon gewon Josias;

11 en Josias gewon Jechonias en zijne broeders, omtrent de Babylonische overvoering.

12 En na de Babylonische overvoering gewon Jechonias

Salathiel, en Salathiel gewon Zorobabel;

13 en Zorobabel gewon Abiud, en Abiud gewon Eljakim, en Eljakim gewon Azor;

14 en Azor gewon Sadok, en Sadok gewon Achim, en Achim gewon Eliud;

15 en Eliud gewon Eleazar, en Eleazar gewon Matthan, en Matthan gewon Jakob;

16 en Jakob gewon Jozef, den man van Maria, uit welke geboren is Jezus gezegd Christus.

17 Alle de geslachten dan van Abraham tot David *zijn* veertien geslachten, en van David tot de Babylonische overvoering *zijn* veertien geslachten, en van de Babylonische overvoering tot Christus *zijn* veertien geslachten.

18 De geboorte van Jezus Christus was nu aldus: want als Maria zijne moeder met Jozef ondertrouwd was, eer zij te zamen gekomen waren, werd zij zwanger bevonden uit den Heiligen Geest.

19 Jozef nu, haar man, alzo hij rechtvaardig was, en haar niet wilde openbaarlijk te schande maken, was van wille haar heimelijk te verlaten.

20 En alzo hij deze dingen in den zin had, zie, de Engel des Heeren verscheen hem in den droom, zeggende: *Jozef, gij zoon Davids, wees niet be-*

vreesd Maria uwe vrouw tot u te nemen; want hetgeen in haar ontvangen is, dat is uit den Heiligen Geest;

21 en zij zal eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam heeten Jezus; want hij zal zijn volk zalig maken van hunne zonden.

22 En dit alles is geschied, opdat vervuld zoude worden hetgeen van den Heere gesproken is door den Profeet, zeggende:

23 Zie, de maagd zal zwanger worden en eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam heeten Emmanuel; hetwelk is, overgezet zijnde, God met ons.

24 Jozef dan, opgewekt zijnde van den slaap, deed gelijk de Engel des Heeren hem bevolen had, en heeft zijne vrouw tot zich genomen,

25 en bekende haar niet, totdat zij dezen haren eerstgeborenen zoon geboort had, en heette zijnen naam Jezus.

HOOFDSTUK 2.

TOEN nu Jezus geboren was te Bethlehem, *gelegen* in Judéa, in de dagen van den Koning Herodes, zie, *eeuige* wijzen van het Oosten, zijn te Jeruzalem aangekomen,

2 zeggende: Waar is de geboren Koning der Joden? want wij hebben gezien zijne ster in 't Oosten, en zijn gekomen om hem te aanbidden.

3 De Koning Herodes nu *dit* gehoord hebbende, werd ontroerd, en geheel Jeruzalem met hem;

4 en hij éénvergaderd hebbende alle de Overpriesters en Schriftgeleerden des volks, vraagde van hen, waar de Christus zoude geboren worden.

5 En zij zeiden tot hem: Te Bethlehem, in Judéa *gelegen*; want alzoo is geschreven door den Profeet:

6 En gij Bethlehem, *gij* land

van Juda, zijt *geenszins* de minste onder de Vorsten van Juda; want uit u zal de Leidsman voortkomen die mijn volk Israël weiden zal.

7 Toen heeft Herodes de wijzen heimelijk geroepen, en vernam naarstiglijk van hen den tijd wanneer de ster verscheene was;

8 en hen naar Bethlehem zeggende, zeide: Reist henen en onderzoek naarstiglijk naar dat kindeken, en als gij het zult gevonden hebben, boodschapt het mij, opdat ik ook come en datzelve aanbidde.

9 En zij den Koning gehoord hebbende, zijn benengerisd; en zie, de ster, die zij in 't Oosten gezien hadden, ging hun voor, totdat zij kwam en stond boven *de plaats* waar het kindeken was.

10 Als zij nu de ster zagen, verheugden zij zich met zeer groote vreugde;

11 en in het huis gekomen zijnde, vonden zij het kindeken met Maria zijne moeder, en nedervallende, hebben zij hetzelfde aanbeden; en hunne schatten opengedaan hebbende, brachten zij hem geschenken, goud en wierook en mirre.

12 En door Goddelijke openbaring vermaand zijnde in den droom, dat zij niet zouden wederkeeren tot Herodes, vertrokken zij door eenen anderen weg weder naar hun land.

13 Toen zij nu vertrokken waren, zie, de Engel des Heeren verschijnt Jozef in den droom, zeggende: Sta op, en neem tot u het kindeken en zijne moeder, en vlied in Egypte, en wees aldaar totdat ik het u zeggen zal; want Herodes zal het kindeken zoeken, om hetzelfde te dooden.

14 Hij dan opgestaan zijnde, nam het kindeken en zijne moeder tot zich in den nacht, en vertrok naar Egypte,

15 en was aldaar tot den dood

van, Herodes; opdat vervuld zoude worden hetgeen van den Heere gesproken is door den Profeet, zeggende: Uit Egypte heb ik mijnen Zoon geroepen.

16 Als Herodes zag dat hij van de wijzen bedrogen was, toen werd hij zeer toornig, en eenigen afgezonden hebbende, heeft hij omgebracht alle de kinderen die binnen Bethlehem en in alle deszelfs landpalen waren, van twee jaren oud en daaronder, naar den tijd dien hij van de wijzen naarstiglijk onderzocht had.

17 Toen is vervuld geworden 'tgeen gesproken is door den Profeet Jeremia, zeggende:

18 Eene stemme is in Rama gehoord, geklag, geweent en veel gekerm; Rachel beweende hare kinderen, en wilde niet vertroost wezen, omdat ze niet zijn.

19 Toen Herodes nu gestorven was, zie, de Engel des Heeren verschijnt Jozef in den droom, in Egypte,

20 zeggende: Sta op, neem het kindeken en zijne moeder tot u, en trek in het land Israëls; want zij zijn gestorven die de ziel des kindekens zochten.

21 Hij dan, opgestaan zijnde, heeft tot zich genomen het kindeken en zijne moeder, en is gekomen in het land Israëls.

22 Maar als hij hoorde dat Archelaüs in Judéa Koning was, in de plaats van zijnen vader Herodes, vreesde hij daarheen te gaan; maar door Goddelijke openbaring vermaand in den droom, is hij vertrokken in de deelen van Galiléa.

23 En daar gekomen zijnde, nam hij zijne woonplaats in de stad genaamd Nazareth; opdat vervuld zoude worden wat door de Profeten gezegd is, dat hij Nazarener zal geheeten worden.

HOOFDSTUK 3.

EN in die dagen kwam Johannes de Dooper, predikende in de woestijn van Judéa,

2 en zeggende: Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.

3 Want deze is 't van denwelken gesproken is door Jesaja den Profeet, zeggende: De stemme des roependen in de woestijn: Bereidt den weg des Heeren, maakt zijne paden recht.

4 En deze Johannes had zijne kleeding van kameelshaar, en eenen lederen gordel om zijne lendenen; en zijn voedsel was sprinkhanen en wilde holig.

5 Toen is tot hem uitgegaan Jeruzalem en geheel Judéa en 't geheele land rondom den Jordaan;

6 en werden van hem gedoopt in den Jordaan, belijdende hunne zonden.

7 Hij dan ziende velen van de Farizeërs en Sadduceërs tot zijnen doop komen, sprak tot hen: Gij adderengebroedsels, wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomenden toorn?

8 Brengt dan vruchten voort der bekeering waardig;

9 en meent niet bij uzelfen te zeggen: Wij hebben Abraham tot een vader; want ik zeg u, dat God zelfs uit deze steenen Abraham kinderen kan verwekken.

10 En ook is alreede de bijl aan den wortel der boomen gelegd; alle boom dan die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouden en in 't vuur geworpen.

11 Ik doop u wel met water tot bekeering; maar die na mij komt is sterker dan ik, wiens schoenen ik niet waardig ben hem na te dragen: die zal u met den Heiligen Geest en met vuur doopen;

12 wiens waa in zijne hand is, en hij zal zijnen dorschvloer

doorzuiveren, en zijne tarwe in zijne schuur samenbrengen, en zal het kaf met onuitblussche-lijk vuur verbranden.

13 Toen kwam Jezus van Galiléa naar den Jordaan tot Johannes, om van hem gedoopt te worden.

14 Doch Johannes weigerde hem zeer, zeggende: Mij is noodig van u gedoopt te worden, en komt gij tot mij?

15 Maar Jezus antwoordende, zeide tot hem: Laat nu af, want aldus betaamt ons alle gerechtigheid te vervullen. Toen liet hij van hem af.

16 En Jezus gedoopt zijnde, is terstond opgeklommen uit het water; en zie, de hemelen werden hem geopend, en hij zag den Geest Gods nederdalen gelijk eene duive, en op hem komen.

17 En zie, eene stemme uit de hemelen, zeggende: Deze is mijn Zoon, mijn Geliefde, in denwelken ik mijn welbehagen heb.

HOOFDSTUK 4.

TOEN werd Jezus van den Geest weggeleid in de woestijn, om verzocht te worden van den duivel.

2 En als hij veertig dagen en veertig nachten gevast had, hongerde hem ten laatste.

3 En de verzoeker tot hem gekomen zijnde, zeide: Indien gij Gods Zoon zijt, zeg dat deze steenen brooden worden.

4 Doch hij antwoordende zeide: Daar is geschreven: De mensch zal bij brood alleen niet leven, maar bij alle woord dat door den mond Gods uitgaat.

5 Toen nam hem de duivel mede naar de heilige stad, en stelde hem op de tinne des Tempels,

6 en zeide tot hem: Indien gij Gods Zoon zijt, werp uzelf nederwaarts: want daar is geschreven, dat hij zijne Engelen

van u bevelen zal, en dat zij u op de handen zullen nemen, opdat gij niet te eeniger tijd uwen voet aan eenen steen aanstoot.

7 Jezus zeide tot hem: Daar is wederom geschreven: Gij zult den Heere uwen God niet verzoeken.

8 Wederom nam hem de duivel mede op eenen zeer hoogen berg, en toonde hem alle de koninkrijken der wereld en hunne heerlijkheid,

9 en zeide tot hem: Alle deze dingen zal ik u geven, indien gij nedervallende mij zult aanbidden.

10 Toen zeide Jezus tot hem: Ga weg, satan, want daar staat geschreven: Den Heere uwen God zult gij aanbidden, en hem alleen dienen.

11 Toen liet de duivel van hem af; en zie, de Engelen zijn toegekomen en dienden hem.

12 Als nu Jezus gehoord had dat Johannes overgeleverd was, is hij wedergekeerd naar Galiléa.

13 En Nazareth verlaten hebbende is komen wonen te Kapernaüm, gelezen aan de zee, in de landpalen van Zebulon en Naftali:

14 opdat vervuld zoude worden 't geen gesproken is door Jesaja den Profeet, zeggende:

15 Het land Zebulon en het land Naftali, *om* den weg der zee over den Jordaan, Galiléa der volkeren,

16 het volk dat in duisternis zat, heeft een groot licht gezien; en degenen die zaten in het land en de schaduw des doods, denzelfen is een licht opgegaan.

17 Van toen aan heeft Jezus begonnen te prediken, en te zeggen: Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.

18 En Jezus wandelende aan de zee van Galiléa, zag twee broeders, *namelijk* Simon gezegd Petrus, en Andreas zijnen

broeder, het net in de zee werpende, (want zij waren visschers);

19 en hij zeide tot hen: Volgt mij na, en ik zal u visschers der menschen maken.

20 Zij dan terstond de netten verlatende, zijn hem nagevolgd.

21 En hij, van daar voortgegaan zijnde, zag twee andere broeders, *namelijk* Jacobus, den zoon van Zebedeüs, en Johannes zijnen broeder, in het schip met hunnen vader Zebedeüs hunne netten vermakende, en heeft hen geroepen.

22 Zij dan terstond verlatende het schip en hunnen vader, zijn hem nagevolgd.

23 En Jezus omging geheel Galiléa, leerende in hunne Synagogen, en predikende het Evangelie des Koninkrijks, en genezende alle ziekte en alle kwale onder het volk.

24 En zijn gerucht ging *van daar* uit in geheel Syrië; en zij brachten tot hem allen die kwalijk gesteld waren, met verscheidene ziekten en pijnen bevangen zijnde, en van den duivel bezeten, en maanzieken, en geraakten; en hij genas dezelve.

25 En vele scharen volgden hem na, van Galiléa, en *van* Decápolis, en *van* Jeruzalem, en *van* Judéa, en *van* over den Jordaan.

HOOFDSTUK 5.

EN Jezus de scharen ziende, is geklommen op eenen berg, en als hij nedergezeten was, kwamen zijne discipelen tot hem.

2 En zijnen mond geopend hebbende, leerde hij hen, zeggende:

3 Zalig *zijn* de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.

4 Zalig *zijn* die treuren; want zij zullen vertroost worden.

5 Zalig *zijn* de zachtmoedigen;

want zij zullen het aardijk heërven.

6 Zalig *zijn* die honger en dorsten *naar* de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden.

7 Zalig *zijn* de barmhartigen; want hun zal barmhartigheid geschieden.

8 Zalig *zijn* de reinen van hart; want zij zullen God zien.

9 Zalig *zijn* de vreedzamen; want zij zullen Gods kinderen genaamd worden.

10 Zalig *zijn* die vervolgd worden om der gerechtigheid wil; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.

11 Zalig zijt zij als u de *menschen* smaden en vervolgen, en ligende alle kwaad tegen u spreken om mijuentwille.

12 Verlijdt en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen; want alzoo hebben zij vervolgd de Profeten die *vóór u geweest zijn*.

13 Gij zijt het zout der aarde; indien nu het zout smakeloos wordt, waarmede zal het gezouten worden? Het deugt nergens meer toe, dan om buiten geworpen en van de menschen vertreden te worden.

14 Gij zijt het licht der wereld; eene stad boven op eenen berg liggende, kan niet verbergen zijn;

15 noch steekt men eene kaars aan en zet die onder eene korenmaat, maar op eenen kandelaar, en zij schijnt allen die in het huis *zijn*.

16 Laat uw licht alzoo schijnen voor de menschen dat zij uwe goede werken mogen zien, en uwen Vader die in de hemelen is verheerlijken.

17 Meent niet dat ik gekomen ben om de Wet of de Profeten te ontbinden; ik ben niet gekomen om *die* te ontbinden, maar te vervullen.

18 Want voorwaar zegge ik u, totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet éene

ja na noch één tittel van de wet voorbijgaan, totdat het alles zal zijn geschied.

19 Zoo wie dan één van deze minste geboden zal onthouden, en de menschen alzoo zal geleerd hebben, *die* zal de minste genaamd worden in het Koninkrijk der hemelen; maar zoo wie *dezelve* zal gedaan en geleerd hebben, *die* zal groot genaamd worden in het Koninkrijk der hemelen.

20 Want ik zeg u, tenzij uwe gerechtigheid overvloediger zij dan der Schriftgeleerden en der Farizeers, dat gij in het Koninkrijk der hemelen geenszins zult ingaan.

21 Gij hebt gehoord dat *tot* de ouden gezegd is: Gij zult niet dooden; maar zoo wie doodt, *die* zal strafbaar zijn door het gericht.

22 Doch ik zeg u, zoo wie ten onrechte op zijnen broeder toornig is, *die* zal strafbaar zijn door 't gericht; en wie tot zijnen broeder zegt: *Itaka*, *die* zal strafbaar zijn door den grooten Raad; maar wie zegt: Gij dwaas, *die* zal strafbaar zijn door het helse vuur.

23 Zoo gij dan uwe gave zult op het altaar offeren, en aldaar gedachtig wordt dat uw broeder iets tegen u heeft,

24 laat *daar* uwe gave voor het altaar, en ga henen, verzoen u eerst met uwen broeder, en kom dan en offer uwe gave.

25 Wees haastelijk welgezind *tegens* uwe wederpartij, terwijl zij nog met hem op den weg zijt; opdat de wederpartij niet misschien u den rechter overlevere, en de rechter u den dienaar overlevere, en gij in de gevangenis geworpen wordt.

26 Voorwaar ik zeg u, gij zult daar geenszins uitkomen, totdat gij den laatsten penning zult betaald hebben.

27 Gij hebt gehoord dat *van*

de ouden gezegd is: Gij zult geen overspel doen.

28 Maar ik zeg u, dat zoo wie *een* vrouw *naakt* om *dezelve* te begeeren, *die* heeft alreede overspel in zijn hart met haar gedaan.

29 Indien dan uw rechteroog u ergert, trek het uit en werp het *van* u, want het is u nut dat één uwer leden verga, en niet uw geheele lichaam in de hel geworpen worde.

30 En indien uwe rechterhand u ergert, houw ze af en werp ze *van* u; want het is u nut dat één uwer leden verga, en niet uw geheele lichaam in de hel geworpen worde.

31 Daar is ook gezegd: Zoo wie zijne vrouw verlaten zal, *die* geve haar eenen scheidbrief,

32 Maar ik zeg u, dat zoo wie zijne vrouw verlaten zal anders dan uit oorzaak van hoererij, *die* maakt dat zij overspel doet; en zoo wie de verlatene zal trouwen, *die* doet overspel.

33 Wederom hebt gij gehoord dat *van* de ouden gezegd is: Gij zult den eed niet breken, maar gij zult den Heere uwe eeden houden.

34 Maar ik zeg u, zweert ganschelijk niet: noch bij den hemel, omdat hij is de troon Gods;

35 noch bij de aarde, omdat zij is de voetbank zijner voeten; noch bij Jeruzalem, omdat zij is de stad des grooten Konings;

36 noch bij uw hoofd zult gij zweren, omdat gij niet één haar kunt wit of zwart maken.

37 Maar laat zijn uw woord ja, ja; neen, neen: wat boven deze is, dat is uit den booze.

38 Gij hebt gehoord dat gezegd is: Oog om oog en tand om tand.

39 Maar ik zeg u, dat gij den booze niet wederstaat; maar zoo wie u op de rechterwang slaat, keer hem ook de andere toe;

40 en zoo iemand met u rechten wil, en uwen rok nemen, laat hem ook den mantel;

41 en zoo wie u zal dwingen ééne mijl te gaan, ga met hem twee mijlen.

42 Geef dengenen die iets van u bidt, en keer u niet af van dengenen, die van u leenen wil.

43 Gij hebt gehoord dat er gezegd is: Gij zult uwen naaste liefhebben en uwen vijand zult gij haten.

44 Maar ik zeg u, hebt uwe vijanden lief, zegent ze die u vervloeken, doet wel dengenen die u haten, en bidt voor degenen die u geweld doen, en die u vervolgen;

45 opdat gij moogt kinderen zijn uws Vaders die in de hemelen is; want hij doet zijne zon opgaan over boozen en goeden, en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.

46 Want indien gij liefhebt die u liefhebben wat loon hebt gij? Doen ook de tollenaars niet hetzelfde?

47 En indien gij uwe broeders alleen groet, wat doet gij boven anderen? Doen ook niet de tollenaars alzoo?

48 Weest dan gijlieden volmaakt, gelijk uw Vader, die in de hemelen is, volmaakt is.

HOOFDSTUK 6.

HEBT acht dat gij uwe aalmoes niet doet voor de menschen, om van hen gezien te worden; anders hebt gij geen loon bij uwen Vader die in de hemelen is.

2 Wanneer gij dan aalmoes doet, zoo laat vóór u niet trompetten, gelijk de geveinsden in de Synagogen en op de straten doen, opdat ze van de menschen geëerd mogen worden; voorwaar zeg ik u, zij hebben hun loon weg.

3 Maar als gij aalmoes doet, zoo laat uw linkerhand niet weten wat uwe rechter doet,

4 opdat uwe aalmoes in het

verborgen zij: en uw Vader die in 't verborgen ziet, die zal het u in het openbaar vergelden.

5 En wanneer gij bidt, zoo zult gij niet zijn gelijk de geveinsden; want die plegen gaarne in de Synagogen en op de hoeken der straten staande te bidden, opdat zij van de menschen mogen gezien worden: voorwaar ik zeg u, dat zij hun loon weg hebben.

6 Maar gij, wanneer gij bidt, ga in uwe binnenkamer, en uwe deur gesloten hebbende, bid uw Vader die in 't verborgen is; en uw Vader die in 't verborgen ziet, zal het u in 't openbaar vergelden.

7 En als gij bidt, zoo gebruikt geen ijdel verhaal van woorden, gelijk de heidenen; want zij meenen dat zij door hunne veelheid van woorden zullen verhoord worden.

8 Wordt dan hun niet gelijk; want uw Vader weet wat gij van noode hebt, eer gij hem bidt.

9 Gij dan bidt aldus: Onze Vader, die in de hemelen zijt, uw naam worde geheiligd;

10 uw Koninkrijk kome; uw wil geschiede gelijk in den hemel *alzo* ook op de aarde;

11 geef ons heden ons dagelijksch brood;

12 en vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren;

13 en leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den booze; want uw is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, in der eeuwigheid. Amen.

14 Want indien gij den menschen hunne misdaden vergeeft, zoo zal uw hemelsche Vader ook u vergeven;

15 maar indien gij den menschen hunne misdaden niet vergeeft, zoo zal ook uw Vader uwe misdaden niet vergeven.

16 En wanneer gij vast, toont geen droevig gezicht gelijk de geveinsden; want zij mismaken

hunne aangezichten, opdat zij van de menschen mogen gezien worden als zij vasten. Voorwaar ik zeg u, dat zij hun loon weg hebben.

17 Maar gij, als gij vast, zalf uw hoofd en wasch uw aangezicht,

18 opdat het van de menschen niet gezien worde als gij vast, maar van uwen Vader die in 't verborgen is; en uw Vader die in 't verborgen ziet, zal het u in 't openbaar vergelden.

19 Vergadert u geen schatten op de aarde, waar ze de moten de roest verderft, en waar de dieven doorgraven en stelen;

20 maar vergadert u schatten in den hemel, waar ze noch mot noch roest verderft, en waar de dieven niet doorgraven noch stelen.

21 Want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.

22 De kaars des lichaams is het oog; indien dan uw oog eenvoudig is, zoo zal uw gehele lichaam verlicht wezen;

23 maar indien uw oog boos is, zoo zal geheel uw lichaam duister zijn. Indien dan het licht, dat in u is, duisternis is, hoe groot zal de duisternis *zele zija!*

24 Niemand kan twee heeren dienen; want of hij zal den éénen haten en den anderen liefhebben, of hij zal den éénen aanhangen en den anderen verachten. Gij kunt niet God dienen en den Mammon.

25 Daarom zeg ik u, zijt niet bezorgd voor uw leven, wat gij eten en wat gij drinken zult, noch voor uw lichaam, waarmede gij u kleeden zult; is het leven niet meer dan het voedsel, en het lichaam dan de kleeding?

26 Aanziet de vogelen des hemels, dat zij niet zaaien, noch maaien, noch verzamelen in de schuren, en uw hemelsche Vader voedt *nochtans* dezelve; gaat gij dezelve niet seer veel te boven?

27 Wie toch van u kan met bezorgd te zijn ééne el tot zijne lengte toedoen?

28 En wat zijt gij bezorgd voor de kleeding? Aanmerkt de leliën des velds, hoe zij wassen: zij arbeiden niet en spinnen niet,

29 en ik zeg u, dat ook Salomo in al zijne heerlijkheid niet is bekleed geweest gelijk ééne van deze.

30 Indien nu God het gras des velds, dat heden is, en morgen in den oven geworpen wordt, alzoo bekleedt, zal hij u niet veel meer *kleden*, gij klein-geloovigen?

31 Daarom zijt niet bezorgd, zeggende: Wat zullen wij eten, of wat zullen wij drinken, of waarmede zullen wij ons kleden?

32 Want alle deze dingen zoeken de heidenen; want uw hemelsche Vader weet dat gij alle deze dingen behoeft.

33 Maar zoekt eerst het Koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid, en alle deze dingen zullen u toegeworpen worden.

34 Zijt dan niet bezorgd tegen den morgen, want de morgen zal voor het zijne zorgen; *elke* dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad.

HOOFDSTUK 7.

ORDEELT niet, opdat gij niet geoordeeld wordt.

2 Want met welk oordeel gij oordeelt, zult gij geoordeeld worden; en met welke maat gij meet, zal u wedergemeten worden.

3 En wat ziet gij den splinter die in het oog uws broeders is, maar den balk die in uw oog is, merkt gij niet?

4 Of hoe zult gij tot uwen broeder zeggen: Laat toe dat ik den splinter uit uw oog uitdoe; en zie, daar is een balk in uw oog.

5 Gij gevinsde, werp eerst den balk uit uw oog, en dan zult

gij bezien om den splinter uit uws broeders oog uit te doen.

6 Geeft het heilige den honden niet, noch werpt uwe parelen voor de zwijnen; opdat zij niet te eeniger tijd dezelve met hunne voeten vertreden en zich omkeerende, u verscheuren.

7 Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opengedaan worden.

8 Want een iegelijk die bidt, die ontvangt; en die zoekt, die vindt; en die klopt, dien zal opengedaan worden.

9 Of wat mensch is er onder u, zoo zijn zoon hem zoude bidden om brood, die hem eenen steen zal geven,

10 en zoo lijf hem om eenen visch zoude bidden, die hem eene slang zal geven?

11 Indien dan gij die boos zijt weet, uwen kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal uw Vader die in de hemelen is; goede *gaven* geven dengenen die ze van hem bidden.

12 Alle *dingen* dan, die gij wilt dat á de menschen zouden doen, doet gij hun ook alzo; want dat is de Wet en de Profeten.

13 Gaat in door de enge poort; want wijd is de poort en breed is de weg die tot het verderf leidt, en velen zijn er die door dezelve ingaan;

14 want de poort is eng en de weg is nauw die tot het leven leidt, en weinigen zijn er die denzelven vinden.

15 Maar wacht u van de valsche Profeten, dewelke in schaapskleederen tot u komen, maar van binnen zijn ze grijpende wolven.

16 Aan hunne vruchten zult gij ze kennen. Leest men ook eene druif van doornen of vijgen van distelen?

17 Alzoo iedere goede boom brengt voort goede vruchten, en een kwade boom brengt voort kwade vruchten.

18 Een goede boom kan geen kwade vruchten voortbrengen, noch een kwade boom goede vruchten voortbrengen.

19 Iedere boom die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen.

20 Zoo zult gij dan dezelve aan hunne vruchten kennen.

21 Niet een iegelijk die tot mij zegt: Heere, Heere, zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen, maar die daar doet den wil mijns Vaders die in de hemelen is.

22 Velen zullen te dien dage tot mij zeggen: Heere, Heere, hebben wij niet in uwen naam geprofeteerd, en in uwen naam duivelen uitgeworpen, en in uwen naam vele krachten gedaan?

23 En dan zal ik hun openlijk antwoorden: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van mij, gij die de ongerechtigheid werkt.

24 Een iegelijk dan die deze mijne woorden hoort, en dezelve doet, dien zal ik vergelijken bij een voorzichtig man, die zijn huis op eene steenrots gebouwd heeft;

25 en daar is slagregen nedergevallen, en de waterstroomen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen dat huis aangevallen en het is niet gevallen, want het was op de steenrots gegrond.

26 En een iegelijk die deze mijne woorden hoort, en dezelve niet doet, die zal bij eenen dwazen man vergeleken worden, die zijn huis op het zand gebouwd heeft;

27 en de slagregen is nedergevallen, en de waterstroomen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen het huis aangeslagen; en het is gevallen, en zijn val was groot.

28 En het is geschied als Jezus deze woorden geëindigd had, dat de scharen zich ontzetten over zijne leer;

29 want hij leerde hen als machthebbende en niet als de Schriftgeleerden.

HOOFDSTUK 3.

TOEN hij nu van den berg afgeklommen was, zijn hem vele scharen gevolgd.

2 En zie, een melaatsche kwam en aanbad hem, zeggende: Heere, indien gij wilt, gij kunt mij reinigen.

3 En Jezus de hand uitstrekkende, heeft hem aangeraakt, zeggende: Ik wil, word gereinigd. En terstond werd hij van zijne melaatschheid gereinigd.

4 En Jezus zeide tot hem: Zie dat gij *dit* niemand zegt; maar ga henen, toon uzelf den Priester, en offer de gave die Mozes geboden heeft, hun tot eene getuigenis.

5 Als nu Jezus te Kapernaüm ingegaan was, kwam tot hem een hoofdman over honderd, biddende hem,

6 en zeggende: Heere, mijn knecht ligt te huis geraakt, en lijdt zware pijn.

7 En Jezus zeide tot hem: Ik zal komen en hem genezen.

8 En de hoofdman over honderd antwoordende zeide: Heere, ik ben niet waardig dat gij onder mijn dak zoudt inkomen, maar spreek alleenlijk een woord, en mijn knecht zal genezen worden.

9 Want ik ben ook een mensch onder de macht van *andere*, hebbende onder mij krijgsknechten, en ik zeg tot dezen: Ga, en hij gaat; en tot den anderen: Kom, en hij komt; en tot mijnen dienstknecht: Doe dat, en hij doet het.

10 Jezus nu *dit* hoorende, heeft zich verwonderd, en zeide tot degenen die hem volgden: Voorwaar zegge ik u, ik heb zelfs in Israël zoo groot geloof niet gevonden.

11 Doch ik zeg u, dat velen zullen komen van Oosten en

Westen, en zullen met Abraham en Isaak en Jakob aanzitten in het Koninkrijk der hemelen;

12 en de kinderen des Koninkrijks zullen uitgeworpen worden in de buitensteduisternis; aldaar zal weening zijn en knersing der tanden.

13 En Jezus zeide tot den hoofdman over honderd: Ga henen, en u geschiede gelijk gij geloofd hebt. En zijn knecht is gezond geworden te dierzelfder ure.

14 En Jezus gekomen zijnde in het huis van Petrus, zag zijne vrouws moeder te bed liggen, hebbende de koorts.

15 En hij raakte hare hand aan, en de koorts verliet haar; en zij stond op en diende hen.

16 En als het laat geworden was, hebben zij velen, van den duivel bezeten, tot hem gebracht, en hij wierp de *booze* geesten uit met het woord, en hij genas allen die kwalijk gesteld waren;

17 opdat vervuld zoude worden wat gesproken was door Jesaja den Profeet, zeggende: Hij heeft onze krankheden op zich genomen en onze ziekten gedragen.

18 En Jezus vele scharen rondom zich ziende, beval aan de andere zijde over te varen.

19 En daar kwam een zeker Schriftgeleerde tot hem, en zeide tot hem: Meester, ik zal u volgen waar gij ook henen gaat.

20 En Jezus zeide tot hem: De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des menschen heeft niet waar hij het hoofd nederlegge.

21 En een ander uit zijne discipelen zeide tot hem: Heere, laat mij toe dat ik eerst henenga en mijnen vader begrave.

22 Doch Jezus zeide tot hem: Volg mij, en laat de dooden hunne dooden begraven.

23 En als hij in 't schip gegaan was, zijn hem zijne discipelen gevolgd.

24 En zie, daar ontstond een groote onstuimigheid in de zee, alzoo dat het schip van de golven bedekt werd; doch hij sliep.

25 En zijne discipelen bij hem komende, hebben hem opgewekt, zeggende: Heere, behoed ons, wij vergaan.

26 En hij zeide tot hen: Wat zijt gij vreesachtig, gij kleingelooovigen? Toen stond hij op en bestrafte de winden en de zee, en daar werd groote stilte.

27 En de menschen verwonderden zich, zeggende: Hoe danig een is deze, dat ook de winden en de zee hem gehoorzaam zijn!

28 En als hij aan de overzijde was gekomen in het land der Gergesenen, zijn hem twee, van den duivel bezeten, ontmoet, komende uit de graven, die zeer wreed waren, alzoo dat niemand door dien weg kon voorbijgaan.

29 En zie, zij riepen, zeggende: Jezus, gij Zoon Gods, wat hebben wij met u te doen? Zijt gij hier gekomen om ons te pijnigen voor den tijd?

30 En verre van hen was eene kudde veler zwijnen weidende;

31 en de duivelen baden hem, zeggende: Indien gij ons uitwerpt, laat ons toe dat wij in die kudde zwijnen varen.

32 En hij zeide tot hen: Gaat henen. En zij uitgaande voeren henen in de kudde zwijnen en zie, de geheele kudde zwijnen stortte van de steilte af in de zee, en zij stierven in 't water.

33 En die ze weidden zijn gevlucht; en als zij in de stad gekomen waren, boodschapten zij alle *deze* dingen, en wat den bezetenen *geschied was*.

34 En zie, de geheele stad ging uit, Jezus tegemoet; en als zij hem zagen, baden zij dat hij uit

hunne landpalen wilde vertrekken.

HOOFDSTUK 9.

EN in het schip gegaan zijnde, voer hij over en kwam in zijne stad. En zie, zij brachten tot hem eenen geraakte, op een bed liggende.

2 En Jezus hun geloofziende, zeide tot den geraakte: Zoon, wees welgemoed, uwe zonden zijn u vergeven.

3 En zie, sommigen der Schriftgeleerden zeiden in zichzelf: Deze lastert God.

4 En Jezus ziende hunne gedachten, zeide: Waarom overdenkt gij kwaad in uwe harten?

5 Want wat is lichter, te zeggen: De zonden zijn u vergeven, of te zeggen: Sta op en wandel?

6 Doch opdat gij moogt weten, dat de Zoon des menschen macht heeft op de aarde de zonden te vergeven (toen zeide hij tot den geraakte): Sta op, neem uw bed op, en ga henen naar uw huis.

7 En hij opgestaan zijnde, ging henen naar zijn huis.

8 De scharen nu *dat* ziende, hebben zich verwonderd en God verheerlijkt, die zoodanige macht den menschen gegeven had.

9 En Jezus van daar voortgaande, zag eenen mensch in het tolhuis zitten, genaamd Mattheüs, en zeide tot hem: Volg mij. En hij opstaande, volgde hem.

10 En het geschiedde als hij in het huis *van Mattheüs* aanzat, zie, vele tollenaars en zondaars kwamen en zaten mede aan met Jezus en zijne discipelen.

11 En de Farizeërs *dat* ziende, zeiden tot zijne discipelen: Waarom eet uw Meester met de tollenaars en zondaren?

12 Maar Jezus *zulks* hoorende, zeide tot hen: Die gezond zijn hebben den medicijneester niet van noode, maar die ziek zijn.

13 Doch gaat lieuen en leert wat het zij: Ik wil barmhartigheid, en niet offerande; want ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekeering.

14 Toen kwamen de discipelen van Johannes tot hem, zeggende: Waarom vasten wij en de Farizeers veel, en uwe discipelen vasten niet?

15 En Jezus zeide tot hen: Kunnen ook de bruiloftskinderen treuren zoolang de bruidegom bij hen is? Maar de dagen zullen komen wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zijn, en dan zullen zij vasten.

16 Ook zet niemand eenen lap ongevold laken op een oud kleed; want deszelfs aangezette lap scheurt af van het kleed, en er wordt eene ergere scheur.

17 En men doet geen nieuwen wijn in oude *lederen* zakken; anders bersten de *lederen* zakken, en de wijn wordt uitgestort, en de *lederen* zakken verderven; maar men doet nieuwen wijn in nieuwe *lederen* zakken, en beide te zamen worden behouden.

18 Als hij deze dingen tot hen sprak, zie, een overste kwam en aanbad hem, zeggende: Mijne dochter is nu terstond gestorven, doch kom en leg uwe hand op haar, en zij zal leven.

19 En Jezus opgestaan zijnde, volgde hem, en zijne discipelen.

20 (En zie, eene vrouw die twaalf jaren het bloedvloeien gehad had, komende tot hem van achteren, raakte den zoom zijns kleeds aan;

21 want zij zeide in zichzelf: Indien ik alleenlijk zijn kleed aanraak, zoo zal ik gezond worden.

22 En Jezus zich omkeerende en haar ziende, zeide: Wees welgemeend, dochter; uw geloof heeft u behouden. En de vrouw werd gezond van die ure af.)

23 En als Jezus in het huis des

oversten kwam, en zag de pijpers en de woelende schare,

24 zeide hij tot hen: **Vertrekt**, want het dochterken is niet dood, maar slaapt. En zij belachten hem.

25 Als nu de schare nitgedreven was, ging hij in, en greep hare hand; en het dochterken stond op.

26 En dit gerucht ging uit door dat geheele land.

27 En als Jezus van daar voortging, zija hem twee blinden gevolgd, roepende en zeggende: *Gij Zoon Davids*, ontferm u onzer.

28 En als hij in huisgekomen was, kwamen de blinden tot hem, en Jezus zeide tot hen: Geloofst gij dat ik dat doen kan? Zij zeiden tot hem: Ja, Heere.

29 Toen raakte hij hunne oogen aan zeggende: U geschiede naar uw geloof.

30 En hunne oogen zija geopend geworden. En Jezus heeft hun zeer strengelijk verboden, zeggende: Ziet dat het niemand wete.

31 Maar zij uittegaan zijnde, hebben hem ruchtbaargemaakt door dat geheele land.

32 Als deze nu uitgingen, zie, zoo brachten zij tot hem eenen mensch die stom en van den duivel bezeten was.

33 En, als de duivel uitgeworpen was, sprak de stomme. En de scharen verwonderden zich, zeggende: Daar is nooit desgelijks in Israël gezien.

34 Maar de Farizeers zeiden: Hij werpt de duivelen uit door den overste der duivelen.

35 En Jezus omging alle de steden en vlekken, leerende in hunne Synagogen, en predikende het Evangelie des Koninkrijks, en genezende alle ziekten en alle kwalen onder het volk.

36 En hij de scharen ziende, werd innerlijk met ontferming bewogen over hen, omdat ze vermoeid en verstrooid waren,

gelijk schapen die geen en her-
der hebben.

37 Toen zeide hij tot zijne disci-
pelen: De oogst is wel groot,
maar de arbeiders zijn weinige:

38 bidt dan den Heere des
oogstes, dat hij arbeiders in
zijn oogst uitstoote.

HOOFDSTUK 10.

EN zijne twaalf discipelen
tot zich geroepen hebbende,
heeft hij hun macht gegeven
over de onreine geesten, om
dezelve uit te werpen, en om
alle ziekte en alle kwaal te
genezen.

2 De namen nu der twaalf
Apostelen zijn deze: de eerste,
Simon gezegd Petrus, en An-
dréas zijn broeder; Jacobus de
zoon van Zebedeus, en Johannes
zijn broeder;

3 Filippus en Bartholomeüs;
Thomas en Mattheüs de tolle-
naar; Jacobus, de zoon van Al-
feüs, en Lebbeüs toegenaamd
Thaddeüs;

4 Simon Kananites, en Judas
Iskariot, die hem ook verraden
heeft.

5 Deze twaalf heeft Jezus uit-
gezonden, en hun bevel ge-
geven, zeggende: Gij zult niet
henengaan op den weg der hei-
denen, en gij zult niet ingaan
in eenige stad der Samaritanen;

6 maar gaat veel meer henen
tot de verlorene schapen van
het huis Israëls.

7 En henengaande, predikt,
zeggende: Het Koninkrijk der
hemelen is nabij gekomen.

8 Geneest de zieken, reinigt
de melaatschen, wekt de dooden
op, werpt de duivelen uit. Gij
hebt het om niet ontvangen,
geeft het om niet.

9 Verkrijgt u noch goud, noch
zilver, noch kopergeld in uwe
gordels;

10 noch male tot den weg,
noch twee rokken, noch schoe-
nen, noch staf; want de ar-
beider is zijn voedsel waardig.

11 En in wat stad of vlek gij

zult inkomen, onderzoekt wie
daarin waardig is; en blijft al-
daar totdat gij daar uitgaat.

12 En als gij in het huis gaat,
zoo groet hetzelve.

13 En indien dat huis waardig
is, zoo kome uw vrede over
hetzelve; maar indien het niet
waardig is, zoo keere uw vrede
weder tot u.

14 En zoo iemand u niet zal
ontvangen, noch uwe woorden
hooren, uitgaande uit dat huis
of uit die stad, schudt het stof
uwer voeten af.

15 Voorwaar zegge ik u, het
zal den lande van Sodom en
Gomorra verdringlijker zijn in
den dag des oordeels dan die
stad.

16 Zie, ik zend u als schapen
in 't midden der wolven: zijt
dan voorzichtig gelijk de slan-
gen, en oprecht gelijk de duiven.

17 Maar wacht u voor de men-
schen; want zij zullen u over-
leveren in de raadvergaderin-
gen, en in hunne Synagogen
zullen zij u geeselen;

18 en gij zult ook voor Stad-
houders en Koningen geleid
worden om mijnentwille, hun
en den heidenen tot getuigenis.

19 Doch wanneer zij u over-
leveren, zoo zult gij niet be-
zorgd zijn, hoe of wat gij spre-
ken zult; want het zal u in die
ure gegeven worden, wat gij
spreken zult;

20 want gij zijt het niet die
spreekt, maar het is de Geest
uws Vaders die in u spreekt.

21 En de één broeder zal den
anderen broeder overleveren tot
den dood, en de vader het kind;
en de kinderen zullen opstaan
tegen de ouders, en zullen ze
dooden.

22 En gij zult van allen gehaat
worden om mijnen naam; maar
die volstandig zal blijven tot
den einde, die zal zalig worden.

23 Wanneer zij u dan in deze
stad vervolgen, vliedt in de
andere; want voorwaar zegge
ik u, gij zult uwe reis door de

steden Israëls niet geëindigd hebben, of de Zoon des menschen zal gekomen zijn.

24 De discipel is niet boven den meester, noch de dienstknecht boven zijnen heer.

25 Het zij den discipel genoeg dat hij worde gelijk zijn meester, en de dienstknecht gelijk zijn heer. Indien zij den heer des huizes Beelzebub hebben geheeten, hoeveel te meer zijne huisgenooten.

26 Vrees dan hen niet; want daar is niets bedekt hetwelk niet zal ontdekt worden, en verborgen hetwelk niet zal geweten worden.

27 Hetgeen ik u zeg in de duisternis, zegt het in 't licht; en 'tgeen gij hoort in het oor, predikt dat op de daken.

28 En vreest niet voor degenen die het lichaam dooden, en de ziel niet kunnen dooden; maar vreest veel meer Hem die beide ziel en lichaam kan verderven in de hel.

29 Worden niet twee muschken om een penningken verkocht? En niet één van deze zal op de aarde vallen zonder uwen Vader.

30 En ook uwe haren des hoofds zijn alle geteld.

31 Vreest dan niet: gij gaat vele muschken te boven.

32 Een iegelijk dan die mij belijden zal voor de menschen, dien zal ik ook belijden voor mijnen Vader die in de hemelen is;

33 maar zoo wie mij verloochend zal hebben voor de menschen, dien zal ik ook verloochenen voor mijnen Vader die in de hemelen is.

34 Meent niet dat ik gekomen ben om vrede te brengen op de aarde; ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard.

35 Want ik ben gekomen om den mensch tweedrachtig te maken tegen zijnen vader, en de dochter tegen hare moeder,

en de schoondochter tegen hare schoonmoeder;

36 en zij zullen des menschen vijanden worden, die zijne huisgenooten zijn.

37 Die vader of moeder liefheeft boven mij, is mijns niet waardig; en die zoon of dochter liefheeft boven mij, is mijns niet waardig;

38 en die, zijn kruis niet op zich neemt en mij navolgt, is mijns niet waardig.

39 Die zijne ziel vindt, zal dezelve verliezen; en die zijne ziel zal verloren hebben om mijnentwil, zal dezelve vinden.

40 Die u ontvangt, ontvangt mij; en die mij ontvangt, ontvangt Hem die mij gezonden heeft.

41 Die een Profeet ontvangt in den naam eens Profeten, zal het loon eens Profeten ontvangen; en die eenen rechtvaardige ontvangt in den naam eens rechtvaardigen, zal het loon eens rechtvaardigen ontvangen.

42 En zoo wie één van deze kleinen te drinken geeft alleenlijk een beker koud water, in den naam eens discipels, voorwaar zeg ik u, hij zal zijn loon geenszins verliezen.

HOOFDSTUK II.

EN het is geschied toen Jezus geëindigd had zijnen twaalf discipelen bevelen te geven, dat hij van daar voortging, om te leeren en te prediken in hunne steden.

2 En Johannes in de gevangenis gehoord hebbende de werken van Christus, zond twee van zijne discipelen,

3 en zeide tot hem: Zijt gij degene die komen zoude, of verwachten wij eenen anderen?

4 En Jezus antwoordde en zeide tot hem: Gaat henen en boodschapt Johannes weder hetgeen gij hoort en ziet:

5 de blinden worden ziende

en de kreupelen wandelen, de melaatschen worden gereinigd en de dooven hooren, de dooden worden opgewekt en den armen wordt het Evangelie verkondigd;

6 en zalig is hij die aan mij niet zal geërgerd worden.

7 Als nu dezen henengingen, heeft Jezus tot de scharen begonnen te zeggen van Johannes: Wat zijt gij uitgegaan in de woestijn te aanschouwen? Een riet dat van den wind ginds en weder bewogen wordt?

8 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Een mensch met zachte kleederen bekleed? Zie, die zachte *kleederen* dragen, zijn in der Koningen huizen.

9 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Een Profet? Ja, ik zeg u, ook veel meer dan een Profet.

10 Want deze is het van denwelken geschreven staat; Zie, ik zend mijnen Engel voor uw aangezicht, die uwen weg bereiden zal voor u henen.

11 Voorwaar zegge ik u, onder degenen die van vrouwen geboren zijn, is niemand opgestaan meerder dan Johannes de Dooper; doch die de minste is in het Koninkrijk der hemelen, is meerder dan hij.

12 En van de dagen van Johannes den Dooper tot nu toe wordt het Koninkrijk der hemelen geweld aangedaan, en de geweldigers nemen hetzelfde met geweld.

13 Want alle de Profeten en de Wet hebben tot Johannes toe geprofeteerd.

14 En zoo gij het wilt aannemen, hij is Elna die komen zoude.

15 Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

16 Doch waarbij zal ik dit geslacht vergelijken? Het is gelijk de kinderens die op de markten zitten en hunnen gezellen toeroepen,

17 en zeggen: Wij hebben u

op de fluit gespeeld en gij hebt niet gedanst; wij hebben u klaagliederen gezongen en gij hebt niet geweend.

18 Want Johannes is gekomen noch etende noch drinkende, en zij zeggen: Hij heeft den duivel.

19 De Zoon des menschen is gekomen etende en drinkende, en zij zeggen: Ziedaar een mensch die een vraat en wijzuiper is, een vriend van tollenaars en zondaren. Doch de wijsheid is gerechtvaardigd geworden van hare kinderen.

20 Toen begon hij de steden, in dewelke zijne krachten meest geschied waren, te verwijten, omdat ze zich niet bekeerd hadden:

21 Wee u, Chorazin, wee u Bethsaida! Want zoo in Tyrus en Sidon de krachten waren geschied die in u geschied zijn, zij zouden zich eertijds in zak en asch bekeerd hebben.

22 Doch ik zeg u, het zal Tyrus en Sidon verdraaglijker zijn in den dag des oordeels dan ulieden.

23 En gij, Kapernaüm, dat tot den hemel toe zijt verhoogd, gij zult tot de helte toe nedergestooten worden: want zoo in Sodom die krachten waren geschied die in u geschied zijn, het zoude tot op den huidige dag gebleven zijn.

24 Doch ik zegge u, dat het den lande van Sodom verdraaglijker zal zijn in den dag des oordeels dan u.

25 In dien tijd antwoordde Jezus en zeide: Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde, dat gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderens geopenbaard;

26 Ja, Vader, want alzoo is geweest het welbehagen voor U.

27 Alle dingen zijn mij overgegeven van mijnen Vader; en niemand kent den Zoon dan de Vader, noch iemand kent den

Vader dan de Zoon, en dien het de Zoon wil openbaren.

28 Komt herwaarts tot mij, allen die vermoeid en belast zijt, en ik zal u ruste geven.

29 Neemt mijn juk op u, en leert van mij dat ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uwe zielen.

30 Want mijn juk is zacht en mijn last is licht.

HOOFDSTUK 12.

In dien tijd zing Jezus op eenen sabbatdag door het gezaaide, en zijne discipelen hadden honger, en begonnen aren te plukken en te eten.

2 En de Farizeërs *dat* ziende, zeiden tot hem: Zie, uwe discipelen doen wat niet geoorloofd is te doen op den sabbat.

3 Maar hij zeide tot hen: Hebt gij niet gelezen wat David gedaan heeft, toen hem hongerde en hun die met hem *waren*?

4 hoe hij gezaaid is in het Huis Gods, en de toonbrooden gegeten heeft, die het hem niet geoorloofd was te eten, noch ook hun die met hem *waren*, maar den Priesteren alleen?

5 Of hebt gij niet gelezen in de Wet, dat de Priesters den sabbat ontheiligen in den Tempel op de sabbatdagen, en *noch* *taut* onschuldig zijn?

6 En ik zeg u, dat een, meerder dan de Tempel, hier is.

7 Doch zoo gij geweten hadt wat het zij: Ik wil barmhartigheid, en niet offerande, gij zoudt de onschuldigen niet veroordeeld hebben.

8 Want de Zoon des menschen is een Heer ook van den sabbat.

9 En van daar voortzaande, kwam hij in hunne Synagoge.

10 En zie, daar was een mensch die eene dorre hand had; en zij vraagden hem, zeggende: Is 't ook geoorloofd op de sabbatdagen te genezen?

(opdat zij hem mochten beschuldigen.)

11 En hij zeide tot hen: Wat mensch zal er onder u zijn, die één schap heeft, en zoo dat op eenen sabbatdag in een gracht valt, *die* hetzelfde niet zal aangrijpen en uitheyen?

12 Hoe veel gaat nu een mensch een schap te boven! Zoo is het dan op de sabbatdagen geoorloofd wel te doen.

13 Toen zeide hij tot dien mensch: Strek uwe hand uit; en hij strekte ze uit, en zij werd hersteld, gezond gelijk de andere.

14 En de Farizeërs uitgegaan zijnde, hielden te zamen raad tegen hem, hoe zij hem dooden mochten.

15 Maar Jezus *dat* wetende, vertrok van daar, en vele scharen volgden hem; en hij genas ze allen.

16 en gebod hun scherpelijk dat zij hem niet openbaar maken zouden;

17 opdat vervuld zoude worden hetgeen gesproken is door Jesaja den Profeet, zeggende:

18 Zie, mijn knecht welken ik verkoren heb, mijn beminde in welken mijne ziele een welbehagen heeft; ik zal mijnen Geest op hem leggen, en hij zal het oordeel den heidenen verkondigen.

19 Hij zal niet twisten, noch roepen, en daar zal niemand zijne stemme op de straten hooren.

20 Het gekrookte riet zal hij niet verbreken, en de rookende vlaswiek zal hij niet uitblussen, totdat hij het oordeel zal uitbrengen tot overwinning.

21 En in zijnen naam zullen de heidenen hopen.

22 Toen werd tot hem gebracht een van den duivel bezeten, *die* blind en stom was; en hij genas hem, alzoo dat de blinde en de stomme beide sprak en zag.

23 En alle de scharen ontzet-

ten zich, en zeiden: Is niet deze de zoon Davids?

24 Maar de Farizeërs *dit* gehoord hebbende, zeiden: Deze werpt de duivelen niet uit dan door Beëlzebul den overste der duivelen.

25 Doch Jezus kennende hunne gedachten, zeide tot hen: Een ieder koninkrijk dat tegen zichzelf verdeeld is, wordt verwoest; en een iedere stad of hujs dat tegen zichzelf verdeeld is, zal niet bestaan;

26 en indien de satan den satan uitwerpt, zoo is hij tegen zichzelf verdeeld: hoe zal dan zijn rijk bestaan?

27 En indien ik door Beëlzebul de duivelen uitwerp, door wien werpen ze dan uwe zonen uit? Daarom zullen die uwe rechters zijn.

28 Maar indien ik door den Geest Gods de duivelen uitwerp, zoo is dan het Koninkrijk Gods tot u gekomen.

29 Of hoe kan iemand in 't hujs eens sterken inkomen en zijne vaten ontrooven, tenzij hij eerst den sterke gebonden hebbe? en alsdan zal hij zijn hujs berooven.

30 Wie met mij niet is, die is tegen mij, en wie met mij niet vergadert, die verstroot.

31 Daarom zeg ik u, alle zonde en lastering zal den menschen vergeven worden, maar de lastering tegen den Geest zal den menschen niet vergeven worden.

32 En zoo wie *eenig* woord gesproken zal hebben tegen den Zoon des menschen, het zal hem vergeven worden; maar zoo wie tegen den Heiligen Geest zal gesproken hebben, het zal hem niet vergeven worden, noch in deze eeuw noch in de toekomst.

33 Of maakt den boom goed en zijne vrucht goed, of maakt den boom kwaad en zijne vrucht kwaad; want uit de vrucht wordt de boom gekend.

34 Gij addereengebroadseis, hoe kunt gij goede dingen spreken daar gij boos zijt? want uit den overvloed des harten spreekt de mond.

35 De goede mensch brengt goede dingen voort uit den goeden schat des harten, en de booze mensch brengt booze dingen voort uit den boozen schat.

36 Maar ik zeg u, dat van elk lijdeld woord 't welk de menschen zullen gesproken hebben, zij van hetzelfde zullen rekenschap geven in den dag des oordeels.

37 Want uit uwe woorden zult gij gerechtvaardigd worden, en uit uwe woorden zult zij veroordeeld worden.

38 Toen antwoordden sommigen der Schriftgeleerden en Farizeërs, zeggende: Meester, wij wilden van u *wel* een teeken zien.

39 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: Het boos en overspelig geslacht verzoekt een teeken, en hun zal geen teeken gegeven worden dan het teeken van Jona den Profeet.

40 Want gelijk Jona drie dagen en drie nachten was in den buik van den walvisch, alzoo zal de Zoon des menschen drie dagen en drie nachten wezen in het hart der aarde.

41 De mannen van Ninevé zullen opstaan in het oordeel met dit geslacht, en zullen hetzelfde veroordeelen; want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Jona; en zie, meer dan Jona is hier.

42 De Koningin van het Zuiden zal opstaan in het oordeel met dit geslacht, en hetzelfde veroordeelen; want zij is gekomen van de einden der aarde om te hooren de wijsheid van Salomo; en zie, meer dan Salomo is hier.

43 En wanneer de onreine geest van den mensch uitge-

gaan is, zoo gaat hij door dorre plaatsen, zoekende rust en vindt ze niet.

44 Dan zegt hij: Ik zal wederkeeren in mijn huis van waar ik uitgegaan ben; en komende, vindt hij het ledig, met bezemen gekeerd en versierd.

45 Dan gaat hij heenen en neemt met zich zeven andere geesten, booser dan hijzelf, en ingegaan zijnde, wonen ze aldaar; en het laatste van dien mensch wordt erger dan het eerste. Alzoo zal het ook met dit boos geslacht zijn.

46 En als hij nog tot de scharen sprak, zie, zijne moeder en broeders stonden buiten, zoekende hem te spreken.

47 En iemand zeide tot hem: Zie, uwe moeder en uwe broeders staan daar buiten, zoekende u te spreken.

48 Maar hij antwoordende, zeide tot dengene die hem dat zeide: Wie is mijne moeder en wie zijn mijne broeders?

49 En zijne hand uitstrekken- de over zijne discipelen, zeide hij: Zie, mijne moeder en mijne broeders.

50 Want zoo wie den wil mijns vaders doet die in de hemelen is, die is mijn broeder en zuster en moeder.

HOOFDSTUK 13.

EN te dien dage Jezus uit het huis gegaan zijnde, zat bij de zee;

2 en tot hem vergaderden vele scharen, zoodat hij in een schip ging en nederzat; en al de schare stond op den oever.

3 En hij sprak tot hen vele dingen door gelijkenissen, zeggende: Zie, een zaaiër ging uit om te zaaien.

4 En als hij zaaide, viel een deel van het zaad bij den weg; en de vogelen kwamen en aten datzelve op.

5 En een ander deel viel op steenachtige plaatsen, waar het niet veel aarde had; en

het ging terstond op, omdat het geen diepte van aarde had;

6 maar als de zon opgegaan was, zoo is het verbrand geworden, en omdat het geen wortel had is het verdord.

7 En een ander deel viel in de doornen, en de doornen wiessen op en verstikten hetzelve.

8 En een ander deel viel in de goede aarde, en gaf vrucht, het één honderd-, het ander zestig-, en het ander dertig-rond.

9 Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

10 En de discipelen tot hem komende, zeiden tot hem: Waarom spreekt gij tot hen door gelijkenissen?

11 En hij antwoordende, zeide tot hen: Omdat het u gegeven is, de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen te weten, maar dien is 't niet gegeven.

12 Want wie heeft, dien zal gegeven worden, en hij zal overvloediglijk hebben; maar wie niet heeft, van dien zal genomen worden ook dat hij heeft.

13 Daarom spreek ik tot hen door gelijkenissen, omdat zij ziende niet zien, en hoorende niet hooren noch ook verstaan.

14 En in hen wordt de Profetie van Jesaja vervuld, die zegt: Met het gehoor zult gij hooren en geenszins verstaan, en ziende zult gij zien en geenszins bemerken.

15 Want het hart dezès volks is dik geworden, en zij hebben met de ooren zwaarlijk gehoord, en hunne oogen hebben zij toegedaan; opdat zij niet te eeniger tijd met de oogen zouden zien, en met de ooren hooren en met het hart verstaan, en zich bekeeren, en ik hen geneze.

16 Doch wie oogen zijn zalig omdat zij zien, en wie ooren omdat zij hooren.

17 Want voorwaar ik zeg u, dat vele Profeten en rechtvaardigen hebben begeerd te zien de dingen die gij ziet, en hebben ze niet gezien, en te hooren de dingen die gij hoort, en hebben ze niet gehoord.

18 Gij dan, hoort de gelijkenis van den zaaiër.

19 Als iemand het Woord des Koninkrijks hoort en niet verstaat, zoo komt de booze en rukt weg hetzeen in zijn hart gezaaid was: deze is degene die hij den weg bezaaid is.

20 Maar die in steenachtige plaatsen bezaaid is, deze is degene die het woord hoort, en het terstond met vreugde ontvangt;

21 doch hij heeft geen wortel in zichzelf, maar is voor eenen tijd; en als verdrukking of vervolging komt om des Woords wil, zoo wordt hij terstond geërgerd.

22 En die in de doornen bezaaid is, deze is degene die het Woord hoort, en de zorgvuldigheid dezer wereld en de verleiding des rijkdoms verstikt het Woord, en het wordt onvruchtbaar.

23 Die nu in de goede aarde bezaaid is, deze is degene, die het Woord hoort en verstaat, die ook vrucht draagt en voortbrengt, de één honderd-, de ander zestig-, en de ander dertigvoud.

24 Eene andere gelijkenis heeft hij hun voorgesteld, zeggende: Het Koninkrijk der hemelen is gelijk een mensch die goed zaad zaaide in zijnen akker;

25 en als de menschen slapen, kwam zijn vijand en zaaide onkruid midden in de tarwe, en ging weg.

26 Toen het nu tot kruid opgeschoten was en vrucht voortbracht, toen opstaarde zich ook het onkruid.

27 En de dienstknechten van den heer des huizes gingen en zeiden tot hem: Heer, hebt

gij niet goed zaad in uwen akker gezaaid? Van waar heeft hij dan dit onkruid?

28 En hij zeide tot hen: Een vijandig mensch heeft dat gedaan. En de dienstknechten zeiden tot hem: Wilt gij dan dat wij henen gaan en datzelve vergaderen?

29 Maar hij zeide: Neen, opdat gij het onkruid vergaderende, ook mogelijk met hetzelfde de tarwe niet uittrekt,

30 Laat ze beide te zamen opwassen tot den oogst, en in den tijd des oogstes zal ik tot de maaiers zeggen: Vergadert eerst het onkruid en bindt het in busselen, om hetzelfde te verbranden; maar brengt de tarwe te zamen in mijne schuur.

31 Eene andere gelijkenis heeft hij hun voorgesteld, zeggende: Het Koninkrijk der hemelen is gelijk het mostaardzaad, hetwelk een mensch heeft genomen en in zijnen akker gezaaid;

32 hetwelk wel het minste is onder alle de zaden, maar wanneer het opgewassen is, dan is het 't meeste van de moeskruiden, en het wordt een boom, alzoo dat de vogelen des hemels komen en nestelen in zijne takken.

33 Eene andere gelijkenis sprak hij tot hen, zeggende: Het Koninkrijk der hemelen is gelijk een zuurdeesem, welken eene vrouw nam en verborg in drie maten meel, totdat het geheel gezuurd was.

34 Alle deze dingen heeft Jezus tot de scharen gesproken door gelijkenissen en zonder gelijkenis sprak hij tot hen niet;

35 opdat vervuld zoude worden wat gesproken is door den Profeet, zeggende: Ik zal mijnen mond opendoen door gelijkenissen, ik zal voortbrengen dingen die verborgen waren van de grondlegging der wereld.

36 Toen nu Jezus de scharen *van zich* gelaten had, ging hij naar huis. En zijne discipelen kwamen tot hem, zeggende: Verklaar ons de gelijkenis van het onkruid des akkers.

37 En hij antwoordende, zeide tot hen: Die het goede zaad zait, is de Zoon des menschen;

38 en de akker is de wereld; en het goede zaad zijn de kinderen des Koninkrijks; en het onkruid zijn de kinderen des boozen;

39 en de vijand die hetzelfde gezaid heeft, is de duivel; en de oogst is de voleinding der wereld; en de maaiers zijn de Engelen.

40 Gelijkerwijs dan het onkruid vergaderd en met vuur verbrand wordt, alzoo zal het ook zijn in de voleinding dezer wereld:

41 de Zoon des menschen zal zijne Engelen uitzenden, en zij zullen uit zijn Koninkrijk vergaderen alle de ergernissen, en degenen die de ongerechtigheid doen,

42 en zullen dezelve in den vurigen oven werpen: daar zal weening zijn en knersing der tanden.

43 Dan zullen de rechtvaardigen blinken gelijk de zon in 't Koninkrijk huns Vaders. Die ooren heeft om te hooren, die hoore.

44 Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een schat in den akker verborgen, welken een mensch gevonden hebbende, verborg *dica*, en van blijdschap over denzelfen gant hij henen en verkoopt al wat hij heeft, en koopt dien akker.

45 Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een koopman die schoone parelen zoekt;

46 dewelke hebbende éene parel van groote waarde gevonden, zing henen en verkocht al wat hij had, en kocht dezelve.

47 Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een net geworpen in de zee, dat allerlei soorten *van visschen* samenbreugt;

48 hetwelk *de visschers*, wanneer het vol geworden is, aan den oever optrekken, en nederzittende lezen zij het goede uit in *hunne* vaten, maar het kwade werpen zij weg.

49 Alzoo zal het in de voleinding der eeuwen wezen: de Engelen zullen uitgaan en de boozen uit het midden der rechtvaardigen afscheiden,

50 en zullen dezelve in den vurigen oven werpen: daar zal weening zijn en knersing der tanden.

51 En Jezus zeide tot hen: Hebt gij dit alles verstaan? Zij zeiden tot hem: Ja, Heere.

52 En hij zeide tot hen: Daarom een iegelijk Schriftgeleerde in het Koninkrijk der hemelen onderwezen, is gelijk een heer des huizes, die uit zijnen schat nieuwe en oude dingen voortbrengt.

53 En het is geschied als Jezus deze gelijkenissen geëindigd had, vertrok hij van daar.

54 En gekomen zijnde in zijn vaderland, leerde hij ze in hunne Synagoge, zoodat zij zich ontzetten en zeiden: Van waar komt dezen die wijsheid en die krachten?

55 Is deze niet de zoon des timmermans? En is zijne moeder niet genaamd Maria, en zijne broeders Jacobus en Joses en Simon en Judas?

56 En zijne zusters, zijn ze niet alle bij ons? Van waar komt dan dezen dit alles?

57 En zij werden aan hem geërgerd. Maar Jezus zeide tot hen: Een Profeet is niet ongeëerd dan in zijn vaderland en in zijn huis.

58 En hij heeft aldaar niet vele krachten gedaan vanwege hun ongelooft.

HOOFDSTUK 14.

TE dier tijd hoorde Herodes de Viervorst het gerucht van Jezus,

2 en zeide tot zijne knechten: Deze is Johannes de Dooper; hij is opgewekt van de dooden, en daarom werken die krachten in hem.

3 Want Herodes had Johannes gevangen genomen, en hem gebonden en in den kerker gezet, om den wil van Herodias, de huisvrouw van Filippus zijnen broeder;

4 want Johannes zeide tot hem: Het is u niet geoorloofd haar te hebben.

5 En willende hem dooden, vreesde hij het volk, omdat zij hem hielden voor een Profeet.

6 Maar als de dag van Herodes' geboorte gehouden werd, dans- te de dochter van Herodias in het midden van hen, en zij be- haagde Herodes;

7 waarom hij haar met eede beloofde te geven wat zij ook eischen zoude.

8 En zij, te voren onderricht zijnde van hare moeder, zeide: Geef mij hier in een schotel het hoofd van Johannes den Dooper.

9 En de Koning werd be- droefd; doch om de eeden en degenen die met hem aanzaten, gebod hij dat het haar zoude gegeven worden,

10 en zond henen en ont- hoofdde Johannes in den kerker.

11 En zijn hoofd werd ge- bracht in een schotel, en aan het dochterken gegeven; en zij droeg het tot hare moeder.

12 En zijne discipelen kwa- men en namen het lichaam weg, en begroeven hetzelve, en gingen en boodschapten het Jezus.

13 En als Jezus dit hoorde, vertrok hij van daar te scheep naar eene woeste plaats alléén; en de scharen dat hoorende,

zijn hem te voet gevolgd uit de steden.

14 En Jezus uitgaande, zag eene groote schare, en werd innerlijk met ontferming over hen bewogen, en genas hunne kranken.

15 En als het nu avond werd, kwamen zijne discipelen tot hem, zeggende: Deze plaats is woest, en de tijd is nu voor- bijgegaan: laat de scharen van u, opdat zij heengaan in de vlekken en zichzelf spijs koop.

16 Maar Jezus zeide tot hen: 't Is hun niet van noode henen te gaan: geeft zij hun te eten.

17 Doch zij zeiden tot hem: Wij hebben hier niet dan vijf brooden en twee visschen.

18 En hij zeide: Brengt mij dezelve hier.

19 En hij beval de scharen neder te zitten op het gras, en nam de vijf brooden en de twee visschen, en opwaarts ziende naarden hemel, zegende hij dezelve; en als hij ze ge- broken had, gaf hij de brooden aan de discipelen, en de disci- pelen aan de scharen.

20 En zij aten allen en werden verzadigd; en zij namen op het overschot der brokken, twaalf volle korven.

21 Die nu gegeten hadden waren omtrent vijf duizend mannen, zonder de vrouwen en kinderen.

22 En terstond dwong Jezus zijne discipelen in het schip te gaan, en vóór hem af te varen naar de andere zijde, terwijl hij de scharen van zich zoude laten.

23 En als hij nu de scharen van zich gelaten had, klom hij op den berg alléén, om te bidden. En als het nu avond was geworden, zoo was hij daar alléén.

24 En het schip was nu mid- den in de zee, zijnde in nood van de baren; want de wind was hun tegen.

25 Maar ter vierde nachtwake kwam Jezus af tot hen, wandelende op de zee.

26 En de discipelen ziende hem op de zee wandelen, werden ontroerd, zeggende: Het is een spooksel; en zij schreeuwden van vrees.

27 Maar terstond sprak Jezus hen aan, zeggende: Zijt goedsmoeds, ik ben het, vreest niet.

28 En Petrus antwoordde hem en zeide: Heere, indien gij het zijt, zoo gebied mij tot u te komen op het water.

29 En hij zeide: Kom. En Petrus klom neder van het schip, en wandelde op het water om tot Jezus te komen.

30 Maar ziende den sterken wind, werd hij bevreesd, en als hij begon neder te zinken riep hij, zeggende: Heere, behoud mij.

31 En Jezus terstond de hand uitstekende, greep hem aan, en zeide tot hem: Gij kleinge-loovige, waarom hebt gij gewankeld?

32 En als zij in 't schip geklommen waren, stilde de wind.

33 Die nu in het schip waren, kwamen en aanbaden hem, zeggende: Waarlijk, gij zijt Gods Zoon.

34 En overgevaren zijnde, kwamen zij in het land Gennésareth.

35 En als de mannen van die plaats hem werden kennende, zonden zij in dat geheele omliggende land, en brachten tot hem allen die kwalijk gesteld waren,

36 en baden hem dat zij alleenlijk den zoom zijns kleeds zouden mogen aanraken; en zooveel als hem aanraakten werden gezond.

HOOFDSTUK 15.

TOEN kwamen tot Jezus *erui-ge* Schriftgeleerden en Farizeërs die van Jeruzalem waren, zeggende:

2 Waarom overtreden uwe discipelen de inzettingen der ouden? Want zij wasschen hunne handen niet, wanneer zij brood zullen eten.

3 Maar hij antwoordende, zeide tot hen: Waarom overtreedt ook gij het gebod Gods door uwe inzetting?

4 Want God heeft geboden, zeggende: Eer uwen vader en uwe moeder; en: Wie vader of moeder vloekt, die zal den dood sterven.

5 Maar zij zegt: Zoo wie tot vader of moeder zal zeggen: *Het is een gave*, zoo wat u van mij zoude kunnen ten nutte komen, en zijnen vader of zijne moeder geenszins zal eeren, *die voldoet*.

6 En gij hebt *alzó*: Gods gebod krachteloos gemaakt door uwe inzetting.

7 Gij geveinsden, wel heeft Jesaja van u geprofeteerd, zeggende:

8 Dit volk genaakt Mij met hunnen mond en eert Mij met de lippen, maar hun hart houdt zich verre van Mij;

9 doch tevergeefs eeren zij Mij, leerende leeringen *die* geboden van menschen zijn.

10 En als hij de schare tot zich geroepen had, zeide hij tot hen: Hooft en verstaat:

11 hetgeen ten monde ingaat ontreinigt den mensch niet; maar hetgeen ten monde uitgaat, dat ontreinigt den mensch.

12 Toen kwamen zijne discipelen tot hem, en zeiden tot hem: Weet gij *wel*, dat de Farizeërs deze rede hoorende geërgerd zijn geweest?

13 Maar hij antwoordende, zeide: Alle plant die mijn hemelsche Vader niet geplant heeft, zal uitgeroeid worden.

14 Laat ze varen, zij zijn blinde leidslieden der blinden: indien nu de blinde den blinde leidt, zoo zullen zij beiden in de gracht vallen.

15 En Petrus antwoordende,

zeide tot hem: Verklaar ons deze gelijkenis.

16 Maar Jezus zeide: Zijt ook gijlieden alsnog onwetende?

17 Verstaat gij nog niet, dat al wat ten monde ingaat in den buik komt, en in de heimelijkheid wordt uitgeworpen?

18 Maar die dingen die ten monde uitgaan, komen voort uit het hart, en die ontreinigen den mensch.

19 Want uit het hart komen voort booze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valsche getuigenissen, lasteringen;

20 deze dingen zijn het die den mensch ontreinigen, maar het eten met ongewasschen handen ontreinigt den mensch niet.

21 En Jezus van daar gaande, vertrok naar de deelen van Tyrus en Sidon.

22 En zie, eene Kanaaneesche vrouw uit die landpalen komende, riep tot hem, zeggende: Heere, *gij* Zoon Davids, ontferm u mijner: mijne dochter is deerlijk van den duivel bezeten.

23 Doch hij antwoordde haar niet een woord. En zijne discipelen tot hem komende, baden hem, zeggende: Laat ze van u, want zij roept ons na.

24 Maar hij antwoordende, zeide: Ik ben niet gezonden dan tot de verloren schapen van het huis Israëls.

25 En zij kwam en aanbad hem, zeggende: Heere, help mij.

26 Doch hij antwoordde en zeide: Het is niet betamelijk het brood der kinderen te nemen en den hondkens *voor* te werpen.

27 En zij zeide: Ja, Heere, doch de hondkens eten ook van de brokskens die daar vallen van de tafel hunner heeren.

28 Toen antwoordde Jezus en zeide tot haar: O vrouw, groot is uw geloof: u geschiede ge-

lijk gij wilt. En hare dochter werd gezond van diezelfde ure.

29 En Jezus van daar vertrekkende, kwam aan de zee van Galiléa, en klom op den berg en zat daar neder.

30 En vele scharen zijn tot hem gekomen, hebbende bij zich kreupelen, blinden, stommen, lammen en vele anderen, en wierpen ze voor de voeten van Jezus; en hij genas dezelve:

31 alzoó dat de scharen zich verwonderden, ziende de stommen sprekende, de lammen gezond, de kreupelen wandelende, en de blinden ziende; en zij verheerlijkten den God Israëls.

32 En Jezus zijne discipelen tot zich geroepen hebbende, zeide: Ik word innerlijk met ontferming bewogen over de schare, omdat zij nu drie dagen bij mij gebleven zijn, en niet hebben wat zij eten zouden; en ik wil ze niet nuchteren van mij laten, opdat zij op den weg niet bezwijken.

33 En zijne discipelen zeiden tot hem: Van waar *zullen* wij zoovele brooden in de woestijn *bekomen*, dat wij zulk eene groote schare zouden verzadigen?

34 En Jezus zeide tot hen: Hoeveel brooden hebt gij? Zij zeiden: Zeven, en weinige vischkens.

35 En hij gebod de scharen neder te zitten op de aarde.

36 En hij nam de zeven brooden en de vischen, en als hij gedaukt had, brak hij ze, en gaf ze aan zijne discipelen, en de discipelen *gaven* ze aan de schare.

37 En zij aten allen en werden verzadigd, en zij namen op het overschoot der brokken, zeven volle manden.

38 En die gegeten hadden waren vier duizend mannen, zonder de vrouwen en kinderen.

39 En de scharen van zich gelaten hebbende, ging hij in het schip, en kwam in de landpalen van Magdala.

HOOFDSTUK 16.

EN de Farizeërs en Sadduceërs tot hem gekomen zijnde, en hem verzoekende, begeerden van hem dat hij hun een teeken uit den hemel zoude toonen.

2 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: Als het avond geworden is, zegt gij: Schoon weder, want de hemel is rood:

3 en des morgens: Heden onweder, want de hemel is droevig rood. Gij geveinsden, het aanschijn des hemels weet gij wel te onderscheiden, en kunt gij de teekenen der tijden niet onderscheiden?

4 Het boos en overspelig geslacht verzoekt een teeken; en *hun* zal geen teeken gegeven worden dan het teeken van Jona den Profet. En hen verlatende, ging hij weg.

5 En als zijne discipelen op de andere zijde gekomen waren, hadden zij vergeten brooden mede te nemen.

6 En Jezus zeide tot hen: Ziet toe, en wacht u van den zuurdeesem der Farizeërs en Sadduceërs.

7 En zij overleiden bij zich-zelfen, zeggende: *Het is* omdat wij geen brooden medegenomen hebben.

8 En Jezus dat wetende, zeide tot hen: Wat overlegt gij bij uzelfen, gij kleingelooovigen, dat gij geen brooden medegenomen hebt?

9 Verstaat gij nog niet, en gedenkt gij niet aan de vijf brooden der vijf duizend *mananen*, en hoeveel korven gij opnaamt?

10 noch aan de zeven brooden der vier duizend *mananen*, en hoe veel manden gij opnaamt?

11 Hoe verstaat gij niet, dat ik u van geen brood gesproken

heb, *als ik zeide* dat gij u wachten zoudt van den zuurdeesem der Farizeërs en Sadduceërs?

12 Toen verstonden zij dat hij niet gezegd had, dat zij zich wachten zouden van den zuurdeesem des broods, maar van de leer der Farizeërs en Sadduceërs.

13 Als nu Jezus gekomen was in de deelen van Cesaréa Filippi, vraagde hij zijne discipelen, zeggende: Wie zeggen de menschen dat ik, de Zoon des menschen, ben.

14 En zij zeiden: Sommigen: Johannes de Dooper; en anderen: Elia; en anderen: Jeremia of een van de Profeten.

15 Hij zeide tot hen: Maar gij, wie zegt gij dat ik ben?

16 En Simon Petrus antwoordende, zeide tot hem: Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.

17 En Jezus antwoordende, zeide tot hem: Zalig zijt gij, Simon Bar-Jona; want vleesch en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar mijn Vader die in de hemelen is.

18 En ik zeg u ook, dat gij zijt Petrus, en op deze petra zal ik mijne gemeente bouwen, en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen.

19 En ik zal u geven de sleutelen van het Koninkrijk der hemelen; en zoo wat gij zult binden op de aarde, zal in de hemelen gebonden zijn; en zoo wat gij ontbinden zult op de aarde, zal in de hemelen ontbonden zijn.

20 Toen verbood hij zijnen discipelen, dat zij niemand zeggen zouden dat hij was Jezus de Christus.

21 Van toen aan begon Jezus zijnen discipelen te vertoonen, dat hij moest henenzaan naar Jeruzalem, en veel lijden van de Ouderlingen en Overpriesteren en Schriftgeleerden, en gedood worden, en ten der-

den dage opgewekt worden.

22 En Petrus hem tot zich genomen hebbende, begon hem te bestraffen, zeggende: Heere, ~~wees~~ u genadig: dit zal u geenszins geschieden.

23 Maar hij zich omkeerende, zeide tot Petrus: Ga weg achter mij, satan, gij zijt mij een aanstoot: want gij verziht niet de dingen die Gods zijn, maar die der menschen zijn.

24 Toen zeide Jezus tot zijne discipelen: Zoo iemand achter mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op en volge mij.

25 Want zoo wie zijn leven zal willen behouden, die zal hetzelfde verliezen; maar zoo wie zijn leven verliezen zal om mijne wil, die zal hetzelfde vinden.

26 Want wat baat het een mensch, zoo hij de geheele wereld gewint, en lijdt schade zijner ziel? Of wat zal een mensch geven tot lossing van zijne ziel?

27 Want de Zoon des menschen zal komen in de heerlijkheid zijns Vaders, met zijne Engelen, en alsdan zal hij een legerlijk vergelden naar zijn doen.

28 Voorwaar zeg ik u, daar zijn sommigen van die hier staan, welke den dood niet smaken zullen, totdat zij den Zoon des menschen zullen hebben zien komen in zijn Koninkrijk.

HOOFDSTUK 17.

EN na zes dagen nam Jezus met zich Petrus, en Jacobus, en Johannes zijnen broeder, en bracht ze op eenen hoogen berg alleen.

2 En hij werd voor hen veranderd van gedaante; en zijn aangezicht blonk gelijk de zon, en zijne kleederen werden wit gelijk het licht.

3 En zie, van hen werden gezien Mozes en Elia, met hem samensprekende.

4 En Petrus antwoordende, zeide tot Jezus: Heere, het is goed dat wij hier zijn; zoo gij wilt, laat ons hier drie tabernakelen maken, voor u éénen, en voor Mozes éénen, en éénen voor Elia.

5 Terwijl hij nog sprak, zie, eene luchtige wolk heeft hen overschaduwde; en zie, eene stem uit de wolk, zeggende: Deze is mijn geliefde Zoon, in denwelken ik mijn welbehagen heb: hoort hem.

6 En de discipelen *dit* horende, vielen op hun aangezicht en werden zeer bevreesd.

7 En Jezus bij hen komende, raakte ze aan, en zeide: Staat op en vreest niet.

8 En hunne oogen opheffende, zagen zij niemand dan Jezus alléén.

9 En als zij van den berg afkwamen, gebod hun Jezus, zeggende: Zegt niemand dit gezicht, totdat de Zoon des menschen zal opgestaan zijn uit de dooden.

10 En zijne discipelen vragden hem, zeggende: Wat zeggen dan de Schriftgeleerden, dat Elia eerst moet komen?

11 Doch Jezus antwoordende, zeide tot hen: Elia zal wel eerst komen, en alles weder oprichten;

12 maar ik zeg u dat Elia nu gekomen is, en zij hebben hem niet gekend, doch zij hebben aan hem gedaan al wat zij hebben gewild: alzoo zal ook de Zoon des menschen van hen lijden.

13 Toen verstonden de discipelen dat hij hun van Johannes den Dooper gesproken had.

14 En als zij bij de schare gekomen waren, kwam tot hem een mensch, vallende voor hem op de knieën, en zeggende:

15 Heere, ontferm u over mijn zoon, want hij is maanziek, en is in zwaar lijden; want menigmaal valt hij in het vuur en menigmaal in het water;

16 en ik heb hem tot uwe discipelen gebracht, en zij hebben hem niet kunnen genezen.

17 En Jezus antwoordende, zeide: O ongeloovig en verkeerd geslacht, hoe lang zal ik nog met ulieden zijn, hoe lang zal ik u nog verdragen? Brengt hem mij hier.

18 En Jezus bestrafte hem, en de duivel ging van hem uit, en het kind werd genezen van die ure af.

19 Toen kwamen de discipelen tot Jezus alleen, en zeiden: Waarom hebben wij hem niet kunnen uitwerpen?

20 En Jezus zeide tot hen: Om uws ongeloofs wil; want voorwaar zeg ik u, zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad, gij zoudt tot dezen berg zeggen: Ga heen van hier derwaarts, en hij zou henziggaan; en niets zal u onmogelijk zijn.

21 Maar dit geslacht vaart niet uit dan door bidden en vasten.

22 En als zij in Galiléa verkeerden, zeide Jezus tot hen: De Zoon des menschen zal overgeleverd worden in de handen der menschen;

23 en zij zullen hem dooden, en ten derden dage zal hij opgewekt worden. En zij werden zeer bedroefd.

24 En als zij te Kapérnaüm ingekomen waren, gingen tot Petrus die de didrachmen ontvingen, en zeiden: Uw Meester, betaalt hij de didrachmen niet?

25 Hij zeide: Ja. En toen hij in huis gekomen was, voorkwam hem Jezus, zeggende: Wat dunkt u, Simon? de Koningen der aarde, van wie nemen zij tollen of schatting, van hunne zonen of van de vreemden?

26 Petrus zeide tot hem: Van de vreemden. Jezus zeide tot hem: Zoe zijn dan de zonen vrij.

27 Maar opdat wij hun geenen aanstoot geven, ga heen naar

de zee, werp den angel uit, en neem den eerste visch die opkomt; en zijnen mond geopend hebbende, zult gij eenen stater vinden: neem dien en geef hem aan hen, voor mij en u.

HOOFDSTUK 18.

TE vier ure kwamen de discipelen tot Jezus, zeggende: Wie is toch de meeste in het Koninkrijk der hemelen?

2 En Jezus een kindeken tot zich geroepen hebbende, stelde dat in 't midden van hen,

3 en zeide: Voorwaar zeg ik u, indien gij u niet verandert en wordt gelijk de kinderkens, zoo zult gij in het Koninkrijk der hemelen geenszins ingaan.

4 Zoo wie dan zichzelf zal vernederen gelijk dit kindeken, deze is de meeste in het Koninkrijk der hemelen;

5 en zoo wie zoodanig een kindeken ontvangt in mijnen naam, die ontvangt mij.

6 Maar zoo wie één van deze kleinen die in mij gelooven, ergert, het ware hem nutter dat een molensteen aan zijnen hals gehangen, en dat hij verzonken ware in de diepte der zee.

7 Wee der wereld van de ergernissen; want het is noodzakelijk dat de ergernissen komen, doch wee dien mensch door welken de ergernis komt.

8 Indien dan uwe hand of uw voet u ergert, houw ze af en werp ze van u: het is u beter tot het leven in te gaan, kreupel of verminkt zijnde, dan twee handen of twee voeten hebbende, in het eeuwige vuur geworpen te worden.

9 En indien uw oog u ergert, trek het uit en werp het van u: het is u beter maar één oog hebbende, tot het leven in te gaan, dan twee oogen hebbende, in het helsche vuur geworpen te worden.

10 Ziet toe dat gij niet één

van deze kleinen veracht; want ik zeg u, dat hunne Engelen in de hemelen altijd zien het aangezicht mijns Vaders die in de hemelen is.

11 Want de Zoon des menschen is gekomen om zalig te maken dat verloren was.

12 Wat dunkt u? indien eenig mensch honderd schapen had, en één uit dezelve afgedwaald was, zal hij niet de negen en negentig laten, en op de bergen henenzaande, het afgedwaalde zoeken?

13 En indien het geschiedt dat hij hetzelfde vindt, voorwaar ik zeg u, dat hij zich meer verblijdt over hetzelfde dan over de negen en negentig die niet afgedwaald zijn geweest.

14 Alzoo is de wil niet uws Vaders die in de hemelen is, dat één van deze kleinen verloren ga.

15 Maar indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, ga henen en bestraf hem tusschen u en hem alleen: indien hij u hoort, zoo hebt gij uwen broeder gewonnen;

16 maar indien hij niet hoort, zoo neem nog één of twee met u, opdat in den mond van twee of drie getuigen alle woord besta.

17 En indien hij denzelven geen gehoor geeft, zoo zeg het der gemeente, en indien hij ook der gemeente geen gehoor geeft, zoo zij hij u als de heiden en de tollenaar.

18 Voorwaar zeg ik u, al wat gij op de aarde binden zult, zal in den hemel gebonden wezen; en al wat gij op de aarde onthouden zult, zal in den hemel onthouden wezen.

19 Wederom zeg ik u, indien daar twee van u samenstemmen op de aarde over eenige zaak die zij zouden mogen begeeren, dat die hun zal geschieden van mijnen Vader die in de hemelen is;

20 want waar twee of drie vergaderd zijn in mijnen naam, daar ben ik in het midden van hen.

21 Toen kwam Petrus tothem en zeide: Heere, hoe menigmaal zal mijn broeder tegen mij zondigen en ik hem vergeven? Tot zevenmaal?

22 Jezus zeide tot hem: Ik zeg u, niet tot zevenmaal, maar tot zeventigmaal zevenmaal.

23 Daarom wordt het Koninkrijk der hemelen vergeleken bij een zeker Koning, die rekening met zijne dienstknechten houden wilde.

24 Als hij nu begon te rekenen, werd tot hem gebracht één die hem schuldig was tien duizend talenten.

25 En als hij niet had om te betalen, beval zijn heer dat men hem soude verkoopen en zijne vrouw en kinderen, en al wat hij had, en dat de schuld soude betaald worden.

26 De dienstknecht dan nedervallende, aanbad hem, zeggende: Heer, wees lankmoedig over mij, en ik zal u alles betalen.

27 En de heer van dezen dienstknecht met barmhartigheid innerlijk bewogen zijnde, heeft hem ontslagen en de schuld hem kwijtgescholden.

28 Maar die dienstknecht uitgaande, heeft gevonden eenen zijner mededienstknechten die hem honderd penningen schuldig was, en hem aanvallende, greep hem hij de keel, zeggende: Betaal mij wat gij schuldig zijt.

29 Zijn mededienstknecht dan, nedervallende aan zijne voeten, bad hem, zeggende: Wees lankmoedig over mij, en ik zal u alles betalen.

30 Doch hij wilde niet, maar ging henen en wierp hem in de gevangenis, totdat hij de schuld zoude betaald hebben.

31 Als nu zijne mededienstknechten zagen hetgeen ge-

schied was, zijn zij zeer bedroefd geworden, en komende, verklaarden zij hunnen heer al wat er geschied was.

32 Toen heeft hem zijn heer tot zich geroepen, en zeide tot hem: Gij booze dienstknecht, al die schuld heb ik u kwijtscholden, dewijl gij mij gebeden hebt:

33 behoordet gij ook niet u over uwen mededienstknecht te ontfermen, gelijk ik ook mij over u ontfermd heb?

34 En zijn heer vertoornsd zijnde, leverde hem den pijngers over, totdat hij zoude betaald hebben al wat hij hem schuldig was.

35 Alzoo zal ook mijn hemelsche Vader u doen, indien gij niet van harte vergeeft een iegelijk zijnen broeder zijne misdaden.

HOOFDSTUK 19.

EN het geschiedde toen Jezus deze woorden geëindigd had, dat hij vertrok van Galilëa, en kwam over den Jordaan, in de landpalen van Judëa.

2 En vele scharen volgden hem, en hij genas ze aldaar.

3 En de Farizeërs kwamen tot hem, verzoekende hem, en zeggende tot hem: Is het een mensch geoorloofd zijne vrouw te verlaten om allerlei oorzaak?

4 Doch hij antwoordende, zeide tot hen: Hebt gij niet gelezen, die van den beginne *den mensch* gemaakt heeft, dat Hij ze gemaakt heeft man en vrouw,

5 en gezegd heeft: Daarom zal een mensch vader en moeder verlaten, en zal zijne vrouw aanhangen, en die twee zullen tot één vleesch zijn;

6 alzoo dat zij niet meer twee zijn, maar één vleesch. Hetgeen dan God samengevoegd heeft, scheidde de mensch niet.

7 Zij zeiden tot hem: Waarom heeft dan Mozes geboden, eenen scheidbrief te geven en haar te verlaten?

8 Hij zeide tot hen: Mozes heeft vanwege de hardigheid uwer harten u toegelaten uwe vrouwen te verlaten; maar van den beginne is 't alzoo niet geweest.

9 Maar ik zeg u, dat zoo wie zijne vrouw verlaat anders dan om hoererij, en eene andere trouwt, *die* doet overspel, en die de verlatene trouwt, doet *ook* overspel.

10 Zijne discipelen zeiden tot hem: Indien de zaak des menschen met de vrouw alzoo staat, zoo is 't niet oorbaar te trouwen.

11 Doch hij zeide tot hen: Allen vatten dit woord niet, maar wien het gegeven is,

12 Want daar zijn gesnedenen die uit moederslijf alzoo geboren zijn, en daar zijn gesnedenen die van de menschen gesneden zijn, en daar zijn gesnedenen die zichzelf gesneden hebben om het Koninkrijk der hemelen: die *dit* vatten kan, *vatte het*.

13 Toen werden kinderkeus tot hem gebracht, opdat hij de handen hun zoude opleggen, en bidden: en de discipelen bestraffen dezelve.

14 Maar Jezus zeide: Lant af van de kinderkeus, en verhuurdert hen niet tot mij te komen: want derzulken is het Koninkrijk der hemelen.

15 En als hij hun de handen opgelegd had, vertrok hij van daar.

16 En zie, er kwam een tot hem, en zeide tot hem: Goede meester, wat zal ik goeds doen, opdat ik het eeuwige leven hebbe?

17 En hij zeide tot hem: Wat noemt gij mij goed? Niemand is goed dan één, *namelijk* God. Doch wilt gij in het leven ingaan, onderhoud de geboden.

18 Hij zeide tot hem: Welke? En Jezus zeide: *Deze*: gij zult niet dooden; gij zult geen overspel doen; gij zult niet stelen;

gij zult geene valsche getuigenis geven;

19 eer uwen vader en uwe moeder, en gij zult uwen naaste liefhebben als uzelfven.

20 De jongeling zeide tot hem: Alle deze dingen heb ik onderhouden van mijne jonkheid af: wat ontbreekt mij nog?

21 Jezus zeide tot hem: Zoo gij wilt volmaakt zijn, ga heen, verkoop wat gij hebt en geef het den armen, en gij zult eenen schat hebben in den hemel; en kom herwaarts, volg mij.

22 Als nu de jongeling dit woord hoorde, ging hij bedroefd weg; want hij had vele goederen.

23 En Jezus zeide tot zijne discipelen: Voorwaar ik zeg u, dat een rijke bezwaarlijk in het Koninkrijk der hemelen zal ingaan.

24 En wederom zeg ik u, het is lichter dat een kameel ga door het oog van eene naald, dan dat een rijke inga in het Koninkrijk Gods.

25 Zijne discipelen nu *dit* hoorende, werden zeer verslagen, zeggende: Wie kan dan zalig worden?

26 En Jezus *hen* aanziende, zeide tot hen: Bij de menschen is dat onmogelijk, maar bij God zijn alle dingen mogelijk.

27 Toen antwoordde Petrus en zeide tot hem: Zie, wij hebben alles verlaten en zijn u gevolgd: wat zal ons dan geworden?

28 En Jezus zeide tot hen: Voorwaar ik zeg u, dat gij die mij gevolgd zijt, in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des menschen zal gezeten zijn op den troon zijner heerlijkheid, dat gij ook zult zitten op twaalf tronen, oordeelende de twaalf geslachten Israëls.

29 En zoo wie zal verlaten hebben huizen, of broeders of zusters, of vader of moeder, of vrouw of kinderen, of akkers,

om mijns naams wil, die zal honderdvoud ontvangen, en het eeuwige leven beerven.

30 Maar vele eersten zullen de laatsten zijn, en *vele* laatsten de eersten.

HOOFDSTUK 20.

WANT het Koninkrijk der hemelen is gelijk een heer des huizes, die met den morgenstond uitging om arbeiders te huren in zijnen wijngaard.

2 En als hij met de arbeiders eens geworden was voor eenen penning 's daags, zond hij ze henen in zijnen wijngaard.

3 En uitgegaan zijnde omtrent de derde ure, zag hij anderen ledig staande op de markt;

4 en hij zeide tot hen: Gaat gij ook henen in den wijngaard, en zoo wat recht is zal ik u geven. En zij gingen.

5 Wederom uitgegaan zijnde omtrent de zesde en negende ure, deed hij desgelijks.

6 En uitgegaan zijnde omtrent de elfde ure, vond hij anderen ledig staande, en zeide tot hen: Wat staat gij hier den geheelen dag ledig?

7 Zij zeiden tot hem: Omdat ons niemand gehuurd heeft. Hij zeide tot hen: Gaat ook gij henen in den wijngaard, en zoo wat recht is, zult gij ontvangen.

8 Als het nu avond geworden was, zeide de heer des wijngaards tot zijnen rentmeester: Roep de arbeiders, en geef hun het loon, beginnende van de laatsten tot de eersten.

9 En als zij kwamen die ter elfde ure *gehuurd waren*, ontvingen zij ieder eenen penning.

10 En de eersten komende, meenden dat zij meer ontvangen zouden; en zijzeiven ontvingen ook elk eenen penning.

11 En *dien* ontvangen hebbende, murmureerden zij tegen den heer des huizes,

12 zeggende: Deze laatsten

hebben *maar* één uur gearbeid, en gij hebt ze ons gelijk gemakt, die den last des daags en de hitte gedragen hebben.

13 Doch hij antwoordende, zeide tot éenen van hen: Vriend, ik doe u geen onrecht: zijt gij niet met mij ééns geworden voor eenen penning?

14 Neem het uwe en ga heen; ik wil dezen laatsten ook geven gelijk als u.

15 Of is het mij niet geoorloofd te doen met het mijne wat ik wil? Of is uw oog boos omdat ik goed ben?

16 Alzoo zullen de laatsten de eersten zijn en de eersten de laatsten; want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

17 En Jezus opgaande naar Jeruzalem, nam tot zich de twaalf discipelen alleen op den weg, en zeide tot hen:

18 Zie, wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des menschen zal den Overpriesteren en Schriftgeleerden overgeleverd worden, en zij zullen hem ter dood veroordeelen;

19 en zij zullen hem den heidenen overleveren, om hem te bespotten en te geeselen en te kruisigen; en ten derden dage zal hij weder opstaan.

20 Toen kwam de moeder der zonen van Zebedeüs tot hem met hare zonen, hem aanbidde, en begeerende wat van hem.

21 En hij zeide tot haar: Wat wilt gij? Zij zeide tot hem: Zeg dat deze mijne twee zonen zitten mogen de één tot uwe rechter- en de ander tot uwe linkerhand in uw Koninkrijk.

22 Maar Jezus antwoordde en zeide: Gijlieden weet niet wat gij begeert; kunt gij den drinkbeker drinken dien ik drinken zal, en met den doop gedoopt worden waarmee ik gedoopt word? Zij zeiden tot hem: Wij kunnen.

23 En hij zeide tot hen: Mijnen drinkbeker zult gij wel drinken, en met den doop waarmee ik gedoopt word, zult gij gedoopt worden; maar het zitten tot mijne rechter- en tot mijne linkerhand staat bij mij niet te geven, maar *het zal gegeven worden* dien het bereid is van mijnen Vader.

24 En als de *andere* tien dat hoorden, namen zij het zeer kwalijk van de twee broeders.

25 En als hen Jezus tot zich geroepen had, zeide hij: Gij weet dat de oversten der volkeren heerschappij voeren over hen, en de grooten gebruiken macht over hen.

26 Doch alzoo zal het onder u niet zijn, maar zoo wie onder u zal willen groot worden, *die* zij uw dienaar;

27 en zoo wie onder u zal willen de eerste zijn, *die* zij uw dienstknecht;

28 gelijk de Zoon des menschen niet is gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en zijne ziel te geven *tot* een rantsoen voor velen.

29 En als zij van Jericho uitgingen, is hem eene groote schare gevolgd.

30 En zie, twee blinden zittende aan den weg, als zij hoorden dat Jezus voorbijging, riepen, zeggende: Heere, gij Zoon Davids, ontferm u onzer.

31 En de schare bestrafte hen, opdat zij zwijgen zouden; maar zij riepen te meer, zeggende: Ontferm u onzer, Heere, gij Zoon Davids.

32 En Jezus *stilstaande*, riep ze en zeide: Wat wilt gij dat ik u doe?

33 Zij zeiden tot hem: Heere, dat onze oogen geopend worden.

34 En Jezus innerlijk bewogen zijnde met barmhartigheid, raakte hunne oogen aan; en terstond werden hunne oogen ziende, en zij volgden hem.

HOOFDSTUK 21.

EN als zij nu Jeruzalem genaakten, en gekomen waren te Bethfagé aan den Olijfberg, toen zond Jezus twee discipelen, zeggende tot hen: 2 Gaat henen in het vlek dat tegen u over *ligt*, en gij zult terstond eene ezelin gebonden vinden, en een veulen met haar: ontbindt ze en brengt ze tot mij.

3 En indien u iemand iets zegt, zoo zult gij zeggen dat de Heere deze van noode heeft, en hij zal ze terstond zenden.

4 Dit alles nu is geschied opdat vervuld worde hetgeen gesproken is door den Profet, zeggende:

5 Zegt der dochter Sions: Zie, uw Koning komt tot u, zachtmoedig en gezeten op eene ezelin en een veulen, *ziende* een jong eener jukdragende *ezelia*.

6 En de discipelen henengezamen zijnde, en gedaan hebbende gelijk Jezus hun bevolen had,

7 brachten de ezelin en het veulen, en leidden hunne kleederen op dezelve, en zetten hem daarop.

8 En de meeste schare spreidden hunne kleederen op den weg, en anderen hieuen takken van de boomen en spreidden ze op den weg.

9 En de scharen die voorgingen en die volgden, riepen, zeggende: Hosanna den Zone Davids! Gezegend *is* hij die komt in den naam des Heeren! Hosanna in de hoogste hemelen!

10 En als hij te Jeruzalem inkwam, werd de geheele stad beroerd, zeggende: Wie is deze?

11 En de scharen zeiden: Deze is Jezus, de Profet van Nazareth in Galiléa.

12 En Jezus ging in den Tempel Gods, en dreef uit allen die verkochten en kochten in den Tempel, en keerde de tafels der wisselaars om, en de zit-

stoelen dergenen die de duiven verkochten;

13 en hij zeide tot hen: Daar is geschreven: Mijn Huis zal een Huis des gebeds genaamd worden: maar gij hebt dat tot een moordenaarskuil gemaakt.

14 En daar kwamen blinden en kreupelen tot hem in den Tempel, en hij genas dezelve.

15 Als nu de Overpriesters en Schriftgeleerden zagen de wonderheden die hij deed, en de kinderen roepende in den Tempel, en zeggende: Hosanna den Zone Davids! namen zij dat zeer kwalijk.

16 en zeiden tot hem: Hoort gij *wel* wat deze zeggen? En Jezus zeide tot hen: Ja, hebt gij nooit gelezen: Uit den mond der jonge kinderen en der zuigelingen hebt gij U lof toebereid?

17 En hen verlatende, ging hij van daar uit de stad naar Bethanïë, en overnachtte aldaar.

18 En des morgens vroeg als hij wederkeerde naar de stad, hongerde hem.

19 En ziende eenen vijgeboom aan den weg, ging hij naar hem toe, en vond niets aan den denzelfen dan alleen bladeren, en zeide tot hem: Uit u worde geen vrucht meer in der eeuwigheid. En de vijgeboom verdorde terstond.

20 En de discipelen *dat* ziende verwonderden zich, zeggende: Hoe is de vijgeboom *zoo* terstond verdord?

21 Doch Jezus antwoordende, zeide tot hen: Voorwaar zeg ik u, indien zij geloof hadt en niet twijfeldt, zij zouden niet alleen doen hetgeen den vijgeboom *is geschied*, maar indien gij ook tot dezen berg zidet: Word opgeheven en in de zee geworpen, het zoude geschieden;

22 en al wat gij zult begeeren in 't gebed, geloovende, zult gij ontvangen.

23 En als hij in den Tempel

gekomen was, kwamen tot hem, terwijl hij leerde, de Overpriesters en de Ouderlingen des volks, zeggende: Door wat macht doet gij deze dingen, en wie heeft u deze macht gegeven?

24 En Jezus antwoordende, zeide tot hen: Ik zal u ook één woord vragen, hetwelk indien gij mij zult zeggen, zoo zal ik u oók zeggen door wat macht ik deze dingen doe:

25 De doop van Johannes, van waar was *die*, uit den hemel of uit de menschen? En zij overleiden bij zichzelf en zeiden: Indien wij zeggen: Uit den hemel, zoo zal hij ons zeggen: Waarom hebt gij hem dan niet geloofd?

26 En indien wij zeggen: Uit de menschen, zoo vreezen wij de schare; want zij houden allen Johannes voor een Profeet.

27 En zij Jezus antwoordende, zeiden: Wij weten het niet. En hij zeide tot hen: Zoo zeg ik u ook niet door wat macht ik dit doe.

28 Maar wat dunkt u? Een mensch had twee zonen, en gaande tot den eersten, zeide hij: Zoon, ga henen, werk heden in mijnen wijngaard.

29 Doch hij antwoordde en zeide: Ik wil niet; en daarna berouw hebbende ging hij henen.

30 En gaande tot den tweeden, zeide hij desgelijks, en deze antwoordde en zeide: Ik *ga*, heer; en hij ging niet.

31 Wie van deze twee heeft den wil des vaders gedaan? Zij zeiden tot hem: De eerste. Jezus zeide tot hen: Voorwaar ik zeg u, dat de tollenaars en de hoeren u voorgaan in het Koninkrijk Gods.

32 Want Johannes is tot u gekomen in den weg der gerechtigheid, en gij hebt hem niet geloofd, maar de tollenaars en hoeren hebben hem geloofd;

doch gij *zult* ziende, hebt daarna geen berouw gehad om hem te gelooven.

33 Hooft eene andere gelijkenis. Daar was een heer des huizes die eenen wijngaard plantte, en zette eenen tuin daarom, en groef eenen wijpersbak daarin, en bouwde eenen toren, en verhuurde dien den landlieden, en reisde *buitenslands*.

34 Toen nu de tijd der vruchten genaakte, zond hij zijne dienstknechten tot de landlieden om zijne vruchten te ontvangen.

35 En de landlieden nemende zijne dienstknechten, hebben den eenen geslagen, en den anderen gedood, en den derden gesteengd.

36 Wederom zond hij andere dienstknechten, meer *in getal* dan de eerste; en zij deden hun desgelijks.

37 En ten laatste zond hij tot hen zijnen zoon, zeggende: Zij zullen mijnen zoon ontzien.

38 Maar de landlieden den zoon ziende, zeiden onder eikander: Deze is de erfgenaam: komt, laat ons hem dooden en zijne erfenis *aan ons* behouden.

39 En hem nemende, wierpen zij *hem* uit buiten den wijngaard, en doodden *hem*.

40 Wanneer dan de heer des wijngaards komen zal, wat zal hij dien landlieden doen?

41 Zij zeiden tot hem: Hij zal den kwaden een kwaden dood aandoen, en zal den wijngaard anderen landlieden verhuren, die hem de vruchten op hare tijden zullen geven.

42 Jezus zeide tot hen: Hebt gij nooit gelezen in de Schriften: De steen dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is geworden tot een hoofd des hoeks; van den Heere is dit geschied, en het is wonderlijk in onze oogen?

43 Daarom zeg ik ulieden,

dat het Koninkrijk Gods van u zal weggenomen worden, en aan een volk gegeven dat zijne vruchten voortbrengt.

44 En wie op dezen steen valt, die zal verpletterd worden; en op wien hij valt, dien zal hij vermorzelen.

45 En als de Overpriesters en Farizeërs deze zijne gelijkenissen hoorden, verstonden zij dat hij van hen sprak.

46 En zoekende hem te vangen, vreesden zij de scharen, dewijl zeiden hem hielden voor een Profeet.

HOOFDSTUK 22.

EN Jezus antwoordende, sprak tot hen wederom door gelijkenissen, zeggende:

2 Het Koninkrijk der hemelen is gelijk een zeker Koning die zijnen zoon een bruiloft bereid had,

3 en zond zijne dienstknechten uit om de genooden ter bruiloft te roepen; en zij wilden niet komen.

4 Wederom zond hij andere dienstknechten uit, zeggende: Zegt den genooden: Zie, ik heb mijn middagmaal bereid, mijne ossen en de gemeste beesten zijn geslacht, en alle dingen zijn gereed: komt tot de bruiloft.

5 Maar zij *zalk* niet achtende, zijn benegaan, deze tot zijnen akker, gene tot zijne koopmanschap;

6 en de anderen grepen zijne dienstknechten, deden *aan* smaadheid aan, en doodden ze.

7 Als nu de Koning dat hoorde, werd hij toornig, en zijne krijgsheren zedende, heeft hij die doodslagers veruuteld en hunne stad in brand gestoken.

8 Toen zeide hij tot zijne dienstknechten: De bruiloft is wel bereid, doch de genooden waren het niet waardig.

9 Daarom gaat op de uitgan-

gen der wegen, en zooveelen als gij er zult vinden, roept ze tot de bruiloft.

10 En die dienstknechten uitgaande op de wegen, vergaderden allen die zij vonden, beide kwaden en goeden; en de bruiloft werd vervuld met aanzittende *gasten*.

11 En als de Koning ingegaan was om de aanzittende *gasten* te overzien, zag hij aldaar een mensch niet bekleed *zijnde* met een bruiloftskleed,

12 en zeide tot hem: Vriend, hoe zijt gij hier ingekomen, geen bruiloftskleed *aan*hebbende? En hij verstomde.

13 Toen zeide de Koning tot de dienaars: Bindt zijne handen en voeten, neemt hem weg, en werpt *hem* uit in de buitenste duisternis: *dáár* zal zijn weening en knersing der tanden.

14 Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

15 Toen gingen de Farizeërs heen en hielden samen raad, hoe zij hem verstrikken zouden in *zijne* rede.

16 En zij zonden uit tot hem hunne discipelen met de Herodianen, zeggende: Meester, wij weten dat gij waarachtig zijt, en den weg Gods in waarheid leert, en naar niemand vraagt: want gij ziet den persoon der menschen niet aan:

17 zeg ons dan, wat dunkt u? Is het geoorloofd den Keizer schatting te geven of niet?

18 Maar Jezus bekende hunne boosheid, zeide:

19 Gij geveinsden, wat verzoekt gij mij? Toont mij den schattingpenning. En zij brachten hem eenen penning.

20 En hij zeide tot hen: Wiens is dit beeld en het opschrift?

21 Zij zeiden tot hem: Des Keizers. Toen zeide hij tot hen: Geeft dan den Keizer wat des Keizers is, en Gode wat Gods is.

22 En zij dit hoorende, ver-

wonderden zich, en hem verlatende, zijn zij weggegaan.

23 Te dien dage kwamen tot hem de Sadduceërs, die zeggen dat er geene opstanding is, en vraagden hem,

24 zeggende: Meester, Mozes heeft gezegd: Indien iemand sterft, geen kinderen hebbende, zoo zal zijn broeder deszelfs vrouw trouwen en zijnen broeder zaad verwekken.

25 Nu waren daar bij ons zeven broeders; en de eerste *een* vrouw getrouwd hebbende, stierf, en dewijl hij geen zaad had, zoo liet hij zijne vrouw voor zijnen broeder.

26 Desgelijks ook de tweede, en de derde, tot den zevenden toe.

27 Ten laatste na allen is ook de vrouw gestorven.

28 In de opstanding dan, wiens vrouw zal zij wezen van die zeven? want zij hebben ze allen gehad.

29 Maar Jezus antwoordde en zeide tot hen: Gij dwaalt, niet wetende de Schriften, noch de kracht Gods.

30 Want in de opstanding nemen zij niet ten huwelijk, en worden niet ten huwelijk uitgegeven; maar zij zijn als Engelen Gods in den hemel.

31 En wat aangaat de opstanding der dooden, hebt gij niet gelezen hetgeen van God tot ulieden gesproken is, die daar zegt:

32 Ik ben de God Abrahams en de God Isaaks en de God Jakobs? God is niet een God der dooden, maar der levenden.

33 En de scharen *dit* hoorende, werden verslagen over zijne leer.

34 En de Farizeërs gehoord hebbende dat hij den Sadduceërs den mond gestopt had, zijn te zamen bijeenvergaderd;

35 en één uit hen, zijnde een Wetgeleerde, heeft gevraagd, hem verzoekende, en zeggende:

36 Meester, welk is het groote gebod in de Wet?

37 En Jezus zeide tot hem: Gij zult liefhebben den Heere uwen God met geheel uw hart en met geheel uwe ziel en met geheel uw verstand.

38 Dit is het eerste en het groote gebod.

39 En het tweede, daaraan gelijk is: Gij zult uwen naaste liefhebben als uzelf.

40 Aan deze twee geboden hangt de gansche Wet en de Profeten.

41 Als nu de Farizeërs samen vergaderd waren, vraagde hun Jezus,

42 en zeide: Wat dunkt u van den Christus? Wiens zoon is hij? Zij zeiden tot hem: Davids zoon.

43 Hij zeide tot hen: Hoe noemt hem dan David in den Geest *zijn* Heere, zeggende:

44 De Heere heeft gezegd tot mijnen Heere: Zit aan mijne rechterhand, totdat ik uwe vijanden zal gezet hebben tot een voethank uwer voeten?

45 Indien hem dan David noemt *zijn* Heere, hoe is hij zijn zoon?

46 En niemand kon hem een woord antwoorden, en niemand durfde hem van dien dag aan iets meer vragen.

HOOFDSTUK 23.

TOEN sprak Jezus tot de scharen en tot zijne discipelen,

2 zeggende: De Schriftgeleerden en de Farizeërs zijn gezeten op den stoel van Mozes,

3 Daarom al wat zij u zeggen dat gij houden zult, houdt *dat* en doet *het*; maar doet niet naar hunne werken; want zij zeggen het, en doen het niet.

4 Want zij binden lasten die zwaar zijn en kwalijk om te dragen, en leggen ze op de schouders der menschen; maar zij willen die met hunnen vinger niet verroeren.

5 En alle hunne werken doen zij om van de menschen gezien te worden; want zij maken hunne gedenkcédels breed, en maken de zoomen van hunne kleederen groot.

6 En zij beminnen de vooraanzitting in de maaltijden, en de voorgestoelten in de Synagogen,

7 ook de begroetingen op de markten, en van de menschen genaamd te worden Rabbi, Rabbi.

8 Doch gij zult niet Rabbi genaamd worden; want één is uw Meester, *namelijk* Christus, en gij zijt allen broeders.

9 En gij zult niemand uwen Vader noemen op de aarde; want één is uw Vader, *namelijk* die in de hemelen is.

10 En gij zult niet Meesters genoemd worden; want één is uw Meester, *namelijk* Christus.

11 Maar de meeste van u zal uw dienaar zijn.

12 En wie zichzelven verhoogen zal, *die* zal vernederd worden; en wie zichzelven zal vernederen, *die* zal verhoogd worden.

13 Maar wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeers, gij geveinsden; want gij sluit het Koninkrijk der hemelen voor de menschen, overmits gij *daar* niet ingaat, en degenen die ingaan zouden, niet laat ingaan.

14 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeers, gij geveinsden; want gij eet de huizen der weduwen op, en *dat* onder den schijn van lang te bidden; daarom zult gij te zwaarder oordeel ontvangen.

15 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeers, gij geveinsden; want gij omreist zee en land om éenen Jodengenoot te maken, en als hij het geworden is, zoo maakt gij hem een kind der hel, tweemaal meer dan gij *zijt*.

16 Wee u, gij blinde leidslieden, die zegt: Zoo wie ge-

zworen zal hebben bij den Tempel, dat is niets; maar zoo wie gezworen zal hebben bij het goud des Tempels, die is schuldig.

17 Gij dwazen en blinden; want wat is meerder, het goud of de Tempel die het goud heiligt?

18 En zoo wie gezworen zal hebben bij het altaar, dat is niets; maar zoo wie gezworen zal hebben bij de gave die daarop is, die is schuldig.

19 Gij dwazen en blinden; want wat is meerder, de gave of het altaar dat de gave heiligt?

20 Daarom wie zweert bij het altaar, die zweert bij hetzelfde en bij al wat daarop is;

21 en wie zweert bij den Tempel, die zweert bij denzelfden en bij dien die daarin woont;

22 en wie zweert bij den hemel, die zweert bij den troon Gods en bij dien die daarop zit.

23 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeers, gij geveinsden; want gij vertient de munt en de dille en de komijn, en gij laat ná het zwaarste der Wet, *namelijk* het oordeel en de barmhertigheid en het geloof. Deze dingen moest men doen en de andere niet nalaten.

24 Gij blinde leidslieden, die de mug uitzijgt en den kemel doorzwelgt.

25 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeers, gij geveinsden; want gij reinigt het buitenste des drinkbekers en des schotels, maar van binnen zijn ze vol van roef en onmatigheid.

26 Gij blinde Farizeer, reinig eerst wat binnen in den drinkbeker en den schotel is, opdat ook het buitenste derzelve rein worde.

27 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeers, gij geveinsden; want gij zijt den witgepleisterden graven gelijk, die van buiten wel schoon schijnen, maar van binnen zijn ze vol doods-

beenderen en alle onreinigheid.
28 Alzoo ook schijnt gij wel den menschen van buiten rechtvaardig, maar van binnen zijt gij vol geveinsdheid en ongerechtigheid.

29 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeers, gij geveinsden; want gij bouwt de graven der Profeten op, en versiert de grafteekenen der rechtvaardigen,

30 en zegt: Indien wij ten tijde onzer vaderen waren geweest, wij zouden met hen geen gemeenschap gehad hebben aan het bloed der Profeten.

31 Aldus getuigt gij tegen uzelfen, dat gij kinderen zijt dergenen die de Profeten gedood hebben.

32 Gij *dan* ook, vervult de maan uwer vaderen.

33 Gij slangen, gij adderengebroidsels, hoe zoudt gij de helsche verdoemenis ontvlieden?

34 Daarom zie, ik zend tot u Profeten en Wijzen en Schriftgeleerden, en uit dezelveu zult gij *sommigen* dooden en kruisigen, en *sommigen* uit dezelveu zult gij geeselen in uwe Synagogen, en zult ze vervolgen van stad tot stad;

35 opdat op u kome al het rechtvaardige bloed dat vergoten is op de aarde, van het bloed des rechtvaardigen Abels af, tot op het bloed van Zacharia, den zoon van Barachia, welken gij gedood hebt tusschen den Tempel en het altaar.

36 Voorwaar zeg ik u, alle deze dingen zullen komen over dit geslacht.

37 Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de Profeten doodt, en steent die tot u gezonden zijn, hoe menigmaal heb ik uwe kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkewijs eene hen hare kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen, en gijlieden hebt niet gewild.

38 Zie, uw huis wordt u woest gelaten.

39 Want ik zeg u, gij zult mij van nu aan niet zien, totdat gij zeggen zult: Gezegend is hij die komt in den naam des Heeren.

HOOFDSTUK 24.

EN Jezus ging uit en ver trok van den Tempel; en zijne discipelen kwamen bij hem, om hem de gebouwen des Tempels te toonen.

2 En Jezus zeide tot hen: Ziet gij niet alle deze dingen? Voorwaar zeg ik u, hier zal niet een steen op den anderen steen gelaten worden, die niet afgebroken zal worden.

3 En als hij op den Olijfsberg gezeten was, gingen de discipelen tot hem alléén, zeggende: Zeg ons, wanneer zullen deze dingen zijn? En welk zal het teeken zijn van uwe toekomst en van de voleinding der wereld?

4 En Jezus antwoordende, zeide tot hen: Zie toe dat u niemand verleide;

5 want velen zullen komen onder mijnen naam, zeggende: Ik ben de Christus; en zij zullen velen verleiden.

6 En gij zult hooren van oorlogen en geruchten van oorlogen: ziet toe, wordt niet verschrikt; want alle die dingen moeten geschieden, maar nog is het einde niet.

7 Want het ééne volk zal tegen het andere volk opstaan, en het ééne koninkrijk tegen het andere koninkrijk; en daar zullen zijn hongersnooden, en pestilentien, en aardbevingen in verscheidene plaatsen.

8 Doch alle die dingen zijn maar een beginsel der smarten.

9 Alsdan zullen zij u overleveren in verdrukking, en zullen u dooden, en gij zult gehaat worden van alle volkeren om mijns naams wil.

10 En dan zullen er velen ge-

ergerd worden, en zullen elkander overleveren en elkander haten.

11 En vele valsche Profeten zullen opstaan, en zullen er velen verleiden.

12 En omdat de ongerechtigheid vermenigvuldigd zal worden, zoo zal de liefde van velen verkouden.

13 Maar wie volharden zal tot den einde, die zal zalig worden.

14 En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volkeren; en dan zal het einde komen.

15 Wanneer gij dan zult zien den gruwel der verwoesting, waarvan gesproken is door Daniël den Profeet, staande in de heilige plaats, (wie *het* leest, die merke daarop),

16 dat alsdan die in Judéa zijn, vlieden op de bergen;

17 die op het dak is, komc niet af om iets uit zijn huis weg te nemen;

18 en die op den akker is, keere niet weder terug om zijne kleederen weg te nemen.

19 Maar wee den bevruchten en den zoogenden vrouwen in die dagen.

20 Doch bidt dat uwe vlucht niet geschiede des winters noch op eenen sabbat;

21 want alsdan zal er groote verdrukking wezen, hoedanige niet is geweest van het begin der wereld tot nu toe, en ook niet zijn zal.

22 En zoo die dagen niet verkort werden, geen vleesch zoude behouden worden; maar om der uitverkorenen wil zullen die dagen verkort worden.

23 Alsdan zoo iemand tot ulieden zal zeggen: Zie, hier is de Christus, of dáár, gelooft het niet.

24 Want daar zullen valsche christussen en valsche profeten opstaan, en zullen groote teekenen en wonderheden doen, alzoo dat zij (indien het moge-

lijk was) ook de uitverkorenen zouden verleiden.

25 Zie, ik heb *het* u voorzeggd.

26 Zoo zij dan tot u zullen zeggen: Zie, hij is in de woestijn, ghat niet uit; zie, *hij* is in de binnenkameren, gelooft het niet.

27 Want gelijk de bliksem uitgaat van het Oosten en schijnt tot het Westen, alzoo zal ook de toekomst van den Zoon des menschen wezen.

28 Want alwaar het doode lichaam zal zijn, daar zullen de arenden vergaderd worden.

29 En tersond na de verdrukking dier dagen zal de zon verduisterd worden en de maan zal haar schijnsel niet geven, en de sterren zullen van den hemel vallen, en de krachten der hemelen zullen bewogen worden.

30 En alsdan zal in den hemel verschijnen het teeken van den Zoon des menschen; en dan zullen alle de geslachten der aarde weenen, en zullen den Zoon des menschen zien, komende op de wolken, des hemels met groote kracht en heerlijkheid.

31 En hij zal zijne Engelen uitzenden met eene bazuin van groot geluid, en zij zullen zijne uitverkorenen bijeenvergaderen uit de vier winden, van *het ééne* uiterste der hemelen tot *het andere* uiterste derzelve.

32 En leert van den vijgeboom deze gelijkenis: wanneer zijn tak nu teer wordt en de bladeren uitspruiten, zoo weet gij dat de zomer nabij is:

33 alzoo ook gijlieden, wanneer gij alle deze dingen zult zien, zoo weet dat *het* nabij is, voor de deur.

34 Voorwaar ik zeg u, dit geslacht zal geenszins voorbijgaan, totdat alle deze dingen zullen geschied zijn.

35 De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijne

woorden zullen geenszins voorbijaan.

36 Doch van dien dag en die ure weet niemand, ook niet de Engelen der hemelen, dan mijn Vader alléén.

37 En gelijk de dagen van Noach waren, alzoo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des menschen.

38 Want gelijk zij waren in de dagen vóór den zondvloed, etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende, tot den dag toe, in welken Noach in de ark ging,

39 en bekenden het niet, tot dat de zondvloed kwam en hen allen wegvam: alzoo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des menschen.

40 Alsdan zullen er twee op den akker zijn: de één zal aangenomen en de ander zal verlaten worden;

41 daar zullen twee vrouwen malen in den molen: de ééne zal aangenomen en de andere zal verlaten worden.

42 Wakt dan, want gij weet niet in welke ure uw Heere komen zal.

43 Maar weet dit, dat zoo de heer des huizes geweten had, in welke nachtwak de dief komen zoude, hij gewaakt zoude hebben en zijn huis niet zoude hebben laten doorgraven.

44 Daarom zijt ook gij bereid; want in welke ure gij het niet meent, zal de Zoon des menschen komen.

45 Wie is dan de getrouwe en voorzichtige dienstknecht, denwelken zijn heer over zijne dienstboden gesteld heeft, om hunlieden *hun* voedsel te geven ter rechter tijd?

46 Zalig is die dienstknecht, welken zijn heer komende zal vinden alzoo doende.

47 Voorwaar ik zeg u, dat hij aem zal zetten over alle zijne goederen.

48 Maar zoo die kwade dienst-

knecht in zijn hart zoude zeggen: Mijn heer vertoeft te komen,

49 en zoude beginnen zijne mededienstknechten te slaan, en te eten en te drinken met de dronkaards:

50 zoo zal de heer dezès dienstknechts komen ten dage in welken hij *hem* niet verwacht, en ter ure die hij niet weet,

51 en zal hem afscheiden, en zijn deel zetten met de geveinsden: daar zal weening zijn en kuersing der tanden.

HOOFDSTUK 25.

ALS DAN zal het Koninkrijk der hemelen zijn gelijk tien maagden, welke hare lampen namen en gingen uit, den bruidegom te gemoet.

2 En vijf van haar waren wijze en vijf waren dwaze.

3 Die dwaas waren, hare lampen nemende, namen geen olie met zich;

4 maar de wijze namen olie in hare vaten, met hare lampen.

5 Als nu de bruidegom vertoefde, werden zij allen sluimerig en vielen in slaap.

6 En te middernacht geschiedde er een geroep: Zie de bruidegom komt, gaat uit hem te gemoet.

7 Toen stonden al die maagden op en bereidden hare lampen.

8 En de dwaze zeiden tot de wijze: Geef ons van uwe olie; want onze lampen gaan uit.

9 Doch de wijze antwoordden, zeggende: *Geenszins*, opdat er misschien voor ons en voor u niet genoeg zij; maar gaat liever tot de verkoopers en koopt voor uzelfen.

10 Als zij nu henengingen om te koopen, kwam de bruidegom; en die gereed waren, gingen met hem in tot de bruiloft, en de deur werd gesloten.

11 Daarna kwamen ook de andere maagden, zeggende: Heer, heer, doe ons open.

12 En hij antwoordende, zeide: Voorwaar zeg ik u, ik ken u niet.

13 Zoo waakt dan, want gij weet den dag niet noch de ure, in dewelke de Zoon des menschen komen zal.

14 Want *het* is gelijk een mensch, die buitenslands reizende zijne dienstknechten riep, en gaf hun zijne goederen over;

15 en den éénen gaf hij vijf talenten, en den anderen twee, en den derden één, een iegelijk naar zijn vermogen, en verreisde terstond.

16 Die nu de vijf talenten ontvangen had, ging henen en handelde daarmede, en won andere vijf talenten.

17 Desgelijks ook die de twee ontvangen had, die won ook andere twee.

18 Maar die het ééne ontvangen had, ging henen en groef in de aarde, en verborg het geld zijns heeren.

19 En na eenen langen tijd kwam de heer van die dienstknechten, en hield rekening met hen.

20 En die de vijf talenten ontvangen had, kwam en bracht tot hem andere vijf talenten, zeggende: Heer, vijf talenten hebt gij mij gegeven; zie, andere vijf talenten heb ik boven dezelve gewonnen.

21 En zijn heer zeide tot hem: Wel, gij goede en getrouwe dienstknecht, over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal ik u zetten: ga in in de vreugde uws heeren.

22 En die de twee talenten ontvangen had, kwam óók tot hem, en zeide: Heer, twee talenten hebt gij mij gegeven; zie, twee andere talenten heb ik boven dezelve gewonnen.

23 Zijn heer zeide tot hem: Wel, gij goede en getrouwe dienstknecht, over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal ik u zetten: ga in in de vreugde uws heeren.

24 Maar die het ééne talent ontvangen had, kwam óók, en zeide: Heer, ik kende u dat gij een hard mensch zijt, maaiende waar gij niet gezaaid hebt, en vergaderende van daar, waar gij niet gestrooid hebt;

25 en bevreesd zijnde, ben ik heengegaan en heb uw talent verborgen in de aarde: zie, gij hebt het uwe.

26 Maar zijn heer antwoordende, zeide tot hem: Gij booze en luie dienstknecht, gij wist dat ik maai waar ik niet gezaaid heb, en van daar vergader, waar ik niet gestrooid heb;

27 zoo moest gij dan mijn geld bij de wisselaren gedaan hebben, en ik komende, zoude het mijne wedergenomen hebben met winst.

28 Neemt dan van hem het talent weg, en geef het den genen die de tien talenten heeft.

29 Want een iegelijk die heeft, dien zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben; maar van den genen die niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft.

30 En werpt den onnutten dienstknecht uit in de buitenste duisternis: daar zal weening zijn en kuersing der tanden.

31 En wanneer de Zoon des menschen komen zal in zijne heerlijkheid, en alle de heilige Engelen met hem, dan zal hij zitten op den troon zijner heerlijkheid;

32 en vóór hem zullen alle de volkeren vergaderd worden, en hij zal ze van elkander scheiden, gelijk de herder de schapen van de bokken scheidt;

33 en hij zal de schapen tot zijne rechterhand zetten, maar de bokken tot zijne linkerhand.

34 Alsdan zal de Koning zeggen tot degenen die tot zijne rechterhand zijn: Komt gij gezegenden mijns Vaders, beërft het Koninkrijk hetwelk u be-

reid is van de grondlegging der wereld;

35 want ik ben hongerig geweest en gij hebt mij te eten gegeven, ik ben dorstig geweest en gij hebt mij te drinken gegeven, ik was een vreemdeling en gij hebt mij geherbergd,

36 ik was naakt en gij hebt mij gekleed, ik ben krank geweest en gij hebt mij bezocht, ik was in de gevangenis en gij zijt tot mij gekomen.

37 Dan zullen de rechtvaardigen hem antwoorden, zeggende: Heere, wanneer hebben wij u hongerig gezien, en gespijzigd? of dorstig, en te drinken gegeven?

38 En wanneer hebben wij u een vreemdeling gezien, en geherbergd? of naakt, en gekleed?

39 En wanneer hebben wij u krank gezien of in de gevangenis, en zijn tot u gekomen?

40 En de Koning zal antwoorden en tot hen zeggen: Voorwaar zeg ik u, voor zooveel gij *dit* één van deze mijne minste broeders gedaan hebt, zoo hebt gij *dat* mij gedaan.

41 Dan zal hij zeggen ook tot degenen die ter linkerhand zijn: Gaat weg van mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur hetwelk den duivel en zijnen engelen bereid is;

42 want ik ben hongerig geweest en gij hebt mij niet te eten gegeven, ik ben dorstig geweest en gij hebt mij niet te drinken gegeven,

43 ik was een vreemdeling en gij hebt mij niet geherbergd, naakt en gij hebt mij niet gekleed, krank en in de gevangenis en gij hebt mij niet bezocht.

44 Dan zullen ook dezen hem antwoorden, zeggende: Heere, wanneer hebben wij u hongerig gezien, of dorstig, of een vreemdeling, of naakt, of krank, of in de gevangenis en hebben u niet gediend?

45 Dan zal hij hun antwoorden en zeggen: Voorwaar zeg ik u, voor zooveel gij *dit* één van deze minsten niet gedaan hebt, zoo hebt gij het mij óók niet gedaan.

46 En dezen zullen gaan in de eeuwige pijn, maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven.

HOOFDSTUK 26.

EN het is geschied als Jezus alle deze woorden geëindigd had, dat hij tot zijne discipelen zeide:

2 Gij weet dat na twee dagen het Pascha is, en de Zoon des menschen zal overgeleverd worden om gekruisigd te worden.

3 Toen vergaderden de Overpriesters en de Schriftgeleerden en de Onderlingen des volks in de zaal des Hoogepriesters, die genaamd was Kájafas,

4 en beraadslaagden samen, dat zij Jezus met listigheid vangen en dooden zouden.

5 Doch zij zeiden: Niet op het feest opdat er geen oproer worde onder het volk.

6 Als nu Jezus te Bethanië was, ten huize van Simon den melantsche,

7 kwam tot hem eene vrouw hebbende een albasten flesch met zeer kostelijke zalf, en goot ze uit op zijn hoofd, daar hij aan *tafel* zat.

8 En zijne discipelen *dat* ziende, namen het zeer kwalijk, zeggende: Waartoe dit verlies?

9 Want deze zalf had duur kunnen verkocht en *de penningen* den armen gegeven worden.

10 Maar Jezus *zu'ks* verstaande, zeide tot hen: Waarom doet gij deze vrouw moeite aan? Want zij heeft een goed werk aan mij gewrocht.

11 Want de armen hebt gij

altijd met u, maar mij hebt gij niet altijd.

12 Want als zij deze zelf op mijn lichaam gegoten heeft, zoo heeft zij het gedaan tot eene voorbereiding van mijne begrafenis.

13 Voorwaar zeg ik u, alwaar dit Evangelie gepredikt zal worden in de geheele wereld, daar zal ook tot hare gedachtenis gesproken worden van hetgeen zij gedaan heeft.

14 Toen ging een van de twaalf, genaamd Judas Iskariot, tot de Overpriesters,

15 en zeide: Wat wilt gij mij geven, en ik zal hem u overleveren? En zij hebben hem toegelegd dertig zilveren penningen.

16 En van toen af zocht hij gelegenheid opdat hij hem overleveren mocht.

17 En op den eersten dag der ongezuurde brooden kwamen de discipelen tot Jezus, zeggende tot hem: Waar wilt gij dat wij u bereiden het Pascha te eten?

18 En hij zeide: Gaat henen in de stad tot zulk eenen, en zegt hem: De Meester zegt: Mijn tijd is nabij, ik zal bij u het Pascha houden met mijne discipelen.

19 En de discipelen deden gelijk Jezus hun bevolen had, en bereidden het Pascha.

20 En als het avond geworden was, zat hij aan met de twaalf.

21 En toen zij aten, zeide hij: Voorwaar ik zeg u, dat één van u mij zal verraden.

22 En zij zeer bedroefd geworden zijnde, begon een iegelijk van hen tot hem te zeggen: Ben ik 't, Heere?

23 En hij antwoordende, zeide: Die de hand met mij in den schotel indoopt, die zal mij verraden.

24 De Zoon des menschen gaat wel henen gelijk van hem geschreven is, maar wee dien mensch door welken de Zoon

des menschen verraden wordt: het ware hem goed zoo die mensch niet geboren ware geweest.

25 En Judas die hem verried, antwoordde en zeide: Ben ik 't, Rabbi? Hij zeide tot hem: Gij hebt het gezegd.

26 En als zij aten, nam Jezus het brood, en gezegend hebbende, brak hij het, en gaf het den discipelen, en zeide: Neemt, eet, dat is mijn lichaam.

27 En hij nam den drinkbeker, en gedaukt hebbende, gaf hun dien, zeggende: Drinkt allen daaruit;

28 want dat is mijn bloed, het bloed des nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt tot vergeving der zonden.

29 En ik zeg u, dat ik van nu aan niet zal drinken van deze vrucht des wijnstoks, tot op dien dag, wanneer ik met u dezelve nieuw zal drinken in het Koninkrijk mijns Vaders.

30 En als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar den Olijf berg.

31 Toen zeide Jezus tot hen: Gij zult allen aan mij geërgerd worden in dezen nacht; want daar is geschreven: Ik zal den herder slaan, en de schapen der kudde zullen verstrooid worden.

32 Maar nadat ik zal opgestaan zijn, zal ik u voorgaan naar Galilea.

33 Doch Petrus antwoordende, zeide tot hem: Al werden zij ook allen aan u geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden.

34 Jezus zeide tot hem: Voorwaar ik zeg u, dat gij in dezen zelfden nacht, eer de haan gekraaid zal hebben, mij driemaal zult verloochenen.

35 Petrus zeide tot hem: Al moest ik ook met u sterven, zoo zal ik u geenszins verloochenen. Desgelijks zeiden ook alle de discipelen.

36 Toen ging Jezus met hen in eene plaats genaamd Gethsémané, en zeide tot de discipelen: Zit hier neder totdat ik henenga en aldaar zal gebeden hebben.

37 En met zich nemende Petrus en de twee zonen van Zebedeüs, begon hij droevigen zeer beangst te worden.

38 Toen zeide hij tot hen: Mijne ziel is geheel bedroefd tot den dood toe: blijft hier en waakt met mij.

39 En een weinig voortgegaan zijnde, viel hij op zijn aangezicht, biddende en zeggende: Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van mij voorbijgaan; doch niet gelijk ik wil, maar gelijk Gij wilt.

40 En hij kwam tot de discipelen en vond ze slapende, en zeide tot Petrus: Kondet gijlieden dan niet één uur met mij waken?

41 Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt: de geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak.

42 Wederom ten tweeden male henengaande, bad hij, zeggende: Mijn Vader, indien deze drinkbeker van mij niet voorbij kan gaan tenzij dat ik hem drinke, uw wil geschiede.

43 En komende hij hen, vond hij ze wederom slapende; want hunne oogen waren bezwaard.

44 En hen latende, ging hij wederom henen en bad ten derden male, zeggende dezelfde woorden.

45 Toen kwam hij tot zijne discipelen, en zeide tot hen: Slaapt nu voort en rust; zie, de ure is nabij gekomen, en de Zoon des menschen wordt overgeleverd in de handen der zondaren.

46 Staat op, laat ons gaan: zie, hij is nabij die mij verraadt.

47 En als hij nog sprak, zie, Judas, een van de twaalf,

kwam, en met hem eene groote schare met zwaarden en stokken, *gezonden* van de Overpriesteren en Ouderlingen des volks.

48 En die hem verried, had hun een teeken gegeven, zeggende: Dien ik zal kussen, die is het: grijpt hem.

49 En terstond komende tot Jezus, zeide hij: Wees gegroet, Rabbi; en hij kuste hem.

50 Maar Jezus zeide tot hem: Vriend, waartoe zijt gij hier? Toen kwamen zij toe, en sloegen de handen aan Jezus en grepen hem.

51 En zie, een van degenen die met Jezus waren, de hand uitstekende, trok zijn zwaard uit, en slaande den dienstknecht des Hoogepriesters, hieuw zijn oor af.

52 Toen zeide Jezus tot hem: Keer uw zwaard weder in zijne plaats; want allen die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan.

53 Of meent gij dat ik mijnen Vader nu niet kan bidden, en hij zal mij meer dan twaalf legioenen Engelen bijzetten?

54 Hoe zouden dan de Schriften vervuld worden, *die zeggen* dat het alzoo geschieden moet?

55 Te dier ure sprak Jezus tot de scharen: Gij zijt uitgegaan als tegen eenen moordenaar met zwaarden en stokken, om mij te vangen: dagelijks zat ik bij u, leerende in den Tempel, en gij hebt mij niet gegrepen;

56 doch dit alles is geschied opdat de Schriften der Profeten zouden vervuld worden. Toen vluchtten alle de discipelen, hem verlatende.

57 Die nu Jezus gevangen hadden, leidden hem henen tot Kajafas den Hoogepriester, alwaar de Schrittleerders en Ouderlingen vergaderd waren.

58 En Petrus volgde hem van verre tot aan de zaal des Hooge-

priesters, en binnengegaan zijnde, zat hij bij de diennaren, om het einde te zien.

59 En de Overpriesters en de Ouderlingen en de geheele groote Raad zochten valsche getuigenis tegen Jezus, opdat zij hem dooden mochten, en vonden niet;

60 en hoewel daar vele valsche getuigen toegekomen waren, zoo vonden zij *noch* niet.

61 Maar ten laatste kwamen twee valsche getuigen, en zeiden: Deze heeft gezegd: Ik kan den Tempel Gods afbreken, en in drie dagen denzelven opbouwen.

62 En de Hoogepriester opstaande, zeide tot hem: Antwoordt gij niets? Wat getuigen dezen tegen u?

63 Doch Jezus zweeg stil. En de Hoogepriester antwoordende, zeide tot hem: Ik bezweer u bij den levenden God, dat gij ons zegt of gij zijt de Christus, de Zone Gods?

64 Jezus zeide tot hem: Gij hebt het gezegd. Doch ik zeg ulieden, van nu aan zult gij zien den Zoon des menschen zittende ter rechterhand der kracht Gods, en komende op de wolken des hemels.

65 Toen verscheurde de Hoogepriester zijne kleederen, zeggende: Hij heeft God gelasterd: wat hebben wij nog getuigen van noode? Zie, nu hebt gij zijne godslastering gehoord:

66 wat dunkt ulieden? En zij antwoordende, zeiden: Hij is des doods schuldig.

67 Toen spuwden zij in zijn aangezicht, en sloegen hem met vuisten:

68 en anderen gaven hem kinnebakslagen, zeggende: Profeteer ons, Christus, wie is het die u geslagen heeft?

69 En Petrus zat buiten in de zaal; en eene dienstmaagd kwam tot hem, zeggende: Gij waart óók met Jezus den Galileër.

70 Maar hij loochende het voor allen, zeggende: Ik weet niet wat gij zegt.

71 En als hij naar de voorpoort uitging, zag hem eene andere dienstmaagd, en zeide tot degenen die aldaar waren: Deze was óók met Jezus den Nazarener.

72 En hij loochende het wederom met eenen eed, zeggende: Ik ken den mensch niet.

73 En een weinig daarna, die daar stonden, bijkomende, zeiden tot Petrus: Waarlijk gij zijt óók van die, want ook uwe spraak maakt u openbaar.

74 Toen begon hij *ziek* te vervloeken, en te zweren: Ik ken den mensch niet.

75 En terstond kraaide de haan; en Petrus werd indachtig aan het woord van Jezus, die tot hem gezegd had: Eer de haan gekraaid zal hebben, zult gij mij driemaal verloochenen. En naar buiten gaande, weende hij bitterlijk.

HOOFDSTUK 27.

ALS het nu morgenstond geworden was, hebben alle de Overpriesters en de Ouderlingen des volks samen raad genomen tegen Jezus, dat zij hem dooden zouden;

2 en hem gebonden hebbende, leidden zij *hem* weg, en gaven hem over aan Pontius Pilatus den Stadhouder.

3 Toen heeft Judas die hem verraden had, ziende dat hij veroordeeld was, berouw gehad, en heeft de dertig zilveren penningen den Overpriesteren en den Ouderlingen wedergebracht,

4 zeggende: Ik heb gezondigd, verradende het onschuldig bloed. Maar zij zeiden: Wat gaat ons dat aan? Gij moogt toezien.

5 En als hij de zilveren penningen in den Tempel geworpen had, vertrok hij, en liep gaande, verworjde *zichzelf*.

6 En de Overpriesters de zilveren *penningen* nemende, zeiden: Het is niet geoorloofd dezelve in de offerkist te leggen, dewijl het een prijs des bloeds is.

7 En samen raad genomen hebbende, kochten zij daarmede den akker des pottenbakkers, tot eene begrafenis voor de vreemdelingen.

8 Daarom is die akker genaamd de akker des bloeds tot op den huidigen dag.

9 Toen is vervuld geworden hetgeen gesproken is door den Profeet Jeremia, zeggende: En zij hebben de dertig zilveren *penningen* genomen, de waarde des *gewaardeerden* van de kinderen Israëls, denwelken zij *gewaardeerd* hebben,

10 en hebben dezelve gegeven voor den akker des pottenbakkers; volgens hetgeen mij de Heere bevolen heeft.

11 En Jezus stond voor den Stadhouders; en de Stadhouders vroegde hem, zeggende: Zijt gij de Koning der Joden? En Jezus zeide hem: Gij zegt het.

12 En als hij van de Overpriesters en de Ouderlingen beschuldigd werd, antwoordde hij niets.

13 Toen zeide Pilatus tot hem: Hoort ge niet hoevele *saken* zij tegen u getuigen?

14 Maar hij antwoordde hem niet op een ééniq woord, alzoo dat de Stadhouders zich zeer verwonderde.

15 En op het feest was de Stadhouders gewoon den volke éénen gevangene los te laten, welken zij wilden.

16 En zij hadden toen eenen welbekenden gevangene, genaamd Bar-Abbas.

17 Als zij dan vergaderd waren, zeide Pilatus tot hen: Welken wilt gij dat ik u zal loslaten, Bar-Abbas of Jezus die genaamd wordt Christus?

18 Want hij wist dat zij hem door *nijdigheid* overgeleverd hadden.

19 En als hij op den rechterstoel zat, zoo heeft zijne huisvrouw tot hem gezonden, zeggende: Heb *toch* niets te doen met dien rechtvaardige, want ik heb heden veel geleden in den droom om zijncntwil.

20 Maar de Overpriesters en de Ouderlingen hebben de scharen aangeraden, dat zij zouden Bar-Abbas begeeren en Jezus dooden.

21 En de Stadhouders antwoordende, zeide tot hen: Welken van deze twee wilt gij dat ik u zal loslaten? En zij zeiden: Bar-Abbas.

22 Pilatus zeide tot hen: Wat zal ik dan doen *met* Jezus die genaamd wordt Christus? Zij zeiden allen tot hem: Laat hem gekruisigd worden.

23 Doch de Stadhouders zeide: Wat heeft hij dan kwaads gedaan? En zij riepen te meer, zeggende: Laat hem gekruisigd worden.

24 Als nu Pilatus zag dat hij niets vorderde, maar veelmeer dat *er* oproer werd, nam hij water en wiesch de handen voor de schare, zeggende: Ik ben onschuldig aan het bloed dezes rechtvaardigen: gijlieden moogt toezien.

25 En al het volk antwoordende, zeide: Zijn bloed *come* over ons en over onze kinderen.

26 Toen liet hij hun Bar-Abbas los, maar Jezus gegeeseld hebbende, gaf hij hem over om gekruisigd te worden.

27 Toen namen de krijgsknechten des Stadhouders Jezus met zich in het Rechthuis, en vergaderden over hem de gausche bende.

28 En als zij hem ontkleed hadden, deden zij hem eenen purperen mantel om;

29 en eene kroon van doornen gevlochten hebbende, zetten zij *die* op zijn hoofd, en een rietstok in zijne rechterhand; en vallende op hunne

knieën voor hem, bespotten zij hem, zeggende: Wees gegroet gij Koning der Joden;

30 en op hem gespuwd hebbende, namen zij den rietstok en sloegen op zijn hoofd.

31 En toen zij hem bespotten hadden, deden zij hem den mantel af, en deden hem zijne kleederen aan, en leidden hem heen om te kruisigen.

32 En uitgaande, vonden zij eenen man van Cyrène, met name Simon; dezen dwongen zij dat hij zijn kruis droeg.

33 En gekomen zijnde tot de plaats genaamd Golgotha, welke is gezegd Hoofdschedelplaats,

34 gaven zij hem te drinken edik met gal gemengd; en als hij *dien* geprocif had, wilde hij niet drinken.

35 Toen zij nu hem gekruisigd hadden, verdeelden zij zijne kleederen, het lot werpende; opdat vervuld zoude worden hetgeen gezegd is door den Profeet: Zij hebben mijne kleederen onder zich verdeeld, en hebben het lot over mijne kleding geworpen.

36 En zij nederzittende, bewaarden hem aldaar.

37 En zij stelden boven zijn hoofd zijne beschuldiging geschreven: **DEZE IS JESUS DE KONING DER JODEN.**

38 Toen werden met hem twee moordenaars gekruisigd, één ter rechter- en één ter linkerzijde.

39 En die voorbijgingen, lasterden hem, schuddende hunne hoofden.

40 en zeggende: Gij die den Tempel afbroekt en in drie dagen opbouwt, verlos uzelf; indien gij de Zoon Gods zijt, zoo kom af van het kruis.

41 En desgelijks ook de Overpriesters met de Schriftgeleerden en Onderlingen en Farizeërs hem bespottende, zeiden:

42 Anderen heeft hij verlost, hij kan zichzelf niet ver-

lossen; indien hij de Koning Israëls is, dat hij nu afkome van het kruis, en wij zullen hem gelooven.

43 Hij heeft op God betrouwd: dat Hij hem nu verlosse, indien Hij hem *wil* wil; want hij heeft gezegd: Ik ben Gods Zoon.

44 En hetzelfde verweten hem ook de moordenaars, die met hem gekruisigd waren.

45 En van de zesde ure aan werd er duisternis over de geheele aarde, tot de negende ure toe.

46 En omtrent de negende ure riep Jezus met eene groote stem, zeggende: Eli, Eli, LAMA SABACHTANI? dat is: Mijn God, mijn God, waarom hebt gij mij verlaten?

47 En sommigen van die daar stonden, zulks hoorende, zeiden: Deze roept Elia.

48 En terstond één van hen toeloopende, nam eene spons, en die met edik gevuld hebbende, stak ze op eenen rietstok, en gaf hem te drinken.

49 Doch de anderen zeiden: Houd op, laat ons zien of Elia komt om hem te verlossen.

50 En Jezus wederom met eene groote stem roepende, gaf den geest.

51 En zie, het voorhangsel des Tempels scheurde in tweeën, van boven tot beneden, en de aarde beelde, en de steenrotsen scheurden,

52 en de graven werden geopend, en vele lichamen der heiligen die ontslapen waren, werden opgewekt;

53 en uit de graven uitgegaan zijnde na zijne opstanding, kwamen zij in de heilige stad, en zijnen velen verschenen.

54 En de hoofdman over honderd, en die met hem Jezus bewaarden, ziende de aardbeving en de dingen die geschied waren, werden zeer bevreesd, zeggende: Waarlijk, deze was Gods Zoon.

55 En aldaar waren vele vrou-

wen van verre aanschouwende, die Jezus gevolgd waren van Galiléa om hem te dienen;

56 onder dewelke was Maria Magdaléna, en Maria de moeder van Jacobus en Joses, en de moeder der zonen van Zebedeus.

57 En als het avond geworden was, kwam een rijk man van Arimathéa, met name Jozef, die ook zelf een discipel van Jezus was;

58 déze kwam tot Pilatus en begeerde het lichaam van Jezus. Toen beval Pilatus dat hem het lichaam gegeven zoude worden.

59 En Jozef het lichaam nemende, wond hetzelfde in een zuiver fijn lijnwaad,

60 en leide dat in zijne nieuw graf, hetwelk hij in eene steenrots uitgehouwen had; en eenen grooten steen tegen de deur des grafs gewenteld hebbende, ging hij weg.

61 En aldaar was Maria Magdaléna en de andere Maria, zittende tegenover het graf.

62 Des anderen daags nu, welke is na de voorbereiding, vergaderden de Overpriesters en de Farizeers tot Pilatus,

63 zeggende: Heer, wij zijn indachtig dat deze verleider nog levende, gezegd heeft: Na drie dagen zal ik opstaan.

64 Beveel dan dat het graf verzekerd worde tot den derden dag toe, opdat zijne discipelen missehien niet komen bij nacht en hem stelen en zeggen tot het volk: Hij is opgestaan van de dooden; en zoo zal de laatste dwaling erger zijn dan de eerste.

65 En Pilatus zeide tot hen: Gij hebt eene wacht; gaat henen, verzekert het gelijk gij 't verstaat.

66 En zij henengande, verzekerden het graf met de wacht, den steen verzegeld hebbende.

HOOFDSTUK 28.

EN laat na den sabbat, als het begon te lichten, tegen den eersten dag der week, kwam Maria Magdaléna en de andere Maria om het graf te bezien.

2 En zie, daar geschiedde eene groote aardbeving; want een Engel des Heeren nederdalende uit den hemel, kwam toe en wentelde den steen af van de deur, en zat op denzelfden.

3 En zijne gedaante was gelijk een bliksem, en zijne kleeding wit gelijk sneeuw.

4 En uit vrees van hem zijn de wachters zeer verschrikt geworden, en werden als dooden.

5 Maar de Engel antwoordende, zeide tot de vrouwen: Vreest gijlieden niet; want ik weet dat gij zoekt Jezus die gekruisigd was.

6 Hij is hier niet, want hij is opgestaan, gelijk hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats waar de Heere gelegen heeft.

7 En gaat haastelijk henen en zegt zijnen discipelen, dat hij opgestaan is van de dooden; en zie, hij gaat u vóór naar Galiléa: daar zult gij hem zien. Zie, ik heb het u lieden gezegd.

8 En haastelijk uitgaande van het graf, met vrees en groote blijdschap, liepen zij henen om hetzelfde zijnen discipelen te boodschappen.

9 En als zij henengingen om zijnen discipelen te boodschappen, zie, Jezus is haar ontmoet, zeggende: Weest gegroet. En zij tot hem komende, grepen zijne voeten en aanbaden hem.

10 Toen zeide Jezus tot haar: Vreest niet; gaat henen, boodschapt mijnen broederen, dat zij henengaan naar Galiléa, en aldaar zullen zij mij zien.

11 En als zij henengingen, zie, eenigen van de wacht kwamen in de stad, en boodschapten den Overpriesters

alle de dingen die geschied waren.

12 En zij vergaderd zijnde met de Onderlingen, en samen raad genomen hebbende, gaven zij den krijgsknechten veel geld.

13 en zeiden: Zegt: Zijne discipelen zijn des nachts gekomen en hebben hem gestolen, als wij slapen.

14 En indien zulks komt gehoord te worden van den Stadhouder, wij zullen hem tevreden stellen en maken dat gij zonder zorg zijt.

15 En zij het geld genomen hebbende, deden gelijk zij geleerd waren. En dit woord is verbreid geworden bij de Joden tot op den huidigen dag.

16 En de elf discipelen zijn henengegaan naar Galiléa, naar den berg waar Jezus hen bescheiden had.

17 En als zij hem zagen, aanbadden zij hem; doch sommigen twiſfelden.

18 En Jezus bij hen komende, sprak tot hen, zeggende: Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.

19 Gaat dan henen, onderwijst alle de volkeren, dezelve doopende in den naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes, leerende hen onderhouden alles wat ik u geboden heb.

20 En zie, ik ben met ulieden alle de dagen tot de voleinding der wereld. Amen.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR DE BESCHRIJFING VAN

M A R C U S.

HOOFDSTUK I.

HET begin des Evangelies van Jezus Christus den Zoon Gods.

2 Gelijk geschreven is in de Profeten: Zie, Ik zend mijnen Engel voor uw aangezicht, die uwen weg voor u henen bereiden zal:

3 de stem des roependen in de woestijn: Bereidt den weg des Heeren, maakt zijne paden recht.

4 Johannes was doopende in de woestijn, en predikende den doop der bekeering tot vergeving der zonden.

5 En al het Joodsche land ging tot hem uit, en die van Jeruzalem; en zij werden allen van hem gedoopt in de rivier

den Jordaan, belijdende hunne zonden.

6 En Johannes was gekleed met kemelshaar, en met eenen lederen gordel om zijne lendenen, en at sprikhanen en wilden honig.

7 En hij predikte, zeggende: Na mij komt die sterker is dan ik, wien ik niet waardig ben nederbukkende den riem zijner schoenen te ontbinden.

8 Ik heb ulieden wel gedoopt met water, maar hij zal u doopen met den Heiligen Geest.

9 En het geschiedde in die dagen dat Jezus kwam van Nazareth, *gelegen* in Galiléa, en werd van Johannes gedoopt in den Jordaan.

10 En terstond als hij uit het water opklim, zag hij de he-

melen opengaan, en den Geest gelijk eene duif op hem nederdalen.

11 En daar geschiedde een stem uit de hemelen: Gij zijt mijn geliefde Zoon, in denwelken Ik mijn welbehagen heb.

12 En terstond dreef hem de Geest uit in de woestijn.

13 En hij was aldaar in de woestijn veertig dagen, verzocht van den satan, en was hij de wilde gedierten; en de Engelen dienden hem.

14 En nadat Johannes overgeleverd was, kwam Jezus in Galiléa, predikende het Evangelie van het Koninkrijk Gods.

15 en zeggende: De tijd is vervuld, en het Koninkrijk Gods nabij gekomen: bekeert u en gelooft het Evangelie.

16 En wandelende bij de Galileesche zee, zag hij Simon en Andréas zijnen broeder, werpende het net in de zee, (want zij waren visschers);

17 en Jezus zeide tot hen: Volgt mij nu, en ik zal maken dat zij visschers der menschen zult worden.

18 En zij terstond hunne netten verlatende, zijn hem gevolgd.

19 En van daar een weinig voortgegaan zijnde, zag hij Jacobus den *zoon* van Zebedeus, en Johannes zijnen broeder, en dezelve in 't schip hunne netten vermakende;

20 en terstond riep hij ze; en zij latende hunnen vader Zebedeus in het schip met de huurlingen, zijn hem nagevolgd.

21 En zij kwamen binnen Kapernaüm; en terstond op den sabbatdag in de Synagoge gegaan zijnde, leerde hij.

22 En zij stonden verslagen over zijne leer; want hij leerde hen als machthebbende, en niet als de Schriftgeleerden.

23 En daar was in hunne Synagoge een mensch met eenen onreinen geest, en hij riep uit,

24 zeggende: Laat af, wat

hebben wij met u *te doen*, gij Jezus Nazarener? Zijt gij gekomen om ons te verderven? Ik ken u wie gij zijt, *naamlijk* de Heilige Gods.

25 En Jezus bestraftte hem, zeggende: Zwijg stil en ga uit van hem.

26 En de onreine geest hem scheurende, en roepende met een groote stem, ging uit van hem.

27 En zij werden allen verbaasd, zoodat zij onder elkander vraagden, zeggende: Wat is dit? Wat nieuwe leer is deze, dat hij met macht ook den onreinen geesten gebiedt, en zij hem gehoorzaam zijn?

28 En zijn gerucht ging terstond uit in het geheele omliggende land van Galiléa.

29 En van stonde aan uit de Synagoge gegaan zijnde, kwamen zij in het huis van Simon en Andréas, met Jacobus en Johannes.

30 En Simons vrouwsmoeder lag met de koorts; en terstond zeiden zij hem van haar.

31 En hij tot haar gaande, vatte hare hand, en richtte ze op; en terstond verliet haar de koorts, en zij diende hen.

32 Als het nu avond geworden was, toen de zon onderging, brachten zij tot hem allen die kwalijk gesteld en van den duivel bezeten waren.

33 En de geheele stad was bijeenvergaderd omtrent de deur.

34 En hij genas er velen die door verscheidene ziekten kwalijk gesteld waren, en wierp vele duivelen uit, en liet den duivelen niet toe te spreken, omdat zij hem kenden.

35 En 's morgens vroeg, als het nog diep in den nacht was, opgestaan zijnde, ging hij uit, en ging henen in eene woeste plaats, en bad aldaar.

36 En Simon en die met hem *weeren*, zijn hem nagevolgd.

37 En zij hem gevonden heb-

bende, zeiden tot hem: Zij zoeken u allen.

38 En hij zeide tot hen: Laat ons in de bijliggende vlekken gaan, opdat ik ook daar predike; want daartoe ben ik uitgegaan.

39 En hij predikte in hunne Synagogen, door geheel Galilea, en wierp de duivelen uit.

40 En tot hem kwam een melaatsche, biddende hem en vallende voor hem op de knieën, en tot hem zeggende: Indien gij wilt, gij kunt mij reinigen.

41 En Jezus met barmhartigheid innerlijk bewogen zijnde, strekte de hand uit en raakte hem aan, en zeide tot hem: Ik wil, word gereinigd.

42 En als hij dit gezegd had, ging de melaatsche terstond van hem, en hij werd gereinigd.

43 En als hij hem strengelijk verboden had, deed hij hem terstond van zich gaan,

44 en zeide tot hem: Zie dat gij niemand iets zegt; maar ga heen en vertoon uzelf den Priester, en offer voor uwe reiniging hetgeen Mozes geboden heeft, hun tot een getuigenis.

45 Maar hij uitgegaan zijnde begon vele dingen te verkondigen en dat woord te verbreiden, alzoo dat hij niet meer openlijk in de stad kon komen, maar was buiten in de woeste plaatsen; en zij kwamen tot hem van alle kanten.

HOOFDSTUK 2.

EN na sommige dagen is hij wederom binnen Kapernaüm gekomen. En het werd gehoord dat hij in huis was;

2 en terstond vergaderden daar velen, alzoo dat ook zelfs de plaatsen omtrent de deur hen niet meer konden bevatten; en hij sprak het Woord tot hen.

3 En daar kwamen sommigen tot hem, brengende eenen ge-

raakte, die van vier gedragen werd.

4 En niet kunnende tot hem genaken wegens de schare, ontdekten zij het dak waar hij was; en dat opengebroken hebbende, lieten zij het beddeken neder waar de geraakte op lag.

5 En Jezus hun geloof ziende, zeide tot den geraakte: Zoon, uwe zonden zijn u vergeven.

6 En sommigen van de Schriftgeleerden zaten aldaar, en overdachten in hunne harten:

7 Wat spreekt deze aldus godslasteringen? Wie kan de zonden vergeven dan alleen God?

8 En Jezus terstond in zijnen geest bekennde, dat zij alzoo in zichzelf overdachten, zeide tot hen: Wat overdenkt gij deze dingen in uwe harten?

9 Wat is lichter, te zeggen tot den geraakte: De zonden zijn u vergeven, of te zeggen: Sta op en neem uw beddeken op, en wandel?

10 Doch opdat gij moogt weten dat de Zoon des menschen macht heeft om de zonden op de aarde te vergeven (zeide hij tot den geraakte):

11 Ik zeg u, sta op en neem uw beddeken op, en ga heen naar uw huis.

12 En terstond stond hij op, en het beddeken opgenomen hebbende, ging hij uit in aller tegenwoordigheid; zoodat zij zich allen ontzetten, en God verheerlijkten, zeggende: Wij hebben nooit zulks gezien.

13 En hij ging wederom uit naar de zee; en de geheele schare kwam tot hem, en hij leerde ze.

14 En voorbijgaande, zag hij Levi, den zoon van Alfeus, zitten in het tolhuis, en zeide tot hem: Volg mij. En hij opstaande volgde hem.

15 En het geschiedde als hij aanzat in deszelfs huis, dat ook vele tollenaars en zondaren aanzaten met Jezus en

zijne discipelen; want zij waren velen, en zij waren hem gevolgd.

16 En de Schriftgeleerden en de Farizeers, ziende hem eten met de tollenaars en zondaren, zeiden tot zijne discipelen: Wat is 't, dat hij met de tollenaars en zondaren eet en drinkt?

17 En Jezus dat hoorende, zeide tot hen: Die gezond zijn hebben den medicijnmeester niet van noode, maar die ziek zijn. Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaren tot bekeering.

18 En de discipelen van Johannes en van de Farizeers vastten; en zij kwamen en zeiden tot hem: Waarom vasten de discipelen van Johannes en van de Farizeers, en uwe discipelen vasten niet?

19 En Jezus zeide tot hen: Kunnen ook de bruilofskinderen vasten, terwijl de bruidegom bij hen is? Zoo langen tijd zij den bruidegom bij zich hebben, kunnen zij niet vasten;

20 maar de dagen zullen komen, wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zijn, en alsdan zullen zij vasten in die dagen.

21 En niemand naait eenen lap ongevold laken op een oud kleed; anders scheurt deszelfs nieuw aangemaakte lap iets af van het oude kleed, en daar worst een ergere scheur.

22 En niemand doet nieuwen wijn in oude ledere zakken; anders doet de nieuwe wijn de ledere zakken bersten, en de wijn wordt uitgestort, en de ledere zakken verderven; maar nieuwen wijn moet men in nieuwe ledere zakken doen.

23 En het geschiedde dat hij op eenen sabbatdag door het gezaaide ging, en zijne discipelen begonnen, al gaande, aren te pikken.

24 En de Farizeers zeiden tot hem: Zie, waarom doen zij op

den sabbatdag wat niet geoorloofd is?

25 En hij zeide tot hen: Hebt gij nooit gelezen wat David gedaan heeft, als hij nood had, en hem hongerde en dengenen die met hem waren?

26 hoe hij ingegaan is in het Huis Gods, ten tijde van Abjathar den Hoogepriester, en de toonbrooden gegeten heeft, die het niemand geoorloofd is te eten dan den Priesteren, en ook gegeven heeft dengenen die met hem waren?

27 En hij zeide tot hen: De sabbat is gemaakt om den mensch, niet de mensch om den sabbat;

28 zoo is dan de Zoon des menschen een Heere ook van den sabbat.

HOOFDSTUK 3.

EN hij ging wederom in de Synagoge. En aldaar was een mensch hebbende eene verdorde hand;

2 en zij namen hem waar, of hij op den sabbat hem genezen zoude, opdat zij hem beschuldigen mochten.

3 En hij zeide tot den mensch die de verdorde hand had: Sta op in het midden.

4 En hij zeide tot hen: Is het geoorloofd op sabbatdagen goed te doen of kwaad te doen? een mensch te behouden of te dooden? En zij zwegen stil.

5 En als hij ze met toorn rondom aangezien had, met een bedroefd zijnde over de verharding van hun hart, zeide hij tot den mensch: Strek uwe hand uit; en hij strekte ze uit, en zijne hand werd hersteld, gezond gelijk de andere.

6 En de Farizeers uitgegaan zijnde, hebben terstond met de Herodinnen samen raad gehouden tegen hem, hoe zij hem zouden dooden.

7 En Jezus vertrok met zijne discipelen naar de zee, en hem

volgde eene groote menigte van Galiléa, en van Judéa,

8 en van Jeruzalem, en van Iduméa, en *van* over den Jordaan; en die *van* omtrent Tyrus en Sidon, eene groote menigte, gehoord hebbende hoe groote dingen hij deed, kwamen tot hem.

9 En hij zeide tot zijne discipelen, dat een scheepken steeds omtrent hem blijven zoude, om der schare wil, opdat zij hem niet zouden verdringen:

10 want hij had er velen genezen, alzoo dat alle degenen die *enige* kwalen hadden, hem overvielen, opdat zij hem mochten aanraken.

11 En de onreine geesten, als zij hem zagen, vielen voor hem neder en riepen, zeggende: Gij zijt de Zoon Gods.

12 En hij gebood hun scherpelijk dat zij hem niet zouden openbaar maken.

13 En hij klom op den berg, en riep tot zich die hij wilde; en zij kwamen tot hem.

14 En hij stelde er twaalf, opdat zij met hem zouden zijn, en opdat hij dezelve zoude uitzenden om te prediken,

15 en om macht te hebben de ziekten te genezen en de duivelen uit te werpen.

16 En Simon gaf hij den *toe*naam Petrus:

17 en Jacobus, den *zoon* van Zebedeus, en Johannes, den broeder van Jacobus, en gaf hun *toe*namen Boanerges, hetwelk is, zonen des donders:

18 en Andréas, en Filippus, en Bartholomeüs, en Mattheüs, en Thomas, en Jacobus, den *zoon* van Alfaüs, en Thaddeus, en Simon Kananites,

19 en Judas Iskariot, die hem ook verraden heeft.

20 En zij kwamen in huis, en daar vergaderde wederom eene schare, alzoo dat zij ook zelfs niet konden brood eten.

21 En als degenen die hem bestonden, *dit* hoorden, gin-

gen zij uit om hem vast te houden: want zij zeiden: Hij is buiten zijne zinnen.

22 En de Schriftgeleerden die van Jeruzalem afgekomen waren, zeiden: Hij heeft Beelzebul, en door den overste der duivelen werpt hij de duivelen uit.

23 En hen tot zich geroepen hebbende, zeide hij tot hen in gelijkenissen: Hoe kan de satan den satan uitwerpen?

24 En indien een koninkrijk tegen zichzelf verdeeld is, zoo kan dat koninkrijk niet bestaan:

25 en indien een huis tegen zichzelf verdeeld is, zoo kan dat huis niet bestaan:

26 en indien de satan tegen zichzelf opstaat en verdeeld is, zoo kan hij niet bestaan, maar heeft een einde.

27 Daar kan niemand in het huis eens sterken ingaan en zijne vaten ontroofen, indien hij niet eerst den sterke bindt; en aldau zal hij zijn huis be-rooven.

28 Voorwaar ik zeg u, dat alle de zonden den kinderen der menschen zullen vergeven worden, en allerlei lasteringen waarmede zij zullen gelasterd hebben;

29 maar zoo wie gelasterd zal hebben tegen den Heiligen Geest, die heeft geene vergeving in eeuwigheid, maar hij is schuldig des eeuwigen oordeels.

30 Want zij zeiden: Hij heeft eenen onreinen geest.

31 Zoo kwamen dan zijne broeders en zijne moeder; en buiten staande, zonden zij tot hem en riepen hem.

32 En de schare zat rondom hem; en zij zeiden tot hem: Zie, uwe moeder en uwe broeders daar buiten zoeken u.

33 En hij antwoordde hun, zeggende: Wie is mijne moeder of mijne broeders?

34 En rondom overzien heb-

bende die òm hem zaten, zeide hij: Zie, mijne moeder en mijne broeders.

35 Want zoo wieden wil Gods doet, die is mijn broeder en mijne zuster en moeder.

HOOFDSTUK 4.

EN hij begon wederom te leeren omtrent de zee; en er vergaderde eene groote schare bij hem, alzoo dat hij in het schip gegaan zijnde, nederzat op de zee; en de geheele schare was op het land aan de zee.

2 En hij leerde hun vele dingen door gelijkenissen, en hij zeide in zijne leering tot hen:

3 Hoort toe. Zie, een zaaijer ging uit om te zaaien.

4 En het geschiedde in het zaaien, dat het *éene deel van het zaad* viel bij den weg; en de vogelen des hemels kwamen en aten het op.

5 En het andere viel op het steenachtige, waar het niet veel aarde had; en het ging terstond op, omdat het geen diepte van aarde had;

6 maar als de zon opgegaan was, zoo is het verbrand geworden, en omdat het geen wortel had, zoo is het verdord.

7 En het andere viel in de doornen, en de doornen wiesden op en verstikten hetzelve, en het gaf geen vrucht.

8 En het andere viel in de goede aarde, en gaf vrucht die opging en wies; en het *éene* droeg dertig-, en het andere zestig-, en het andere honderdvoud.

9 En hij zeide tot hen: Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

10 En als hij nu alléén was, vraagden hem degenen die omtrent hem *waren*, met de twaalf, naar de gelijkenis.

11 En hij zeide tot hen: Het is ú gegeven te verstaan de verborgenheid van het Koninkrijk Gods; maar dengenen die

buiten zijn, geschieden alle deze dingen door gelijkenissen,

12 opdat zij ziende zien en niet bemerken, en hoorende hooren en niet verstaan, opdat zij zich niet te eeniger tijd bekeeren en hun de zonden vergeven worden.

13 En hij zeide tot hen: Wreet gij deze gelijkenis niet, en hoe zult gij alle de gelijkenissen verstaan?

14 De zaaijer is die het Woord zaait.

15 En dezen zijn die bijden weg *bezaaid worden* waarin het Woord gezaaid wordt; en als zij het gehoord hebben, zoo komt de satan terstond en neemt het Woord weg hetwelk in hunne harten gezaaid was.

16 En dezen zijn desgelijks die op de steenachtige *plaatsen* bezaaid worden, welke als zij het Woord gehoord hebben, terstond hetzelve met vreugde ontvangen.

17 en hebben geen wortel in zichzelf, maar zijn voor eenen tijd; daarna als verdrukking of vervolging komt om des Woords wil, zoo worden zij terstond geërgerd.

18 En dezen zijn die in de doornen bezaaid worden, *naamelijk* degenen die het Woord hooren,

19 en de zorgvuldigheden der wereld en de verleiding des rijkdoms en de begeerlijkheden omtrent de andere dingen inkomende, verstikken het Woord, en het wordt onvruchtbaar.

20 En dezen zijn die in de goede aarde bezaaid zijn, welke het Woord hooren en aannemen, en vruchten dragen, het *éene* dertig-, en het andere zestig-, en het andere honderdvoud.

21 En hij zeide tot hen: Komt ook de kaars opdat ze onder de korenmaat of onder het bed gezet worde? *Is 't* niet opdat ze op den kandelaar gezet worde?

22 Want daar is niets verborgen dat niet geopenbaard zal worden, en daar is niets geschied om verborgen te zijn, maar opdat het in 't openbaar zoude komen.

23 Zoo iemand ooren heeft om te hooren, die hoore.

24 En hij zeide tot hen: Ziet wat gij hoort. Met wat maat gij meet, zal u gemeten worden, en u die hoort zal meer toegelegd worden.

25 Want zoo wie heeft, dien zal gegeven worden; en wie niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft.

26 En hij zeide: Alzoo is het Koninkrijk Gods, alsof een mensch het zaad in de aarde wierp,

27 en roorts sliep en opstond, nacht en dag, en het zaad uitsproot en lang werd, dat hij zelf niet wist hoe;

28 want de aarde brengt vanzelf vrucht voort: eerst het kruid, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar.

29 En als de vrucht *ziek* voordoet, terstond zendt hij de sikkel daarin, omdat de oogst *daar* is.

30 En hij zeide: Waarbij zullen wij het Koninkrijk Gods vergelijken, of met wat gelijkenis zullen wij hetzelfde gelijken?

31 *Namelijk* bij een mostaardzaad, hetwelk wanneer het in de aarde gezaaid wordt, het minste is van alle de zaden die op de aarde *zijn*;

32 en wanneer het gezaaid is, gaat het op en wordt het meeste van alle de moeskruیدن, en maakt groote takken, alzoo dat de vogelen des hemels onder zijne schaduw kunnen nestelen.

33 En door vele zulke gelijkenissen sprak hij tot hen het Woord, naardat zij het hooren konden;

34 en zonder gelijkenis sprak hij tot hen niet; maar hij ver-

klaarde alles zijnen discipelen in 't bijzonder.

35 En op dien dag, als 't nu avond geworden was, zeide hij tot hen: Laat ons overvaren aan de andere zijde.

36 En zij de schare gelaten hebbende, namen hem mede, gelijk hij in het schip was; en daar waren nog andere scheepkens met hem.

37 En daar werd een groote storm van wind, en de baren sloegen over in het schip, alzoo dat het nu vol werd.

38 En hij was in het achterschip slapende op een oorkussen, en zij wekten hem op en zeiden tot hem: Meester, bekommert het u niet dat wij vergaan?

39 En hij opgewekt zijnde, bestrafte den wind, en zeide tot de zee: Zwijg, wees stil; en de wind ging liggen, en daar werd groote stilte.

40 En hij zeide tot hen: Wat zijt gij zoo vreesachtig? Hoe hebt gij geen geloof?

41 En zij vreesden met groote vrees en zeiden tot elkander: Wie is toch deze, dat ook de wind en de zee hem gehoorzaam zijn?

HOOFDSTUK 5.

EN zij kwamen over op de andere zijde der zee, in het land der Gadarënen.

2 En als hij uit het schip gegaan was, terstond ontmoette hem uit de graven een mensch met eenen onreinen geest;

3 dewelke *zijne* woning in de graven had, en niemand kon hem binden, ook zelfs niet met ketenen;

4 want hij was menigmaal met boeien en ketenen gebonden geweest, en de ketenen waren van hem in stukken getrokken en de boeien verbrijzeld, en niemand was machtig om hem te temmen;

5 en hij was altijd, nacht en dag, op de bergen en in de

graven, roepende en slaande zichzeiven met steenen.

6 Als hij nu Jezus van verre zag, liep hij toe en aanbad hem;

7 en met eene groote stem roepende, zeide hij: Wat heb ik met u te doen, Jezus, zij Zoon Gods des Allerhoogsten? Ik bezweer u bij God dat gij mij niet pijnigt.

8 (Want hij zeide tot hem: Gij onreine geest, ga uit van den mensch.)

9 En hij vroegde hem: Welke is uw naam? En hij antwoordde, zeggende: Mijn naam is Legio, want wij zijn velen.

10 En hij bad hem zeer, dat hij hen buiten dat land niet verzond.

11 En aldaar aan de bergen was eene groote kudde zwijnen, weidende;

12 en alle de duivelen baden hem, zeggende: Zend ons in die zwijnen, opdat wij in dezelve mogen varen.

13 En Jezus liet het hun terstond toe. En de onreine geesten uitgevaren zijnde voeren in de zwijnen; en de kudde slootte van de steilte af in de zee (daar waren er nu ontrent tweeduizend), en zij versmoorden in de zee.

14 En die de zwijnen weidden zijn gevlucht, en boodschapten *zalks* in de stad en op het land; en zij gingen uit om te zien wat het was dat er geschied was.

15 En zij kwamen tot Jezus, en zagen den bezetene zittende en gekleed en wel hij zijn verstand, *natuurlijk* die het tegioen gehad had; en zij werden bevreemd.

16 En die het gezien hadden, vertelden hun wat den bezetene geschied was, en ook van de zwijnen.

17 En zij begonnen hem te bidden dat hij van hunne landpalen weging.

18 En als hij in het schip

ging, bad hem dezene die bezeten was geweest, dat hij niet nem mocht zijn.

19 Doen Jezus liet hem *dat* niet toe, maar zeide tot hem: Ga henen naar uw huis tot de uwen, en boodschap hun wat groote dingen u de Heere gedaan heeft, en hoe hij zich uwer ontfermd heeft.

20 En hij ging henen en begon te verkondigen in *het land van* Decapolis wat groote dingen hem Jezus gedaan had; en zij verwonderden zich allen.

21 En als Jezus wederom in het schip overgevaren was aan de andere zijde, vergaderde eene groote schare bij hem; en hij was bij de zee.

22 En zie, daar kwam een van de oversten der Synagoge, met name Jairus; en hem ziende, viel hij aan zijne voeten,

23 en bad hem zeer, zeggende: Mijn dochterken is in haar uiterste; ik bid u dat gij komt en de handen op haar legt, opdat zij behouden worde, en zij zal leven.

24 En hij ging met hem, en eene groote schare volgde hem, en zij verdrongen hem.

25 En eene zekere vrouw, die twaalf jaren den vloed des bloeds gehad had,

26 en veel geleden had van vele medicijnmeesters, en al het hare *daaraan* ten koste geleid en geen baat gevonden had, maar met welke het veel eer erger geworden was;

27 *deze* van Jezus hoorende, kwam onder de schare van achteren, en raakte zijn kleed aan;

28 want zij zeide: Indien ik maar zijne kleederen mag aanraken, ik zal gezond worden.

29 En terstond is de fontein haars bloeds opgedroogd, en zij gevoelde aan haar lichaam dat zij van die kwaal genezen was.

30 En terstond Jezus beken-

nende in zichzelf de kracht die van hem uitgegaan was, keerde zich om in de schare, en zeide: Wie heeft mijne klederen aangeraakt?

31 En zijne discipelen zeiden tot hem: Gij ziet dat de schare u verdringt, en zegt gij: Wie heeft mij aangeraakt?

32 En hij zag rondom, om haar te zien die dat gedaan had.

33 En de vrouw vreezende en bevende, wetende wat aan haar geschied was, kwam en viel voor hem neder, en zeide hem al de waarheid.

34 En hij zeide tot haar: Dochter, uw geloof heeft u behouden; ga heenen in vrede, en wees genezen van deze uwe kwaal.

35 Terwijl hij nog sprak, kwamen *eenigen van het huis van* den overste der Synagoge, zeggende: Uwe dochter is gestorven; wat zijt gij den Meester nog moeilijk?

36 En Jezus terstond gehoord hebbende het woord dat er gesproken werd, zeide tot den overste der Synagoge: Vrees niet, geloof alleenlijk.

37 En hij liet niemand toe hem te volgen dan Petrus, en Jacobus, en Johannes, den broeder van Jacobus.

38 en kwam in het huis van den overste der Synagoge, en zag de beroerte en *degenen* die zeer weenden en huilden:

39 en ingegaan zijnde, zeide hij tot hen: Wat maakt gij beroerte en *wat* weent gij? Het kind is niet gestorven, maar het slaapt.

40 En zij belachten hem; maar hij, als hij ze allen had uitgedreven, nam hij zich den vader en de moeder des kinds, en degenen die met hem *waren*, en ging binnen waar het kind lag.

41 En hij vatte de hand des kinds, en zeide tot haar: Talitha kumi, hetwelk is, overge-

zet zijnde: Gij dochterken, (ik zeg u) sta op.

42 En terstond stond het dochterken op en wandelde; want het was twaalf jaren oud; en zij ontzetten zich met groote ontzetting.

43 En hij gebod hun zeer dat niemand dat zoude weten, en zeide dat men haar zoude te eten geven.

HOOFDSTUK 6.

EN hij ging van daar weg, en kwam in zijn vaderland, en zijne discipelen volgden hem.

2 En als het sabbat geworden was, begon hij in de Synagoge te leeren; en velen die hem hoorden, ontzetten zich, zeggende: Van waar *komen* dezen deze dingen, en wat wijsheid is dit die hem gegeven is, dat ook zulke krachten door zijne handen geschieden?

3 Is deze niet de timmerman, de zoon van Maria, en de broeder van Jacobus en Joses, en van Judas en Simon? En zijn zijne zusters niet hier bij ons? En zij werden aan hem geërgert.

4 En Jezus zeide tot hen: Een Profet is niet ongeërd dan in zijn vaderland en onder *zijne* waren en in zijn huis.

5 En hij kon aldaar geene kracht doen; dan hij leide weinigen zieken de handen op en *eens* ze.

6 En hij verwonderde zich over hun ongeloof, en omging de vlekken *daar* rondom, leerende.

7 En hij riep tot zich de twaalf, en begon hen uit te zenden twee en twee, en gaf hun macht over de onreine geesten;

8 en hij gebod hun dat zij niets zouden nemen tot den weg dan alleen eenen staf, geen malle, geen brood, geen geld in den gordel,

9 maar dat zij schoenzolen

zouden aanbinden, en met geen twee rokken gekleed zijn.

10 En hij zeide tot hen: Zoo waar zij in een huis zult ingaan, blijft daar totdat gij van daar uitzaat.

11 En zoo wie u niet zullen ontvangen noch u hooren, vertrekkende van daar, schudt het stof af dat onderaan uwe voeten is, hun tot een getuigenis. Voorwaar zeg ik u, het zal Sodom of Gomorra verdraaglijker zijn in den dag des oordeels dan die stad.

12 En uitgegaan zijnde, predikten zij dat zij zich zouden bekeeren;

13 en zij wierpen vele duivelen uit, en zalfden vele krauken met olie, en maakten ze gezond.

14 En de Koning Herodes hoorde het (want zijn naam was openbaar geworden) en zeide: Johannes die doopte, is van de dooden opgewekt, en daarom werken die krachten in hem;

15 anderen zeiden: Hij is Elia; en anderen zeiden: Hij is een Profeet, of als een der Profeten.

16 Maar als Herodes het hoorde, zeide hij: Deze is Johannes, dien ik onthoofd heb: die is van de dooden opgewekt.

17 Want deze Herodes *eenigen* uitgezonden hebbende, had Johannes gevangen genomen en hem in de gevangenis gebonden, uit oorzaak van Herodias, de huisvrouw van zijnen broeder Philippus, omdat hij haar getrouwd had;

18 want Johannes zeide tot Herodes: Het is u niet geoorloofd de huisvrouw uws broeders te hebben.

19 En Herodias leide op hem toe en wilde hem dooden, en kon niet;

20 want Herodes vreesde Johannes, wetende dat hij een rechtvaardig en heilig man was, en hield hem in waarde;

en als hij hem hoorde, deed hij vele dingen, en hoorde hem gaarne.

21 En als er een welgelegen dag gekomen was, toen Herodes op den dag zijner geboorte een maaltijd aanrichtte voor zijne grooten en de oversten over duizend en de voornamesten van Galiléa;

22 en als de dochter van deze Herodias inkwam en danste, en Herodes en degenen die medeaanzaten, behaagde, zoo zeide de Koning tot het dochterken: Eisch van mij wat gij ook wilt, en ik zal het u geven.

23 en hij zwoer haar: Zoo wat zij van mij zult eischen, zal ik u geven, ook tot de helft mijns koninkrijks.

24 En zij uitgegaan zijnde, zeide tot hare moeder: Wat zal ik eischen? En die zeide: Het hoofd van Johannes den Dooper.

25 En zij terstond met haast ingaande tot den Koning, heeft het geëischt, zeggende: Ik wil dat gij mij nu terstond in een schotel geeft het hoofd van Johannes den Dooper.

26 En de Koning zeer bedroefd geworden zijnde, *nochtans* om de eeden en degenen die medeaanzaten, wilde hij haar *hetzelfde* niet afslaan;

27 en de Koning zond terstond eenen scherprechter, en gebod zijn hoofd te brengen. Deze nu ging heen en onthoofdde hem in de gevangenis.

28 en bracht zijn hoofd in een schotel, en gaf hetzelfde aan het dochterken, en het dochterken gaf hetzelfde aan hare moeder.

29 En als zijne discipelen *dit* hoorden, gingen zij en namen zijn dood lichaam weg, en leiden dat in een graf.

30 En de Apostelen kwamen *weeder* te zamen tot Jezus, en boodschappen hem alles, beide wat zij gedaan hadden en wat zij geleerd hadden.

31 En hij zeide tot hen: Komt

gijlieden in eene woeste plaats hier alléén, en rust een weinig. Want daar waren velen die kwamen en die gingen, en zij hadden zelfs geen gelegen tijd om te eten.

32 En zij vertrokken in een schip naar eene woeste plaats alléén.

33 En de scharen zagen ze henevaren, en velen werden hem kennende, en liepen gezamenlijk te voet van alle steden derwaarts, en kwamen hun vóór, en gingen te zamen tot hem.

34 En Jezus uitgaande, zag eene groote schare, en werd innerlijk met ontferming bewogen over hen; want zij waren als schapen die geen herder hebben; en hij begon hun vele dingen te leeren.

35 En als het nu laat op den dag geworden was, kwamen zijne discipelen tot hem en zeiden: Deze plaats is woest, en het is nu laat op den dag:

36 laat ze van u, opdat ze henegaan in de omliggende dorpen en vlekken, en brooden voor zichzelfen mogen koopen; want zij hebben niet wat zij eten zullen.

37 Maar hij antwoordende, zeide tot hen: Geeft gij hun te eten. En zij zeiden tot hem: Zullen wij henegaan en koopen voor tweehonderd penningen brood, en hun te eten geven?

38 En hij zeide tot hen: Hoeveel brooden hebt gij? Gaat henen en beziet *het*. En toen zij het vernomen hadden, zeiden zij: Vijf, en twee visschen.

39 En hij gebod hun dat zij ze allen zouden doen nederzitten bij gezelschappen op het groene gras.

40 En zij zaten neder in gedeelten, bij honderd te zamen en bij vijftig te zamen.

41 En als hij de vijf brooden en de twee visschen genomen had, zag hij óp naar den he-

mel, zegende, en brak de brooden, en gaf ze zijnen discipelen, opdat zij ze hun zouden voorlezen; en de twee visschen deelde hij voor allen.

42 En zij aten allen, en zijn verzadigd geworden;

43 en zij namen óp twaalf volle korven brokken, en van de visschen.

44 En die de brooden gegeten hadden, waren omtrent vijf duizend mannen.

45 En terstond dwong hij zijne discipelen in het schip te gaan, en vooruit henen te varen naar de andere zijde tegenover Bethsaida, terwijl hij de schare van zich zoude laten.

46 En als hij denzelven hun afscheid gegeven had, ging hij op den berg om te bidden.

47 En als het nu avond was geworden, zoo was het schip in 't midden van de zee, en hij was alléén op het land.

48 En hij zag dat zij zich zeer pijnigden om *het schip* voort te krijgen (want de wind was hun tegen); en omtrent de vierde nachtwak kwam hij tot hen, wandelende op de zee, en wilde hen voorbijgaan.

49 En zij ziende hem wandelen op de zee, meenden dat het een spooksel was, en schreeuwden zeer:

50 want zij zagen hem allen, en werden ontroerd. En terstond sprak hij met hen, en zeide tot hen: Zijt welgemoed, ik ben 't, vreest niet.

51 En hij klom tot hen in 't schip, en de wind stilde; en zij ontzetten zich bovenmate zeer in zichzelfen, en waren verwonderd.

52 Want zij hadden niet gelet op *het wonder* der brooden; want hun hart was verhard.

53 En als zij overgevaren waren, kwamen zij in het land Gennésareth, en havenden aldaar.

54 En als zij uit het schip ge-

zamen waren, werden zij terstond hem kennende.

33 En het geheele omliggende land doorlopende, bezonnen zij op beddeken degenen die kwalijk gesteld waren, om te dragen, ter plaatse waar zij hoorden dat hij was.

34 En zoo waar hij kwam, in vlekken of steden of dorpen, daar leiden zij de kranken op de markten, en baden hem dat zij naar den zoom zijns kleeds aanraken mochten; en zooveel als er hem aanraakten, werden gezond.

HOOFDSTUK 7.

EN tot hem vergaderden de Farizeërs en sommigen der Schriftgeleerden, die van Jeruzalem gekomen waren;

2 en ziende dat sommigen van zijne discipelen met oareine, dat is met ongewassen handen brood aten, berispten zij hen.

3 Want de Farizeërs en alle de Joden eten niet, tenzij dat zij eerst de handen dikwijls wassen, houdende de inzetting der ouden;

4 en van de markt komende, eten zij niet, tenzij dat ze eerst gewassen zijn; en vele andere dingen zijn er die zij aangenomen hebben te houden, als *naamlijk* de wasschingen der drinkbekers en kannen en koperen vaten en bedden.

5 Daarna vroegen hem de Farizeërs en de Schriftgeleerden: Waarom wandelen uwe discipelen niet naar de inzetting der ouden, maar eten het brood met ongewassen handen?

6 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: Wel heeft Jesaja van u geveinsden geprofeteerd, gelijk geschreven is: Dit volk eert Mij met de lippen, maar hun hart houdt zich verre van Mij;

7 doch tevergeefs eeren zij Mij,

leerende leeringen die geboden zijn der menschen;

8 want nalatende het gebod Gods, houdt gij de inzettingen der menschen, *als naamlijk* wasschingen der kannen en drinkbekers; en andere dergelijke dingen doet gij vele.

9 En hij zeide tot hen: Gij doet zeker Gods gebod wel te niet, opdat gij uwe inzetting zoudt onderhouden.

10 Want Mozes heeft gezegd: Eer uwen vader en uwe moeder, en: Wie vader of moeder vloekt, die zal den dood sterven.

11 Maar gijlieden zegt: Zoo een mensch tot vader of moeder zegt: *Het is korbau* (dat is *te zeggen*, een gave), zoo wat u van mij zoude kunnen ten nutte komen, *die ruddoet*;

12 en gij laat hem niet meer toe iets aan zijnen vader of zijne moeder te doen.

13 makende *alzoó* Gods Woord krachteloos door uwe inzetting die gij ingezet hebt; en dergelijke dingen doet gij vele.

14 En tot zich de gansche schare geroepen hebbende, zeide hij tot hen: Hoort mij allen en verstaat:

15 daar is niets van buiten den mensch in hem ingaande, hetwelk hem kan ontreinigen; maar de dingen die van hem uitgaan, die zijn het welke den mensch ontreinigen.

16 Zoo iemand ooren heeft om te hooren, die hoore.

17 En toen hij van de schare in huis gekomen was, vroegen hem zijne discipelen van de gelijkenis.

18 En hij zeide tot hen: Zijt ook gij alzoó onwetend? Verstaat gij niet, dat al wat van buiten in den mensch ingaat, hem niet kan ontreinigen?

19 Want het gaat niet in zijn hart, maar in den buik, en gaat in de heimelijkheid uit, reinigende alle de spijzen.

20 En hij zeide: Hetgeen uit-

gaat uit den mensch, dat ontreinigt den mensch.

21 Want van binnen uit het hart der menschen komen voort kwaade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen,

22 dieverijen, gierigheden, hoos- heden, bedrog, ontuchtigheid, een hoos oog, lastering, hoo- vaardij, onverschuld:

23 alle deze booze dingen ko- men voort van binnen, en ont- reinigen den mensch.

24 En van daar opstaande, ging hij weg naar de landpalen van Tyrus en Sidon; en in een huis gegaan zijnde, wilde hij niet dat iemand het wist, en hij kon *nochts* niet verborzen zijn.

25 Want eene vrouw, welker dochterken eenen onreinen geest had, van hem gehoord hebbende, kwam en viel neder aan zijne voeten.

26 Deze nu was eene Grieksche vrouw, van gehoorde uit Syro- Fenicië; en zij bad hem dat hij den duivel uitwierp uit hare dochter.

27 Maar Jezus zeide tot haar: Laat eerst de kinderen verza- digd worden; want het is niet betamelijk, dat men het brood der kinderen neme en den hondekens *overwerpe*.

28 Maar zij antwoordde en zeide tot hem: Ja, Heere, doch ook de hondekens eten onder de tafel van de kruikens der kinderen.

29 En hij zeide tot haar: Om dezes woords wil ga henen: de duivel is uit uwe dochter uitgevaren.

30 En als zij in haar huis kwam, vond zij dat de duivel uitgevaren was, en de dochter liggende op het bed.

31 En hij wederom weggegaan zijnde van de landpalen van Tyrus en Sidon, kwam aan de zee van Galiléa, door het mid- den der landpalen van Decá- polis.

32 En zij brachten tot hem

eenen doove, die zwaarlijk sprak, en baden hem dat hij de hand op hem leide.

33 En hem van de schare al- leën genomen hebbende, stak hij zijne vingers in zijne ooren, en gespuwd hebbende, raakte hij zijne tong aan:

34 en opwaarts ziende naar den hemel, zuchtte hij, en zeide tot hem: Effatha, dat is, word geopend.

35 En terstond werden zijne ooren geopend, en de band zijner tong werd los, en hij sprak recht.

36 En hij gebood hun dat zij het niemand zeggen zouden; maar wat zij hun ook verbood, zoo verkondigden zij het des te meer.

37 En zij ontzetten zich bovenmate zeer, zeggende: Hij heeft alles wel gedaan, en hij maakt dat de dooven hooren en de stommen spreken.

HOOFDSTUK 8.

IN die dagen, als er eene zeer groote schare was, en zij niet hadden wat zij eten zouden, riep Jezus zijne disci- pelen tot zich, en zeide tot hen:

2 Ik word innerlijk met ontferming hewogen over de schare; want zij zijn nu drie dagen bij mij gebleven, en hebben niet wat zij eten zouden;

3 en indien ik ze nuchteren naar hun huis laat gaan, zoo zullen zij op den weg bezwij- ken; want sommigen van hen komen van verre.

4 En zijne discipelen ant- woordden hem: Van waar zal iemand dezen met brooden hier in de woestijn kunnen verza- digen?

5 En hij vraagde hun: Hoe- veel brooden hebt gij? En zij zeiden: Zeven.

6 En hij gebood de schare neder te zitten op de aarde. En hij nam de zeven brooden, en gedunkt hebbende, brak hij ze,

en gaf ze zijnen discipelen, opdat zij ze zouden voorleggen; en zij leiden ze der schare voor.

7 En zij hadden weinige vischkens; en als hij gezegend had, zeide hij dat zij ook die zouden voorleggen.

8 En zij hebben gegeten en zijn verzadigd geworden; en zij namen het overschot der brokken op, zeven manden.

9 Die nu gegeten hadden, waren omtrent vierduizend; en hij liet ze gaan.

10 En terstond in het schip gegaan zijnde met zijne discipelen, is hij gekomen in de deelen van Dalmanútha.

11 En de Farizeërs gingen uit en begonnen met hem te twisten, begeerende van hem een teeken van den hemel, hem verzoekende.

12 En hij zwaarlijk zuchtende in zijnen geest, zeide: Wat begeert dit geslacht een teeken? Voorwaar ik zeg u, zoo aan dit geslacht een teeken gegeven zal worden!

13 En hij verliet hen, en wederom in het schip gegaan zijnde, voer hij weg naar de andere zijde.

14 En zijne discipelen hadden vergeten brood mede te nemen, en hadden niet dan één brood met zich in het schip.

15 En hij gebod hun, zeggende: Ziet toe, wacht u van den zuurdeesem der Farizeërs en van den zuurdeesem van Herodes.

16 En zij overleiden onder elkander, zeggende: *Het is omdat wij geen brooden hebben.*

17 En Jezus dat bekennde, zeide tot hen: Wat overlegt gij dat gij geen brooden hebt? Bemerkst gij nog niet, en verstant gij niet? Hebt gij nog uw verhard hart?

18 Oogen hebbende, ziet gij niet, en ooren hebbende, hoort gij niet?

19 En gedenkt gij niet, toen

ik de vijf brooden brak onder de vijf duizend mannen, hoeveel volle korven met brokken gij opnaamt? Zij zeggen hem: Twaalf.

20 En toen ik de zeven brak onder de vier duizend mannen, hoeveel volle manden met brokken gij opnaamt? En zij zeiden: Zeven.

21 En hij zeide tot hen: Hoe verstant gij niet?

22 En hij kwam te Bethsaída; en zij brachten tot hem eenen blinde, en baden hem dat hij hem aanraakte.

23 En de hand des blinden genomen hebbende, leidde hij hem uit buiten het vlek, en spuwde in zijne oogen, en leide de handen op hem, en vroegde hem of hij iets zag.

24 En hij opziende, zeide: Ik zie de menschen, want ik zie ze als boomen, wandelen.

25 Daarna leide hij de handen weder op zijne oogen, en deed hem opzien; en hij werd hersteld, en zag ze allen, ver en klaar.

26 En hij zond hem naar zijn huis, zeggende: Ga niet in het vlek, en zeg het niemand in het vlek.

27 En Jezus ging uit en zijne discipelen naar de vlekken van Cesarén Filippi; en op den weg vroegde hij zijnen discipelen, zeggende tot hen: Wie zeggen de menschen dat ik ben?

28 En zij antwoordden: Johannes de Dooper; en anderen: Elia; en anderen: Een van de Profeten.

29 En hij zeide tot hen: Maar gijlieden wie zegt gij dat ik ben? En Petrus antwoordende, zeide tot hem: Gij zijt de Christus.

30 En hij gebod hun scherpe-lijk, dat zij het niemand zouden zeggen van hem.

31 En hij begon hun te leeren, dat de Zoon des menschen veel moest lijden, en verworpen worden van de Ouderlingen en

Overpriesteren en Schriftgeleerden, en gedood worden, en na drie dagen wederopstaan;

32 en dit woord sprak hij vrijuit. En Petrus hem tot zich genomen hebbende, begon hem te bestraffen.

33 Maar hij zich omkeerende en zijne discipelen aanziende, bestrafte Petrus, zeggende: Ga heuen achter mij, satan; want gij verziat niet de dingen die Gods zijn, maar die der menschen zijn.

34 En tot zich geroepen hebbende de schare met zijne discipelen, zeide hij tot hen: Zoo wie achter mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op en volge mij.

35 Want zoo wie zijn leven zal willen behouden, die zal hetzelfde verliezen; maar zoo wie zijn leven zal verliezen om mijnentwil en om des Evangelies wil, die zal hetzelfde behouden.

36 Want wat zoude het den mensch baten, zoo hij de geheele wereld won en zijner ziel schade leed?

37 Of wat zal een mensch geven tot lossing van zijner ziel?

38 Want zoo wie zich mijns en mijner woorden zal geschaamd hebben in dit overspelig en zondig geslacht, diens zal zich de Zoon des menschen ook schamen, wanneer hij zal komen in de heerlijkheid zijns Vaders, met de heilige Engelen.

HOOFDSTUK 9.

EN hij zeide tot hen: Voorwaar ik zeg u, dat er sommigen zijn van degenen die hier staan, die den dood niet zullen smaken, totdat zij zullen hebben gezien dat het Koninkrijk Gods met kracht gekomen is.

2 En na zes dagen nam Jezus

met zich Petrus en Jacobus en Johannes, en bracht ze op eenen hoogen berg bezijden alléén. En hij werd voor hen van gedaante veranderd;

3 en zijne kleederen werden blinkende, zeer wit als sneeuw, hoedanige geen voller op aarde zoo wit maken kan.

4 En van hen werd gezien Elia met Mozes, en zij spraken met Jezus.

5 En Petrus antwoordende, zeide tot Jezus: Rabbi, het is goed dat wij hier zijn, en laat ons drie tabernakelen maken, voor u éénen, en voor Mozes éénen, en voor Elia éénen.

6 Want hij wist niet wat hij zeide; want zij waren zeer bevreesd.

7 En daar kwam eene wolk die ze overschaduwde, en eene stem kwam uit de wolk, zeggende: Deze is mijn geliefde Zoon: hoort hem.

8 En haastelijk rondom ziende, zagen zij niemand meer dan Jezus alléén bij zich.

9 En als zij van den berg afkwamen, gebod hij hun, dat zij niemand verhalen zouden hetgeen zij gezien hadden, dan wanneer de Zoon des menschen uit de dooden zoude opgestaan zijn.

10 En zij behielden dit woord bij zichzelf, vragende onder elkander wat het was, uit de dooden opstaan.

11 En zij vraagden hem, zeggende: Waarom zeggen de Schriftgeleerden, dat Elia eerst komen moet?

12 En hij antwoordende, zeide tot hen: Elia zal wel eerst komen en alles wederoprichten; en *het zal geschieden* gelijk geschreven is van den Zoon des menschen, dat hij veel lijden zal en veracht worden.

13 Maar ik zeg u dat ook Elia gekomen is, en zij hebben hem gedaan al wat zij gewild hebben, gelijk van hem geschreven is.

14 En als hij bij de discipelen gekomen was, zag hij eene groote schare rondom hen, en eenige Schriftgeleerden met hen twistende.

15 En terstond de geheele schare hem ziende, werd verbaasd, en toeloopende, groetten zij hem.

16 En hij vroegde den Schriftgeleerden: Wat twist gij met dezen?

17 En een uit de schare antwoordende, zeide: Meester, ik heb mijnen zoon tot u gebracht, die een stommen geest heeft;

18 en waar hij hem ook aangrijpt, zoo scheurt hij hem, en hij schuimt en kuerst met zijne tanden en verdort; en ik heb uwen discipelen gezegd dat zij hem zouden uitwerpen, en zij hebben niet gekund.

19 En hij antwoordde hem en zeide: O ongehoovig geslacht, hoelang zal ik nog bij ulieden zijn, hoelang zal ik u nog verdragen? Brengt hem tot mij.

20 En zij brachten denzelfden tot hem; en als hij hem zag, scheurde hem terstond de geest; en hij vallende op de aarde, wentelde zich al schuimende.

21 En hij vroegde zijnen vader: Hoe langen tijd is het, dat hem dit overkomen is? En hij zeide: Van zijne kindsheid af;

22 en menigmaal heeft hij hem ook in het vuur en in het water geworpen, om hem te verderven; maar zoo zij iets kunt, wees niet innerlijke ontferming over ons bewogen en help ons.

23 En Jezus zeide tot hem: Zoo gij kunt gelooven, alle dingen zijn mogelijk dengenen die geloof.

24 En terstond de vader des kinds roepende met tranen, zeide: Ik geloof, Heere, kom mijne ongehoovigheid te hulp.

25 En Jezus ziende dat de schare gezamenlijk toeliep, be-

strafte den onreinen geest, zeggende tot hem: Gij stomme en doove geest, ik beveel u, ga uit van hem en kom niet meer in hem.

26 En hij roepende, en hem zeer scheurende, ging uit; en het kind werd als dood, alzoo dat velen zeiden dat het gestorven was.

27 En Jezus hem bij de hand grijpende, rielatte hem op, en hij stond op.

28 En als hij in huis gegaan was, vraagden hem zijne discipelen alleen: Waarom hebben wij hem niet kunnen uitwerpen?

29 En hij zeide tot hen: Dit geslacht kan nergens door uitgaan dan door bidden en vasten.

30 En van daar weggaande, reisden zij door Galilea; en hij wilde niet, dat iemand het wist;

31 want hij leerde zijne discipelen en zeide tot hen: De Zoon des menschen zal overgeleverd worden in de handen der menschen, en zij zullen hem doden, en zedood zijnde, zal hij ten derden dage wederopstaan.

32 Maar zij verstonden dat woord niet, en zij vreesden hem te vragen.

33 En hij kwam te Kapernaüm, en in het huis gekomen zijnde, vroegde hij hun: Waarvan hadt gij woorden onder elkander op den weg?

34 Doch zij zwegen; want zij waren onder elkander in woorden geweest op den weg, wie de meeste zoude zijn.

35 En nedergezeten zijnde, riep hij de twaelve, en zeide tot hen: Indien iemand wil de eerste zijn, die zal de laatste van allen zijn, en aller dienaar.

36 En nemende een kindeken, stelde hij dat midden onder hen, en omving het met zijne armen, en zeide tot hen:

37 Zoo wie één van zoodanige kinderkeus zal ontvangen in mijnen naam, die ontvangt mij; en zoo wie mij zal ontvangen, die ontvangt mij niet, maar dien die mij gezonden heeft.

38 En Johannes antwoordde hem, zeggende: Meester, wij hebben eenen gezien die de duivelen uitwierp in uwen naam, welke ons niet volgt; en wij hebben het hem verboden, omdat hij ons niet volgt.

39 Doch Jezus zeide: Verbidt hem niet; want daar is niemand die eene kracht doen zal in mijnen naam, en haastelijk van mij zal kunnen kwalijk spreken.

40 Want wie tégen ons niet is, die is voor ons.

41 Want zoo wie ulieden eenen beker water te drinken zal geven in mijnen naam, omdat gij *discipelen* van Christus zijt, voorwaar zeg ik u, hij zal zijn loon geenszins verliezen.

42 En zoo wie één van deze kleinen die in mij gelooven, ergert, het ware hem beter dat een molensteen om zijnen hals gedaan ware, en dat hij in de zee geworpen ware.

43 En indien uwe hand u ergert, houw ze af: het is u beter verminkt tot het leven in te gaan, dan de twee handen hebbende, heuen te gaan in de hel, in het onuitblusschelijk vuur.

44 waar hun worm niet sterft en het vuur niet uitgebluscht wordt.

45 En indien uw voet u ergert, houw hem af: het is u beter kreupel tot het leven in te gaan, dan de twee voeten hebbende, geworpen te worden in de hel, in het onuitblusschelijk vuur.

46 waar hun worm niet sterft en het vuur niet uitgebluscht wordt.

47 En indien uw oog u ergert,

werp het uit: het is u beter maar één oog hebbende, in het Koninkrijk Gods in te gaan, dan twee oogen hebbende, in het helsche vuur geworpen te worden.

48 waar hun worm niet sterft en het vuur niet uitgebluscht wordt.

49 Want een ieder zal met vuur gezouten worden, en iedere offerande zal met zout gezouten worden.

50 Het zout is goed; maar indien het zout onzout wordt, waarmede zult gij dat smakelijk maken? Hebt zout in uzelf, en houdt vrede onder elkander.

HOOFDSTUK 10.

EN van daar opgestaan zijnde, ging hij naar de landpalen van Judéa, door de overzijde van den Jordaan; en de scharen kwamen wederom te zamen bij hem, en gelijk hij gewoon was, leerde hij ze wederom. 2 En de Farizeers tot hem komende, vraagden hem, of het een man geoorloofd is zijne vrouw te verlaten, hem verzoekende.

3 Maar hij antwoordende, zeide tot hen: Wat heeft Mozes u geboden?

4 En zij zeiden: Mozes heeft toegelaten eenen scheidbrief te schrijven en *haar* te verlaten.

5 En Jezus antwoordende, zeide tot hen: Vanwege de hardigheid uwer harten heeft hij ulieden dat gebod geseheven:

6 maar van het begin der schepping heeft God ze man en vrouw gemaakt.

7 Daarom zal een mensch zijn vader en moeder verlaten, en zal zijne vrouw aanhangen,

8 en die twee zullen tot één vleesch zijn; alzoo dat zij niet meer twee zijn, maar één vleesch.

9 Hetgeen dan God samengevoegd heeft, scheidde de mensch niet.

10 En in het huis vraagden hem zijne discipelen wederom van hetzelfde.

11 En hij zeide tot hen: Zoo wie zijne vrouw verlaat en eene andere trouwt, die doet overspel tegen haar.

12 En indien eene vrouw haren man zal verlaten en met een ander trouwen, die doet overspel.

13 En zij brachten kinderkeus tot hem, opdat hij ze aanraken zoude; en de discipelen bestraften degenen die ze tot hem brachten.

14 Maar Jezus *dat* ziende, nam het zeer kwalijk, en zeide tot hen: Laat de kinderkeus tot mij komen, en verhindert ze niet; want derzulken is het Koninkrijk Gods.

15 Voorwaar zeg ik u, zoo wie het Koninkrijk Gods niet ontvangt gelijk een kindeken, die zal in hetzelfde geenszins ingaan.

16 En hij omving ze met zijne armen, *en* de handen op hen gelegd hebbende, zeggende hij dezelve.

17 En als hij uitging op den weg, liep een tot hem, en voor hem op de knieën vallende, vroegde hem: Goede Meester, wat zal ik doen, opdat ik het eeuwige leven beerve?

18 En Jezus zeide tot hem: Wat noemt gij mij goed? Niemand is goed dan één, *namelijk* God.

19 Gij weet de geboden: gij zult geen overspel doen; gij zult niet dooden; gij zult niet stelen; gij zult geen valsche getuigenis geven; gij zult niemand tekort doen; eer uwen vader en uwe moeder.

20 Doch hij antwoordende, zeide tot hem: Meester, alle deze dingen heb ik onderhouden van mijne jonkheid af.

21 En Jezus hem aanziende, beminde hem, en zeide tot hem: Eén ding ontbreekt u:

ga henen, verkoop alles wat gij hebt, en geef het den armen, en gij zult eene schat hebben in den hemel; en kom herwaarts, neem het kruis op en volg mij.

22 Maar hij treurig geworden zijnde over dat woord, ging bedroefd weg; want hij had vele goederen.

23 En Jezus rondom ziende, zeide tot zijne discipelen: Hoe bezwaarlijk zullen degenen die goed hebben, in het Koninkrijk Gods inkomen!

24 En de discipelen werden verbaasd over deze zijne woorden. Maar Jezus wederom antwoordende, zeide tot hen: Kinderen, hoe zwaar is 't, dat degenen die op het goed hun betrouwen zetten, in het Koninkrijk Gods ingaan!

25 Het is lichter dat een kemel ga door het oog van eene naald, dan dat een rijke in het Koninkrijk Gods inga.

26 En zij werden nog meer verslagen, zeggende tot elkander: Wie kan dan zalig worden?

27 Doch Jezus hen aanziende, zeide: Bij de menschen is het onmogelijk, maar niet bij God; want alle dingen zijn mogelijk bij God.

28 En Petrus begon tot hem te zeggen: Zie, wij hebben alles verlaten en zijn u gevolgd.

29 En Jezus antwoordende, zeide: Voorwaar zeg ik ulieden, daar is niemand die verlaten heeft huis, of broeders, of zusters, of vader of moeder, of vrouw of kinderen, of akkers, om mijneuwil en des Evangelies wil,

30 of hij ontvangt honderdvoud, nu in dezen tijd huizen, en broeders en zusters, en moeders en kinderen, en akkers, met de vervolgingen, en in de toekomstige eeuw het eeuwige leven.

31 Maar vele eersten zullen de laatsten zijn, en *vele* die

de laatsten zijn, de eersten.

32 En zij waren op den weg, opgaande naar Jeruzalem, en Jezus ging voor hen; en zij waren verbaasd, en hem volgende, waren zij bevreesd. En de twaalf wederom tot zich nemende, begon hij hun te zeggen de dingen die hem overkomen zouden;

33 zeggende: Zie, wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des menschen zal den Overpriesteren en den Schriftgeleerden overgeleverd worden, en zij zullen hem ter dood veroordeelen, en hem den heidenen overleveren;

34 en zij zullen hem bespotten, en hem geeseien, en hem bespuwen, en hem dooden; en ten derden dage zal hij wederop staan.

35 En tot hem kwamen Jacobus en Johannes, de zonen van Zebedeus, zeggende: Meester, wij wilden *wel*, dat gij ons deelt 36 wat wij begeeren zullen.

36 En hij zeide tot hen: Wat wilt gij dat ik u doe?

37 En zij zeiden tot hem: Geef ons dat wij mogen zitten de één aan uwe rechterhand en de ander aan uwe linkerhand in uwe heerlijkheid.

38 Maar Jezus zeide tot hen: Gij weet niet wat gij begeert; kunt gij den dronkbeker drinken dien ik drink, en met den doop gedoopt worden waar ik mede gedoopt word?

39 En zij zeiden tot hem: Wij kunnen. Doch Jezus zeide tot hen: Den dronkbeker dien ik drink, zult gij wel drinken, en met den doop gedoopt worden waar ik mede gedoopt word;

40 maar het zitten tot mijne rechter- en tot mijne linkerhand staat bij mij niet te geven, maar *het zal gegeven worden wien het bereid is*.

41 En als de andere tien dit hoorden, begonnen zij het van Jacobus en Johannes zeer kwalijk te nemen.

42 Maar Jezus hen tot zich geroepen hebbende, zeide tot hen: Gij weet dat degenen die geacht worden oversten te zijn der volkeren, heerschappij voeren over hen, en hunne grooten gebruiken macht over hen.

43 Doch alzoo zal het onder u niet zijn; maar zoo wie onder u groot zal willen worden, die zal uw dienaar zijn;

44 en zoo wie van u de eerste zal willen worden, die zal aller dienstknecht zijn.

45 Want ook de Zoon des menschen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en zijne ziel te geven tot een rantsoen voor velen.

46 En zij kwamen te Jericho. En als hij en zijne discipelen en eene groote schare van Jericho uitging, zat de zoon van Timeus, Bar-Timeus de blinde, aan den weg, bedelende.

47 En hoorende dat het Jezus de Nazarener was, begon hij te roepen en te zeggen: Jezus, gij Zoon Davids, ontferm u mijner!

48 En velen bestraften hem, opdat hij zwijgen zoude; maar hij riep zooveel te meer: Gij Zoon Davids, ontferm u mijner!

49 En Jezus *stilstaande*, zeide dat men hem roepen zoude; en zij riepen den blinde, zeggende tot hem: Heb goeden moed, sta op, hij roept u.

50 En hij zijnen mantel afge- worpen hebbende, stond op en kwam tot Jezus.

51 En Jezus antwoordende, zeide tot hem: Wat wilt gij dat ik u doen zal? En de blinde zeide tot hem: Rabboni, dat ik ziende moge worden.

52 En Jezus zeide tot hem: Ga heen, uw geloof heeft u behouden. En terstond werd hij ziende, en volgde Jezus op den weg.

HOOFDSTUK 11.

EN toen zij Jeruzalem genaaften, te Bethfagé en Bethanië aan den Olijfberg, zond hij twee van zijne discipelen uit,

2 en zeide tot hen: Gaat heen in het veld dat tegen u over is; en terstond als gij in hetzelfde komt, zult gij vinden een veulen gebonden, op hetwelk geen mensch gezeten heeft: ontbindt het en brengt het.

3 En indien iemand tot u zegt: Waarom doet gij dat? zoo zegt dat de Heere hetzelfde van noode heeft, en hij zal het terstond herwaarts zenden.

4 En zij gingen heen, en vonden het veulen gebonden bij de deur, buiten aan de wegscheiding, en zij onthouden hetzelfde.

5 En sommigen van degenen die aldaar stonden, zeiden tot hen: Wat doet gij, dat gij het veulen onthoudt?

6 Doch zij zeiden tot hen, gelijk Jezus bevolen had; en zij lieten ze gaan.

7 En zij brachten het veulen tot Jezus, en wierpen hunne kleederen daarop; en hij zat op hetzelfde.

8 En velen spreidden hunne kleederen op den weg, en anderen hieuwen meien van de boomen en spreidden ze op den weg.

9 En die voorgingen en die volgden, riepen, zeggende: Hosanna, gezegend is hij die komt in den naam des Heeren!

10 Gezegend zij het Koninkrijk van onzen vader David, hetwelk komt in den naam des Heeren! Hosanna in de hoogste hemelen!

11 En Jezus kwam binnen Jeruzalem, en in den Tempel; en als hij alles rondom gezien had, en het nu avondstond was, ging hij uit naar Bethanië met de twaalf.

12 En des anderen daags, als zij uit Bethanië gingen, hongerde hem.

13 En ziende van verre eenen vijgeboom die bladeren had, ging hij om te zien of hij ook iets op denzelfven zoude vinden; en daarbij gekomen zijnde, vond hij niets dan bladeren; want het was de tijd der vijgen niet.

14 En Jezus antwoordende, zeide tot denzelfven: Niemand eete *veel* vrucht meer van u in der eeuwigheid. En zijne discipelen hoorden het.

15 En zij kwamen te Jeruzalem; en Jezus in den Tempel gegaan zijnde, begon degenen die in den Tempel verkochten en kochten, uit te drijven; en de tafels der wisselaars en de zitstoelen dergenen die de duiven verkochten, keerde hij om,

16 en liet niet toe dat iemand eenig vat door den Tempel droeg;

17 en hij leerde, zeggende tot hen: Is er niet geschreven: Mijn Huis zal een Huis des gebeds genaamd worden allen volken? Maar zij hebt dat tot een kuil der moordenaren gemaakt.

18 En de Schriftgeleerden en de Overpriesters hoorden dat, en zochten hoe zij hem dooden zouden; want zij vreesden hem, omdat de gausche schare ontzet was over zijne leer.

19 En als het nu laat geworden was, ging hij uit buiten de stad.

20 En des morgens vroeg voorbijgaande, zagen zij dat de vijgeboom verdord was van de wortels af.

21 En Petrus zults indachtig geworden zijnde, zeide tot hem: Rabbi, zie, de vijgeboom dien gij vervloekt hebt, is verdord.

22 En Jezus antwoordende, zeide tot hen: Hebt geloof op God.

23 Want voorwaar zeg ik u, dat zoo wie tot dezen berg zal zeggen: Word opgeheven en in de zee geworpen, en niet zal twijfelen in zijn hart, maar zal gelooven dat hetgeen hij zegt, geschieden zal, het zal hem geworden zoo wat hij zegt.

24 Daarom zeg ik u, alle dingen die gij biddende begeert, gelooft dat gij ze ontvangen zult, en zij zullen u geworden.

25 En wanneer gij staat om te bidden, vergeeft indien gij iets hebt tegen iemand; opdat ook uw Vader die in de hemelen is, ulieden uwe misdaden vergeve.

26 Maar indien gij niet vergeeft, zoo zal uw Vader die in de hemelen is, ook uwe misdaden niet vergeven.

27 En zij kwamen wederom te Jeruzalem. En als hij in den Tempel wandelde, kwamen tot hem de Overpriesters en de Schriftgeleerden en de Ouderlingen.

28 en zeiden tot hem: Door wat macht doet gij deze dingen, en wie heeft u deze macht gegeven, dat gij deze dingen doen zoudt?

29 Maar Jezus antwoordende, zeide tot hen: Ik zal u ook één woord vragen; antwoordt mij óók, en zoo zal ik u zeggen door wat macht ik deze dingen doe:

30 De doop van Johannes, was die uit den hemel of uit de menschen? Antwoordt mij.

31 En zij overleiden onder elkander, zeggende: Indien wij zeggen: Uit den hemel, zoo zal hij zeggen: Waarom hebt gij hem dan niet geloofd?

32 Maar indien wij zeggen: Uit de menschen, zoo vreezen wij het volk; want zij hielden allen van Johannes, dat hij waarlijk een Profeet was.

33 En antwoordende, zeiden zij tot Jezus: Wij weten het niet.

En Jezus antwoordende, zeide tot hen: Zoo zeg ik u óók niet door wat macht ik deze dingen doe.

HOOFDSTUK 12.

EN hij begon door gelijkenissen tot hen te zeggen: Een mensch plantte eenen wijngaard, en zette eenen tuin daarom, en groef eenen wijnpersbak, en bouwde eenen toren, en verhuurde dien aan de landlieden, en reisde buitenslands.

2 En als het de tijd was, zond hij eenen dienstknecht tot de landlieden, opdat hij van de landlieden ontving van de vrucht des wijngaards;

3 maar zij namen en sloegen hem, en zonden hem ledig henen.

4 En hij zond wederom eenen anderen dienstknecht tot hen, en dien steenieden zij, en woonden hem het hoofd, en zonden hem henen, schandelijk behandeld zijnde.

5 En wederom zond hij eenen anderen, en dien doodden zij; en vele anderen, waarvan zij sommigen sloegen en sommigen doodden.

6 Als hij dan nog éenen zoon had, die hem lief was, zoo heeft hij ook dien ten laatste tot hen gezonden, zeggende: Zij zullen immers mijnen zoon ontzien.

7 Maar die landlieden zeiden onder elkander: Deze is de erfgenaam; komt, laat ons hem doodden, en de erfenis zal de onze zijn.

8 En zij namen en doodden hem, en wierpen hem uit buiten den wijngaard.

9 Wat zal dan de heer des wijngaards doen? Hij zal komen en de landlieden verdooven, en den wijngaard aan anderen geven.

10 Hebt gij ook deze Schrift niet gelezen: De steen, dien de bouwlieden verworpen hebben,

déze is geworden tot een hoofd des hoeks;

11 van den Heere is dit geschied, en het is wonderlijk in onze oogen?

12 En zij zochten hem te vangen, maar zij vreesden de schare; want zij verstonden dat hij die gelijkenis op hen sprak; en zij verlieten hem en gingen weg.

13 En zij zonden tot hem eenigen der Farizeers en der Herodianen, opdat zij hem in zijne rede vangen zouden.

14 Dezen nu kwamen en zeiden tot hem: Meester, wij weten dat gij waarachtig zijt, en naar niemand vraagt; want gij ziet den persoon der menschen niet aan, maar gij leert den weg Gods in der waarheid: is het geoorloofd den Keizer schatting te geven of niet? Zullen wij geven of niet geven?

15 En hij wetende hunne geveinsdheid, zeide tot hen: Wat verzoekt gij mij? Brengt mij eenen penning, dat ik hem zie.

16 En zij brachten eenen. En hij zeide tot hen: Wiens is dit beeld en het opschrift? En zij zeiden tot hem: Des Keizers.

17 En Jezus antwoordende, zeide tot hen: Geef dan den Keizer wat des Keizers is, en Gode wat Gods is. En zij verwonderden zich over hem.

18 En de Sadduceërs kwamen tot hem, welke zeggen dat er geene opstanding is, en vraagden hem, zeggende:

19 Meester, Mozes heeft ons geschreven, indien iemands broeder sterft, en eene vrouw achterlaat, en geene kinderen naloot, dat zijn broeder deszelfs vrouw nemen zal en zijnen broeder zand verwekken.

20 Daar waren nu zeven broeders; en de eerste nam eene vrouw, en stervende, liet geen zand na.

21 De tweede nam haar ook,

en is gestorven, en ook deze liet geen zaad na, en de derde desgelijks;

22 en alle de zeven namen dezelfde, en lieten geen zaad na. De laatste van allen is ook de vrouw gestorven.

23 In de opstanding dan, wanneer zij zullen opgestaan zijn, wiens vrouw zal zij zijn van dezen? want die zeven hebben haar tot eene vrouw gehad.

24 En Jezus antwoordende, zeide tot hen: Dwaalt gij niet, daarom dat gij de Schriften niet weet noch de kracht Gods?

25 Want als zij uit de dooden zullen opgestaan zijn, zoo trouwen zij niet, noch worden ten huwelijk gezeven; maar zij zijn gelijk Engelen die in de hemelen zijn.

26 Doch aanzaande de dooden, dat zij opgewaakt zullen worden, hebt gij niet gelezen in het boek van Mozes, hoe God in het doornenbosch tot hem gesproken heeft, zeggende: Ik ben de God Abrahams en de God Isaäks en de God Jakobs? 27 God is niet een God der dooden, maar een God der levenden. Gij dwaalt dan zeer.

28 En een der Schriftgeleerden, hoorende dat zij te zamen in woorden waren, en wetende dat hij hun wel geantwoord had, kwam tot hem en vroegde hem: Welk is het eerste gebod van alle?

29 En Jezus antwoordde hem: Het eerste van alle de geboden is: Hoor, Israel, de Heere onze God is een éénige Heere;

30 en gij zult den Heere uwen God liefhebben uit geheel uw hart en uit geheel uw verstand en uit geheel uwe kracht. Dit is het eerste gebod.

31 En het tweede *hieraan* gelijk, is dit: Gij zult uwen naaste liefhebben als uzelfven. Daar is geen ander gebod grooter dan deze.

32 En de Schriftgeleerde zeide

tot hem: Meester, gij hebt in waarheid wel gezegd, dat er een éénig God is, en daar is geen ander dan Hij;

33 en Hem lief te hebben uit geheel het hart en uit geheel het verstand en uit geheel de ziel en uit geheel de kracht, en den naaste lief te hebben als zichzelf, is meer dan alle de brandofferen en de slachtofferen.

34 En Jezus ziende dat hij verstandiglijk geantwoord had, zeide tot hem: Gij zijt niet verre van 't Koninkrijk Gods. En niemand durfde hem meer vragen.

35 En Jezus antwoordde en zeide, leerende in den Tempel: Hoe zeggen de Schriftgeleerden, dat de Christus een zoon Davids is?

36 Want David zelf heeft door den Heiligen Geest gezegd: De Heere heeft gezegd tot mijnen Heere: Zit aan mijne rechterhand, totdat ik uwe vijanden zal gezet hebben tot een voetbank uwer voeten.

37 David dan zelf noemt hem *zijn* Heere, en hoe is hij zijn zoon? En de menigte der schare hoorde hem gaarne.

38 En hij zeide tot hen in zijne leer: Wacht u voor de Schriftgeleerden, die gaarne willen wandelen in lange kleederen, en gegroet zijn op de markten,

39 en de voorgestoelten hebben in de Synagogen, en de vooraanzittingen in de maaltijden;

40 welke de huizen der weduwen opeten, en dat onder den schijn van lang te bidden: dezen zullen zwaarder oordeel ontvaagen.

41 En Jezus gezeten zijnde tegenover de schatkist, zag hoe de schare geld wierp in de schatkist: en vele rijken wierpen veel daarin.

42 En daar kwam eene arme weduwe, die wierp twee kleine

penningen daarin, hetwelk is een oort.

43 En Jezus zijne discipelen tot zich geropen hebbende, zeide tot hen: Voorwaar ik zeg u, dat deze arme weduwe meer ingeworpen heeft dan allen die in de schatkist geworpen hebben;

44 want zij allen hebben van hunnen overvloed daarin geworpen; maar deze heeft van haar gebrek al wat zij had, daarin geworpen, haren ganschen leeftocht.

HOOFDSTUK 13.

EN als hij uit den Tempel ging, zeide een van zijne discipelen tot hem: Meester, zie, hoedanige steenen en hoedanige gebouwen!

2 En Jezus antwoordende, zeide tot hem: Ziet gij deze groote gebouwen? Daar zal niet een steen op den anderen steen gelaten worden, die niet afgebroken zal worden.

3 En als hij gezeten was op den Olijfsberg, tegen den Tempel over, vraazden hem Petrus en Jacobus en Johannes en Andréas alléén:

4 Zeg ons, wanneer zullen deze dingen zijn? En welk is het teeken, wanneer deze dingen alle voleindigd zullen worden?

5 En Jezus hun antwoordende, begon te zeggen: Ziet toe dat u niemand verleide;

6 want velen zullen komen onder mijnen naam, zeggende: Ik ben de Christus, en zullen velen verleiden;

7 En wanneer gij zult hooren van oorlogen en geruchten van oorlogen, zoo wordt niet verschrikt; want dit moet geschieden, maar nog is het einde niet.

8 Want het ééne volk zal tegen het andere volk opstaan, en het ééne koninkrijk tegen het andere koninkrijk; en daar zullen aardbevingen zijn in verschei-

dene plaatsen, en daar zullen hongersnooden wezen en bevoerten. Deze dingen zijn *maar* beginselen der smarten.

9 Maar ziet gij voor uzelfen toe; want zij zullen u overleveren in de Raadsvergaderingen en in de Synagogen; gij zult geslagen worden, en voor Stadhouders en Koningen zult gij gesteld worden om mijneutwil, hun tot een getuigenis.

10 En het Evangelie moet eerst gepredikt worden onder alle de volken.

11 Doch wanneer zij u leiden zullen om u over te leveren, zoo zijt te voren niet bezorgd wat gij spreken zult, en bedenkt het niet; maar zoo wat u in die ure gegeven zal worden, spreekt dat; want gij zijt het niet die spreekt, maar de Heilige Geest.

12 En de *éne* broeder zal *den anderen* broeder overleveren tot den dood, en de vader het kind; en de kinderen zullen opstaan tegen de ouders, en zullen ze dooden.

13 En gij zult gebaat worden van allen om mijns naams wil; maar wie volharden zal tot den einde, die zal zalig worden.

14 Wanneer gij dan zult zien den gruwel der verwoesting, waarvan door den Profet Daniël gesproken is, staande waar het niet behoort (d. i. het leest, die merke daarop), alsdan die in Judéa zijn, dat ze vlieden op de bergen;

15 en die op het dak is, kome niet af in het huis, en ga niet in om iets uit zijn huis weg te nemen;

16 en die op den akker is, keere niet weder terug om zijn kleed te nemen.

17 Maar wee den bevruchten en den zoogenden *vrouwen* in die dagen.

18 Doch bidt dat uwe vlucht niet geschiede des winters;

19 want die dagen zullen zul-

ke verdrukking zijn, welker gelijke niet geweest is van het begin der schepselen die God geschapen heeft, tot nu toe, en ook niet zijn zal.

20 En indien de Heere de dagen niet verkort had, geen vleesch zoude behouden worden; maar om der uitverkorenen wil, die hij heeft uitverkoren, heeft hij de dagen verkort.

21 En alsdan zoo iemand tot ulieden zal zeggen: Zie, hier is de Christus, of zie, hij is *daár*, geloof het niet.

22 Want daar zullen valsche christussen en valsche profeten opstaan, en zullen tekenen en wonderen doen, om te verleiden, indien het mogelijk was, ook de uitverkorenen.

23 Maar gijlieden, ziet toe; zie, ik heb u alles voorzegt.

24 Maar in die dagen, na die verdrukking, zal de zon verduisterd worden, en de maan zal haar schijnsel niet geven,

25 en de sterren des hemels zullen daaruit vallen, en de krachten die in de hemelen zijn, zullen bewogen worden.

26 En alsdan zullen zij den Zoon des menschen zien, komende in de wolken met groote kracht en heerlijkheid.

27 En alsdan zal hij zijne Engelen uitzenden, en zal zijne uitverkorenen bijeenvergaderen uit de vier winden, van het uiterste der aarde tot het uiterste des hemels.

28 En leert van den vijgeboom deze gelijkenis: wanneer nu zijn tak teer wordt en de bladeren uitspruiten, zoo weet gij dat de zomer nabij is:

29 alsoó ook gij, wanneer gij deze dingen zult zien geschieden, zoo weet dat *het* nabij, voor de deur is.

30 Voorwaar ik zeg u, dat dit geslacht niet zal voorbijgaan, totdat alle deze dingen zullen geschied zijn.

31 De hemel en de aarde zul-

len voorblijaan, maar mijne woorden zullen geenszins voorblijaan.

32 Maar van dien dag en die ure weet niemand, noch de Engelen die in den hemel zijn, noch de Zoon, dan de Vader.

33 Ziet toe, waakt en bidt, want gij weet niet wanneer de tijd is.

34 Gelijk een mensch buitenslands reizende, zijn huis verliet, en zijnen diestknechten macht gaf, en elk zijn werk, en den deurwachter gebood dat hij zoude waken:

35 zoo waakt dan (want gij weet niet wanneer de heer des huizes komen zal, *des avonds* laet, of te middernacht, of met het hanengekraai, of in den morgenstond),

36 opdat hij niet onvoorzien komte en u slapende vinde.

37 En hetgeen ik u zeg, dat zeg ik allen: Waakt.

HOOFDSTUK 14.

EN het Pascha en het feest der ongehevelde brooden was na twee dagen; en de Overpriesters en de Schriftgeleerden zochten, hoe zij hem met listigheid vangen en dooden zouden.

2 Maar zij zeiden: Niet op het feest, opdat er niet misschien oproer onder het volk worde.

3 En als hij te Bethanië was in het huis van Simon den melantsche, daar hij aan tafel zat, kwam eene vrouw, hebbende een albasten flesch met zalf van onversalschte nardus van grooten prijs; en de albasten flesch gebroken hebbende, goot die op zijn hoofd.

4 En daar waren sommigen die dat zeer kwalijk namen bij zichzeiven, en zeiden: Waartoe is dit verlies der zalf geschied?

5 Want dezelve had kunnen boven de driehonderd penningen verkocht, en die den armen

gegeven worden: en zij vergrinden tegen haar.

6 Maar Jezus zeide: Laat af van haar; wat doet gij haar moeite aan? Zij heeft een goed werk aan mij gewrocht.

7 Want de armen hebt gij altijd met u, en wanneer gij wilt, kunt gij hun weldoen; maar mij hebt gij niet altijd.

8 Zij heeft gedaan hetgeen zij kon: zij is voorgekomen om mijn lichaam te zalven, tot eene voorbereiding ter begraving.

9 Voorwaar zeg ik u, alwaar dit Evangelie gepredikt zal worden in de geheele wereld, daar zal ook tot hare gedachtenis gesproken worden van hetgeen zij gedaan heeft.

10 En Judas Iskariot, een van de twaalf, ging henen tot de Overpriesters, opdat hij hem hun zoude overleveren.

11 En zij dat hoorende, waren verblijd, en beloofden hem geld te geven; en hij zocht hoe hij hem bekwaamelijk overleveren zoude.

12 En op den eersten dag der ongehevelde brooden, wanneer zij het Pascha slachtten, zeiden zijne discipelen tot hem: Waar wilt gij dat wij henen gaan en bereiden, dat gij het Pascha eet?

13 En hij zond twee van zijne discipelen uit, en zeide tot hen: Gaat henen in de stad, en u zal een mensch ontmoeten, dragende eene kruik water: volgt dien;

14 en zoo waar hij ingaat, zegt tot den heer des huizes: De Meester zegt: Waar is de eetzaal, waar ik het Pascha met mijne discipelen eten zal?

15 En hij zal u wijzen eene groote opperzaal, toegerust en gereed: bereidt het ons aldaar.

16 En zijne discipelen gingen uit, en kwamen in de stad, en vonden het gelijk hij hun gezegd had, en bereidden het Pascha.

17 En als het avond geworden was, kwam hij met de twaalf.

18 En als zij aanzaten en aten, zeide Jezus: Voorwaar ik zeg u, dat één van u, die met mij eet, mij zal verraden.

19 En zij begonnen bedroefd te worden, en de één na den ander tot hem te zeggen: Ben ik 't? en een ander: Ben ik 't?

20 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: 't Is een uit de twaalf, die met mij in den schotel indooft.

21 De Zoon des menschen gaat wel hen en gelijk van hem geschreven is, maar wee dien mensch door welken de Zoon des menschen verraden wordt: het ware hem goed zoo die mensch niet geboren ware geweest.

22 En als zij aten, nam Jezus brood, en als hij gezegend had, brak hij het, en gaf het hun, en zeide: Neemt, eet, dat is mijn lichaam.

23 En hij nam den drinkbeker, en gedankt hebbende, gaf hun dien, en zij dronken allen uit denzelfden.

24 En hij zeide tot hen: Dat is mijn bloed, het bloed des nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt.

25 Voorwaar ik zeg u, dat ik niet meer zal drinken van de vrucht des wijnstoks, tot op dien dag, wanneer ik dezelve nieuw zal drinken in het Koninkrijk Gods.

26 En als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar den Olijfberg.

27 En Jezus zeide tot hen: Gij zult in dezen nacht allen aan mij geërgerd worden; want daar is geschreven: Ik zal den herder slaan, en de schapen zullen verstrooid worden.

28 Maar nadat ik zal opgestaan zijn, zal ik u voorgaan naar Galiléa.

29 En Petrus zeide tot hem: Ofschoon zij allen geërgerd

wierden, zoo zal ik toch niet geërgerd worden.

30 En Jezus zeide tot hem: Voorwaar ik zeg u, dat heden in dezen nacht, eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, gij mij driemaal zult verloochenen.

31 Maar hij zeide nog des te meer: Al moest ik met u sterven, zoo zal ik u geenszins verloochenen. En desgelijks zeiden zij ook allen.

32 En zij kwamen in eene plaats welker naam was Gethsémané, en hij zeide tot zijne discipelen: Zit hier neder, totdat ik gebieden zal hebben.

33 En hij nam met zich Petrus en Jacobus en Johannes, en begon verbaasd en zeer beangst te worden.

34 En zeide tot hen: Mijne ziel is geheel bedroefd tot den dood toe; blijft hier en waakt.

35 En een weinig voortgegaan zijnde, viel hij op de aarde, en bad, zoo het mogelijk ware, dat die ure van hem voorbijging.

36 En hij zeide: Abba, Vader, alle dingen zijn U mogelijk: neem dezen drinkbeker van mij weg; doch niet wat ik wil, maar wat Gij wilt.

37 En hij kwam en vond hen slapende, en zeide tot Petrus: Simon, slaapt gij? Kondet gij niet één uur waken?

38 Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt: de geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak.

39 En wederom henengegaan zijnde, bad hij, sprekende dezelfde woorden.

40 En wedergekeerd zijnde, vond hij ze wederom slapende, want hunne oogen waren bezwaard; en zij wisten niet wat zij hem antwoorden zouden.

41 En hij kwam ten derden male, en zeide tot hen: Slaapt nu voort en rust. Het is genoeg, de ure is gekomen; zie, de Zoon des menschen wordt

overgeleverd in de handen der zondaren.

42 Staat op, laat ons gaan: zie, die mij verradt, is nabij.

43 En terstond als hij nog sprak, kwam Judas aan, die één was van de twaalf, en met hem eene groote schare met zwaarden en stokken, gezonden van de Overpriesters en de Schriftgeleerden en de Ouderlingen.

44 En die hem verried, had hun een gemeen teeken gegeven, zeggende: Dien ik kussen zal, die is 't; grijpt hem, en leidt hem zekerlijk henen.

45 En als hij gekomen was, ging hij terstond tot hem, en zeide: Rabbi, Rabbi, en kuste hem.

46 En zij sloegen hunne handen aan hem, en grepen hem.

47 En één dergenen diedaarbij stonden, het zwaard trekkende, sloeg den dienstknecht des Hoogepriesters en hieuw hem zijn oor af.

48 En Jezus antwoordende, zeide tothen: Zijt gij uitgegaan met zwaarden en stokken als tegen eenen moordenaar om mij te vangen?

49 Dagelijks was ik bij ulieden in den Tempel, leerende, en gij hebt mij niet gegrepen; maar *dit geschiedt* opdat de Schriften vervuld zouden worden.

50 En zij hem verlatende, zijn allen gevloeden.

51 En een zeker jongeling volgde hem, hebbende een lijnwand omgedaan over het naakte *lijf*, en de jongelingen grepen hem;

52 en hij het lijnwand verlatende, is naakt van hen gevloeden.

53 En zij leidden Jezus henen tot den Hoogepriester; en bij hem vergaderden alle de Overpriesters en de Ouderlingen en de Schriftgeleerden.

54 En Petrus volgde hem van verre tot binnen in de zaal des Hoogepriesters; en hij was

medezittende met de dienaren, en zich warmende bij het vuur.

55 En de Overpriesters en de geheele Raad zochten getuigenis tegen Jezus, om hem te dooden, en vonden niet:

56 want velen getuigden valscheijk tegen hem, en de getuigenissen waren niet eenparig.

57 En eenigen opstaande, getuigden valscheijk tegen hem, zeggende:

58 Wij hebben hem hooren zeggen: Ik zal dezen Tempel die met handen gemaakt is, afbreken, en in drie dagen eenen anderen, zonder handen gemaakt, bouwen.

59 En ook alzoo was hunne getuigenis niet eenparig.

60 En de Hoogepriester in 't midden opstaande, vraagde Jezus, zeggende: Antwoordt gij niets? Wat getuigen dezen tegen u?

61 Maar hij zweeg stil en antwoordde niets. Wederom vraagde hem de Hoogepriester en zeide tot hem: Zijt gij de Christus, de Zoon des gezegenden Gods?

62 En Jezus zeide: Ik ben 't; en gijlieden zult den Zoon des menschen zien zitten ter rechterhand der kracht Gods, en komen met de wolken des hemels.

63 En de Hoogepriester verscheurende zijne kleederen, zeide: Wat hebben wij nog getuigen van noode?

64 Gij hebt de *godslastering* gehoord: wat dunkt ulieden? En zij allen veroordeelden hem des doods schuldig te zijn.

65 En sommigen begonnen hem te bespuwen, en zijn aangezicht te bedekken, en met vuisten te slaan: en tot hem te zeggen: Profeteer; en de diennaars gaven hem kinnebakslagen.

66 En als Petrus beneden in de zaal was, kwam eene van

de dienstmaagden des Hoogepriesters;

67 En ziende Petrus zich warmende, zag zij hem aan, en zijde: Ook gij waart met Jezus den Nazarener.

68 Maar hij heeft het geloofchend, zeggende: Ik ken *hem* niet, en ik weet niet wat gij zegt. En hij ging buiten in de voorzaal, en de haan kranide.

69 En de dienstmaagd hem wederom ziende, begon te zeggen tot degenen die daarbij stonden: Deze is één van die.

70 Maar hij loochende het wederom. En een weinig daarna die daarbij stonden, zeiden wederom tot Petrus: Waarlijk gij zijt één van die; want gij zijt ook een Galileër, en uwe spraak geeft.

71 En hij begon *zichzelf* te vervloeken, en te zweren: Ik ken dezen mensch niet, dien gij zegt.

72 En de haan kranide de tweede maal; en Petrus werd indachtig aan het woord, hetwelk Jezus tot hem gezegd had: Eer de haan tweemaal gekranid zal hebben, zult gij mij driemaal verloochenen. En hij *zich* van daar makende, weende.

HOOFDSTUK 15.

EN terstond des morgens vroeg hielden de Overpriesters samen raad met de Ouderlingen en Schriftgeleerden, en de geheele Raad; en Jezus gebonden hebbende, brachten zij *hem* henen, en gaven *hem* aan Pilatus over.

2 En Pilatus vroeg hem: Zijt gij de Koning der Joden? En hij antwoordende, zeide tot hem: Gij zegt het.

3 En de Overpriesters beschuldigden hem van vele zaken; maar hij antwoordde niets.

4 En Pilatus vroeg hem wederom, zeggende: Antwoordt gij niets? Zie, hoeveel zaken zij tegen u getuigen.

5 En Jezus heeft niets meer

geantwoord, zoodat Pilatus zich verwonderde.

6 En op het feest liet hij hun ééne gevangene los, wien zij ook begeerden.

7 En daar was een, genaamd Bar-Abbas, gevangen met andere medeoproermakers, die in het oproer eenen doodslag gedaan hadden.

8 En de schare riep uit, en begon te begeeren *dat hij deed*, gelijk hij hun altijd gedaan had.

9 En Pilatus antwoordde hun, zeggende: Wilt gij dat ik u den Koning der Joden loslate?

10 (Want hij wist dat de Overpriesters hem door bijd overgeleverd hadden.)

11 Maar de Overpriesters bewogen de schare, dat hij hun liever Bar-Abbas zoude loslaten.

12 En Pilatus antwoordende, zeide wederom tot hen: Wat wilt gij dan dat ik *met hem* doen zal, dien gij een Koning der Joden noemt?

13 En zij riepen wederom: Kruis hem!

14 Doch Pilatus zeide tot hen: Wat heeft hij dan kwaads gedaan? En zij riepen te meer: Kruis hem!

15 Pilatus nu willende de schare te wille zijn, heeft hun Bar-Abbas losgelaten, en gaf Jezus over, als hij *hem* geesteseld had, om gekruist te worden.

16 En de krijgsknechten leidden hem binnen in de zaal, welke is het Rechthuis, en riepen de gansche beide te zamen;

17 en zij deden hem eenen purperen mantel aan, en eene doornenkroon gevlochten hebbende, zetten hem *die* op,

18 en begonnen hem te groeten, zeggende: Wees gegroet, *gij* Koning der Joden.

19 en sloegen zijn hoofd met eenen rietstok, en bespuwden hem, en vallende op de knieën, aanbaden hem.

20 En als zij hem bespot had-

den, deden zij hem den purperen mantel af, en deden hem zijne eigene kleederen aan, en leidden hem uit om hem te kruisigen.

21 En zij dwongen eenen Simon van Cyréne, die daar voorbijging, komende van den akker, den vader van Alexander en Rufus, dat hij zijn kruis droeg.

22 En zij brachten hem tot de plaats Gólgatha, hetwelk is, overgezet zijnde, Hoofdschedelplaats.

23 En zij gaven hem gemirreden wijn te drinken; maar hij nam *die* niet.

24 En als zij hem gekruisigd hadden, verdeelden zij zijne kleederen, werpende het lot over dezelve, wat een iegelijk wegnemen zoude.

25 En het was de derde ure, en zij kruisigden hem.

26 En het opschrift zijner beschuldiging was boven hem geschreven: DE KONING DER JODEN.

27 En zij kruisigden met hem twee moordenaars, éenen aan *zine* rechter- en éenen aan zijne linkersijde.

28 En de Schrift is vervuld geworden, die daar zegt: En hij is met de misdadigen gerekend.

29 En die voorbijgingen, lasterden hem, schuddende hunne hoofden, en zeggende: Ha, gij die den Tempel afbreekt en in drie dagen opbouwt,

30 behoud uzelf en kom af van het kruis!

31 En des zekjes ook de Overpriesters met de Schriftgeleerden zeiden tot elkander, al spottende: Hij heeft anderen verlost, zichzelf kan hij niet verlossen;

32 de Christus, de Koning Israëls konne nu af van het kruis, opdat wij het zien en gelooven mogen. Ook die met hem gekruist waren, smaadden hem.

33 En als de zesde ure gekomen was, werd er duisternis over de geheele aarde, tot de negende ure toe.

34 En ter negender ure riep Jezus met groote stem, zeggende: ELOI, ELOI, LAMMA SABACHTANI? hetwelk is, overgezet zijnde: Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?

35 En sommigen van die daarbij stonden, *dit* hoorende, zeiden: Zie, hij roept Elia.

36 En daar liep één en vulde eene spons met edik, en stak ze op eenen rietstok, en gaf hem te drinken; zeggende: Houdt stil, laat ons zien of Elia komt om hem af te nemen.

37 En Jezus eene groote stemme van *zich* gegeven hebbende, gaf den geest.

38 En het voorhangsel des Tempels scheurde in tweeën, van boven tot beneden.

39 En de hoordman over honderd, die daarbij tegenover hem stond, ziende dat hij alzoo roepende den geest gegeven had, zeide: Waarlijk, deze mensch was Gods Zoon.

40 En daar waren ook vrouwen van verre *dit* aanschouwende, onder welke ook was Maria Magdaléna en Maria, de moeder van Jacobus den kleine en van Joses, en Salóme,

41 welke ook toen hij in Galiléa was, hem waren gevolgd en hem gediend hadden, en vele andere vrouwen die met hem naar Jeruzalem opgekomen waren.

42 En als het nu avond was geworden, dewijl het de voorbereiding was, welke is de voor-sabbat,

43 kwam Jozef die van Arimathea was, een achtbaar Raadsheer, die ook zelf het Koninkrijk Gods was verwachtede, en zich verstoutende, ging hij in tot Pilatus en begeerde het lichaam van Jezus.

44 En Pilatus verwonderde

zich dat hij alreede gestorven was; en den hoofdman over honderd tot zich geroepen hebbende, vraagde hem of hij lang gestorven was;

45 en als hij 't van den hoofdman over honderd verstaan had, schonk hij aan Jozef het lichaam.

46 En hij kocht sijn lijwaad, en hem afrenouwen hebbende, wond hem in dat sijn lijwaad, en leide hem in een graf hetwelk uit eene steenrots gehouwen was, en hij wentelde eenen steen tegen de deur des graf.

47 En Maria Magdaléna en Marin, de moeder van Joses, aanschouwden waar hij gelegd werd.

HOOFDSTUK 16.

EN als des nabat voorbijgegaan was, hadden Maria Magdaléna, en Marin, de moeder van Jacobus, en Salome specerijen gekocht, opdat zij kwamen en hem zaliden.

2 En zeer vroeg op den eersten dag der week kwamen zij tot het graf, als de zon opging.

3 en zeiden tot elkander: Wie zal ons den steen van de deur des graf afwentelen?

4 (en opziende, zagen zij dat de steen afgewenteld was) want hij was zeer groot.

5 En in het graf ingegaan zijnde, zagen zij eenen jongeling zittende ter rechterzijde, bekleed met een wit lang kleed, en werden verbaasd.

6 Maar hij zeide tot haar: Zijt niet verbaasd. Gij zoekt Jezus den Nazarener die gekruist was: hij is opgestaan, hij is hier niet; zie, de plaats waar zij hem gelegd hadden.

7 Doch gaat heen, zegt zijnen discipelen en Petrus, dat hij u voorzaat naar Galiléa: aldaar zult gij hem zien, gelijk hij ulieden gezegd heeft.

8 En zij haastelijk uitgegaan zijnde, vonden van het graf, en beving en ontzetting had

haar bevangen; en zij zeiden niemand iets, want zij waren bevreesd.

9 En als Jezus opgestaan was 's morgens vroeg op den eersten dag der week, verscheen hij eerst aan Maria Magdaléna, uit welke hij zeven duivelen uitgeworpen had.

10 Deze heneegaande, boodschapten het degenen die met hem geweest waren, welke treurden en weenden.

11 En als dezen hoorden dat hij leefde en van haar gezien was, geloofden zij 't niet.

12 En na dezen is hij geopenbaard in eene andere gedaante aan twee van hen, daar zij wandelden en in het veld gingen.

13 Dezen ook heneegaande, boodschapten 't den anderen, maar zij geloofden ook die niet.

14 Daarna is hij geopenbaard aan de elve daar zij aanzaten, en verweet hun hunne ongelooftheid en hardigheid der harten, omdat zij niet geloofd hadden degenen die hem gezien hadden nadat hij opgestaan was.

15 En hij zeide tot hen: Gaat heen in de geheele wereld, predikt het Evangelie allen creaturen.

16 Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden.

17 En degenen die geloofd zullen hebben, zullen deze teekenen volzen: in mijnen naam zullen zij duivelen uitwerpen; met nieuwe tongen zullen zij spreken;

18 slangen zullen zij opnemen; en al is het dat zij iets doodelijks zullen drinken, het zal hun niet schaden; op kranken zullen zij de handen leggen, en zij zullen gezond worden.

19 De Heere dan nadat hij tot hen gesproken had, is op-

genomen in den hemel, en is gezeten aan de rechterhand Gods.

20 En zij uitgegaan zijnde, pre-

dikten overal, en de Heere wrocht mede, en bevestigde het Woord door teekenen die daarop volgden. Amen.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR DE BESCHRIJFING VAN

L U C A S.

HOOFDSTUK 1.

NADEMAAL velen ter hand genomen hebben, om in orde te stellen een verhaal van de dingen die onder ons volkomene zekerheid hebben,

2 gelijk ons overgeleverd hebben die van den beginne zelvez aanschouwers en dienaars des Woords geweest zijn:

3 zoo heeft het ook mij goedgedacht, hebbende alles van voren aan naarstiglijk onderzocht, vervolgens aan u te schrijven, voortreffelijke Theofilus,

4 opdat zij moogt kennen de zekerheid der dingen waarvan hij onderwezen zijt.

5 In de dagen van Herodes, den Koning van Judea, was er een zeker Priester met name Zacharias, van de dagorde van Abia; en zijne vrouw was uit de dochteren Aarons, en haar naam Elizabet.

6 En zij waren beiden rechtvaardig voor God, wandelende in alle de geboden en rechten des Heeren onberispelijk.

7 En zij hadden geen kind, omdat Elizabet onvruchtbaar was en zij beiden ver op hunne dagen gekomen waren.

8 En het geschiedde dat, als hij het Priesterambt bediende

voor God in de beurt zijner dagorde,

9 naar de gewoonte der Priesterlijke bediening, hem ten lote was gevallen, dat hij zoude ingaan in den Tempel des Heeren om te reukofferen;

10 en al de menigte des volks was buiten biddende, ter ure des reukoffers.

11 En van hem werd gezien een Engel des Heeren, staande ter rechterzijde van het altaar des reukoffers.

12 En Zacharias hem ziende, werd ontroerd, en vrees is op hem gevallen.

13 Maar de Engel zeide tot hem: Vrees niet, Zacharias, want uw gebed is verhoord, en uwe vrouw Elizabet zal u eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam heeten Johannes;

14 en u zal blijdschap en verheuging zijn, en velen zullen zich over zijne geboorte verblijden.

15 Want hij zal groot zijn voor den Heere; noch wijn noch sterken drank zal hij drinken, en hij zal met den Heiligen Geest vervuld worden, ook van zijn moederslijf af:

16 en hij zal velen der kinderen Israels bekeeren tot den Heere hunnen God:

17 en hij zal voor Hem henen-gaan in den geest en de kracht van Elia, om te bekeeren de

harten der vaderen tot de kinderen, en de ongehoorzamen tot de voorzichtigheid der rechtvaardigen, om den Heere te bereiden een toegerust volk.

18 En Zacharias zeide tot den Engel: Waarbij zal ik dat weten? Want ik ben oud, en mijne vrouw is ver op hare dagen gekomen.

19 En de Engel antwoordde en zeide tot hem: Ik ben Gabriel, die voor God sta, en ben uitgezonden om tot u te spreken en u deze dingen te verkondigen;

20 en zie, gij zult zwijgen en niet kunnen spreken, tot op den dag dat deze dingen geschied zullen zijn; omdat gij mijne woorden niet geloofd hebt, welke vervuld zullen worden op hunnen tijd.

21 En het volk was wachtende op Zacharias, en zij waren verwonderd dat hij zo lang vertoefde in den Tempel.

22 En als hij uitkwam, kon hij tot hen niet spreken; en zij bekenden dat hij een gezicht in den Tempel gezien had. En hij wenkte hun toe, en bleef stom.

23 En het geschiedde als de dagen zijner bediening vervuld waren, dat hij naar zijn huis ging.

24 En na die dagen werd Elizabeth zijne vrouw bevrucht; en zij verborg zich vijf maanden, zeggende:

25 Alzoo heeft mij de Heere gedaan, in de dagen in welke Hij mij aangezien heeft, om mijne versmaadheid onder de menschen weg te nemen.

26 En in de zesde maand werd de Engel Gabriel van God gezonden naar eene stad in Galiléa, genaamd Nazareth,

27 tot eene maagd, die ondertrouwd was met eenen man wiens naam was Jozef, uit den huize Davids; en de naam der maagd was Maria.

28 En de Engel tot haar ingekomen zijnde, zeide: Wees gegroet, gij begenadigde; de Heere is met u, gij zijt gezegend onder de vrouwen.

29 En als zij hem zag, werd zij zeer ontroerd over dit zijne woord, en overleide hoe danig deze groetenis mocht zijn.

30 En de Engel zeide tot haar: Vrees niet, Maria, want gij hebt genade bij God gevonden.

31 En zie, gij zult bevrucht worden, en eenen zoon baren, en zult zijnen naam heeten Jezus.

32 Deze zal groot zijn en de Zoon des Allerhoogsten genaamd worden, en God de Heere zal hem den troon zijns vaders Davids geven;

33 en hij zal over het huis Jakobs Koning zijn in der eeuwigheid, en zijns Koninkrijks zal geen einde zijn.

34 En Maria zeide tot den Engel: Hoe zal dat wezen, dewijl ik geen man beken?

35 En de Engel antwoordende, zeide tot haar: De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduen; daarom ook het Heilige, dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden.

36 En zie, Elizabeth uwe nicht is ook zelve bevrucht met eenen zoon in haren ouderdom; en deze maand is haar, die onvruchtbaar genaamd was, de zesde;

37 want geen ding zal bij God onmogelijk zijn.

38 En Maria zeide: Zie, de dienstmaagd des Heeren: mij geschiede naar uw woord. En de Engel ging weg van haar.

39 En Maria opreestn zijnde in die dagen, reisde met haast naar het gebergte in eene stad van Juda,

40 en kwam in het huis van Zacharias, en groette Elizabeth.

41 En het geschiedde als Elizabeth de groetenis van Maria

loorde, zoo sprong het kinden op in baren buik; en Elizabeth werd vervuld met den Heiligen Geest,

42 en riep uit met groote stem, en zeide: Gezegend zijt gij onder de vrouwen, en gezegend is de vrucht uws buiks!

43 En van waar komt mij dit, dat de moeder mijns Heeren tot mij komt?

44 Want zie, als de stem uwer groetenis in mijne ooren geschiedde, zoo sprong het kinden van vreugde op in mijnen buik.

45 En zalig is zij die geloofd heeft; want de dingen die haar van den Heere gezegd zijn, zullen volbracht worden.

46 En Maria zeide: Mijne ziel maakt groot den Heere,

47 en mijn geest verheugt zich in God mijnen Zaligmaker,

48 omdat Hij de vernedering zijner dienstvaagd heeft aangezien; want zie, van nu aan zullen mij zalig spreken alle de geslachten;

49 want groote dingen heeft aan mij gedaan Hij die machtig is, en heilig is zijn naam,

50 en zijne barmhartigheid is van geslacht tot geslacht over degenen die Hem vrezen.

51 Hij heeft een krachtig werk gedaan door zijnen arm; Hij heeft verstrooid de hoogmoedigen in de gedachten hunner harten:

52 Hij heeft machtigen van de tronen afgetrokken, en nederigen heeft Hij verhoogd;

53 hongerigen heeft Hij met goederen vervuld, en rijken heeft Hij ledig weggezonden.

54 Hij heeft Israël zijnen knecht opgenomen, opdat Hij gedachtig ware der barmhartigheid

55 (gelijk Hij gesproken heeft tot onze vaders, *namelijk* tot Abraham en zijn zaad), in der eeuwigheid.

56 En Maria bleef bij haar omtrent drie maanden, en keerde weder tot haar huis.

57 En de tijd van Elizabeth werd vervuld dat zij baren zoude, en zij baarde eenen zoon.

58 En die daar rondom woonden, en hare nagen hoorden, dat de Heere zijne barmhartigheid grootelijks aan haar bewezen had, en waren met haar verblijd.

59 En het geschiedde dat zij op den achtsten dag kwamen om het kindeken te besnijden, en noemden het Zacharias naar den naam zijns vaders.

60 En zijne moeder antwoordde en zeide: Niet *alzo*, maar hij zal Johannes heeten.

61 En zij zeiden tot haar: Daar is niemand in uwe maagschap die met dien naam genaamd wordt.

62 En zij wenkten zijnen vader, hoe hij wilde dat hij genaamd zoude worden.

63 En als hij een schrijftafelken geëischt had, schreef hij, zeggende: Johannes is zijn naam. En zij verwonderden zich allen.

64 En terstond werd zijn mond geopend en zijne tong *losgemaakt*, en hij sprak, God lovende.

65 En daar kwam vrees over allen die rondom hen woonden; en in 't geheele gebergte van Judën werd veel gesproken van alle deze dingen.

66 En allen die het hoorden, namen het ter harte, zeggende: Wat zal toch dit kindeken wezen? En de hand des Heeren was met hem.

67 En Zacharias zijn vader werd vervuld met den Heiligen Geest en profeteerde, zeggende:

68 Geloofd zij de Heere, de God Israëls; want Hij heeft bezocht, en verlossing teweeggebracht zijnen volke,

69 en heeft eenen hoorn der

zaligheid ons opgericht in het huis Davids zijns knechts,

70 gelijk Hij gesproken heeft door den mond zijner heilige Profeten, die van den beginne der wereld *geveest* zijn,

71 *namelyk* eene verlossing van onze vijanden en van de hand aller dergenen die ons haten;

72 opdat Hij barmhartigheid deed aan onze vaders, en gedachtig ware aan zijn heilig verbond,

73 *en* aan den eed dien Hij Abraham onzen vader gezworen heeft, om ons te geven

74 dat wij, verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, Hem dienen zouden zonder vrees, 75 in heilichheid en gerechtigheid voor Hem, alle de dagen onzes levens.

76 En gij kindeken, zult een Profet des Allerhoogsten genaamd worden; want gij zult voor het aangezicht des Heeren heengaan om zijne wegen te bereiden,

77 om zijnen volke kennis der zaligheid te geven, in vergeving hunner zonden,

78 door de innerlijke bewegingen der barmhartigheid onzes Gods, met welke ons bezocht heeft de Opgang uit de hoogte,

79 om te verschijnen dengenen die gezeten zijn in de duisternis en schaduw des doods, om onze voeten te richten op den weg des vredes.

80 En het kindeken wies op, en werd gesterkt in den geest, en was in de woestijnen tot den dag zijner vertooning aan Israel.

HOOFDSTUK 2.

EN het geschiedde in die dagen dat er een gebod uitging van den Keizer Augustus, dat de geheele wereld beschreven zoude worden.

2 Deze eerste beschrijving

geschiedde als Cyrenius over Syrie Stadhouder was.

3 En zij gingen allen om beschreven te worden, een iegelijk naar zijne eigene stad.

4 En Jozef ging óók op, van Galiléa uit de stad Nazareth, naar Judéa tot de stad Davids, die Bethlehem genaamd wordt (omdat hij uit het huis en geslacht Davids was,

5 om beschreven te worden met Maria zijne ondertrouwde vrouw, welke bevrucht was.

6 En het geschiedde als zij daar waren, dat de dagen vervuld werden dat zij baren zoude;

7 en zij baarde haren eerstgeboren zoon, en wond hem in doeken, en leide hem neder in de kribbe, omdat voor hen reene plaats was in de herberg.

8 En daar waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hunne kudde.

9 En zie, een Engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen ze, en zij vreesden met groote vrees.

10 En de Engel zeide tot hen: Vreest niet, want zie, ik verkondig u groote blijdschap, die al den volke wezen zal,

11 *namelyk* dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus de Heere, in de stad Davids.

12 En dit zal u het teeken zijn: gij zult het kindeken vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe.

13 En van stonde aan was daar met den Engel eene menigte des hemelschen heirlegers, prijzende God en zeggende:

14 Eere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de menschen een welbehagen!

15 En het geschiedde als de Engelen van hen weggevaaren waren naar den hemel, dat de herders tot elkander zeiden: Laat ons dan heengaan naar Bethlehem, en laat ons zien het woord dat er geschied is, hetwelk de Heere ons heeft kond gedaan.

16 En zij kwamen met haast, en vonden Maria en Jozef, en het kindeken liggende in de kribbe.

17 En als zij het gezien hadden, maakten zij alom bekend het woord dat hun van dit kindeken gezegd was.

18 En allen die het hoorden, verwonderden zich over hetgeen hun van de herders gezegd werd;

19 doch Maria bewaarde deze woorden alle te zamen, overleggende *die* in haar hart.

20 En de herders keerden weder, verheerlijkende en prijzende God over alles wat zij gehoord en gezien hadden, gelijk tot hen gesproken was.

21 En als acht dagen vervuld waren dat men het kindeken besnijden zoude, zoo werd zijn naam genaamd Jezus, welke genaamd was van den Engel eer hij in het lichaam ontvangen was.

22 En als de dagen harer reiniging vervuld waren naar de wet van Mozes, brachten zij hem te Jeruzalem, opdat zij *hem* den Heere voorstelden

23 (gelijk geschreven is in de wet des Heeren: Al wat mannelijk is dat de moeder opent, zal den Heere heilig genaamd worden).

24 en opdat zij offerande gaven, naar hetgeen in de wet des Heeren gezegd is, een paar tortelduiven of twee jonge duiven.

25 En zie, daar was een mensch te Jeruzalem wiens naam was Simeon; en deze mensch was rechtvaardig en godvreezend, verwachtende de vertroosting

Israels, en de Heilige Geest was op hem;

26 en hem was eene Goddelijke openbaring gedaan door den Heiligen Geest, dat hij den dood niet zien zoude eer hij den Christus des Heeren zoude zien.

27 En hij kwam door den Geest in den Tempel; en als de ouders het kindeken Jezus inbrachten, om naar de gewoonte der Wet met hem te doen,

28 zoo nam hij hetzelfde in zijne armen, en loofde God, en zeide:

29 Nu laat Gij, Heere, uwen dienstknecht gaan in vrede, naar uw woord;

30 want mijne oogen hebben uwe zaligheid gezien,

31 die Gij bereidt hebt voor het aangezicht van alle de volkeren:

32 een licht tot verlichting der heidenen en tot heerlijkheid van uw volk Israël.

33 En Jozef en zijne moeder verwonderden zich over hetgeen van hem gezegd werd.

34 En Simeon zeggende hen, en zeide tot Maria zijne moeder: Zie, deze wordt gezet tot een val en opstanding veler in Israël, en tot een teeken dat weder-sproken zal worden

35 (en ook een zwaard zal door uw zelfs ziel gaan), opdat de gedachten uit vele harten geopenbaard worden.

36 En daar was Anna eene Profetes, eene dochter Fanuëls, uit den stam Aser; deze was tot grooten ouderdom gekomen, welke met *karen* man zeven jaren had geleefd van haren maagdom af;

37 en zij was eene weduwe van omtrent vier en tachtig jaren, dewelke niet wek uit den Tempel, met vasten en bidden *God* dienende nacht en dag.

38 En deze te dier ure daarbij komende, heeft insgelijks den

Heere beleden, en sprak van hem tot allen die de verlossing in Jeruzalem verwachtten.

39 En als zij alles voleindigd hadden wat naar de wet des Heeren *te dora* was, keerden zij weder naar Galiléa tot hunne stad Nazareth.

40 En het kindeken wies op, en werd gesterkt in den geest en vervuld met wijsheid, en de genade Gods was over hem.

41 En zijne ouders reisden alle jaren naar Jeruzalem op het feest van Pascha.

42 En toen hij twaalf jaren oud geworden was, en zij naar Jeruzalem opgegaan waren, naar de gewoonte des feestdags,

43 en de dagen *aldaar* voleindigd hadden, toen zij wederkeerden, bleef het kind Jezus te Jeruzalem, en Jozef en zijne moeder wisten het niet;

44 maar menende dat hij in 't gezelschap op den weg was, gingen zij eene dagreis, en zochten hem onder de magen en onder de bekenden.

45 En als zij hem niet vonden, keerden zij weder naar Jeruzalem, hem zoekende.

46 En het geschiedde na drie dagen, dat zij hem vonden in den Tempel, zittende in het midden der leeraren, hen hoorende en hen ondervragende;

47 en allen die hem hoorden, ontzetten zich over zijn verstand en antwoorden.

48 En zij hem ziende, werden verslagen, en zijne moeder zeide tot hem: Kind, waarom hebt gij ons zoo gedaan? Zie, uw vader en ik hebben u met angst gezocht.

49 En hij zeide tot hen: Wat is het dat gij mij gezocht hebt? Wist gij niet dat ik moet zijn in de dingen mijns Vaders?

50 En zij verstonden het woord niet dat hij tot hen sprak.

51 En hij ging met hen af, en kwam te Nazareth, en was hun onderdanig. En zijne moe-

der bewaarde alle deze dingen in haar hart.

52 En Jezus nam toe in wijsheid en in grootte en in genade bij God en de menschen.

HOOFDSTUK 3.

EN in het vijftiende jaar der regering van den Keizer Tiberius, als Pontius Pilatus Stadhouder was over Judéa, en Herodes een Viervorst over Galiléa, en Filippus zijn broeder een Viervorst over Iturië en over het land Trachonitis, en Lysanias een Viervorst over Abilene,

2 onder de Hoogepriesters Annas en Kájatas, geschiedde het Woord Gods tot Johannes, den zoon van Zacharias, in de woestijn;

3 en hij kwam in al het onliggende land des Jordans, predikende den doop der bekeering tot vergeving der zonden,

4 gelijk geschreven is in het boek der woorden van Jesaja den Profeet, zeggende: De stem des roependen in de woestijn: Bereidt den weg des Heeren, maakt zijne paden recht:

5 alle dal zal gevuld worden, en alle berg en heuvel zal vernederd worden, en de kromme wegen zullen tot eenen rechten *weg* worden, en de oneffene tot effene wegen,

6 en alle vleesch zal de zaligheid Gods zien.

7 Hij zeide dan tot de scharen die uitkwamen om van hem gedoopt te worden: Gij adderenzbroedsels, wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomenden toorn?

8 Brengt dan vruchten voort der bekeering waardig: en begint niet te zeggen bij uzelven: Wij hebben Abraham tot eenen vader; want ik zeg u, dat God zelfs uit deze steenen Abraham kinderen kan verwekken.

9 En de bijl ligt ook alreede aan den wortel der boomen: alle boom dan die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen.

10 En de scharen vragden hem, zeggende: Wat zullen wij dan doen?

11 En hij antwoordende, zeide tot hen: Die twee rokken heeft, deele hem mede die er geen heeft, en die spijs heeft, doe desgelijks.

12 En daar kwamen ook tollenaars om gedoopt te worden, en zeiden tot hem: Meester, wat zullen wij doen?

13 En hij zeide tot hen: Eischt niets meer dan hetgeen u gezet is.

14 En hem vragden ook de krijgslieden, zeggende: En wij, wat zullen wij doen? En hij zeide tot hen: Doet niemand overlast, en ontvreemdt niemand het zijne met bedrog, en laat u vergenoegen met uwe bezoldingen.

15 En als het volk verwachtte, en allen in hunne harten overleiden van Johannes, of hij niet mogelijk de Christus ware,

16 zoo antwoordde Johannes aan allen, zeggende: Ik doop u wel met water, maar hij komt die sterker is dan ik, wien ik niet waardig ben den riem van zijne schoenen te ontbinden: deze zal u doopen met den Heiligen Geest en met vuur;

17 wiens wan in zijne hand is, en hij zal zijnen dorschvloer doorzuiveren, en de tarwe zal hij in zijne schuur samenbrengen, maar het kaf zal hij met onuitblusschelijk vuur verbranden.

18 Hij dan ook nog vele andere dingen vermannende, verkondigde den volke het Evangelie.

19 Maar als Herodes de Vier-vorst van hem bestraft werd, om den wil van Herodias, de vrouw van Filippus zijnen broe-

der, en over alle booze stukken die Herodes deed,

20 zoo heeft hij ook dit nog boven alles daartoe gedaan, dat hij Johannes in de gevangenis gesloten heeft.

21 En het geschiedde toen al het volk gedoopt werd, en Jezus ook gedoopt was en bad, dat de hemel geopend werd,

22 en dat de Heilige Geest op hem nederdaalde in lichamelijke gedaante gelijk eene duif, en dat er eene stem geschiedde uit den hemel, zeggende: Gij zijt mijn geliefde Zoon, in u heb Ik mijn welbehagen.

23 En hij, Jezus, begon omtrent dertig jaren oud te wezen, zijnde (alzo men meende) de zoon van Jozef, den *zoona* van Heli,

24 den *zoona* van Matthat, den *zoona* van Levi, den *zoona* van Melchi, den *zoona* van Jaanas, den *zoona* van Jozef,

25 den *zoona* van Mattathias, den *zoona* van Amos, den *zoona* van Naüm, den *zoona* van Esli, den *zoona* van Naggai,

26 den *zoona* van Maäth, den *zoona* van Mattathias, den *zoona* van Semei, den *zoona* van Jozef, den *zoona* van Juda,

27 den *zoona* van Johannas, den *zoona* van Rhesa, den *zoona* van Zorobabel, den *zoona* van Salathiel, den *zoona* van Neri,

28 den *zoona* van Melchi, den *zoona* van Addi, den *zoona* van Kosam, den *zoona* van Elmodam, den *zoona* van Er,

29 den *zoona* van Joses, den *zoona* van Eliëzer, den *zoona* van Jorim, den *zoona* van Matthat, den *zoona* van Levi,

30 den *zoona* van Simeon, den *zoona* van Juda, den *zoona* van Jozef, den *zoona* van Jonan, den *zoona* van Eljasin,

31 den *zoona* van Meleas, den *zoona* van Maïnan, den *zoona* van Matta hn, den *zoona* van Nathan, den *zoona* van David,

32 den *zoona* van Jesse, den *zoona* van Ohed, den *zoona* van

Hoëz, den 2000 van Salmou, den 2000 van Nahasson,

33 den 2000 van Aminadab, den 2000 van Aram, den 2000 van Esrom, den 2000 van Fares, den 2000 van Juda,

34 den 2000 van Jakob, den 2000 van Isaäk, den 2000 van Abraham, den 2000 van Thara, den 2000 van Nachor,

35 den 2000 van Saruch, den 2000 van Ragau, den 2000 van Falek, den 2000 van Heber, den 2000 van Sala,

36 den 2000 van Kainan, den 2000 van Arfaxad, den 2000 van Sem, den 2000 van Noach, den 2000 van Lamech,

37 den 2000 van Mathusala, den 2000 van Enoch, den 2000 van Jared, den 2000 van Malaleel, den 2000 van Kainan,

38 den 2000 van Enos, den 2000 van Seth, den 2000 van Adam, den 2000 van God.

HOOFDSTUK 4.

EN Jezus vol des Heiligen Geestes keerde weder van den Jordaan, en werd door den Geest geleid in de woestijn,

2 en werd veertig dagen verzocht van den duivel, en at gansch niet in die dagen; en als dezelve geëindigd waren, zoo hongerde hem ten laatste.

3 En de duivel zeide tot hem: Indien gij Gods Zoon zijt, zeg tot dezen steen dat hij brood worde.

4 En Jezus antwoordde hem, zeggende: Daar is geschreven, dat de mensch bij brood alléén niet zal leven, maar bij alle Woord Gods.

5 En als hem de duivel geleid had op eenen hoogen berg, toonde hij hem alle de koninkrijken der wereld in een oogenblik tijds;

6 en de duivel zeide tot hem: Ik zal u al deze macht en de heerlijkheid dier koninkrijken geven; want zij is mij overge-

geven, en ik geef ze wien ik ook wil;

7 Indien gij dan mij zult aanbidden, zoo zal alles het uwe zijn.

8 En Jezus antwoordende, zeide tot hem: Ga weg van mij, satan; want daar is geschreven: Gij zult den Heere uwen God aanbidden, en Hem alléén dienen.

9 En hij leidde hem naar Jeruzalem en stelde hem op de tinnen des Tempels, en zeide tot hem: Indien gij de Zoon Gods zijt, werp uzelf van hier nederwaarts;

10 want daar is geschreven, dat Hij zijne Engelen van u bevelen zal, dat zij u bewaren zullen,

11 en dat zij u op de handen nemen zullen, opdat gij uwen voet niet te eeniger tijd aan eenen steen stoot.

12 En Jezus antwoordende, zeide tot hem: Daar is gezegd: Gij zult den Heere uwen God niet verzoeken.

13 En als de duivel alle verzoeking voleindigd had, week hij van hem voor eenen tijd.

14 En Jezus keerde weder door de kracht des Geestes naar Galiléa; en het gerucht van hem ging uit door het geheele omliggende land.

15 En hij leerde in hunne Synagogen, en werd van allen geprezen.

16 En hij kwam te Nazareth, waar hij opgevoed was, en ging, naar zijne gewoonte, op den dag des sabbats in de Synagoge, en stond op om te lezen.

17 En hem werd gegeven het boek van den Profet Jesaja; en als hij het boek opengedaan had, vond hij de plaats waar geschreven was:

18 De Geest des Heeren is op mij; daarom heeft Hij mij gezalfd; Hij heeft mij gezonden om den armen het Evangelie te verkondigen, om te genezen

die gebroken zijn van hart, 19 om den gevangenen te prediken loslating en den blinden het gezicht, om de verslagenen henen te zenden in vrijheid, om te prediken het aangename jaar des Heeren.

20 En als hij het boek toege-
daan en den dienaar wederge-
geven had, zat hij neder; en
de oogen van allen in de Syna-
goge waren op hem geslagen.

21 En hij begon tot hen te
zeggen: Heden is deze Schrift
in uwe ooren vervuld.

22 En zij gaven hem allen ge-
tuigenis, en verwonderden zich
over de aangename woorden die
uit zijn mond voortkwamen,
en zeiden: Is deze niet de zoon
Jozefs?

23 En hij zeide tot hen: Gij
zult zonder twijfel tot mij dit
spreekwoord zeggen: Medicijn-
meester, genees uzelf; al wat
wij gehoord hebben dat in Ka-
pernaüm geschied is, doe *dat*
ook hier in uw vaderland.

24 En hij zeide: Voorwaar
ik zeg u, dat geen Profeet
aangenaam is in zijn vader-
land.

25 Maar ik zeg u in der waar-
heid, daar waren vele we-
duwen in Israël in de dagen
van Elia, toen de hemel drie
jaren en zes maanden gesloten
was, zoodat er groote hongers-
nood werd over het geheele
land;

26 en tot geene van haar werd
Elia gezonden dan naar Sa-
repta Sidonis, tot eene vrouw,
die weduwe was.

27 En daar waren vele melaat-
schen in Israël, ten tijde van
den Profeet Elia, en geen van
hen werd gereinigd dan Naä-
man de Syriër.

28 En zij werden allen in de
Synagoge met toorn vervuld,
als zij dit hoorden;

29 en opstaande, wierpen zij
hem uit buiten de stad, en
leidden hem op den top des
bergs op denwelken hunne stad

gebouwd was, om hem van de
steilte af te werpen;

30 maar hij door het midden
van hen doorgestaan zijnde,
ging weg.

31 En hij kwam af naar Ka-
pernaüm, eene stad van Gali-
leen, en leerde hen op de sab-
batdagen.

32 En zij waren verslagen over
zijn leere; want zijn woord
was met macht.

33 En in de Synagoge was
een mensch, hebbende eenen
geest eens onreinen duivels,
en hij riep uit met groote
stem,

34 zeggende: Laat af, wat
hebben wij met u *te doen*,
zij Jezus Nazarener? Zijt gij
gekomen om ons te verderven?
Ik ken u wie gij zijt, *namelijk*
de Heilige Gods.

35 En Jezus bestrafte hem,
zeggende: Zwijk stil en ga van
hem uit. En de duivel hem in
het midden geworpen hebbende,
voer van hem uit, zonder hem
iets te beschadigen.

36 En daar kwam eene ver-
verbaasdheid over allen, en zij
spraken te zamen tot elkander,
zeggende: Wat woord is dit,
dat hij met macht en kracht
den onreinen geesten gebiedt
en zij varen uit?

37 En het gerucht van hem
ging uit in alle plaatsen des
omliggenden lands.

38 En Jezus opgestaan zijnde
uit de Synagoge, ging in het
huis van Simon; en Simons
vrouwsmoeder was met eene
groote koorts bevangen, en zij
baden hem voor haar.

39 En staande boven haar,
bestrafte hij de koorts, en *de*
koorts verliet haar; en zij van
stonde aan opstaande, diende
hen.

40 En als de zon onderging,
brachten allen die kranken
hadden, met verscheidene ziek-
ten *bevangen*, die tot hem, en
hij leide een iegelijk van hen
de handen op; en genas dezelve.

41 En er voeren ook duivelen uit van velen, roepende en zeggende: Gij zijt de Christus, de Zoon Gods. En *hij* bestraffende, liet hij die niet spreken, omdat zij wisten dat hij de Christus was.

42 En als het dag werd, ging hij uit en trok naar eene woeste plaats; en de scharen zochten hem, en kwamen tot bij hem, en hielden hem op, dat hij van hen niet zoude wegzien.

43 Maar hij zeide tot hen: Ik moet ook anderen steden het Evangelie van het Koninkrijk Gods verkondigen; want daartoe ben ik uitgezonden.

44 En hij predikte in de Synagogen van Galiléa.

HOOFDSTUK 5.

EN het geschiedde als de schare op hem aandrong om het Woord Gods te hooren, dat hij stond bij het meer Gennésareth;

2 en hij zag twee schepen aan *den oever* van het meer liggende, en de visschers waren daaruit gegaan en spoelden de netten.

3 En hij ging in een van die schepen, hetwelk van Simon was, en bad hem dat hij een weinig van het land afstak; en nederzittende, leerde hij de scharen uit het schip.

4 En als hij afliet van spreken, zeide hij tot Simon: Steek af naar de diepte, en werpt uwe netten uit om te vangen.

5 En Simon antwoordde en zeide tot hem: Meester, wij hebben den geheelen nacht overgeleid en niets gevangen; doch op uw woord zal ik het net uitwerpen.

6 En als zij dat gedaan hadden, besloten zij eene groote menigte visschen, en hun net scheurde.

7 En zij wankten hunne medegenooten die in het andere schip waren, dat zij hen zouden komen helpen; en zij kwamen,

en vulden beide de schepen, zoodat zij bijna zouden.

8 En Simon Petrus *dat* ziende, viel neder aan de knieën van Jezus, zeggende: Heere, ga uit van mij, want ik ben een zondig mensch.

9 Want verbaasdheid had hem bevangen en allen die met hem waren, over de vangst der visschen, die zij gevangen hadden;

10 en desgelijks ook Jacobus en Johannes, de zonen van Zebedeus, die Simons medegenooten waren. En Jezus zeide tot Simon: Vrees niet; van nu aan zult gij menschen vangen.

11 En als zij de schepen aan land gestuurd hadden, verlieten zij alles en volgden hem.

12 En het geschiedde als hij in eene dier steden was, zie, daar *was* een man vol melaatsheid; en Jezus ziende, viel hij op het aangezicht, en bad hem, zeggende: Heere, zou gij wilt, gij knut mij reinigen.

13 En hij de hand uitstreckende, raakte hem aan, en zeide: Ik wil, word gereinigd. En terstond ging de melaatsheid van hem.

14 En hij gebod hem dat hij 't niemand zeggen zoude; maar ga heen, *zeide hij*, vertoon uzelf den Priester, en offer voor uwe reiniging, gelijk Mozes geboden heeft, hun tot een getuigenis.

15 Maar het gerucht van hem ging te meer voort, en vele scharen kwamen te zamen om hem te hooren, en door hem genezen te worden van hunne krankheden;

16 maar hij vertrok in de woestijnen, en bad *altijd*.

17 En 't geschiedde op een dier dagen dat hij leerde, en *daar* zaten Farizeers en Leer-aars der Wet, die van alle vlekken van Galiléa en Judéa en Jeruzalem gekomen waren:

en de kracht des Heeren was er om hen te genezen.

18 En zie, *eenige* mannen brachten op een bed eenen mensch die gemaakt was, en zochten hem in te brengen en voor hem te leggen.

19 En niet vindende waardoor zij hem inbrengen mochten, wegens de schare, zoo klommen zij op het dak, en lieten hem door de tichelen neder met het beddeken in het midden, voor Jezus.

20 En hij ziende hun geloof, zeide tot hem: Mensch, uwe zonden zijn u vergeven.

21 En de Schriftgeleerden en de Farizeërs begonnen te overdenken, zeggende: Wie is deze, die *godslastering* spreekt? Wie kan de zonden vergeven dan God alléén?

22 Maar Jezus hunne overdenkingen bekenkende, antwoordde en zeide tot hen: Wat overdenkt zij in uwe harten?

23 Wat is lichter, te zeggen: Uwe zonden zijn u vergeven, of te zeggen: Sta op en wandel?

24 Doch opdat zij moogt weten dat de Zoon des menschen macht heeft op de aarde de zonden te vergeven (zeide hij tot den gemaakte): Ik zeg u, sta op en neem uw beddeken op, en ga henen naar uw huis.

25 En hij terstond voor hen opstaande, en opgenomen hebbende hetzeen waar hij op gelegen had, ging henen naar zijn huis, God verheerlijkende.

26 En ontzetting heeft hen allen bevangen, en zij verheerlijkten God, en werden vervuld met vrees, zeggende: Wij hebben heden ongelooflijke dingen gezien.

27 En na dezen ging hij uit, en zag eenen tollenaar, met name Levi, zitten in het tollenhuis, en zeide tot hem: Volg mij.

28 En hij alles verlatende, stond op en volgde hem.

29 En Levi richtte hem een

grooten maaltijd aan in zijn huis; en er was eene groote schare van tollenaars en van anderen die met hem aanzaten.

30 En hunne Schriftgeleerden en de Farizeërs murmureerden tot zijne discipelen, zeggende: Waarom eet en drinkt gij met tollenaars en zondaren?

31 En Jezus antwoordende, zeide tot hen: Die gezond zijn, hebben den medicijnmeester niet van nood, maar die ziek zijn.

32 Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaren tot bekeering.

33 En zij zeiden tot hem: Waarom vasten de discipelen van Johannes dikwijls en doen gebeden, desgelijks ook de discipelen der Farizeërs, maar de uwe eten en drinken?

34 Doch hij zeide tot hen: Kunt gij de bruiloftskinderen, terwijl de bruidegom bij hen is, doen vasten?

35 Maar de dagen zullen komen wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zijn: dan zullen zij vasten in die dagen.

36 En hij zeide ook tot hen eene gelijkenis: Niemand zet eenen lap van een nieuw kleed op een oud kleed; anders scheurt ook dat nieuwe met het oude, en de lap van het nieuwe komt met het oude niet overeen.

37 En niemand doet nieuwen wijn in oude lederen zakken; anders zal de nieuwe wijn de lederen zakken doen bersten, en de wijn zal uitzestort worden, en de lederen zakken zullen verderven;

38 maar nieuwen wijn moet men in nieuwe lederen zakken doen, en zij worden beide te zamen behouden.

39 En niemand die ouden drinkt, begeert terstond nieuwen; want hij zegt: De oude is beter.

HOOFDSTUK 6.

EN het geschiedde op den tweeden eersten sabbat, dat hij door het gezaaide ging; en zijne discipelen plukten aren, en aten ze, die wrijvende met de handen.

2 En sommigen der Farizeërs zeiden tot hen: Waarom doet gij wat niet geoorloofd is te doen op de sabbatten?

3 En Jezus hun antwoordende, zeide: Hebt gij ook dat niet gelezen, hetwelk David deed wanneer hem hongerde en den genen die met hem waren?

4 hoe hij ingegaan is in het Huis Gods, en de toonbrooden genomen en gegeten heeft, en ook gegeven dengenen die met hem waren, welke niet zijn geoorloofd te eten dan alléén den Priesteren?

5 En hij zeide tot hen: De Zoon des menschen is een Heere ook van den sabbat.

6 En het geschiedde ook op eenen anderen sabbat, dat hij in de Synagoge ging, en leerde. En dáár was een mensch, en zijne rechterhand was dor;

7 en de Schriftgeleerden en de Farizeërs namen hem waar, of hij op den sabbat genezen zoude, opdat zij *eenige* beschuldiging tegen hem mochten vinden.

8 Doch hij kende hunne gedachten, en zeide tot den mensch die de dorre hand had: Rijst op en sta in 't midden. En hij opgestaan zijnde, stond *oreineid*.

9 Zoo zeide dan Jezus tot hen: Ik zal u vragen: Wat is geoorloofd op de sabbatten, goed te doen of kwaad te doen? een mensch te behouden of te verdooven?

10 En hen allen rondom aangezien hebbende, zeide hij tot den mensch: Streck uwe hand uit; en hij deed alzoo, en zijne hand werd hersteld, gezond gelijk de andere.

11 En zij werden vervuld met uitzinnigheid, en spraken tezamen met elkander, wat zij Jezus doen zouden.

12 En het geschiedde in die dagen dat hij uitging naar den berg om te bidden, en hij bleef den nacht over in het gebed tot God.

13 En als het dag was geworden, riep hij zijne discipelen tot zich, en verkoos er twaalf uit hen, die hij ook Apostelen noemde:

14 *naamelijk* Simon, welken hij ook Petrus noemde, en Andréas zijnen broeder, Jacobus en Johannes, Filippus en Bartholomeüs;

15 Mattheüs en Thomas, Jacobus, den *zoon* van Alfeüs; en Simon genaamd Zelotes;

16 Judas Jacobi, en Judas Iskariot, die ook de verrader geworden is.

17 En met hen afgekomen zijnde, stond hij op eene vlakke plaats, en met hem de schare zijner discipelen, en eene groote menigte des volks van geheel Judéa en Jeruzalem, en van den zeekant van Tyrus en Sidon,

18 die gekomen waren om hem te hooren en om van hunne ziekten genezen te worden, en die van onreine geesten gekweld waren; en zij werden genezen.

19 En al de schare zocht hem aan te raken; want daar ging kracht van hem uit, en hij genas ze allen.

20 En hij zijne oogen opslaande over zijne discipelen, zeide: Zalig zijt gij armen; want uwer is het Koninkrijk Gods.

21 Zalig zijt gij die nu hongert; want gij zult verzadigd worden. Zalig zijt gij die nu weent; want gij zult lachen.

22 Zalig zijt gij wanneer u de menschen haten, en wanneer zij u afscheiden en smaden, en uwen naam als kwaad

verwerpen, om des Zoons des menschen wil.

23 Verblijdt u te dien dage en zijt vroolijk; want zie, uw loon is groot in den hemel; want hunne vaderen deden desgelijks den Profeten.

24 Maar wee u, gij rijken; want gij hebt uwen troost weg.

25 Wee u, die verzadigd zijt; want gij zult hongeren. Wee u, die nu lacht; want gij zult treuren en weenen.

26 Wee u wanneer alle de menschen wél van u spreken; want hunne vaderen deden desgelijks den valschen profeten.

27 Maar ik zeg ulieden die *dit* hoort: Hebt uwe vijanden lief, doet wél dengenen die u haten,

28 zegent degenen die u vervloeken, en bidt voor degenen die u geweld doen.

29 Dengenen die u aan de wang slaat, bied ook de andere; en dengenen die u den mantel neemt, verhinder ook den rok niet te nemen;

30 maar geef een iegelijk die van u begeert, en van dengenen die het uwe neemt, eisch niet weder.

31 En gelijk gij wilt dat ú de menschen doen zullen, doet gij hun ook desgelijks.

32 En indien gij liefhebt die u liefhebben, wat dank hebt gij? Want ook de zondaars hebben lief degenen die hen liefhebben.

33 En indien gij goeddoet dengenen die u goeddoen, wat dank hebt gij? Want ook de zondaars doen hetzelfde.

34 En indien gij leent dengenen van welke gij hoopt weder te ontvangen, wat dank hebt gij? Want ook de zondaars leenen den zondaren, opdat zij evengelijk weder mogen ontvangen.

35 Maar hebt uwe vijanden lief, en doet goed, en leent

zonder iets weder te hopen; en uw loon zal groot zijn, en gij zult kinderen des Alleroogsten zijn; want Hij is goedertieren over de ondankbaren en boozen.

36 Weest dan barmhartig, gelijk ook uw Vader barmhartig is.

37 En oordeelt niet, en gij zult niet geoordeeld worden; verdoemt niet, en gij zult niet verdoemd worden; laat los, en gij zult losgelaten worden;

38 geeft, en u zal gegeven worden: eene goede, neergedrukte en geschudde en overlopende maat zal men in uwen schoot geven; want met dezelfde maat waarmede gijlieden meet, zal ulieden wedergemeten worden.

39 En hij zeide tot hen eene gelijkenis: Kan ook wel een blinde eenen blinde op den weg leiden? Zullen zij niet beiden in de gracht vallen?

40 De discipel is niet boven zijnen meester, maar een iegelijk volmaakt *discipel* zal zijn gelijk zijn meester.

41 En wat ziet gij den splinter die in uws broeders oog is, en den balk die in uw eigen oog is, merkt gij niet?

42 Of hoe kunt gij tot uwen broeder zeggen: Broeder, laat toe dat ik den splinter die in úw oog is, uitdoe, daar gij zelf den balk die in úw oog is, niet ziet? Gij geveinsde, doe eerst den balk uit úw oog, en dan zult gij bezien om den splinter uit te doen die in uws broeders oog is.

43 Want het is geen goede boom, die kwade vrucht voortbrengt, en geen kwade boom, die goede vrucht voortbrengt.

44 Want iedere boom wordt uit zijne eigene vrucht gekend; want men leest geen vijzen van doornen, en men snijdt geen druif van bramen.

45 De goede mensch brengt het goede voort uit den goeden

schat zijns harten, en de kwade mensch brengt het kwade voort uit den kwaden schat zijns harten; want uit den overvloed des harten spreekt zijn mond.

43 En wat noemt gij mij Heere, Heere, en doet niet hetgeen ik zeg?

47 Een lezelijk 'die tot mij komt en mijne woorden hoort en dezelve doet, ik zal u toonen wien hij gelijk is.

48 Hij is gelijk een mensch die een huis bouwde, en groef, en verdiepte, en leide het fundament op eene steenrots: als nu de hooge vloed kwam, zoo sloeg de waterstroom tegen dat huis aan, en kon het niet bewegen; want het was op de steenrots gezond.

49 Maar die ze gehoord en niet gedaan zal hebben, is gelijk een mensch die een huis bouwde op de aarde zonder fundament: tegen hetwelk de waterstroom aansloeg, en het viel terstond, en de val van dat huis was groot.

HOOFDSTUK 7.

NADAT hij nu alle zijne woorden volcindigd had ten aanhoore des volks, ging hij in te Nazerënaam.

2 En een dienstknecht van een zeker hoofdman over honderd, die hem zeer waard was, krank zijnde, lag op zijn sterven.

3 En van Jezus gehoord hebbende, zond hij tot hem de Oudertingen der Joden, hem bidde: dat hij wilde komen en zijnen dienstknecht gezond maken.

4 Dezen nu tot Jezus gekomen zijnde, baden hem ernstiglijk, zeggende: Hij is waardig dat gij hem dat doet;

5 want hij heeft ons volk lief, en heeft zelf ons de Synagoge gebouwd.

6 En Jezus ging met hen. En

als hij nu niet ver van het huis was, zond de hoofdman over honderd tot hem *eenige* vrienden, en zeide tot hem: Heere, neem de moeite niet; want ik ben niet waardig dat gij onder mijn dak zoudt inkomen:

7 Daarom heb ik ook mijzelven niet waardig geacht om tot u te komen; maar zeg *het* met een woord, en mijn knecht zal genezen worden.

8 Want ik ben ook een mensch onder de macht *van anderen* gesteld, hebbende krijtsknechten onder mij, en ik zeg tot dezen: Ga, en hij gaat; en tot den anderen: Kom, en hij komt; en tot mijnen dienstknecht: Doe dat, en hij doet *het*.

9 En Jezus dit hoorende, verwonderde zich over hem, en zich omkeerende, zeide tot de schare die hem volgde: Ik zeg ulieden, ik heb zoo groot geloof zelfs in Israël niet gevonden.

10 En die gezonden waren, wedergekeerd zijnde in het huis, vonden den kranken dienstknecht gezond.

11 En het geschiedde op den volgende(n) *dag*, dat hij ging naar eene stad genaamd Nain, en met hem gingen velen van zijne discipelen en eene groote schare.

12 En als hij de poort der stad genaaakte, zie daar, een doode werd uitgedragen, die een eeniggeboren zoon zijner moeder *was*, en zij *was* weduwe, en eene groote schare van de stad *was* met haar.

13 En de Heere haar ziende, werd innerlijk met ontferming over haar bewogen, en zeide tot haar: Ween niet.

14 En hij ging toe en raakte de haar aan (de drazers nu stonden stil), en hij zeide: Jongeling, ik zeg u, sta op.

15 En de doode zat overeind en begon te spreken; en hij gaf hem aan zijne moeder.

16 En vrees beving ze allen, en zij verheerlijkten God, zeggende: Een groot Profeet is onder ons opgestaan, en: God heeft zijn volk bezocht.

17 En dit gerucht van hem ging uit in geheel Judéa en in al het omliggende land.

18 En de discipelen van Johannes boodschappen hem van alle deze dingen.

19 En Johannes zekere twee van zijne discipelen tot zich geroepen hebbende, zond ze tot Jezus, zeggende: Zijt gij dezene die komen zoude, of verwachten wij eenen anderen?

20 En als de mannen tot hem gekomen waren, zeiden zij: Johannes de Dooper heeft ons tot u afgezonden, zeggende: Zijt gij die komen zoude, of verwachten wij eenen anderen?

21 En in die ure genas hij er velen van ziekten en kwalen en booze vresten, en velen blinden gaf hij het gezicht.

22 En Jezus antwoordende, zeide tot hen: Gaat heen en boodschapt Johannes weder de dingen die gij gezien en gehoord hebt, *namelijk* dat de blinden ziende worden, de kreupelen wandelen, de melantschen gereinigd worden, de dooven hooren, de dooden opgewekt worden, den armen het Evangelie verkondigd wordt;

23 en zalig is hij, die aan mij niet zal geërgerd worden.

24 Als nu de boden van Johannes weggegaan waren, begon hij van Johannes tot de scharen te zeggen: Wat zijt gij uitgegaan in de woestijn te aanschouwen? Een riet dat van den wind vinds en weder bewogen wordt?

25 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Een mensch met zachte kleederen bekleed? Zie, die in heerlijke kleeding en wellust zijn, die zijn in de koninklijke hoven.

26 Maar wat zijt gij uitgegaan

te zien? Een Profeet? Ja, ik zeg u, ook veel meer dan een Profeet.

27 Deze is het van welken geschreven is: Zie, Ik zend mijnen Engel voor uw aangezicht, die uwen weg voor u heenen bereiden zal.

28 Want ik zeg u, ikeden, onder die van vrouwen geboren zijn, is uitsluitend meerder Profeet dan Johannes de Dooper; maar de minste in het Koninkrijk Gods is meerder dan hij.

29 En al het volk hem hoorende, en de tollenaars die met den doop van Johannes gedoopt waren, rechtvaardigen God;

30 maar de Farizeers en de Wetzeleerden hebben den raad Gods tegen zichzelf verworpen, van hem niet gedoopt zijnde.

31 Ende Heere zeide: Bij wien zal ik dan de menschen van dit geslacht vergelijken, en wien zijn zij gelijk?

32 Zij zijn gelijk den kinderen die op de markt zitten en elkander toeroepen, en zeggen: Wij hebben u op de straat gespreid en gij hebt niet gedaan; wij hebben u klachtlieden gezongen en gij hebt niet gezeind.

33 Want Johannes de Dooper is gekomen noch brood etende, noch wijn drinkende, en gij zegt: Hij heeft den duivel.

34 De Zoon des menschen is gekomen etende en drinkende, en gij zegt: Ziedaaren mensch die een vrat en wijngaarder is, een vriend van tollenaars en zondaren.

35 Doch de wijsheid is gerechtvaardigd geworden van alle hare kinderen.

36 En een der Farizeers bad hem dat hij met hem ate; en inderdaad zijnde in des Farizeers huis, zat hij aan.

37 En zie, eene vrouw in de stad welke eene zondares was, verstaande dat hij in des Farizeers huis was, bracht eene

albasten flesch met zalf;
38 en staande achter aan zijne voeten, weenende, begon zij zijne voeten nat te maken met tranen, en zij droogde ze af met het haar van haar hoofd, en kuste zijne voeten, en zalfde ze met de zalf.

39 En de Farizeër die hem genood had, *zulks* ziende, sprak bij zichzelf, zeggende: Deze, indien hij een Profeet was, zoude wel weten, wat en hoe-danige vrouw deze is die hem aanraakt, want zij is eene zondares.

40 En Jezus antwoordende, zeide tot hem: Simon, ik heb u wat te zeggen. En hij sprak: Meester, zeg het.

41 Jezus zeide: Een zeker schuldeheer had twee schuldenaars; de één was schuldig vijfhonderd penningen, en de ander vijftig;

42 en als zij niet hadden om te betalen, schold hij het hun beiden kwijt. Zeg dan, wie van dezen zal hem meer liefhebben?

43 En Simon antwoordende, zeide: Ik acht dat hij 't is wien hij het meest kwijtscholden heeft. En hij zeide tot hem: Gij hebt recht geoordeeld.

44 En hij zich omkeerende naar de vrouw, zeide tot Simon: Ziet gij deze vrouw? Ik ben in uw huis gekomen; water hebt gij niet tot mijne voeten gegeven; maar deze heeft mijne voeten met tranen nat gemaakt en met het haar van haar hoofd afgedroogd.

45 Gij hebt mij geen kus gegeven; maar deze, van dat zij ingekomen is, heeft niet afgelaten mijne voeten te kussen.

46 Met olie hebt gij mijn hoofd niet gezalfd; maar deze heeft mijne voeten met zalf gezalfd.

47 Daarom zeg ik u, hare zonden zijn *haar* vergeven die vele waren, want zij heeft veel liefgehad; maar dien weinig

vergeven wordt, die heeft weinig lief.

48 En hij zeide tot haar: Uwe zonden zijn u vergeven.

49 En die medenaazaten, begonnen te zeggen bij zichzelf: Wie is deze, die ook de zonden vergeeft?

50 Maar hij zeide tot de vrouw: Uw geloof heeft u behouden, ga henen in vrede.

HOOFDSTUK 8.

EN het geschiedde daarna dat hij reisde van de ééne stad en vlek tot de andere, predikende en verkondigende het Evangelie van het Koninkrijk Gods; en de twaalf waren met hem;

2 en sommige vrouwen die van hooze geesten en krankheden genezen waren, *namelijk* Maria, genaamd Magdaléna, van welke zeven duivelen uitgegaan waren,

3 en Johanna, de huisvrouw van Chuzas, den rentmeester van Herodes, en Susanna, en vele andere, die hem dienden van hare goederen.

4 Als nu eene groote schare bijeenverzaderde, en zij van alle steden tot hem kwamen, zoo zeide hij door gelijkenis:

5 Een zanier ging uit om zijn zaad te zaaien; en als hij zaaide, viel het ééne bij den weg, en werd vertreden, en de vogelen des hemels aten het op;

6 en het andere viel op eene steenrots, en opgewassen zijnde, is het verdord, omdat het geen vochtigheid had;

7 en het andere viel in het midden van de doornen: en de doornen mede opwassende, verstikten hetzelve;

8 en het andere viel in de goede aarde, en opgewassen zijnde, bracht het honderdvoudige vrucht voort. Dit zeggende, riep hij: Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

9 En zijne discipelen vraag-

den hem, zeggende: Wat mag deze gelijkenis wezen?

10 En hij zeide: U is het gegeven de verborgenheden van het Koninkrijk Gods te verstaan; maar tot de anderen *spreek ik in gelijkenissen*, opdat zij ziende niet zien, en hoorende niet verstaan.

11 Dit nu is de gelijkenis: Het zaad is het Woord Gods.

12 En die bij den wez *bezaaid worden*, zijn dezen die hooren; daarna komt de duivel en neemt het Woord uit hun hart wez, opdat zij niet zouden gelooven en zalig worden.

13 En die op de steenrots *bezaaid worden*, zijn dezen, die wanneer zij het gehoord hebben, het Woord met vreugde ontvangen; en dezen hebben geenen wortel, die maar voor eenen tijd gelooven, en in den tijd der verzoeking wijken zij af.

14 En dat in de doornen valt, dezen zijn die gehoord hebben, en heengaande, verstikt worden door de zorgvuldigheden en rijkdom en wellusten des levens, en voldragen geen vrucht.

15 En dat in de goede aarde valt, zijn dezen, die het Woord gehoord hebbende, hetzelfde in een eerlijk en goed hart bewaren, en in volständigkeit vruchten voortbrengen.

16 En niemand die eene kaars ontsteekt, bedekt dezelve met een vat of zet ze onder een bed, maar zet ze op eenen kandelaar, opdat degenen die inkomen het licht zien mogen.

17 Want daar is niets verborgen dat niet openbaar zal worden, noch heimelijk dat niet bekend zal worden en in 't openbaar komen.

18 Ziet dan hoe gij hoort; want zoo wie heeft, dien zal gegeven worden; en zoo wie niet heeft, ook hetgeen hij meent te hebben, zal van hem genomen worden.

19 En zijne moeder en zijne broeders kwamen tot hem, en konden bij hem niet komen vanwege de schare.

20 En hem werd gehoordschap *van eenigen* die zeiden: Uwe moeder en uwe broeders staan daar buiten, begerende u te zien.

21 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: Mijne moeder en mijne broeders zijn dezen, die Gods Woord hooren en hetzelfde doen.

22 En het geschiedde in een van die dagen dat hij in een schip ging, en zijne discipelen *met hem*; en hij zeide tot hen: Laat ons overvaren aan de andere zijde des meers. En zij staken af.

23 En als zij voeren, viel hij in slaap; en daar kwam een storm van wind op het meer, en zij werden vol *water* en waren in nood.

24 En zij gingen tot hem en wekten hem op, zeggende: Meester, Meester, wij vergaan. En hij opgestaan zijnde, bestrafte den wind en de watergolven, en zij hielden op, en daar werd stilte.

25 En hij zeide tot hen: Waar is uw geloof? Maar zij bevreesd zijnde, verwonderden zich, zeggende tot elkander: Wie is toch deze, dat hij ook den winden en het water gebiedt, en zij zijn hem gehoorzaam?

26 En zij voeren voort naar het land der Gadarenen, hetwelk is tegenover Galilée.

27 En als hij aan het land uitgegaan was, ontmoette hem een zeker man uit de stad, die sedert langen tijd met duivelen was bezeten geweest; en hij was met geen kleederen bekleed, en bleef in geen huis, maar in de graven.

28 En hij Jezus ziende, en zeer roepende, viel voor hem neder, en zeide met eene grootte stem: Wat heb ik met u *te doen*, Jezus, gij Zoon Gods

des Allerhoogsten? Ik bid u dat eij mij niet pijniet.

29 Want hij had den onreinen geest geboden dat hij van den mensch zoude uitvaren; want hij had hem menigen tijd bevangen gehad, en hij werd met ketenen en met boeien gebonden om bewaard te zijn; en hij verbrak de banden, en werd van den duivel gedreven in de woestijnen.

30 En Jezus vraagde hem, zeggende: Welke is uw naam? En hij zeide: Legio; want vele duivelen waren in hem gevangen.

31 En zij baden hem, dat hij hun niet verbieden zoude in den afgrond heen te varen.

32 En aldaar was eene kudde veler zwijnen, weidende op den berg; en zij baden hem, dat hij hun wilde toelaten in dezelve te varen; en hij liet het hun toe.

33 En de duivelen uitvarende van den mensch, voeren in de zwijnen; en de kudde stortte van de steilte af in het meer, en versmoorde.

34 En die ze weidden, ziende hetgeen geschied was, zijn bevucht, en heengende, boodschapten het in de stad en op het land.

35 En zij glazen uit om te zien hetgeen geschied was, en kwamen tot Jezus, en vonden den mensch van welken de duivelen uitgevaren waren, zittende aan de voeten van Jezus, gekleed en wel bij zijn verstand; en zij werden bevreemd.

36 En ook die het gezien hadden, verhaalden hun hoe de bezetene was verlost geworden.

37 En de geheele menigte van het omliggende land der Gadarenen baden hem dat hij van hen weging; want zij waren met groote vrees bevangen; en hij in het schip gegaan zijnde, keerde weder.

38 En de man van welken de duivelen uitgevaren waren, bad hem dat hij mocht bij hem zijn. Maar Jezus liet hem van zich gaan, zeggende:

39 Keer weder naar uw huis, en vertel wat groote dingen u God gedaan heeft. En hij ging heen, door de geheele stad verkondigende wat groote dingen Jezus hem gedaan had.

40 En het geschiedde als Jezus wederkeerde, dat hem de schare ontving; want zij waren allen hem verwachtende.

41 En zie, daar kwam een man wiens naam was Jairus, en hij was een overste der Synagoge; en hij viel aan de voeten van Jezus, en bad hem dat hij in zijn huis wilde komen:

42 want hij had eene éénige dochter van ontfrent twaalf jaren, en deze lag op haar sterven. En als hij heenging, zoo verdrongen hem de scharen.

43 En eene vrouw die twaalf jaren lang den vloed des bloeds gehad had, welke al haren leeftocht aan medicijnmeesters ten koste geleerd had, en van niemand had kunnen genezen worden,

44 van achteren tot hem komende, raakte den zoom zijns kleeds aan; en terstond stelpde de vloed haars bloeds.

45 En Jezus zeide: Wie is het die mij heeft aangeraakt? En als zij het allen ootkenden, zeide Petrus en die met hem waren: Meester, de scharen drukken en verdringen u, en zegt eij: Wie is het die mij aan--raakt heeft?

46 En Jezus zeide: Iemand heeft mij aangeraakt; want ik heb bekend dat kracht van mij uitgegaan is.

47 De vrouw nu ziende dat zij niet verborgen was, kwam bevende, en voor hem nedervallende, verklaarde hem voor al het volk om wat oorzaak zij

hem aangeraakt had, en hoe zij terstond genezen was.

48 En hij zeide tot haar: Dochter, wees welgemoed, uw geloof heeft u behouden; ga henen in vrede.

49 Als hij nog sprak, kwam daar een van *het huis van* den overste der Synagoge, zeggende tot hem: Uwe dochter is gestorven; wees den Meester niet moeielijk.

50 Maar Jezus *dat* hoorende, antwoordde hem, zeggende: Vrees niet; geloof alleenlijk, en zij zal behouden worden.

51 En als hij in het huis kwam, liet hij niemand inkomen dan Petrus en Jacobus en Johannes, en den vader en de moeder des kinds.

52 En zij schreiden allen en maakten misbaar over haar. En hij zeide: Schreit niet; zij is niet gestorven, maar zij slaapt.

53 En zij belachten hem, wetende dat zij gestorven was.

54 Maar als hij ze allen uitgedreven had, greep hij hare hand en riep, zeggende: Kind, sta op!

55 En haar geest keerde weder, en zij is terstond opgestaan; en hij gebod dat men haar te eten geven zoude.

56 En hare ouders ontzetten zich; en hij beval hun dat zij niemand zouden zeggen hetgeen geschied was.

HOOFDSTUK 9.

EN zijne twaalf discipelen samsengeropen hebbende, gaf hij hun kracht en macht over alle de duivelen, en om ziekten te genezen,

2 en zond ze henen om te prediken het Koninkrijk Gods, en de kranken gezond te maken.

3 En hij zeide tot hen: Neemt niets mede tot den weg, noch stafven, noch male, noch brood, noch geld; noch iemand van u zal twee rokken hebben.

4 En in wat huis gij ook zult ingaan, blijft aldaar, en gaat van daar uit.

5 En zoo wie u niet zullen ontvangen, uitgaande van die stad, schudt ook het stof af van uwe voeten, tot een getuigenis tegen hen.

6 En zij uitgaande, gingen alle de vlekken door, verkondigende het Evangelie, en genezende *de zieken* overal.

7 En Herodes de Viervorst hoorde alle de dingen die van hem geschieden, en was twijfelmoedig, omdat van sommigen gezegd werd, dat Johannes van de dooden was opgestaan;

8 en van sommigen, dat Elia verschenen was; en *van* anderen, dat een Profeet van de ouden was opgestaan.

9 En Herodes zeide: Johannes heb ik onthoofd; wie is nu deze, van welken ik zulke dingen hoor? En hij zocht hem te zien.

10 En de Apostelen wedergekeerd zijnde, verhaalden hem al wat zij gedaan hadden. En hij nam ze mede, en vertrok alleen in eene woeste plaats der stad genaamd Bethsaida.

11 En de scharen *dat* verstaande, volgden hem; en hij ontving ze, en sprak tot hen van het Koninkrijk Gods; en die genezig van noode hadden, maakte hij gezond.

12 En de dag begon te dalen; en de twaalf tot hem komende, zeiden tot hem: Laat de schare van u, opdat zij henen gaande in de omliggende vlekken en in de dorpen, herberg nemen mogen, en spijs vinden; want wij zijn hier in eene woeste plaats.

13 Maar hij zeide tot hen: Geeft gij hun te eten. En zij zeiden: Wij hebben niet meer dan vijf brooden en twee vischen; tenzij dan dat wij henen gaan en spijs koopen voor al dit volk.

14 Want daar waren omtrent vijf duizend mannen. Doch hij zeide tot zijne discipelen: Doet hen nederzitten bij afdeelingen, elk van vijftig.

15 En zij deden alzoo, en deden ze allen nederzitten.

16 En hij, de vijf brooden en de twee visschen genomen hebbende, zag op naar den hemel en zeggende die, en brak ze, en gaf ze den discipelen om der schare voor te leggen.

17 En zij aten en werden allen verzadigd; en daar werd opgenomen hetgeen hun van de brokken overgeschoten was, twaalf korven.

18 En het geschiedde als hij alléén was, biddende, dat de discipelen met hem waren, en hij vraagde hun, zeggende: Wie zeggen de scharen dat ik ben?

19 En zij antwoordende, zeiden: Johannes de Dooper; en anderen, Elia; en anderen, dat eenig Profeet van de ouden opgestaan is.

20 En hij zeide tot hen: Maar gijlieden, wie zegt zij dat ik ben? En Petrus antwoordende, zeide: De Christus Gods.

21 En hij gebood hun scherpelijk en beval dat zij dit niemand zeggen zouden.

22 zeggende: De Zoon des menschen moet veel lijden, en verworpen worden van de Ouderlingen en Overpriesters en Schriftgeleerden, en gedood, en ten derden dage opgewekt worden.

23 En hij zeide tot allen: Zoo iemand achter mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis dagelijks op en volge mij.

24 Want zoo wie zijn leven behouden wil, die zal het verliezen; maar zoo wie zijn leven verliezen zal om mijnentwil, die zal het behouden.

25 Want wat baat het een mensch die de geheele wereld zoude winnen, en zichzelf

verliezen of schade zijns zelfs lijden?

26 Want zoo wie zich mijns en mijner woorden zal geschaamd hebben, diens zal de Zoon des menschen zich schamen, wanneer hij komen zal in zijne heerlijkheid en in de heerlijkheid des Vaders en der heilige Engelen.

27 En ik zeg u waarlijk, daar zijn sommigen dergenen die hier staan, die den dood niet zullen smaken, totdat zij het Koninkrijk Gods zullen gezien hebben.

28 En het geschiedde omtrent acht dagen na deze woorden, dat hij medenam Petrus en Johannes en Jacobus, en klom op den berg om te bidden.

29 En als hij bad, werd de gedaante zijns aangezihts veranderd, en zijne kleeding wit en zeer blinkende.

30 En zie, twee mannen spraken met hem, welke waren Mozes en Elia:

31 dewelke gezien zijnde in heerlijkheid, zeiden zijnen uitgang dien hij zoude volbrengen te Jeruzalem.

32 Petrus nu en die met hem waren, waren met slaap bezwaard; en ontwaakt zijnde, zagen zij zijne heerlijkheid en de twee mannen die bij hem stonden.

33 En het geschiedde als zij van hem afscheidden, zoo zeide Petrus tot Jezus: Meester, het is goed dat wij hier zijn; en laat ons drie tabernakelen maken, voor u éénen, en voor Mozes éénen, en voor Elia éénen, niet wetende wat hij zeide.

34 Als hij nu dit zeide, kwam eene wolk en overschaduwde hen; en zij werden bevreesd, als die in de wolk ingingen.

35 En daar geschiedde eene stem uit de wolk, zeggende: Deze is mijn geliefde Zoon: hoort hem.

36 En als de stem geschiedde,

zoo werd Jezus alléén gevonden. En zij zwegen stil, en verhaalden in die dagen niemand iets van hetgeen zij gezien hadden.

37 En het geschiedde des dings daaraan, als zij van den berg afkwamen, dat hem eene groote schare te gemoet kwam.

38 En zie, een man van de schare riep uit, zeggende: Meester, ik bid u, zie toch mijnen zoon aan, want hij is mij een eeniggeborene:

39 en zie, een geest neemt hem, en van stonde aan roept hij, en hij scheurt hem dat hij schuimt, en wijkt nauwlijks van hem, en verplettert hem;

40 en ik heb uwe discipelen gebeden dat zij hem zouden uitwerpen, en zij hebben niet gekund.

41 En Jezus antwoordende, zeide: O ongeloovig en verkeerd geslacht, hoe lang zal ik nog bij ulieden zijn en ulieden verdragen? Breng uwen zoon hier.

42 En nog als hij naar hem toe kwam, scheurde hem de duivel en verscheurde hem; maar Jezus bestrafte den onreinen geest, en maakte het kind gezond, en gaf hem zijnen vader weder.

43 En zij werden allen verslagen over de grootdadigheid Gods. En als zij allen zich verwonderden over alle de dingen die Jezus gedaan had, zeide hij tot zijne discipelen:

44 Legt gij deze woorden in uwe ooren: Want de Zoon des menschen zal overgeleverd worden in der menschen handen.

45 Maar zij verstonden dit woord niet, en het was voor hen verborgen, alzoo dat zij het niet begrepen; en zij vreesden van dat woord hem te vragen.

46 En daar rees eene overleg-

ging onder hen, namelijk wie van hen de meeste ware.

47 Maar Jezus ziende de overlegging hunner barten, nam een kindeken en stelde dat hij zich,

48 en zeide tot hen: Zoo wie dit kindeken ontvangen zal in mijnen naam, die ontvangt mij; en zoo wie mij ontvangen zal, die ontvangt Hem die mij gezonden heeft. Want die de minste onder u allen is, die zal groot zijn.

49 En Johannes antwoordde en zeide: Meester, wij hebben eenen gezien die in uwen naam de duivelen uitwierp, en wij hebben 't hem verboden, omdat hij *u* met ons niet volgt.

50 En Jezus zeide tot hem: Verbiedt het niet, want wie tégen ons niet is, die is voor ons.

51 En het geschiedde als de dagen zijner opnemering vervuld werden, zoo richtte hij zijn aangezicht om naar Jeruzalem te reizen:

52 en hij zond boden uit voor zijn aangezicht, en zij henen-gereisd zijnde, kwamen in een vlek der Samaritanen, om voor hem *herberg* te bereiden.

53 En zij ontvingen hem niet, omdat zijn aangezicht was *als* reizende naar Jeruzalem.

54 Als nu zijne discipelen Jacobus en Johannes dat zagen, zeiden zij: Heere, wilt gij dat wij zeggen, dat vuur van den hemel nederdale en dezen verslinde, gelijk ook Elia gedaan heeft?

55 Maar zich omkeerende, bestrafte hij ze en zeide: Gij weet niet van hoedanigen geest gij zijt;

56 want de Zoon des menschen is niet gekomen om der menschen zielen te verderven, maar om te behouden. En zij gingen naar een ander vlek.

57 En het geschiedde op den weg als zij reisden, dat een tot hem zeide: Heere, ik zal

u volgen waar gij ook henen-gaat.

58 En Jezus zeide tot hem: De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des menschen heeft niet waar hij het hoofd nederlegge.

59 En hij zeide tot eenen anderen: Volg mij. Doch hij zeide: Heere, laat mij toe dat ik henenga en eerst mijnen vader begrave.

60 Maar Jezus zeide tot hem: Laat de dooden hunne dooden begraven; doch gij, ga henen en verkondig het Koninkrijk Gods.

61 En ook een ander zeide: Heere, ik zal u volgen; maar laat mij eerst toe dat ik afscheid neme van degenen die in mijn huis zijn.

62 En Jezus zeide tot hem: Niemand die zijne hand aan den ploeg slant en ziet naar hetgeen achter is, is bekwaam tot het Koninkrijk Gods.

HOOFDSTUK 10.

En na dezen stelde de Heere nog zeventig anderen, en zond ze henen voor zijn aangezicht, twee en twee, in iedere stad en plaats waar hij komen zoude.

2 Hij zeide dan tot hen: De oogst is wel groot, maar de arbeiders zijn weinige; daarom bidt den Heere des oogstes, dat hij arbeiders in zijnen oogst uitstoote.

3 Gaat henen; zie, ik zend u als lammeren in het midden der wolven.

4 Draagt geenen buidel, noch malle, noch schoenen, en groet niemand op den weg.

5 En in wat huis gij zult ingaan, zegt eerst: Vrede zij dezen huize!

6 En indien aldaar een zoon des vredes is, zoo zal uw vrede op hem rusten; maar indien niet, zoo zal *uw vrede* tot u wederkeeren.

7 En blijft in dat huis, etende en drinkende hetgeen van hen *voorgezet wordt*; want de arbeider is zijn loon waardig. Gaat niet over van *het ééne* huis in *het andere* huis.

8 En in wat stad gij zult ingaan en zij u ontvangen, eet hetgeen ulieden *voorgezet* wordt;

9 en geneest de krauken die daarin zijn, en zegt tot hen: Het Koninkrijk Gods is nabij u gekomen.

10 Maar in wat stad gij zult ingaan en zij u niet ontvangen, uitgaande op hare straten zoo zegt:

11 Ook het stof dat uit uwe stad aan ons kleeft, schudden wij af op ulieden; nochtans weet dit, dat het Koninkrijk Gods nabij u gekomen is.

12 En ik zeg u, dat het *dien van Sodom* verdraaglijker wezen zal in dien dag dan die stad.

13 Wee u Chorazin, wee u Bethsaida! Want zoo in Tyrus en Sidon de krachten geschild waren die in u geschied zijn, zij zouden eertijds in zak en asch zittende, zich bekeerd hebben.

14 Doch het zal Tyrus en Sidon verdraaglijker zijn in het oordeel dan ulieden.

15 En gij Kapérnaüm, dat tot den hemel toe verhoogd zijt, gij zult tot de hel toe nederge-stooten worden.

16 Wie u hoort, die hoort mij, en wie u verwerpt, die verwerpt mij; en wie mij verwerpt, die verwerpt dengenen die mij gezonden heeft.

17 En de zeventig zijn weder-gekeerd met blijdschap, zeggende: Heere, ook de duivelen zijn ons onderworpen in uwem naam.

18 En hij zeide tot hen: Ik zag den satan als een bliksem uit den hemel vallen.

19 Zie, ik geef u de macht om op slangen en schorpioenen te

treden, en over alle kracht des vijands; en geen ding zal u eenigszins beschadigen.

20 Doch verblijdt u daárin niet, dat de geesten u onderworpen zijn; maar verblijdt u veelmeer dat uwe namen geschreven zijn in de hemelen.

21 Te dier ure verheugde zich Jezus in den geest, en zeide: Ik dank U Vader, Heere des hemels en der aarde, dat gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkeus geopenbaard; ja, Vader, want alzóó is geweest het welbehagen voor U.

22 Alle dingen zijn mij van ulijnen Vader overgegeven; en niemand weet wie de Zoon is dan de Vader, en wie de Vader is dan de Zoon, en wien het de Zoon zal willen openbaren.

23 En zich keerende naar de discipelen, zeide hij tot *hem* alléén: Zalig zijn de oogen die zien hetgeen gij ziet.

24 Want ik zeg u dat vele Profeten en Koningen hebben begeerd te zien hetgeen gij ziet, en hebben het niet gezien, en te hooren hetgeen gij hoort, en hebben het niet gehoord.

25 En zie, een zeker Wetgeleerde stond op, hem verzoekende, en zeggende: Meester, wat doende zal ik het eeuwige leven beerven?

26 En hij zeide tot hem: Wat is in de Wet geschreven? Hoe leest gij?

27 En hij antwoordende, zeide: Gij zult den Heere uwen God liefhebben uit geheel uw hart en uit geheel uwe ziel en uit geheel uwe kracht en uit geheel uw verstand, en uwen naaste als uzelfen.

28 En hij zeide tot hem: Gij hebt recht geantwoord: doe dat, en gij zult leven.

29 Maar hij willende zichzelven rechtvaardigen, zeide tot Jezus: En wie is mijn naaste?

30 En Jezus antwoordende,

zeide: Een zeker mensch kwam af van Jeruzalem naar Jericho, en viel onder de moordenaars, welke hem ook uitgetogen en daartoe *zware* slagen gegeven hebbende, henengingen, en lieten *hem* halfdood liggen.

31 En bijgeval kwam een zeker Priester dien wez af, en hem ziende, ging hij tegenover *hem* voorbij.

32 En deszelijks ook een Leviet, als hij was bij die plaats, kwam hij en zag *hem*, en ging tegenover *hem* voorbij.

33 Maar een zeker Samaritaan, reizende, kwam omtrent hem, en hem ziende, werd hij met innerlijke ontferming bewogen:

34 en hij tot *hem* gaande, verbond zijne wonden, gietende daarin olie en wijz; en hem heffende op zijn eigen beest, voerde hij hem in de herberg en verzorgde hem.

35 En des anderen daags, wezgaande, laude hij twee penningen uit, en gaf zeden waard, en zeide tot hem: Draag zorg voor hem; en zoo wat gij meer *aan hem* ten koste zult leggen, dat zal ik u wedergeven als ik wederkom.

36 Wie dan van deze drie dunkt u de naaste geweest te zijn desgenen die onder de moordenaars gevallen was?

37 En hij zeide: Die barmhertigheid aan hem gedaan heeft. Zoo zeide dan Jezus tot hem: Ga heen en doe gij desgelijks.

38 En het geschiedde als zij reisden, dat hij kwam in een vlek; en eene zekere vrouw, met name Martha, ontving hem in haar huis.

39 En deze had eene zuster, genaamd Maria, welke ook zittende aan de voet u van Jezus zijn woord hoorde.

40 Doch Martha was zeer bezig met veel diensens, en daar bijkomende, zeide zij: Heere, trekt gij u dat niet aan, dat mijne zuster mij alléén laat dienen?

Zeg dan haar dat zij mij helpe.

41 En Jezus antwoordende, zeide tot haar: Martha, Martha, gij bekommert en ontrust u over vele dingen,

42 maar één ding is noodig; doch Maria heeft het goede deel uitgekozen, hetwelk van haar niet zal weggenomen worden.

HOOFDSTUK II.

EN het geschiedde toen hij in eene zekere plaats was biddende, als hij ophield, dat een van zijne discipelen tot hem zeide: Heere, leer ons bidden, gelijk ook Johannes zijnen discipelen geleerd heeft.

2 En hij zeide tot hen: Wanneer gij bidt, zoo zegt: Onze Vader die in de hemelen zijt, uw naam worde geheiligd; uw Koninkrijk kome; nu wil geschiede gelijk in den hemel *alzóó* ook op de aarde;

3 geef ons elken dag ons dagelijksch brood;

4 en vergeet ons onze zonden, want ook wij vergeven aan een iegelijk die ons schuldig is; en leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den booze.

5 En hij zeide tot hen: Wie van u zal eenen vriend hebben, en zal te middernacht tot hem gaan, en tot hem zeggen: Vriend, leen mij drie brooden,

6 overmits mijn vriend van de reis tot mij gekomen is, en ik heb niet wat ik hem voorzette:

7 en dat die van binnen antwoordende, zoude zeggen: Doe mij geen moeite aan; de deur is nu gesloten, en mijne kinderen zijn met mij in de slaapkamer: ik kan niet opstaan om u te geven?

8 Ik zeg ulieden, hoewel hij niet zonde opstaan en hem geven omdat hij zijn vriend is, nochtans om zijner onbeschaamdheid wil zal hij opstaan en hem geven zooveel als hij er behoeft.

9 En ik zeg ulieden: Bidt,

en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opengedaan worden.

10 Want een iegelijk die bidt, die ontvangt; en die zoekt, die vindt; en die klopt, dien zal opengedaan worden.

11 En wat vader onder u, dien de zoon om brood bidt, zal hem eenen steen geven? of ook om eenen visch, zal hem voor eenen visch eene slang geven?

12 Of zoo hij ook om een ei zoude bidden, zal hij hem een schorpioen geven?

13 Indien dan gij die boos zijt, weet uwen kluderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal de hemelsche Vader den Heiligen Geest geven den- genen die Hem bidden!

14 En hij wierp eenen duivel uit, en die was stom; en het geschiedde als de duivel uitgevaren was, dat de stomme sprak. En de scharen verwonderden zich;

15 maar sommigen van hen zeiden: Hij werpt de duivelen uit door Beelzebul, den overste der duivelen.

16 En anderen hem verzoekende, begeerden van hem een teeken uit den hemel.

17 Maar hij kennende hunne gedachten, zeide tot hen: Ieder koninkrijk dat tegen zichzelf verdeeld is, wordt verwoest; en een huis tegen zichzelf *verdeeld zijnde*, valt:

18 indien nu ook de *satan* tegen zichzelf en tegen zichzelf verdeeld is, hoe zal zijn rijk bestaan? Dewijl gij zegt dat ik door Beelzebul de duivelen uitwerp.

19 En indien ik door Beelzebul de duivelen uitwerp, door wien werpen uwe zonen ze uit? Daarom zullen dezen uwe rechters zijn.

20 Maar indien ik door den vinger Gods de duivelen uitwerp, zoo is dan het Koninkrijk Gods tot u gekomen.

21 Wanneer een sterke gewa-

pende zijn hof bewaart, zoo is *al* wat hij heeft, in vrede;

22 maar als een daarover komt die sterker is dan hij, en hem overwint, die neemt zijne geheele wapenrusting waar hij op vertrouwde, en deelt zijnen roof uit.

23 Wie met mij niet is, die is tegen mij; en wie met mij niet vergadert, die verstroot.

24 Wanneer de onreine geest van den mensch uitgevaren is, zoo gaat hij door dorre plaatsen, zoekende rust, en die niet vindende, zegt hij: Ik zal wederkeeren in mijn huis waar ik uitgevaren ben;

25 en komende, vindt hij het met bezemen gekeerd en versierd.

26 Dan gaat hij henen en neemt met zich zeven andere geesten, booser dan hijzelf is, en ingegaan zijnde, wonen zij aldaar; en het laatste van dien mensch wordt erger dan het eerste.

27 En het geschiedde als hij deze dingen sprak, dat eene zekere vrouw de stem verheffende uit de schare, tot hem zeide: Zalig is de buik, die u gedragen heeft, en de borsten, die gij hebt gezogen.

28 Maar hij zeide: Ja, zalig zijn degenen die het Woord Gods hooren en hetzelfde bewaren.

29 En als de scharen dicht bijeenvergaderden, begon hij te zeggen: Dit is een boos geslacht: het verzoekt een teeken, en aan hetzelfde zal geen teeken gegeven worden dan het teeken van Jona den Profeet.

30 Want gelijk Jona voor de Ninevieten een teeken geweest is, alzoo zal ook de Zoon des menschen zijn voor dit geslacht.

31 De Koningin van het Zuiden zal opstaan in het oordeel met de mannen van dit geslacht, en zal ze veroordeelen; want zij is gekomen van de einden der aarde om te hooren

de wijsheid van Salomo; en zie, meer dan Salomo is hier.

32 De mannen van Ninevé zullen opstaan in het oordeel met dit geslacht, en zullen hetzelfde veroordeelen; want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Jona; en zie, meer dan Jona is hier.

33 En niemand die eene kaars ontsteekt, zet *die* in het verborgen noch onder eene koremaat, maar op eenen kandelaar, opdat degenen die inkommen het licht zien mogen.

34 De kaars des lichaams is het oog; wanneer dan uw oog eenvoudig is, zoo is ook uw geheele lichaam verlicht; maar zoo het boos is, zoo is ook uw *geheele* lichaam duister.

35 Zie dan toe, dat niet het licht hetwelk in u is, duisternis zij.

36 Indien dan uw lichaam geheel verlicht is, niet hebbende eenig deel dat duister is, zoo zal het geheel verlicht zijn, gelijk wanneer de kaars met het schijnsel u verlicht.

37 Als hij nu *dit* sprak, bad hem een zeker Farizeer, dat hij bij hem het middagmaal wilde eten; en ingegaan zijnde, zat hij aan.

38 En de Farizeër *dat* ziende, verwonderde zich dat hij niet eerst vóór het middagmaal zich gewassen had.

39 En de Heere zeide tot hem: Nu, gij Farizeërs, zij reinigt het buitenste des drinkbekers en des schotels, maar het binnenste van u is vol van roof en boosheid.

40 Gij onverstandigen, die het buitenste heeft gemaakt, heeft Hij ook niet het binnenste gemaakt?

41 Doch geeft tot aalmoezen hetgeen daarin is, en zie, alles is u rein.

42 Maar wee u, Farizeërs; want gij vertient munte en ruft en alle moeskruid, en gij gaat voorbij het oordeel en de liefde

Gods. Dit moest men doen en het andere niet nalaten.

43 Wee u, Farizeërs; want gij bemint het voorgestoepte in de Synagogen, en de begroetingen op de markten.

44 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeërs, gij geveinsden; want gij zijt gelijk de graven die niet openbaar zijn, en de menschen die daarover wandelen weten 't niet.

45 En een van de Wetgeleerden antwoordende, zeide tot hem: Meester, als gij deze dingen zegt zoo doet gij ook ons smaadheid aan.

46 Doch hij zeide: Wee ook u, Wetgeleerden, want gij belast de menschen met lasten zwaar om te dragen, en zelve raakt gij die lasten niet aan met één van uwe vingers.

47 Wee u; want gij bouwt de graven der Profeten, en uwe vaders hebben dezelve gedood.

48 Zoo getuigt gij dan dat gij mede behagen hebt aan de werken uwer vaders; want zij hebben ze gedood, en gij bouwt hunne graven.

49 Waarom ook de Wijsheid Gods zegt: Ik zal Profeten en Apostelen tot hen zenden, en van die zullen zij *sommigen* doodden, en *sommigen* zullen zij uitjagen,

50 opdat van dit geslacht afgeëischt worde het bloed van alle de Profeten dat vergoten is van de grondlegging der wereld af,

51 van het bloed Abels tot het bloed van Zacharia, die gedood is tussehen het altaar en het Huis Gods; ja, zeg ik u, het zal afgeëischt worden van dit geslacht.

52 Wee u, gij Wetgeleerden; want gij hebt den sleutel der kennis weggenomen: gijzelven zijt niet ingegaan, en die ingingen, hebt gij verhinderd.

53 En als hij deze dingen tot hen zeide, begonnen de Schrift-

geleerden en Farizeërs hard aan te houden, en hem van vele dingen te doen spreken,

54 hem lagen leggende, en zoekende iets uit zijnen mond te bejagen, opdat zij hem beschuldigen mochten.

HOOFDSTUK 12.

ALS intusschen vele duizenden der schare bijeenvergaderd waren, zoodat zij elkander vertraden, begon hij te zeggen tot zijne discipelen: Vooreerst, wacht uzelfen voor den zuurdeesem der Farizeërs, welke is geveinsdheid.

2 En daar is niets bedekt dat niet zal ontdekt worden, en verborgen dat niet zal geweten worden.

3 Daarom al wat gij in de duisternis gezegd hebt, zal in het licht gehoord worden; en wat gij in het oor gesproken hebt in de binnenkamers, zal op de daken gepredikt worden.

4 En ik zeg u mijnen vrienden, vreest niet voor degenen die het lichaam doodden, en daarna niets méér kunnen doen;

5 maar ik zal u toonen wien gij vrezen zult: vreest dien, die nadat Hij gedood heeft, ook macht heeft in de hel te werpen: ja, ik zeg u, vreest dien.

6 Worden niet vijf muschkens verkocht voor twee penningkens? En niet één van die is voor God vergeten.

7 Ja, ook de haren uws hoofds zijn alle geteld. Vreest dan niet: gij gant vele muschkens te boven.

8 En ik zeg u, een iegelijk die mij belijden zal voor de menschen, dien zal ook de Zoon des menschen belijden voor de Engelen Gods;

9 maar wie mij verloochenen zal voor de menschen, die zal verloochend worden voor de Engelen Gods.

10 En een iegelijk die *eenig* woord spreken zal tegen den Zoon des menschen, het zal hem vergeven worden; maar wie tereu den Heiligen Geest gelasterd zal hebben, dien zal het niet vergeven worden.

11 En wanneer zij u heenbrengen zullen in de Synagogen en tot de overheden en de machten, zoo zijt niet bezorgd, hoe of wat gij tot verantwoording zeggén of wat gij spreken zult;

12 want de Heilige Geest zal u in die ure leeren hetgeen gij spreken moet.

13 En een uit de schare zeide tot hem: Meester, zeg mijnen broeder dat hij met mij de erfenis deele.

14 Maar hij zeide tot hem: Mensch, wie heeft mij tot een rechter of scheidsman over ulieden gesteld?

15 En hij zeide tot hen: Ziet toe en wacht u van de gierigheid; want het is niet in den overvloed *gegeven*, dat iemand leeft uit zijne goederen.

16 En hij zeide tot hen eene gelijkenis, en sprak: Eens rijken menschen land had wel gedragen;

17 en hij overleide bij zichzelf, zeggende: Wat zal ik doen? want ik heb niet waarin ik mijne vruchten zal verzamelen.

18 En hij zeide: Dit zal ik doen: ik zal mijne schuren afbreken en grootere bouwen, en zal aldaar verzamelen al dit mijn gewas en deze mijne goederen,

19 en ik zal tot mijne ziel zeggen: Ziel, gij hebt vele goederen die opgelegd zijn voor vele jaren: neem rust, eet, drink, wees vroolijk.

20 Maar God zeide tot hem: Gij dwaas, in dezen nacht zal men uwe ziel van u afreukén; en hetgeen gij bereid hebt, wiens zal het zijn?

21 Alzoo is 't met dien die

zichzelven schatten vergadert, en niet rijk is in God.

22 En hij zeide tot zijne discipelen: Daarom zeg ik u, zijt niet bezorgd voor uw leven, wat gij eten zult, noch voor het lichaam, waarmede gij u kleeden zult;

23 het leven is meer dan het voedsel, en het lichaam dan de kleeding.

24 Aanmerkt de raven, dat zij niet zaaien noch maaien, welke geen spijskamer noch schuur hebben, en God voedt dezelve: hoeveel gaat gij de vogelen te boven!

25 Wie toch van u kan met bezorgd te zijn ééne el tot zijne lengte toedoen?

26 Indien gij dan ook het minste niet kunt, wat zijt gij voor andere dingen bezorgd?

27 Aanmerkt de leliën, hoe zij wassen: zij arbeiden niet en spinnen niet, en ik zeg u, ook Salomo in al zijne heerlijkheid is niet bekleed geweest als ééne van deze.

28 Indien nu God het gras, dat heden op het veld is en morgen in den oven geworpen wordt, alzoo bekleeft, hoeveel te meer u, zij kleingeloofigen!

29 En gijlieden, vraagt niet wat gij eten of wat gij drinken zult, en weest niet wankelmoodig;

30 want alle deze dingen zoeken de volkeren der wereld; maar uw Vader weet dat gij deze dingen behoeft.

31 Maar zoekt het Koninkrijk Gods, en alle deze dingen zullen u toegeworpen worden.

32 Vrees niet, gij klein kuddeken; want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven.

33 Verkoopt hetgeen gij hebt, en geeft aalmoes; maakt uzelfen buidels die niet verouden, eenen schat die niet afneemt in de hemelen, waar de dief niet bijkomt noch de mot verderft.

34 Want waar uw schat is, aldaar zal ook uw hart zijn.

35 Laat uwe lendenen omgord zijn, en de kaarsen brandende;

36 en zijt gij den menschen gelijk die op hunnen heer wachten, wanneer hij wederkomen zal van de bruiloft, opdat als hij komt en klopt, zij hem terstond mogen opendoen.

37 Zalig zij die dienstknechten, welke de heer als hij komt, zal wakende vinden: voorwaar ik zeg u, dat hij zich zal omgorden, en ze zal doen aanzitten; en bijkomende, zal hij hen dienen.

38 En zoo hij komt in de tweede nachtwaak, en komt in de derde waak, en vindt ze alzoo, zalig zijn die dienstknechten.

39 Maar weet dit, dat indien de heer des huizes geweten had, in welke ure de dief zoude komen, hij zoude gewaakt hebben en zoude zijn huis niet hebben laten doorgraven.

40 Gij dan, zijt ook bereid: want in welke ure gij het niet meent, zal de Zoon des menschen komen.

41 En Petrus zeide tot hem: Heere, zegt gij deze gelijkenis tot ons, of ook tot allen?

42 En de Heere zeide: Wie is dan de getrouwe en voorzichtige huisbezorger, dien de heer over zijne dienstheden zal zetten, om *hun* ter rechter tijd het bescheiden deel spijs te geven?

43 Zalig is die dienstknecht, welken zijn heer als hij komt, zal vinden alzoo doende:

44 waarlijk, ik zeg ulieden dat hij hem over alle zijne goederen zetten zal.

45 Maar indien die dienstknecht in zijn hart zou zeggen: Mijn heer vertoeft te komen, en zoude beginnen de knechten en de dienstmaagden te slaan, en te eten en te drinken en dronken te worden,

46 zoo zal de heer van dien dienstknecht komen ten dage

op welken hij hem niet verwacht, en ter ure die hij niet weet, en zal hem afscheiden, en zal zijn deel zetten met de ontrouwen.

47 En die dienstknecht welke geweten heeft den wil zijns heeren, en *zich* niet bereid noch naar zijnen wil gedaan heeft, die zal met vele *slagen* geslagen worden;

48 maar die *denzelven* niet geweten heeft en gedaan heeft *dingen* die slagen waardig zijn, die zal met weinige *slagen* geslagen worden. En een iegelijk wien veel gegeven is, van dien zal veel geëischt worden; en wien men veel vertrouwd heeft, van dien zal men overvloediger eischen.

49 Ik ben gekomen om vuur op de aarde te werpen; en wat wil ik, indien het alreede ontstoken is?

50 Maar ik moet met eenen doop gedoopt worden, en hoe word ik geperst, totdat het volbracht is!

51 Meent gij dat ik gekomen ben om vrede te geven op de aarde? Neen, zeg ik u, maar veeleer verdeeldheid.

52 Want van nu aan zullen er vijf in één huis verdeeld zijn, drie tegen twee, en twee tegen drie;

53 de vader zal tegen den zoon verdeeld zijn, en de zoon tegen den vader; de moeder tegen de dochter, en de dochter tegen de moeder; de schoonmoeder tegen hare schoondochter, en de schoondochter tegen hare schoonmoeder.

54 En hij zeide ook tot de scharen: Wanneer gij eene wolk ziet opgaan van het Westen, terstond zegt gijlieden: Daar komt regen; en het geschiedt alzoo;

55 en wanneer gij den zuidenwind ziet waaien, zoo zegt gij: Daar zal hitte zijn; en het geschiedt.

56 Gij geveinsden, het aanschijn der aarde en des hemels

weet gij te beproeven, en hoe beproeft gij dezen tijd niet?

57 En waarom oordeelt gij ook van uzelf niet hetgeen recht is?

58 Want als gij henenzaat met uwe wederpartij voor de overheid, zoo benaastig u op den weg om van hem verlost te worden: opdat hij misschien u niet voor den rechter trekke, en de rechter u den gerechtsdienaar overlevere, en de gerechtsdienaar u in de gevangenis werpe.

59 Ik zeg u, gij zult van daar geenszins uitgaan, totdat gij ook het laatste penningsken betaald zult hebben.

HOOFDSTUK 13.

EN daar waren te dierzelfder tijd eenigen tegenwoordig, die hem boodschappen van de Galileërs, welker bloed Pilatus met hunne offeranden gemengd had.

2 En Jezus antwoordde en zeide tot hen: Meent gij dat deze Galileërs zondaars zijn geweest boven alle de Galileërs, omdat zij zulks geleden hebben?

3 Ik zeg u, neen zij; maar indien gij u niet bekeert, zoo zult gij allen desgelijks vergaan.

4 Of die achttien, op welke de toren in Silóam viel en doodde ze, meent gij dat deze schuldenaars zijn geweest boven alle menschen die in Jeruzalem wonen?

5 Ik zeg u, neen zij; maar indien gij u niet bekeert, zoo zult gij allen insgelijks vergaan.

6 En hij zeide deze gelijkenis: Een zeker man had eenen vijgeboom, geplant in zijnen wijngaard; en hij kwam en zocht vrucht daarop, en vond ze niet.

7 En hij zeide tot den wijngaardenier: Zie, ik kom nu die jaren, zoekende vrucht op dezen vijgeboom, en vind ze niet: houw hem uit: waartoe

beslaat hij ook onnuttelijk de aarde?

8 En hij antwoordende, zeide tot hem: Heere, laat hem ook *nog* dit jaar, totdat ik om hem gegraven en mest gelegd zal hebben;

9 en indien hij vrucht zal voortbrengen, *lant hem staan*; maar indien niet, zoo zult gij hem nimmer uithouwen.

10 En hij leerde op den sabbat in een der Synagogen.

11 En zie, daar was eene vrouw die eenen geest der krankheid achttien jaren lang gehad had, en zij was samengebogen en kon zich ganschelijk niet oprichten.

12 En Jezus haar ziende, riep ze tot zich, en zeide tot haar: Vrouw, gij zijt verlost van uwe krankheid.

13 En hij leide de handen op haar, en zij werd terstond weder recht, en verheerlijkte God.

14 En de overste der Synagoge, kwalijk nemende dat Jezus op den sabbat genezen had, antwoordde en zeide tot de schare: Daar zijn zes dagen op welke men moet werken; komt dan op dezelve en laat u genezen, en niet op den dag des sabbats.

15 De Heere dan antwoordde hem en zeide: Gij geveinsde, maakt niet een iegelijk van u op den sabbat zijnen os of ezel van de kribbe los, en leidt hem henen om te doen drinken?

16 En deze, die eene dochter Abrahams is, welke de satan, zie, nu achttien jaren gebonden had, moest die niet losgemaakt worden van dezen band op den dag des sabbats?

17 En als hij dit zeide, werden zij allen beschaamd die zich tegen hem stelden, en al de schare verblijdde zich over alle de heerlijke dingen die van hem geschieden.

18 En hij zeide: Waaraan is het Koninkrijk Gods gelijk,

en waarbij zal ik hetzelfde vergelijken?

19 Het is gelijk een mostaardzaad, hetwelk een mensch genomen en in zijnen hof geworpen heeft; en het wies op en werd tot eenen grooten boom, en de vogelen des hemels nestelden in zijne takken.

20 En hij zeide wederom: Waarbij zal ik het Koninkrijk Gods vergelijken?

21 Het is gelijk een zuurdeesem, welken eene vrouw nam en verborg in drie maten meel, totdat het geheel gezuurd was.

22 En hij reisde van de ééne stad en vleek tot de andere, leerende, en richtende *zijne* reis naar Jeruzalem.

23 En daar zeide een tot hem: Heere, zijn er ook weinigen die zalig worden? En hij zeide tot hen:

24 Strijdt om in te gaan door de enge poort; want velen (zeg ik u) zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen;

25 *namelijk* omdat de heer des huizes zal opgestaan zijn en de deur zal gesloten hebben, en gij zult bezinnen buiten te staan en aan de deur te kloppen, zeggende: Heer, heer, doe ons open! en hij zal antwoorden en tot u zeggen: Ik ken u niet van waar gij zijt.

26 Alsdan zult gij beginnen te zeggen: Wij hebben in uwe tegenwoordigheid gegeten en gedronken, en gij hebt in onze straten geleerd.

27 En hij zal zeggen: Ik zeg u, ik ken u niet van waar gij zijt: wijkt van mij af, alle gij werkers der ongerechtigheid.

28 Aldaar zal zijn weening en knersing der tanden, wanneer gij zult zien Abraham en Isaak en Jakob en alle de Profeten in het Koninkrijk Gods, maar ulieden buiten uitgeworpen.

29 En daar zullen er komen van Oosten en Westen, en van Noorden en Zuiden, en zullen aanzitten in het Koninkrijk Gods.

30 En zie, daar zijn laatsten die de eersten zullen zijn, en daar zijn eersten die de laatsten zullen zijn.

31 Te dien dage kwamen daar eenige Farizeers, zeggende tot hem: Ga weg en vertrek van hier, want Herodes wil u doodden.

32 En hij zeide tot hen: Gaat henen en zegt dien vos: Zie, ik werp duivelen uit en maak gezond, heden en morgen, en ten derden *dage* word ik volcindigd.

33 Doch ik moet heden en morgen en den volgenden *dag* reizen; want het gebeurt niet dat een Profet gedood wordt buiten Jeruzalem.

34 Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de Profeten doodt, en steent die tot u gezonden zijn, hoe menigmaal heb ik uwe kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkwerijs eene hen hare kiekens onder de vleugelen *vergaderd*, en gijlieden hebt niet gewild.

35 Zie, uw huis wordt ulieden woest gelaten. En voorwaar ik zeg u, dat gij mij niet zult zien, totdat *de tijd* zal gekomen zijn als gij zult zeggen: Gezegend is hij die komt in den naam des Heeren.

HOOFDSTUK 14.

EN het geschiedde als hij gekomen was in het huis van een der oversten der Farizeers, op den sabbat, om brood te eten, dat zij hem waarnaamen.

2 En zie, daar was een zeker waterzuchtig mensch vóór hem.

3 En Jezus antwoordende, zeide tot de Wetgeleer en de Farizeers, en sprak: Is het ook

geoorloofd op den sabbat gezond te maken?

4 Maar zij zwegen stil. En hij nam hem en genas hem, en liet hem gaan.

5 En hij hun antwoordende, zeide: Wiens ezel of os van ulieden zal in eenen put vallen, en die hem niet terstond zal uittrekken op den dag des sabbats?

6 En zij konden hem daarop niet weder antwoorden.

7 En hij zeide tot de genooden eene gelijkenis, aanmerkende hoe zij de vooraanzittingen verkoren, zeggende tot hen:

8 Wanneer gij van iemand ter bruiloft genood zult zijn, zoo zet u niet op de eerste zitplaats; opdat niet misschien een waardiger dan gij van hem genood zij,

9 en hij komende die u en hem genood heeft, tot u zegge: Geef dezen plaats, en gij alsdan zoudt beginnen met schaante de laatste plaats te houden.

10 Maar wanneer gij genood zult zijn, ga henen en zet u op de laatste plaats; opdat wanneer hij komt die u genood heeft, hij tot u zegge: Vriend, ga hooger op; alsdan zal het u eer zijn voor degenen die met u aanzitten.

11 Want een iegelijk die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden en die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden.

12 En hij zeide ook tot den genen die hem genood had: Wanneer gij een middagmaal of avondmaal zult houden, zoo roep niet uwe vrienden, noch uwe broeders, noch uwe nagen, noch ~~uwe~~ rijke geburen, opdat ook dezelve u niet te eeniger tijd wedernooden en u vergelding geschiede.

13 Maar wanneer gij een maaltijd zult houden, zoo nood armen, verminkten, kreupelen, blinden;

14 en gij zult zalig zijn, om-

dat zij niet hebben om u te vergelden; want het zal u vergolden worden in de opstanding der rechtvaardigen.

15 En als een van degenen die medenanzaten, deze dingen hoorde, zeide hij tot hem: Zalig is hij die brood eet in het Koninkrijk Gods.

16 Maar hij zeide tot hem: Een zeker mensch bereidde een groot avondmaal, en hij noodde er velen;

17 en hij zond zijnen dienstknecht uit ter ure des avondmaals, om den genooden te zeggen: Komt, want alle dingen zijn nu gereed.

18 En zij begonnen allen zich eendrachtiglijk te verontschuldigen. De eerste zeide tot hem: Ik heb eenen akker gekocht, en het is nu dig dat ik uitga en hem bezie; ik bid u, houd mij voor verontschuldigd.

19 En een ander zeide: Ik heb vijf juk ossen gekocht, en ik ga henen om die te beproeven; ik bid u, houd mij voor verontschuldigd.

20 En een ander zeide: Ik heb een vrouw getrouwd, en daarom kan ik niet komen.

21 En de dienstknecht wedergekomen zijnde, boodschapte deze dingen zijnen heer. Toen werd de heer des huizes toornig, en zeide tot zijnen dienstknecht: Ga haastelijk uit in de straten en wijken der stad, en breng de armen en verminkten en kreupelen en blinden hier in.

22 En de dienstknecht zeide: Heer, het is geschied, gelijk gij bevolen hebt, en nog is er plaats.

23 En de heer zeide tot den dienstknecht: Ga uit in de wegen en heggen, en dwing ze in te komen, opdat mijn huis vol worde;

24 want ik zeg ulieden, dat niemand van die mannen die genood waren, mijn avondmaal smaken zal.

25 En vele scharen gingen met hem; en hij zich omkeerende, zeide tot hen:

26 Indien iemand tot mij komt, en niet haat zijn vader en moeder, en vrouw en kinderen, en broeders en zusters, ja, ook zelfs zijn eigen leven, die kan mijn discipel niet zijn;

27 en wie zijn kruis niet draagt en mij navolgt, die kan mijn discipel niet zijn.

28 Want wie van u willende eenen toren bouwen, zit niet eerst neder en overrekent de kosten, of hij ook heeft hetgeen tot volmaking *nodig is*?

29 opdat niet mischien, als hij het fundament gelegd heeft en niet kan voleindigen, allen die het zien, hem beginnen te bespotten,

30 zeggende: Deze mensch heeft begonnen te bouwen, en heeft niet kunnen voleindigen.

31 Of wat Koning gaande naar den krijg, om tegen eenen anderen Koning te slaan, zit niet eerst neder en beraadslangt, of hij machtig is met tien duizend te ontmoeten dengenen die met twintig duizend tegen hem komt?

32 Anders zendt hij gezanten uit, terwijl gene nog verre is, en begeert hetgeen tot vrede *dient*.

33 Alzoo dan een iegelijk van u die niet verlaat alles wat hij heeft, die kan mijn discipel niet zijn.

34 Het zout is goed; maar indien het zout smakeloos geworden is, waarmede zal het smakelijk gemaakt worden?

35 Het is noch voor het land noch voor den mesthoop geschikt: men werpt het weg. Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

HOOFDSTUK 15.

EN alle de tollenaars en de zondaars naderden tot hem om hem te hooren.

2 En de Farizeërs en de Schriftgeleerden murmureerden, zeggende: Deze ontvangt de zondaars, en eet met hen.

3 En hij sprak tot hen deze gelijkenis, zeggende:

4 Wat mensch onder u, hebbende honderd schapen, en één van die verliezende, verlaat niet de negen en negentig in de woestijn, en gaat naar het verlorene, totdat hij hetzelfde vindt?

5 En als hij het gevonden heeft, lekt hij het op zijne schouders, verblijdt zijnde;

6 en te huis komende, roept hij de vrienden en geburen te zamen, zeggende tot hen: Weest blijde met mij, want ik heb mijn schaap gevonden dat verloren was.

7 Ik zeg ulieden dat er alzoo blijdschap zal zijn in den hemel over éénen zondaar die zich bekeert, *meer* dan over negen en negentig rechtvaardigen, die de bekeering niet van noode hebben.

8 Of wat vrouw, hebbende tien penningen, indien zij éénen penning verliest, ontsteekt niet eene kaars, en keert het huis *met bezemen*, en zoekt naarstiglijk totdat zij dien vindt?

9 En als zij dien gevonden heeft, roept zij de vriendinnen en de geburinnen te zamen, zeggende: Weest blijde met mij, want ik heb den penning gevonden dien ik verloren had.

10 Alzoo (zeg ik ulieden) is daar blijdschap voor de Engelen Gods over éénen zondaar die zich bekeert.

11 En hij zeide: Een zeker mensch had twee zonen.

12 En de jongste van hen zeide tot den vader: Vader, geef mij het deel des goeds dat mij toekomt. En hij deelde hun het goed.

13 En niet vele dagen daarna, de jongste zoon alles bijeenvergaderd hebbende, is wegge-reisd in een *vergelegen* land, en

heeft aldaar zijn goed doorgebracht, levende overdadiglijk.

14 En als hij het alles verteed had, werd daar een groote hongersnood in dat land, en hij begon gebrek te lijden;

15 en hij ging henen en voegde zich bij een van de burgers van dat land, en die zond hem op zijn land om de zwijnen te weiden;

16 en hij begeerde zijnen buik te vullen met den draf dien de zwijnen aten, en niemand gaf hem dien.

17 En tot zichzelf gekomen zijnde, zeide hij: Hoevele huurlingen mijns vaders hebben overvloed van brood, en ik verga van honger!

18 Ik zal opstaan en tot mijnen vader gaan, en ik zal tot hem zeggen: Vader, ik heb gezondigd tegen den hemel en voor u.

19 en ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden: maak mij als eenen van uwe huurlingen.

20 En opstaande, ging hij naar zijnen vader. En als hij nog verre van hem was, zag hem zijn vader, en werd met innerlijke ontferming bewogen, en toeloopende, viel hem om zijnen hals en kuste hem.

21 En de zoon zeide tot hem: Vader, ik heb gezondigd tegen den hemel en voor u, en ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden.

22 Maar de vader zeide tot zijne dienstknechten: Brengt hier vóór het beste kleed en doet het hem aan, en geeft eenen ring aan zijne hand en schoenen aan de voeten,

23 en brengt het gemeste kalf en slacht het, en laat ons eten en vroolijk zijn;

24 want deze mijn zoon was dood en is weder levend geworden, en hij was verloren en is gevonden. En zij begonnen vroolijk te zijn.

25 En zijn oudste zoon was in

het veld, en als hij kwam en het huis gemaakte, hoorde hij het gezang en het gerei;

26 en tot zich geroepen hebbende een van de knechten, vraagde wat dat mocht zijn.

27 En deze zeide tot hem: Uw broeder is gekomen, en uw vader heeft het gemeste kalf geslacht, omdat hij hem gezond wederontvangen heeft.

28 Maar hij werd toornig en wilde niet ingaan. Zoo ging dan zijn vader uit, en bad hem.

29 Doch hij antwoordende, zeide tot den vader: Zie, ik dien u nu zoovele jaren en heb nooit uw gebod overtreden, en gij hebt mij nooit een bokken gegeven, opdat ik met mijne vrienden mocht vroolijk zijn;

30 maar als deze uw zoon gekomen is, die uw goed met hoeren doorgebracht heeft, zoo hebt zij hem het gemeste kalf geslacht.

31 En hij zeide tot hem: Kind, gij zijt altijd bij mij, en al het mijne is het uwe:

32 men behoorde dan vroolijk en blijde te zijn; want deze uw broeder was dood en is weder levend geworden, en hij was verloren en is gevonden.

HOOFDSTUK 16.

EN hij zeide ook tot zijne discipelen: Daar was een zeker rijk mensch, welke eenen rentmeester had, en deze werd bij hem verklaagd als die zijne goederen doorbracht.

2 En hij riep hem en zeide tot hem: Hoe hoor ik dit van u? Geef rekenschap van uw rentmeesterschap: want gij zult niet meer rentmeester kunnen zijn.

3 En de rentmeester zeide bij zichzelf: Wat zal ik doen, dewijl mijn heer dit rentmeesterschap van mij neemt? Graven kan ik niet, te bedelen schaam ik mij.

4 Ik weet wat ik doen zal,

opdat, wanneer ik van het rentmeesterschap afgezet zal wezen, zij mij in hunne huizen ontvangen.

5 En hij riep tot zich een iegelijk van de schuldenaars zijns heeren, en zeide tot den eersten: Hoeveel zijt gij mijnen heer schuldig?

6 En hij zeide: Honderd vaten olie. En hij zeide tot hem: Neem uw handschrift, en nederzittende, schrijf haastelijk vijftig.

7 Daarna zeide hij tot eenen anderen: En gij, hoeveel zijt gij schuldig? En hij zeide: Honderd mudden tarwe. En hij zeide tot hem: Neem uw handschrift, en schrijf tachtig.

8 En de heer prees den onrechtvaardigen rentmeester, omdat hij voorzigtiglijk gedaan had: want de kinderen dezer wereld zijn voorzigtiger dan de kinderen des lights in hun geslacht.

9 En ik zeg ulieden, maakt uzelfen vrienden uit den onrechtvaardigen Mammon, opdat, wanneer u ontbreken zal, zij u mogen ontvangen in de eeuwige tabernakelen.

10 Die getrouw is in 't minste, die is ook in 't groote getrouw; en die in het minste onrechtvaardig is, die is ook in het groote onrechtvaardig.

11 Zoo gij dan in den onrechtvaardigen Mammon niet getrouw zijt geweest, wie zal u het ware vertrouwen?

12 En zoo gij in eens anders goed niet getrouw zijt geweest, wie zal u het uwe geven?

13 Geen huisknecht kan twee heeren dienen: want of hij zal den éénen haten en den anderen liefhebben, of hij zal den éénen aanhangen en den anderen verachten. Gij kunt God niet dienen en den Mammon.

14 En alle deze dingen hoorden ook de Farizeërs die geldgierig waren, en zij beschimpden hem

15 En hij zeide tot hen: Gij zijt het die uzelfen rechtvaardigt voor de menschen, maar God kent uwe harten; want wat hoog is onder de menschen, is een gruwel voor God.

16 De Wet en de Profeten zijn tot op Johannes; van dien tijd af wordt het Koninkrijk Gods verkondigd, en een iegelijk doet geweld op hetzelve.

17 En het is lichter dat de hemel en de aarde voorbijgaan, dan dat één tittel der Wet valle.

18 Een iegelijk die zijne vrouw verlaat en eene andere trouwt, die doet overspel; en een iegelijk die de verlatene van den man trouwt, die doet ook overspel.

19 En daar was een zeker rijk mensch, en was gekleed met purper en zeer fijn lijnwaad, levende alle dagen vroolijk en prachtig.

20 En daar was een zeker bedelaar met name Lazarus, welke lag voor zijne poort, vol zweren,

21 en begeerde verzadigd te worden van de kruimkens die van de tafel des rijken vielen; maar ook de honden kwamen en lekten zijne zweren.

22 En het geschiedde dat de bedelaar stierf, en van de Engelen gedragen werd in den schoot Abrahams.

23 En de rijke stierf ook, en werd begraven. En als hij in de hel zijne oogen ophief, zijnde in de pijn, zag hij Abraham van verre, en Lazarus in zijnen schoot.

24 En hij riep en zeide: Vader Abraham, ontseim u mijner en zend Lazarus, dat hij het uiterste zijns vingers in het water doope, en mijne tong verkoele; want ik lijd smarten in deze vlam.

25 Maar Abraham zeide: Kind, gedenk dat gij uw goed ontvangen hebt in uw leven, en Lazarus desgelijks het kwade;

en nu wordt hij vertroost, en gij lijdt smarten.

26 En boven dit alles, tusschen ons en ulieden is eene groote kloof gevestigd, zoodat degenen die van hier tot u willen overgaan, niet zouden kunnen, noch ook die *daar zijn*, van daar tot ons overkomen.

27 En hij zeide: Ik bid u dan, vader, dat gij hem zendt tot mijns vaders huis;

28 want ik heb vijf broeders: dat hij hun *dit* betuige, opdat ook zij niet komen in deze plaats der pijniging.

29 Abraham zeide tot hem: Zij hebben Mozes en de Profeten: dat ze die hooren.

30 En hij zeide: Neen, vader Abraham, maar zoo iemand van de dooden tot hen heneniging, zij zouden zich bekeeren.

31 Doch *Abraham* zeide tot hem: Indien zij Mozes en de Profeten niet hooren, zoo zullen zij ook, al ware het dat er iemand uit de dooden opstond, zich niet laten gezeggen.

HOOFDSTUK 17.

EN hij zeide tot de discipelen: Het kan niet wezen dat er geene ergernissen komen, doch wee hem door welken zij komen!

2 Het zoude hem nutter zijn dat een molensteen om zijnen hals gedaan ware, en hij in de zee geworpen, dan dat hij één van deze kleinen zoude ergeren.

3 Wacht uzelf. En indien uw broeder tegen u zondigt, zoo bestraf hem; en indien het hem leed is, zoo vergeef het hem.

4 En indien hij zevenmaal 's daags tegen u zondigt, en zevenmaal 's daags tot u wederkeert, zeggende: Het is mij leed, zoo zult gij het hem vergeven.

5 En de Apostelen zeiden tot

den Heere: Vermeerder ons het geloof.

6 En de Heere zeide: Zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad, gij zoudt tegen dezen moerbezieboom zeggen: Word ontworteld en in de zee geplant! en hij zoude u gehoorzaam zijn.

7 En wie van u heeft eenen dienstknecht ploegende of de *beesten* hoedende, die tot hem, als hij van den akker inkomt, terstond zal zeggen: Kom bij en zit aan?

8 Maar zal hij niet zeggen: Bereid wat ik te avond zal eten, en omgord u en dien mij, totdat ik zal gegeten en gedronken hebben, en eet en drink gij daarna?

9 Dankt hij ook dien dienstknecht, omdat hij gedaan heeft hetgeen hem bevolen was? Ik meen, neen.

10 Alzoo ook zij, wanneer gij zult gedaan hebben al hetgeen u bevolen is, zoo zegt: Wij zijn onnutte dienstknechten, want wij hebben *waar* gedaan hetgeen wij schuldig waren te doen.

11 En het geschiedde als hij naar Jeruzalem reisde, dat hij door het midden van Samarië en Galiléa ging.

12 En als hij in een zeker vlek kwam, ontmoetten hem tien melantsche mannen, welke van verre stonden;

13 en zij verhieven *hunne* stem, zeggende: Jezus, Meester, ontferm u onzer!

14 En als hij ze zag, zeide hij tot hen: Gaat henen en vertoont uzelf den Priesteren. En het geschiedde, terwijl ze henen gingen, dat zij gereinigd werden.

15 En één van hen, ziende dat hij genezen was, keerde weder, met groote stem God verheerlijkende;

16 en hij viel op het aangezicht voor zijne voeten, hem dankende; en deze was een Samaritaan.

17 En Jezus antwoordende, zeide: Zijn niet de tien gereinigd geworden? En waar zijn de negen?

18 Zijn er geen gevonden die wederkeeren om Gode eere te geven, dan deze vreemdeling?

19 En hij zeide tot hem: Sta op en ga heen; uw geloof heeft u behouden.

20 En gevraagd zijnde van de Farizeers, wanneer het Koninkrijk Gods komen zoude, heeft hij hun geantwoord en gezegd: Het Koninkrijk Gods komt niet met uiterlijk geslaet,

21 en men zal niet zeggen: Zie hier, of, zie daar; want zie, het Koninkrijk Gods is binnen ulieden.

22 En hij zeide tot de discipelen: Daar zullen dagen komen, wanneer gij zult begeeren ééne der dagen van den Zoon des menschen te zien, en gij zult *dien* niet zien.

23 En zij zullen tot u zeggen: Zie hier, of, zie *daar* is hij: gaat niet heen, en volgt niet.

24 Want gelijk de bliksem, die van het ééne *einde* onder den hemel bliksemt, tot het andere onder den hemel schijnt, alzóó zal ook de Zoon des menschen wezen in zijnen dag.

25 Maar eerst moet hij veel lijden, en verworpen worden van dit geslacht.

26 En gelijk het geschied is in de dagen van Noach, alzóó zal het ook zijn in de dagen van den Zoon des menschen:

27 zij aten, zij dronken, zij namen ten huwelijk, zij werden ten huwelijk gegeven, tot den dag op welken Noach in de ark ging, en de zondvloed kwam en verloor ze allen.

28 Desgelijks ook gelijk het geschiedde in de dagen van Lot: zij aten, zij dronken, zij kochten, zij verkochten, zij plantten, zij bouwden;

29 maar op den dag, op welken Lot van Sodom uitging, regende het vuur en zwavel van den hemel, en verloor ze allen:

30 even alzóó zal het zijn in den dag, op welken de Zoon des menschen geopenbaard zal worden.

31 In dien dag, wie op het dak zal zijn, en zijn huisraad in huis, die kome niet af om hetzelfde weg te nemen; en wie op den akker zijn zal, die keere desgelijks niet naar hetgeen achter is.

32 Gedenkt aan de vrouw van Lot.

33 Zoo wie zijn leven zal zoeken te behouden, die zal het verliezen; en zoo wie hetzelfde zal verliezen, die zal het in 't leven behouden.

34 Ik zeg u, in dien nacht zullen twee op één bed zijn: de één zal aangenomen en de ander zal verlaten worden.

35 Twee ~~vrouwen~~ zullen te zamen malen: de ééne zal aangenomen en de andere zal verlaten worden.

36 Twee zullen op den akker zijn: de één zal aangenomen en de ander zal verlaten worden.

37 En zij antwoordden en zeiden tot hem: Waar, Heere? En hij zeide tot hen: Waar het lichaam is, aldaar zullen de arenden vergaderd worden.

HOOFDSTUK 18.

EN hij zeide ook eene gelijke-
nis tot hen, daartoe *strek-*
kende, dat men altijd bidden
moet en niet vertragen,

2 zeggende: Daar was een zeker rechter in eene stad, die God niet vreesde en geen mensch ontzag.

3 En daar was eene zekere weduwe in die stad, en zij kwam tot hem, zeggende: Doe mij recht tegen mijne wederpartij.

4 En hij wilde voor eenen *langen* tijd niet; maar daarna zeide hij bij zichzelf: Hoewel ik God niet vrees en geen mensch ontzie,

5 nochtans omdat deze weduwe mij moeilijk valt, zoo zal ik haar recht doen, opdat zij niet eindelijk kome en mij het hoofd breke.

6 En de Heere zeide: Hoort wat de onrechtvaardige rechter zegt.

7 Zal God dan geen recht doen zijnen uitverkorenen die dag en nacht tot hem roepen, hoewel hij laakmoedig is over hen?

8 Ik zeg u dat Hij hun haastelijk recht doen zal. Doch de Zoon des menschen als hij komt, zal hij ook geloof vinden op de aarde?

9 En hij zeide ook tot sommigen die bij zichzelf vertrouwden dat zij rechtvaardig waren, en de anderen niets achtten, deze gelijkenis:

10 Twee menschen gingen op in den Tempel om te bidden: de één was een Farizeër en de ander een tollenaar.

11 De Farizeër staande, bad dit bij zichzelf: O God, ik dank u dat ik niet ben gelijk de andere menschen, roovers, onrechtvaardigen, overspelers, of ook gelijk deze tollenaar;

12 ik vast tweemaal ter week, ik greef tienden van alles wat ik bezit.

13 En de tollenaar van verre staande, wilde ook zelfs de oogen niet ophieven naar den hemel, maar sloeg op zijne borst, zeggende: O God, wees mij zondaar genadig.

14 Ik zeg u, deze ging af gerechvaardigd in zijn huis, meer dan die; want een ieder die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden, en die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden.

15 En zij brachten ook de kin-

derkens tot hem, opdat hij die zoude aanraken; en de discipelen *dat* ziende, bestraften dezelven.

16 Maar Jezus riep die *kinderkens* tot zich, en zeide: Laat de kinderkens tot mij komen, en verhindert hen niet; want derzulken is het Koninkrijk Gods.

17 Voorwaar zeg ik u, zoo wie het Koninkrijk Gods niet zal ontvangen als een kindeken, die zal geenszins in hetzelfde komen.

18 En een zeker overste vroegde hem, zeggende: Goede Meester, wat doende zal ik het eeuwige leven beerven?

19 En Jezus zeide tot hem: Wat noemt gij mij goed? Niemand is goed dan één, *namelyk* God.

20 Gij weet de geboden: Gij zult geen overspel doen; gij zult niet dooden; gij zult niet stelen; gij zult geene valsche getuigenis geven; eer uwen vader en uwe moeder.

21 En hij zeide: Alle deze dingen heb ik onderhouden van mijne jonkheid aan.

22 Doch Jezus dit hoorende, zeide tot hem: Nog één ding ontbreekt u: verkoop alles wat gij hebt en deel het onder de armen, en gij zult eenen schat hebben in den hemel; en kom herwaarts, volg mij.

23 Maar als hij dit hoorde, werd hij zeer droevig; want hij was zeer rijk.

24 Jezus nu ziende dat hij zeer droevig geworden was, zeide: Hoe bezwaarlijk zullen degenen die goed hebben, in het Koninkrijk Gods ingaan!

25 Want het is leichter dat een kameel ga door het oor van eene naald, dan dat een rijke in 't Koninkrijk Gods inga.

26 En die *dit* hoorden, zeiden: Wie kan dan zalig worden?

27 En hij zeide: De dingen die onmogelijk zijn bij de menschen, zijn mogelijk bij God.

28 En Petrus zeide: Zie, wij hebben alles verlaten en zijn u gevolgd.

29 En hij zeide tot hen: Voorwaar ik zeg u, dat er niemand is die verlaten heeft huis, of ouders of broeders, of vrouw of kinderen, om het Koninkrijk Gods.

30 die niet zal veelvoudig wederontvangen in dezen tijd en in de komende eeuw het eeuwige leven.

31 En hij nam de twaalf bij zich, en zeide tot hen: Zie, wij gaan op naar Jeruzalem, en het zal alles volbracht worden aan den Zoon des menschen, wat geschreven is door de Profeten;

32 want hij zal den heidenen overgeleverd worden, en hij zal bespott worden en smadelijk behandeld worden en bespuwd worden;

33 en hem gezeeseld hebbende, zullen zij hem dooden; en ten derden dage zal hij wederopstaan.

34 En zij verstonden geen van deze dingen, en dit woord was voor hen verborgen, en zij verstonden niet hetgeen gezegd werd.

35 En het geschiedde als hij nabij Jericho kwam, dat een zeker blinde aan den weg zat, bedelende.

36 En deze hoorende de schare voorbijgaan, vroegde wat dat was.

37 En zij boodschapten hem, dat Jezus de Nazarener voorbijging.

38 En hij riep, zeggende: Jezus, zij Zoon Davids, ontferm u mijner!

39 En die voorbijzingen, bestratten hem, opdat hij zwijgen zoude; maar hij riep zooveel te meer: Zoon Davids, ontferm u mijner!

40 En Jezus stilstaande, beval dat men denzelven tot hem brengen zoude; en als hij nabij hem gekomen was, vroegde hij hem,

41 zeggende: Wat wilt gij dat ik u doen zal? En hij zeide: Heere, dat ik ziende moge worden.

42 En Jezus zeide tot hem: Word ziende: uw geloof heeft u behouden.

43 En terstond werd hij ziende, en volgde hem, God verheerlijkende. En al het volk dat ziende, gaf Gode lof.

HOOFDSTUK 19.

EN Jezus ingekomen zijnde, ging door Jericho.

2 En zie, daar was een man met name geheeten Zachaeus; en deze was een overste der tollenaars, en hij was rijk;

3 en hij zocht Jezus te zien, wie hij was, en kon niet vanwege de schare, omdat hij klein van persoon was.

4 En vooruitlopende, klom hij op eenen wilden vijgeboom, opdat hij hem mocht zien; want hij zoude door dien weg voorbijgaan.

5 En als Jezus aan die plaats kwam, opwaarts ziende, zag hij hem, en zeide tot hem: Zachaeus, haast u en kom af; want ik moet heden in uw huis blijven.

6 En hij haastte zich en kwam af, en ontving hem met blijdschap.

7 En allen die het zagen, murmureerden, zeggende: Hij is tot eenen zondigen man ingegaan om te herbergen.

8 En Zachaeus stond en zeide tot den Heere: Zie, de helft van mijne goederen, Heere, geef ik den armen; en indien ik iemand iets door bedrog onvreemd heb, dat geef ik vierdubbel weder.

9 En Jezus zeide tot hem: Heden is dezen huize zaligheid geschied, nademaal ook deze een zoon Abrahams is;

10 want de Zoon des menschen is gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren was.

11 En als zij dat hoorden, voegde hij daarbij en zeide eene gelijkenis, omdat hij nabij Jeruzalem was, en *omdat* zij meenden dat het Koninkrijk Gods terstond zoude openbaar worden.

12 Hij zeide dan: Een zeker welgeboren man reisde in een *vergelegen* land, om voor zichzelf een koninkrijk te ontvaangen, en *dan* weder te keeren.

13 En geroepen hebbende zijne tien dienstknechten, gaf hij hun tien ponden, en zeide tot hen: Doet handeling tot dat ik kom.

14 En zijne burgers haatten hem, en zonden hem gezanten na, zeggende: Wij willen niet dat deze over ons Koning zij.

15 En het geschiedde, toen hij wederkwam, als hij het koninkrijk ontvaangen had, dat hij zeide dat die dienstknechten tot hem zouden geroepen worden, wien hij het geld gegeven had, opdat hij weten mocht wat een iegelijk met handelen gewonnen had.

16 En de eerste kwam en zeide: Heer, uw pond heeft tien ponden daarbij gewonnen.

17 En hij zeide tot hem: Wel, gij goede dienstknecht, dewijl gij in het minste getrouw zijt geweest, zoo heb macht over tien steden.

18 En de tweede kwam en zeide: Heer, uw pond heeft vijf ponden gewonnen.

19 En hij zeide ook tot dezen: En gij, wees over vijf steden.

20 En een ander kwam, zeggende: Heer, ziehier uw pond, hetwelk ik in een zweetdoek weggelegd had;

21 want ik vreesde u, omdat gij een straf mensch zijt; gij neemt weg wat gij niet gelegd hebt, en gij maakt wat gij niet gezaaid hebt.

22 Maar hij zeide tot hem: Uit uwen mond zal ik u oor-

deelen, gij booze dienstknecht. Gij wist dat ik een straf mensch ben, wegnemende wat ik niet gelegd heb, en makende wat ik niet gezaaid heb.

23 waarom hebt gij dan mijn geld niet in de bank gegeven, en ik komende, had hetzelfde met winst mogen eischen?

24 En hij zeide tot degenen die bij hem stonden: Neeemt dat pond van hem weg, en geeft het dien die de tien ponden heeft.

25 En zij zeiden tot hem: Heer, hij heeft tien ponden.

26 Want ik zeg u, dat aan een iegelijk die heeft, zal gegeven worden; maar van dengeen die niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft.

27 Doch deze mijne vijanden, die niet hebben gewild dat ik over hen Koning zoude zijn, brengt ze hier en slaat ze *hier* voor mij dood.

28 En dit gezegd hebbende, reisde hij voor hen heen, en zins op naar Jeruzalem.

29 En het geschiedde, als hij nabij Bethzagé en Bethanité gekomen was, aan den berg, genaamd de Olijfberg, dat hij twee van zijne discipelen uitzond,

30 zeggende: Gaat henen in dat vlek dat tegenover is, in hetwelk inkomende, zult gij een veulen gebonden vinden, waarop geen mensch ooit heeft gezeten: ontbindt hetzelve en brengt het.

31 En indien iemand u vraagt: Waarom ontbindt gij *dat*? zoo zult gij alzoo tot hem zeggen: Omdat de Heere het van noode heeft.

32 En die uitgezonden waren, henengegaan zijnde, vonden het gelijk hij hun gezegd had.

33 En als zij het veulen ontbonden, zeiden de heeren van hetzelfde tot hen: Waarom ontbindt gij het veulen?

34 En zij zeiden: De Heere heeft het van noode.

35 En zij brachten hetzelfde tot Jezus; en bunne kleederen op het veulen geworpen liebhende, zetten zij Jezus daarop.

36 En als hij voortreisde, spreidden zij hunne kleederen onder hem op den weg.

37 En als hij nu gemaakte aan den afgang des Olijfbergs, begon al de menigte der discipelen zich te verblijden, en God te loven met groote stem, vanwege alle de krachtige daden die zij gezien hadden,

38 zeggende: Gezegend is de Koning die daar komt in den naam des Heere! Vrede zij in den hemel en heerlijkheid in de hoogste plaatsen!

39 En sommigen der Farizeërs uit de schare zeiden tot hem: Meester, bestraf uwe discipelen.

40 En hij antwoordende, zeide tot hen: Ik zeg ulieden, dat zoo dézen zwijgen, de steenen haast roepen zullen.

41 En als hij nabij kwam en de stad zag, weende hij over haar,

42 zeggende: Oeh of gij ook bekendet, ook nog in dezen uwen dag, hetgeen tot uwen vrede dient! Maar nu is het verborzen voor uwe oogen.

43 Want daar zullen dagen over u komen, dat uwe vijanden rene verchansing rondom u zullen opwerpen, en u zullen omsingelen en u van alle zijden beuauwen,

44 en u tot den grond zullen nederwerpen, en uwe kinderen in u; en zij zullen in u *den éénen* steen op *den anderen* steen niet laten, daarom dat gij den tijd uwer bezoeking niet bekend hebt.

45 En gekaan zijnde in den Tempel, begon hij uit te drijven degenen die daarin verkochten en kochten,

46 zeggende tot hen: Daar is geschreven: Mijn Huis is een Huis des gebeds; maar gij hebt

dat tot een kuil der moordenaren gemaakt.

47 En hij leerde dagelijks in den Tempel; en de Overpriesters en de Schriftgeleerden en de oversten des volks zochten hem te dooden,

48 en zij vonden niet wat zij doen zouden; want al het volk hing hem aan en hoorde hem.

HOOFDSTUK 20.

EN het geschiedde op één van die dagen, als hij in den Tempel het volk leerde en het Evangelie verkondigde, dat de Overpriesters en Schriftgeleerden met de Ouderlingen daarover kwamen,

2 en tot hem spraken, zeggende: Zeg ons door wat macht gij deze dingen doet, of wie hij is die u deze macht heeft gegeven.

3 En hij antwoordende, zeide tot hen: Ik zal u ook één woord vragen, en zegt mij.

4 De droop van Johannes, was die uit den hemel of uit de menschen?

5 En zij overleiden onder elkander, zeggende: Indien wij zeggen: Uit den hemel, zoo zal hij zeggen: Waarom hebt gij hem dan niet geloofd?

6 En indien wij zeggen: Uit de menschen, zoo zal ons al het volk steunigen; want zij houden voor zeker, dat Johannes een Profeet was.

7 En zij antwoordden, dat zij niet wisten van waar *die was*.

8 En Jezus zeide tot hen: Zoo zeg ik u óók niet door wat macht ik deze dingen doe.

9 En hij begon tot het volk deze gelijkenis te zeggen; Een zeker mensch plantte eenen wijngaard, en hij verhuurde dien aan landlieden, en trok eenen langen tijd buitenslands.

10 En als het de tijd was, zond hij tot de landlieden eenen dienstknecht, opdat zij hem van de vrucht des wijn-

gaards geven zouden; maar de landlieden sloegen denzelfven, en zonden *hem* ledig henen.

11 En wederom zond hij nog eenen anderen dienstknecht; maar ook dien geslagen en smadelijk behandeld hebbende, zonden zij *hem* ledig henen.

12 En wederom zond hij nog eenen derden; maar zij verwondden ook dezen, en wierpen *hem* uit.

13 En de heer des wijngaards zeide: Wat zal ik doen? Ik zal mijnen geliefden zoon zenden; mogelijk dezen ziende, zullen zij *hem* ontzien.

14 Maar als de landlieden hem zagen, overleiden zij onder elkander, en zeiden: Deze is de erfgenaam; komt, laat ons hem dooden, opdat de erfenis de onze worde.

15 En als zij hem buiten den wijngaard uitgeworpen hadden, doodden zij *hem*. Wat zal dan de heer des wijngaards hun doen?

16 Hij zal komen en deze landlieden verderven, en zal den wijngaard aan anderen geven. En als zij *dat* hoorden, zeiden zij: Dat zij verre.

17 Maar hij zag ze aan, en zeide: Wat is dan dit hetwelk geschreven staat: De steen, dien de bouwlieden verworpen hebben, déze is tot een hoofd des hoeks geworden?

18 Een iegelijk die op dien steen valt, zal verpletterd worden, en op wien hij valt, dien zal hij vermorzelen.

19 En de Overpriesters en de Schriftgeleerden zochten te dier ure de handen aan hem te slaan, maar zij vreesden het volk; want zij verstonden dat hij deze gelijkenis tegen hen gesproken had.

20 En zij namen *hem* waar, en zonden verspieters uit, die zichzelf vainsden rechtvaardig te zijn, opdat zij hem in *zijn* rede vangen mochten, om hem aan de heerschappij en de

macht des Stadhouders over te leveren.

21 En zij vraagden hem, zeggende: Meester, wij weten dat gij recht spreekt en leert, en den persoon niet aanneemt, maar den weg Gods leert in der waarheid:

22 Is het ons geoorloofd den Keizer schatting te geven of niet?

23 En hij kunne arglistigheid bemerkende, zeide tot hen: Wat verzoekt gij mij?

24 Toont mij eenen penning; wiens beeld en opschrift heeft hij? En zij antwoordende, zeiden: Des Keizers.

25 En hij zeide tot hen: Geeft dan den Keizer wat des Keizers is, en Gode wat Gods is.

26 En zij konden hem in *zijn* woord niet vatten voor het volk, en zich verwonderende over zijn antwoord, zwegen zij stil.

27 En tot hem kwamen sommigen der Sadduceërs, welke tegensprekende, *zeggen* dat er geene opstanding is, en vraagden hem,

28 zeggende: Meester, Mozes heeft ons geschreven, zoo iemands broeder sterft, die eene vrouw heeft, en hij sterft zonder kinderen, dat zijn broeder de vrouw nemeu zal en zijnen broeder zaad verwekken.

29 Daar waren nu zeven broeders; en de eerste nam eene vrouw, en hij stierf zonder kinderen.

30 En de tweede nam die vrouw, en ook deze stierf zonder kinderen.

31 En de derde nam die *vrouw*, en desgelijks ook de zeven, en hebben geen kinderen nagelaten, en zijn gestorven.

32 En ten laatste na allen stierf ook de vrouw.

33 In de opstanding dan, wiens vrouw van dezen zal zij zijn? want die zeven hebben dezelve tot eene vrouw gehad.

34 En Jezus antwoordende,

zeide tot hen: De kinderen dezer eeuw trouwen en worden ten huwelijk uitgegeven;

35 maar die waardig zullen geacht zijn die eeuw te verwerven en de opstanding uit de dooden, zullen noch trouwen worden; ten huwelijk uitgegeven worden;

36 want zij kunnen niet meer sterven, want zij zijn den Engelen gelijk; en zij zijn kinderen Gods, dewijl zij kinderen der opstanding zijn.

37 En dat de dooden opgewekt zullen worden, heeft ook Mozes aangewezen bij het doornbosch, als hij den Heere noemt den God Abrahams en den God Isaäks en den God Jakobs;

38 *God* nu is niet een God der dooden, maar der levenden; want zij leven Hem allen.

39 En sommigen der Schriftgeleerden, antwoordende, zeiden: Meester, gij hebt wel gezegd.

40 En zij durfden hem niet meer iets vragen.

41 En hij zeide tot hen: Hoe zeggen zij dat de Christus Davids zoon is?

42 En David zelf zegt in het boek der Psalmen: De Heere heeft gezegd tot mijnen Heere: Zit aan mijne rechterhand,

43 tot lat Ik uwe vijanden zal gezet hebben tot een voortbank uwer voeten.

44 David dan noemt hem *zijnen* Heere, en hoe is hij zijn zoon?

45 En daar al het volk het hoorde, zeide hij tot zijne discipelen:

46 Wacht u van de Schriftgeleerden, die willen wandelen in lange kleederen, en beminnen de groetingen op de markten, en de voorgestoelten in de Synagogen, en de voorauzitingen in de maaltijden;

47 die der weduwen huizen opeten, en onder een schijn lange gebeden doen: dezen zullen zwaarder oordeel ontvaangen.

HOOFDSTUK 21.

EN opziende, zag hij de rijken hunne gaven in de schatkist werpen.

2 En hij zag ook eene zekere arme weduwe twee kleine *penningkens* daarin werpen;

3 en hij zeide: Waarlijk ik zeg u, dat deze arme weduwe meer dan allen heeft ingeworpen;

4 want die allen hebben van hunnen overvloed ingeworpen tot de gaven Gods, maar deze heeft van haar gebrek al den leeftocht dien zij had, *daarin* geworpen.

5 En als sommigen zeiden van den Tempel, dat hij met schoone steenen en beflagtingen versierd was, zeide hij:

6 *Wat* deze dingen *aangaat* die gij aanschouwt, daar zullen dagen komen, in welke niet *een* steen op *den* anderen steen zal gelaten worden, die niet zal worden afgebroken.

7 En zij vraagden hem, zeggende: Meester, wanneer zullen dan deze dingen zijn? en welk is het teeken wanneer deze dingen zullen geschieden?

8 En hij zeide: Ziet dat gij niet verleid wordt; want velen zullen er komen onder mijnen naam, zeggende: Ik ben *de Christus*, en de tijd is nabij gekomen: gaat dan hen niet na.

9 En wanneer gij zult hooren van oorlogen en heroerten, zoo wordt niet verschrikt; want deze dingen moeten eerst geschieden, maar *noy* is terstond het einde niet.

10 Toen zeide hij tot hen: *Het* *éene* volk zal tegen *het* *andere* volk opstaan, en *het* *éene* koninkrijk tegen *het* *andere* koninkrijk;

11 en daar zullen groote aardbevingen wezen in verscheidene plaatsen, en hongersnooden, en pestilentiën; daar zullen

ook schrikkelijke dingen en groote teekenen van den hemel geschieden.

12 Maar vóór dit alles zullen zij hunne handen aan ulieden slaan, en u vervolgen, u overleverende in de Synagogen en gevangenissen; en gij zult getrokken worden voor Koningen en Stadhouders, om mijns naams wil;

13 en *dit* zal u overkomen tot eene getuigenis.

14 Neemt dan in uwe harten voor, van te voren niet te overdenken *hoe* gij u verantwoord zult;

15 want ik zal u mond en wijsheid geven, welke niet zullen kunnen tegenspreken noch wederstaan allen die zich tegen u zetten.

16 En gij zult overgeleverd worden ook van ouders en broeders en magen en vrienden, en zij zullen er *sommigen* uit u dooden,

17 en gij zult van allen gehaat worden om mijns naams wil.

18 Doch niet een haar uit uw hoofd zal verloren gaan.

19 Bezit uwe zielen in uwe lijdzaamheid.

20 Maar wanneer gij zien zult, dat Jeruzalem van heirlegers omsingeld wordt, zoo weet alsdàn dat hare verwoesting nabij rekomen is.

21 Alsdàn die in Judéa zijn, dat ze vlieden naar de bergen; en die in 't midden van dezelve zijn, dat ze daar uittrekken; en die op de velden zijn, dat ze in dezelve niet komen;

22 want deze zijn de dagen der wraak, opdat alles vervuld worde wat geschreven is.

23 Doch wee den bevruchten en den zoogenden *vrouwen* in die dagen; want daar zal groote nood zijn in het land, en toorn over dit volk;

24 en zij zullen vallen door de scherpte des zwaards, en gevankelijk weggevoerd worden onder alle volken; en Je-

ruzalem zal van de heidenen vertreden worden, totdat de tijden der heidenen vervuld zullen zijn.

25 En daar zullen teekenen zijn in de zon en maan en sterren, en op de aarde benauwdheid der volkeren, met twijfelmoedigheid, als de zee en wtergolven groot geluid zullen geven,

26 en den menschen het hart zal bezwijken van vrees en verwachting der dingen die het aardrijk zullen overkomen; want de krachten der hemelen zullen bewogen worden.

27 En alsdàn zullen zij den Zoon des menschen zien komen in eene wolk met groote kracht en heerlijkheid.

28 Als nu deze dingen beginnen te geschieden, zoo ziet omhoog en heft uwe hoofden opwaarts, omdat uwe verlossing nabij is.

29 En hij zeide tot hen eene gelijkenis: Ziet den vijgeboom en alle de boomen;

30 wanneer zij nu uitspruiten, en gij *dat* ziet, zoo weet gij uit uzelfen dat de zomer nu nabij is;

31 alzoo ook gij, wanneer gij deze dingen zult zien geschieden, zoo weet dat het koninkrijk Gods nabij is.

32 Voerwaar ik zeg u, dat dit geslacht geenszins zal voorbijgaan, totdat alles zal geschied zijn.

33 De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.

34 En wacht uzelfen, dat uwe harten niet te eeniger tijd bezwaard worden met brasserij en dronkenschap en zorgvuldigheden dezes levens, en dat u die dag niet onvoorziens overkome,

35 Want gelijk een strik zal hij komen over al degenen die op den ganschen aardbodem gezeten zijn.

36 Waakt dan te aller tijd, biddende dat gij moogt waardig geacht worden te ontvlieden alle deze dingen die geschieden zullen, en te staan voor den Zoon des menschen.

37 Des daags nu was hij leerende in den Tempel; maar des nachts ging hij uit, en vernachtte op den berg, genaamd de Olijfberg.

38 En al het volk kwam 's morgens vroeg tot hem in den Tempel, om hem te hooren.

HOOFDSTUK 22.

EN het feest der ongehevelde *broden*, genaamd Pascha, was nabij:

2 en de Overpriesters en de Schriftgeleerden zochten hoe zij hem omhengen zouden; want zij vreesden het volk.

3 En de satan voer in Judas die toegenamd was Iskariot, zijnde uit het getal der twaalf;

4 en hij ging heen en sprak met de Overpriesters en de hoofdmannen, hoe hij hem hun zoude overleveren.

5 En zij waren verblijd, en zij ha het ééns geworden dat zij hem geld geven zouden.

6 En hij belofte het, en zocht gelegenheid om hem hun over te leveren zonder oproer.

7 En de dag der ongehevelde *broden* kwam, op denwelken het Pascha moest geslacht worden.

8 En hij zond Petrus en Johannes uit, zeggende: Gaat heen en bereidt ons het Pascha, opdat wij het eten mogen.

9 En zij zeiden tot hem: Waar wilt zij dat wij het bereiden?

10 En hij zeide tot hen: Zie, als gij in de stad zult gekomen zijn, zoo zal u een mensch ontmoeten, dragende eene kruik water; volgt hem in het huis waar hij ingaat;

11 en gij zult zeggen tot den huisvader van dat huis: De

Meester zegt u: Waar is de eetzaal, waar ik het Pascha met mijne discipelen eten zal?

12 En hij zal u eene groote toegeruste opperzaal wijzen: bereidt het aldaar.

13 En zij heengaan, vonden het gelijk hij hun gezegd had, en berridden het Pascha.

14 En als de ure gekomen was, zat hij aan en de twaalf Apostelen met hem.

15 En hij zeide tot hen: Ik heb grootelijks begeerd dit Pascha met u te eten eerdat ik lijd;

16 want ik zeg u, dat ik niet meer daarvan eten zal, totdat het vervuld zal zijn in het Koninkrijk Gods.

17 En als hij een drinkbeker genomen had, en gedankt had, zeide hij: Neemt dezen en deelt hem onder ulieden;

18 want ik zeg u, dat ik niet drinken zal van de vrucht des wijstoks, totdat het Koninkrijk Gods zal gekomen zijn.

19 En hij nam brood, en als hij gedankt had, brak hij het, en gaf het hun, zeggende: Dat is mijn lichaam hetwelk voor u gegeven wordt: doet dat tot mijne gedachtenis.

20 Desgelijks ook den drinkbeker na het avondmaal, zeggende: Deze drinkbeker is het nieuwe Testament in mijn bloed, hetwelk voor u vergoten wordt.

21 Doch zie, de hand desgenen die mij verraadt, is met mij aan de tafel;

22 en de Zoon des menschen gaat wel heen gelijk besloten is, doch wee dien mensch door welken hij verraden wordt!

23 En zij begonnen onder elkander te vragen, wie van hen het toch mocht zijn die dat doen zoude.

24 En daar werd ook twisting onder hen, wie van hen scheen de meeste te zijn.

25 En hij zeide tot hen: De Koningen der volkeren heer-

senen over hen, en die macht over hen hebben, worden weldadige *heeren* genaamd.

26 Doch gij niet alzoo; maar de meeste onder u, die zij gelijk de minste; en die voorganger is, als een die dient.

27 Want wie is meerder, die aanzit of die dient? Is het niet die aanzit? Maar ik ben in 't midden van u als een die dient.

28 En gij zijt degenen die met mij steeds gebleven zijt in mijne verzoekingen.

29 En ik verordineer u het Koninkrijk, gelijkewijls mijn Vader mij *dat* verordineerd heeft:

30 opdat gij eet en drinkt aan mijne tafel in mijn Koninkrijk, en zit op tronen, oordeelende de twaalf geslachten Israëls.

31 En de Heere zeide: Simon, Simon, zie, de satan heeft alieden zeer begeerd om te ziften als de tarwe;

32 maar ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude; en gij, als gij eens zult bekeerd zijn, zoo versterk uwe broeders.

33 En hij zeide tot hem: Heere, ik ben bereid met u ook in de gevangenis en in den dood te gaan.

34 Maar hij zeide: Ik zeg u Petrus, de haan zal heden niet kraaien, eer gij driemaal zult geloofhend hebben dat gij mij kent.

35 En hij zeide tot hen: Als ik u nitond zonder buidel en male en schoenen, heeft u ook iets ontbroken? En zij zeiden: Niets.

36 Hij zeide dan tot hen: Maar nu, wie eenen buidel heeft, die neme hem, desgelijks ook een male, en die er geen heeft, die verkoope zijn kleed en koope een zwaard.

37 Want ik zeg u, dat nog dit hetwelk geschreven is, in mij moet volbracht worden, name-

lijk: En hij is met de misdadigen gerekend; want ook die dingen die van mij *geschreven zijn*, hebben een einde.

38 En zij zeiden: Heere, ziehier twee zwaarden. En hij zeide tot hen: Het is genoeg.

39 En nitgaande, vertrok hij, gelijk hij gewoon was, naar den Olijfberg; en hem volgden ook zijne discipelen.

40 En als hij aan die plaats gekomen was, zeide hij tot hen: Bidt dat gij niet in verzoeking komt.

41 En hij scheidde zich van hen af, omtrent eenen steenworp, en knielde neder en bad,

42 zeggende: Vader, of gij wilt dezen drinkbeker van mij wegnemen! Doch niet mijn wil, maar de uwe geschiede.

43 En van hem werd gezien een Engel uit den hemel die hem versterkte.

44 En in zwaren strijd zijnde, had hij te ernstiger. En zijn zweet werd gelijk groote druppelen bloeds, die op de aarde aflieden.

45 En als hij van het gebed opgestaan was, kwam hij tot zijne discipelen, en vond hen slapende van droefheid;

46 en hij zeide tot hen: Wat slaapt gij? Staat op en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.

47 En als hij nog sprak, zie daar eene schare; en één van de twaalf, die genaamd was Judas, ging hun voor, en kwam bij Jezus om hem te kussen.

48 En Jezus zeide tot hem: Judas, verraadt gij den Zoon des menschen met eenen kus?

49 En die bij hem waren, ziende wat er geschieden zoude, zeiden tot hem: Heere, zullen wij met het zwaard slaan?

50 En één uit hen sloeg den dienstknecht des Hoozepriesters en hieuw *hem* zijn rechteroor af.

51 En Jezus antwoordende, zeide: Laat ze tot hiertoe *geworden*, en raakte zijn oor aan en heelde hem.

52 En Jezus zeide tot de Overpriesters en de hoofdmannen des Tempels en de Ouderlingen, die tegen hem gekomen waren: Zijt gij uitgegaan met zwaarden en stokken als tegen een moordenaar?

53 Als ik dagelijks met u was in den Tempel, zoo hebt gij de handen tegen mij niet uitgestoken; maar dit is úwe ure en de macht der duisternis.

54 En zij grepen hem en leidden hem *weg*, en brachten hem in het huis des Hoogepriesters. En Petrus volgde van verre;

55 en als zij vuur ontstoken hadden in het midden van de zaal, en zij te zamen nederzaten, zat Petrus in 't midden van hen.

56 En eene zekere dienstmaagd ziende hem bij het vuur zitten, en hare oogen op hem houdende, zeide: Ook deze was met hem.

57 Maar hij verloochende hem, zeggende: Vrouw, ik ken hem niet.

58 En kort daarna een ander hem ziende, zeide: Ook gij zijt van die. Maar Petrus zeide: Mensch, ik ben niet.

59 En als het omtrent één uur geleden was, bevestigde *dat* een ander, zeggende: In waarheid ook deze was met hem; want hij is ook een Galileër.

60 Maar Petrus zeide: Mensch, ik weet niet wat gij zegt. En terstond als hij nog sprak, kraaide de haan;

61 en de Heere zich omkeerende, zag Petrus aan, en Petrus werd indachtig aan het woord des Heeren, hoe hij hem gezegd had: Eer de haan zal gekraaid hebben, zult gij mij driemaal verloochenen.

62 En Petrus naar buiten gaande, weende bitterlijk.

63 En de mannen die Jezus hielden, bespotten hem, en sloegen hem;

64 en als zij hem overdekt hadden, sloegen zij hem op het aangezicht, en vraagden hem, zeggende: Profeteer, wie het is die u geslagen heeft.

65 En vele andere dingen zeiden zij tegen hem, lasterende.

66 En als het dag geworden was, vergaderden de Ouderlingen des volks, en de Overpriesters en Schriftgeleerden, en brachten hem in hunnen Raad,

67 zeggende: Zijt gij de Christus? zeg het ons. En hij zeide tot hen: Indien ik het u zeg, gij zult het niet gelooven;

68 en indien ik ook vraag, gij zult mij niet antwoorden of loslaten.

69 Van nu aan zal de Zoon des menschen gezeten zijn aan de rechterhand der kracht Gods.

70 En zij zeiden allen: Zijt gij dan de Zoon Gods? En hij zeide tot hen: Gij zegt dat ik het ben.

71 En zij zeiden: Wat hebben wij nog getuigenis van noode? Want wijzelven hebben het uit zijnen mond gehoord.

HOOFDSTUK 23.

EN de geheele menigte van hen stond op en leidde hem tot Pilatus.

En zij begonnen hem te beschuldigen, zeggende: Wij hebben bevonden dat deze het volk verkeert, en verbiedt den Keizer schattingen te geven, zeggende dat hij zelf Christus, de Koning is.

3 En Pilatus vroegde hem, zeggende: Zijt gij de Koning der Joden? En hij antwoordde hem en zeide: Gij zegt het.

4 En Pilatus zeide tot de Overpriesters en de scharen: Ik vind geen schuld in dezen mensch.

5 En zij hielden te sterker aan,

zeggende: Hij beroert het volk, leerende door geheel Judéa, begonnen hebbende van Galiléa tot hiertoe.

6 Als nu Pilatus van Galiléa hoorde, vroegde hij of die mensch een Galileër was;

7 en verstaande dat hij uit het gebied van Herodes was, zond hij hem henen tot Herodes, die ook zelf in die dagen binnen Jeruzalem was.

8 En als Herodes Jezus zag, werd hij zeer verblijd; want hij was sedert lang begeerig geweest hem te zien, omdat hij veel van hem hoorde, en hoopte eenig teken te zien dat van hem gedaan zoude worden.

9 En hij vroegde hem met vele woorden; doch hij antwoordde hem niets.

10 En de Overpriesters en de Schriftgeleerden stonden en beschuldigden hem heftiglijk.

11 En Herodes met zijne krijgsheden hem veracht en bespot hebbende, deed hem een blinkend kleed aan, en zond hem weder tot Pilatus.

12 En op dien dag werden Pilatus en Herodes vrienden met elkander; want zij waren te voren in vijandschap tegen elkander.

13 En als Pilatus de Overpriesters en de oversten en het volk bijeengeropen had, zeide hij tot hen:

14 Gij hebt dezen mensch tot mij gebracht als eenen die het volk afkeerig maakt; en zie, ik heb hem in uwe tegenwoordigheid ondervraagd, en heb in dezen mensch geen schuld gevonden van hetgeen waar gij hem mede beschuldigt;

15 ja, ook Herodes niet; want ik heb ulieden tot hem gezonden, en zie, daar is van hem niets gedaan dat des doods waardig is;

16 zoo zal ik hem dan kastijden en loslaten.

17 En hij moest hun op het feest éenen loslaten.

18 Doch al de menigte riep gelijkelijk, zeggende: Weg met dezen, en laat ons Bar-Abbas los;

19 dewelke was om zeker oproer dat in de stad geschied was, en om eenen doodslag, in de gerangenis geworpen.

20 Pilatus dan liep hun wederom toe, willende Jezus loslaten.

21 Maar zij riepen daartegen, zeggende: Kruis hem, kruis hem!

22 En hij zeide ten derden male tot hen: Wat heeft deze dan kwaads gedaan? Ik heb geen schuld des doods in hem gevonden: zoo zal ik hem dan kastijden en loslaten.

23 Maar zij hielden aan met groot geroep, eische, de dat hij zoude gekruist worden, en hun en der Overpriesteren geroep werd geweldiger.

24 En Pilatus oordeelde dat hun eisch geschieden zoude;

25 en hij liet hun los den genen die om oproer en doodslag in de gevangenissen geworpen was, welken zij geëischt hadden, maar Jezus gaf hij over tot hunnen wil.

26 En als zij hem wegleidde, namen zij eenen Simon van Cyrène, komende van den akker, en leidden hem het kruis op, dat hij het achter Jezus droeg.

27 En eene groote menigte van volk en van vrouwen volgde hem, welke ook weenden en hem beklagden.

28 En Jezus zich tot haar keerende, zeide: Gij dochters van Jeruzalem, weent niet over mij, maar weent over uzelf en over uwe kinderen;

29 want zie, daar komen dagen in welke men zeggen zal: Zalig zij de onvruchtbaren, en de buiken die niet gebaar hebben, en de borsten die niet gezoogd hebben.

30 Alsdan zullen zij beginnen te zeggen tot de bergen: Valt

op ons, en tot de heuvelen: Bedekt ons;

31 want indien zij dit doen aan het groene hout, wat zal aan het dorre geschieden?

32 En daar werden ook twee anderen, zijnde kwaaddoeners, geleid om met hem gedood te worden.

33 En toen zij kwamen op de plaats, genaamd Hoofdschedel-plants, kruisigde zij hem aldaar, en de kwaaddoeners, den éenen ter rechter- en den anderen ter linkerzijde.

34 En Jezus zeide: Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen. En verdelende zijne kleederen, wierpen zij het lot.

35 En het volk stond en zag het aan; en ook de oversten met hen beschimpten hem, zeggende: Anderen heeft hij verlost, dat hij nu zichzelf verlosse, zoo hij is de Christus, de uitverkorene Gods.

36 En ook de krijgsknechten tot hem komende, bespotten hem, en brachten hem edik.

37 en zeiden: Indien gij de Koning der Joden zijt, zoo verlos uzelf.

38 En daar was ook een opschrift boven hem geschreeven, met Grieksche en Romeinsche en Hebreuwsche letters: **Dit is de Koning der Joden.**

39 En één van de kwaaddoeners die gehangen waren, lasterde hem, zeggende: Indien gij de Christus zijt, verlos uzelf en ons.

40 Maar de andere antwoordende, bestrafte hem, zeggende: Vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt?

41 En wij toch rechtvaardiglijk, want wij ontvangen straf waardig; hetgeen wij gedaan hebben; maar deze heeft niets onbehoorlijks gedaan.

42 En hij zeide tot Jezus: Heere, gedenk mijner als gij in uw Koninkrijk zult gekomen zijn.

43 En Jezus zeide tot hem: Voorwaar zeg ik u, heden zult gij met mij in het Paradijs zijn.

44 En het was omtrent de zesde ure, en daar werd duisternis over de geheele aarde, tot de negende ure toe;

45 en de zon werd verduisterd, en het voorhangsel des Tempels scheurde middendoor.

46 En Jezus roepende met groote stem, zeide: Vader, in uwe handen bevel ik mijnen geest. En als hij dat gezegd had, gaf hij den geest.

47 Als nu de hoofdman over honderd zag wat er geschied was, verheerlijkte hij God en zeide: Waarlijk, deze mensch was rechtvaardig.

48 En alle de scharen die samengekomen waren om dit te aanschouwen, ziende de dingen die geschied waren, keerden weder, staande op hunne borsten.

49 En alle zijne bekenden stonden van verre, ook de vrouwen die hem te zamen gevolgd waren van Galiléa, en zagen dit aan.

50 En zie, een man met name Jozef, zijnde een Randsheer, een goed en rechtvaardig man

51 (deze had niet mede bewilligd in hunnen raad en handel), van Arimathéa, eene stad der Joden, en die ook zelf het Koninkrijk Gods verwachtte:

52 deze ging tot Pilatus en begeerde het lichaam van Jezus.

53 En als hij hetzelfde afgenomen had, wond hij het in een fijn lijnwaad, en leide het in een graf, in eene rots gehouwen, waarin nog nooit iemand gelegd was.

54 En het was de dag der voorbereiding, en de sabbat kwam aan.

55 En ook de vrouwen, die met hem gekomen waren uit Galiléa, volgden, en aanschouwden het graf, en hoe zijn lichaam gelegd werd.

56 En wedergekeerd zijnde, bereidden zij specerijen en zalven; en op den sabbat rustten zij naar het gebod.

HOOFDSTUK 24.

EN op den eersten *dag* der week, zeer vroeg in den morgenstond, gingen zij naar het graf, dragende de specerijen die zij bereid hadden, en sommigen met haar.

2 En zij vonden den steen afgewenteld van het graf;

3 en ingezaan zijnde, vonden zij het lichaam des Heeren Jezus niet.

4 En het geschiedde als zij daarover twijfelmoedig waren, zie, twee mannen stonden bij haar in blinkende kleederen;

5 en als zij zeer bevreesd werden en het aangezicht naar de aarde neigden, zeiden zij tot haar: Wat zoekt gij den levende bij de dooden?

6 Hij is hier niet, maar hij is opgestaan. Gedenkt hoe hij tot u gesproken heeft als hij nog in Galiléa was,

7 zeggende: De Zoon des menschen moet overgeleverd worden in de handen der zondige menschen, en gekruisigd worden, en ten derden dage wederopstaan.

8 En zij werden indachtig aan zijne woorden;

9 en wedergekeerd zijnde van het graf, boodschapten zij alle deze dingen aan de elfe en aan alle de anderen.

10 En *deze* waren Maria Magdaléna, en Johanna, en Maria *de moeder* van Jacobus, en de anderen met haar, die dit tot de Apostelen zeiden.

11 En hare woorden schenen voor hen als ijdel geklap, en zij geloofden haar niet.

12 Doch Petrus opstaande, liep tot het graf, en nederbukkende, zag hij de linnen doeken liggende alléén, en ging weg, zich verwonderende bij zich-

zelven over hetgeen geschied was.

13 En zie, twee van hen gingen op dien dag naar een vlek dat zestig stadiën van Jeruzalem was, welks naam was Emmaus;

14 en zij spraken samen onder elkander van alle deze dingen die er gebeurd waren.

15 En het geschiedde [terwijl zij te samen spraken en elkander ondervraadden, dat Jezus zelf bij *hen* kwam en met hen ging;

16 en hunne oogen werden gehouden, dat zij hem niet kenden.

17 En hij zeide tot hen: Wat redenen zijt dit, die gij wandelende onder elkander verhandelt, en *wanom* ziet gij droevig?

18 En de één, wiens naam was Kléopas, antwoordende, zeide tot hem: Zijt gij alléén een vreemdeling te Jeruzalem, en weet niet de dinren die dezer dagen daarin geschied zijn?

19 En hij zeide tot hen: Welke? En zij zeiden tot hem: De dingen aangaande Jezus den Nazarener, welke een Profet was, krachtig in werken en woorden, voor God en al het volk;

20 en hoe onze Overpriesters en oversten denzelven overgeleverd hebben tot het oordeel des doods, en hem gekruisigd hebben.

21 En wij hoopten dat hij was degene die Israël verlossen zoude; doch ook benevens dit alles is het heden de derde dag van dat deze dingen geschied zijn.

22 Maar ook sommige vrouwen uit ons hebben ons outsteld, die vroeg in den morgenstond aan het graf geweest zijn;

23 en zijz lichaam niet vindende, kwamen zij en zeiden, dat zij ook een gezicht van Engelen gezien hadden, die zeggen dat hij leeft.

24 En sommigen dergenen die met ons zijn, gingen henen tot het graf, en bevonden het alzoo gelijk ook de vrouwen gezegd hadden; maar hem zagen zij niet.

25 En hij zeide tot hen: O onverstandigen en trazen van hart om te gelooven al hetgeen de Profeten gesproken hebben,

26 moest de Christus niet deze dingen lijden, en *alzo* in zijne heerlijkheid ingaan?

27 En begonnen hebbende van Mozes en van alle de Profeten, leide hij hun uit in alle de Schriften hetgeen van hem *geschreeven* was.

28 En zij kwamen nabij het vlek waar zij naar toe gingen; en hij hield zich alsof hij verder gaan zoude;

29 en zij dwongen hem, zeggende: Blijft met ons, want het is bij den avond en de dag is gedaald. En hij ging in, om met hen te blijven.

30 En het geschiedde als hij met hen aanzat, nam hij het brood, en zeggende het; en als hij het gebroken had, gaf hij het hun;

31 en hunne oogen werden geopend, en zij kenden hem; en hij kwam weg uit hun gezicht.

32 En zij zeiden tot elkander: Was ons hart niet brandende in ons, als hij tot ons sprak op den weg en als hij ons de Schriften opende?

33 En zij opstaande te dier ure, keerden weder naar Jeruzalem, en vonden de elve samenvergaderd, en die met hen waren,

34 welke zeiden: De Heere is waarlijk opgestaan, en is van Simon gezien.

35 En zij vertelden hetgeen op den weg *geschied* was, en hoe hij hun bekend was geworden in 't breken des broods.

36 En als zij van deze dingen spraken, stond Jezus zelf in

het midden van hen, en zeide tot hen: Vrede zij ulieden.

37 En zij verschrift en zeer bevreesd geworden zijnde, merkten dat zij eenen geest zagen.

38 En hij zeide tot hen: Wat zijt gij ontroerd, en waarom klimmen *zulke* overleggingen in uwe harten?

39 Ziet mijne handen en mijne voeten, want ik ben het zelf; tast mij aan en ziet, want een geest heeft geen vleesch en benderen, gelijk gij ziet dat ik heb.

40 En als hij dit zeide, toonde hij hun de handen en de voeten.

41 En toen zij het van blijdschap nog niet geloofden en zich verwonderden, zeide hij tot hen: Hebt gij hier iets om te eten?

42 En zij gaven hem een stuk van eenen gebraden visch, en van honigraten;

43 en hij nam het en at het voor hunne oogen.

44 En hij zeide tot hen: Dit zijn de woorden die ik tot u sprak, als ik nog met u was, *namelijk* dat het alles moest vervuld worden wat van mij geschreeven is in de wet van Mozes en de Profeten en de Psalmen.

45 Toen opende hij hun verstand, opdat zij de Schriften verstonden,

46 en zeide tot hen: Alzoo is er geschreeven, en alzoo moest de Christus lijden, en van de dooden opstaan ten derden dage,

47 en in zijnen naam gepredikt worden bekeering en vergeving der zonden onder alle volken, beginnende van Jeruzalem.

48 En gij zijt getuigen van deze dingen.

49 En zie, ik zend de belofte mijns Vaders op u; maar blijft gij in de stad Jeruzalem, totdat gij zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte.

50 En hij leidde hen buiten tot aan Bethanië, en zijne handen opheffende, zeggende hij hen.

51 En het geschiedde als hij ze zeggende, dat hij van hen scheidde en werd opgenomen in den hemel.

52 En zij aanbaden hem, en keerden weder naar Jeruzalem met groote blijdschap.

53 En zij waren te allen tijde in den Tempel, lovende en dankende God. Amen.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR DE BESCHRIJFING VAN

J O H A N N E S.

HOOFDSTUK 1.

IN den beginne was het Woord en het Woord was bij God, en het Woord was God.

2 Dit was in den beginne bij God.

3 Alle dingen zijn door hetzelfde gemaakt, en zonder hetzelfde is geen ding gemaakt dat gemaakt is.

4 In hetzelfde was het leven, en het leven was het licht der menschen;

5 en het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft hetzelfde niet bezrepen.

6 Daar was een mensch van God gezonden, wiens naam was Johannes;

7 deze kwam tot eene getuigenis, om van het licht te getuigen, opdat zij allen door hem gelooven zouden.

8 Hij was het licht niet, maar was gezonden opdat hij van het licht getuigen zoude.

9 Dit was het waarachtige licht, hetwelk verlicht een iegelijk mensch, komende in de wereld.

10 Hij was in de wereld, en de wereld is door hem gemaakt; en de wereld heeft hem niet gekend.

11 Hij is gekomen tot het zijne, en de zijnen hebben hem niet aangenomen.

12 Maar zooveelen hem aangenomen hebben, dien heeft hij macht gegeven kinderen Gods te worden, *namelijk* die in zijnen naam gelooven;

13 welke niet uit den bloede, noch uit den wil des vleeschens, noch uit den wil des mans, maar uit God geboren zijn.

14 En het Woord is vleesch geworden, en heeft onder ons gewoond (en wij hebben zijne heerlijkheid aanschouwd, eene heerlijkheid als des Eeniggeborenen van den Vader) vol van genade en waarheid.

15 Johannes getuigt van hem en heeft geroepen, zeggende: Deze was het van welken ik zeide: Die na mij komt is vóór mij geworden, want hij was eer dan ik.

16 En uit zijne volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade;

17 want de wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden.

18 Niemand heeft ooit God gezien: de eeniggeboren Zoon, die in den schoot des Vaders

is, die heeft *Hem ons ver-*
klaard.

19 En dit is de getuigenis van Johannes, toen de Joden *eenige* Priesters en Levieten afzonden van Jeruzalem, opdat zij hem zouden vragen: Wie zijt gij?

20 En hij beled en loochende het niet, en beled: Ik ben de Christus niet.

21 En zij vroegen hem: Wat dan? Zijt gij Elia? En hij zeide: Ik ben *die* niet. Zijt gij de Profeet? En hij antwoordde: Neen.

22 Zij zeiden dan tot hem: Wie zijt gij? opdat wij antwoord geven mogen dengeenen die ons gezonden hebben: wat zegt gij van uzelfen?

23 Hij zeide: Ik ben de stem des roependen in de woestijn: Maakt den wez des Heeren recht, gelijk Jesaja de Profeet gesproken heeft.

24 En de afgezondenen waren uit de Farizeërs.

25 En zij vroegen hem en spraken tot hem: Waarom doopt gij dan, zoo gij de Christus niet zijt, noch Elia, noch de Profeet?

26 Johannes antwoordde hun, zeggende: Ik doop met water, maar hij staat midden onder u lieden dien gij niet kent:

27 dezelve is 't die ná mij komt, welke vóór mij geworden is, wien ik niet waardig ben dat ik zijnen schoenriem zoude ontbinden.

28 Deze dingen zijn geschied in Bethábara over den Jordaan, waar Johannes was doopende.

29 Des anderen daags zag Johannes Jezus tot zich komen, en zeide: Zie, het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt.

30 Deze is 't van welken ik gezegd heb: Ná mij komt een man, die vóór mij geworden is, want hij was eer dan ik.

31 En ik kende hem niet; maar opdat hij aan Israël zoude geopenbaard worden, daár-

om ben ik gekomen, doopende met het water.

32 En Johannes getuigde, zeggende: Ik heb den Geest zien nederdalen uit den hemel gelijk eene duif, en hij bleef op hem.

33 En ik kende hem niet; maar die mij gezonden heeft om te doopen met water, die had mij gezegd: Op welken zij den Geest zult zien nederdalen, en op hem blijven, deze is 't die met den Heiligen Geest doopt.

34 En ik heb gezien en heb getuigd, dat deze de Zoon Gods is.

35 Des anderen daags wederom stond Johannes, en twee uit zijne discipelen;

36 en ziende op Jezus *daar* wandelende, zeide hij: Zie, het Lam Gods.

37 En die twee discipelen hoorden hem *dat* spreken, en zij volgden Jezus.

38 En Jezus zich omkeerende en ziende hen volgen, zeide tot hen:

39 Wat zoekt gij? En zij zeiden tot hem: Rabbi (hetwelk is te zeggen, overgezet zijnde, Meester), waar woont gij?

40 Hij zeide tot hen: Komt en ziet. Zij kwamen en zagen waar hij woonde, en bleven dien dag bij hem: en het was omtrent de tiende ure.

41 Andréas, de broeder van Simon Petrus, was één van de twee, die het van Johannes gehoord hadden en hem gevolgd waren:

42 deze vond eerst zijnen broeder Simon, en zeide tot hem: Wij hebben gevonden den Messias; hetwelk is, overgezet zijnde, de Christus.

43 En hij leidde hem tot Jezus. En Jezus hem aanzieende, zeide: Gij zijt Simon, de zoon van Jona: gij zult genaamd worden Cefas; hetwelk overgezet wordt Petrus.

44 Des anderen daags wilde

Jezus henengaan naar Galiléa, en vond Filippus en zeide tot hem: Volg mij.

45 Filippus nu was van Bethsaida, uit de stad van Andréas en Petrus.

46 Filippus vond Nathánaël en zeide tot hem: Wij hebben *dien* gevonden, van welken Mozes in de Wet geschreven heeft, en de Profeten, *namelijk* Jezus, den zoon Jozefs, van Nazareth.

47 En Nathánaël zeide tot hem: Kan uit Nazareth iets goeds zijn? Filippus zeide tot hem: Kom en zie.

48 Jezus zag Nathánaël tot zich komen, en zeide van hem: Zie, waarlijk een Israëliet in welken geen bedrog is.

49 Nathánaël zeide tot hem: Van waar kent gij mij? Jezus antwoordde en zeide tot hem: Eer u Filippus riep, daar gij onder den vijgeboom waart, zag ik u.

50 Nathánaël antwoordde en zeide tot hem: Rabbi, gij zijt de Zoon Gods, gij zijt de Koning Israëls.

51 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Omdat ik u gezegd heb: Ik zag u onder den vijgeboom, zoo geloofst gij: gij zult grootere dingen zien dan deze.

52 En hij zeide tot hem: Voorwaar, voorwaar zeg ik ulieden, van nu aan zult gij den hemel zien geopend, en de Engelen Gods opklimmende en nederdalende op den Zoon des menschen.

HOOFDSTUK 2.

EN op den derden dag was er een bruiloft te Kana in Galiléa, en de moeder van Jezus was aldaar;

2 en Jezus was óók genood, en zijne discipelen, tot de bruiloft.

3 En als er wijn onthrak, zeide de moeder van Jezus tot hem: Zij hebben geen wijn.

4 Jezus zeide tot haar: Vrouw, wat heb ik met u *te doen*? Mijne ure is nog niet gekomen.

5 Zijne moeder zeide tot de di naars: Zoo wat hij ulieden zal zeggen, doet *dat*.

6 En aldaar waren zes steenen watervaten gesteld, naar de reiniging der Joden, elk houdende twee of drie metréten.

7 Jezus zeide tot hen: Vult de watervaten met water. En zij vulden ze tot boven toe.

8 En hij zeide tot hen: Schept nu en draagt het tot den hofmeester. En zij droegen het.

9 Als nu de hofmeester het water dat wijn geworden was, geproefd had (en hij wist niet van waar de *wijn* was, maar de dienaars die het water geschept hadden, wisten het), zoo riep de hofmeester den bruidegom,

10 en zeide tot hem: Alle man zet eerst den goeden wijn op, en wanneer men wél gedronken heeft, alsdan den minderen; *maar* gij hebt den goeden wijn tot nu toe bewaard.

11 Dit begin der teekenen heeft Jezus gedaan te Kana in Galiléa, en heeft zijne heerlijkheid geopenbaard; en zijne discipelen geloofden in hem.

12 Daarna ging hij af naar Kapérnaüm, hij en zijne moeder en zijne broeders en zijne discipelen, en zij bleven aldaar niet vele dagen.

13 En het Pascha der Joden was nabij, en Jezus ging op naar Jeruzalem.

14 En hij vond in den Tempel die ossen en schapen en duiven verkochten, en de wisselaars *daar* zittende;

15 en een geesel van touwens gemaakt hebbende, dreef hij ze allen uit den Tempel, ook de schapen en de ossen; en het geld der wisselaren stortte hij uit, en keerde de tafels om;

16 en hij zeide tot degenen die

de duiven verkochten: Neemt deze dingen van hier weg; maakt niet het Huis mijns Vaders tot een huis van koophandel.

17 En zijne discipelen werden indachtig dat er geschreven is: De ijver van uw Huis heeft mij verslonden.

18 De Joden dan antwoordden en zeiden tot hem: Wat teeken toont gij ons, dat gij deze dingen doet?

19 Jezus antwoordde en zeide tot hen: Breekt dezen tempel, en in drie dagen zal ik denzelven oprichten.

20 De Joden dan zeiden: Zes en veertig jaren is *over* dezen Tempel gebouwd, en gij, zult gij dien in drie dagen oprichten?

21 Maar hij zeide *dit* van den tempel zijns lichaams.

22 Daarom als hij opgestaan was van de dooden, werden zijne discipelen gedachtig dat hij dit tot hen gezegd had, en zij geloofden de Schrift en het woord dat Jezus gesproken had.

23 En als hij te Jeruzalem was op het Pascha, op het feest, geloofden velen in zijnen naam, ziende zijne teekenen die hij deed.

24 Maar Jezus zelf betrouwde hun zichzelf niet, omdat hij ze allen kende,

25 en omdat hij niet van noodde had dat iemand getuigen zoude van den mensch; want hijzelf wist wat in den mensch was.

HOOFDSTUK 3.

EN daar was een mensch uit de Farizeers, wiens naam was Nicodémus, een overste der Joden:

2 deze kwam des nachts tot Jezus, en zeide tot hem: Rabbi, wij weten dat gij zijt een Leer-
aar van God gekomen; want niemand kan deze teekenen

doen die gij doet, zoo God niet hem niet is.

3 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Voorwaar, voorwaar zeg ik u, tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.

4 Nicodémus zeide tot hem: Hoe kan een mensch geboren worden, nu oud zijnde? Kan hij ook andermaal in den buik zijner moeder ingaan en geboren worden?

5 Jezus antwoordde: Voorwaar, voorwaar zeg ik u, zoo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het Koninkrijk Gods niet ingaan.

6 Hetgeen uit het vleesch geboren is, *dat* is vleesch, en hetgeen uit den Geest geboren is, *dat* is geest.

7 Verwonder u niet dat ik u gezegd heb: Gijlieden mocht wederom geboren worden.

8 De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet van waar hij komt en waar hij heengaat: alzoo is een iegelijk die uit den Geest geboren is.

9 Nicodémus antwoordde en zeide tot hem: Hoe kunnen deze dingen geschieden?

10 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Zijt gij een Leeraar Israëls en weet gij deze dingen niet?

11 Voorwaar, voorwaar zeg ik u, wij spreken wat wij weten, en getuigen wat wij gezien hebben, en gijlieden neemt onze getuigenis niet aan.

12 Indien ik ulieden de aardse dingen gezegd heb en gij niet gelooft, hoe zult gij gelooven indien ik ulieden de hemelseke zoude zeggen?

13 En niemand is opgevaren in den hemel, dan die uit den hemel nedergekomen is, *namelijk* de Zoon des menschen die in den hemel is.

14 En gelijk Mozes de slang

in de woestijn verhoord heeft, alzoo moet de Zoon des menschen verhoogd worden,

15 opdat een iegelijk die in hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

16 Want alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

17 Want God heeft zijnen Zoon niet gezonden in de wereld, opdat hij de wereld veroordeelen zoude, maar opdat de wereld door hem zoude behouden worden.

18 Die in hem gelooft, wordt niet veroordeeld, maar die niet gelooft, is alreede veroordeeld, dewijl hij niet heeft geloofd in den naam van den eeniggeboren Zoon Gods.

19 En dit is het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is, en de menschen hebben de duisteris liever gehad dan het licht; want hunne werken waren boos.

20 Want een iegelijk, die kwaad doet, haat het licht, en komt tot het licht niet, opdat zijne werken niet bestraft worden;

21 maar die de waarheid doet, komt tot het licht, opdat zijne werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn.

22 Na dezen kwam Jezus en zijne discipelen in het land van Judéa, en onthield zich aldaar met hen, en doopte.

23 En Johannes doopte ook in Enon bij Salim, dewijl aldaar vele wateren waren; en zij kwamen daar en werden gedoopt;

24 want Johannes was nog niet in de gevangenis geworpen.

25 Daar rees dan eene vraag van eenigen uit de discipelen van Johannes met de Joden over de reiniging;

26 en zij kwamen tot Johannes en zeiden tot hem: Rabbi,

die met u was over den Jordaan, welken zij getuigenis gaaf, zie, die doopt, en zij komen allen tot hem.

27 Johannes antwoordde en zeide: Een mensch kan geen ding aannemen, zo hij hem uit den hemel niet gegeven is.

28 Gijzelven zijt mijne getuigen dat ik gezegd heb: Ik ben de Christus niet, maar dat ik voor hem henen uitgezonden ben.

29 Die de bruid heeft, is de bruidegom; maar de vriend des bruidegoms, die staat en hem hoort, verblijdt zich met blijdschap om de stem des bruidegoms. Zoo is dan deze mijne blijdschap vervuld geworden.

30 Hij moet wassen maar ik minder worden.

31 Die van boven komt, is boven allen. Die uit de aarde is voortgekomen, die is uit de aarde en spreekt uit de aarde; die uit den hemel komt, is boven allen;

32 en hetgeen hij gezien en gehoord heeft, dat getuigt hij, en zijne getuigenis neemt niemand aan.

33 Die zijne getuigenis aangenomen heeft, die heeft bezield dat God waarachtig is;

34 want dien God gezonden heeft, die spreekt de woorden Gods; want God geeft hem den Geest niet met mate.

35 De Vader heeft den Zoon lief, en heeft alle dingen in zijne hand gegeven.

36 Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem.

HOOFDSTUK 4.

ALS dan de Heere verstond dat de Farizeërs gehoord hadden, dat Jezus meer discipelen maakte en doopte dan Johannes

2 (hoewel Jezus zelf niet doopte, maar zijne discipelen),

3 zoo verliet hij Judéa en ging wederom henen naar Galiléa.

4 En hij moest door Samarië gaan.

5 Hij kwam dan in eene stad van Samarië, genaamd Sichar, nabij het stuk land hetwelk Jakob zijnen zoon Jozef gaf;

6 en aldaar was de fontein Jakobs. Jezus dan vermoeid zijnde van de reis, zat alzoo neder nevens de fontein: het was omtrent de zesde ure.

7 Daar kwam eene vrouw uit Samarië om water te putten. Jezus zeide tot haar: Geef mij te drinken.

8 (Want zijne discipelen waren henengegaan in de stad, opdat zij spijs zouden koopen.)

9 Zoo zeide dan de Samaritaansche vrouw tot hem: Hoe begeert gij, die een Jood zijt, van mij te drinken die eene Samaritaansche vrouw ben? Want de Joden houden geen gemeenschap met de Samaritanen.

10 Jezus antwoordde en zeide tot haar: Indien gij de gave Gods kendet, en wie hij is die tot u zegt: Geef mij te drinken, zoo zoudt gij van hem hebben begeerd, en hij zoude u levend water gegeven hebben.

11 De vrouw zeide tot hem: Heere, gij hebt niets om mede te putten, en de put is diep: van waar hebt gij dan het levend water?

12 Zijt gij meerder dan onze vader Jakob die ons den put gegeven heeft, en hijzelf heeft daaruit gedronken, en zijne kinderen, en zijn vee?

13 Jezus antwoordde en zeide tot haar: Een ieder die van dit water drinkt, zal wederom dorsten;

14 maar zoo wie gedronken zal hebben van het water dat ik hem gevee zal, die zal in eeuwigheid niet dorsten, maar het water dat ik hem zal gevee,

zal in hem worden eene fontein van water, springende tot in het eeuwige leven.

15 De vrouw zeide tot hem: Heere, geef mij dat water, opdat mij niet dorste, en ik hier niet moet komen om te putten.

16 Jezus zeide tot haar: Ga henen, roep uwen man en kom hier.

17 De vrouw antwoordde en zeide: Ik heb geen man. Jezus zeide tot haar: Gij hebt wel gezegd: Ik heb geen man;

18 want gij hebt vijf mannen gehad, en dien gij nu hebt, is uw man niet: dat hebt gij met waarheid gezegd.

19 De vrouw zeide tot hem: Heere, ik zie dat gij een Profeet zijt.

20 Onze vaders hebben op dezen berg aanbeden, en gijlieden zegt dat te Jeruzalem de plaats is, waar men moet aanbidden.

21 Jezus zeide tot haar: Vrouw, geloof mij, de ure komt, wanneer gijlieden noch op dezen berg, noch te Jeruzalem den Vader zult aanbidden.

22 Gijlieden aanbidt wat gij niet weet, wij aanbidden wat wij weten: want de zaligheid is uit de Joden;

23 maar de ure komt en is nu, wanneer de ware aanbidders den Vader aanbidden zullen in geest en waarheid; want de Vader zoekt ook de zulken, die Hem *alzo* aanbidden.

24 God is een geest, en die Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en waarheid.

25 De vrouw zeide tot hem: Ik weet dat de Messias komt (die genaamd wordt Christus); wanneer die zal gekomen zijn, zoo zal hij ons alle dingen verkondigen.

26 Jezus zeide tot haar: Ik ben het, die met u spreek.

27 En daarop kwamen zijne

discipelen, en verwonderden zich dat hij met eene vrouw sprak. Nochtans zeide niemand: Wat vraagt gij, of wat spreekt gij met haar?

28 Zoo verliet de vrouw dan haar watervat, en ging henen in de stad, en zeide tot de lieden:

29 Komt, ziet een mensch die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb: is déze niet de Christus?

30 Zij dan gingen uit de stad en kwamen tot hem.

31 En ondertusschen baden hem de discipelen, zeggende: Rabbi, eet.

32 Maar hij zeide tot hen: Ik heb eene spijs om te eten die gij niet weet.

33 Zoo zeiden dan de discipelen tegen elkander: Heeft hem iemand te eten gebracht?

34 Jezus zeide tot hen: Mijne spijs is, dat ik doe den wil desgenen die mij gezonden heeft, en zijn werk volbreng.

35 Zegt gijlieden niet: Het zijn nog vier maanden en dan komt de oogst? Zie, ik zeg u, heft uwe oogen op en aanschouwt de lander, want zij zijn alreede wit om te oogsten.

36 En die maait, ontvangt loon, en vergadert vrucht ten eeuwigen leven, opdat zich te zamen verblijden beiden die zaait en die maait;

37 want hierin is die spreuk waarachtig: Een ander is 't die zaait, en een ander die maait.

38 Ik heb u uitgezonden om te maaien hetgeen gij niet beaardeid hebt; anderen hebben 't beaardeid, en gij zijt tot hunnen arbeid ingezaan.

39 En velen der Samaritanen uit die stad geloofden in hem, om het woord der vrouw die getuigde: Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb.

40 Als dan de Samaritanen tot hem gekomen waren, baden zij hem dat hij bij hen

bleve; en hij bleef aldaar twee dagen.

41 En daar geloofden veel meerderen om zijns woords wil,

42 en zeiden tot de vrouw: Wij gelooven niet meer om uws zeggens wil, want wijzelven hebben hem gehoord, en weten dat déze waarlijk is de Christus, de Zaligmaker der wereld.

43 En na de twee dagen ging hij van daar, en ging henen naar Galiléa;

44 want Jezus heeft zelf getuigd, dat een Profeet in zijn eigen vaderland geen eer heeft.

45 Als hij dan in Galiléa kwam, ontvingen hem de Galiléers, gezien hebbende alle de dingen die hij te Jeruzalem op het feest gedaan had; want ook zij waren tot het feest gegaan.

46 Zoo kwam dan Jezus wederom te Kana in Galiléa, waar hij het water wijn gemaakt had. En daar was een zeker koninklijk *hovelings*, wiens zoon krank was, te Kapernaüm:

47 déze gehoord hebbende dat Jezus uit Judéa in Galiléa kwam, ging tot hem en bad hem dat hij afkwame en zijnen zoon gezond maakte; want hij lag op zijn sterven.

48 Jezus dan zeide tot hem: Tenzij dat gijlieden teekenen en wonderen ziet, zoo zult gij niet gelooven.

49 De koninklijke *hovelings* zeide tot hem: Heere, kom af, eer mijn kind sterft.

50 Jezus zeide tot hem: Ga henen, uw zoon leeft. En de mensch geloofde het woord dat Jezus tot hem zeide, en ging henen.

51 En als hij nu afging, kwamen hem zijne dienstknechten tegemoet en boodschappen, zeggende: Uw kind leeft.

52 Zoo vroegde hij dan van hen de ure in welke het beter

met hem geworden was, en zij zeiden tot hem: Gisteren te zeven uur verliet hem de koorts.

53 De vader dan bekende, dat het in die ure was in dewelke Jezus tot hem gezegd had: Uw zoon leeft; en hij geloofde zelf, en zijn geheele huis.

54 Dit tweede teeken heeft Jezus wederom gedaan, als hij uit Judéa in Galiléa gekomen was.

HOOFDSTUK 5.

NA dezen was er een feest der Joden, en Jezus ging op naar Jeruzalem.

2 En daar is te Jeruzalem aan de Schaapspoort een badwater, hetwelk in 't Hebreewsch toegenaamd wordt Bethesda, hebbende vijf zalen.

3 In dezelve lag eene groote menigte van kranken, blinden, kreupelen, verdorden, wachtende op de roering des waters;

4 want een Engel daalde neder op zekeren tijd in het badwater, en beroerde het water: die dan het eerst daarin kwam na de beroering van het water, die werd gezond, van wat ziekte hij ook bevangen was.

5 En aldaar was een zeker mensch, die acht en dertig jaren krank gelegen had.

6 Jezus ziende dezen liggen, en wetende dat hij nu langen tijd gelegen had, zeide tot hem: Wilt gij gezond worden?

7 De kranke antwoordde hem: Heere, ik heb geen mensch om mij te werpen in het badwater, wanneer het water beroerd wordt; en terwijl ik kom, zoo daalt een ander vóór mij neder.

8 Jezus zeide tot hem: Sta op, neem uw beddeken op en wandel.

9 En terstond werd de mensch gezond, en nam zijn beddeken op en wandelde. En het was sabbat op dien dag.

10 De Joden zeiden dan tot dengenen die genezen was: Het is sabbat, 't is u niet geoorloofd het beddeken te dragen.

11 Hij antwoordde hun: Die mij gezond gemaakt heeft, die heeft mij gezegd: Neem uw beddeken op en wandel.

12 Zij vraagden hem dan: Wie is de mensch die u gezegd heeft: Neem uw beddeken op en wandel?

13 En die gezond gemaakt was, wist niet wie hij was; want Jezus was ontweken, alzoo daar eene groote schare in die plaats was.

14 Daarna vond hem Jezus in den Tempel en zeide tot hem: Zie, gij zijt gezond geworden: zondig niet meer, opdat u niet wat ergers geschiede.

15 De mensch ging heen en boodschapte den Joden, dat het Jezus was die hem gezond gemaakt had.

16 En daarom vervolgden de Joden Jezus, en zochten hem te dooden, omdat hij deze dingen op den sabbat deed.

17 En Jezus antwoordde hun: Mijn Vader werkt tot nu toe, en ik werk ook.

18 Daarom dan zochten de Joden te meer hem te dooden, omdat hij niet alleen den sabbat brak, maar ook zeide dat God zijn eigen Vader was, zichzelf Gode evengelijk makende.

19 Jezus dan antwoordde en zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg ik u, de Zoon kan niets van zichzelf doen, tenzij hij den Vader dat ziet doen; want zoo wat die doet, hetzelfde doet ook de Zoon desgelijks.

20 Want de Vader heeft den Zoon lief, en toont hem alles wat Hij doet, en Hij zal hem grootere werken toonen dan deze, opdat gij u verwondert.

21 Want gelijk de Vader de dooden opwekt en levend

maakt, alzoo maakt ook de Zoon levend die hij wil.

22 Want ook de Vader oordeelt niemand, maar heeft al het oordeel den Zoon gegeven,

23 opdat zij allen den Zoon eeren, gelijk zij den Vader eeren. Wie den Zoon niet eert, eert den Vader niet die hem gezonden heeft.

24 Voorwaar, voorwaar zeg ik u, die mijn woord hoort, en gelooft Hem die mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in de verdoemenis, maar is uit den dood overgegaan in het leven.

25 Voorwaar, voorwaar zeg ik u, de ure komt en is nu, wanneer de dooden zullen hooren de stem van den Zoon Gods, en die ze gehoord hebben, zullen leven;

26 want gelijk de Vader het leven heeft in zichzelf, alzoo heeft Hij ook den Zoon gegeven het leven te hebben in zichzelf,

27 en heeft hem macht gegeven ook gericht te houden, omdat hij des menschen Zoon is.

28 Verwondert u daar niet over; want de ure komt, in welke allen die in de graven zijn, zijne stem zullen hooren,

29 en zullen uitgaan, die het goede gedaan hebben tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben tot de opstanding der verdoemenis.

30 Ik kan van mijzelf niets doen: gelijk ik hoor, oordeel ik, en mijn oordeel is rechtvaardig; want ik zoek niet mijnen wil, maar den wil des Vaders die mij gezonden heeft.

31 Indien ik van mijzelf getuig, mijne getuigenis is niet waarachtig;

32 daar is een ander die van mij getuigt, en ik weet, dat de getuigenis welke Hij van mij getuigt, waarachtig is.

33 Gijlieden hebt tot Johannes gezonden, en hij heeft der waarheid getuigenis gegeven;

34 doch ik neem geene getuigenis van een mensch, maar dit zeg ik, opdat gijlieden zoudt behouden worden.

35 Hij was eene brandende en lichtende kaars, en gij hebt u voor een korten tijd in zijn licht willen verheugen;

36 maar ik heb eene getuigenis meerder dan die van Johannes; want de werken die mij de Vader gegeven heeft om die te verbrennen, die werken die ik doe, getuigen van mij, dat mij de Vader gezonden heeft.

37 En de Vader die mij gezonden heeft, die heeft zelf van mij getuigd: gij hebt noch zijne stem ooit gehoord, noch zijne gedaante gezien;

38 en zijn Woord hebt gij niet in u blijvende; want gij gelooft dien niet, dien Hij gezonden heeft.

39 Onderzoek de Schriften, want gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben, en die zijn het die van mij getuigen;

40 en gij wilt tot mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben.

41 Ik neem geene eer van menschen;

42 maar ik ken ulieden, dat gij de liefde Gods in uzelfen niet hebt.

43 Ik ben gekomen in den naam mijns Vaders, en gij neemt mij niet aan; zoo een ander komt in zijnen eigenen naam, dien zult gij aannemen.

44 Hoe kunt gij gelooven, gij die eer van elkander neemt, en de eer die van God alleen is, niet zoekt?

45 Meent niet dat ik u verklaagen zal bij den Vader: die u verklaagt, is Mozes, op welken gij gehoopt hebt.

46 Want indien gij Mozes geloofdet, zoo zoudt gij mij ge-

looven; want hij heeft van mij geschreven.

47 Maar zoo gij zijne schriften niet gelooft, hoe zult gij mijne woorden gelooven?

HOOFDSTUK 6.

NA dezen vertrok Jezus over de zee van Galiléa, welke is de zee van Tiberias;

2 en hem volgde eene groote schare, omdat zij zijne teekenen zagen die hij deed aan de kranken.

3 En Jezus ging op den berg, en zat aldaar neder met zijne discipelen.

4 En het Pascha, het feest der Joden, was nabij.

5 Jezus dan de oogen ophefende en ziende dat rene groote schare tot hem kwam, zeide tot Filippus: Van waar zullen wij brooden koopen, opdat dezen eten mogen?

6 (Doch dit zeide hij hem beproevende, want hij wist zelf wat hij doen zoude.)

7 Filippus antwoordde hem: Voor tweehonderd penningen brood is dezen niet genoeg, opdat een iegelijk van hen een weinig neme.

8 Een van zijne discipelen, namelijk Andréas, de broeder van Simon Petrus, zeide tot hem:

9 Hier is een jongskens dat vijf gerstebrooden heeft, en twee vischkens; maar wat zijn déze onder zoovelen?

10 En Jezus zeide: Doet de menschen nederzitten. En daar was veel gras in die plaats. Zoo zaten dan de mannen neder, omtrent vijf duizend in getal.

11 En Jezus nam de brooden, en gedaukt hebbende, deelde hij ze den discipelen uit, en de discipelen dengenen die nedergezeten waren; desgelijks ook van de vischkens, zooveel zij wilden.

12 En als zij verzadigd waren,

zeide hij tot zijne discipelen: Vergadert de overgeschotene brokken, opdat er niets verloren ga.

13 Zij vergaderden ze dan, en vulden twaalf korven met brokken van de vijf gerstebrooden, welke overgeschoten waren dengenen die gegeten hadden.

14 De menschen dan, gezien hebbende het teeken dat Jezus gedaan had, zeiden: Deze is waarlijk de Profeet die in de wereld komen zoude.

15 Jezus dan wetende dat zij zouden komen, en hem met geweld nemen, opdat zij hem Koning maakten, ontweek wederom op den berg, hijzelf alléén.

16 En als het avond geworden was, gingen zijne discipelen af naar de zee;

17 en in het schip gezään zijnde, kwamen zij over de zee naar Kapernaum. En het was alreede duister geworden, en Jezus was tot hen niet gekomen;

18 en de zee verhief zich, overmits er een groote wind waaide.

19 En als zij omtrent vijf en twintig of dertig stadien gevaren waren, zagen zij Jezus wandelende op de zee en komende bij het schip; en zij werden bevreesd.

20 Maar hij zeide tot hen: Ik ben 't, zijt niet bevreesd.

21 Zij hebben hem dan gewilliglijk in het schip genomen; en terstond kwam het schip aan het land waar zij naar toe voeren.

22 Des anderen daags de schare die aan de andere zijde der zee stond, ziende dat aldaar geen ander scheepken was dan dat ééne waar zijne discipelen ingezaan waren, en dat Jezus met zijne discipelen in dat scheepken niet was gezään, maar dat zijne discipelen alléén weggevaren waren

22 (doch daar kwamen andere scheepkens van Tiberias nabij de plaats, waar zij het brood gegeten hadden, als de Heere gedunkt had);

24 toen dan de schare zag, dat Jezus aldaar niet was noch zijne discipelen, zoo gingen zij óók in de schepen, en kwamen te Kapernaüm, zoeken de Jezus;

25 en als zij hem gevonden hadden óver de zee, zeiden zij tot hem: Rabbi, wanneer zijt gij hier gekomen?

26 Jezus antwoordde hun en zeide: Voorwaar, voorwaar zeg ik u, gij zoekt mij niet omdat gij teekenen gezien hebt, maar omdat gij van de brooden gegeten hebt en verzadigd zijt.

27 Werkt niet om de spijs die verzaat, maar om de spijs die blijft tot in het eeuwige leven, welke de Zoon des menschen ulieden geven zal; want dezen heeft God de Vader bezegeld.

28 Zij zeiden dan tot hem: Wat zullen wij doen, opdat wij de werken Gods mogen werken?

29 Jezus antwoordde en zeide tot hen: Dit is het werk Gods, dat gij gelooft in hem dien Hij gezonden heeft.

30 Zij zeiden dan tot hem: Wat teeken doet gij dan, opdat wij het mogen zien en u gelooven? Wat werkt gij?

31 Onze vaders hebben het manna gegeten in de woestijn, gelijk geschreven is: Hij gaf hun het brood uit den hemel te eten.

32 Jezus dan zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg ik u, Mozes heeft u niet gegeven het brood uit den hemel, maar mijn Vader geeft u het ware brood uit den hemel;

33 want het brood Gods is hij die uit den hemel nederdaalt, en die der wereld het leven geeft.

34 Zij zeiden dan tot hem:

Heere, geef ons altijd dit brood.

35 En Jezus zeide tot hen: Ik ben het brood des levens: die tot mij komt, zal geenszins hongeren, en die in mij gelooft, zal nimmermeer dorsten.

36 Maar ik heb u gezegd, dat gij mij ook gezien hebt, en gij gelooft niet.

37 Al wat mij de Vader geeft, zal tot mij komen, en die tot mij komt, zal ik geenszins uiterwerpen.

38 Want ik ben uit den hemel nedergedaald, niet opdat ik mijnen wil zoude doen, maar den wil desgenen die mij gezonden heeft.

39 En dit is de wil des Vaders die mij gezonden heeft, dat al wat Hij mij gegeven heeft, ik daaruit niet verliese, maar hetzelfde opwekke ten uitersten dage.

40 En dit is de wil desgenen die mij gezonden heeft, dat een iegelijk die den Zoon aanschouwt en in hem gelooft, het eeuwige leven hebbe, en ik zal hem opwekken ten uitersten dage.

41 De Joden dan murmureerden over hem, omdat hij gezegd had: Ik ben het brood dat uit den hemel nedergedaald is;

42 en zij zeiden: Is deze niet Jezus, de zoon Jozefs, wiens vader en moeder wij kennen? Hoe zegt deze dan: Ik ben uit den hemel nedergedaald?

43 Jezus dan antwoordde en zeide tot hen: Murmureert niet onder elkander.

44 Niemand kan tot mij komen, tenzij dat de Vader die mij gezonden heeft, hem trekke; en ik zal hem opwekken ten uitersten dage.

45 Daar is geschreven in de Profeten: En zij zullen allen van God geleerd zijn. Een iegelijk dan die het van den Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot mij;

46 niet dat iemand den Vader gezien heeft dan die van God is: deze heeft den Vader gezien.

47 Voorwaar, voorwaar zeg ik u, die in mij gelooft, heeft het eeuwige leven.

48 Ik ben het brood des levens.

49 Uwe vaders hebben het manna gegeten in de woestijn en zij zijn gestorven:

50 dit is het brood dat uit den hemel nederdaalt, opdat de mensch daarvan ete en niet sterfe.

51 Ik ben het levende brood dat uit den hemel nederge-daald is: zoo iemand van dit brood eet, die zal in der eeuwigheid leven; en het brood dat ik geven zal, is mijn vleesch, hetwelk ik geven zal voor het leven der wereld.

52 De Joden dan streiden onder elkander, zeggende: Hoe kan ons deze zijn vleesch te eten geven?

53 Jezus dan zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg ik ulieden, tenzij dat gij het vleesch van den Zoon des menschen eet en zijn bloed drinkt, zoo hebt gij geen leven in uzelfen.

54 Die mijn vleesch eet en mijn bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven, en ik zal hem opwekken ten uitersten dage:

55 want mijn vleesch is waarlijk spijs, en mijn bloed is waarlijk drank.

56 Die mijn vleesch eet en mijn bloed drinkt, die blijft in mij en ik in hem.

57 Gelijkerwijs mij de levende Vader gezonden heeft en ik leef door den Vader, *alzóó* die mij eet, dezelve zal leven door mij.

58 Dit is het brood dat uit den hemel nedergedaald is; niet gelijk uwe vaders het manna gegeten hebben en zijn gestorven: die dit brood eet, zal in der eeuwigheid leven.

59 Deze dingen zeide hij in de Synagoge, leerende te Kapernaüm.

60 Velen dan van zijne discipelen *dit* hoorende, zeiden: Deze rede is hard, wie kan dezelve hooren?

61 Jezus nu wetende bij zichzelf, dat zijne discipelen daarover murmureerden, zeide tot hen: Erzert ulieden dit?

62 *Wat zoude het dan zijn*, zoo zij den Zoon des menschen zaagt opvaren waar hij te voren was?

63 De geest is het die levend maakt, het vleesch is niets nut: de woorden die ik tot u spreek, zijn geest en zijn leven.

64 Maar daar zijn sommigen van ulieden die niet gelooven. Want Jezus wist van den beginne wie zij waren die niet geloofden, en wie hij was die hem verraden zoude.

65 En hij zeide: Daarom heb ik u gezegd, dat niemand tot mij komen kan, tenzij dat het hem gegeven zij van mijnen Vader.

66 Van toen af gingen velen zijner discipelen teruz, en wandelden niet meer met hem.

67 Jezus dan zeide tot de twaelve: Wilt gijlieden óók niet weggaan?

68 Simon Petrus dan antwoordde hem: Heere, tot wien zullen wij henengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens;

69 en wij hebben geloofd en bekend, dat gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.

70 Jezus antwoordde hun: Heb ik niet u twaelve uitverkoren? en één uit u is een duivel.

71 En hij zeide *dit* van Judas Simons zoon Iskariot; want deze zoude hem verraden, zijnde een van de twaelve.

HOOFDSTUK 7.

EN na dezen wandelde Jezus in Galiléa; want hij wilde in Judéa niet wandelen, omdat de Joden hem zochten te dooden.

2 En het feest der Joden, *naamelijk de loofshuttenzetting*, was nabij.

3 Zoo zeiden dan zijne broeders tot hem: Vertrek van hier en ga heenen in Judéa, opdat ook uwe discipelen uwe werken mogen aanschouwen die gij doet;

4 want niemand doet iets in 't verborgen, en zoekt zelf dat men openlijk van hem spreke. Indien gij deze dingen doet, zoo openbaar uzelfen aan de wereld.

5 Want ook zijne broeders geloofden niet in hem.

6 Jezus dan zeide tot hen: Mijn tijd is nog niet daar, maar uw tijd is altijd bereid.

7 De wereld kan ulieden niet haten, maar mij haat zij, omdat ik van dezelve getuig dat hare werken boos zijn.

8 Gaat gijlieden op tot dit feest; ik ga nog niet op tot dit feest; want mijn tijd is nog niet vervuld.

9 En als hij deze dingen tot hen gezegd had, bleef hij in Galiléa.

10 Maar als zijne broeders opgegaan waren, toen ging hij ook zelf op tot het feest, niet openlijk, maar als in 't verborgen.

11 De Joden dan zochten hem op het feest, en zeiden: Waar is hij?

12 En daar was veel gemompel van hem onder de scharen; sommigen zeiden: Hij is goed; en anderen zeiden: Neen, maar hij verleidt de schare.

13 Nochtans sprak niemand vrijmoediglijk van hem, om de de vrees der Joden.

14 Doch als het nu in het

midden van het feest was, zo ging Jezus op in den Tempel en leerde.

15 En de Joden verwonderden zich, zeggende: Hoe weet deze de Schriften, daar hij ze niet geleerd heeft?

16 Jezus antwoordde hun en zeide: Mijne lerr is de mijne niet, maar desgenen die mij gezonden heeft:

17 zoo iemand wil deszelfs wil doen, die zal van deze leer bekennen of zij uit God is, dan of ik van mijzelven spreek.

18 Die van zichzelf spreekt, zoekt zijne eigene eer; maar die de eer zoekt desgenen die hem gezonden heeft, die is waarachtig, en geen ongerechtigheid is in hem.

19 Heeft Mozes u niet de Wet gegeven? en niemand van u doet de Wet. Wat zoekt gij mij te dooden?

20 De schare antwoordde en zeide: Gij hebt den dulvel: wie zoekt u te dooden?

21 Jezus antwoordde en zeide tot hen: Eén werk heb ik gedaan, en gij verwondert u allen.

22 Daarom Mozes heeft ulieden de besnijdenis gegeven (niet dat ze uit Mozes is, maar uit de vaders), en gij besnijdt een mensch op den sabbat.

23 Indien een mensch de besnijdenis ontvangt op den sabbat, opdat de wet van Mozes niet verbroken worde, zijt gij toornig op mij, dat ik een geheel mensch gezond gemaakt heb op den sabbat?

24 Oordeelt niet naar het aanzien, maar oordeelt een rechtvaardig oordeel.

25 Sommigen dan uit die van Jeruzalem zeiden: Is deze niet dien wij zoeken te dooden?

26 En zie, hij spreekt vrijmoediglijk en zij zeggen hem niets. Zouden nu wel de oversten waarlijk weten, dat deze waarlijk is de Christus?

27 Doch van dezen weten wij

van waar hij is; maar de Christus wanneer hij komen zal, zoo zal niemand weten van waar hij is.

28 Jezus dan riep, in den Tempel leerende en zeggende: En gij kent mij, en gij weet van waar ik ben; en ik ben van mijzelfen niet gekomen, maar Hij is waarachtig die mij gezonden heeft, welken gijlieden niet kent;

29 maar ik ken Hem, want ik ben van Hem, en Hij heeft mij gezonden.

30 Zij zochten hem dan te grijpen; maar niemand sloeg de hand aan hem, want zijne ure was nog niet gekomen.

31 En velen uit de schare geloofden in hem, en zeiden: Wanneer de Christus zal gekomen zijn, zal hij ook meer teekenen doen dan die welke deze gedaan heeft?

32 De Farizeërs hoorden dat de schare dit van hem mompelde; en de Farizeërs en de Overpriesters zonden dienaren, opdat zij hem grijpen zouden.

33 Jezus dan zeide tot hen: Nog eenen kleinen tijd ben ik bij u, en ik ga henen tot den genen die mij gezonden heeft.

34 Gij zult mij zoeken en gij zult mij niet vinden, en waar ik ben, kunt gij niet komen.

35 De Joden dan zeiden tot elkander: Waar zal deze heneengaan, dat wij hem niet zullen vinden? Zal hij tot de verstrooide Grieken gaan, en de Grieken leeren?

36 Wat is dit voor een rede die hij gezegd heeft: Gij zult mij zoeken en zult mij niet vinden, en waar ik ben kunt gij niet komen?

37 En op den laatsten dag, zijnde de groote dag van het feest, stond Jezus en riep, zeggende: Zoo iemand dorst, die kome tot mij en drinke.

38 Die in mij gelooft, gelijkkerwijs de Schrift zegt, stroommen des levenden waters zul-

len uit zijn binnenste vloeien. 39 (En dit zeide hij van den Geest, denwelken ontvangen zouden die in hem gelooven; want de Heilige Geest was nog niet, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was.)

40 Velen dan uit de schare deze rede hoorende, zeiden: Deze is waarlijk de Profeet;

41 anderen zeiden: Deze is de Christus; en anderen zeiden: Zal dan de Christus uit Galiléa komen?

42 Zegt de Schrift niet, dat de Christus komen zal uit den zede Davids, en van het vlek Bethlehem, waar David was?

43 Daar werd dan tweedracht onder de schare om zijnen wil;

44 en sommigen van hen wilden hem grijpen; maar niemand sloeg de handen aan hem.

45 De dienaars dan kwamen tot de Overpriesters en Farizeërs; en die zeiden tot hen: Waarom hebt gij hem niet gebracht?

46 De dienaars antwoordden: Nooit heeft een mensch alzóó gesproken gelijk deze mensch.

47 De Farizeërs dan antwoordden hun: Zijt ook gijlieden verleid?

48 Heeft iemand uit de oversten in hem geloofd, of uit de Farizeërs?

49 Maar deze schare, die de Wet niet weet, is vervloekt.

50 Nicodémus zeide tot hen, welke des nachts tot hem gekomen was, zijnde één uit hen:

51 Oordeelt ook onze Wet den mensch, tenzij dat ze eerst van hem gehoord heeft en verstaat wat hij doet?

52 Zij antwoordden en zeiden tot hem: Zijt gij óók uit Galiléa? Onderzoek en zie, dat uit Galiléa geen Profeet opgestaan is.

53 En een iegelijk glag henen naar zijn huis.

HOOFDSTUK 8.

MAAR Jezus ging naar den Olijfberg.

2 En des morgens vroeg kwam hij wederom in den Tempel, en al het volk kwam tot hem; en nedergezeten zijnde, leerde hij hen.

3 En de Schriftgeleerden en de Farizeërs brachten tot hem eene vrouw in overspel gegrepen;

4 en haar gesteld hebbende in het midden, zeiden zij tot hem: Meester, deze vrouw is op de dand zelve gegrepen, overspel begaande;

5 en Mozes heeft ons in de Wet geboden, dat dezulken gesteenigd zullen worden: gij dan, wat zegt gij?

6 En dit zeiden zij hem verzoekende, opdat zij *iets* hadden om hem te beschuldigen. Maar Jezus nederbukkende, schreef met den vinger in de aarde.

7 En als zij hem bleven vragen, richtte hij zich op en zeide tot hen: Die van ulieden zonder zonde is, werpe het eerst den steen op haar.

8 En wederom nederbukkende, schreef hij in de aarde.

9 Maar zij *dit* hoorende, en van *haare* conscientie overtuigd zijnde, gingen uit, de één na den ander, beginnende van de oudsten tot de laatsten; en Jezus werd alléén gelaten, en de vrouw in 't midden staande.

10 En Jezus zich oprichtende, en niemand ziende dan de vrouw, zeide tot haar: Vrouw, waar zijn deze uwe beschuldigers? Heeft u niemand veroordeeld?

11 En zij zeide: Niemand, Heere. En Jezus zeide tot haar: Zoo veroordeel ik u óók niet: ga henen en zondig niet meer.

12 Jezus dan sprak wederom tot hen, zeggende: Ik ben het licht der wereld: die mij volgt,

zal in de duisternis niet wandelen, maar zal het licht des levens hebben.

13 De Farizeërs dan zeiden tot hem: Gij getuigt van uzelfen, uwe getuigenis is niet waarachtig.

14 Jezus antwoordde en zeide tot hen: Hoewel ik van mijzelfen getuig, zoo is *nochtans* mijne getuigenis waarachtig, want ik weet van waar ik gekomen ben en waar ik henenga; maar gijlieden weet niet van waar ik kom en waar ik henenna.

15 Gij oordeelt naar het vleesch, ik oordeel niemand.

16 En indien ik ook oordeel, mijn oordeel is waarachtig; want ik ben niet alléén, maar ik en de Vader die mij gezonden heeft.

17 En daar is ook in uwe Wet geschreven, dat de getuigenis van twee menschen waarachtig is:

18 Ik ben het die van mijzelfen getuig, en de Vader die mij gezonden heeft, getuigt van mij.

19 Zij dan zeiden tot hem: Waar is uw Vader? Jezus antwoordde: Gij kent noch mij, noch mijnen Vader; indien gij mij kentet, zoo zoudt gij ook mijnen Vader kennen.

20 Deze woorden sprak Jezus hij de schatkist, leerende in den Tempel; en niemand greep hem, want zijne ure was nog niet gekomen.

21 Jezus dan zeide wederom tot hen: Ik ga henen, en gij zult mij zoeken, en in uwe zonde zult gij sterven; waar ik henenga, kunt gijlieden niet komen.

22 De Joden dan zeiden: Zal hij ook zichzelf doodden, omdat hij zegt: Waar ik henenga, kunt gijlieden niet komen?

23 En hij zeide tot hen: Gijlieden zijt van beneden, ik ben van boven; gij zijt uit deze wereld, ik ben niet uit deze wereld.

24 Ik heb u dan gezegd dat gij in uwe zonden zult sterven; want indien gij niet gelooft dat ik *die* ben, gij zult in uwe zonden sterven.

25 Zij zeiden dan tot hem: Wie zijt gij? En Jezus zeide tot hen: Wat ik van den beginne alieden ook zeg.

26 Ik heb vele dingen van u te zeggen en te oordeelen; maar die mij gezonden heeft, is waarachtig, en de dingen die ik van Hem gehoord heb, dezelve spreek ik tot de wereld.

27 Zij verstonden niet dat hij hun van den Vader sprak.

28 Jezus dan zeide tot hen: Wanneer gij den Zoon des menschen zult verhoogd hebben, dan zult gij verstaan dat ik *die* ben, en dat ik van mijzelfen niets doe; maar deze dingen spreek ik gelijk mijn Vader mij geleerd heeft.

29 En die mij gezonden heeft, is met mij: de Vader heeft mij niet alléén gelaten, want ik doe altijd wat Hem behaagt; *lijkt* is.

30 Als hij deze dingen sprak, geloofden velen in hem.

31 Jezus dan zeide tot de Joden die *in* hem geloofden: Indien gijlieden in mijn woord blijft, zoo zijt gij waarlijk mijne discipelen,

32 en zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken.

33 Zij antwoordden hem: Wij zijn Abrahams zaad, en hebben nooit iemand gediend; hoe zegt gij *dan*: Gij zult vrij worden?

34 Jezus antwoordde hun: Voorwaar, voorwaar zeg ik u, een iegelijk die de zonde doet, is een dienstknecht der zonde;

35 en de dienstknecht blijft niet eeuwiglijk in het huis, de zoon blijft er eeuwiglijk.

36 Indien dan de Zoon u zal vrijgemakt hebben, zoo zult gij waarlijk vrij zijn.

37 Ik weet dat gij Abrahams zaad zijt; maar gij zoekt mij te dooden, want mijn woord heeft in u geene plaats.

38 Ik spreek wat ik bij mijnen Vader gezien heb; gij doet dan ook wat gij bij uwen vader gezien hebt.

39 Zij antwoordden en zeiden tot hem: Abraham is onze vader. Jezus zeide tot hen: Indien gij Abrahams kinderen waart, zoo zoudt gij de werken Abrahams doen;

40 maar nu zoekt gij mij te dooden, een mensch die u de waarheid gesproken heb, welke ik van God gehoord heb: dat deed Abraham niet.

41 Gij doet de werken uws vaders. Zij dan zeiden tot hem: Wij zijn niet geboren uit hoererij; wij hebben ééne Vader, *namelijk* God.

42 Jezus dan zeide tot hen: Indien God uw Vader was, zoo zoudt gij mij liefhebben; want ik ben van God nitgegaan en kom *van Hem*; want ik ben ook van mijzelfen niet gekomen, maar Hij heeft mij gezonden.

43 Waarom kent gij mijne spraak niet? *Het is* omdat gij mijn woord niet kunt hooren.

44 Gij zijt uit den vader den duivel, en wilt de begeerten uws vaders doen. Die was een menschenmoorder van den beginne, en is in de waarheid niet staande gebleven; want geen waarheid is in hem. Wanneer hij de leugen spreekt, zoo spreekt hij uit zijn eigen; want hij is een leugenaar en de vader der leugen.

45 Maar mij, omdat ik u de waarheid zeg, gelooft gij niet.

46 Wie van u overtuigt mij van zonde? En indien ik de waarheid zeg, waarom gelooft gij mij niet?

47 Die uit God is, hoort de woorden Gods; daarom hoort

gijleden niet, omdat gij uit God niet zijt.

48 De Joden dan antwoordden en zeiden tot hem: Zeggen wij niet wel, dat gij een Samaritaan zijt en den duivel hebt?

49 Jezus antwoordde: Ik heb den duivel niet, maar ik eer mijnen Vader, en gij ooteert mij.

50 Doch ik zoek mijne eer niet: daar is een die ze zoekt en oordeelt.

51 Voorwaar, voorwaar zeg ik u, zoo iemand mijn woord zal bewaard hebben, die zal den dood niet zien in der eeuwigheid.

52 De Joden dan zeiden tot hem: Nú bekenen wij dat gij den duivel hebt. Abraham is gestorven, en de Profeten, en zegt gij: Zoo iemand mijn woord bewaard zal hebben, die zal den dood niet smaken in der eeuwigheid?

53 Zijt gij meerder dan onze vader Abraham, welke gestorven is? En de Profeten zijn gestorven: wien maakt gij u zelve?

54 Jezus antwoordde: Indien ik mijzelven eer, zoo is mijne eer niets: mijn Vader is het die mij eert, welken gij zegt dat uw God is.

55 en gij kent Hem niet: maar ik ken Hem, en indien ik zeg dat ik Hem niet ken, zoo zal ik ulieden gelijk zijn, *dat is* een leugenaar; maar ik ken Hem en bewaar zijn Woord.

56 Abraham uw vader heeft met verheuging verlangd, opdat hij mijnen dag zien zoude, en hij heeft hem gezien en is verblijd geweest.

57 De Joden dan zeiden tot hem: Gij hebt nog geen vijftig jaren, en hebt gij Abraham gezien?

58 Jezus zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg ik u, eer Abraham was ben ik.

59 Zij namen dan steenen op,

dat zij ze op hem wierpen; maar Jezus verborg zich en ging uit den Tempel, gaande door het midden van hen, en ging alzoo voorbij.

HOOFDSTUK 9.

EN voorbijgaande, zag hij eenen mensch, blind van de geboorte af.

2 En zijne discipelen vroagen hem, zeggende: Rabbi, wie heeft er gezondigd, deze of zijne ouders, dat hij blind zoude geboren worden?

3 Jezus antwoordde: Noch deze heeft gezondigd noch zijne ouders; maar *dit is geschied* opdat de werken Gods in hem zouden geopenbaard worden.

4 Ik moet werken de werken desgenen die mij gezonden heeft, zoolang het dag is: de nacht komt, wanneer niemand werken kan.

5 Zoolang ik in de wereld ben, ben ik het licht der wereld.

6 Dit gezegd hebbende, spuwde hij op de aarde, en maakte slijk uit dat speeksel, en streek dat slijk op de oogen des blinden.

7 en zeide tot hem: Ga henen, wasch u in het badwater Siloam (hetwelk overgezet wordt Uitgezonden). Hij dan ging henen en wiesch zich en kwam ziende.

8 De geburen dan, en die hem te voren gezien hadden dat hij blind was, zeiden: Is deze niet die zat en bedelde?

9 Anderen zeiden: Hij is het; en anderen: Hij is hem gelijk. Hij zeide: Ik ben het.

10 Zij dan zeiden tot hem: Hoe zij u de oogen geopend?

11 Hij antwoordde en zeide: De mensch, genaamd Jezus, maakte slijk, en bestreek mijne oogen, en zeide tot mij: Ga henen naar het badwater Siloam en wasch u. En ik ging

henen en wiesch mij, en ik werd ziende.

12 Zij dan zeiden tot hem: Waar is die? Hij zeide: Ik weet het niet.

13 Zij brachten hem tot de Farizeërs, hem *namelijk* die te voren blind *gewees* was.

14 En het was sabbat als Jezus het slijk maakte en zijne oogen opende.

15 De Farizeërs dan vraagden hem ook wederom, hoe hij ziende geworden was; en hij zeide tot hen: Hij leide slijk op mijne oogen, en ik wiesch mij, en ik zie.

16 Sommigen dan uit de Farizeërs zeiden: Deze mensch is van God niet, want hij houdt den sabbat niet. Anderen zeiden: Hoe kan een mensch *die* een zondaar is, zulke teekenen doen? En daar was tweedracht onder hen.

17 Zij zeiden wederom tot den blinde: Gij, wat zegt gij van hem, dewijl hij uwe oogen geopend heeft? En hij zeide: Hij is een Profeet.

18 De Joden dan geloofden van hem niet, dat hij blind geweest was en ziende was geworden, totdat zij geroepen hadden de ouders desgenen die ziende geworden was;

19 en zij vraagden hun, zeggende: Is deze uw zoon, welken gij zegt dat blind geboren is? Hoe ziet hij dan nu?

20 Zijne ouders antwoordden hun en zeiden: Wij weten dat deze onze zoon is, en dat hij blind geboren is;

21 maar hoe hij nu ziet, weten wij niet, of wie zijne oogen geopend heeft, weten wij niet; hij heeft *zijne* ouderdom, vraagt hemzelf; hij zal van zichzelf spreken.

22 Dit zeiden zijne ouders, omdat zij de Joden vreesden; want de Joden hadden alreede te zamen een besluit gemaakt, zoo iemand hem beled Christus te zijn, dat die uit de Syna-

goge zoude geworpen worden; 23 daarom zeiden zijne ouders: Hij heeft *zijne* ouderdom, vraagt hemzelf.

24 Zij dan riepen voor de tweede maal den mensch die blind geweest was, en zeiden tot hem: Geef Gode de eer: wij weten dat deze mensch een zondaar is.

25 Hij dan antwoordde en zeide: Of hij een zondaar is, weet ik niet; één ding weet ik, dat ik blind was, en nu zie.

26 En zij zeiden wederom tot hem: Wat heeft hij u gedaan? hoe heeft hij uwe oogen geopend?

27 Hij antwoordde hun: Ik heb het u alreede gezegd en gij hebt het niet gehoord; wat wilt gij het wederom hooren? Wilt gijlieden ook zijne discipelen worden?

28 Zij gaven hem dan scheldwoorden en zeiden: Gij zijt zijn discipel, maar wij zijn Mozes' discipelen;

29 wij weten dat God tot Mozes gesproken heeft, maar van dezen weten wij niet van waar hij is.

30 De mensch antwoordde en zeide tot hen: Hierin is immers *wat* wonders, dat gij niet weet van waar hij is, en *nochtan* heeft hij mijne oogen geopend.

31 En wij weten dat God de zondaars niet hoort; maar zoo iemand godvruchtig is en zijnen wil doet, dien hoort Hij.

32 Van *alle* eeuw is het niet gehoord, dat iemand eens blind-gehorenen oogen geopend heeft.

33 Indien deze van God niet ware, hij zoude niets kunnen doen.

34 Zij antwoordden en zeiden tot hem: Gij zijt geheel in zonden geboren, en leert gij ons? En zij wierpen hem uit.

35 Jezus hoorde dat zij hem uitgeworpen hadden, en hen vindende, zeide hij tot hem: Geloofst gij in den Zoon Gods?

36 Hij antwoordde en zeide: Wie is hij, Heere, opdat ik in hem moge gelooven?

37 En Jezus zeide tot hem: En gij hebt hem gezien, en die niet u spreekt, dezelve is het.

38 En hij zeide: Ik geloof, Heere: en hij aanbad hem.

39 En Jezus zeide: Ik ben tot een oordeel in deze wereld gekomen, opdat degenen die niet zien, zien mogen, en die zien, blind worden.

40 En 'dit hoorden *eenigen* uit de Farizeërs die bij hem waren, en zeiden tot hem: Ziju wij *dan* ook blind?

41 Jezus zeide tot hen: Indien gij blind waart, zoo zoudt gij geen zonde hebben; maar nu zegt gij: Wij zien; zoo blijft dan uwe zonde.

HOOFDSTUK 10.

VOORWAAR, voorwaar zeg ik ulieden, die niet ingaat door de deur in den stal der schapen, maar van elders inkomt, die is een dief en moordenaar;

2 maar die door de deur ingaat, is een herder der schapen.

3 Dezen doet de deurwachter open, en de schapen hooren zijne stem; en hij roept zijne schapen bij name, en leidt ze uit.

4 En wanneer hij zijne schapen uitzedreven heeft, zoo gaat hij voor hen henen; en de schapen volgen hem, overmits zij zijne stem kennen;

5 maar eenen vreemde zullen zij geenszins volgen, maar zullen van hem vlieden, overmits zij de stem der vreemden niet kennen.

6 Deze gelijkenis zeide Jezus tot hen; maar zij verstonden niet wat het was dat hij tot hen sprak.

7 Jezus dan zeide wederom tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg ik u, ik ben de deur der schapen.

8 Allen, zooveel als er vóór mij zijn gekomen, zijn dieven en moordenaars; maar de schapen hebben hen niet gehoord.

9 Ik ben de deur; indien iemand door mij ingaat, die zal behouden worden, en hij zal ingaan en uitgaan, en weide vinden.

10 De dief komt niet dan opdat hij stele en slachte en verderve: ik ben gekomen, opdat zij het leven hebben en overvloed hebben.

11 Ik ben de goede Herder. De goede herder stelt zijn leven voor de schapen;

12 maar de huurling en die geen herder is, wien de schapen niet eigen zijn, ziet den wolf komen en verlaat de schapen, en vliedt, en de wolf grijpt ze en verstrooit de schapen;

13 en de huurling vliedt, overmits hij een huurling is, en heeft geene zorg voor de schapen.

14 Ik ben de goede Herder, en ik ken de mijnen en word van de mijnen gekend.

15 Gelijkerwijs de Vader mij kent, *alzo* ken ik ook den Vader; en ik stel mijn leven voor de schapen.

16 Ik heb nog andere schapen, die van dezen stal niet zijn; deze moet ik ook toebrengeu, en zij zullen mijne stem hooren, en het zal worden ééne kudde *en* één herder.

17 Daarom heeft mij de Vader lief, overmits ik mijn leven afleg, opdat ik hetzelfde wederom neme.

18 Niemand neemt hetzelfde van mij; maar ik leg het van mijzelf af: ik heb macht hetzelfde af te leggen en heb macht hetzelfde weder te nemen; dit gebod heb ik van mijnen Vader ontvangen.

19 Daar werd dan wederom tweedracht onder de Joden om dezzer woorden wil;

20 en velen van hen zeiden:

Hij heeft den duivel en is uitzinnig; wat hoort gij hem?

21 Anderen zeiden: Dit zijn geen woorden eens bezetenen; kan ook de duivel der blinden oogen openen?

22 En het was het feest der vernieuwing des Tempels te Jeruzalem, en het was winter;

23 en Jezus wandelde in den Tempel, in het voorhof Salomo's.

24 De Joden dan omringden hem, en zeiden tot hem: Hoe lang houdt gij onze ziel op? Indien gij de Christus zijt, zeg het ons vrijuit.

25 Jezus antwoordde hun: Ik heb het u gezegd, en gij gelooft het niet. De werken die ik doe in den naam mijns Vaders, die getuigen van mij;

26 maar gijlieden gelooft niet, want gij zijt niet van mijne schapen, gelijk ik u gezegd heb.

27 Mijne schapen hooren mijne stem, en ik ken dezelve, en zij volgen mij,

28 en ik geef hun het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit mijne hand rukken.

29 Mijn Vader die ze mij gegeven heeft, is meerder dan allen, en niemand kan ze rukken uit de hand mijns Vaders.

30 Ik en de Vader zijn één.

31 De Joden dan namen wederom steenen op om hem te steenigen.

32 Jezus antwoordde hun: Ik heb u vele treffelijke werken getoond van mijnen Vader: om welk werk van die steenigt gij mij?

33 De Joden antwoordden hem, zeggende: Wij steenigen u niet over *eenig* goed werk, maar over *godslastering*, en omdat gij een mensch zijnde, uzelfen God maakt.

34 Jezus antwoordde hun: Is er niet geschreven in uwe Wet: Ik heb gezegd: Gij zijt goden?

35 Indien *de Wet* die goden genaamd heeft tot welke het Woord Gods geschied is, en de Schrift niet kan gebroken worden,

36 zegt gijlieden *tot mij*, dien de Vader geheiligt en in de wereld gezonden heeft: Gij lastert *God*, omdat ik gezegd heb: Ik ben Gods Zoon?

37 Indien ik niet doe de werken mijns Vaders, zoo gelooft mij niet;

38 maar indien ik ze doe, en zoo gij mij niet gelooft, zoo gelooft de werken; opdat gij moogt bekennen en gelooven dat de Vader in mij is, en ik in Hem.

39 Zij zochten dan wederom hem te grijpen, en hij ontging uit hunne hand.

40 En hij ging wederom over den Jordaan, tot de plaats waar Johannes eerst doopte, en hij bleef aldaar.

41 En velen kwamen tot hem en zeiden: Johannes deed wel geen teeken, maar alles wat Johannes van dezen zeide, was waar.

42 En velen geloofden aldaar in hem.

HOOFDSTUK 11

EN daar was een zeker *man* krank, genaamd Lazarus, van Bethanië, uit het vlek van Maria en hare zuster Martha.

2 (Maria nu was degene die den Heere gezalfd heeft met zalf, en zijne voeten afgedroogd heeft met hare haren; welker broeder Lazarus krank was.)

3 Zijne zusters dan zonden tot hem, zeggende: Heere, zie, dien gij liefhebt, is krank.

4 En Jezus dat hoorende, zeide: Deze krankheid is niet tot den dood, maar ter heerlijkheid Gods, opdat de Zoon Gods door dezelve verheerlijkt worde.

5 Jezus nu had Martha en

hare zuster en Lazarus lief.
6 Als hij dan gehoord had dat hij krank was, toen bleef hij *nog* twee dagen in de plaats waar hij was.

7 Daarna zeide hij verder tot de discipelen: Laat ons wederom naar Judéa gaan.

8 De discipelen zeiden tot hem: Rabbi, de Joden hebben u nu *oudwagt* gezocht te steenigen, en gaat gij wederom derwaarts?

9 Jezus antwoordde: Zijn er niet twaalf uren in den dag? Indien iemand in den dag wandelt, zoo stoot hij zich niet, overmits hij het licht dezer wereld ziet;

10 maar indien iemand in den nacht wandelt, zoo stoot hij zich, overmits het licht in hem niet is.

11 Dit sprak hij, en daarna zeide hij tot hen: Lazarus onze vriend slaapt, maar ik ga henen om hem uit den slaap op te wekken.

12 Zijne discipelen dan zeiden: Heere, indien hij slaapt zoo zal hij gezond worden.

13 Doch Jezus had gesproken van zijnen dood; maar zij meenden dat hij sprak van de rust des slaaps.

14 Toen zeide dan Jezus tot hen vrijuit: Lazarus is gestorven.

15 en ik ben blijde om uwentwil dat ik daar niet geweest ben, opdat gij gelooven moogt; doch laat ons tot hem gaan.

16 Thomas dan, genaamd Didymus, zeide tot *zijne* medediscipelen: Laat ons ook gaan, opdat wij met hem sterven.

17 Jezus dan gekomen zijnde, vond dat hij nu vier dagen in het graf geweest was.

18 (Bethanie nu was nabij Jeruzalem, omtrent vijftien stadiën van daar.)

19 En velen uit de Joden waren gekomen tot Martha en Maria, opdat zij haar vertroosten zouden over haren broeder.

20 Martha dan, als zij hoorde dat Jezus kwam, ging hem te gemoet; doch Maria bleef in huis zitten.

21 Zoo zeide Martha dan tot Jezus: Heere, waart gij hier geweest, zoo ware mijn broeder niet gestorven;

22 maar ook nu weet ik, dat alles wat gij van God begeeren zult, God het u geven zal.

23 Jezus zeide tot haar: Uw broeder zal wederopstaan.

24 Martha zeide tot hem: Ik weet dat hij opstaan zal in de opstanding ten laatsten dage.

25 Jezus zeide tot haar: Ik ben de opstanding en het leven: die in mij gelooft zal leven, al ware hij ook gestorven;

26 en een iegelijk die leeft, en in mij gelooft, zal niet sterven in der eeuwigheid: gelooft gij dat?

27 Zij zeide tot hem: Ja, Heere, ik heb geloofd dat gij zijt de Christus, de Zoon Gods die in de wereld komen zoude.

28 En dit gezegd hebbende, ging zij henen, en riep Maria hare zuster heimelijk, zeggende: De Meester is daar, en hij roept u.

29 Deze als zij *dat* hoorde, stond haastelijk op en ging tot hem.

30 (Jezus nu was nog in het vlek niet gekomen, maar was in de plaats waar hem Martha te gemoet gekomen was.)

31 De Joden dan die met haar in het huis waren en haar vertroostten, ziende Maria dat zij haastelijk opstond en uitging, volgden haar, zeggende: Zij gaat naar het graf, opdat zij aldaar weene.

32 Maria dan als zij kwam waar Jezus was, en hem zag, viel aan zijne voeten, zeggende tot hem: Heere, indien gij hier geweest waart, zoo ware mijn broeder niet gestorven.

33 Jezus dan als hij haar zag weenen, en de Joden die met haar kwamen, *ook* weenen,

werd zeer bewogen in den geest en ontroerde zichzelf.

34 en zeide: Waar hebt gij hem gelegd? Zij zeiden tot hem: Heere, kom en zie het.

35 Jezus weende.

36 De Joden dan zeiden: Zie, hoe lief hij hem had.

37 En sommigen uit hen zeiden: Kon hij, die de oogen des blinden geopend heeft, niet maken dat ook deze niet gestorven ware?

38 Jezus dan wederom in zichzelf zeer bewogen zijnde, kwam tot het graf: en het was eene spelouk, en een steen was daarop gelegd.

39 Jezus zeide: Neemt den steen weg. Martha, de zuster des gestorvenen, zeide tot hem: Heere, hij rickt nu al, want hij heeft vier dagen *aldaar gelegen*.

40 Jezus zeide tot haar: Heb ik u niet gezegd, dat zoo gij gelooft, gij de heerlijkheid Gods zien zult?

41 Zij namen dan den steen weg, waar de gestorvene lag: en Jezus hief de oogen opwaarts en zeide: Vader, ik dank U dat Gij mij gehoord hebt.

42 Doch ik wist dat Gij mij altijd hoort; maar om der schare wil die rondom staat, heb ik *dit* gezegd, opdat zij zouden gelooven dat Gij mij gezonden hebt.

43 En als hij dit gezegd had, riep hij met groote stem: Lazarus, kom uit!

44 En de gestorvene kwam uit, gebonden aan handen en voeten met grafdoeken, en zijn aangezicht was omwonden met eenen zwetdoek. Jezus zeide tot hen: Ontbindt hem en laat hem heengaan.

45 Velen dan uit de Joden die tot Maria gekomen waren, en aanschouwd hadden hetgeen Jezus gedaan had, geloofden in hem;

46 maar sommigen van hen gingen tot de Farizeërs, en

zeiden tot hen hetgeen Jezus gedaan had.

47 De Overpriesters dan en de Farizeërs vergaderden den Rand, en zeiden: Wat zullen wij doen? Want deze mensch doet vele teekenen.

48 Indien wij hem alzoo laten *geworden*, zij zullen allen in hem gelooven, en de Romeinen zullen komen en wegnemen beide onze plaats en volk.

49 En één uit hen, *naamelijk* Kajafas, die dat jaar Hoogepriester was, zeide tot hen: Gij verstaat niets,

50 en gij bedenkt niet dat het ons nut is, dat één mensch sterve voor het volk, en het geheele volk niet verloren ga.

51 En dit zeide hij niet uit zichzelf, maar zijnde Hoogepriester van dat jaar profeteerde hij dat Jezus sterven zoude voor het volk;

52 en niet alleen voor het volk, maar opdat hij ook de kinderen Gods, die verstrooid waren, tot één zoude vergaderen.

53 Van dien dag dan af berandslaagden zij te zamen, dat zij hem dooden zouden.

54 Jezus dan wandelde niet meer vrijelijk onder de Joden, maar ging van daar naar het land bij de woestijn, naar de stad genaamd Efraïm, en verkeerde aldaar met zijne discipelen.

55 En het Pascha der Joden was nabij, en velen uit dat land gingen op naar Jeruzalem vóór het Pascha, opdat zij zichzelf reinigden.

56 Zij zochten dan Jezus, en zeiden onder elkander, staande in den Tempel: Wat dunkt u? *Dunkt u* dat hij niet komen zal tot het feest?

57 De Overpriesters nu en de Farizeërs hadden een gebod gegeven, dat zoo iemand wist waar hij was, hij het zoude te kennen geven, opdat zij hem mochten vangen.

HOOFDSTUK 12.

JEZUS dan kwam zes dagen vóór het Pascha te Bethanië, waar Lazarus was, die gestorven was geweest, welken hij opgewekt had uit de dooden.

2 Zij bereidden hem dan aldaar een avondmaal, en Martha diende; en Lazarus was een van degenen die met hem aanzaten.

3 Maria dan genomen hebbende een pond zalf van onverscheten zeer kostelijken nardus, heeft de voeten van Jezus gezalfd, en met hare haren zijne voeten afgedroogd; en het huis werd vervuld van den reuk der zalf.

4 Zoo zeide dan één van zijne discipelen, *namelijk* Judas Simons zoon Iskariot, die hem verraden zoude:

5 Waarom is deze zalf niet verkocht voor driehonderd penningen, en den armen gegeven?

6 En dit zeide hij niet omdat hij bezorgd was voor de armen, maar omdat hij een dief was, en de beurs had, en droeg hetgeen gegeven werd.

7 Jezus dan zeide: Laat af van haar: zij heeft dit bewaard tegen den dag mijner begrafenis.

8 Want de armen hebt gijlieden altijd met u, maar mij hebt gij niet altijd.

9 Eene groote schare dan der Joden verstond dat hij aldaar was; en zij kwamen niet alleen om Jezus' wil, maar opdat zij ook Lazarus zouden zien, dien hij uit de dooden opgewekt had.

10 En de Overpriesters be-randslaadden dat zij ook Lazarus dooden zouden;

11 want velen van de Joden geloofden in Jezus.

12 Des anderen dags eene groote schare die tot het feest

gekomen was, hoorende dat Jezus naar Jeruzalem kwam,

13 namen de takken van palm-boomen, en gingen uit hem te ontmoet, en riepen: Hosanna, gezegend is hij die komt in den naam des Heeren, *hij die is de Koning Israëls!*

14 En Jezus vond eenen jongen ezels en zat daarop, gelijk geschreven is:

15 Vrees niet, gij dochter Sions: zie, uw Koning komt, zittende op het veulen eener ezelin.

16 Doch dit verstonden zijne discipelen in 't eerst niet; maar als Jezus verheerlijkt was, toen werden zij indachtig dat dit van hem geschreven was, en *dat* zij hem dit gedaan hadden.

17 De schare dan die met hem was, getuigde dat hij Lazarus uit het graf geroepen en hem uit de dooden opgewekt had.

18 Daarom ging ook de schare hem te ontmoet, overmits zij gehoord had, dat hij dat teeken gedaan had.

19 De Farizeërs dan zeiden onder elkander: Ziet zij *wel* dat gij gansch niet vordert? Zie, de *geheele* wereld gaat hem na.

20 En daar waren sommige Grieken, uit degenen die opgekomen waren, opdat zij op het feest zouden aanbidden:

21 dezen dan gingen tot Filippus die van Bethsaida in Galiléa was, en baden hem, zeggende: Heere, wij wilden Jezus *wel* zien.

22 Filippus kwam en zeide het Andréas, en Andréas en Filippus wederom zeiden het Jezus.

23 Maar Jezus antwoordde hun, zeggende: De ure is gekomen, dat de Zoon des menschen zal verheerlijkt worden,

24 Voorwaar, voorwaar zeg ik u, indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zoo blijft hetzelve alléén; maar

indien het sterft, zoo brengt het veel vrucht voort.

25 Die zijn leven lief heeft, zal hetzelfde verliezen; en die zijn leven haat in deze wereld, zal hetzelfde bewaren tot het eeuwige leven.

26 Zoo iemand mij dient, die volge mij, en waar ik ben, aldaar zal ook mijn dienaar zijn. En zoo iemand mij dient, de Vader zal hem eeren.

27 Nu is mijne ziel ontroerd, en wat zal ik zeggen? Vader, verlos mij uit deze ure? Maar hierom ben ik in deze ure gekomen.

28 Vader, verheerlijk uwen naam. Daar kwam dan eene stem uit den hemel, *zeggende*: En Ik heb hem verheerlijkt, en Ik zal hem wederom verheerlijken.

29 De schare dan die daar stond en *dit* hoorde, zeide dat er een donderslag geschied was; anderen zeiden: Een Engel heeft tot hem gesproken.

30 Jezus antwoordde en zeide: Niet om mijnentwil is deze stem geschied, maar om uwentwil.

31 Nu is het oordeel dezer wereld: nu zal de overste dezer wereld buitengeworpen worden;

32 en Ik, zoo wanneer ik van de aarde zal verhoogd zijn, zal ze allen tot mij trekken.

33 (En dit zeide hij, beteekenende hoedanigen dood hij sterven zoude.)

34 De schare antwoordde hem: Wij hebben uit de Wet gehoord dat de Christus blijft in der eeuwigheid; en hoe zegt gij dat de Zoon des menschen moet verhoogd worden? Wie is deze Zoon des menschen?

35 Jezus dan zeide tot hen: Nog eenen kleinen tijd is het licht bij ulieden; wandelt terwijl gij het licht hebt, opdat de duisternis u niet bevangt; en die in de duisternis wandelt, weet niet waar hij heen gaat.

36 Terwijl zij het licht hebt, gelooft in het licht, opdat gij kinderen des lights moogt zijn. Deze dingen sprak Jezus, en weggaande, verborg hij zich van hen.

37 En hoewel hij zoovele teekenen voor hen gedaan had, *nochtans* geloofden zij in hem niet.

38 opdat het woord van Jesaja den Profeet vervuld wierd, dat hij gesproken heeft: Heere, wie heeft onze prediking geloofd, en wien is de arm des Heeren geopenbaard?

39 Daarom konden zij niet gelooven, dewijl Jesaja wederom gezegd heeft:

40 Hij heeft hunne oogen verblind en hun hart verhard, opdat zij met de oogen niet zien, en met het hart *niet* verstaan, en zij bekeerd worden, en Ik hen geneeze.

41 Dit zeide Jesaja, toen hij zijne heerlijkheid zag en van hem sprak.

42 Nochtans geloofden ook zelfs velen uit de oversten in hem; maar om der Farizeërs wil beleden zij het niet, opdat zij uit de Synagoge niet zonden geworpen worden;

43 want zij hadden de eer der menschen lief, meer dan de eer Gods.

44 En Jezus riep en zeide: Die in mij gelooft, gelooft in mij niet, maar in dengenen die mij gezonden heeft;

45 en die mij ziet, die ziet dengenen die mij gezonden heeft.

46 Ik ben een licht, in de wereld gekomen, opdat een iegelijk die in mij gelooft, in de duisternis niet blijve.

47 En indien iemand mijne woorden gehoord en niet gelooft zal hebben, ik oordeel hem niet; want ik ben niet gekomen opdat Ik de wereld oordeele, maar opdat ik de wereld zalig make.

48 Die mij verwerpt en mijne woorden niet ontvangt, heeft

die hem oordeelt: het woord dat ik gesproken heb, dat zal hem oordeelen ten laetsten dage.

49 Want ik heb uit mijzelven niet gesproken; maar de Vader die mij gezonden heeft, die heeft mij een gebod gegeven, wat ik zeggen zal en wat ik spreken zal.

50 En ik weet dat zijn gebod het eeuwige leven is. Hetgeen ik dan spreek, dat spreek ik alzoo gelijk mij de Vader gezegd heeft.

HOOFDSTUK 13.

EN vóór het feest van het Pascha, Jezus wetende dat zijne ure gekomen was, dat hij uit deze wereld zonde overgaan tot den Vader, alzoo hij de zijnen die in de wereld waren, liefgehad had, zoo heeft hij ze liefgehad tot den einde.

2 En als het avondmaal gedaan was (toen nu de duivel in het hart van Judas Simons zoon Iskariot gegeven had dat hij hem verraden zoude),

3 Jezus wetende dat de Vader hem alle dingen in de handen gegeven had, en dat hij van God uitgegaan was en tot God henenging,

4 stond op van het avondmaal, en leide zijne kleederen af, en nemende een linnen doek, omgordde zichzelve;

5 daarna goot hij water in het bekken, en begon de voeten der discipelen te wasschen, en af te drogen met den linnen doek waarmee hij omgord was.

6 Hij dan kwam tot Simon Petrus, en die zeide tot hem: Heere, zult gij mij de voeten wasschen?

7 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Wat ik doe, weet gij nú niet, maar gij zult het na dezen verstaan.

8 Petrus zeide tot hem: Gij zult mijne voeten niet was-

schen in der eeuwigheid. Jezus antwoordde hem: Indien ik u niet wasch, gij hebt geen deel met mij.

9 Simon Petrus zeide tot hem: Heere, niet alleen mijne voeten, maar ook de handen en het hoofd.

10 Jezus zeide tot hem: Die gewasschen is heeft niet van noode dan de voeten te wasschen, maar is geheel rein; en zijlieden zijt rein, doch niet allen.

11 Want hij wist wie hem verraden zoude; daarom zeide hij: Gij zijt niet allen rein.

12 Als hij dan hunne voeten gewasschen en zijne kleederen genomen had, zat hij wederom aan, en zeide tot hen: Verstaant gij wat ik ulieden gedaan heb?

13 Gij heet mij Meester en Heere, en gij zegt wel, want ik ben het.

14 Indien dan ik, de Heere en de Meester, uwe voeten gewasschen heb, zoo zijt gij ook schuldig elkanders voeten te wasschen;

15 want ik heb u een exempel gegeven, opdat zelijkerwijs ik u gedaan heb, zijlieden sók doet.

16 Voorwaar, voorwaar zeg ik u, een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer, noch een gezant meerder dan die hem gezonden heeft.

17 Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij zoo gij dezelve doet.

18 Ik zeg niet van u allen: ik weet welken ik uitverkoren heb; maar *dit geschiedt* opdat de Schrift vervuld worde: Die met mij het brood eet, heeft tegen mij zijne verzenen opgeheven.

19 Van nu aan zeg ik het ulieden eer het geschied is, opdat wanneer het geschied zal zijn, zij gelooven moogt dat ik het ben.

20 Voorwaar, voorwaar zeg ik

u, zoo ik iemand zend, wie *die* ontvangt, die ontvangt mij; en wie mij ontvangt, die ontvangt Hem die mij gezonden heeft.

21 Jezus deze dingen gezegd hebbende, werd ontroerd in den geest, en betuigde en zeide: Voorwaar, voorwaar ik zeg u, dat één van ulieden mij zal verraden.

22 De discipelen dan zagen op elkander, twijfelende van wien hij *dat* zeide.

23 En één van zijne discipelen was aanzittende in den schoot van Jezus, welken Jezus liefhad.

24 Simon Petrus dan wenkte dezen dat hij vragen zoude, wie hij toch was van welken hij *dit* zeide.

25 En deze vallende op de borst van Jezus, zeide tot hem: Heere, wie is het?

26 Jezus antwoordde: Déze is het, wien ik de bete, als ik ze ingedoopt heb, geven zal. En als hij de bete ingedoopt had, gaf hij ze aan Judas Simons *zoon* Iskariot.

27 En na de bete, toen voer de satan in hem. Jezus dan zeide tot hem: Wat gij doet, doe het haastelijk.

28 En dit verstond niemand dergenen die aanzaten, waartoe hij hem *dat* zeide;

29 want sommigen meenden, dewijl Judas de beurs had, dat hem Jezus zeide: Koop hetgeen wij van noode hebben tot het feest; of dat hij den armen wat geven zoude.

30 Hij dan de bete genomen hebbende, ging terstond uit; en het was nacht.

31 Als hij dan uitgegaan was, zeide Jezus: Nu is de Zoon des menschen verheerlijkt, en God is in hem verheerlijkt.

32 Indien God in hem verheerlijkt is, zoo zal ook God hem verheerlijken in zichzelf, en lijf zal hem terstond verheerlijken.

33 Kinderkens, nog eenen kleinen *tijd* ben ik bij u. Gij zult mij zoeken, en gelijk ik den Joden gezegd heb: Waar ik henenga, kunt gij niet komen, *alzo* zeg ik ulieden nu ook.

34 Een nieuw gebod geef ik u, dat gij elkander lief hebt; gelijk ik u liefgehad heb, dat ook gij elkander liefhebt.

35 Hieraan zullen zij allen erkennen dat zij mijne discipelen zijt, zoo gij liefde hebt onder elkander.

36 Simon Petrus zeide tot hem: Heere, waar zaat gij henen? Jezus antwoordde hem: Waar ik henenga, kunt gij mij nu niet volgen, maar gij zult mij nomaals volgen.

37 Petrus zeide tot hem: Heere, waarom kan ik u nu niet volgen? Ik zal mijn leven voor u zetten.

38 Jezus antwoordde hem: Zult gij uw leven voor mij zetten? Voorwaar, voorwaar zeg ik u, de haan zal niet kraaien, totdat gij mij driemaal verloofend zult hebben.

HOOFDSTUK 14.

UW hart worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in mij.

2 In het huis mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zoo zoude ik het u gezegd hebben; ik ga henen om u plaats te bereiden.

3 En zoo wanneer ik henen zal gegaan zijn en u plaats zal bereid hebben, zoo kom ik weder en zal u tot mij nemen, opdat gij ook zijn moogt waar ik ben.

4 En waar ik henenga, weet gij, en den weg weet gij.

5 Thomas zeide tot hem: Heere, wij weten niet waar gij henengaat, en hoe kunnen wij den weg weten?

6 Jezus zeide tot hem: Ik ben de weg, en de waarheid, en

het leven: niemand komt tot den Vader dan door mij.

7 Indien gijlieden mij gekend hadt, zoo zoudt gij ook mijnen Vader gekend hebben; en van nu aan kent gij Hem en hebt Hem gezien.

8 Filippus zeide tot hem: Heere, toon ons den Vader, en het is ons genoeg.

9 Jezus zeide tot hem: Ben ik zoo langen tijd met ulieden, en hebt gij mij niet gekend, Filippus? Die mij gezien heeft, die heeft den Vader gezien; en hoe zegt gij: Toon ons den Vader?

10 Geloofst gij niet dat ik in den Vader *bea*, en de Vader in mij is? De woorden die ik tot ulieden spreek, spreek ik van mijzelven niet, maar de Vader die in mij blijft, die doet de werken.

11 Geloofst mij dat ik in den Vader *bea*, en de Vader in mij is; en indien niet, zoo geloofst mij om de werken zelve.

12 Voorwaar, voorwaar zeg ik ulieden, die in mij geloofst, de werken die ik doe, zal hij ook doen, en zal meerdere doen dan deze; want ik ga henen tot mijnen Vader,

13 en zoo wat gij begeeren zult in mijnen naam, dat zal ik doen, opdat de Vader in den Zoon verheerlijkt worde.

14 Zou gij iets begeeren zult in mijnen naam, ik zal het doen.

15 Indien gij mij liefhebt, zoo bewaart mijne geboden:

16 en ik zal den Vader bidden, en Hij zal u eenen anderen Trooster geven, opdat hij bij u blijve in der eeuwigheid,

17 *namelijk* den Geest der waarheid, welken de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet hem niet en kent hem niet; maar gij kent hem, want hij blijft bij ulieden en zal in u zijn.

18 Ik zal u geene weezen laten, ik kom *weeder* tot u.

19 Nog eenen kleinen *tijd* en de wereld zal mij niet meer zien; maar gij zult mij zien, want ik leef en gij zult leven.

20 In dien dag zult gij bekenen dat ik in mijnen Vader *bea*, en gij in mij, en ik in u.

21 Die mijne geboden heeft en dezelve bewaart, die is het die mij liefheeft; en die mij liefheeft, zal van mijnen Vader geliefd worden; en ik zal hem liefhebben, en ik zal mijzelven aan hem openbaren.

22 Judas, niet de Iskariot, zeide tot hem: Heere, wat is het, dat gij uzelfen aan ons zult openbaren en niet aan de wereld?

23 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Zoo iemand mij liefheeft, die zal mijn woord bewaren; en mijn Vader zal hem liefhebben, en wij zullen tot hem komen en zullen woning bij hem maken.

24 Die mij niet liefheeft, die bewaart mijne woorden niet; en het woord dat gijlieden hoort, is het mijne niet, maar des Vaders die mij gezonden heeft.

25 Deze dingen heb ik tot u gesproken, bij u blijvende:

26 maar de Trooster, de Heilige Geest, welken de Vader zenden zal in mijnen naam, die zal u alles leeren, en zal u indachtig maken alles wat ik u gezegd heb.

27 Vrede laat ik u, mijnen vrede geef ik u: niet gelijkewijs de wereld hem geeft, geef ik *hem* u. Uw hart worde niet ontroerd en zij niet versagd.

28 Gij hebt gehoord dat ik tot u gezegd heb: Ik ga henen en kom *weeder* tot u. Indien gij mij liefhadt, zoo zoudt gij u verblijden omdat ik gezegd heb: Ik ga henen tot den Vader; want mijn Vader is meerder dan ik.

29 En nu heb ik het u gezegd eer het geschied is, opdat wan-

neer het geschied zal zijn, gij gelooven moogt.

30 Ik zal niet veel meer met u spreken; want de overste dezer wereld komt, en heeft aan mij niets;

31 maar opdat de wereld wete dat ik den Vader liefheb, en alzoo doe gelijkerwijs mij de Vader geboden heeft: staat op, laat ons van hier gaan.

HOOFDSTUK 15.

IK ben de ware wijnstok, en mijn Vader is de landman.

2 Alle rank die in mij geen vrucht draagt, die neemt Hij weg, en alle die vrucht draagt, die reinigt Hij, opdat zij meer vrucht drage.

3 Gijlieden zijt nu rein om het woord dat ik tot u gesproken heb:

4 blijft in mij, en ik in u. Gelijkerwijs de rank geen vrucht kan dragen van zichzelf, zoo zij niet in den wijnstok blijft, alzoo ook gij niet, zoo gij in mij niet blijft.

5 Ik ben de wijnstok en gij de ranken: die in mij blijft, en ik in hem, die draagt veel vrucht; want zonder mij kunt gij niets doen.

6 Zoo iemand in mij niet blijft, die is buitengeworpen gelijkerwijs de rank, en is verdord; en men vergadert dezelve, en men werpt ze in 't vuur, en zij worden verbrand.

7 Indien gij in mij blijft en mijne woorden in u blijven, zoo wat gij wilt, zult gij begeeren, en het zal u geschieden.

8 Hierin is mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt; en gij zult mijne discipelen zijn.

9 Gelijkerwijs de Vader mij liefgehad heeft, heb ik ook u liefgehad: blijft in deze mijne liefde.

10 Indien gij mijne geboden bewaart, zoo zult gij in mijne liefde blijven, gelijkerwijs ik

de geboden mijns Vaders bewaard heb en blijf in zijne liefde.

11 Deze dingen heb ik tot u gesproken opdat mijne blijdschap in u blijve, en uwe blijdschap vervuld worde.

12 Dit is mijn gebod, dat gij elkander liefhebt, gelijkerwijs ik u liefgehad heb.

13 Niemand heeft meerder liefde dan deze, dat iemand zijn leven zette voor zijne vrienden.

14 Gij zijt mijne vrienden, zoo gij doet wat ik u gebied.

15 Ik heet u niet meer dienstknechten, want de dienstknecht weet niet wat zijn heer doet; maar ik heb u vrienden genoemd; want al wat ik van mijnen Vader gehoord heb, dat heb ik u bekendgemaakt.

16 Gij hebt mij niet uitverkoren, maar ik heb u uitverkoren, en ik heb u gesteld dat gij zoudt heengaan en vrucht dragen, en dat uwe vrucht blijve; opdat zoo wat gij van den Vader begeeren zult in mijnen naam, Hij u dat geve.

17 Dit gebied ik u, opdat gij elkander liefhebt.

18 Indien u de wereld haat, zoo weet dat zij mij eer dan u gehaat heeft.

19 Indien gij van de wereld waart, zoo zoude de wereld het hare liefhebben; doch omdat gij van de wereld niet zijt, maar ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld.

20 Gedenkt het woord dat ik u gezegd heb: Een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer. Indien zij mij vervolgd hebben, zij zullen ook u vervolgen; indien zij mijn woord bewaard hebben, zij zullen ook het uwe bewaren.

21 Maar alle deze dingen zullen zij u doen om mijns naams wil, omdat zij Hem niet kennen die mij gezonden heeft.

22 Indien ik niet gekomen

was en tot hen gesproken had, zij hadden geen zonde; maar nu hebben zij geen voorwendsel voor hunne zonde.

23 Die mij haat, die haat ook mijnen Vader.

24 Indien ik de werken onder hen niet had gedaan, die niemand anders gedaan heeft, zij hadden geen zonde; maar nu hebben zij ze gezien, en beiden mij en mijnen Vader gehaat.

25 Maar *dit geschiedt* opdat het woord vervuld worde dat in hunne Wet geschreven is: Zij hebben mij zonder oorzaak gehaat.

26 Maar wanneer de Trooster zal gekomen zijn, dien ik u zenden zal van den Vader, *naamlijk* de Geest der waarheid die van den Vader uitgaat, die zal van mij getuigen;

27 en gij zult ook getuigen, want gij zijt van den beginne met mij geweest.

HOOFDSTUK 16.

DEZE dingen heb ik tot u gesproken, opdat gij niet geërgerd wordt.

2 Zij zullen u uit de Synagogen werpen; ja, de ure komt, dat een iegelijk die u zal dooden, zal meenen Gode eenen dienst te doen.

3 En deze dingen zullen zij u doen, omdat zij den Vader niet gekend hebben noch mij.

4 Maar deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat wanneer de ure zal gekomen zijn, zij aan dezelve moogt gedenken dat ik ze u gezegd heb. Doch deze dingen heb ik u van den beginne niet gezegd, omdat ik bij ulieden was;

5 en nu ga ik heen tot denzen die mij gezonden heeft, en niemand van u vraagt mij: Waar gaat gij heen?

6 Maar omdat ik deze dingen tot u gesproken heb, zoo heeft

de droefheid uw hart vervuld.

7 Doch ik zeg u de waarheid, het is u nut dat ik wega; want indien ik niet wega, zoo zal de Trooster tot u niet komen; maar indien ik heenga, zoo zal ik hem tot u zenden.

8 En die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel;

9 van zonde, omdat zij in mij niet gelooven;

10 en van gerechtigheid, omdat ik tot mijnen Vader heenga, en gij zult mij niet meer zien;

11 en van oordeel, omdat de overste dezer wereld geoordeeld is.

12 Nog vele dingen heb ik u te zeggen, doch gij kunt die nu niet dragen;

13 maar wanneer die zal gekomen zijn, *naamlijk* de Geest der waarheid, hij zal u in al de waarheid leiden; want hij zal van zichzelf niet spreken, maar zoo wat hij zal gehoord hebben, zal hij spreken, en de toekomstige dingen zal hij u verkondigen.

14 Die zal mij verheerlijken; want hij zal 't uit het mijne nemen, en zal 't u verkondigen.

15 Al wat de Vader heeft, is het mijne; daarom heb ik gezegd dat hij 't uit het mijne zal nemen en u verkondigen.

16 Eenen kleinen *tijd* en gij zult mij niet zien, en wederom eenen kleinen *tijd* en gij zult mij zien; want ik ga heen tot den Vader.

17 *Sommigen* dan uit zijne discipelen zeiden tot elkander: Wat is dit dat hij tot ons zegt: Eenen kleinen *tijd* en gij zult mij niet zien, en wederom eenen kleinen *tijd* en gij zult mij zien; en: Want ik ga heen tot den Vader?

18 Zij zeiden dan: Wat is dit

dat hij zegt? Eenen kleinen *tijd*? Wij weten niet wat hij zegt.

19 Jezus dan bekende dat zij hem wilden vragen, en zeide tot hen: Vraagt gij daarvan onder elkander, dat ik gezegd heb: Eenen kleinen *tijd* en gij zult mij niet zien, en wederom eenen kleinen *tijd* en gij zult mij zien?

20 Voorwaar, voorwaar ik zeg u, dat gij zult schreien en klaaglijk weenen, maar de wereld zal zich verblijden; en gij zult bedroefd zijn, maar uwe droefheid zal tot blijdschap worden.

21 Eene vrouw wanneer zij baart, heeft droefheid, dewijl hare ure gekomen is; maar wanneer zij het kindeken gebaard heeft, zoo gedenkt zij de benauwdheid niet meer, om de blijdschap dat een mensch ter wereld geboren is.

22 En gij dan hebt nu wel droefheid, maar ik zal u wederzien, en uw hart zal zich verblijden, en niemand zal uwe blijdschap van u wegnemen:

23 en in dien dag zult gij mij niets vragen. Voorwaar, voorwaar ik zeg u, al wat gij den Vader zult bidden in mijnen naam, dat zal Hij u geven.

24 Tot nog toe hebt gij niets gebeden in mijnen naam: bidt en gij zult ontvangen, opdat uwe blijdschap vervuld zij.

25 Deze dingen heb ik door gelijkenissen tot u gesproken; maar de ure komt dat ik niet meer door gelijkenissen tot u spreken zal, maar u vrijuit van den Vader zal verkondigen.

26 In dien dag zult gij in mijnen naam bidden; en ik zeg u niet dat ik den Vader voor u bidden zal;

27 want de Vader zelf heeft u lief, dewijl gij mij liefheid hebt, en hebt geloofd dat ik van God ben uitgegaan.

28 Ik ben van den Vader uitgegaan en ben in de wereld gekomen; wederom verlaat ik de wereld en ga henen tot den Vader.

29 Zijne discipelen zeiden tot hem: Zie, nu spreekt gij vrijuit en zegt geene gelijkenis;

30 nu weten wij dat gij alle dingen weet, en gij hebt niet van nood dat u iemand vrage; hierom gelooven wij dat gij van God uitgegaan zijt.

31 Jezus antwoordde hun: Gelooft gij nu?

32 Zie, de ure komt en is nu gekomen, dat gij zult verstrooid worden een iezelijk naar het zijne, en gij mij alleen zult laten. En *wehtans* ben ik niet alleen; want de Vader is met mij.

33 Deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat gij in mij vrede hebt. In de wereld zult gij verdrukking hebben; maar hebt goeden moed, ik heb de wereld overwonnen.

HOOFDSTUK 17.

DIT heeft Jezus gesproken, en hij hief zijne oogen op naar den hemel, en zeide: Vader, de ure is gekomen, verheerlijk uwen Zoon, opdat ook uw Zoon U verheerlijke;

2 gelijkerwijs Gij hem macht gegeven hebt over alle vleesch, opdat al wat Gij hem gegeven hebt, hij hun het eeuwige leven geve.

3 En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, den eenigen waarachtigen God, en Jezus Christus dien Gij gezonden hebt.

4 Ik heb U verheerlijkt op de aarde, ik heb voleindigd het werk, dat Gij mij gegeven hebt om te doen.

5 En nu verheerlijk mij, Gij Vader, bij Uzelven, met de heerlijkheid die ik bij U had, eer de wereld was.

6 Ik heb uwen naam geopenbaard den menschen die Gij mij uit de wereld gegeven hebt. Zij waren de uwen, en Gij hebt mij dezelveu gegeven, en zij hebben uw Woord bewaard.

7 Nu hebben zij bekend dat alles wat Gij mij gegeven hebt, van U is:

8 Want de woorden die Gij mij gegeven hebt, heb ik hun gegeven, en zij hebben ze ontvangen, en zij hebben waarlijk bekend dat ik van U uitgegaan ben, en hebben geloofd dat Gij mij gezonden hebt.

9 Ik bid voor hen; ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die Gij mij gegeven hebt, want zij zijn de uwen;

10 en al het mijne is het uwe, en het uwe is het mijne; en ik ben in hen verheerlijkt.

11 En ik ben niet meer in de wereld, maar dezen zijn in de wereld, en ik kom tot U. Heilige Vader, bewaar ze in uwen naam, die Gij mij gegeven hebt, opdat zij één zijn gelijk als wij.

12 Toen ik met hen in de wereld was, bewaarde ik ze in uwen naam: die Gij mij gegeven hebt, heb ik bewaard, en niemand uit hen is verloren gegaan, dan de zoon der verderfenis, opdat de Schrift vervuld worde.

13 Maar nu kom ik tot U, en spreek dit in de wereld, opdat zij mijne blijdschap vervuld mogen hebben in zichzelf.

14 Ik heb hun uw Woord gegeven; en de wereld heeft ze gehaat, omdat zij van de wereld niet zijn, gelijk als ik van de wereld niet ben.

15 Ik bid niet dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den booze.

16 Zij zijn niet van de wereld, gelijkterwijs ik van de wereld niet ben.

17 Heilig ze in uwe waarheid: uw Woord is de waarheid.

18 Gelijkterwijs Gij mij gezonden hebt in de wereld, *alzo* heb ik hen ook in de wereld gezonden;

19 en ik heilig mijzelven voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid.

20 En ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor degenen die door hun woord in mij gelooven zullen:

21 opdat zij allen één zijn, gelijkterwijs Gij Vader in mij, en ik in U, dat ook zij in ons één zijn, opdat de wereld geloove dat Gij mij gezonden hebt.

22 En ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die Gij mij gegeven hebt, opdat zij één zijn gelijk als wij één zijn:

23 ik in hen, en Gij in mij; opdat zij volmaakt zijn in één, en opdat de wereld bekenne dat Gij mij gezonden hebt, en hen liefgehad hebt gelijk Gij mij liefgehad hebt.

24 Vader, ik wil dat waar ik ben, ook die bij mij zijn die Gij mij gegeven hebt, opdat zij mijne heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij mij gegeven hebt; want Gij hebt mij liefgehad voor de grondlegging der wereld.

25 Rechtvaardige Vader, de wereld heeft U niet gekend; maar ik heb U gekend, en dezen hebben bekend dat Gij mij gezonden hebt;

26 en ik heb hun uwen naam bekendgemaakt en zal hem bekendmaken, opdat de liefde waarmee Gij mij liefgehad hebt in hen zij, en ik in hen.

HOOFDSTUK 18.

JEZUS dit gezegd hebbende, ging uit met zijne discipelen over de beek Kedron, waar een hof was, in welken hij ging en zijne discipelen.

2 En Judas die hem verried.

wist ook die plaats, dewijl Jezus aldaar dikwijls vergaderd was geweest met zijne discipelen.

3 Judas dan genomen hebbende de bende *krijgsknechten* en *eeuige* dienaars van de Overpriesters en Farizeers, kwam aldaar met lantaarnen en fakelen en wapenen.

4 Jezus dan wetende alles wat over hem komen zoude, ging uit en zeide tot hen: Wien zoekt gij?

5 Zij antwoordden hem: Jezus den Nazarener. Jezus zeide tot hen: Ik ben 't. En Judas die hem verried, stond ook bij hen.

6 Als hij dan tot hen zeide: Ik ben 't, gingen zij achterwaarts en vielen ter aarde.

7 Hij vraagde hun dan wederom: Wien zoekt gij? En zij zeiden: Jezus den Nazarener.

8 Jezus antwoordde: Ik heb u gezegd dat ik het ben: indien gij dan mij zoekt, zoo laat dezen heengaan.

9 Opdat het woord vervuld zoude worden dat hij gezegd had: Uit degenen die Gij mij gegeven hebt, heb ik niemand verloren.

10 Simon Petrus dan hebbende een zwaard, trok hetzelfde af, en sloeg des Hoogepriesters dienstknecht en hieuw zijn rechteroor af: en de naam van den dienstknecht was Malchus.

11 Jezus dan zeide tot Petrus: Steek uw zwaard in de scheede. Den drinkbeker dien mij de Vader gegeven heeft, zal ik dien niet drinken?

12 De bende dan en de overste over duizend en de dienaars der Joden namen Jezus gezamenlijk en bonden hem.

13 en leidden hem heen, eerst tot Annas: want hij was de vrouw vader van Kájafas, welke de Hoogepriester van dat jaar was.

14 Kájafas nu was degene die den Joden geraden had, dat

het nut was dat één mensch voor het volk stierve.

15 En Simon Petrus volgde Jezus, en een ander discipel: deze discipel nu was den Hoogepriester bekend, en ging met Jezus in des Hoogepriesters zaal:

16 en Petrus stond buiten aan de deur. De andere discipel dan, die den Hoogepriester bekend was, ging uit en sprak met de deurwaarder, en bracht Petrus in.

17 De dienstmaard dan die de deurwaarder was, zeide tot Petrus: Zijt ook gij niet uit de discipelen van dezen mensch? Hij zeide: Ik ben niet.

18 En de dienstknechten en de dienaars stonden, hebbende een kolenvuur gemaakt, omdat het koud was, en warmden zich. Petrus stond bij hen en warmde zich.

19 De Hoogepriester dan vraagde Jezus van zijne discipelen en van zijne leer.

20 Jezus antwoordde hem: Ik heb vrijuit gesproken tot de wereld: ik heb altijd geleerd in de Synagoge en in den Tempel, waar de Joden van alle plaatsen saamenkomen, en in 't verborgen heb ik niets gesproken:

21 wat ondervraagt gij mij? Ondervraag degenen die het gehoord hebben, wat ik tot hen gesproken heb: zie, dezen weten wat ik gezegd heb.

22 En als hij dit zeide, zat een van de dienaren, die daar bij stond, Jezus eenen kinnebakslag, zeggende: Antwoordt gij alzoo den Hoogepriester?

23 Jezus antwoordde hem: Indien ik kwalijk gesproken heb, betuig van het kwade; en indien wel, waarom slaat gij mij?

24 (Annas dan had hem gebonden gezonden tot Kájafas den Hoogepriester.)

25 En Simon Petrus stond en warmde zich; zij zeiden dan

tot hem: Zijt ook gij niet uit zijne discipelen? Hij loochende het, en zeide: Ik ben niet.

26 Een van de dienstknechten des Hoogepriesters, die maagschap was van dengenen wien Petrus het oor afgehouden had, zeide: Heb ik u niet gezien in den hof met hem?

27 Petrus dan loochende het wederom; en terstond kraaide de haan.

28 Zij dan leidden Jezus van Kájafas in het Rechthuis; en het was 's morgens vroeg. En zij gingen niet in het Rechthuis, opdat zij niet verontreinigd zouden worden, maar opdat zij het Pascha eten mochten.

29 Pilatus dan ging tot hen uit, en zeide: Wat beschuldiging brengt gij tegen dezen mensch?

30 Zij antwoordden en zeiden tot hem: Indien deze geen kwaddoener was, zoo zouden wij hem u niet overgeleverd hebben.

31 Pilatus dan zeide tot hen: Neemt gij hem en oordeelt hem naar uwe wet. De Joden dan zeiden tot hem: Het is ons niet geoorloofd iemand te dooden.

32 Opdat het woord van Jezus vervuld wierd, dat hij gezegd had, beteekenende hoedanigen dood hij sterven zoude.

33 Pilatus dan ging wederom in het Rechthuis, en riep Jezus, en zeide tot hem: Zijt gij de Koning der Joden?

34 Jezus antwoordde hem: Zegt gij dit van uzelfen, of hebben het u anderen van mij gezegd?

35 Pilatus antwoordde: Ben ik een Jood? Uw volk en de Overpriesters hebben u aan mij overgeleverd: wat hebt gij gedaan?

36 Jezus antwoordde: Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld: indien mijn Konink-

rijk van deze wereld was, zoo zouden mijne dienaars gestreden hebben, opdat ik den Joden niet ware overgeleverd; maar nu is mijn Koninkrijk niet van hier.

37 Pilatus dan zeide tot hem: Zijt gij dan een Koning? Jezus antwoordde: Gij zegt dat ik een Koning ben. Hiertoe ben ik geboren en hiertoe ben ik in de wereld gekomen, opdat ik der waarheid getuigenis geven zoude. Een iegelijk die uit de waarheid is, hoort mijne stem.

38 Pilatus zeide tot hem: Wat is waarheid? En als hij dat gezegd had, ging hij wederom uit tot de Joden, en zeide tot hen: Ik vind geen schuld in hem.

39 Doch gij hebt eene gewoonte, dat ik u op het Pascha éenen loslaat: wilt gij dan dat ik u den Koning der Joden loslaat?

40 Zij dan riepen allen wederom, zeggende: Niet dezen, maar Bar-Abbas. En Bar-Abbas was een moordenaar.

HOOFDSTUK 19.

TOEN nam Pilatus dan Jezus en geeselde hem.

2 En de krijgsknechten eene kroon van doornen gevlochten hebbende, zetten die op zijn hoofd, en wierpen hem een purperen kleed om,

3 en zeiden: Wees gegroet gij Koning der Joden; en zij gaven hem kinnebakslagen.

4 Pilatus dan kwam wederom uit, en zeide tot hen: Zie, ik breng hem tot ulieden uit, opdat gij weet dat ik in hem geen schuld vind.

5 Jezus dan kwam uit, dragende de doornenkroon en het purperen kleed; en Pilatus zeide tot hen: Zie, de mensch.

6 Als hem dan de Overpriesters en de dienaars zagen, riepen zij, zeggende: Kruis

hem, kruis hem! Pilatus zeide tot hen: Neemt gijlieden hem en kruist hem; want ik vind in hem geen schuld.

7 De Joden antwoordden hem: Wij hebben eene wet, en naar onze wet moet hij sterven; want hij heeft zichzelf Gods Zoon gemaakt.

8 Toen Pilatus dan dit woord hoorde, werd hij meer bevreesd, en ging wederom in het Rechthuis, en zeide tot Jezus: Van waar zijt gij? Maar Jezus gaf hem geen antwoord.

10 Pilatus dan zeide tot hem: Spreekt gij tot mij niet? Weet gij niet dat ik macht heb u te kruisigen en macht heb u los te laten?

11 Jezus antwoordde: Gij zoudt geen macht hebben tegen mij, indien het u niet van boven gegeven was; daarom die mij aan u heeft overgeleverd, heeft grooter zonde.

12 Van toen af zocht Pilatus hem los te laten; maar de Joden riepen, zeggende: Indien gij dezen loslaat, zoo zijt gij des Keizers vriend niet: een iegelijk die zichzelf Koning maakt, widerspreekt den Keizer.

13 Als Pilatus dan dit woord hoorde, bracht hij Jezus uit, en zat neder op den Rechtersstoel, in de plaats genaamd Lithostrōtos, en in 't Hebreuwsch Gabbatha.

14 En het was de voorbereiding van het Pascha, en ontrent de zesde ure; en hij zeide tot de Joden: Zie, uw Koning.

15 Maar zij riepen: Neem weg, neem weg, kruis hem! Pilatus zeide tot hen: Zal ik uwen Koning kruisigen? De Overpriesters antwoordden: Wij hebben geen Koning dan den Keizer.

16 Toen gaf hij hem dan hun over, opdat hij gekruist zoude worden. En zij namen Jezus en leidden hem weg;

17 en hij dragende zijn kruis, ging uit naar de plaats genaamd Hoofdschedelplaats, welke in 't Hebreuwsch genaamd wordt Gólgotha;

18 alwaar zij hem kruisten, en met hem twee anderen, aan elke zijde éénen, en Jezus in 't midden.

19 En Pilatus scheef ook een opschrift, en zette dat op het kruis; en daar was geschreven: JEZUS DE NAZARENER, DE KONING DER JODEN.

20 Dit opschrift dan lazen vele van de Joden; want de plaats waar Jezus gekruist werd, was nabij de stad; en het was geschreven in 't Hebreuwsch, in 't Grieksch, en in 't Latijn.

21 De Overpriesters dan der Joden zeiden tot Pilatus: Schrijf niet: De Koning der Joden, maar dat hij gezegd heeft: Ik ben de Koning der Joden.

22 Pilatus antwoordde: Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven.

23 De krijgsknechten dan als zij Jezus gekruist hadden, namen zijne kleederen (en maakten vier deelen, voor elken krijgsknecht een deel) en den rok. De rok nu was zonder naad, van boven af geheelijk geweven;

24 zij dan zeiden tot elkander: Laat ons dien niet scheuren, maar laat ons daarover loten, wiens die zijn zal; opdat de Schrift vervuld worde, die zegt: Zij hebben mijne kleederen onder zich verdeeld, en over mijne kleeding hebben zij het lot geworpen. Dit hebben dan de krijgsknechten gedaan.

25 En bij het kruis van Jezus stonden zijne moeder, en zijne moederszuster Maria, de vrouw van Klopas, en Maria Magdaléna.

26 Jezus nu ziende zijne moeder, en den discipel dien hij lief had, daarbij staande, zeide

tot zijne moeder: Vrouw, zie, uw zoon.

27 Daarna zeide hij tot den discipel: Zie, uwe moeder. En van die ure aan nam haar de discipel in zijn huis.

28 Hierna Jezus wetende dat nu alles volbracht was, opdat de Schrift zoude vervuld worden, zeide: Mij dorst.

29 Daar stond dan een vat vol edik, en zij vulden eene spons met edik, en omleiden ze met hysop, en brachten ze aan zijnen mond.

30 Toen Jezus dan den edik genomen had, zeide hij: Het is volbracht, en het hoofd huigende, gaf hij den geest.

31 De Joden dan, opdat de lichamen niet aan het kruis zouden blijven op den sabbat, dewijl het de voorbereiding was (want die dag des sabbats was groot), baden Pilatus dat hunne beenen zouden gebroken en zij weggenomen worden.

32 De krijgsknechten dan kwamen, en braken wel de beenen des eersten en des anderen die met hem gekruist was;

33 maar komende tot Jezus, als zij zagen dat hij nu gestorven was, zoo braken zij zijne beenen niet;

34 maar een der krijgsknechten doorstak zijne zijde met eene speer, en terstond kwam er bloed en water uit.

35 En die het gezien heeft, die heeft het getuigd, en zijne getuigenis is waarachtig, en hij weet dat hij zegt hetgeen waar is, opdat ook gij gelooften moogt.

36 Want deze dingen zijn geschied opdat de Schrift vervuld worde: Geen been van hem zal verbroken worden;

37 en wederom zegt eene andere Schrift: Zij zullen zien in welken zij gestoken hebben.

38 En daarna Jozef van Arimathéa (die een discipel van

Jezus was, maar bedekt om de vrees der Joden) bad Pilatus dat hij het lichaam van Jezus mocht wegnemen; en Pilatus liet het toe. Hij dan ging en nam het lichaam van Jezus weg.

39 En Nicodémus kwam óók, (die het eerst des nachts tot Jezus gekomen was), brengen de een mengsel van mirre en aloë, omtrent honderd ponden gewicht.

40 Zij namen dan het lichaam van Jezus en bonden dat in linnen doeken met de sperrijen, gelijk de Joden de gewoonte hebben van begraven.

41 En daar was in de plaats waar hij gekruist was, een hof, en in den hof een nieuw graf, in hetwelk nog nooit iemand gelegd was geweest:

42 aldaar dan leiden zij Jezus, om de voorbereiding der Joden, overmits het graf nabij was.

HOOFDSTUK 20.

EN op den eersten dag der week ging Maria Magdaléna vroeg, als het nog duister was, naar het graf, en zag den steen van het graf weggenomen.

2 Zij liep dan en kwam tot Simon Petrus en tot den anderen discipel, welken Jezus liefhad, en zeide tot hen: Zij hebben den Heere weggenomen uit het graf, en wij weten niet waar zij hem gelegd hebben.

3 Petrus dan ging uit, en de andere discipel, en zij kwamen tot het graf;

4 en deze twee liepen te gelijk. En de andere discipel liep vooruit, sneller dan Petrus, en kwam het eerst tot het graf;

5 en als hij nederbukte, zag hij de doeken liggen, nochtans ging hij er niet in.

6 Simon Petrus dan kwam en volgde hem, en ging in het graf, en zag de doeken liggen:

7 en den zweetdoek die op zijn hoofd geweest was, *zag hij* niet bij de doeken liggen, maar afzonderlijk in eene *andere* plaats samengerold.

8 Toen ging dan ook de andere discipel *er* in, die het eerst tot het graf gekomen was, en zag het en geloofde;

9 want zij wisten nog de Schrift niet, dat hij van de dooden moest opstaan.

10 De discipelen dan gingen wederom naar huis.

11 En Maria stond buiten bij het graf, weenende. Als zij dan weende, bukte zij in het graf,

12 en zag twee Engelen in witte *kleederen* zitten, éenen aan het hoofd en éenen aan de voeten, waar het lichaam van Jezus gelegen had.

13 En die zeiden tot haar: Vrouw, wat weent gij? Zij zeide tot hen: Omdat zij mijnen Heere weggenomen hebben, en ik weet niet waar zij hem gelegd hebben.

14 En als zij dit gezegd had, keerde zij zich achterwaarts, en zag Jezus staan, en zij wist niet dat het Jezus was.

15 Jezus zeide tot haar: Vrouw, wat weent gij? Wien zoekt gij? Zij meenende dat het de hovenier was, zeide tot hem: Heere, zoo gij hem *weggedragen* hebt, zeg mij waar gij hem gelegd hebt, en ik zal hem wegnemen.

16 Jezus zeide tot haar: Maria! Zij zich omkeerende, zeide tot hem: Rabbouni, hetwelk is gezegd Meester.

17 Jezus zeide tot haar: Raak mij niet aan; want ik ben nog niet opgevaren tot mijnen Vader; maar ga heen tot mijne broeders, en zeg hun: Ik vaar op tot mijnen Vader en uwen Vader, en tot mijnen God en uwen God.

18 Maria Magdaléna ging en boodschapte den discipelen, dat zij den Heere gezien had,

en *dat* hij haar dit gezegd had.

19 Als het dan avond was op dien eersten dag der week, en als de deuren gesloten waren, waar de discipelen vergaderd waren, om de vrees der Joden, kwam Jezus en stond in het midden, en zeide tot hen: Vrede zij ulieden.

20 En dit gezegd hebbende, toonde hij hun zijne handen en zijne zijde. De discipelen dan werden verblijd, als zij den Heere zagen.

21 Jezus dan zeide wederom tot hen: Vrede zij ulieden: gelijkewijs mij de Vader gezonden heeft, zend ik ook ulieden.

22 En als hij dit gezegd had, blies hij *op hen*, en zeide tot hen: Ontvangt den Heiligen Geest.

23 Zoo gij iemands zonden vergeeft, dien worden ze vergeven; zoo gij iemands *zonden* houdt, *dien* zijn ze gehouden.

24 En Thomas, een van de twaalf, gezegd Didymus, was met hen niet, toen Jezus *daar* kwam.

25 De andere discipelen dan zeiden tot hem: Wij hebben den Heere gezien. Doch hij zeide tot hen: Indien ik in zijne handen niet zie het teeken der nagelen, en mijnen vinger steek in het teeken der nagelen, en mijne hand steek in zijne zijde, ik zal geenszins gelooven.

26 En na acht dagen waren zijne discipelen wederom binnen, en Thomas met hen; *en* Jezus kwam als de deuren gesloten waren, en stond in het midden, en zeide: Vrede zij ulieden.

27 Daarna zeide hij tot Thomas: Breng uwen vinger hier, en zie mijne handen, en breng uwe hand en steek ze in mijne zijde, en wees niet ongeloovig maar geloovig.

28 En Thomas antwoordde en

zeide tot hem: Mijn Heere en mijn God!

29 Jezus zeide tot hem: Omdat gij mij gezien hebt, Thomas, zoo hebt gij geloofd: zalig zijn ze die niet zullen gezien hebben en *nochtan* zullen geloofd hebben.

30 Jezus dan heeft nog wel vele andere tekenen in de tegenwoordigheid zijner discipelen gedaan, die niet zijn geschreven in dit boek:

31 maar deze zijn geschreven, opdat gij geloofd dat Jezus is de Christus, de Zoon Gods, en opdat gij geloovende, het leven hebt in zijnen naam.

HOOFDSTUK 21.

NA dezen openbaarde Jezus zichzelven wederom den discipelen aan de zee van Tiberias; en hij openbaarde zich aldus.

2 Daar waren te zamen Simon Petrus, en Thomas gezegd Didymus, en Nathanaël, die van Kana in Galiléa was, en de *zoona* van Zebedeüs, en twee andere van zijne discipelen.

3 Simon Petrus zeide tot hen: Ik ga vissen. Zij zeiden tot hem: Wij gaan ook met u. Zij gingen uit en traden terstond in het schip, en in dien nacht vingen zij niets.

4 En als het nu morgenstond geworden was, stond Jezus op den oever; doch de discipelen wisten niet dat het Jezus was.

5 Jezus dan zeide tot hen: Kinderkens, hebt gij niet eenige toespijs? Zij antwoordden hem: Nee.

6 En hij zeide tot hen: Werpt het net aan de rechterzijde van het schip, en gij zult vinden. Zij wierpen het dan, en konden hetzelfde niet meer trekken vanwege de menigte der vissen.

7 De discipel dan welken Jezus liefhad, zeide tot Petrus: Het is de Heere. Simon Petrus dan hoorende dat het de Heere

was, omzordde het opperkleed (want hij was naakt) en wierp zichzelven in de zee.

8 En de andere discipelen kwamen met het scheepken (want zij waren niet ver van het land, maar omtrent tweehonderd ellen), sleepende het net met de vissen.

9 Als zij dan aan het land gegaan waren, zagen zij een kolenvuur liggen, en visch daarop liggen, en brood.

10 Jezus zeide tot hen: Brengt van de vissen die gij nu gevangen hebt.

11 Simon Petrus ging op en trok het net op het land, vol groote vissen, tot honderd drie en vijftig; en hoewel er zoovele waren, zoo scheurde het net niet.

12 Jezus zeide tot hen: Komt herwaarts, houdt het middagmaal. En niemand van de discipelen durfde hem vragen: Wie zijt gij? wetende dat het de Heere was.

13 Jezus dan kwam, en nam het brood, en gaf het hun, en de visch desgelijks.

14 Dit was nu de derde maal dat Jezus zijnen discipelen openbaard is, nadat hij van de dooden opgewekt was.

15 Toen zij dan het middagmaal gehouden hadden, zeide Jezus tot Simon Petrus: Simon Jona's *zoona*, hebt gij mij liever dan deze? Hij zeide tot hem: Ja, Heere, gij weet dat ik u liefheb. Hij zeide tot hem: Weld mijne lammeren.

16 Hij zeide wederom tot hem ten tweeden male: Simon Jona's *zoona*, hebt gij mij lief? Hij zeide tot hem: Ja, Heere, gij weet dat ik u liefheb. Hij zeide tot hem: Hoed mijne schapen.

17 Hij zeide tot hem ten derden male: Simon Jona's *zoona*, hebt gij mij lief? Petrus werd bedroefd, omdat hij ten derden male tot hem zeide: Hebt gij mij lief? en zeide tot hem:

Heere, gij weet alle dingen, gij weet dat ik u liefheb. Jezus zeide tot hem: Weid mijne schapen.

18 Voorwaar, voorwaar zeg ik u, toen gij jonger waart, gordet gij uzelf en wandeldet alwaar gij wildet; maar wanneer gij zult oud geworden zijn, zoo zult gij uwe handen uitstrekken, en een ander zal u gorden en brengen waar gij niet wilt.

19 En dit zeide hij, beteekende met hoedanigen dood hij God verheerlijken zoude. En dit gesproken hebbende, zeide hij tot hem: Volg mij.

20 En Petrus zich omkeerende, zag den discipel volgen welken Jezus liefhad, die ook aan het avondmaal op zijne borst gevallen was en gezegd had: Heere, wie is het die u verraden zal?

21 Als Petrus dezen zag, zeide

hij tot Jezus: Heere, maar wat zal deze?

22 Jezus zeide tot hem: Indien ik wil dat hij blijve totdat ik kom, wat gaat het u aan? Volg gij mij.

23 Dit woord dan ging uit onder de broederen, dat deze discipel niet zoude sterven; en Jezus had tot hem niet gezegd dat hij niet sterven zoude, maar: Indien ik wil dat hij blijve totdat ik kom, wat gaat het u aan?

24 Deze is de discipel die van deze dingen getuigt en deze dingen geschreven heeft; en wij weten dat zijne getuigenis waarachtig is.

25 En daar zijn nog vele andere dingen die Jezus gedaan heeft, welke zoo ze elk bijzonder geschreven wierden, ik acht dat ook de wereld zelve de geschrevene boeken niet zoude bevatten. Amen.

DE HANDELINGEN

DER

A P O S T E L E N,

BESCHREVEN DOOR LUCAS.

HOOFDSTUK I.

HET eerste boek heb ik gemaakt, o Theófilus, van al hetgeen Jezus begonnen heeft beide te doen en te leeren,

2 tot op den dag op welken hij opgenomen is, nadat hij door den Heiligen Geest aan de Apostelen, die hij uitverkoren had, bevelen had gegeven;

3 aan welke hij ook, nadat hij geleden had, zichzelf le-

vend vertoond heeft, met vele gewisse kenteekenen, veertig dagen lang, zijnde van hen gezien, en sprekende van de dingen die het Koninkrijk Gods aangaan.

4 En als hij met hen verzunderd was, beval hij hun dat zij van Jeruzalem niet scheiden zouden, maar verwachten de belofte des Vaders, die gij (zeide hij) van mij gehoord hebt;

5 want Johannes doopte wel

met water, maar gij zult met den Heiligen Geest gedoopt worden niet lang na deze dagen.

6 Zij dan die samengekomen waren, vraagden hem, zeggende: Heere, zult gij in dezen tijd aan Israël het koninkrijk wederoprichten?

7 En hij zeide tot hen: Het komt u niet toe te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in zijne eigene macht gesteld heeft;

8 maar gij zult ontvangen de kracht des Heiligen Geestes die over u komen zal, en gij zult mijne getuigen zijn, zoo te Jeruzalem als in geheel Judea en Samarië, en tot aan het uiterste der aarde.

9 En als hij dit gezegd had, werd hij opgenomen daar zij het zagen, en eene wolk nam hem weg van hunne oogen.

10 En als zij hunne ooren naar den hemel hielden, terwijl hij henenvoer, zie, twee mannen stonden bij hen in witte kleeding,

11 welke ook zeiden: Gij Galileesche mannen, wat staat gij en ziet op naar den hemel? Deze Jezus, die van u opgenomen is in den hemel, zal alzóó komen gelijkwerijs gij hem naar den hemel hebt zien henenvaren.

12 Toen keerden zij weder naar Jeruzalem van den berg, die genaamd wordt de Olijfberg, welke is nabij Jeruzalem, liggende van daar eene sabbatsreis.

13 En als zij ingekomen waren, gingen zij op in de opperzaal, waar zij bleven, *namelijk* Petrus en Jacobus, en Johannes, en Andréas, Filippus en Thomas, Bartholomeüs en Mattheüs, Jacobus de zoon van Alfeüs, en Simon Zelotes, en Judas de broeder van Jacobus.

14 Deze allen waren eendrachtiglijk volhardende in 't bidden en smeeken, met de vrouwen,

en Marin, de moeder van Jezus, en met zijne broeders.

15 En in die dagen stond Petrus op in het midden der discipelen, en sprak (daar was nu eene schare bijeen van omtrekt honderd en twintig personen):

16 Mannen broeders, deze Schrift moest vervuld worden, welke de Heilige Geest door den mond Davids voorzegt heeft van Judas, die de leidsman geweest is dergenen die Jezus vingen;

17 want hij was met ons gerekend en had het lot dezer bediening verkregen.

18 Deze dan heeft verworven eenen akker door het loon der ongerechtigheid, en voorover gevallen zijnde, is midden opgebarsten, en alle zijne ingewanden zijn uitgestort;

19 en het is bekend geworden allen die te Jeruzalem wonen, alzóó dat die akker in hunne eigene taal genoemd wordt Akeldama, dat is, een akker des bloeds.

20 Want daar staat geschreven in het boek der Psalmen: Zijne woonstede worde woest, en daar zij niemand die in dezelve wone; en: Een ander neme zijz Opziensambt.

21 Het is dan noodig dat van de mannen, die met ons omgegaan hebben al den tijd in welken de Heere Jezus onder ons in- en uitgegaan is,

22 beginnende van den doop van Johannes, tot den dag toe op welken hij van ons opgenomen is, één derzelven met ons getuige worde zijner opstanding.

23 En zij stelden er twee, Jozef genaamd Barsabas, die toegenaamd was Justus, en Matthias.

24 En zij baden en zeiden: Gij Heere, Gij kenner der harten van allen, wijs van deze twee éenen aan, dien Gij uitverkoren hebt,

25 om te ontvangen het lot van deze bediening en dit Apostelschap, waarvan Judas afgeveken is, dat hij heuening in zijne eigene plaats.

26 En zij wierpen hunne loten, en het lot viel op Matthias, en hij werd met algemeene toestemming tot de elf Apostelen gekozen.

HOOFDSTUK 2.

EN als de dag van het Pinksterfeest vervuld werd, waren zij allen eendrachtiglijk bijeen.

2 En daar geschiedde haastelijk uit den hemel een geluid, gelijk als van een geweldigen gedreven wind, en vervulde het geheele huis waar zij zaten;

3 en van hen werden gezien verdeelde tongen als van vuur, en het zat op een iegelijk van hen;

4 en zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest, en begonnen te spreken met andere talen, zooals de Geest hun gaf uit te spreken.

5 En daar waren Joden te Jeruzalem wonende, godvruchtige mannen van allen volke dergenen die onder den hemel zijn;

6 en als deze stem geschied was, kwamen de menigte samen en werd beroerd, want een iegelijk hoorde hen in zijne eigene taal spreken.

7 En zij ontzetten zich allen en verwonderden zich, zeggende tot elkander: Zie, zijn niet alle dezen die daar spreken, Galileërs?

8 En hoe hooren wij ze een iegelijk in onze eigene taal in welke wij geboren zijn?

9 Parthers en Meders en Elamieten, en die inwoners zijn van Mesopotamië, en Judëa, en Cappadoë, Pontus en Azië,

10 en Frygië, en Pamfylie, Egypte, en de deelen van Libye

hetwelk bij Cyrëne ligt, en uitlandsche Romeinen, beiden Joden en Jodengenooten,

11 Cretenzen en Arabieren, wij hooren ze in onze talen de groote werken Gods spreken.

12 En zij ontzetten zich allen en werden twijfelmoedig, zeggende de één tegen den ander: Wat wil toch dit zijn?

13 En anderen spottende, zeiden: Zij zijn vol zoeten wijn.

14 Maar Petrus staande met de elf, verheef zijne stem en sprak tot hen: Gij Joodsche mannen, en zij allen die te Jeruzalem woont, dit zij u bekend, en laat mijne woorden tot uwe ooren ingaan.

15 Want dezen zijn niet dronken, gelijk zij vermoedt; want het is *eerst* de derde ure van den dag;

16 maar dit is het wat gesproken is door den Profeet Joel:

17 En het zal zijn in de laatste dagen (zegt God), Ik zal uitstorten van mijnen Geest op alle vleesch; en uwe zonen en uwe dochters zullen profeteeren, en uwe jongelingen zullen gezichten zien, en uwe ouden zullen droomen droomen;

18 en ook op mijne dienstknechten en op mijne dienstmaagden zal Ik in die dagen van mijnen Geest uitstorten; en zij zullen profeteeren.

19 En Ik zal wonderen geven in den hemel boven, en teekenen op de aarde beneden, bloed en vuur en rookdamp.

20 De zon zal veranderd worden in duisternis, en de maan in bloed, eerdat de groote en doorluchtige dag des Heeren komt.

21 En het zal zijn dat een iegelijk, die den naam des Heeren zal aanroepen, zalig zal worden.

22 Gij Israëlietische mannen, hoort deze woorden: Jezus den Nazarener, eenen man

van God onder ulieden betoond door krachten en wonderen en teekenen, die God door hem gedaan heeft in 't midden van u, gelijk ook gijzelven weet:

23 dezen, door den bepaalden raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen en door de handen der onrechtvaardigen aan *het kruis* gehecht en gedood:

24 welken God opgewekt heeft, de smarten des doods ontbonden hebbende, alzoo het niet mogelijk was dat hij van denzelven *dood* zoude gehouden worden.

25 Want David zegt van hem: Ik zag den Heere te allen tijde voor mij; want Hij is aan mijne rechterhand, opdat ik niet bewogen worde.

26 Daarom is mijn hart verblijd en mijne tong verheugt zich, ja, ook mijn vleesch zal rusten in hope;

27 want Gij zult mijne ziel in de hel niet verlaten, en zult uwen Heilige niet overgeven om verderving te zien.

28 Gij hebt mij de wegen des levens bekendgemaakt; Gij zult mij vervullen met verheuging door uw aangezicht.

29 Gij mannen broeders, het is mij geoorloofd vrijuit tot u te spreken van den Patriarch David, dat hij beide gestorven en begraven is, en zijn graf is onder ons tot op dezen dag.

30 Alzoo hij dan een Profeet was, en wist dat God hem met eede gezworen had, dat hij uit de vrucht zijner lende, zooveel het vleesch aangaat, den Christus verwekken zoude, om hem op zijnen troon te zetten,

31 zoo heeft hij *dit* voorziende, gesproken van de opstanding van Christus, dat zijne ziel niet is verlaten in de hel noch zijn vleesch verderving heeft gezien.

32 Dezen Jezus heeft God op-

gewekt, waarvan wij allen getuigen zijn.

33 Hij dan door de rechterhand Gods verhoogd zijnde, en de belofte des Heiligen Geestes ontvangen hebbende van den Vader, heeft dit uitgestort wat gij nu ziet en hoort.

34 Want David is niet opgevaren in de hemelen; maar hij zegt: De Heere heeft gesproken tot mijnen Heere: Zit aan mijne rechterhand.

35 totdat Ik uwe vijanden zal gezet hebben tot een voetbank uwer voeten.

36 Zoo wete dan zekerlijk het gansche huis Israels, dat God hem tot eenen Heere en Christus gemaakt heeft, *namelijk* dezen Jezus dien gij gekruist hebt.

37 En als zij *dit* hoorden, werden zij verslagen in het hart, en zeiden tot Petrus en de andere Apostelen: Wat zullen wij doen, mannen broeders?

38 En Petrus zeide tot hen: Bekeert u, en een iegelijk van u worde gedoopt in den naam van Jezus Christus tot vergeving der zonden, en gij zult de gave des Heiligen Geestes ontvangen.

39 Want ú komt de belofte toe, en uwen kinderen, en allen die daar verre zijn, zooveel als er de Heere onze God toe roepen zal.

40 En met veel meer andere woorden betuigde hij en vermaande ze, zeggende: Wordt behouden van dit verkeerd geslacht.

41 Die dan zijn woord gaarne aannamen, werden gedoopt; en daar werden op dien dag *tot hen* togedaan omtrent drie duizend zielen.

42 En zij waren volhardende in de leer der Apostelen, en in de gemeenschap, en in de breking des broods, en in de gebeden.

43 En eene vrees kwam over alle ziel, en vele wonderen

en teekenen geschieden door de Apostelen.

44 En allen die geloofden, waren bijeen, en hadden alle dingen gemeen;

45 en zij verkochten *hunne* goederen en have, en verdeelden dezelve aan allen, naardat elk van noode had;

46 en dagelijks eendrachtiglijk in den Tempel volhardende, en van huis tot huis brood brekende, aten zij te zamen met verheuging en eenvoudigheid des harten,

47 en prezen God en hadden genade bij het gansche volk. En de Heere deed dagelijks tot de gemeente die zalig werden.

HOOFDSTUK 3.

PETRUS nu en Johannes gingen te zamen op naar den Tempel omtrent de ure des gebeds, zijnde de negende ure.

2 En een zeker man, die kreupel was van moederslijf af, werd gedragen, welken zij dagelijks zetten aan de deur des Tempels, genaamd de Schoone, om een almoes te begeeren van degenen die in den Tempel gingen;

3 welke Petrus en Johannes ziende, als zij in den Tempel zouden ingaan, bad dat hij een almoes mocht ontvangen.

4 En Petrus sterk op hem ziende, met Johannes, zeide: Zie op ons.

5 En hij hield *de oogen* op hen, verwachtende dat hij iets van hen zoude ontvangen.

6 En Petrus zeide: Zilver en goud heb ik niet, maar hetgeen ik heb, dat geef ik u: in den naam van Jezus Christus den Nazarener, sta op en wandel.

7 En hem grijpende bij de rechterhand, richtte hij *hem* op; en terstond werden zijne voeten en enkels vast,

8 en hij opspringende, stond en wandelde, en ging met hen in den Tempel, wandelende en

springende en lovende God.

9 En al het volk zag hem wandelen en God loven;

10 en zij kenden hem dat hij die was, die om een almoes gezeten had aan de Schoone poort des Tempels; en zij werden vervuld met verbaasdheid en ontzetting over hetgeen hem geschied was.

11 En als de kreupelen, die gezond gemaakt was, *aan* Petrus en Johannes vasthield, liep al het volk gezamenlijk tot hen in het voorhof, hetwelk Salomo's *voorhof* genaamd wordt, verbaasd zijnde.

12 En Petrus *dat* ziende, antwoordde tot het volk: Gij Israelietische mannen, wat verwondert gij u over dit, of wat ziet gij *zoo* sterk op ons, alsof wij door onze eigene kracht of godzaligheid dezen hadden doen wandelen?

13 De God Abrahams en Isaaks en Jakobs, de God onzer vaders, heeft zijn Kind Jezus verheerlijkt, welken gij overgeleverd hebt, en hebt hem verloochend voor het aangezicht van Pilatus, als hij oordeelde dat men *hem* zoude loslaten;

14 maar gij hebt den Heilige en Rechtvaardige verloochend, en hebt begeerd dat u een man die een doodsleger was, zoude geschonken worden;

15 en den Vorst des levens hebt gij gedood: welken God opgewekt heeft uit de dooden, waarvan wij getuigen zijn.

16 En door het geloof in zijnen naam heeft zijn naam dezen gesterkt, dien gij ziet en kent; en het geloof dat door hem is, heeft hem deze volmaakte gezondheid gegeven, in u aller tegenwoordigheid.

17 En nu, broeders, ik weet dat gij het door onwetendheid gedaan hebt, gelijk als ook uwe oversten;

18 maar God heeft alzoo vervuld hetgeen Hij door den mond

van alle zijne Profeten te voren verkondigd had, dat de Christus lijden zoude.

19 Betert u dan en bekeert u, opdat uwe zonden mogen uitgewischt worden, wanneer de tijden der verkoeling zullen gekomen zijn van het aangezicht des Heeren.

20 en Hij gezonden zal hebben Jezus Christus, die u te voren gepredikt is:

21 welken de hemel moet ontvangen tot de tijden der wederoprichting aller dingen, die God gesproken heeft door den mond van alle zijne heilige Profeten van *alle* eeuw.

22 Want Mozes heeft tot de vaders gezegd: De Heere uw God zal u een Profeet verwekken uit uwe broederen gelijk mij: dien zult gij hooren in alles wat hij tot u spreken zal;

23 en het zal geschieden dat alle ziel die dezen Profeet niet zal gehoord hebben, uitgeroeid zal worden uit den volke.

24 En ook alle de Profeten, van Samuël aan en die daarna *gevolgd zijn*, zoovelen als er hebben gesproken, die hebben ook deze dagen te voren verkondigd.

25 Gijlieden zijt kinderen der Profeten, en des Verbonds hetwelk God met onze vaders opgericht heeft, zeggende tot Abraham: En in uwen zede zullen alle geslachten der aarde gezegend worden.

26 God opgewekt hebbende zijn Kind Jezus, heeft denzelven het eerst tot u gezonden, dat hij ulieden zegenen zoude daarin dat hij een iegelijk *van* u afkeere van uwe boosheden.

HOOFDSTUK 4.

EN terwijl zij tot het volk spraken, kwamen daarover tot hen de Priesters en de hoofdman des Tempels en de Sadduceërs,

2 zeer ontevreden zijnde, omdat zij het volk leerden en verkondigden in Jezus de opstanding uit de dooden;

3 en zij sloegen de handen aan hen en zetten ze in bewaring tot den anderen dag; want het was nu avond.

4 En veien van degenen die het Woord gehoord hadden, geloofden, en het getal der mannen werd omtrent vijf duizend.

5 En het geschiedde des anderen daars, dat hunne oversten en Ouderlingen en Schriftgeleerden te Jeruzalem vergaderden,

6 en Annas de Hoogepriester, en Kajafas en Johannes en Alexander, en zoovelen daar van het Hoogepriesterlijk geslacht waren:

7 en als zij ze in het midden gesteld hadden, vragden zij: Door wat kracht of door wat naam hebt gijlieden dit gedaan?

8 Toen zeide Petrus, vervuld zijnde met den Heiligen Geest, tot hen: Gij oversten des volks en gij Ouderlingen Israëls,

9 alzoó wij heden gerechtelijk onderzocht worden over de weldaad aan een krank mensch *geschied*, *waárdoor* hij gezond geworden is,

10 zoo zij aan u allen kennelijk en aan het gansche volk Israëls, dat door den naam van Jezus Christus den Nazarener, dien gij gekruist hebt, welken God van de dooden heeft opgewekt, door hem, *zeg ik*, staat deze hier vóór u gezond.

11 Deze is de steen die van u, de bouwlieden, veracht is, welke tot een hoofd des hoeks geworden is.

12 En de zaligheid is in geenen anderen; want daar is ook onder den hemel geen andere naam, die onder de menschen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden.

13 Zij nu ziende de vrijmoe-

digheid van Petrus en Johannes, en vernemende dat zij on-geleerde en eenvoudige mens-chen waren, verwonderden zich, en kenden hen dat zij met Jezus geweest waren:

14 en ziende den mensch bij hen staan die genezen was, hadden zij niets daartegen te zeggen.

15 En hun geboden hebbende uit te gaan buiten den Raad, overleiden zij met elkander,

16 zeggende: Wat zullen wij dezen menschen doen? Want dat er een bekend teeken door hen geschied is, is openbaar aan allen die te Jeruzalem won-nen, en wij kunnen het niet loochenen;

17 maar opdat het niet meer en meer onder het volk ver-spreid worde, laat ons hen scherpelijk dreigen, dat zij niet meer tot eenig mensch in dezen naam spreken.

18 En als zij ze geroepen had-den, zeiden zij hun aan, dat zij ganschelijk niet zouden spreken noch leeren in den naam van Jezus.

19 Maar Petrus en Johannes antwoordende, zeiden tot hen: Oordeelt gij of het recht is voor God, ulieden meer te hooren dan God;

20 want wij kunnen niet laten te spreken hetgeen wij gezien en gehoord hebben.

21 Maar zij dreigden ze nog meer, en lieten ze gaan, niets vindende hoe zij ze straffen zouden; om des volks wil; want zij verheerlijkten allen God over hetgeen er geschied was;

22 want de mensch was meer dan veertig jaren oud, aan welken dit teeken der gene-zing geschied was.

23 En zij losgelaten zijnde, kwamen tot de hunnen, en verkondigden al wat de Over-priesters en de Ouderlingen tot hen gezegd hadden.

24 En als dezen dat hoorden,

hieven zij eendrachtelijk *hurre* stem op tot God en zeiden: Heere, Gij zijt de God die ge-maakt hebt den hemel en de aarde en de zee en alle dingen die in dezelve zijn;

25 die door den mond Davids uws knechts gezegd hebt: Waarom woeden de heidenen en hebben de volken ijdele dingen bedacht?

26 De Koningen der aarde zijn *te zamen* opgestaan, en de oversten zijn bijeenvergaderd tegen den Heere en tegen zijn Gezalfde.

27 Want in waarheid zijn ver-gaderd tegen uw heilig Kind Jezus, welken Gij gezalfd hebt, beiden Herodes en Pontius Pi-latus, met de heidenen en de volken Israëls,

28 om te doen al wat uwe hand en uw raad te voren be-paald had dat geschieden zoude.

29 En nu *daa*, Heere, zie op hunne dreigingen, en geef uwen dienstknechten met alle vrijmoedigheid uw Woord te spreken,

30 daarin dat Gij uwe hand uitstrekt tot genezing, en dat teekenen en wonderen geschie-den door den naam van uw heilig Kind Jezus.

31 En als zij gebeden hadden, werd de plaats in welke zij verzaderd waren, bewogen; en zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest, en spraken het Woord Gods met vrij-moedigheid.

32 En de menigte van dege-nen die geloofden, was één hart en *éene* ziel, en niemand zeide dat iets van hetgeen hij had, zijn eigen was, maar alle din-gen waren hun gemeen.

33 En de Apostelen gaven met groote kracht getuigenis van de opstanding des Heeren Jezus; en daar was groote ge-nade over hen allen.

34 Want daar was ook nie-mand onder hen die gebrek had; want zoo velen als er be-

zitters waren van landen of huizen, die verkochten zij, en brachten den prijs der verkochte *goederen* en leiden *dien* aan de voeten der Apostelen;

35 en aan een iegelijk werd uitgedeeld naardat elk van noodde had.

36 En Joses, van de Apostelen toegenaamd Barnabas (hetwelk is, overgezet zijnde, een zoon der vertroosting), een Leviet, van geboorte uit Cyprus,

37 alzoo hij eenen akker had, verkocht *dien*, en bracht het geld en leide het aan de voeten der Apostelen.

HOOFDSTUK 5.

EN een zeker man met name Ananias, met Saffira zijne vrouw, verkocht eene have,

2 en onttrok van den prijs, ook met medeweten zijner vrouw, en bracht een zeker deel en leide *dat* aan de voeten der Apostelen.

3 En Petrus zeide: Ananias, waarom heeft de satan uw hart vervuld, dat gij den Heiligen Geest liegen zoudt en onttrekken van den prijs des lands?

4 Zoo het gebleven was, bleef het niet het uwe, en verkocht zijnde, was het niet in uwe macht? Wat is het dat gij deze daad in uw hart hebt voorgenomen? Gij hebt den menschen niet gelogen maar Gode.

5 En Ananias deze woorden hoorende, viel neder en gaf den geest. En daar kwam groote vrees over allen die dit hoorden.

6 En de jongelingen opstaande, schikten hem toe, en droegen *hem* uit en begroeven *hem*.

7 En het was omtrent drie uren daarna, dat ook zijne vrouw er inkwam, niet wetende wat er geschied was.

8 En Petrus antwoordde haar: Zeg mij, hebt *ij*ieden het

land voor zoóveel verkocht? En zij zeide: Ja, voor zoóveel.

9 En Petrus zeide tot haar: Wat is het dat gij onder u hebt overeengestruid te verzoeken den Geest des Heeren? Zie, de voeten dergenen die uwen man begraven hebben, zijn voor de deur, en zullen u uitdragen.

10 En zij viel terstond neder voor zijne voeten, en gaf den geest: en de jongelingen ingekomen zijnde, vonden ze dood, en droegen ze uit, en begroeven ze bij haren man.

11 En daar kwam groote vrees over de geheele gemeente en over allen die dit hoorden.

12 En door de handen der Apostelen geschiedden vele teekenen en wonderen onder het volk. En zij waren allen eendrachtiglijk in het voorhof Salomo's.

13 En van de anderen durfde niemand zich bij hen voegen: maar het volk hield ze in groote achting.

14 En daar werden er meer en meer togedaan die den Heere geloofden, menigten beiden van mannen en van vrouwen:

15 alzoo dat zij de kranken uitdroegen op de straten en leiden op bedden en beddekens, opdat als Petrus kwam, ook maar de schaduw iemand van hen beschaduwten mocht.

16 En ook de menigte uit de omliggende steden kwam gezamenlijk te Jeruzalem, brengende kranken en die van onreine geesten gekweld waren, welke allen genezen werden.

17 En de Hooftpriester stond op, en allen die met hem waren (welke was de sekte der Sadduceers), en zij werden vervuld met nijdigheid,

18 en sloegen hunne handen aan de Apostelen, en zetten ze in de algemeene gevangenis.

19 Maar de Engel des Heereu opende des nachts de deuren

der gevangenis, en leidde ze uit, en zeide:

20 Gaat henen, en staat en spreekt in den Tempel tot het volk alle de woorden dezes levens.

21 Als zij nu *dit* gehoord hadden, gingen zij tegen den morgenstond in den Tempel en leerden. Maar de Hoogepriester, en die met hem waren, gekomen zijnde, riepen den Raad te zamen, en alle de oudsten der kinderen Israëls, en zonden naar den kerker om hen te halen.

22 Doch als de dienaars daar kwamen, vonden zij hen in de gevangenis niet, maar keerden weder en boodschapten *dit*,

23 zeggende: Wij vonden wel den kerker met alle verzekerdheid toegesloten, en de wachters buiten staande voor de deuren; maar als wij *die* geopend hadden, vonden wij niemand daar binnen.

24 Toen nu de Hoogepriester en de hoofdman des Tempels en de Overpriesters deze woorden hoorden, werden zij twijfelmoedig over hen, wat toch dit worden zoude.

25 En daar kwam een en boodschapte hun, zeggende: Zie, de mannen die gij in de gevangenis gezet hebt, staan in den Tempel en leeren het volk.

26 Toen ging de hoofdman henen met de dienaren, en bracht ze, *doch* niet met geweld (want zij vreesden het volk, opdat zij niet gesteenigd wierden);

27 en als zij hen gebracht hadden, stelden zij ze voor den Raad; en de Hoogepriester vraagde hun en zeide:

28 Hebben wij u niet ernstiglijk aangezegd dat gij in dezen naam niet zoudt leeren? En zie, gij hebt met deze uwe leer Jeruzalem vervuld, en gij wilt het bloed van dezen mensch over ons brengen.

29 Maar Petrus en de Apos-

telen antwoordden en zeiden: Men moet Gode meer gehoorzaam zijn dan den menschen.

30 De God onzer vaders heeft Jezus opgewekt, welken gij omgebracht hebt, hangende *hem* aan het hout.

31 Dezen heeft God door zijne rechterhand verhoord tot eenen Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekeering en vergeving der zonden.

32 En wij zijn zijne getuigen van deze woorden, en ook de Heilige Geest, welken God gegeven heeft dengenen die Hem gehoorzaam zijn.

33 Als zij nu *dit* hoorden, barstte hun *het hart*, en zij hielden raad om hen te dooden.

34 Maar een zeker Farizeër stond op in den Raad, met name Gamaliel, een Leenaar der Wet, in waarde gehouden bij al het volk, en gebod dat men de Apostelen een weinig zoude doen buitenstaan,

35 en zeide tot hen: Gij Israelietische mannen, ziet voor u, wat gij doen zult aangaande deze menschen.

36 Want vóór deze dagen stond Theudas op, zeggende dat hij wat was, wien een getal van omtrent vierhonderd mannen aanhing: welke is omgebracht, en allen die hem gehoor gaven, zijn verstrooid en tot niets geworden.

37 Na hem stond op Judas de Galileër, in de dagen der beschrijving, en maakte veel volk afvallig achter zich; en deze is óók vergaan, en allen die hem gehoor gaven, zijn verstrooid geworden.

38 En nu zeg ik ulieden, houdt af van deze menschen en laat ze *gaan*; want indien deze raad of dit werk uit menschen is, zoo zal het gebroken worden;

39 maar indien het uit God is, zoo kunt gij dat niet breken; opdat gij niet misschien bevonden wordt ook tegen God te strijden.

40 En zij gaven hem gehoor; en als zij de Apostelen tot zich geroepen hadden, geeselden zij *hen*, en geboden *aan* dat ze niet zouden spreken in den naam van Jezus, en lieten ze gaan.

41 Zij dan gingen henen van het aangezicht des Raads, verblijd zijnde dat zij waren waardig geacht geweest, om zijns naams wil smaadheid te lijden;

42 en zij hielden niet op, alle dagen in den Tempel en bij de huizen te leeren en Jezus Christus te verkondigen.

HOOFDSTUK 6.

EN in die dagen, als de discipelen vernemigvuldigden, ontstond eene murmureering der Grieksehen tegen de Hebreërs, omdat hunne weduwen in de dagelijkse bediening verzuimd werden.

2 En de twaalf riepen de menigte der discipelen tot zich, en zeiden: Het is niet behoorlijk dat wij het Woord Gods nalaten en de tafelen dienen.

3 Ziet dan om, broeders, naar zeven mannen uit u, die *gode* getuigenis hebben, vol des Heiligen Geestes en der wijsheid, welke wij mogen stellen over deze noodige zaak;

4 maar wij zullen volharden in het gebed en in de bediening des Woords.

5 En dit woord behaagde aan al de menigte; en zij verkozen Stéfanus, eenen man vol des geloofs en des Heiligen Geestes, en Filippus, en Próchorus, en Nicánor, en Timon, en Parménas, en Nicolaüs, eenen Jodengenoot van Antiochië;

6 welke zij voor de Apostelen stelden; en *dezen*, als zij geboden hadden, leidden hun de handen op.

7 En het Woord Gods wies, en het getal der discipelen vernemigvuldigde te Jeruzalem

zeer; en eene groote schare der Priesteren werd den geloove gehoorzaam.

8 En Stéfanus, vol geloof en kracht, deed wonderen en groote teekenen onder het volk.

9 En daar stonden op sommigen die waren van de Synagoge, genaamd der Libertijnen, en der Cyrenee's, en der Alexandrijnen, en dergenen die van Cilicië en Azië waren, en twisten met Stéfanus;

10 en zij konden niet wederstaan de wijsheid en den Geest door welken hij sprak.

11 Toen maakten zij mannen op die zeiden: Wij hebben hem hooren spreken lasterlijke woorden tegen Mozes en God;

12 en zij beroerden het volk en de Ouderlingen en de Schriftgeleerden; en *hem* aanvallende, grepen zij hem en leidden *hem* voor den Raad.

13 en stelden valsche getuigen die zeiden: Deze mensch houdt niet op, lasterlijke woorden te spreken tegen deze heilige plaats en de Wet;

14 want wij hebben hem hooren zeggen, dat deze Jezus de Nazarener deze plaats zal verbreken, en *dat* hij de zeden veranderen zal die Mozes ons overgeleverd heeft.

15 En allen die in den Raad zaten, de oogen op hem houdende, zagen zijn aangezicht als het aangezicht eens Engels.

HOOFDSTUK 7.

EN de Hoogepriester zeide: Zijn dan deze dingen alzoo?

2 En hij zeide: Gij mannen broeders en vaders, hoort toe. De God der heerlijkheid verscheen onzen vader Abraham, *nog* zijnde in Mesopotamië, eer hij woonde in Haran.

3 en zeide tot hem: Ga uit uw land en uit uwe maagenschap, en kom in een land dat Ik u wijzen zal.

4 Toen ging hij uit het land

der Chaldeeſers, en woonde in Haran. En van daar, nadat zijn vader gestorven was, bracht Hij hem over in dit land, waar hij nu in woont;

5 en Hij gaf hem geen erfdeel in hetzelfde, ook niet eenen voetſtap, en beloofde dat Hij hem hetzelfde tot eene bezitting geven zoude, en aan zijnen zaden na hem, als hij *nog* geen kind had.

6 En God ſprak alzóó, dat zijn zaad vreemdeling zijn zoude in een vreemd land, en dat zij het zouden dienſtbaar maken en kwalijk behandelen vierhonderd jaren;

7 en het volk dat zij dienen zullen, zal Ik oordeelen, ſprak God, en daarna zullen zij uitgaan, en zij zullen Mij dienen in deze plaats.

8 En Hij gaf hem het verbond der beſnijdenis; en alzóó gewon hij Iſaak, en beſneede hem op den achtſten dag; en Iſaak *gewon* Jakob, en Jakob de twaalf Patriarchen.

9 En de Patriarchen ſijndig zijnde, verkochten Jozef om naar Egypte *gebracht te worden*; en God was met hem,

10 en verloste hem uit alle zijne verdrukkingen, en gaf hem genade en wijsheid voor Farao, den Koning van Egypte; en hij ſtelde hem tot een overste over Egypte en zijn geheele huis.

11 En daar kwam een hongersnood over het geheele land van Egypte en Kanaän, en groote benauwdheid, en onze vaders vonden geene ſpijs.

12 Maar als Jakob hoorde dat in Egypte koren was, zond hij onze vaders de eerste maal uit;

13 en in de tweede reis werd Jozef zijnen broeders bekend, en het geſlacht van Jozef werd aan Farao openbaar.

14 En Jozef zond henen en ontbood zijnen vader Jakob, en al zijn geſlacht, *bestaande* in vijf en zeventig zielen.

15 En Jakob kwam af in Egypte, en ſtiert, hijzelf en onze vaders;

16 en zij werden overgebracht naar Sichem, en gelegd in het graf, hetwelk Abraham gekocht had voor eene ſom gelds van de zonen van Hemor, *den vader* van Sichem.

17 Maar als nu de tijd der belofte, die God aan Abraham gezworen had, gemaakte, wies het volk en vermenigvuldigde in Egypte,

18 totdat een ander Koning opstond, die Jozef niet gekend had.

19 Deze gebruikte listigheid tegen ons geſlacht, en handelde kwalijk met onze vaders, zoodat ze hunne jonge kinderen moesten wegwerpen, opdat zij niet zouden voorttellen.

20 In welken tijd Mozes werd geboren, en hij was uitnemend ſchoon; welke drie maanden opgevoed werd in het huis zijns vaders.

21 en als hij weggeworpen was, nam hem de dochter van Farao op, en voedde hem voor zichzelf op tot eenen zoon.

22 En Mozes werd onderwezen in alle wijsheid der Egyptenaren, en was machtig in woorden en in werken.

23 Als hem nu de tijd van veertig jaren vervuld was, kwam *hem* in zijn hart, zijne broeders, de kinderen Iſraels, te bezoeken.

24 En ziende eenen die onrecht leed, beſchermd hij *hem*, en wreekte degenen dien overlast geſchiedde, en verſloeg den Egyptenaar.

25 En hij meende dat zijne broeders zouden verſtaan, dat God door zijne hand hun verlossing geven zoude; maar zij hebben het niet verſtaan.

26 En den volgenden dag werd hij van hen gezien daar zij vochten, en hij drong ze tot vrede, zeggende: Mannen, gij

zijt broeders: waarom doet gij elkander ongelijk?

27 En die zijnen naaste ongelijk deed, verstiet hem, zeggende: Wie heeft u tot een overste en rechter over ons gesteld?

28 Wilt gij mij ook ombrengen, gelijkterwijs gij gisteren den Egyptenaar omgebracht hebt?

29 En Mozes vluchtte op dat woord, en werd een vreemdeling in het land Midian, waar hij twee zonen gewon.

30 En als veertig jaren vervuld waren, verscheen hem de Engel des Heeren in de woestijn van den berg Sinaï, in een vlammeend vuur van het doornenbosch.

31 Mozes nu dat ziende, verwonderde zich over het gezicht; en als hij derwaarts ging om dat te bezien, zoo geschiedde eene stem des Heeren tot hem,

32 zeggende: Ik ben de God uwer vaderen, de God Abrahams en de God Isaäks en de God Jakobs. En Mozes werd zeer bevende, en durfde het niet bezien.

33 En de Heere zeide tot hem: Ontbind de schoenen van uwe voeten, want de plaats in welke gij staat, is heilig land.

34 Ik heb duidelijk gezien de mishandeling mijns volks dat in Egypte is, en Ik heb hun zuchten gehoord, en ben nedergekomen om hen daaruit te verlossen; en nu kom herwaarts, Ik zal u naar Egypte zenden.

35 Dezen Mozes welken zij verloochend hadden, zeggende: Wie heeft u tot een overste en rechter gesteld? dezen, zeg ik, heeft God tot eenen overste en verlosser gezonden door de hand des Engels die hem verschenen was in het doornenbosch.

36 Deze heeft hen uitgeleid, doende wonderen en teekenen in 't land van Egypte, en in de

Roode zee, en in de woestijn, veertig jaren.

37 Deze is de Mozes, die tot de kinderen Israëls gezegd heeft: De Heere uw God zal u eenen Profeet verwekken uit uwe broeders gelijk mij: dien zult gij hooren.

38 Deze is het die in de vergadering *des volks* in de woestijn was met den Engel die tot hem sprak op den berg Sinaï, en met onze vaderen; welke de levende woorden ontving, om ons die te geven;

39 denwelken onze vaderen niet wilden gehoorzaam zijn, maar verwierpen hem, en keerden met hunne harten weder naar Egypte,

40 zeggende tot Aäron: Maak ons goden die voor ons henen gaan; want *wat* dezen Mozes *aangaat*, die ons uit het land van Egypte geleid heeft, wij weten niet wat hem geschied is.

41 En zij maakten een kalf in die dagen, en brachten offerande tot den afgod, en verheugden zich in de werken hunner handen.

42 En God keerde *zich*, en gaf hen over, dat zij het heil des hemels dienden, gelijk geschreven is in het boek der Profeten: Hebt gij ook slachtofferen en offeranden Mij opgeofferd, veertig jaren in de woestijn, gij huis Israëls?

43 Ja, gij hebt opgenomen den tabernakel Molochs, en het gesternte uws gods Remfan, de afbeeldingen die gij gemaakt hebt om die te aanbidden; en Ik zal u overvoeren op gene *zijde* van Babylonie.

44 De Tabernakel der getuigenis was onder onze vaderen in de woestijn, gelijk geordineerd had Hij die tot Mozes zeide, dat hij denzelven maken zoude naar de afbeelding die hij gezien had:

45 welken ook onze vaderen ontvangen hebbende, met Jo-

zua gebracht hebben in het *land* dat de heidenen bezaten, die God verdreven heeft van het aangezicht onzer vaderen, tot de dagen Davids toe:

46 dewelke voor God genade gevonden heeft, en begeerd heeft te vinden eene woonstede voor den God Jakobs.

47 En Salomo bouwde hem een Huis.

48 Maar de Allerhoogste woont niet in tempelen met handen gemaakt, gelijk de Profet zegt:

49 De hemel is Mij een troon, en de aarde een voetbank mijner voeten. Hoedanig Huis zult gij Mij bouwen, zegt de Heere, of welke is de plaats mijner rust?

50 Heeft niet mijne hand alle deze dingen gemaakt?

51 Gij hardnekkigen en onbesnedenen van hart en ooren, gij wederstaat altijd den Heiligen Geest, gelijk uwe vaderen *alzóó* ook gij.

52 Wien van de Profeten hebben uwe vaderen niet vervolgd? En zij hebben gedood degenen die te voren verkondigd hebben de komst des Rechtvaardigen, van welken zijlieden nu verraders en moordenaars geworden zijt,

53 gij die de Wet ontvangen hebt door bestellingen der Engelen, en hebt ze niet gehouden.

54 Als zij nu dit hoorden, barstten hunne harten en zij knersten de tanden tegen hem.

55 Maar hij vol zijnde des Heiligen Geestes, en de oogen houdende naar den hemel, zag de heerlijkheid Gods, en Jezus staande ter rechterhand Gods:

56 en hij zeide: Zie, ik zie de hemelen geopend, en den Zoon des menschen staande ter rechterhand Gods.

57 Maar zij roepende met groote stem, stopten hunne ooren, en vielen eendrachtiglijk op hem aan,

58 en wierpen hem ter staad uit, en steenigden hem. En de getuigen leiden hunne kleederen af aan de voeten eens jongelings, genaamd Saulus:

59 en zij steenigden Stéfanus, aanroepende en zeggende: Heere Jezus, ontvang mijnen geest!

60 En vallende op de knieën, riep hij met groote stem: Heere, reken hun deze zonde niet toe! En als hij dat gezegd had, ontsliep hij.

HOOFDSTUK 8.

EN Saulus had mede een welbehagen aan zijnen dood. En daar werd te dien dage eene groote vervolging tegen de gemeente die te Jeruzalem was; en zij werden allen verstrooid door de landen van Judéa en Samarië, behalve de Apostelen.

2 En *eenige* godvruchtige mannen droegen Stéfanus te zamen *ten grave*, en maakten grooten rouw over hem.

3 En Saulus verwoestte de gemeente, gaande in de huizen; en trekkende mannen en vrouwen, leverde hij ze óver in de gevangenis.

4 Zij dan nu die verstrooid waren, gingen *het land* door en verkondigden het Woord.

5 En Filippus kwam af in de stad van Samarië, en predikte hun Christus.

6 En de scharen hielden zich eendrachtiglijk aan hetgeen van Filippus gezegd werd, dewijl zij hoorden en zagen de teekenen die hij deed.

7 Want van velen die onreine geesten hadden, gingen *dezelve* nùr, roepende met groote stem, en vele geraakten en kreupelen werden genezen;

8 en daar werd groote blijdschap in die stad.

9 En een zeker man, met name Simon, was te voren in de stad plegende tooverij, en verruk-

kende de zinnen des volks van Samarië, zeggende van zichzelf dat hij wat groots was;

10 welken zij allen aanhingen, van den kleine tot den groote, zeggende: Deze is de groote kracht Gods.

11 En zij hingen hem aan, omdat hij eenen langen tijd met tooverijen hunne zinnen verrukt had.

12 Maar toen zij Filippus geloofden, die het Evangelie van het Koninkrijk Gods en van den naam van Jezus Christus verkondigde, werden zij gedoopt, beiden mannen en vrouwen.

13 En Simon geloofde ook zelf, en gedoopt zijnde, bleef gedurig bij Filippus; en ziende de teekenen en vroomte krachten die er geschieden, ontzette hij zich.

14 Als nu de Apostelen die te Jeruzalem waren, hoorden, dat Samarië het Woord Gods aangenomen had, zonden zij tot hen Petrus en Johannes,

15 dewelke afgekomen zijnde, baden voor hen, dat zij den Heiligen Geest ontvangen mochten.

16 (want hij was nog op niemand van hen gevallen, maar zij waren alleenlijk gedoopt in den naam des Heeren Jezus);

17 toen leiden zij de handen op hen, en zij ontvingen den Heiligen Geest.

18 En als Simon zag dat door de oplegging van de handen der Apostelen de Heilige Geest gegeven werd, zoo bood hij hun geld aan,

19 zeggende: Geef ook mij deze macht, opdat zoo wien ik de handen opleg, hij den Heiligen Geest ontvangt.

20 Maar Petrus zeide tot hem: Uw geld zij met u ten verderve, omdat gij gemeend hebt dat de gave Gods door geld verkregen wordt.

21 Gij hebt geen deel of lot

in dit woord: want uw hart is niet recht voor God.

22 Bekeer u dan van deze uwe boosheid, en bid God, of misschien u deze overlegging uws harten vergeven wierd;

23 want ik zie dat zij zijt in eenen gansch bittere gal en samenknopping der ongerechtigheid.

24 Doch Simon antwoordende, zeide: Bidt gijlieden voor mij tot den Heere, opdat niets over mij kome van hetgeen gij gezegd hebt.

25 Zij dan nu, als zij het Woord des Heeren betuizd en gesproken hadden, keerden weder naar Jeruzalem, en verkondigden het Evangelie in vele vlekken der Samaritanen.

26 En een Engel des Heeren sprak tot Filippus, zeggende: Sta op en ga henen tegen het Zuiden, op den weg die van Jeruzalem afdaalt naar Gaza, welke woest is.

27 En hij stond op en ging henen. En zie, een Moorman, een kamerling en een machtig heer van Candacé, de Koningin der Mooren, die over al haren schat was, welke was gekomen om te aanbidden te Jeruzalem;

28 en hij keerde weder, en zat op zijnen wagen, en las den Profeet Jesaja.

29 En de Geest zeide tot Filippus: Ga toe en voeg u bij dezen wagen.

30 En Filippus liep toe, en hoorde hem den Profeet Jesaja lezen, en zeide: Verstaat gij ook hetgeen gij leest?

31 En hij zeide: Hoe zoude ik toch kunnen, zon mij niet iemand onderricht? En hij bad Filippus dat hij zoude opkomen en bij hem zitten.

32 En de plaats der Schriftuur die hij las, was deze: Hij is gelijk een schaap ter slachting geleid; en gelijk een lam stemmeloos is voor dien die het

scheert, alzoo doet hij zijnen mond niet open.

33 In zijne verandering is zijn oordeel weggenomen, en wie zal zijn geslacht verhalen? Want zijn leven wordt van de aarde weggenomen.

34 En de kamerling antwoordde Filippus en zeide: Ik bid u, van wien zegt de Profeet dit? van zichzelf of van iemand anders?

35 En Filippus deed zijnen mond open, en beginnende van die Schrift, verkondigde hem Jezus.

36 En als zij overweg reisden, kwamen zij aan een zeker water; en de kamerling zeide: Ziedaar water: wat verhindert mij gedoopt te worden?

37 En Filippus zeide: Indien gij van ganser harte gelooft, zoo is het geoorloofd. En hij antwoordende, zeide: Ik geloof dat Jezus Christus de Zoon Gods is.

38 En hij gebod den wagen stil te houden, en zij daalden beiden af in het water, zoo Filippus als de kamerling, en hij doopte hem.

39 En toen zij uit het water waren opgekomen, nam de Geest des Heeren Filippus weg, en de kamerling zag hem niet meer; want hij reisde zijnen weg met blijdschap.

40 Maar Filippus werd gevonden te Azotus; en *het land* doorgaande, verkondigde hij het Evangelie *in* alle steden, totdat hij te Cesaréa kwam.

HOOFDSTUK 9.

En Saulus, blazende nog dreiging en moord tegen de discipelen des Heeren, ging tot den Hoogepriester,

2 en begeerde brieven van hem naar Damascus aan de Synagogen, opdat, zoo hij eenigen die van dien weg waren, vond, hij *dezelve*, beiden mannen en vrouwen, zoude gebou-

den brengen naar Jeruzalem.

3 En als hij reisde, is het geschied dat hij nabij Damascus kwam, en hem omscheen snellijk een licht van den hemel:

4 en ter aarde gevallen zijnde, hoorde hij eene stem die tot hem zeide: Saul, Saul, wat vervolgt gij mij?

5 En hij zeide: Wie zijt gij, Heere? En de Heere zeide: Ik ben Jezus dien gij vervolgt: het is u hard, de verzenen tegen de prikkels te slaan.

6 En hij bevende en verbaasd zijnde, zeide: Heere, wat wilt gij dat ik doen zal? En de Heere zeide tot hem: Sta op en ga in de stad, en u zal *aldaar* gezegd worden wat gij doen moet.

7 En de mannen die met hem overweg reisden, stonden verbaasd, hoorende wel de stem, maar niemand ziende.

8 En Saulus stond op van de aarde; en als hij zijne oogen opendeed, zag hij niemand; en zij hem bij de hand leidende, brachten hem te Damascus.

9 En hij was drie dagen dat hij niets zag; en at niet en dronk niet.

10 En daar was een zeker discipel te Damascus, met name Ananias; en de Heere zeide tot hem in een gezicht: Ananias! En hij zeide: Zie, *hier ben ik*, Heere.

11 En de Heere zeide tot hem: Sta op, en va in de straat, genaamd de Rechte, en vraag in het huis van Judas naar *eenen*, met name Saulus van Tarsus; want zie, hij bidt,

12 en hij heeft in een gezicht gezien, dat een man, met name Ananias, inkwam en hem de hand opleide, opdat hij wederom ziende wierd.

13 En Ananias antwoordde: Heere, ik heb uit velen gehoord van dezen man, hoeveel kwaad hij uwen heiligen in Jeruzalem gedaan heeft;

14 en hij heeft hier macht van

de Overpriesters, om te binden allen die uwen naam aanroepen.

15 Maar de Heere zeide tot hem: Ga heenen, want deze is mij een uitverkoren vat, om mijnen naam te dragen voor de heidenen en de Koningen en de kinderen Israëls;

16 want ik zal hem toonen hoeveel hij lijden moet om mijnen naam.

17 En Ananias ging heenen en kwam in het huis; en de handen op hem leggende, zeide hij: Saul, broeder, de Heere heeft mij gezonden, *namelijk* Jezus die u verschenen is op den weg dien gij kwaamt, opdat gij weder ziende en met den Heiligen Geest vervuld zoudt worden.

18 En terstond vielen af van zijne oogen gelijk als schellen, en hij werd terstond wederom ziende, en stond op, en werd gedoopt;

19 en als hij spijs genomen had, werd hij versterkt. En Saulus was sommige dagen bij de discipelen die te Damascus waren;

20 en hij predikte terstond Christus in de Synagogen, dat hij de Zoon Gods is.

21 En zij ontzetten zich allen, die het hoorden, en zeiden: Is deze niet degene die te Jeruzalem verstoorde wie dezen naam aanriepen, en die daarom hier gekomen is, opdat hij dezelve gebonden zoude brengen tot de Overpriesters?

22 Doch Saulus werd meer en meer bekrachtigd, en overtuigde de Joden die te Damascus woonden, bewijzende dat deze de Christus is.

23 En als vele dagen verlopen waren, zoo hielden de Joden samen raad om hem te dooden;

24 maar hunne lage werd Saulus bekend. En zij bewaarden de poorten, beide des daags en

des nachts, opdat zij hem dooden mochten;

25 doch de discipelen namen hem des nachts en lieten hem neder door den muur, *hem* atlatende in cene mand.

26 Saulus nu te Jeruzalem gekomen zijnde, poogde zich bij de discipelen te voegen; maar zij vreesden hem allen, niet geloovende dat hij een discipel was.

27 Maar Barnabas hem tot zich nemende, leidde hem tot de Apostelen, en verhaalde hun hoe hij op den weg den Heere gezien had, en dat hij tot hem gesproken had, en hoe hij te Damascus vrijmoediglijk gesproken had in den naam van Jezus.

28 En hij was met hen ingaande en uitgaande te Jeruzalem;

29 en vrijmoediglijk sprekende in den naam des Heeren Jezus, sprak hij ook en handelde tegen de Griekse Joden; maar dezen trachtten hem te dooden.

30 Doch de broeders dit verstaande, geleidden hem tot Cesaréa, en zonden hem af naar Tarsus.

31 De gemeenten dan door geheel Judéa en Galiléa en Samarië hadden vrede, en werden gesticht; en wandelende in de vrees des Heeren en de vertroosting des Heiligen Geestes, werden vermenigvuldigd.

32 En het geschiedde als Petrus alom doortrok, dat hij ook afkwam tot de heiligen die te Lydda woonden.

33 En aldaar vond hij een zeker mensch, met name Eneas, die acht jaren te bed gelegen had, welke geraakt was.

34 En Petrus zeide tot hem: Eneas, Jezus Christus maakt u gezond; sta op en spreid uzelf *het bed*. En hij stond terstond op.

35 En zij zagen hem allen die te Lydda en Saróna woonden,

dewelke zich bekeerden tot den Heere.

36 En te Joppe was eene zekere discipelin, met name Tabitha, hetwelk, overgezet zijnde, is gezegd Dorcas. Deze was vol van goede werken en aalmoezen die zij deed.

37 En het geschiedde in die dagen dat zij krank werd en stierf; en als zij ze gewasschen hadden, leidden zij haar in de opperzaal.

38 En alzo Lydda nabij Joppe was, de discipelen hoorende dat Petrus aldaar was, zonden twee mannen tot hem, biddende dat hij niet zoude vertoeven tot hen over te komen.

39 En Petrus stond op en ging met hen; welken zij, als hij daar gekomen was, in de opperzaal leidden; en alle de weduwen stonden bij hem, weenende en toopende de rokken en kleederen, die Dorcas gemaakt had, als zij bij haar was.

40 Maar Petrus heboende hen allen uitgedreven, knielde neder en bad; en zich keerende tot het lichaam, zeide hij: Tabitha, sta op. En zij deed hare oogen open, en Petrus gezien hebbende, zat zij overeind;

41 en hij gaf haar de hand en richtte ze op, en de heiligen en de weduwen geroepen hebbende, stelde hij ze levend vóór hen.

42 En dit werd bekend door geheel Joppe, en velen geloofden in den Heere.

43 En het geschiedde dat hij vele dagen te Joppe bleef bij eenen zekeren Simon, eenen lederbereider.

HOOFDSTUK 10.

EN daar was een zeker man te Cesaréa, met name Cornelius, een hoofdman over honderd, uit de bende, genaamd de Italiaansche,

2 godzalig, en vreezende God met geheel zijn huis, en doen-

de vele aalmoezen aan het volk, en God geduriglijk biddende.

3 Deze zag in een gezicht klaarliik, omtrent de negende ure des daags, een Engel Gods tot hem inkomen, en tot hem zeggende: Cornelius!

4 En hij de oogen op hem houdende, en zeer bevreesd geworden zijnde, zeide: Wat is het, Heere? En hij zeide tot hem: Uwe gebeden en uwe aalmoezen zijn tot gedachtenis opgekomen voor God.

5 En nu, zend mannen naar Joppe, en ontbied Simon die toegenaamd wordt Petrus:

6 deze ligt te huis bij eenen zekeren Simon, eenen lederbereider, die zijn huis heeft bij de zee; deze zal u zeggen wat gij doen moet.

7 En als de Engel die tot Cornelius sprak, weggegaan was, riep hij twee van zijne huisknechten, en eenen godzaligen krijgsknecht van degenen die gedurig bij hem waren;

8 en als hij hun alles verhaald had, zond hij ze naar Joppe.

9 En des anderen daags, terwijl dezen reisden en nabij de stad kwamen, klom Petrus op het dak om te bidden, omtrent de zesde ure.

10 En hij werd hongerig en begeerde te eten; en terwijl zij het bereidden, viel over hem eene vertrekking van zinnen;

11 en hij zag den hemel geopend, en een zeker vat tot hem nederdalen, gelijk een groot linnen laken, aan de vier hoeken gebonden, en nederge-
laten op de aarde;

12 in hetwelk waren alle de viervoetige dieren der aarde, en de wilde en de kruipende dieren, en de vogelen des hemels.

13 En daar geschiedde eene stem tot hem: Sta op, Petrus, slacht en eet.

14 Maar Petrus zeide: Geens-

zins, Heere; want ik heb nooit iets gegeten dat gemeen of onrein was.

15 En eene stem *geschiedde* wederom ten tweeden male tot hem: Hetgeen God gereinigt heeft, zult gij niet gemeen maken.

16 En dit geschiedde tot drie-maal; en het vat werd wederom opgenomen in den hemel.

17 En als Petrus bij zichzelf twijfelde, wat toch het gezicht mocht zijn dat hij gezien had, zie, de mannen die van Cornelius afgezonden waren, gevraagd hebbende naar het huis van Simon, stonden aan de poort:

18 En iemand geroepen hebbende, vroegen zij, of Simon, toegenaamd Petrus, daar te huis lag.

19 En als Petrus over dat gezicht nadacht, zeide de Geest tot hem: Zie, drie mannen zoeken u:

20 daarom sta op, ga af, en reis met hen, niet twijfelende; want ik heb hen gezonden.

21 En Petrus ging af tot de mannen die van Cornelius tot hem gezonden waren, en zeide: Zie, ik ben het dien gij zoekt; wat is de oorzaak waarom gij hier zijt?

22 En zij zeiden: Cornelius, een hoofdman over honderd, een rechtvaardig man, en veezende God, en die *goede* getuigenis heeft van het gansche volk der Joden, is door Goddelijke openbaring vermaand van eenen heiligen Engel, dat hij u zoude ontbieden te zijnen huize, en dat hij van u woorden *der zaligheid* zoude hooren.

23 Als hij ze dan ingeroepen had, ontving hij ze in huis. Doch des anderen dags ging Petrus met hen heen; en sommigen der broeders die van Joppe waren, gingen met hem.

24 En des anderen dags kwamen zij te Cesaréa. En Cor-

nelius verwachtte hen, samengeroepen hebbende die van zijn maagschap en bijzonderste vrienden.

25 En als het geschiedde dat Petrus inkwam, ging Cornelius hem te gemoet, en valde aan zijne voeten, aanbade hij.

26 Maar Petrus richtte hem op, zeggende: Sta op, ik ben ook zelf een mensch.

27 En met hem sprekende, ging hij in, en vond er velen die samengekomen waren:

28 en hij zeide tot hen: Gij weet hoe het eenen Joodseken man ongeoorloofd is, zich te voegen of te gaan tot eenen vreemde; doch God heeft mij getoond dat ik geen mensch zoude gemeen of onrein heeten.

29 Daarom ben ik ook zonder tegenspreken gekomen, onthouden zijnde. Zoo vraag ik dan, om wat reden gijlieden mij hebt onthouden?

30 En Cornelius zeide: Vóór vier dagen was ik vastende tot deze ure toe, en ter negende ure bad ik in mijn huis:

31 en zie, een man stond vóór mij in een blinkend kleed, en zeide: Cornelius, uw gebed is verhoord en uwe aalmoezen zijn voor God gedacht geworden.

32 Zend dan naar Joppe, en onthied Simon die toegenaamd wordt Petrus: deze ligt te huis in het huis van Simon, den lederbereider, aan de zee, welke hier gekomen zijnde, tot u spreken zal.

33 Zoo heb ik dan van stonde aan tot u gezonden, en gij hebt wel gedaan dat gij hier gekomen zijt. Wij zijn dan allen nu *hier* tegenwoordig voor God, om te hooren al hetgeen u van God bevolen is.

34 En Petrus den mond opendoende, zeide: Ik verneem in der waarheid, dat God geen aannemer des persoons is:

35 maar in allen volke is wie

Hem vreest en gerechtigheid werkt, Hem aangenaam.

36 Dit is het woord dat Hij gezonden heeft den kinderen Israëls, verkondigende vrede door Jezus Christus; deze is een Heere van allen.

37 Gijlieden weet de zank die geschied is door geheel Judëa, beginnende van Galilëa, na den doop welken Johannes gepredikt heeft,

38 *belaagde* Jezus van Nazareth, hoe God hem gezalfd heeft met den Heiligen Geest en met kracht; welke *het land* doorgegaan is goedgezonde, en genezende allen die van den duivel overweldigd waren; want God was met hem.

39 En wij zijn getuigen van al hetgeen hij gedaan heeft, beide in het Joodsche land en te Jeruzalem; welken zij gedood hebben, *hem* hangende aan een hout.

40 Dezen heeft God opgewekt ten derden dage, en gegeven dat hij openbaar zoude worden,

41 niet al den volke, maar den getuigen die van God te voren verkoren waren, *ons namelijk* die met hem gegeten en gedronken hebben, nadat hij uit de dooden opgestaan was;

42 en hij heeft ons geboden den volke te prediken en te bezeugen, dat hij is de zene die van God verordineerd is tot een Rechter van levenden en dooden.

43 Dezen geven getuigenis alle de Profeten, dat een iegelijk die in hem gelooft, vergeving der zonden ontvangen zal door zijnen naam.

44 Als Petrus deze woorden nog sprak, viel de Heilige Geest op allen die het Woord hoorden.

45 En de geloovigen die uit de besnijdenis waren, zooveel als er met Petrus waren gekomen, ontzetten zich dat de gave des Heiligen Geestes ook op de heidenen uitgestort werd;

46 want zij hoorden hen spre-

ken met *vreemde* talen, en God grootmaken. Toen antwoordde Petrus:

47 Kan ook iemand het water weren, dat dezen niet gedoopt zonden worden, welke den Heiligen Geest ontvangen hebben, gelijk als ook wij?

48 En hij beval dat zij zonden gedoopt worden in den naam des Heeren. Toen baden zij hem, dat hij eenige dagen bij *hen* wilde blijven.

HOOFDSTUK II.

DE Apostelen nu en de broeders die in Judëa waren, hebben gehoord, dat ook de heidenen het Woord Gods aangenomen hadden.

2 En toen Petrus opgegaan was naar Jeruzalem, twistten tegen hem degenen die uit de besnijdenis waren,

3 zeggende: Gij zijt ingegaan tot mannen die de voorhuid hebben, en hebt met hen gegeten.

4 Maar Petrus beginnende, verhaalde het hun vervolgens, zeggende:

5 Ik was in de stad Joppe biddende, en zag in eene vertrekking van zinnen een gezicht, *namelijk* een zeker vat, gelijk een groot linnen laken, nederdalende, bij de vier hoeken nedergelaten uit den hemel, en het kwam tot bij mij;

6 op welk *leke* als ik de oogen hield, zoo merkte ik en zag de viervoetige *dieren* der narde, en de wilde en de kruipende *dieren*, en de vogelen des hemels.

7 En ik hoorde eene stem die tot mij zeide: Sta op, Petrus, slacht en eet.

8 Maar ik zeide: Geenszins, Heere, want nooit is iets dat gemeen of onrein was, in mijnen mond ingegaan.

9 Doch de stem antwoordde mij ten tweeden male uit den hemel: Hetgeen God gereinigd heeft, zult gij niet gemeen maken.

10 En dit geschiedde tot drie-maal; en alles werd wederom opgetrokken in den hemel.

11 En zie, ter zelfder *ure* stonden er drie mannen vóór het huis, waar ik in was, die van Cesaréa tot mij atgezonden waren.

12 En de Geest zeide tot mij, dat ik met hen gaan zoude, niet twijfelende. En met mij gingen ook deze zes broeders, en wij zijn in des mans huis ingegaan;

13 en hij heeft ons verhaald, hoe hij eenen Engel gezien had, die in zijn huis stond en tot hem zeide: Zend mannen naar Joppe, en onthied Simon die toegenaamd is Petrus,

14 die woorden tot u zal spreken, door welke zij zult zalig worden, en geheel uw huis.

15 En als ik begon te spreken, viel de Heilige Geest op hen, gelijk ook op ons in het begin.

16 En ik werd gedachtig aan het woord des Heeren, hoe hij zeide: Johannes doopte wel met water, maar gijlieden zult gedoopt worden met den Heiligen Geest.

17 Indien dan God hun evenzellige gave gegeven heeft als ook ons, die in den Heere Jezus Christus geloofd hebben, wie was ik toch die God kon weren?

18 En als zij dit hoorden, waren zij tevreden en verheerlijkten God, zeggende: Zou heeft dan God ook den heidenen de bekeering gegeven ten leven.

19 Degenen nu die verstrooid waren door de verdrukking die over Stéfanus geschied was, gingen *het land* door tot Fenicië toe, en Cyprus, en Antiochië, tot niemand het Woord sprekende dan aliëén tot de Joden.

20 En daar waren eenige Cyprusche en Cyrenesche mannen uit hen, welke te Antiochië gekomen zijnde, spraken tot de Griekschen, verkondigende den Heere Jezus.

21 En de hand des Heeren was met hen, en een groot getal geloofde en bekeerde zich tot den Heere.

22 En het gerucht van hen kwam tot de ooren der gemeente die te Jeruzalem was, en zij zonden Bárnabas uit, dat hij *het land* doorging tot Antiochië toe:

23 dewelke daar gekomen zijnde, en de genade Gods ziende, verblijd werd, en ze allen vermaande, dat zij met een voor-nemen des harten bij den Heere zouden blijven;

24 want hij was een goed man, en vol des Heiligen Geestes en des geloofs. En daar werd eene groote schare den Heere toe-gevoegd.

25 En Bárnabas ging uit naar Tarsus om Saulus te zoeken; en als hij hem gevonden had, bracht hij hem te Antiochië.

26 En het is geschied dat zij een geheel jaar *te zamen* vergaderden in de gemeente, en eene groote schare leerden, en dat de discipelen het eerst te Antiochië Christenen genaamd werden.

27 En in die dagen kwamen *eenige* Profeten af van Jeruzalem te Antiochië;

28 en één uit hen, met name Agabus, stond op, en gaf te kennen door den Geest dat er een groote hongersnood zoude wezen over de geheele wereld; dewelke ook gekomen is onder den Keizer Claudius.

29 En naardat een iegelijk der discipelen vermocht, besloot elk van hen *iets* te zenden ten dienste der broederen die in Judéa woonden;

30 hetwelk zij ook deden, en zonden het tot de Ouderlingen door de hand van Bárnabas en Saulus.

HOOFDSTUK 12.

EN omtrent dien tijd sloeg de Koning Herodes de hau-

den aan sommigen van de gemeente, om die kwalijk te behandelen.

2 En hij doodde Jacobus, den broeder van Johannes, met het zwaard;

3 en toen hij zag dat het den Joden behaaglijk was, voer hij voort ook Petrus te vangen (en het waren de dagen der ongehevelde brooden);

4 denwelken ook gegrepen hebbende, hij in de gevangenis zette, en gaf hem over aan vier wachten, elk van vier krijgsknechten om hem te bewaren, willende na het Paascheest hem voorbrengen voor het volk.

5 Petrus dan werd in de gevangenis bewaard; maar van de gemeente werd een gedurig gebed tot God voor hem gedaan.

6 Toen hem nu Herodes zonde voorbrengen, sliep Petrus dien nacht tusschen twee krijgsknechten, gebonden met twee ketenen; en de wachters vóór de deur bewaarden de gevangenis.

7 En zie, een Engel des Heeren stond daar, en een licht scheen in de woning, en slaande de zijde van Petrus, wakte hij hem op, zeggende: Sta haastelijk op. En zijne ketenen vielen af van de handen.

8 En de Engel zeide tot hem: Omgord u en bind uwe schoenzolen aan. En hij deed alzoo. En hij zeide tot hem: Werp uwen mantel om en volg mij.

9 En uitgaande, volgde hij hem, en wist niet dat het waarachtig was, hetgeen door den Engel geschiedde, maar hij meende dat hij een gezicht zag.

10 En als zij door de eerste en tweede wacht gegaan waren, kwamen zij aan de ijzeren poort die naar de stad leidt, dewelke vanzelf hun geopend werd. En uitgegaan zijnde, gingen zij ééne straat voort, en

terstond scheidde de Engel van hem.

11 En Petrus tot zichzelf gekomen zijnde, zeide: Nu weet ik waarachtiglijk dat de Heere zijnen Engel uitgezonden heeft, en mij verlost heeft uit de hand van Herodes en uit al de verwachting van het volk der Joden.

12 En als hij alles overleed had, ging hij naar het huis van Maria, de moeder van Johannes, die toegenaamd was Marcus, alwaar velen samenvergaderd en biddende waren.

13 En als Petrus aan de deur van de voorpoort klopte, kwam eene dienstmaagd vóór om te luisteren, met name Rhode;

14 en zij de stem van Petrus kennende, deed van blijdschap de voorpoort niet open, maar liep naar binnen en boodschapte dat Petrus aan de voorpoort stond.

15 En zij zeiden tot haar: Gij raast. Doch zij bleef daar sterk bij, dat het alzoo was. En zij zeiden: Het is zijn Engel.

16 Maar Petrus bleef kloppende; en als zij opengedaan hadden, zagen zij hem en ontzetten zich.

17 En als hij hun met de hand gewenkt had dat ze zwijgen zouden, vermaalde hij hun, hoe hem de Heere uit de gevangenis uitgeleid had, en zeide: Boodschapt dit aan Jacobus en de broederen. En hij uitgegaan zijnde, reisde naar eene andere plaats.

18 En als het dag was geworden, was daar geen kleine be-roerte onder de krijgsknechten, wat toch Petrus mocht geschied zijn.

19 En als Herodes hem gezocht had en niet vond, en de wachters gerechtelijk onder-vraagd had, gebod hij dat ze weggeleid zouden worden. En hij vertrok van Judéa naar Cesaréa, en onthield zich aldaar.

20 En Herodes had in den zin tegen de Tyriërs en Sidoniërs te krijgen; maar zij kwamen eendrachtiglijk tot hem, en Blastus, die des Konings kamerling was, overreed hebbende, bezeerden zij vrede, omdat hun land gespijzigd werd van des Konings land.

21 En op eenen gezetten dag Herodes, een koninklijk kleed aangedaan hebbende, en op den Rechterstoel gezeten zijnde, deed eene rede tot hen:

22 en het volk riep *hem* toe: Een stem Gods en niet eens menschen!

23 En van stonde aan sloeg hem een Engel des Heeren, daarom dat hij Gode de eer niet gaf; en hij werd van de wormen gegeten en gaf den geest.

24 En het Woord Gods wies en vermenigvuldigde.

25 Bárnabas nu en Saulus keerden weder van Jeruzalem, als zij den dienst volbracht hadden, medegeuomen hebbende ook Johannes, die toegenaamd werd Marcus.

HOOFDSTUK 13.

EN daar waren te Antiochië in de gemeente die daar was, eenige Profeten en Leraars, namelijk Bárnabas, en Simeon genaamd Niger, en Lucius van Cyrène, en Manahen die met Herodes den Viervorst opgevoed was, en Saulus.

2 En als zij den Heere dienden, en vastten, zeide de Heilige Geest: Zondert mij af beiden Bárnabas en Saulus tot het werk, waartoe ik ze ge-roepen heb.

3 Toen vastten en baden zij, en hun de handen opgelegd hebbende, lieten zij ze gaan.

4 Dezen dan uitgezonden zijnde van den Heiligen Geest, kwamen af naar Seleucië, en van daar voeren zij af naar Cyprus;

5 en gekomen zijnde te Sála-

mis, verkondigden zij het Woord Gods in de Synagogen der Joden; en zij hadden ook Johannes tot eenen dienaar.

6 En als zij het eiland doorgegaan waren tot Pafos toe, vonden zij eenen zekeren toovenaar, eenen valschen profeet, eenen Jood, wiens naam was Bar-Jezus,

7 welke was bij den Stadhouder Sergius Paulus, eenen verstandigen man. Deze, Bárnabas en Saulus tot zich geroepen hebbende, zocht zeer het Woord Gods te hooren;

8 maar Elymas de toovenaar (want alzoo wordt zijn naam overezet) wederstond hen, zoekende den Stadhouder van het geloof af te keerden.

9 Doch Saulus (die ook Paulus genaamd is) vervuld met den Heiligen Geest, en de oogen op hem houdende, zeide:

10 O gij kind des duivels, vol van alle bedrog en van alle arglistigheid, vijand van alle gerechtigheid, zult gij niet ophouden te verkeeren de rechte wegen des Heeren?

11 En nu zie, de hand des Heeren is tegen u, en gij zult blind zijn en de zon niet zien voor eenen tijd. En van stonde aan viel op hem donkerheid en duisternis, en rondom gaande, zocht hij die *hem* met de hand mochten leiden.

12 Als de Stadhouder zag hetgeen geschied was, toen geloofde hij, verslagen zijnde over de leer des Heeren.

13 En Paulus en die met hem waren, van Pafos afgevaren zijnde, kwamen te Perge, *eene stad* in Pamfylië; maar Johannes van hen scheidende, keerde weder naar Jeruzalem.

14 En zij van Perge *het land* doorgaande, kwamen te Antiochië, *eene stad* in Pisidië, en gegaan zijnde in de Synagoge op den dag des sabbats, zaten zij needer.

15 En na het lezen der Wet

en der Profeten zouden de oversten der Synagoge tot hen, zeggende: Mannen broeders, indien daar *eenig* woord van vertroosting tot het volk in u is, zoo spreekt.

16 En Paulus stond op en wenkte met de hand, en zeide: Gij Israëlietische mannen en gij die God vreest, hoort toe.

17 De God van dit volk Israël heeft onze vaders uitverkoren, en het volk verhoogd, als zij vreemdelingen waren in het land van Egypte, en heeft ze met een hoogen arm daaruit geleid.

18 en heeft omtrent den tijd van veertig jaren hunne zeden verdragen in de woestijn;

19 en zeven volkeren uitgeroeid hebbende in het land Kanaän, heeft Hij hun door het lot het land derzelven uitgedeeld;

20 en daarna, omtrent vierhonderd en vijftig jaren, gaf Hij *hen* Richters, tot op Samuël den Profet.

21 En van toen aan begeerden zij eenen Koning, en God gaf hun Saul, den zoon van Kis, eenen man uit den stam Benjamin, veertig jaren;

22 en dezen afgezet hebbende, verwekte Hij hun David tot eenen Koning; denwelken Hij ook getuigenis gaf, en zeide: Ik heb gevonden David, den *zoon* van Isai, eenen man naar mijn hart, die al mijnen wil zal doen.

23 Van diens zaad heeft God Israël, naar de belofte, verwekt den Zaligmaker Jezus,

24 als Johannes eerst al den volke Israëls voor zijne aankomst gepredikt had den doop der bekeering.

25 Doch als Johannes den loop vervulde, zeide hij: Wie meent gijlieden dat ik ben? Ik ben de Christus niet; maar zie, hij komt na mij, wien ik niet waardig ben de schoenen zijner voeten te ontbinden.

26 Mannen broeders, kinderen van het geslacht Abrahams, en wie onder u God vrezen, tot u is het Woord dezer zaligheid gezonden.

27 Want die te Jeruzalem wonen, en hunne oversten, dezen niet kennende, hebben ook de stemmen der Profeten, die op elken sabbatdag gelezen worden, *hem* veroordeelende, vervuld;

28 en geene oorzaak des doods vindende, hebben zij van Pilatus begeerd dat hij zoude gedood worden;

29 en als zij alles volbracht hadden wat van hem geschreven was, namen zij *hem* af van het hout en leiden *hem* in het graf.

30 Maar God heeft hem uit de dooden opgewekt;

31 welke gezien is geweest, vele dagen lang, van degenen die met hem opgekomen waren van Galiléa naar Jeruzalem, die zijne getuigen zijn bij het volk.

32 En wij verkondigen u de belofte die tot de vaders geschied is, dat *namelijk* God dezelve vervuld heeft aan ons, hunne kinderen, als Hij Jezus verwekt heeft;

33 gelijk ook in den tweeden Psalm geschreven staat: Gij zijt mijn Zoon, heden heb Ik u gegeneerd.

34 En dat Hij hem uit de dooden heeft opgewekt, alzoo dat hij niet meer tot verderfing zal keeren, heeft Hij aldus gezegd: Ik zal u lieden de weldadigheden Davids geven, die getrouw zijn;

35 waarom Hij ook in eenen anderen Psalm zegt: Gij zult uwen Heilige niet overgeven om verderfing te zien.

36 Want David, als hij in zijnen tijd den raad Gods gediend had, is ontslapen, en is bij zijne vaders gelegd, en heeft wel verderfing gezien;

37 maar hij, dien God opge-

wekt heeft, heeft geene verder-
ving gezien.

38 Zoo zij u dan bekend, man-
nen broeders, dat door dezen u
vergeving der zonden verkond-
igd wordt;

39 en dat van alles, waarvan
gij niet kondet gerechtvaardigd
worden door de Wet van
Mozes, door dezen een legelijk
die geloofd, gerechtvaardigd
wordt.

40 Ziet dan toe dat over ulie-
den niet kome hetgeen gezegd
is in de Profeten.

41 Ziet, gij verachtters, en ver-
wondert u, en verdwijnt; want
ik werk een werk in uwe dagen,
een werk hetwelk gij niet zult
gelooven, zoo iemand het u
verhaalt.

42 En als de Joden uitzeraan
waren uit de Synagoge, baden
de heidenen, dat tegen den naas-
ten sabbat hun dezelfde woor-
den zonden gesproken worden.

43 En als de Synagoge ge-
scheiden was, volzden velen
van de Joden en van de gods-
dienstige Jodengenooten Pau-
lus en Barnabas; welke tot
hen spraken, en hen vermaan-
den te blijven bij de genade
Gods.

44 En op den volgenden sab-
bat kwam bijna de geheele stad
te zamen om het Woord Gods
te hooren.

45 Doch de Joden de scharen
ziende, werden met ijdigheid
vervuld, en wederspraken het-
zen van Paulus gezegd werd,
wedersprekende en lasterende.

46 Maar Paulus en Barnabas
vrijmoedigheid gebruikende
zeiden: Het was noodig dat
eerst tot u het Woord Gods ge-
sproken zoude worden; doch
indemaal gij hetzelfde verstoot,
en uzelfen des eeuwigen levens
niet waardig oordeelt, zie, wij
keeren ons tot de heidenen.

47 Want alzoo heeft ons de
Heere geboden, zeggende: Ik
heb u gesteld tot een licht der
heideneu, opdat gij zoudt zijn

tot zaligheid, tot aan het uiter-
ste der aarde.

48 Als nu de heidenen dit
hoorden, verblijdden zij zich
en prezen het Woord des Hee-
ren; en daar geloofden zoovelen
als er geordineerd waren tot
het eeuwige leven;

49 en het Woord des Heeren
werd door het geheele land uit-
gebreid.

50 Maar de Joden maakten op
de godsdienstige en achtbare
vrouwen en de voornaamsten
van de stad, en verwekten ver-
volging tegen Paulus en Bar-
nabas, en wierpen ze uit hunne
landpalen.

51 Doch zij schudden het stof
van hunne voeten af tegen
dezelfen, en kwamen te Ico-
nium;

52 en de discipelen werden
vervuld met blijdschap en met
den Heiligen Geest.

HOOFDSTUK 14.

EN het geschiedde te Iconi-
um, dat zij te zamen gingen
in de Synagoge der Joden, en
alzoo spraken, dat eene groote
menigte heiden van Joden en
Grieken geloofde.

2 Maar de Joden die ongehoor-
zaam waren, verwekten en ver-
bitterden de zielen der heide-
nen tegen de broeders.

3 Zij verkeerden dan *aldaar*
eenen langen tijd, vrijmoedig-
lijk sprekende in den Heere,
die getuigenis gaf aan het
Woord zijner genade, en gaf
dat teekenen en wonderen ge-
schiedden door hunne handen.

4 En de menigte der stad werd
verdeeld, en sommigen waren
met de Joden, en sommigen
met de Apostelen.

5 En als daar een oploop ge-
schiedde heiden van heidenen
en van Joden, met hunne over-
sten, om hun smaadheid aan
te doen en hen te sternigen,

6 zijn zij, *alles* overlegd heb-
bende, gevlucht naar de ste-

den van Lycaonië, *namelyk* Lystra en Derbe, en het omlyggende land.

7 en verkondigden aldaar het Evangelie.

8 En een zeker man te Lystra zat onmachtig aan de voeten, kreupel zijnde van zijn moederslijf, die nooit had gewandeld.

9 Deze hoorde Paulus spreken; welke de oogen op hem houdende, en ziende dat hij geloof had om gezond te worden,

10 zeide met groote stem: Sta recht op uwe voeten! En hij sprong op en wandelde.

11 En de scharen, ziende hetgeen Paulus gedaan had, verhieven hunne stemmen en zeiden in 't Lycaonisch: De goden zijn den menschen gelijk geworden en tot ons nedergekomen;

12 en zij noemden Bárnaabas Júpiter, en Paulus Mercúrius, omdat hij het woord voerde.

13 En de Priester van Júpiter die voor hunne stad was, als hij ossen en kranen aan de voorpoorten gebracht had, wilde hij offeren met de scharen.

14 Maar de Apostelen Bárnaabas en Paulus *dat* hoorende, scheurden hunne kleederen en sprongen onder de schare, roepende

15 en zeggende: Mannen, waarom doet zij deze dingen? Wij zijn óók menschen van gelijke beweringen als gij, en verkondigen alieden, dat gij u van deze ijdele *dingen* zoudt bekeeren tot den levenden God, die gemaakt heeft den hemel en de aarde en de zee en al hetgeen in dezelve is;

16 welke in de verledene tijden alle de heidenen heeft laten wandelen in hunne wegen;

17 hoewel Hij nochtans zichzelf niet onbetuigd gelaten heeft, goed doende van den hemel, ons regen en vruchtbare tijden gevende, vervul-

lende onze harten met spijs en vroolijkheid.

18 En dit zeggende, wederhiel den zij nauwelijks de scharen, dat zij hun niet offerden.

19 Maar daarover kwamen Joden van Antiochië en Iconium, en overreedden de scharen, en steenigden Paulus, en sleepen *hem* buiten de stad, meenende dat hij dood was.

20 Doch als de discipelen hem omringd hadden, stond hij op en kwam in de stad; en des anderen daags ging hij met Bárnaabas uit naar Derbe.

21 En als zij aan die stad het Evangelie verkondigd en vele discipelen gemaakt hadden, keerden zij weder naar Lystra en Iconium en Antiochië,

22 versterkende de zielen der discipelen, *en* vermanende dat ze zouden blijven in het geloof, en dat wij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk Gods.

23 En als zij hun in elke gemeente met opsteken der handen Ouderlingen verkoren hadden, gebeden hebbende met vasten, bevalen zij ze den Heere, in welken zij geloofd hadden.

24 En Pisidië doorgereisd hebbende, kwamen zij in Pamfylië;

25 en als zij te Perge het Woord gesproken hadden, kwamen zij af naar Attalië;

26 en van daar voeren zij af naar Antiochië, van waar zij der genade Gods bevolen waren geweest tot het werk dat zij volbracht hadden.

27 En daar gekomen zijnde, en de gemeente vergaderd hebbende, verhaalden zij wat groote dingen God met hen gedaan had, en dat Hij den heidenen de deur des geloofs geopend had.

28 En zij verkeerden aldaar geen kleinen tijd met de discipelen.

HOOFDSTUK 15.

En sommigen die afgekomen waren van Judéa, leerden de broederen, *zeggende*: Indien gij niet besneden wordt naar de wijze van Mozes, zoo kunt gij niet zalig worden.

2 Als er dan geen kleine wederstand en twisting geschiedde bij Paulus en Bárnabas tegen hen, zoo hebben zij geordineerd dat Paulus en Bárnabas en eenige anderen uit hen zouden opgaan tot de Apostelen en Ouderlingen naar Jeruzalem, over deze vraag.

3 Zij dan van de gemeente uitgeleid zijnde, reisden door Fenicië en Samarië, verhalende de bekeering der heidenen, en deden allen den broederen groote blijdschap aan.

4 En te Jeruzalem gekomen zijnde, werden zij ontvangen van de gemeente en de Apostelen en de Ouderlingen; en zij verkondigden wat groote dingen God met hen gedaan had.

5 Maar, *zeiden zij*, daar zijn sommigen opgestaan van die van de sekte der Farizeërs, die geloovig zijn geworden, zeggende dat men hen moet besnijden, en gebieden de wet van Mozes te onderhouden.

6 En de Apostelen en de Ouderlingen vergaderden te zamen om op deze zaak te letten.

7 En als *daarover* groote twisting geschiedde, stond Petrus op en zeide tot hen: Mannen broeders, gij weet dat God sedert langen tijd onder ons *al* verkoren heeft, dat de heidenen door mijnen mond het Woord des Evangelies zouden hooren en gelooven.

8 En God, de kenner der harten, heeft hun getuigenis gegeven, hun gevende den Heiligen Geest gelijk als ook ons.

9 en heeft geen onderscheid

gemaakt tusschen ons en hen, gereinigd hebbende hunne harten door het geloof.

10 Nu dan, wat verzoekt gij God, om een juk op den hals der discipelen te leggen, hetwelk noch onze vadersen noch wij hebben kunnen dragen?

11 Maar wij gelooven door de genade des Heeren Jezus Christus zalig te worden op zulkte wijze als ook zij.

12 En al de menigte zweeg stil, en zij hoorden Bárnabas en Paulus verhalen, wat groote teekenen en wonderen God door hen onder de heidenen gedaan had.

13 En nadat dezen zwegen, antwoordde Jacobus, zeggende: Mannen broeders, hoort mij.

14 Simeon heeft verhaald, hoe God eerst de heidenen heeft bezocht, om uit *hen* een volk aan te nemen voor zijnen naam.

15 En hiernede stemmen overeen de woorden der Profeten, gelijk geschreven is:

16 Na dezen zal Ik wederkeeren en wederopbouwen den Tabernakel Davids die vervallen is, en hetgeen daarvan verbroken is, wederopbouwen, en Ik zal denzelven wederoprichten,

17 opdat de overblijvende menschen den Heere zoeken, en alle de heidenen over welke mijn naam aangeroepen is, spreekt de Heere die dit alles doet.

18 Gode zijn alle zijne werken van eeuwigheid bekend.

19 Daarom oordeel Ik, dat men degenen die uit de heidenen zich tot God bekeeren, niet beroere,

20 maar hun zal aanschrijven, dat zij zich onthouden van de dingen die door de afgoden besmet zijn, en van hoererij, en van het verstikte, en van bloed.

21 Want Mozes heeft er van oude tijden in elke stad die hem prediken, en hij wordt

op elken sabbat in de Synagogen gelezen.

22 Toen heeft het den Apostelen en den Ouderlingen met de geheele gemeente goed gedacht, *eenige* mannen uit zich te verkiezen en met Paulus en Barnabas te zenden naar Antiochië, *namelijk* Judas, die toegenaamd wordt Barsabas, en Silas, mannen die voorgangers waren onder de broeders;

23 en zij schreven door hen dit *unrolyende*: De Apostelen en de Ouderlingen en de broeders *wenschen* den broeders uit de heidenen, die in Antiochië en Syrië en Cilicië zijn, zaligheid.

24 Nademaal wij gehoord hebben dat sommigen, die van ons uitzegaan zijn, u met woorden ontroerd hebben, en uwe zielen wankelend gemaakt, zeggende dat zij moet besneden worden en de Wet onderhouden, welken wij *dat* niet bevolen hadden,

25 zoo heeft het ons eendrachtiglijk te zamen zijnde, goed gedacht, *eenige* mannen te verkiezen en tot u te zenden met onze geliefden, Barnabas en Paulus,

26 menschen die hunne zielen overgegeven hebben voor den naam onzes Heeren Jezus Christus.

27 Wij hebben dan Judas en Silas gezonden, die ook met den mond hetzelfde zullen verkondigen.

28 Want het heeft den Heiligen Geest en ons goed gedacht, ulieden geen meerderen last op te leggen dan deze noodzakelijke dingen:

29 *namelijk* dat gij u onthoudt van hetgeen den afzoden geofferd is, en van bloed, en van het verstikte, en van hoererij; van welke dingen, indien gij uzelfen waent, zoo zult gij wel doen. Vaarwel.

30 Dezen dan hun afscheid ontvangen hebbende, kwamen te

Antiochië; en de menigte verzaderd hebbende, gaven zij den brief over.

31 En zij, *dien* gelezen hebbende, verblijdden zich over de vertroosting.

32 Judas nu en Silas, die ook zelve Profeten waren, vermaanden de broeders met vele woorden en versterkten ze.

33 En als zij *daar* een tijdlang vertoefd hadden, lieten hen de broeders *wederom* gaan met vrede, tot de Apostelen.

34 Maar het dacht Silas goed aldaar te blijven.

35 En Paulus en Barnabas onthielden zich te Antiochië, leerende en verkondigende met nog vele anderen het Woord des Heeren.

36 En na eenige dagen zeide Paulus tot Barnabas: Laat ons nu wederkeeren en bezoeken onze broeders in elke stad in welke wij het Woord des Heeren verkondigd hebben, hoe zij het hebben.

37 En Barnabas ried dat zij Johannes, die genaamd is Marcus, zouden medenemen;

38 maar Paulus achtte billijk dat men dien niet zoude medenemen, die van Pamfylie af van hen was afgeweken, en met hen niet was gegaan tot het werk.

39 Daar ontstond dan een bittering, alzoo dat zij van elkander gescheiden zijn, en dat Barnabas Marcus medenam en naar Cyprus afvoer.

40 Maar Paulus verkoos Silas, en reisde henen, der genade Gods van de broederen bevolen zijnde;

41 en hij doorreisde Syrië en Cilicië, versterkende de gemeenten.

HOOFDSTUK 16.

EN hij kwam te Derbe en Lystra. En zie, aldaar was een zeker discipel met name Timotheüs, zoon van eene geloovige

Joodsche vrouw, maar van eenen Griekschen vader:

2 Welken goede getuigenis gegeven werd van de broederen te Lystra en Iconium.

3 Deze wilde Paulus dat met hem zoude reizen; en hij nam en besneed hem, om der Joden wil die in die plaatsen waren; want zij kenden allen zijn enen vader dat hij een Griek was.

4 En als zij de steden doorreisden, gaven zij hun de ordonnantien over, die van de Apostelen en de Ouderlingen te Jeruzalem goedgevonden waren, om die te onderhouden.

5 De gemeenten dan werden bevestigd in het geloof, en werden dagelijks overvloediger in getal.

6 En als zij Frygië en het land van Galatië doorgereisd hadden, werden zij van den Heiligen Geest verhinderd het Woord in Azië te spreken;

7 en aan Mysië gekomen zijnde, poogden zij naar Bithynië te reizen, en de Geest liet het hun niet toe;

8 en zij Mysië voorbijgereisd zijnde, kwamen af naar Troas.

9 En van Paulus werd in den nacht een gezicht gezien; daar was een Macedonisch man staande, die hem bad en zeide: Kom over in Macedonië en help ons.

10 Als hij nu dit gezicht gezien had, zoo zochten wij terstond naar Macedonië te reizen, besluitende daaruit, dat ons de Heere geroepen had om denzelfen het Evangelie te verkondigen.

11 Van Troas dan afgevaren zijnde, liepen wij recht naar Samothrace, en den volgenden dag naar Neapolis;

12 en van daar naar Filippi, welke is de eerste stad van dit deel van Macedonië, eene kolonie; en wij onthielden ons in die stad ettelijke dagen.

13 En op den dag des sabbats

gingen wij buiten de stad aan de rivier, waar het gebed placht te geschieden, en nedergezeten zijnde, spraken wij tot de vrouwen die samengekomen waren.

14 En eene zekere vrouw, met name Lydia, eene purperverkoopster van de stad Thyatira, die God diende, hoorde ons; welker hart de Heere heeft geopend, dat zij acht nam op hetgeen van Paulus gesproken werd.

15 En als zij gedoopt was en haar huis, bad zij ons, zeggende: Indien zij hebt geoordeeld dat ik den Heere getrouw ben, zoo komt in mijn huis en blijft er; en zij dwong ons.

16 En het geschiedde als wij tot het gebed henengingen, dat eene zekere dienstmaagd, hebbende eenen waarzeggenden geest, ons ontmoette, welke haren heeren groot gewin toebracht met waarzeggen.

17 Deze volgde Paulus en ons achterna, en riep, zeggende: Deze menschen zijn dienstknechten Gods des Allerhoogsten, die ons den weg der zaligheid verkondigen.

18 En dit deed zij vele dagen lang. Maar Paulus daarover ontevreden zijnde, keerde zich om, en zeide tot den geest: Ik gebied u in den naam van Jezus Christus dat gij van haar uitgaat. En hij ging uit ter zelfder ure.

19 Als nu de heeren van dezelfde zagen dat de hoop huns gewins weg was, grepen zij Paulus en Silas en trokken ze naar de markt voor de oversten;

20 en als zij ze tot de hoofdmannen gebracht hadden, zeiden zij: Deze menschen beroeren onze stad, daar zij Joden zijn;

21 en zij verkondigen zeden die ons niet geoorloofd zijn aan te nemen of te doen, alzoo wij Romeinen zijn.

22 En de schare stond gezamenlijk tegen hen op; en de hoofdmannen hun de kleederen afgescheurd hebbende, bevalen ze te geeselen;

23 en als zij hun vele slagen gegeven hadden, wierpen zij ze in de gevangenis, en gebooden den stokbewaarder dat hij ze zekerlijk bewaren zoude;

24 dewelke zulk een gebod ontvangen hebbende, wierp hen in den binnensten kerker en verzeekerde hunne voeten in den stok.

25 En omtrent middernacht baden Paulus en Silas en zongen Gode lofzangen, en de gevangenen hoorden naar hen.

26 En daar geschiedde snellijk eene groote aardbeving, alzoo dat de fundamenten des kerkers bewogen werden; en terstond werden alle de deuren geopend, en de banden van allen werden los.

27 En de stokbewaarder wakker geworden zijnde, en ziende de deuren der gevangenis geopend, trok een zwaard en zoude zichzelf omgebracht hebben, meenende dat de gevangenen ontvloden waren.

28 Maar Paulus riep met groote stem, zeggende: Doe uzelfven geen kwaad; want wij zijn allen hier.

29 En als hij licht geëischt had, sprong hij in en werd zeer bevende en viel neder *aan de voeten* van Paulus en Silas;

30 en hen buiten gebracht hebbende, zeide hij: *Lieve* heeren, wat moet ik doen opdat ik zalig worde?

31 En zij zeiden: Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis.

32 En zij spraken tot hem het Woord des Heeren, en tot allen die in zijn huis waren.

33 En hij nam hen tot zich in die ure des nachts, en wiesch *hen* van de striemen; en hij

werd terstond gedoopt, en alle de zijnen;

34 en hij bracht ze in zijn huis, en zette *hen* de tafel voor, en verheugde zich dat hij met al zijn huis aan God geloovig geworden was.

35 En als het dag geworden was, zonden de hoofdmannen de stadsdienaars, zeggende: Laat die menschen los.

36 En de stokbewaarder boodschapte deze woorden aan Paulus, zeggende: De hoofdmannen hebben gezonden dat gij zoudt losgelaten worden: gaat dan nu uit en reist henen in vrede.

37 Maar Paulus zeide tot hen: Zij hebben ons die Romeinen zijn, onveroordeeld in 't openbaar gezeeseld en in de gevangenis geworpen, en werpen ze ons nu heimelijk daaruit? Niet alzoo; maar dat ze zelve komen en ons uitleiden.

38 En de stadsdienaars boodschapten deze woorden wederom den hoofdmannen; en zij werden bevreemd, hoorende dat zij Romeinen waren;

39 en zij komende, baden hen, en als zij ze uitgeleid hadden, begeerden zij dat ze uit de stad gaan zouden.

40 En uitgegaan zijnde uit de gevangenis, gingen zij in bij Lydia; en de broeders gezien hebbende, vertroostten zij hen, en gingen uit *de stad*.

HOOFDSTUK 17.

EN door Amfipolis en Apollonia *huaren* weg genomen hebbende, kwamen zij te Thessalonica, alwaar eene Synagoge der Joden was.

2 En Paulus, gelijk hij gewoon was, zing bij hen in; en drie sabbatten lang handelde hij met hen uit de Schriften,

3 *dezeve* openende, en voor *oogen* stellende dat de Christus moest lijden en opstaan uit de dooden, en dat deze Jezus is

de Christus, dien ik, *zeide hij*, ulieden verkondig.

4 En sommigen uit hen geloofden en werden aan Paulus en Silas toegevoegd, en van de godsdienstige Grieken eene groote menigte, en van de voornaamste vrouwen niet weinige.

5 Maar de Joden die ongehoorzaam waren, *dit* benijdende, namen tot zich eenige booze mannen uit de marktboeven, en maakten dat het volk te hoop liep, en beroerden de stad; en op het huis Jasons aanvallende, zochten zij ze tot het volk te brengen.

6 En als zij ze niet vonden, trokken zij Jason en eenige broeders voor de oversten der stad, roepende: Dezen, die de wereld in beroering hebben gebracht, zijn ook hier gekomen,

7 welke Jason in *zijn huis* genomen heeft; en alle dezen doen tegen de geboden des Keizers, zeggende dat er een andere Koning is, *namelijk Jezus*.

8 En zij beroerden de schare en de oversten der stad die dit hoorden;

9 doch als zij van Jason en de anderen genoegdoening ontvingen hadden, lieten zij ze gaan.

10 En de broeders zonden terstond des nachts Paulus en Silas weg naar Beréa; welke daar gekomen zijnde, henen gingen naar de Synagoge der Joden:

11 en dezen waren edeler dan die te Thessalonica waren, *als* die het Woord ontvingen met alle toegenegenheid, onderzoekende dagelijks de Schriften, of deze dingen alzóó waren.

12 Velen dan uit hen geloofden, en van de Grieksche achtbare vrouwen en van de mannen niet weinige;

13 maar als de Joden van Thessalonica verstonden dat het Woord Gods ook te Beréa van Paulus verkondigd werd, kwa-

men zij ook *dáár* en bewogen de scharen.

14 Doch de broeders zonden toen van stonde aan Paulus weg, dat hij ging als naar de zee; maar Silas en Timótheüs bleven aldaar.

15 En die Paulus geleidden, brachten hem tot Athene toe; en als zij bevel gekregen hadden aan Silas en Timótheüs, dat zij ten spoedigste tot hem zouden komen, vertrokken zij.

16 En terwijl Paulus hen te Athene verwachtte, werd zijn geest in hem ontstoken, ziende dat de stad zoozeer afgodisch was.

17 Hij handelde dan in de Synagoge met de Joden en met degenen die godsdienstig waren, en op de markt alle dagen met degenen die *hem* voorkwamen.

18 En sommigen van de Epicureische en Stoïsche filosofen streden met hem, en sommigen zeiden: Wat wil toch deze klapper zeggen? maar anderen *zeiden*: Hij schijnt een verkondiger te zijn van vreemde goden, omdat hij hun Jezus en de opstanding verkondigde.

19 En zij namen hem en brachten *hem* op de plaats, genaamd Areópagus, zeggende: Kunnen wij *niet* weten welke deze nieuwe leer is, waar gij van spreekt?

20 Want gij brengt eenige vreemde dingen voor onze ooren; wij willen dan weten wat toch dit zijn wil.

21 (Allen die van Athene nu, en de vreemdelingen die zich daar onthielden, besteedden *kwamen* tijd tot niets anders dan om wat nieuws te zeggen en te hooren.)

22 En Paulus staande in het midden van de plaats, genaamd Areópagus, *zeide*: Gij mannen van Athene, ik bemerk dat gij alleszins gelijk als godsdienstiger zijt;

21 want *de stad* doorgaande, en aanschouwende uwe heilighdommen, heb ik ook een altaar gevonden, op hetwelk een opschrift stond: DEN ONBEKENNEN GOD. Deze dan, dien zij niet kennende dient, verkondig ik nlieden.

24 De God die de wereld gemaakt heeft en alles wat daarin is, deze zijnde een Heere des hemels en der aarde, woont niet in tempelen met handen gemaakt.

25 en wordt ook van menschenhanden niet gediend *als* iets behoevende, alzoo Hij zelf allen het leven en den adem en alle dingen geeft.

26 en heeft uit éénen bloede het gansche geslacht der menschen gemaakt, om op den geheelen aardbodem te wonen, bescheiden hebbende de tijden te voren geordineerd, en de bepalingen van huane woning.

27 opdat zij den Heere zouden zoeken, of zij Hem immers tasten en vinden mochten, hoewel Hij niet ver is van een iegelijk van ons.

28 Want in Hem leven wij, en bewegen wij ons, en zijn wij, gelijk ook eenigen van uwe poeten gezegd hebben: Want wij zijn ook zijn geslacht.

29 Wij dan zijnde Gods geslacht, moeten niet meenen dat de Godheid goud of zilver of steen gelijk is, welke door menschenkunst en bedenking gesneden zijn.

30 God dan de tijden der onwetendheid voorbijgezien hebbende, verkondigt nu allen menschen alom dat zij zich bekeeren:

31 daarom dat Hij eenen dag gesteld heeft op welken Hij den aardbodem rechtvaardiglijk zal oordeelen, door eenen man dien Hij *daartoe* geordineerd heeft, verzekering *daarvan* doende aan allen, dewijl Hij hem uit de dooden opgewekt heeft.

32 Als zij nu van de opstanding der dooden hoorden, spotten sommigen *daarmede*, en sommigen zeiden: Wij zullen u wederom hiervan hooren.

33 En alzoo is Paulus uit het midden van hen weggegaan:

34 doch sommige mannen hingen hem aan en geloofden, onder welke ook Dionysius de Areópagiet was, en eene vrouw met name Dámaris, en anderen met hen.

HOOFDSTUK 18.

EN na dezen scheidde Paulus van Athene en kwam te Corinthhe.

2 en vond eenen zekeren Jood met name Aquila, van geboorte uit Pontus, die onlangs van Italië gekomen was, en Priscilla zijne vrouw (omdat Claudius bevolen had dat alle de Joden uit Rome vertrekken zouden), en hij ging tot hen:

3 en omdat hij van hetzelfde handwerk was, bleef hij bij hen en werkte; want zij waren tentenmakers van handwerk.

4 En hij handelde op eiken sabbat in de Synagoge, en bewoog *tot het geloof* Joden en Grieken.

5 En als Silas en Timótheüs van Macedonië afgekomen waren, werd Paulus door den Geest gedrongen, betuigende den Joden dat Jezus is de Christus.

6 Maar als zij wederstonden en lasterden, schudde hij *zijne* kleederen af en zeide tot hen: Uw bloed zij op uw hoofd; ik ben rein, en van nu af zal ik tot de heidenen heengaan.

7 En van daar gegaan zijnde, kwam hij in het huis van eenen *man*, met name Justus, die God diende, wiens huis paalde aan de Synagoge.

8 En Crispus, de overste der Synagoge, geloofde aan den Heere met geheel zijn huis, en velen van de Corinthiërs *hem*

hoorende, geloofden en werden gedoopt.

9 En de Heere zeide tot Paulus door een gezicht in den nacht: Wees niet bevreesd, maar spreek, en zwijg niet;

10 want ik ben met u, en niemand zal de hand aan u leggen om u kwaad te doen; want ik heb veel volk in deze stad.

11 En hij onthield zich *aldaar* een jaar en zes maanden, leerende onder hen het Woord Gods.

12 Maar als Gallio Stadhouder van Achaje was, stonden de Joden eendrachtiglijk tegen Paulus op, en brachten hem voor den Rechterstoel.

13 zeggende: Deze raadt den menschen aan, dat ze God zouden dienen tegen de Wet.

14 En als Paulus *zijnen* mond zoude opendoen, zeide Gallio tot de Joden: Zoo daar eenig ongelijk of kwaad stuk *begana* was, o Joden, zoo zoude ik met reden ulieden verdragen;

15 maar indien daar geschil is over een woord en namen en *over* de Wet die onder u is, zoo zult gijzelven toezien; want ik wil over deze dingen geen Rechter zijn.

16 En hij dreef ze weg van den Rechterstoel.

17 Maar alle de Grieken namen Sosthenes, den overste der Synagoge, en sloegen *hem* voor den Rechterstoel; en Gallio trok zich geen van deze dingen aan.

18 En als Paulus er nog vele dagen gebleven was, nam hij afscheid van de broeders, en voer van daar naar Syrië, en Priscilla en Aquila met hem, *zijn* hoofd te Cenchrea geschooren hebbende; want hij had eene gelofte *gedaan*.

19 En hij kwam te Efeze aan, en liet ze *aldaar*; maar hij ging in de Synagoge en handelde met de Joden.

20 En als zij baden dat hij langer bij hen blijven zoude, bewilligde hij het niet;

21 maar hij nam afscheid van hen, zeggende: Ik moet volstrekt het toekomende feest te Jeruzalem houden; doch ik zal tot u wederkeeren, zoo God wil. En hij voer weg van Efeze.

22 En als hij te Cesariëa was gekomen, ging hij *op naar Jeruzalem*, en de gemeente gegroet hebbende, ging hij af naar Antiochië;

23 en als hij *aldaar* eenigen tijd geweest was, ging hij weg, en doorreisde vervolgens het land van Galatië en Frygië, versterkende alle de discipelen.

24 En een zekere Jood, met name Apollos, van geboorte een Alexandriër, een welsprekend man, kwam te Efeze, machtig zijnde in de Schriften.

25 Deze was in den weg des Heeren onderwezen; en vurig zijnde van geest, sprak hij en leerde naarstiglijk de zaken des Heeren, wetende alleenlijk den doop van Johannes;

26 en deze begon vrijmoediglijk te spreken in de Synagoge. En als Aquila en Priscilla hem gehoord hadden, namen zij hem tot zich en leidden hem den weg Gods nauwkeuriger uit.

27 En als hij naar Achaje wilde reizen, schreven de broeders, *hem* vermaand hebbende, aan de discipelen dat zij hem ontvangen zouden; welke daar gekomen zijnde, veel heeft toegebracht aan degenen die geloofden door de genade.

28 Want hij overtuigde de Joden met groten ernst in het openbaar, bewijzende door de Schriften dat Jezus de Christus was.

HOOFDSTUK 19.

EN het geschiedde terwijl Apollos te Corinthus was, dat Paulus, de bovenste deelen *des lands* doorreisde hebbende,

te Efeze kwam; en eenige discipelen *aldaar* vindende.

2 Zeide hij tot hen: Hebt gij den Heiligen Geest ontvangen als gij gelooft hebt? En zij zeiden tot hem: Wij hebben zelfs niet gehoord of er een Heilige Geest is.

3 En hij zeide tot hen: Waar-in zijt gij dan gedoopt? En zij zeiden: In den doop van Johannes.

4 Maar Paulus zeide: Johannes heeft wel gedoopt den doop der bekeering, zeggende tot het volk dat zij gelooven zouden in denjenigen die na hem kwam, dat is in Christus Jezus.

5 En die *hen* hoorden, werden gedoopt in den naam des Heeren Jezus;

6 en als Paulus hun de handen opgelegd had, kwam de Heilige Geest op hen, en zij spraken met *vreemde* talen en profeteerden.

7 En alle dezen waren omtrent twaalf mannen.

8 En hij ging in de Synagoge en sprak vrijmoediglijk drie maanden lang, met *hen* handelende en *hun* aanradende de zaken van het Koninkrijk Gods.

9 Maar als sommigen verhard werden en ongehoorzaam waren, kwaadsprekende van den weg *des Heeren* voor de menigte, week hij van hen en scheidde de discipelen af, dagelijks handelende in de school van zekeren Tyrannus.

10 En dit geschiedde twee jaren lang, alzoo dat allen die in Azië woonden, het Woord des Heeren Jezus hoorden, beiden Joden en Grieken.

11 En God deed ongewone krachten door de handen van Paulus,

12 alzoo dat ook van zijn lijf op de zieken gedragen werden de zweetdoeken of gordeldoeken, en dat de zieken van hen weken en de booze geesten van hen uitvoeren.

13 En sommigen van de om-

zwervende Joden, zijnde *duivel*-bezweerders, hebben zich onderwonden den naam des Heeren Jezus te noemen over degenen die booze geesten hadden, zeggende: Wij bezweren u bij Jezus, dien Paulus predikt.

14 *Dezen* nu waren zekere zeven zonen van Sceva, een Joodschen Overpriester, die dit deden.

15 Maar de booze geest antwoordende, zeide: Jezus ken ik, en *van* Paulus weet ik; maar gijlieden, wie zijt gij?

16 En de mensch in welken de booze geest was, sprong op hen, en hen meester geworden zijnde, kreeg hij de overhand tegen hen, alzoo dat zij naakt en gewond uit dat huis ontvloden.

17 En dit werd allen bekend, beiden Joden en Grieken die te Efeze woonden, en daar viel een vrees over hen allen, en de naam des Heeren Jezus werd grootgemaakt;

18 en velen dergenen die geloofden, kwamen, belijdende en verkondigende hunne daden.

19 Velen ook dergenen die ijdele *kunst* gepleegd hadden, brachten de boeken bijeen en verbrandden ze in aller tegenwoordigheid, en berekenden de waarde derzelve, en bevonden *die* vijftig duizend zilveren *penningen*.

20 Alzoo wies het Woord des Heeren met macht en nam de overhand.

21 En als deze dingen volbracht waren, nam Paulus voor in den geest, Macedonië en Achaïe doorgezgaan hebbende, naar Jeruzalem te reizen, zeggende: Nadat ik aldaar zal geweest zijn, moet ik ook Rome zien.

22 En als hij naar Macedonië gezonden had twee van degenen, die hem dienden, *namelijk* Timótheus en Erastus, bleef hijzelf een *tijdtang* in Azië.

23 Maar op dien tijd ont-

stond daar geene kleine be-
roerte vanwege den weg *des*
Heeren.

24 Want een, met name Demé-
trius, een zilversmid die *kleine*
zilveren tempelen van Diana
maakte, bracht dien van die
kunst geen klein gewin toe;

25 welke hij samenvergaderd
hebbende met de handwer-
kers van dergelijke dingen,
zeide: Mannen, gij weet dat
wij uit dit gewin onze welvaart
hebben;

26 en gij ziet en hoort, dat
deze Paulus veel volk niet al-
leen van Efeze maar ook bijna
van geheel Azië overreed en
afgekeerd heeft, zeggende, dat
het geen goden zijn die met
handen gemaakt worden;

27 en wij zijn niet alleen in
gevaar dat dit deel in verach-
ting kome, maar dat ook de
tempel van de groote godin
Diana als niets geacht zal wor-
den, en dat ook hare majesteit
zal ten onder gaan, aan welke
gansch Azië en de *geheele* we-
reld godsdienst bewijst.

28 Als zij nu *dit* hoorden,
werden zij vol van toornigheid
en riepen, zeggende: Groot is
de Diana der Efeziërs!

29 En de *geheele* stad werd
vol verwarring, en zij liepen
met een gedruisch eendrach-
tiglijk naar de schouwplaats,
met zich trekkende Gajus en
Aristarchus, Macedoniërs, met-
gezellen van Paulus op de reis.

30 En als Paulus tot het volk
wilde ingaan, lieten de disci-
pelen het hem niet toe;

31 en sommigen ook der over-
sten van Azië, die vrienden van
hem waren, zouden tot hem en
baden dat hij zichzelf op de
schouwplaats niet zoude be-
geven.

32 Zij riepen dan *de één dit*,
de ander wat anders; want de
vergadering was verward, en
het *meerdereel* wist niet om
wat oorzaak zij samengeko-
men waren.

33 En zij deden Alexander uit
de schare voorkomen, alzoo
hem de Joden voortstieten; en
Alexander gewenkt hebbende
met de hand, wilde bij het
volk verantwoording doen.

34 Maar als zij verstonden dat
hij een Jood was, werd daar
éene stem van allen, roepende
omtrent twee uren lang: Groot
is de Diana der Efeziërs!

35 En als de *stadsschrijver*
de schare gestild had, zeide
hij: Gij mannen van Efeze,
wat mensch is er toch die niet
weet, dat de stad der Efeziërs
de tempelbewaarster is van de
groote godin Diana, en van
het beeld dat uit den hemel ge-
vallen is?

36 Dewijl dan deze dingen on-
wedersprekelijk zijn, zoo is het
behoorlijk dat gij stil zijt en
niets onbedachts doet.

37 Want gij hebt deze mannen
hier gebracht, die noch tempel-
roovers zijn noch uwe godin
lasteren.

38 Indien dan nu Demétrius,
en die met hem van de kunst
zijn, tegen iemand eenige zaak
hebben, de rechtsdagen wor-
den gehouden en daar zijn
Stadhouders: laat ze elkander
verklagen.

39 En indien gij iets van an-
dere dingen verzoekt, dat zal
in eene wettige vergadering be-
slecht worden.

40 Want wij staan in gevaar
dat wij van oproer zullen ver-
klaagd worden om *den dag* van
heden, alzoo daar geene oor-
zaak is waardoor wij reden
zullen kunnen geven van de-
zen oploop. En dit gezegd heb-
bende, liet hij de vergadering
gaan.

HOOFDSTUK 20.

NADAT nu het oproer gestild
was, Paulus de discipelen
tot zich geroepen en gegroet
hebbende, ging uit om naar
Macedonië te reizen.

2 En als hij die deelen doorgereisd en hen met vele redenen vermaand had, kwam hij in Griekenland;

3 en als hij *altuar* drie maanden doorgebracht had, en hem van de Joden lagen geleerd werden als hij naar Syrië zoude varen, zoo werd hij van zijn weder te keeren door Macedonië.

4 En hem vergezelschapte tot in Azië Sopater van Bérée, en van de Thessalonicenzen Aristarchus en Secundus, en Gajus van Derbe, en Timotheüs, en van die van Azië Tychicus en Trósimus:

5 dezen vooraf heuengegaan zijnde, wachtten ons te Troas.

6 Wij nu voeren af van Filippi na de dagen der ongehevelde brooden, en kwamen in vijf dagen bij hen te Troas, alwaar wij ons zeven dagen onthielden.

7 En op den eersten *dag* der week, als de discipelen bijeengekomen waren om brood te breken, handelde Paulus met hen, zullende des anderen daags verreizen; en hij strekte zijne rede uit tot middernacht;

8 en er waren vele lichten in de opperzaal waar zij vergaderd waren.

9 En een zeker jongeling, met name Eutychus, zat in het venster, en met eenen diepen slaap overvallen zijnde, alzoo Paulus lang *tot hen* sprak, door den slaap nederstortende, viel van de derde zoldering nederwaarts en werd dood opgenomen.

10 Doch Paulus afgekomen zijnde, viel op hem, en hem omvangende, zeide hij: Weest niet beroerd, want zijne ziel is in hem.

11 En als hij *weder* boven gegaan was, en brood gebroken, en *wat* gezeten had, en lang, tot den dageraad toe, met hen gesproken had, vertrok hij alzoo.

12 En zij brachten den knecht levend, en waren bovenmate vertroost.

13 Maar wij vooruit naar het schip gegaan zijnde, voeren af naar Assus, waar wij Paulus zouden innemen; want hij had het alzoo bevolen, en hijzelf zoude te voet gaan.

14 En als hij zich te Assus bij ons gevoegd had, namen wij hem in, en kwamen te Mitylène;

15 en van daar afgevaren zijnde, kwamen wij den volgenden *dag* tegen Chios over, en des anderen *daags* leidden wij aan te Samos, en bleven te Trogyllium, en den *dag* daarna kwamen wij te Milète.

16 Want Paulus had voorgenomen Efeze voorbij te varen, opdat hij niet den tijd in Azië zoude verslijten; want hij spoedde zich, om (zoo het hem mogelijk was) op den Pinksterdag te Jeruzalem te zijn.

17 Maar hij zond van Milète naar Efeze, en hij ontbood de Ouderlingen der gemeente;

18 en als zij tot hem gekomen waren, zeide hij tot hen: Gijlieden weet, van den eersten dag af dat ik in Azië hen aangekomen, hoe ik bij u den ganschen tijd geweest ben,

19 dienende den Heere met alle ootmoedigheid, en vele tranen, en verzoekingën, die mij overkomen zijn door de lagen der Joden;

20 hoe ik niets achtergehouden heb van hetgeen nuttig was, dat ik u niet zoude verkondigd en u geleerd hebben, in het openbaar en bij de huizen,

21 betuigende beiden Joden en Grieken de bekeering tot God en het geloof in onzen Heere Jezus Christus.

22 En nu zie, ik, gebonden zijnde door den Geest, reis naar Jeruzalem, niet wetende wat mij daar ontmoeten zal,

23 dan dat de Heilige Geest

van stad tot stad betuigt, zeggende, dat mij handen en verdrukkinge: aanstaande zijn.

21 Maar ik acht op geen ding, en houd mijn leven niet dierbaar voor mijzelf, opdat ik mijne loop met blijdschap moge volbrengen, en den dienst welken ik van den Heere Jezus ontvangen heb, om te betuigen het Evangelie der genade Gods.

22 En nu zie, ik weet dat zij allen, waar ik doorgegaan ben, predikende het Koninkrijk Gods, mij aangezicht niet meer zien zult.

23 Daarom betuig ik ulieden op dezen huidigen dag, dat ik rein ben van het bloed van allen;

24 want ik heb niets achtergehouden, dat ik u niet zoude verkondigd hebben al den raad Gods.

25 Zoo hebt dan acht op uzelf, en op de gehele kudde over dewelke de Heilige Geest u tot opzieners gesteld heeft, om de gemeente Gods te weiden, welke Hij verkregen heeft door zijn eigen bloed.

26 Want dit weet ik, dat na mijn vertrek zware wolven tot u inkomen zullen, die de kudde niet sparen;

27 en uit uzelfen zullen mannen opstaan, sprekende verkeerde dingen, om de discipelen af te trekken achter zich.

28 Daarom waakt, en gedenkt, dat ik drie jaren lang nacht en dag niet opgehouden heb een iegelijk met tranen te vermanen.

29 En nu, broeders, ik bereel u Gode en den Woorde zijner genade, die machtig is u op te bouwen en u een erfdeel te geven onder alle de geheiligden.

30 Ik heb niemands zilver of goud of kleeding bezeerd;

31 en gijzelven weet, dat deze handen tot mijne nooddrift, en den genen die met mij waren, gediend hebben.

32 Ik heb u in alles getoond,

dat men alzoo arbeidende, de zwakken moet opheffen, en gedenken aan de woorden des Heeren Jezus, dat hij gezegd heeft: Het is zaliger te geven dan te ontvangen.

33 En als hij dit gezegd had, heeft hij nederknielende met hen allen gebeden.

34 En daar werd een groot geween van hen allen; en zij vallende om den hals van Paulus, kusten hem.

35 zeer bedroefd zijnde, allermeeft over het woord dat hij gezegd had, dat zij zijn aangezicht niet meer zien zouden. En zij geleidden hem naar het schip.

HOOFDSTUK 21.

EN als het geschiedde dat wij van hen gescheiden en afgevaaren waren, zoo liepen wij rechtuit en kwamen te Cös, en den dag daarna te Rhodus, en van daar te Patara.

2 En een schip gevonden hebbende dat naar Fenicië overvoer, gingen wij er in en voeren af.

3 En als wij Cyprus in 't gezicht gekregen en dat aan de linkerhand gelaten hadden, voeren wij naar Syrië, en kwamen aan te Tyrus; want het schip zoude aldaar den last ontladen.

4 En de discipelen gevonden hebbende, bleven wij daar zeven dagen; dewelke tot Paulus zeiden door den Geest, dat hij niet zoude opstaan naar Jeruzalem.

5 Toen het nu geschiedde dat wij deze dagen doorgebracht hadden, gingen wij uit en reisden voort; en zij geleidden ons allen met vrouwen en kinderen tot buiten de stad, en aan den oever nederknielende, hebben wij gebeden;

6 en als wij elkander gegroet hadden, gingen wij in het schip, maar zij lieden keerden weder *elk* naar het zijne.

7 Wij nu de vaart volbracht hebbende van Tyrus, kwamen aan te Ptolemais, en de broeders gegroet hebbende, bleven éénen dag bij hen.

8 En des anderen *dags* gingen Paulus en wij die met hem waren, van daar en kwamen te Cesaréa; en geknau zijnde in het huis van Filippus den Evangelist (die *een* was van de zeven), bleven wij bij hem.

9 Deze nu had vier dochters, *nog* maagden, die profeteerden.

10 En als wij *daar* vele dagen gebleven waren, kwam er een zeker Profet af van Judéa, met name Agabus;

11 en hij kwam tot ons, en nam den gordel van Paulus, en zichzelf handen en voeten gebonden hebbende, zeide: Dit zegt de Heilige Geest: Den man, wiens deze gordel is, zullen de Joden alzoo te Jeruzalem binden, en overleveren in de handen der heidenen.

12 Als wij nu dit hoorden, baden beiden wij en die van die plaats waren, dat hij niet zoude opgaan naar Jeruzalem.

13 Maar Paulus antwoordde: Wat doet gij dat gij weent en mijn hart week maakt? Want ik ben bereid niet alleen gebonden te worden, maar ook te sterven te Jeruzalem voor den naam des Heeren Jezus.

14 En als hij zich niet liet afraden, hielden wij ons tevreden, zeggende: De wil des Heeren geschiede!

15 En na die dagen maakten wij ons gereed en gingen op naar Jeruzalem;

16 en met ons gingen ook sommigen der discipelen van Cesaréa, leidende met zich eenen zekeren Mnason van Cyprus, eenen ouden discipel, bij denwelken wij zouden te huis liggen.

17 En als wij te Jeruzalem gekomen waren, ontvingen ons de broeders blijdelijk.

18 En den volgenden *dag* ging Paulus met ons in bij Jacobus; en alle de Ouderlingen waren daar gekomen.

19 En als hij ze gegroet had, verhaalde hij van stuk tot stuk, wat God onder de heidenen door zijnen dienst gedaan had.

20 En zij *dat* gehoord hebbende, loofden den Heere, en zeiden tot hem: Gij ziet, broeder, hoeveel duizenden van Joden er zijn die gelooven, en zij zijn allen ijveraars voor de Wet;

21 en zij zijn aangaande u bericht, dat gij alle de Joden die onder de heidenen zijn, leert van Mozes afvallen, zeggende dat zij de kinderen niet zouden besnijden noch naar de wijzen *der Wet* wandelen.

22 Wat is er dan *te doen*? Het is zeer noodig dat de menigte samenkomme; want zij zullen hooren dat gij gekomen zijt.

23 Doe dan hetgeen wij u zeggen. Wij hebben vier mannen

die eene gelofte gedaan hebben:

24 neem dezen tot u, en heilig u met hen, en doe de onkosten nevens hen, opdat zij het hoofd bescheren mogen, en allen mogen weten, dat er niets aan is *rau* hetgeen waarvan zij aangaande u bericht zijn, maar *dat* gij *alzoo* wandelt, dat gij ook zelf de Wet onderhoudt.

25 Doch van de heidenen die gelooven, hebben wij geschreven en goedgevonden, dat zij niets dergelijks zouden onderhouden, dan dat zij zich wachten van hetgeen den afgoden geofferd is, en van bloed, en van het verstikte, en van hoerrij.

26 Toen nam Paulus de mannen met zich, en den dag daarna met hen geheiligd zijnde, ging hij in den Tempel, en verkondigde dat de dagen der heiliging vervuld waren, *blijvende daar* totdat voor een iegelijk van hen de offerande opgeofferd was.

27 Als nu de zeven dagen zouden voleindigd worden, zagen hem de Joden van Azië in den Tempel, en beroerden al het volk, en sloegen de handen aan hem,

28 roepende: Gij Israëlietische mannen, komt te hulp! Deze is de mensch die tegen het volk en de Wet en deze plaats allen overal leert; en bovendien heeft hij ook Grieken in den Tempel gebracht, en heeft deze heilige plaats ontheiligd.

29 Want zij hadden te voren Trófinus den Efexiër met hem in de stad gezien, welken zij meenden dat Paulus in den Tempel gebracht had.

30 En de geheele stad kwam in beroering, en het volk liep samen, en zij grepen Paulus en trokken hem buiten den Tempel; en terstond werden de deuren gesloten.

31 En als zij hem zochten te dooden, kwam het gerucht tot den overste der bende, dat geheel Jeruzalem in verwarring was;

32 welke terstond krijgsknechten en hoofdmannen over honderd tot zich nam, en naar hen toe liep. Zij nu den overste en de krijgsknechten ziende, hielden op van Paulus te slaan.

33 Toen naderde de overste en greep hem, en beval dat men hem met twee ketenen zoude binden, en vroegde wie hij was en wat hij gedaan had.

34 En onder de schare riep de één dit, de ander wat anders; doch als hij de zekerheid niet kon weten vanwege de beroerte, beval hij dat men hem in de legerplaats zoude brengen.

35 En als hij aan de trappen gekomen was, gebeurde het dat hij van de krijgsknechten gedragen werd, vanwege het geweld der schare;

36 want de menigte des volks

volgde, al roepende: Weg met hem!

37 En als Paulus ~~na~~ in de legerplaats zoude geleid worden, zeide hij tot den overste: Is het mij gearloofd tot u wat te spreken? En hij zeide: Kent gij Grieksch?

38 Zijt gij dan niet de Egyptenaar, die vóór deze dagen oproer verwekte en de vier duizend moordenaars naar de woestijn uitleidde?

39 Maar Paulus zeide: Ik ben een Joodsch man van Tarsus, een burger van eene niet onvermaarde stad in Cilicië, en ik bid u, laat mij toe tot het volk te spreken.

40 En als hij het toegelaten had, Paulus staande op de trappen, wenkte met de hand tot het volk; en als daar groote stilte geworden was, sprak hij ze aan in de Hebreuwsche taal, zeggende:

HOOFDSTUK 22.

MANNEN broeders en vaders, hoort mijne verantwoording die ik tegenwoordig tot u *doen zal*.

2 (Als zij nu hoorden dat hij hen in de Hebreuwsche taal aansprak, hielden zij zich te meer stil. En hij zeide:)

3 Ik ben een Joodsch man, te Tarsus in Cilicië geboren, opgevoed in deze stad, aan de voeten Gamaliëls onderwezen naar de nauwgezetste wijze der vaderlijke wet, zijnde een ijveraar Gods, gelijkkerwijs gij allen heeden zijt;

4 die dezen weg vervolgd hebt tot den dood, bindende en in de gevangnissen overleverende beiden mannen en vrouwen:

5 gelijk mij ook de Hoogepriester getuige is, en de geheele Raad der Ouderlingen; van dewelke ik ook brieven genomen hebbende tot de broeders, hen naar Damascus gereisd, om ook degenen die daar

waren, gebonden te brengen naar Jeruzalem, opdat zij gestraft zouden worden.

6 Maar het geschiedde mij, als ik reisde en Damascus genaakte, omtrent den middag, dat snellijk uit den hemel een groot licht mij rondom omscheen;

7 en ik viel ter aarde, en ik hoorde eene stem, tot mij zeggende: Saul, Saul, wat vervolgt gij mij?

8 En ik antwoordde: Wie zijt gij Heere? En hij zeide tot mij: Ik ben Jezus de Nazarener welken gij vervolgt.

9 En die met mij waren, zagen wel het licht, en werden zeer bevreesd, maar de stem desgeenen die tot mij sprak, hoorden zij niet.

10 En ik zeide: Heere, wat zal ik doen? En de Heere zeide tot mij: Sta op en ga henen naar Damascus, en aldaar zal met u gesproken worden van al hetgeen u geordineerd is te doen.

11 En als ik vanwege de heerlijkheid van dat licht niet zag, zoo werd ik bij de hand geleid van degeenen die met mij waren, en kwam te Damascus.

12 En een zekere Ananias, een godvruchtig man naar de Wet, goede getuigenis hebbende van alle de Joden die daar woonden,

13 kwam tot mij, en bij mij staande, zeide tot mij: Saul, broeder, word weder ziende. En terzelfder ure werd ik ziende op hem.

14 En hij zeide: De God onzer vaderen heeft u te voren verordineerd om zijnen wil te kennen, en den Rechtvaardige te zien, en de stem uit zijnen mond te hooren;

15 want gij zult hem tot getuige zijn bij alle menschen van hetgeen gij gezien en gehoord hebt.

16 En nu, wat vertoeft gij? Sta op, en laat u doopen en

uwe zonden afwasschen, aanroepende den naam des Heeren.

17 En het gebeurde mij, als ik te Jeruzalem wedergekeerd was en in den Tempel bad, dat ik in eene vertrekking van ziennen was,

18 en dat ik hem zag, en hij tot mij zeide: Spoed u en ga in der haast uit Jeruzalem; want zij zullen uwe getuigenis van mij niet aannemen.

19 En ik zeide: Heere, zij weten dat ik in de gevangenis wierp en in de Synagogen geeselde die in u geloofden;

20 en toen het bloed van Stefanus uwen getuige vergoten werd, dat ik daar ook bij stond, en mede een welbehagen had in zijnen dood, en de kleederen bewaarde dergenen die hem doodden.

21 En hij zeide tot mij: Ga henen, want ik zal u ver tot de heidenen afzenden.

22 Zij hoorden hem nu tot dit woord toe; en zij verhieven hunne stem, zeggende: Weg van de aarde met zulk eenen; want het is niet behoorlijk dat hij leve!

23 En als zij riepen en de kleederen van zich smeten en stof in de lucht wierpen.

24 zoo beval de overste dat men hem in de legerplaats zoude brengen, en zeide dat men hem met geselen onderzoeken zoude, opdat hij verstaan mocht om wat oorzaak zij alzoo over hem riepen.

25 En als zij hem met de riemen uitrekten, zeide Paulus tot den hoofdman over honderd die daar stond: Is het ulieden geoorloofd eenen Romeinschen mensch, en dien onveroordeeld, te geselen?

26 Als nu de hoofdman over honderd dat hoorde, ging hij toe en boodschapte het den overste, zeggende: Zie wat gij te doen hebt; want deze mensch is een Romein.

27 En de overste kwam toe en zeide tot hem: Zeg mij, zijt gij een Romein? En hij zeide: Ja.

28 En de overste antwoordde: Ik heb dit burgerrecht voor eene groote som *gelds* verkregen. En Paulus zeide: Maar ik ben ook een *burger* geboren.

29 Terstond dan lieten zij van hem af, die hem zouden onderzocht hebben; en de overste werd óók bevreesd, toen hij verstond dat hij een Romein was, en dat hij hem had gebonden.

30 En des anderen *daags*, willende de zekerheid weten, waarom hij van de Joden beschuldigd werd, maakte hij hem los van de banden, en beval dat de Overpriesters en hun geheele Raad zouden komen; en Paulus afgebracht hebbende, stelde hij hem voor hen.

HOOFDSTUK 23.

EN Paulus de oogen op den Raad houdende, zeide: Mannen broeders, ik heb met alle goede conscientie voor God gewandeld tot op dezen dag.

2 Maar de Hoogepriester Annas beval dengenen die bij hem stonden, dat zij hem op den mond zouden slaan.

3 Toen zeide Paulus tot hem: God zal u slaan, gij gewitte wand! Zit gij ook om mij te oordeelen maar de Wet, en beveelt gij tegen de Wet dat men mij zal slaan?

4 En die daarbij stonden, zeiden: Scheldt gij den Hoogepriester Gods?

5 En Paulus zeide: Ik wist niet, broeders, dat het de Hoogepriester was; want daar is geschreven: Den overste uws volks zult gij niet vloeken.

6 En Paulus wetende dat het eene deel was van de Sadduceers en het andere van de Farizeers, riep in den Raad: Mannen broeders, ik ben een Farizeer,

eens Farizeers zoon: ik word over de hoop en opstanding der dooden geoordeeld.

7 En als hij dit gesproken had, ontstond er tweedracht tussehen de Farizeers en de Sadduceers, en de menigte werd verdeeld.

8 Want de Sadduceers zeggen dat er geene opstanding is, noch Engel of geest; maar de Farizeers belijden het beide.

9 En daar geschiedde een groot geroep; en de Schriftgeleerden van de zijde der Farizeers stonden op en strenden, zeggende: Wij vinden geene kwand in dezen mensch; en indien een geest tot hem gesproken heeft of een Engel, laat ons tegen God niet strijden.

10 En als er groote tweedracht ontstaan was, de overste vreezende dat Paulus van hen verscheurd mocht worden, gebod dat het krijgsvolk zoude afkomen en hem uit het midden van hen wegrukken en in de lezerplaats brengen.

11 En den volgende nacht stond de Heere bij hem, en zeide: Heb goeden moed, Paulus; want gelijk zij te Jeruzalem van mij betuigd hebt, alzoo moet gij ook te Rome getuigen.

12 En als het dag geworden was, mankten sommigen van de Joden eene samenrotting, en vervloekten zichzelf, zeggende, dat zij noch eten noch drinken zouden, totdat zij Paulus zouden gedood hebben.

13 En zij waren meer dan veertig die dezen eed te zamen gedaan hadden;

14 dewelke gingen tot de Overpriesters en de Ouderlingen, en zeiden: Wij hebben onszelf met vervloeking vervloekt, niets te zullen nuttigen totdat wij Paulus zullen gedood hebben.

15 Gij dan nu, laat den overste weten met den Raad, dat hij hem morgen tot u afbrengt, alsof gij nader kennis zoudt

nemen van zijne zaken; en wij zijn bereid hem om te brengen, eer hij bij u komt.

16 En als de zoon van Paulus' zuster deze lage gehoord had, kwam hij daar en ging in de legerplaats, en boodschapte het Paulus.

17 En Paulus riep tot zich een van de hoofdmannen over honderd, en zeide: Leid dezen jongeling henen tot den overste; want hij heeft hem wat te boodschappen.

18 Deze dan nam hem en bracht hem tot den overste, en zeide: Paulus de gevangene heeft mij tot zich geroepen, en begeerd dat ik dezen jongeling tot u zoude brengen, die u wat heeft te zeggen.

19 De overste nu nam hem bij de hand, en ter zijde gegaan zijnde, vroegde hij: Wat is het dat gij mij hebt te boodschappen?

20 En hij zeide: De Joden zijn overeengekomen om van u te begeeren, dat gij Paulus morgen in den Raad zoudt afbrengen, alsof zij iets van hem nader zouden onderzoeken.

21 Doch geloof hen niet; want meer dan veertig mannen uit hen leggen hem lagen, welke zichzelf met eene vervloeking verbonden hebben, noch te eten noch te drinken totdat zij hem zullen omgebracht hebben; en zij zijn nu gereed, verwachtende de toezegging van u.

22 De overste dan liet den jongeling gaan, hem gebiddende: Zeg niemand voort, dat gij mij zulks geopenbaard hebt.

23 En zekere twee van de hoofdmannen over honderd tot zich geroepen hebbende, zeide hij: Maakt tweehonderd krijgsknechten gereed, opdat zij naar Cesaréa trekken, en zeventig ruiters, en tweehonderd schutters, tegen de derde ure des nachts;

24 en laet ze *zadelfbeesten* bestellen, opdat zij Paulus daar-

op zetten en behouden overbrengen tot den Stadhouder Felix.

25 En hij schreef eenen brief, hebbende dezen inhoud:

26 Claudius Lysias aan den machtigsten Stadhouder Felix groetenis.

27 Alzoo deze man van de Joden gegrepen was, en van hen omgebracht zoude geworden zijn, ben ik daarover gekomen met het krijgsvolk, en heb hem *aan* ontnomen, bericht zijnde dat hij een Romein is;

28 en willende de zaak weten waarover zij hem beschuldigden, bracht ik hem af in hunnen Raad:

29 welken ik bevond beschuldigd te worden over vragen hunner Wet, maar geene beschuldiging tegen hem te zijn die den dood of banden waardig is.

30 En als mij te kennen gegeven was, dat van de Joden eene lage tegen dezen man *gelegd* zoude worden, zoo heb ik hem terstond aan u gezonden, gebiedende ook den beschuldigers voor u te zeggen hetgeen zij tegen hem hadden. Vaarwel.

31 De krijgsknechten dan, gelijk hun bevolen was, namen Paulus en brachten hem des nachts tot Antipatris;

32 en des anderen daags, latende de ruiters met hem trekken, keerden zij weder naar de legerplaats.

33 Dewelke als zij te Cesaréa, gekomen waren en den brief den Stadhouder overgeleverd hadden, hebben zij ook Paulus vóór hem gesteld.

34 En de Stadhouder *den brief* gelezen hebbende, vroegde uit wat provincie hij was; en verstaande dat hij van Cilicië was,

35 zeide hij: Ik zal u hooren als ook uwe beschuldigers hier zullen gekomen zijn. En hij beval dat hij in het Rechthuis van Herodes zoude bewaard worden.

HOOFDSTUK 24.

EN vijf dagen daarna kwam de Hoogepriester Ananias af met de Ouderlingen en eenen zekeren voorspraak, genaamd Tertullus, dewelke verscheenen voor den Stadhouder tegen Paulus.

2 En als hij geroepen was, begon Tertullus hem te beschuldigen, zeggende:

3 Dat wij grooten vrede door u bekomen, en dat vele lieflijke diensten dezen volke geschieden door uwe voorzichtigheid, machtigste Felix, nemen wij ganscheijk en overal met alle dankbaarheid aan.

4 Maar opdat ik u niet lang ophoude, ik bid u dat vij ons, naar uwe bescheidenheid, kortelijk hoort.

5 Want wij hebben dezen man bevonden te zijn een pest, en een die oproer verwekt onder alle de Joden door de gunstige wereld, en een opperste voorstander van de sekte der Nazareners;

6 die ook gepoogd heeft den Tempel te ontheiligen; welken wij ook gegrepen hebben en naar onze Wet hebben willen oordeelen.

7 Maar Lysias de overste danover komende, heeft hem met groot geweld uit onze handen weggebracht.

8 gebiedende zijnen beschuldigers tot u te komen; van denwelken gij zelt, hem onderzocht hebbende, zult kunnen verstaan al hetgeen waarvan wij hem beschuldigen.

9 En ook de Joden stemden het toe, zeggende, dat deze dingen alzoo waren.

10 Maar Paulus, als hem de Stadhouder gewenkt had dat hij zeude spreken, antwoordde: Bewijl ik weet dat gij nu vele jaren over dit volk Rechter geweest zijt, zoo verantwoord ik mijzelven met des te beteren moed:

11 alzoo gij kunt weten dat het niet meer dan twaalf dagen zijn, van dat ik ben opgekomen om te aanbidden te Jeruzalem.

12 En zij hebben mij noch in den Tempel gevonden tot iemand sprekende of enige samenrotting des volks makende, noch in de Synagogen, noch in de stad;

13 en zij kunnen niet bewijzen waarvan zij mij nu beschuldigen.

14 Maar dit beken ik u, dat ik, naar dien weg welken zij sekte noemen, den God der vaderen alzoo dien, geloovende alles wat in de Wet en in de Profeten geschreven is,

15 hebbende hoop op God, welke dezen ook zelven verwachten, dat er eene opstanding der dooden wezen zal, beiden der rechtvaardigen en der onrechtvaardigen;

16 en hierin oefen ik mijzelven, om altijd eene ongerlijke conscientie te hebben bij God en de menschen.

17 Doch na vele jaren ben ik gekomen om aalmoezen te doen aan mijn volk, en offeranden;

18 waarover mij gevonden hebben, geheiligd zijnde, in den Tempel, niet met volk noch met beroerte, eenige Joden uit Azie;

19 welke behoorden hier vóór u tegenwoordig te zijn en mij te beschuldigen, indien zij iets tegen mij hadden.

20 Of dat dezen zelven zeggen, of zij eenz onrecht in mij gevonden hebben als ik voor den Raad stond,

21 dan van dit éénige woord, hetwelk ik riep, staande onder hen: Over de opstanding der dooden word ik heden van ulieden geoordeeld!

22 Toen nu Felix dit gehoord had, stelde hij ze uit, zeggende: Als ik nader wetenschap van dezen weg zal hebben,

wanneer Lysias de overste zal afgekomen zijn, zoo zal ik volle kennis nemen van uwe zaken.

23 En hij beval den hoofdman over honderd dat Paulus zoude bewaard worden, en verlichting hebben, en dat hij niemand van de zijnen zoude beletten *hem* te dienen of tot hem te komen.

24 En na sommige dagen Felix daar gekomen zijnde met Drusilla zijne vrouw, die eene Jodin was, ontbood Paulus, en hoorde hem van het geloof in Christus.

25 En als hij handelde van rechtvaardigheid en matigheid en van het toekomend oordeel, Felix zeer bevreesd geworden zijnde, antwoordde: Voor ditmaal ga heen, en als ik gelegen tijd zal hebben bekomen, zoo zal ik u tot mij roepen;

26 en te gelijk ook hopende, dat hem van Paulus geld gegeven zoude worden opdat hij hem losliet; waarom hij hem ook dikmaals ontbood en met hem sprak.

27 Maar als twee jaren vervuld waren, kreeg Felix Porcius Festus in zijne plaats; en Felix willende den Joden gunst bewijzen, liet Paulus gevangen.

HOOFDSTUK 25.

FESTUS dan in de provincie gekomen zijnde, ging na drie dagen van Cesaréa op naar Jeruzalem;

2 en de Hooepriester en de voornaamsten der Joden verscheen vóór hem tegen Paulus, en baden hem,

3 begeerende gunst tegen hem, opdat hij hem zoude doen komen te Jeruzalem, en leggende eene lage om hem op den weg om te brengen.

4 Doch Festus antwoordde dat Paulus te Cesaréa bewaard

werd, en dat hijzelf haast *derwaarts* zoude vereizen:

5 Die dan, zeide hij, onder u kunnen, dat zij mede afreizen, en zoo daar iets onbehoorlijks in dezen man is, dat zij hem beschuldigen.

6 En als hij onder hen niet meer dan tien dagen doorgebracht had, kwam hij af naar Cesaréa; en des anderen daags op den Rechterstoel gezeten zijnde, beval hij dat Paulus zoude *voorgebracht* worden.

7 En als hij daar gekomen was, stonden de Joden die van Jeruzalem afgekomen waren, rondom *hem*, vele en zware beschuldigingen tegen Paulus inbrengende, die zij niet konden bewijzen;

8 dewijl hij zich verantwoordende, zeide: Ik heb noch tegen de wet der Joden, noch tegen den Tempel, noch tegen den Keizer iets gezondigd.

9 Maar Festus willende den Joden gunst bewijzen, antwoordde Paulus en zeide: Wilt gij naar Jeruzalem opgaan, en aldaar voor mij over deze dingen geoordeeld worden?

10 En Paulus zeide: Ik sta voor den Rechterstoel des Keizers, waar ik geoordeeld moet worden; den Joden heb ik geen onrecht gedaan, gelijk gij ook zeer wel weet.

11 Want indien ik onrecht doe, en iets des doods waardig gedaan heb, ik weiger niet te sterven; maar indien er niets *aan* is van hetreen waarvan degen mij beschuldigen, zoo kan niemand mij hun uit gunst overgeven. Ik beroep mij op den Keizer.

12 Toen antwoordde Festus, als hij met den Raad gesproken had: Hebt gij u op den Keizer beroepen, gij zult tot den Keizer gaan.

13 En als eenige dagen voorbijgegaan waren, kwamen de Koning Agrippa en Bernice te Cesaréa om Festus te begroeten.

14 En toen zij aldaar vele dagen doorgebracht hadden, heeft Festus de zaken van Paulus aan den Koning verhaald, zeggende: *Hier is een zeker man van Felix gevangen gelaten;*

15 om wiens wil, als ik te Jeruzalem was, de Overpriesters en de Ouderlingen der Joden verschenen, begeerende vonnis tegen hem:

16 aan dewelke ik antwoordde, dat de Romeinen de gewoonte niet hebben eenigen mensch uit gunst ter dood over te geven, eer de beschuldigde de beschuldigers tegenwoordig heeft, en plaats van verantwoording gekregen heeft over de beschuldiging.

17 Als zij dan gezamenlijk alhier gekomen waren, zoo ben ik, geen uitstel nemende, des *daags* daarna op den Rechterstoel gezeten, en beval dat de man zoude *voorgebracht* worden:

18 over welken de beschuldigers *hier* staande, geene zaak hebben ingebracht waarvan ik vermoedde,

19 maar hadden tegen hem eenige vragen van hunnen godsdienst, en van zekeren Jezus die gestorven was, welken Paulus zeide te leven.

20 En als ik over de onderzoeking van deze zaak in twijfel was, zeide ik of hij wilde gaan naar Jeruzalem, en aldaar over deze dingen geoordeeld worden.

21 En als Paulus zich beriep dat men hem tot de kennisneming des Keizers bewaren zoude, zoo heb ik bevelen, dat hij bewaard zoude worden ter tijd toe dat ik hem tot den Keizer zenden zoude.

22 En Agrippa zeide tot Festus: Ik wilde ook zelf dien mensch *zel* hooren. En hij zeide. Morgen zult gij hem hooren.

23 Des anderen dags dan, als

Agrippa gekomen was en Bernice met groote pracht, en als zij ingegaan waren in het Reclituis met de oversten over duizend en de mannen die de vooraamsten der stad waren, werd Paulus op bevel van Festus *voorgebracht*.

24 En Festus zeide: Koning Agrippa, en alle gij mannen, die met ons *hier* tegenwoordig zijt, gij ziet dezen, van welken mij de gansche menigte der Joden heeft aangesproken, beide te Jeruzalem en hier, roepende dat hij niet meer behoort te leven.

25 Maar ik bevonden hebben, dat hij niets des doods waardig gedaan had, en dewijl hij ook zelf zich op den Keizer beroepen heeft, heb besloten hem te zenden.

26 Van welken ik niets zekers heb aan den heer te schrijven; daarom heb ik hem voor ulieden *voorgebracht*, en meest voor u, Koning Agrippa, opdat ik, na gedane onderzoeking, wat hebbe te schrijven;

27 want het dunkt mij tegen rede, eenen gevangene te zenden, *ex* niet ook de beschuldigingen die tegen hem zijn, te kennen te geven.

HOOFDSTUK 26.

EN Agrippa zeide tot Paulus: Het is u geoorloofd voor uzelf te spreken. Toen strekte Paulus de hand uit, en antwoordde zich *aldus*:

2 Ik acht mijzelfen gelukkig, o Koning Agrippa, dat ik mij heden voor u zal verantwoorden van alles, waarover ik van de Joden beschuldigd word;

3 allermeeft dewijl ik weet, dat gij kennis hebt van alle gewoonten en vragen die onder de Joden zijn: daarom bid ik u dat gij mij lankmoediglijk hoort.

4 Mijn leven dan van der

jeukheid aan, hetwelk van den begiëne onder mijn volk te Jeruzalem geweest is, weten alle de Joden,

5 als die sedert lang mij te voren gekend hebben (indien zij het wilden getuigen), dat ik naar de nauwgezetste sekte van onzen godsdienst *als* een Farizeër geleefd heb.

6 En nu sta ik en word geoordeeld over de hoop der belofte, die van God tot de vaderen geschied is;

7 tot dewelke onze twaalf geslachten, geduriglijk nacht en dag *God* dienende, hopen te komen; over welke hoop ik, o koning Agrippa, van de Joden word beschuldigd.

8 Wat? Wordt het bij ulieden ongeloofelijk geoordeeld dat God de dooden opwekt?

9 Ik meende waarlijk bij mijzelfen, dat ik tegen den naam van Jezus van Nazareth vele wederpartijdige dingen moest doen;

10 hetwelk ik ook gedaan heb te Jeruzalem, en ik heb velen van de heiligen in de gevangnissen gesloten, de macht van de Overpriesters ontvangen hebbende; en als zij ongebracht werden, stemde ik het toe;

11 en door alle de Synagogen heb ik ze dikmaals gestraft en gedwongen te lasteren; en bovendienmate tegen hen woedende, heb ik ze vervolgd ook tot in de *buitenlandsche* steden.

12 En als ik daarvoor ook naar Damascus reisde, met macht en last welke ik van de Overpriesters had,

13 zag ik, o Koning, in het midden van den dag op den weg een licht, boven den glans der zon, van den hemel mij en degenen die met mij reisden, omschijnende;

14 en als wij allen ter aarde nedergevalen waren, hoorde ik eene stem tot mij sprekende, en zeggende in de He-

breeuwsche taal: Saul, Saul, wat vervolgt gij mij? Het is u hard tegen de prikkels de verzenen te slaan.

15 En ik zeide: Wie zijt gij, Heere? En hij zeide: Ik ben Jezus, dien gij vervolgt.

16 Maar richt u op en sta op uwe voeten; want hiertoe ben ik u verscheuen, om u te stellen tot een dienaar en getuige der dingen, beide die gij gezien hebt en in welke ik u *noy* zal verschijnen,

17 verlossende u van dit volk en van de heidenen, tot dewelke ik u nu zend

18 om hunne oogen te openen, en hen te bekeeren van de duisternis tot het licht, en van de macht des sataas tot God; opdat zij vergeving der zonden ontvangen, en een erfdeel onder de geheiligden, door het geloof in mij.

19 Daarom, o Koning Agrippa, ben ik dat hemelsch gezicht niet ongehoorzaam geweest,

20 maar heb, eerst dengenen die te Damascus waren, en te Jeruzalem, en in het geheele land van Judéa, en den heidenen verkondigd, dat zij zich zouden beteren en tot God bekeeren, werken doende der bekeering waardig.

21 Om dezer zaken wil hebben mij de Joden in den Tempel gegrepen en gepoogd om te brengen.

22 Dan, hulp van God verkregen hebbende, sta ik tot op dezen dag, betuigende beiden klein en groot, niets zeggende buiten hetgeen de Profeten en Mozes gesproken hebben dat geschieden zoude.

23 *namelyk* dat de Christus lijden moest, en dat hij, de eerste uit de opstanding der dooden zijnde, een licht zoude verkondigen dezen volke en den heidenen.

24 En als hij deze dingen tot verantwoording sprak, zeide Festus met groote stem: Gij

naast. Paulus, de groote geleerdheid brengt u tot razernij.
 25 Maar hij zeide Ik raas niet, machtigste Festus, maar ik spreek woorden van waarheid en van een gezond verstand.

26 Want de Koning weet van deze dingen, tot welken ik ook, vrijmoedigheid gebruikende, spreek; want ik geloof niet dat hem iets van deze dingen verborgen is, want dit is in geen en hoek geschied.

27 Geloofst gij, o Koning Agrippa, de Profeten? Ik weet dat gij ze gelooft.

28 En Agrippa zeide tot Paulus: Gij beweegt mij bijna een Christen te worden.

29 En Paulus zeide: Ik wenschte wel van God, dat en bijna en geheel ik, niet alleen gij maar ook allen die mij hebben hooren, zoodanigen wierden gelijk als ik ben, uitgenomen deze banden.

30 En als hij dit gezegd had, stond de Koning op, en de Stadhouder, en Bernice, en die met hen gezeten waren;

31 en ter zijde gegaan zijnde, spraken zij tot elkander, zeggende: Deze mensch doet niets des doods of der banden waardig.

32 En Agrippa zeide tot Festus: Deze mensch kon losgelaten worden, indien hij zich op den Keizer niet had beroepen.

HOOFDSTUK 27.

EN als het besloten was dat wij naar Italië zouden afvaren, leverden zij Paulus en eenige andere gevangenen over aan eenen hoofdman over honderd, met name Julius, van de keizerlijke bende.

2 En in een Adramytteensch schip gezeten zijnde, alzoo wij de plaatsen langs Azië bevaren zouden, voeren wij af; en Aristarchus de Macedoniër van Thessalonica was met ons.

3 En des anderen *daags* kwamen wij aan te Sidon; en Julius vriendelijk met Paulus handelende, liet *hem* toe tot de vrienden te gaan om van hen verzorgd te worden.

4 En van daar afgevaren zijnde, voeren wij onder Cyprus henen, omdat de winden *ons* tegen waren;

5 en de zee, die langs Cilicië en Pamtylië is, doorgevaren zijnde, kwamen wij aan te Myra in Lycië.

6 En de hoofdman aldaar een schip gevondent hebbende van Alexandrië, dat naar Italië voer, deed ons in hetzelfde overgaan.

7 En als wij vele dagen langzaam voortvoeren, en nauwelijks tegenover Cnidus gekomen waren, overmits de wind het ons niet toeliet, zoo voeren wij onder Creta henen, tegenover Salmone;

8 en hetzelfde nauwelijks voorbijzeilende, kwamen wij in eene zekere plaats, genaamd Schoone-havens, waar de stad Lasea nabij was.

9 En als er veel tijd verloopen en de vaart nu zorgelijk was, omdat ook de vasten nu voorbij was, vermaande Paulus ze

10 en zeide tot hen: Mannen, ik zie dat de vaart zal geschieden met hinder en groote schade, niet alleen van de lading en van het schip, maar ook van ons leven.

11 Doch de hoofdman geloofde meer den stuurman en den schipper dan hetgeen van Paulus gezegd werd.

12 En alzoo de haven ongelegen was om te overwinteren, vond het meerendeel geraden ook van daar te varen, of zij soms te Fenix konden aankomen om te overwinteren, zijnde eene haven in Creta, strekkende tegen het Zuidwesten en tegen het Noordwesten.

13 En alzoo de zuidenwind zacht waaide, meenden zij hun

voornemen verkregen te hebben, en afzevaren zijnde, zelden zij dicht voorbij Creta liepen.

14 Maar niet lang daarna sloeg tegen hetzelfde een stormwind, genaamd Euroclydon;

15 en als het schip daarmede weggerukt werd, en niet tegen den wind kon opzeilen, gaven wij het op en dreeven henen.

16 En loopende onder een zeker eilandje, genaamd Cauda, konden wij nauwelijks de boot machtig worden;

17 dewelke opgehaald hebbende, gebruikten zij *alle* hulpmiddelen, het schip ondergordende; en alzoo zij vreesden dat zij op de *droogte* Syrtis vervallen zouden, streken zij het zeil en dreeven alzoo henen;

18 en alzoo wij van het onweder geweldiglijk geslingerd werden, deden zij den volgenden *dag* eenen uitworp.

19 en den *derden dag* wierpen wij met onze eigene handen het scheepstereedschap uit;

20 en als noch zon noch gesterten verschenen in vele dagen, en geen klein onweder *ons* drukte, zoo werd *ons* voorts alle hoop van behouden te worden benomen.

21 En als men langen tijd zonder eten gewrest was, toen stond Paulus *op* in het midden van hen, en zeide: O mannen, men behoorde mij wel gehoor gegeven te hebben en van Creta niet afzevaren te zijn, en dezen hinder en deze schade verhoed te hebben.

22 Doch alsnu vermaan ik ulieden goedsmoeds te zijn; want daar zal geen verlies geschieden van *iemands* leven onder u, maar alleen van het schip.

23 Want dezen zelfden nacht heeft bij mij gestaan een Engel Gods, wiens ik ben, welken ik ook dien.

24 zeggende: Vrees niet, Paulus, gij moet voor den Keizer

gesteld worden; en zie, God heeft u geschonken allen die met u varen.

25 Daarom zijt goedsmoeds, mannen, want ik geloof God, dat het alzoo zijn zal gelijkewijs het mij rezerd is.

26 Doch wij moeten op een zeker eiland vervallen.

27 Als nu de veertiende nacht gekomen was, alzoo wij in de Adriatische zee herwaarts en derwaarts gedreven werden, ontrent het midden des nachts, vermoedden de scheepslieden dat hun eenig land onderde.

28 En het dieplood uitgeworpen hebbende, vonden zij twintig vademen; en een weinig voortzevaren zijnde, wierpen zij wederom het dieplood uit, en vonden vijftien vademen;

29 en vreesende dat zij erger op harde plaatsen vervallen mochten, wierpen zij vier ankers van het achterschip uit, en wenschten dat het dag werd.

30 Maar als de scheepslieden uit het senp zochten te vlieden, en de boot nederlieten in de zee, onder den schijn alsof zij uit het voorschip de ankers zouden uitbrengen,

31 zeide Paulus tot den hoofdmann en tot de krijgsknechten: Indien dezen in het schip niet blijven, kunt gij niet behouden worden.

32 Toen hienwen de krijgsknechten de touwen af van de boot en lieten haar vallen.

33 En ondertusschen dat het dag zoude worden, vermaande Paulus *een* allen dat zij zouden spijs nemen, en zeide: Het is heden de veertiende dag, dat gij verwachtende blijft zonder eten en niets hebt genomen;

34 daarom vermaan ik u spijs te nemen, want dat dient tot uw behoud; want niemand van u zal een haar van het hoofd vallen.

35 En als hij dit gezegd en brood genomen had, dankte hij God in aller tegenwoordigheid, en *hetzelve* gebroken hebbende, begon hij te eten.

36 En zij allen goedmoeds geworden zijnde, namen ook zelve spijs.

37 Wij waren nu in het schip in alles tweehonderd zes en zeventig zielen.

38 En als zij met spijs verzadigd waren, lichtten zij het schip en wierpen het lozen uit in de zee.

39 En toen het dag werd, kenden zij het land niet; maar zij merkten eenen zekeren inland die eenen oever had, tegen denwelken zij geraden vonden, zoo zij konden, het schip aan te zetten.

40 En als zij de ankers opgehaald hadden, gaven zij *het schip* aan de zee over, meteen de roerlieden losmakende; en het rozeil naar den wind opgehaald hebbende, hielden zij het naar den oever toe.

41 Maar vervullende op eene plaats die de zee aan beide zijden had, zetten zij het schip daarop; en het voorschip vastzittende, bleef onbeweetlijk, maar het achterschip brak van het geweld der baren.

42 De raadslag nu der krijgslieden was, dat zij de gevangenen zouden dooden, omdat niemand ontschwommen zijnde, zoude ontvlieden;

43 maar de hoofdman willende Paulus behouden, belette hun dat voornemen, en beval dat degenen die zwemmen konden, zich eerst zouden afwerpen en aan land komen,

44 en de anderen, sommigen op planken, en sommigen op enige *stukken* van het schip. En alzoo is het geschied dat zij allen behouden aan land gekomen zijn.

HOOFDSTUK 28.

EN als zij ontkomen waren, toen verstonden zij dat het eiland Melite heette.

2 En de barbaren bewezen ons geen gemeene vriendelijkheid; want een groot vuur ontstoken hebbende, namen zij ons allen in, om den regen die opkwam, en om de koude.

3 En als Paulus een hoop rijzen bijeenzernapt en op het vuur gelegd had, kwam er een nader uit door de hitte en vatte zijne hand.

4 En als de barbaren het beest aan zijne hand zagen hangen, zeiden zij tot elkander: Deze mensch is gewiselijk een doodslager, welken de wraak niet laet leven, daar hij uit de zee ontkomen is.

5 Maar hij schudde het heen af in het vuur, en leed niets kwaads;

6 en zij verwachtten dat hij zoude opzwellen of terstond dood nedervallen. Maar als zij lang verwacht hadden en zagen dat geen ontkenak over hem kwam, veranderden zij en zeiden dat hij een god was.

7 En hier omtrent die plaats had de voormanste van het eiland, met name Publius, *zijne* landhoeven, die ons ontfing en drie dagen vriendelijk herbergde.

8 En het geschiedde dat de vader van Publius, met hoortsen en den rooden loop bevangen zijnde, te bed lag; tot denwelken Paulus inging, en als hij gebeden had, leide hij de handen op hem, en maakte hem gezond.

9 Als dit dan geschied was, kwamen ook tot hem de anderen die krankheden hadden op het eiland, en werden genezen:

10 die ons ook eerden met veel eer, en als wij vertrekken zouden, bestelden zij *ons* hetgeen van noode was.

11 En na drie maanden voer wij af in een schip van Alexandrie, dat op het eiland overwinterd had, hebbende tot een teeken Castor en Pollux.

12 En als wij te Syracuse aangekomen waren, bleven wij *aldaar* drie dagen;

13 van waar wij omvoeren en te Rhegium aankwamen; en als na éénen dag de wind Zuid werd, kwamen wij den tweeden dag te Puteoli;

14 alwaar wij broeders vonden, en werden geboden zeven dagen bij hen te blijven; en alzoo gingen wij naar Rome.

15 En van daar kwamen de broeders, van onze zaken gehoord hebbende, ons te gemoet tot Appiusmarkt en de Drie-Tabernen; welke Paulus ziende, dankte hij God en greep moed.

16 En toen wij te Rome gekomen waren, gaf de hoofdman de gevangenen over aan den overste des lezers; maar aan Paulus werd toegelaten op zichzelf te wonen met den krijgsknecht die hem bewaarde.

17 En het geschiedde na drie dagen dat Paulus samenriep degenen die de voornaamsten der Joden waren; en als zij samengekomen waren, zeide hij tot hen: Mannen broeders, ik die niets gedaan heb tegen het volk of de vaderlijke gewoonten, ben gebonden uit Jeruzalem overgeleverd in de handen der Romeinen,

18 dewelke mij onderzocht hebbende, mij wilden loslaten, omdat geene schuld des doods in mij was;

19 maar als de Joden *zulks* tegenspraken, werd ik genoodzaakt mij op den Keizer te be-roepen, *doch* niet alsof ik mijn volk van iets te beschuldigen had.

20 Om deze oorzaak dan heb ik u bij mij geroepen, om u te zien en aan te spreken; want

vanwege de hope Israëls ben ik met deze keten omvangen.

21 Maar zij zeiden tot hem: Wij hebben noch brieven aangaande van Judéa ontvangen, noch iemand van de broeders hier gekomen zijnde, heeft van u iets kwaads geboodschapt of gesproken.

22 Maar wij begeeren wel van u te hooren, wat zij gevoelt; want wat deze sekte aangaat, ons is bekend dat ze overal tegengesproken wordt.

23 En als zij hem eenen dag gesteld hadden, kwamen er velen in *zijne* woonplaats; denwelken hij het Koninkrijk Gods uitleide, en betuigde, en poogde hen te bewegen tot het geloof van Jezus, beide uit de wet van Mozes en de Profeten, van 's morgens vroeg tot den avond toe.

24 En sommigen geloofden wel hetgeen gezegd werd, maar sommigen geloofden niet;

25 en tereen elkander oneens zijnde, scheidden zij, als Paulus *dit* ééne woord gezegd had, *namelijk*: Wel heeft de Heilige Geest gesproken door Jesaja den Profeet tot onze vaders,

26 zeggende: Ga henen tot dit volk, en zeg: Met het gehoor zult zij looren en geenszins verstaan, en ziende zult zij zien en geenszins bemerken;

27 want het hart dezès volks is dik geworden, en met de ooren hebben zij zwaarlijk gehoord, en hunne ooren hebben zij toegedaan; opdat zij niet te eeniger tijd met de oogen zouden zien, en met de ooren hooren, en met het hart verstaan, en zij zich bekeeren en Ik hen geneze.

28 Het zij u dan bekend, dat de zaligheid Gods den heidenen gezonden is, en dézen zullen hooren.

29 En als hij dit gezegd had, gingen de Joden weg, veel

twisting hebbende onder elk-
ander.

30 En Paulus bleef twee ge-
heele jaren in zijne eigene ge-
huurde woning, en ontving

allen die tot hem kwamen,
31 predikende het Koninkrijk
Gods, en leerende van den
Heere Jezus Christus met alle
vrijmoedigheid, onverhinderd.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

R O M E I N E N .

HOOFDSTUK 1.

PAULUS, een dienstknecht
van Jezus Christus, een
geroepen Apostel, afgezonderd
tot het Evangelie Gods

2 (hetwelk Hij te voren be-
loofd had door zijne Profeten,
in de heilige Schriften),

3 van zijnen Zoon, (die ge-
worden is uit den zade Davids
naar het vleesch;

4 die krachtiglijk bewezen
is te zijn de Zoon Gods naar
den Geest der heiligmaking,
uit de opstanding der dooden),
namelyk Jezus Christus onzen
Heere

5 (door welken wij hebben
ontvangen genade en het Aposte-
elschap, tot gehoorzaamheid
des geloofs onder alle de heil-
denen, voor zijnen naam;

6 onder welke gij ook zijt,
geroepen van Jezus Chris-
tus);

7 allen die te Rome zijt, ge-
heelden Gods en geroepene heil-
ligen, genade zij u en vrede
van God onzen Vader en den
Heere Jezus Christus.

8 Eerstelijk dank ik mijnen
God door Jezus Christus over u
allen, dat uw geloof verkondigd
wordt in de geheele wereld.

9 Want God is mijn getuige,
welken ik dien in mijnen geest,

in het Evangelie zijns Zoons,
hoe ik zonder nalaten uwer
gedenk,

10 te allen tijde in mijne ge-
beden biddende, of mogelijk
mij nog te eeniger tijd goede
gelegenheid gegeven werd door
den wil Gods om tot ulieden
te komen.

11 Want ik verlang om u te
zien, opdat ik u eenige geeste-
lijke gawe mocht mededeelen,
ten einde gij versterkt zoudt
worden;

12 dat is, om medevertroost
te worden onder u, door het
onderling geloof, zoo het uwe
als het mijne.

13 Doch ik wil niet dat u on-
bekend zij, broeders, dat ik
menigmaal voorgenomen heb
tot u te komen (en ben tot
nog toe verhinderd geweest),
opdat ik ook onder u eenige
vrucht zoude hebben, gelijk
als ook onder de andere heil-
denen.

14 Beiden Grieken en barba-
ren, beiden wijzen en onwij-
zen ben ik een schuldenaar:

15 alzoo hetgeen in mij is, dat
is volvaardig om u ook die te
Rome zijt, het Evangelie te
verkondigen.

16 Want ik schaam mij des
Evangelies van Christus niet;
want het is eene kracht Gods
tot zaligheid een iegelijk die

geloof, eerst den Jood, en ook den Griek.

17 Want de rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelfdegeopenbaard uit geloof tot geloof, gelijk geschreven is: Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven.

18 Want de toorn Gods wordt geopenbaard van den hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid der menschen, *als* die de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden;

19 overmits hetgeen van God kennelijk is, in hen openbaar is; want God heeft het hun geopenbaard.

20 Want zijne onzienlijke dingen worden van de schepping der wereld nu uit de schepselen verstaan en doorzien, beide zijne eeuwige kracht en Goddelijkheid, opdat zij niet te verontschuldigen zouden zijn;

21 omdat zij God kennende, *Hem* als God niet hebben verheerlijkt of gedankt, maar zijn verijdeld geworden in hunne overleggingen, en hun onverstandig hart is verduisterd geworden.

22 Zich uitzevende voor wijzen, zijn zij dwaas geworden;

23 en hebben de heerlijkheid des onverderfelijken Gods veranderd in de gelijkenis eens beelds van een verderfelijk mensch, en van gevogelte, en van viervoetige en kruipende *gedierten*.

24 Daarom heeft God ze ook overgegeven in de begeerlijkheden hunner harten tot onreinheid, om hunne lichamen onder elkander te ont-eeren;

25 *als* die de waarheid Gods veranderd hebben in de leugen, en het schepsel geëerd en gediend hebben boven den Schepper, die te prijzen is in der eeuwigheid. Amen.

26 Daarom heeft God ze overgegeven tot oneerbare bewe-

gingen; want ook hunne vrouwen hebben het natuurlijk gebruik veranderd in het *gebruik* tezen natuur.

27 en innerlijks ook de mannen malende het natuurlijk gebruik der vrouw, zijn verhit geworden in hunne lust tegen elkander, mannen met mannen schandelijkheid bedrijvende, en de vergelding van hunne dwaling die *daartoe* behoorde, in zichzelf onvangende.

28 En gelijk het hun niet goedge-dacht heeft God in eren-tis te houden, zoo heeft God ze overgegeven in eenen verkeerden zin, om te doen dingen die niet betamen;

29 vervuld zijnde met alle ongerechtigheid, hoererij, boosheid, gierigheid, kwaadheid; vol van ijdelheid, moord, twist, bedrog, kwaadaardigheid;

30 oorblazers, achterklappers, haters van God, smaders, hoovaardigen, lastdrukkenden, uitvinders van kwade dingen, den ouders ongehoorzaam;

31 overvaardigen, verbondbrekers, zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijken, onbarmhartigen;

32 dewelke daar zij het recht Gods weten (*namelijk* dat degenen die zulke dingen doen, des doods waardig zijn), niet alleen dezeve doen, maar ook mede een welgevallen hebben in degenen die ze doen.

HOOFDSTUK 2.

DAAROM zijt gij niet te verontschuldigen, o mensch, wie gij zijt, die *nabren* oordeelt; want waar: gij een ander oordeelt, veroordeelt gij uzelf; want *zij* die *anderen* oordeelt, doet dezelve dingen.

2 En wij weten dat het oordeel Gods naar waarheid is over degenen die zulke dingen doen;

3 en denkt gij dit, o mensch,

die oordeelt degenen die zulke dingen doen, en dezelve doet, dat zij het oordeel Gods zult ontfleeden?

4 Of veracht zij den rijkdom zijner goedertierenheid en verdraagzaamheid en lafmoedigheid, niet wetende dat de goedertierenheid Gods u tot bekeering leidt?

5 Maar naar uwe hardigheid en onbekeerlijk hart vergadert zij uzelfen toorn als een schat in den dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods,

6 welke een iegelijk vergelden zal naar zijne werken:

7 dengeenen wel, die met volharding in goeddoen heerlijkheid en eer en onverderfelijkheid zoeken, het eeuwige leven;

8 maar dengeenen die twistgierig zijn, en die der waarheid ongehoorzaam doch der ongerechtigheid gehoorzaam zijn, zal verolgenheid en toorn vergolten worden;

9 verdrukking en benauwdheid over alle ziel des menschen die het kwade werkt, eerst den Jood, en ook van den Griek;

10 maar heerlijkheid en eer en vrede een iegelijk die het goede werkt, eerst den Jood, en ook den Griek.

11 Want daar is geen aanname des persoons bij God.

12 Want zooveel als er zonder wet gezondigd hebben, zullen ook zonder wet verloren gaan; en zooveel als er onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden;

13 (want die hoorders der wet zijn niet rechtvaardig voor God, maar de daders der wet zullen gerechtvaardigd worden);

14 want wanneer de heidenen, die de wet niet hebben, van nature de dingen doen die der wet zijn, dezen de wet niet hebbende, zijn zichzelf eene wet,

15 als die betoonen het werk

der wet geschreven in hunne harten, hunne conscientie medegestuurende, en de gedachten onder elkander *ken* beschuldigende of ook ontschuldigende).

16 In den dag wanneer God de verborgene dingen der menschen zal oordeelen door Jezus Christus, naar mijn Evangelie.

17 Zie, zij wordt een Jood genaamd, en rust op de wet, en roemt op God;

18 en zij weet *zaken* wil, en beproeft de dingen die *daaraan* verschillen, zijnde onderwezen uit de wet;

19 en zij betrouwt uzelfen te zijn een leid-man der blinden, een licht dergenen die in de duisternis zijn,

20 een onderlichter der onwijken en een leermeester der onwetenden, hebbende de gedaante der kennis en der waarheid in de wet.

21 Die dan een ander leert, leert zij uzelfen niet? Die predikt, dat men niet stelen zal, steelt zij?

22 Die zegt dat men geen overspel doen zal, doet zij overspel? Die van de afzoden een gruwel heet, berooft zij het heilige?

23 Die op de wet roemt, ontceert zij God door de overtreding der wet?

24 Want de naam Gods wordt om uweetwil gelasterd onder de heidenen, gelijk geschreven is.

25 Want de besnijdenis is wel nut indien zij de wet doet, maar indien zij een overtreders der wet zijt, zoo is uwe besnijdenis voorhuid geworden.

26 Indien dan de voorhuid de rechten der wet bewant, zal niet zijne voorhuid tot eene besnijdenis gerekend worden,

27 en zal de voorhuid, die uit de natuur is, als zij de wet volbrengt, u niet oordeelen, die door de letter en besnijdenis een overtreders der wet zijt?

28 Want die is niet een Jood,

die het in 't openbaar is, noch die is de besnijdenis, die het in 't openbaar in het vleesch is:

29 maar die is een Jood, die het in 't verborgen is; en de besnijdenis des harten, in den geest, niet in de letter, *is de besnijdenis*; wiens lof niet is uit de menschen maar uit God.

HOOFDSTUK 3.

WELK is dan het voordeel van den Jood, of welke is de nuttigheid der besnijdenis?

2 Veel in alle manier. Want *dit* is wel het eerste, dat hun de woorden Gods zijn toebetrouwd.

3 Want wat is 't, al zijn sommigen ongeloovig geweest? Zal hunne ongeloofigheid het geloof Gods te niet doen?

4 Dat zij verre; doch God zij waarachtig, maar alle mensch leugenachtig, gelijk als geschreven is: Opdat Gij gerechvaardigd wordt in uwe woorden, en overwint wanneer Gij oordeelt.

5 Indien nu onze ongerechtigheid Gods gerechtigheid bevestiget, wat zullen wij zeggen? Is God onrechtvaardig als Hij toorn over *ons* brengt (ik spreek naar den mensch)?

6 Dat zij verre; anders hoe zal God de wereld oordeelen?

7 Want indien de waarheid Gods door mijne lungen overvloediger is geworden tot zijne heerlijkheid, wat word ik ook nog als een zondaar geoordeeld,

8 en *zeggen wij niet liever* (gelijk wij gelasterd worden, en gelijk sommigen zeggen dat wij zeggen): Laat ons het kwade doen, opdat het goede *daaruit* kome? Welker verdoemenis rechtvaardig is.

9 Wat dan? Zijn wij uitnemender? Ganschelijk niet; want wij hebben te voren beschuldigd beiden Joden en Grie-

ken, dat ze allen onder de zonde zijn,

10 gelijk geschreven is: Daar is niemand rechtvaardig, ook niet één;

11 daar is niemand die verstandig is, daar is niemand die God zoekt;

12 allen zijn zij afgeweken, te zamen zijn zij onnut geworden, daar is niemand die goeddoet, daar is ook niet tot één toe;

13 hunne keel is een geopend graf; met hunne tongen plegen zij bedrog; slangenventijn is onder hunne lippen;

14 welker mond vol is van vervloeking en bitterheid;

15 hunne voeten zijn snel om bloed te vergieten;

16 vernieling en ellendigheid is in hunne wezen,

17 en den weg des vredes hebben zij niet gekend;

18 daar is geen vreeze Gods voor hunne oogen.

19 Wij weten nu dat al wat de wet zegt, zij dat spreekt tot degenen die onder de wet zijn, opdat alle mond gestopt worde en de geheele wereld *voor* God verdoemelijk zij:

20 daarom zal uit de werken der wet geen vleesch gerechvaardigd worden voor Hem; want door de wet is de kennis der zonde.

21 Maar nu is de rechtvaardigheid Gods geopenbaard geworden zonder de wet, hebbende getuigenis van de Wet en de Profeten:

22 namelijk de rechtvaardigheid Gods door het geloof van Jezus Christus, tot allen en over allen die gelooven; want daar is geen onderscheid.

23 Want zij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods,

24 en worden om niet gerechvaardigd uit zijne genade door de verlossing die in Christus Jezus is,

25 welken God voorgesteld

heeft *tot* eene verzoening door het geloof in zijn bloed, tot eene betooning van zijne rechtvaardigheid door de vergeving der zonden, die te voren geschied zijn onder de verdraagsaamheid Gods,

26 tot eene betooning van zijne rechtvaardigheid in dezen tegenwoordigen tijd: opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende dengenen die uit het geloof van Jezus is.

27 Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door wat wet? Der werken? Neen, maar door de wet des geloofs.

28 Wij besluiten dan dat de mensch door het geloof gerechtvaardigd wordt, zonder de werken der wet.

29 Is God *een* God der Joden alleen, en is Hij het ook niet der heidenen? Ja, ook der heidenen;

30 nademaal Hij een éénig God is, die de besnijdenis rechtvaardigen zal uit het geloof, en de voorhuid door het geloof.

31 Doen wij dan de wet te niet door het geloof? Dat zij verre; maar wij bevestigen de wet.

HOOFDSTUK 4.

WAT zullen wij dan zeggen dat Abraham onze vader verkregen heeft naar het vleesch?

2 Want indien Abraham uit de werken gerechtvaardigd is, zoo heeft hij roem, maar niet bij God.

3 Want wat zegt de Schrift? En Abraham geloofde God, en het is hem gerekend tot rechtvaardigheid.

4 Nu, dengenen die werkt, wordt het loon niet toegerekend naar genade, maar naar schuld;

5 doch dengenen die niet werkt, maar geloof in Hem die den zodelooze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid;

6 gelijk ook David den mensch zalig spreekt welken God de rechtvaardigheid toerekent zonder werken,

7 zeggende: Zalig zijn ze welker ongerechtigheden vergeven zijn en welker zonden bedekt zijn,

8 zalig is de man welken de Heere de zonde niet toerekent.

9 Deze zaligspreking dan, is die *altées* over de besnijdenis of óók over de voorhuid? Want wij zeggen dat aan Abraham het geloof gerekend is tot rechtvaardigheid.

10 Hoe is 't *hem* dan toegerekend? Als hij in de besnijdenis was of in de voorhuid? Niet in de besnijdenis, maar in de voorhuid.

11 En hij heeft het teeken der besnijdenis ontvangen *tot* een zegel der rechtvaardigheid des geloofs, die *hem* in de voorhuid *was* toegerekend, opdat hij zoude zijn een vader van allen die gelooven, in de voorhuid zijnde, ten einde ook hun de rechtvaardigheid toegerekend worde,

12 en een vader der besnijdenis, dengenen *namelijk* die niet alleen uit de besnijdenis zijn, maar die ook wandelen in de voetstappen des geloofs van onzen vader Abraham, hetwelk in de voorhuid was.

13 Want de belofte *is* niet door de wet aan Abraham of zijn zaad *geschied*, namelijk dat hij een erfgenaam der wereld zoude zijn, maar door de rechtvaardigheid des geloofs.

14 Want indien degenen die uit de wet zijn, erfgenamen zijn, zoo is het geloof ijdel geworden en de belofte te niet gedaan.

15 Want de wet werkt toorn; want waar geene wet is, *dade* is ook geene overtreding.

16 Daarom is ze uit het geloof, opdat ze naar genade zij, ten einde de belofte vast zij al den zaden, niet alleen dat uit de

wet is, maar ook dat uit het geloof Abrahams is, welke is een vader van ons allen.

17 (gelijk geschreven staat: Ik heb u tot een vader van vele volken gesteld); voor Hem aan welken hij geloofd heeft, *namelijk* God die de dooden levend maakt, en roept de dingen die niet zijn, alsof ze waren.

18 Welke tegen hope op hope geloofd heeft, dat hij zoude worden een vader van vele volken, volgens hetgeen gezegd was: Alsoo zal uw zaad wezen;

19 en niet verzwakt zijnde in 't geloof, heeft hij zijn eigen lichaam niet aangemerkt dat alreede verstorven was, alzoo hij onttrent honderd jaren oud was, *noch* ook dat de moeder in Sara verstorven was;

20 en hij heeft aan de belofte Gods niet getwijfeld door ongelooft, maar is gesterkt geweest in 't geloof, gevende Gode de eer,

21 en ten volle verzekerd zijnde dat hetgeen beloofd was, Hij ook machtig was te doen.

22 Daarom is het hem ook tot rechtvaardigheid gerekend.

23 Nu is het niet alleen om zijnentwil geschreven, dat het hem toegerekend is,

24 maar ook om onzentwil, welken het zal toegerekend worden, *namelijk* denzenen die gelooven in Hem die Jezus onzen Heere uit de dooden opgewekt heeft.

25 welke overgeleverd is om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking.

HOOFDSTUK 5.

WIJ dan gerechtvaardigd zijnde nit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus;

2 door welken wij ook de toeleiding hebben door 't geloof tot deze genade in welke wij staan en roemen in

de hoop der heerlijkheid Gods.

3 En niet alleen *dit*, maar wij roemen ook in de verdrukkingen, wetende dat de verdrukking lijdzaamheid werkt,

4 en de lijdzaamheid bevin- ding, en de bevinding hoop;

5 en de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door den Heiligen Geest, die ons is gegeven.

6 Want Christus, als wij nog krachteloos waren, is te zijner tijd voor de zedelloozen gestorven.

7 Want nauwelijks zal iemand voor eenen rechtvaardige sterven; want voor den zonde zal mogelijk iemand ook bestaan te sterven;

8 maar God bevestigt zijne liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is als wij nog zondaars waren;

9 veelmeer dan, zijnde nu gerechtvaardigd door zijn bloed, zullen wij door hem behouden worden van den toorn.

10 Want indien wij vijanden zijnde, met God verzoend zijn door den dood zijns Zoons, veelmeer zullen wij verzoend zijnde, behouden worden door zijn leven;

11 en niet alleenlijk *dit*, maar wij roemen ook in God door onzen Heere Jezus Christus, door welken wij nu de verzoening gekregen hebben.

12 Daarom gelijk door éenen mensch de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood, en alzoo de dood tot alle menschen doorgezgaan is, in welken allen gezondigd hebben;

13 want tot de wet was de zonde in de wereld; maar de zonde wordt niet toegerekend als er geen wet is;

14 maar de dood heeft geheerscht van Adam tot Mozes toe, ook over degenen die niet gezondigd hadden in de gelijkheid der overtreding Adams,

welke een voorbeeld is desge-
neen die komen zoude.

15 Doch niet gelijk de misdaad,
alzoó is ook de genadegift. Want indien door de misdaad
van éénen velen gestorven zijn,
zoo is veelmeer de genade Gods,
en de gave door de genade, die
daar is van éénen mensch Jezus
Christus, overvloedig geweest
over velen.

16 En niet gelijk *de schuld was*
door den éénen die gezondigd
heeft, *alzoó is de gift*. Want
de schuld is wel uit *één* *mis-*
dand tot verdoemens, maar de
genadegift is uit vele misdaden
tot rechtvaardigmaking.

17 Want indien door de mis-
daad van éénen de dood ge-
heerscht heeft door dien éénen,
veelmeer zullen degenen die
den overvloed der genade en
der gave der rechtvaardigheid
ontvangen, in het leven heer-
schen door dien éénen, *namelijk*
Jezus Christus.

18 Zoo dan gelijk door *één*
misdaad de schuld gekomen is
over alle menschen tot verdoe-
menis, alzoó ook door *één*
rechtvaardigheid *komt de genade*
over alle menschen tot recht-
vaardigmaking des levens;

19 want gelijk door de onge-
hoorzaamheid van dien éénen
mensch velen tot zondaars ge-
steld zijn geworden, alzoó zul-
len ook door de gehoorzaamheid
van éénen velen tot rechtvaar-
digen gesteld worden.

20 Maar de wet is bovendien
ingekomen, opdat de misdaad
te meerder worde; en waar de
zonde meerder geworden is,
daar is de genade veel meer
overvloedig geweest;

21 opdat gelijk de zonde ge-
heerscht heeft tot den dood,
alzoó ook de genade zonde
heerschen door rechtvaardig-
heid tot het eeuwige leven,
door Jezus Christus onzen
Heere.

HOOFDSTUK 6.

WAT zullen wij dan zeggen?
Zullen wij in de zonde
blijven, opdat de genade te
meerder worde?

2 Dat zij verre. Wij die der
zonde gestorven zijn, hoe zul-
len wij nog in dezelve leven?

3 Of weet gij niet, dat zoovelen
als wij in Christus Jezus ge-
doopt zijn, wij in zijnen dood
gedoopt zijn?

4 Wij zijn dan met hem begraven
door den doop in den dood,
opdat gelijkterwijs Christus uit
de dooden opgewekt is tot de
heerlijkheid des Vaders, alzoó
ook wij in nieuwigheid des
levens wandelen zouden.

5 Want indien wij met hem
één plant geworden zijn in de
geijkmaking zijns doods, zoo
zullen wij het ook zijn *in de*
geijkmaking zijner opstanding,
6 dit wetende dat onze oude
mensch met hem gekruisigd is,
opdat het lichaam der zonde te
niet gedaan worde, opdat wij
niet meer de zonde dienen;

7 want die gestorven is, die is
gerechtvaardigd van de zonde.

8 Indien wij nu met Christus
gestorven zijn, zoo gelooven wij
dat wij ook met hem zullen
leven,

9 wetende dat Christus opge-
wekt zijnde uit de dooden, niet
meer sterft: de dood heerscht
niet meer over hem.

10 Want wat hij gestorven is,
dat is hij der zonde éénmaal
gestorven; en wat hij leeft, dat
leeft hij Gode.

11 Alzoó ook gijlieden, hondt
het daarvoor dat gij wel der
zonde dood zijt, maar Gode
levende zijt in Christus Jezus
onzen Heere.

12 Dat dan de zonde niet heer-
sche in uw sterfelijk lichaam,
om haar te gehoorzamen in
de begeerlijkheden van dat
lichaam.

13 En stelt uwe leden niet

der zonde tot wapenen der ongerechtigheid, maar stelt uzelfven Gode als uit de dooden levend *geworden* zijnde, en *stelt* uwe leden Gode tot wapenen der gerechtigheid.

14 Want de zonde zal over u niet heerschen; want gij zijt niet onder de wet maar onder de genade.

15 Wat dan? Zullen wij zondigen, omdat wij niet zijn onder de wet maar onder de genade? Dat zij verre.

16 Weet gij niet, dat wien gij uzelfven stelt tot diensknachten ter gehoorzaamheid, gij diensknachten zijt desgenen wien gij gehoorzaamt, of der zonde tot den dood, of der gehoorzaamheid tot gerechtigheid?

17 Maar Gode zij dank, dat gij *wel* diensknachten der zonde waart, maar *dat* gij *nu* van harte gehoorzaam geworden zijt aan het voorbeeld der leer tot hetwelk gij overgegeven zijt,

18 en vrijgemaakt zijnde van de zonde, zijt gemaakt diensknachten der gerechtigheid.

19 Ik spreek op menscheelijke wijze, om der zwakheid uws vleeschens wil; want gelijk gij uwe leden gesteld hebt *om* dienstbaar *te zijn* der onreinigheid en der ongerechtigheid tot ongerechtigheid, alzoo stelt nu uwe leden *om* dienstbaar *te zijn* der gerechtigheid tot heiligmaking.

20 Want toen gij diensknachten waart der zonde, zoo waart gij vrij van de gerechtigheid.

21 Wat vrucht dan hadt gij toen van die dingen waarover gij u nu schaamt? Want het einde derzelve is de dood.

22 Maar nu van de zonde vrijgemaakt zijnde, en Godedienstbaar gemaakt zijnde, hebt gij uwe vrucht tot heiligmaking, en het einde het eeuwige leven.

23 Want de bezoldiging der

zonde is de dood, maar de genadegift Gods is het eeuwige leven door Jezus Christus onzen Heere.

HOOFDSTUK 7.

WEEET gij niet, broeders (want ik spreek tot degenen die de wet verstaan), dat de wet heerscht over den mensch zoo langen tijd als hij leeft?

2 Want eene vrouw die onder den man staat, is aan den levenden man verbonden door de wet; maar indien de man gestorven is, zoo is zij vrijgemaakt van de wet des mans.

3 Daarom dan indien zij eens anderen mans wordt, terwijl de man leeft, zoo zal zij eene overspeelster genaamd worden; maar indien de man gestorven is, zoo is zij vrij van de wet, alzoo dat zij geen overspeelster is als zij eens anderen mans wordt.

4 Zoo dan, mijne broeders, gij zijt ook der wet gedood door het lichaam van Christus, opdat gij zoudt worden eens anderen, *namelijk* desgenen die van de dooden opgewekt is, opdat wij Gode vruchten dragen zouden.

5 Want toen wij in het vleesch waren, werkten de bewegingen der zonden die door de wet zijn, in onze leden, om den dood vruchten te dragen;

6 maar nu zijn wij vrijgemaakt van de wet, overmits wij dien gestorven zijn onder welken wij gehouden waren, alzoo dat wij dienen in nieuwheid des geestes, en niet in de oudheid der letter.

7 Wat zullen wij dan zeggen? Is de wet zonde? Dat zij verre. Ja, ik kende de zonde niet dan door de wet; want ook had ik de begeerlijkheid niet geweten *zonde te zijn*, indien de wet niet zeide: Gij zult niet begeeren.

8 Maar de zonde oorzaak ge-

namen hebbende door het gebod, heeft in mij alle begeerlijkheid gewrocht; want zonder de wet is de zonde dood.

9 En zonder de wet, zoo leefde ik eertijds; maar als het gebod gekomen is, zoo is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gesorven.

10 en het gebod dat ten leven was, hetzelfde is mij ten dood bevonden.

11 Want de zonde oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft mij verleid en door hetzelfde gedood.

12 Alzoo is dan de wet heilig, en het gebod is heilig en rechtvaardig en goed.

13 Is dan het goede mij de dood geworden? Dat zij verre; maar de zonde is mij de dood geworden, opdat zij zoude openbaar worden zonde te zijn, werkende mij door het goede den dood, opdat de zonde bovenmate wierd zondigende door het gebod.

14 Want wij weten dat de wet geestelijk is; maar ik ben vleeschelijk, verkocht onder de zonde.

15 Want hetgeen ik doe, dat ken ik niet; want hetgeen ik wil, dat doe ik niet, maar hetgeen ik haat, dat doe ik.

16 En indien ik hetgene doe wat ik niet wil, zoo stem ik der wet toe dat zij roed is;

17 ik dan doe hetzelfde nu niet meer, maar de zonde die in mij woont.

18 Want ik weet dat in mij, dat is in mijn vleesch, geen goed woont. Want het willen is reed bij mij, maar het goede te doen, dat vind ik niet;

19 want het goede dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade dat ik niet wil, dat doe ik.

20 Indien ik hetgene doe wat ik niet wil, zoo doe ik nu hetzelfde niet meer, maar de zonde die in mij woont.

21 Zoo vind ik dan deze wet in mij, als ik het goede wil

doen, dat het kwade mij bijligt;

22 want ik heb een vermaak in de wet Gods naar den inwendigen mensch,

23 maar ik zie eene andere wet in mijne leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangenneemt onder de wet der zonde die in mijne leden is.

24 Ik ellendig mensch, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?

25 Ik dank God door Jezus Christus, onzen Heere.

26 Zoo dan, ikzelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vleesch de wet der zonde.

HOOFDSTUK 8.

ZOO is er dan nu geene verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vleesch wandelen maar naar den Geest.

2 Want de wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrijzemaakt van de wet der zonde en des doods.

3 Want hetgeen der wet onmogelijk was, dewijl zij door het vleesch krachteloos was, heeft God, zijnen Zoon zenden- de in gelijkheid des zondigen vleesch, en dat voor de zonde, de zonde veroordeeld in het vleesch,

4 opdat het recht der wet vervuld zoude worden in ons, die niet naar het vleesch wandelen maar naar den Geest.

5 Want die naar het vleesch zijn, bedenken wat des vleesch is; maar die naar den Geest zijn, bedenken wat des Geestes is;

6 want het bedenken des vleesch is de dood; maar het bedenken des Geestes is het leven en vrede;

7 daarom dat het bedenken des vleesch vijandschap is tegen God; want het onder-

werpt zich der wet Gods niet, want het kan ook niet;

8 en die in het vleesch zijn, kunnen Gode niet behagen.

9 Doch zijlieden zijt niet in het vleesch, maar in den Geest, zoo anders de Geest Gods in u woont; maar zoo iemand den Geest van Christus niet heeft, die komt hem niet toe.

10 En indien Christus in ulieden is, zoo is wel het lichaam dood om der zonde wil, maar de geest is leven om der gerechtigheid wil.

11 En indien de Geest desgezegenen die Jezus uit de dooden opgewekt heeft, in u woont, zoo zal Hij, die Christus uit de dooden opgewekt heeft, ook uwe sterfelijke lichamen levend maken door zijnen Geest die in u woont.

12 Zoo dan, broeders, wij zijn schuldenaars niet aan het vleesch, om naar het vleesch te leven.

13 Want indien gij naar het vleesch leeft, zoo zult gij sterven; maar indien gij door den Geest de werken des lichaams doodt, zoo zult gij leven.

14 Want zooveel als er door den Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods.

15 Want gij hebt niet ontvangen den geest der dienstbaarheid wederom tot vrees, maar gij hebt ontvangen den Geest der aanneming tot kinderen, door welken wij roepen: Abba, Vader!

16 Deze Geest getuigt met onzen geest dat wij kinderen Gods zijn;

17 en indien wij kinderen zijn, zoo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen Gods en mederfgenamen van Christus; zoo wij anders niet *hem* lijden, opdat wij ook met *hem* verheerlijkt worden.

18 Want ik houd het daarvoor, dat het lijden dezes tegenwoordigen tijds niet is te waardeeren tegen de heerlijk-

heid die aan ons zal geopenbaard worden.

19 Want het schepsel, *als* met opgestoken hoofd, verwacht de openbaring der kinderen Gods.

20 Want het schepsel is der ijdelheid onderworpen, niet gewillig, maar om diens wil die het *der ijdelheid* onderworpen heeft.

21 op hoop dat ook het schepsel zelf zal vrijemaakt worden van de dienstbaarheid der verderfenis, tot de vrijheid van de heerlijkheid der kinderen Gods.

22 Want wij weten, dat het zandse schepsel te zamen zucht en te zamen *als* in barsheid is tot nu toe.

23 En niet alleen *dit*, maar ook wijzelfen die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zeiven, *zeg ik*, zuchten in onszelfen, verwachtende de aanneming tot kinderen, *namelyk* de verlossing onzes lichaams.

24 Want wij zijn in hope zalig geworden. De hoop nu die gezien wordt, is geene hoop; want hetreen iemand ziet, waarom zal hij het ook hopen?

25 Maar indien wij hopen hetgeen wij niet zien, zoo verwachten wij het met lijdzaamheid.

26 En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp; want wij weten niet wat wij bidden zullen gelijk het behoort, maar de Geest zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke verzuchtingen;

27 en die de harten doorzoekt, weet welke de meening des Geestes is, dewijl hij naar God voor de heiligen bidt.

28 En wij weten, dat dengeenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, *namelyk* dengeenen die naar zijn voornemen roepen zijn.

29 Want die Hij te voren gekend heeft die heeft Hij ook te voren verordineerd den beelde zijns Zoons gelijkvormig te

zija, opdat hij de eerstgeborene zij onder vele broederen:

30 en die Hij te voren verordineerd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt.

31 Wat zullen wij dan tot deze dingen zeggen? Zoo God vóór ons is, wie zal tegen ons zija?

32 Die ook zija eigen Zoon niet gespaard heeft, maar hem voor ons allen heeft overgegeven, hoe zal Hij ons ook met hem niet alle dingen schenken?

33 Wie zal beschuldiging inhbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het die rechtvaardig maakt.

34 Wie is het die verdoemt? Christus is het die gestorven is, ja, wat meer is, die ook opgewekt is, die ook ter rechterhand Gods is, die ook voor ons bidt.

35 Wie zal ons scheiden van de Heide van Christus? Verdrukking of benauwdheid, of vervolging, of honger, of nakktheid, of gevaar, of zwaard?

36 (gelijk geschreven is: Want om uwetwil worden wij den gansen dag gedood, wij zijn gericht als schapen ter slachting.)

37 Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door hem die ons liefgehad heeft.

38 Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch Engelen noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige noch toekomstige dingen,

39 noch hoogte noch diepte noch eenig ander scheepsel ons zal kunnen scheiden van de Heide Gods, welke is in Christus Jezus onzen Heere.

HOOFDSTUK 9.

IK zeg de waarheid in Christus, ik liec niet (mijne consciëtie mij medezetwigenis gevende door den Heiligen Geest),

2 dat het mij eene groote droefheid, en mijn hart eene gedurige smart is.

3 Want ik zoude zelf wel wenschen verbannea te zija van Christus voor mijne broederen, die mijne maagschap zijn naar het vleesch;

4 welke Israëlieten zija, welker is de aanneming tot kinderen, en de heerlijkheid, en de verbonden, en de wetgeving, en de dienst Gods, en de beloftenissen;

5 welker zijn de vaderen, en uit welke Christus is zooveel het vleesch aanzat, dewelke is God boven alles te prijzen in der eeuwigheid. Amen.

6 Doch ik zeg dit niet alsof het Woord Gods ware uitgevallen. Want die zija niet allen Israel, die uit Israel zija;

7 noch omdat zij Abrahams zaad zija, zija zij allen kinderen, maar: In Isaäk zal u het zaad genoemd worden;

8 dat is, niet de kinderen des vleeschens, die zijn kinderen Gods; maar de kinderen der beloftenis worden voor het zaad gerekend.

9 Want dit is het woord der belofte: Omtrent dezen tijd zal Ik komen, en Sara zal eenen zoon hebben.

10 En niet alleenlijk deze, maar ook Rebekka is daarvan een bewijs, als zij uit éénen bevrucht was, namelijk Isaäk onzen vader.

11 Want als de kinderen nog niet geboren waren, noch iets goeds of kwaads gedann hadden, opdat het voornemen Gods dat naar de verkiezing is, vast bleve, niet uit de werken maar uit den roepende,

12 zoo werd tot haar gezegd: De meerdere zal den mindere dienen;

13 gelijk geschreven is: Jakob heb Ik liefgehad, en Esau heb Ik gehaat.

14 Wat zullen wij dan zeggen? Is er onrechtvaardigheid bij God? Dat zij verre.

15 Want Hij zegt tot Mozes: Ik zal Mij ontfermen wiens Ik Mij ontferm, en zal barmhartig zijn wien Ik barmhartig ben.

16 Zoo is het dan niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods.

17 Want de Schrift zegt tot Farao: Hiertoe heb Ik u verwekt, opdat Ik in u mijne kracht bewijzen zoude, en opdat mijn naam verkondigd worde op de gansche aarde.

18 Zoo ontfermt Hij zich dan wiens Hij wil, en verhardt wien Hij wil.

19 Gij zult dan tot mij zeggen: Wat klaagt Hij *dan* nog? want wie heeft zijnen wil wederstaan?

20 Maar toch, o mensch, wie zijt gij die tegen God antwoordt? Zal ook het maaksel tot dengenen die het gemaakt heeft, zeggen: Waarom hebt gij mij alzoo gemaakt?

21 Of heeft de pottenbakker geen macht over het leem, om uit denzelfden klomp te maken het ééne vat ter eere en het andere ter onreere?

22 En of God willende zijnen toorn bewijzen en zijne macht bekendmaken, met veel laukmoedigheid verdragen heeft de vaten des toorns, tot het verderf toebereid:

23 en opdat Hij zoude bekendmaken den rijkdom zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, die Hij te voren bereid heeft tot heerlijkheid?

24 Welke Hij ook geroepen heeft, *namelijk* ons, niet alleen

uit de Joden maar ook uit de heidenen;

25 gelijk Hij ook in Hoséa zegt: Ik zal hetgeen mijn volk niet was, mijn volk noemen, en die niet bemind was, *mijne* beminde;

26 en het zal zijn in de plaats waar tot hen gezegd was: Gijlieden zijt mijn volk niet, aldaar zullen zij kinderen des levenden Gods genaamd worden.

27 En Jesaja roept over Israël: Al ware het getal der kinderen Israëls gelijk het zand der zee, zoo zal het overblijfsel behouden worden.

28 Want Hij volbringt eene zaak en snijdt ze af in rechtvaardigheid; want de Heere zal eene afgesnedene zaak doen op de aarde.

29 En gelijk Jesaja te voren gezegd heeft: Indien de Heere Zebaöth ons geen zaad had overgelaten, zoo waren wij als Sodom geworden, en Gomorra gelijk gemaakt geweest.

30 Wat zullen wij dan zeggen? Dat de heidenen die de rechtvaardigheid niet zochten, de rechtvaardigheid verkregen hebben, doch de rechtvaardigheid die uit het geloof is; 31 maar Israël dat de wet der rechtvaardigheid zocht, is tot de wet der rechtvaardigheid niet gekomen.

32 Waarom? Omdat ze *die* zochten niet uit het geloof, maar als uit de werken der wet; want zij hebben zich gestooten aan den steen des aanstoots,

33 gelijk geschreven is: Zie, Ik leg in Sion eenen steen des aanstoots en eene rots der ergernis, en een iegelijk die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden.

HOOFDSTUK 10.

BROEDERS, de toegenezenheid mijns harten, en het

gebed dat ik tot God voor Israël doe, is tot *hunner* zaligheid.

2 Want ik geef hun getuigenis, dat zij eenen ijver tot God hebben, maar niet met verstand.

3 Want alzoo zij de rechtvaardigheid Gods niet kennen, en hunne eigene gerechtigheid zoeken op te richten, zoo zijn zij der rechtvaardigheid Gods niet onderworpen.

4 Want het einde der wet is Christus, tot rechtvaardigheid een iegelijk die geloofd.

5 Want Mozes beschrijft de rechtvaardigheid die uit de wet is, *zeggende*: De mensch die deze dingen doet, zal door dezelve leven.

6 Maar de rechtvaardigheid die uit het geloof is, spreekt aldus: Zeg niet in uw hart: Wie zal in den hemel opklimmen? dat is Christus *van boven* afbrengen;

7 of wie zal in den afgrond nederdalen? dat is Christus uit de dooden ophrengen.

8 Maar wat zegt ze? Nabij u is het Woord, in uwen mond en in uw hart. Dit is het Woord des geloofs, hetwelk wij prediken:

9 *namelijk*, indien gij met uwen mond zult belijden den Heere Jezus, en met uw hart gelooven dat God hem uit de dooden opgewekt heeft, zoo zult gij zalig worden;

10 want met het hart geloofd men ter rechtvaardigheid, en met den mond belijdt men ter zaligheid.

11 Want de Schrift zegt: Een iegelijk die in hem geloofd, die zal niet beschaamd worden.

12 Want daar is geen onderscheid noch van Jood noch van Griek; want een zelfde is Heere van allen, rijk zijnde over allen die hem aanroepen.

13 Want een iegelijk die den naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden.

14 Hoe zullen zij dan *hem*

aanroepen, in welken zij niet geloofd hebben? En hoe zullen zij *in hem* gelooven, van welken zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij hooren, zonder die *hva* predikt?

15 En hoe zullen zij prediken, indien zij niet gezonden worden? Gelijk geschreven is: Hoe liefelijk zijn de voeten dergenen die vrede verkondigen, dergenen die het goede verkondigen!

16 Doch zij zijn niet allen het Evangelie gehoorzaam geweest; want Jesaja zegt: Heere, wie heeft onze prediking geloofd?

17 Zoo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods.

18 Maar ik zeg: Hebben zij het niet gehoord? Ja toch, hun geluid is over de geheele aarde uitgegaan, en hunne woorden tot de einden der wereld.

19 Maar ik zeg: Heeft Israël het niet verstaan? Mozes zegt eerst: Ik zal ulieden tot jaloeschheid verwekken door *degenen die geen volk zijn*; door een onverstandig volk zal Ik u tot toorn verwekken.

20 En Jesaja verstout zich en zegt: Ik ben gevonden van degenen die Mij niet zochten, Ik ben openbaar geworden den genen die naar Mij niet vraagden.

21 Maar tegen Israël zegt hij: Den geheelen dag heb Ik mijne handen uitgestrekt tot een ongehoorzaam en tegensprekend volk.

HOOFDSTUK II.

IK zeg dan: Heeft God zijn volk verstooten? Dat zij verre; want ik ben ook een Israëliet, uit den zaden Abrahams, van den stam Benjamin.

2 God heeft zijn volk niet verstooten, hetwelk Hij te voren gekend heeft. Of weet gij niet

wat de Schrift zegt van Elia? hoe hij God aanspreekt tegen Israël, zeggende:

3 Heere, zij hebben uwe Profeten gedood en uw altaren omgeworpen, en ik ben alléén overgebleven, en zij zoeken mijne ziel.

4 Maar wat zegt tot hem het Goddelijk antwoord? Ik heb Mijzelven *nog* zeven duizend mannen overgelaten, die de knie voor het *beeld* van Baäl niet gebogen hebben.

5 Alzoo is er dan ook in dezen tegenwoordigen tijd een overblijfsel geworden, naar de verkiezing der genade.

6 En indien het door genade is, zoo is het niet meer uit de werken; anders is de genade geene genade meer. En indien het is uit de werken, zoo is het geene genade meer; anders is het werk geen werk meer.

7 Wat dan? Hetgeen Israël zoekt, dat heeft het niet verkregen; maar de uitverkorenen hebben het verkregen, en de anderen zijn verhard geworden.

8 (gelijk geschreven is: God heeft hun gegeven eenen geest des diepen slaaps, oogen om niet te zien, en ooren om niet te hooren), tot op den huidigen dag.

9 En David zegt: Hunne tafel worde tot eenen strik en tot eenen val en tot eenen aanstoot en tot eene vergelding voor hen;

10 dat hunne oogen verduisterd worden om niet te zien, en verkrom hunnen rug te allen tijde.

11 Zoo zeg ik dan: Hebben zij gestruikeld opdat zij vallen zouden? Dat zij verre; maar door hunnen val *is* de zaligheid den heidenen *geworden*, om hen tot jaloerschheid te verwekken.

12 En indien hun val de rijkdom is der wereld, en hunne vermaldering de rijkdom der

heidenen, hoeveel te meer hunne volheid!

13 Want ik spreek tot u, heidenen: voor zooveel ik der heidenen Apostel ben, maak ik mijne bediening heerlijk,

14 of ik eenigszins mijn vleesch tot jaloerschheid verwekken en eenigen uit hen behouden mocht.

15 Want indien hunne verwerping de verzoening is der wereld, wat zal de aanneming wezen, anders dan het leven uit de dooden?

16 En indien de eerstelingen heilig zijn, zoo is ook het deeg *heilig*; en indien de wortel heilig is, zoo zijn ook de takken *heilig*.

17 En zoo eenige der takken afgebroken zijn, en gij, een wilde olijfboom zijnde, in derzelver *pluuts* zijt ingeënt, en des wortels en der vettigheid des olijfbooms mededeelachtig zijt geworden,

18 zoo roem niet tegen de takken; en indien gij daartegen roemt, gij draagt den wortel niet, maar de wortel u.

19 Gij zult dan zeggen: De takken zijn afgebroken, opdat ik zoude ingeënt worden.

20 Het is wel; zij zijn door ongeloof afgebroken, en gij staat door het geloof. Wees niet hooggevoelende, maar vrees;

21 want is het dat God de natuurlijke takken niet gespaard heeft, *zie toe* dat Hij ook mogelijk u niet spare.

22 Zie dan de goedertierenheid en de gestrenghed Gods: de gestrenghed wel over degenen die gevallen zijn, maar de goedertierenheid over u, indien gij in de goedertierenheid blijft; anders zult ook gij afgehouden worden.

23 Maar ook zij, indien ze in het ongeloof niet blijven, zullen ingeënt worden; want God is machtig dezelve weder in te enten.

24 Want indien zij afgehouden zijt uit den olijfboom die van nature wild was, en tegen nature in den goeden olijfboom ingeënt, hoeveel te meer zullen deze, die natuurlijke takken zijn, in hun eigen olijfboom geënt worden!

25 Want ik wil niet, broeders, dat u deze verborgenheid onbekend zij (opdat zij niet wijs zijt bij uzelfen), dat de verharding voor een deel over Israël gekomen is, tot dat de volheid der heidenen zal ingegaan zijn.

26 En alzoo zal geheel Israël zalig worden; gelijk geschreven is: De Verlosser zal uit Sion komen, en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob;

27 en dit is hun een verbond van Mij, als Ik hunne zonden zal wegnemen.

28 Zoo zijn zij wel vijanden watangaat het Evangelie, om uentwil, maar watangaat de verkiesing, zijn zij beminden, om der vaderen wil;

29 want de genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk.

30 Want gelijkerwijs ook gijlieden eertijds Gode ongehoorzaam geweest zijt, maar nu barmhartigheid verkregen hebt door de ongehoorzaamheid van dezen,

31 alzoo zijn ook dezen nu ongehoorzaam geweest, opdat ook zij door uwe barmhartigheid zouden barmhartigheid verkrijgen;

32 want God heeft ze allen onder de ongehoorzaamheid besloten, opdat Hij hun allen zoude barmhartig zijn.

33 O diepte des rijkdoms beride der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoorzoekelijk zijn zijne oordeelen, en onnaspeurlijk zijne wegen!

34 Want wie heeft den zin des Heeren gekend? of wie is zijn raadsman geweest?

35 Of wie heeft Hem eerst ge-

geven, en het zal hem wedervergouden worden?

36 Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen.

HOOFDSTUK 12.

IK bid u dan, broeders, door de ontfermingen Gods, dat gij uwe lichamen stelt tot eene levende, heilige en Gode welbehaarlijke offerande, welke is uwe redelijke godsdienst;

2 en wordt dezer wereld niet gelijkvormig, maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds, opdat gij moogt beproeven welke de goede en welbehaaglijke en volmaakte wil Gods zij.

3 Want door de genade die mij gegeven is, zeg ik aan een iegelijk die onder u is, dat hij niet wijs zij boven hetzeen men behoort wijs te zijn, maar dat hij wijs zij tot matigheid, gelijk als God een iegelijk de mate des geloofs toegeedeeld heeft.

4 Want gelijk wij in één lichaam vele leden hebben, en de leden niet alle dezelfde werking hebben,

5 alzoo zijn wij velen één lichaam in Christus, maar elkeen zijn wij elkanders leden.

6 Hebbende nu verscheidene gaven, naar de genade die ons gegeven is,

7 zoo laat ons die gaven besteden, hetzij profetie, naar de mate des geloofs; hetzij bediening, in het bedienen; hetzij die leert, in het leeren;

8 hetzij die vermaant, in het vermanen; die uitdeelt, in eenvoudigheid; die een voorstander is, in naarstigheid; die barmhartigheid doet, in blijmoedigheid.

9 De liefde zij ongeveinsd. Hebt eenen afkeer van het booze, en hangt het goede aan.

10 Hebt elkaander hartelijk lief met broederlijke liefde,

met eere de één den ander voorgaande.

11 Zijt niet traag in 't bennarstigen. Zijt vurig van geest. Dient den Heere.

12 Verblijdt u in de hoop. Zijt geduldig in de verdrukking. Volhardt in het gebed.

13 Deelt mede tot de behoeften der heiligen. Tracht naar herbergzaamheid.

14 Zegge: ze die u vervolgen; zegent, en vervloekt niet.

15 Verblijdt u met de blijden, en weent met de weenenden.

16 Weest eensgezind onder elkander. Tracht niet naar de hooge dingen, maar voegt u tot de nederige. Zijt niet wijs bij uzelfen.

17 Vergeldt niemand kwaad voor kwaad. Bezorgt hetgeen eerlijk is voor alle menschen.

18 Indien het mogelijk is, zooveel in u is, houdt vrede met alle menschen.

19 Wreekt uzelfen niet, bemindt, maar geeft den toorn plaats; want daar is geschreven: *Mij komt de wraak toe*, Ik zal het vergelden, zegt de Heere.

20 Indien dan uwen vijand hongert, zoo spijzig hem; indien hem dorst, zoo geef hem te drinken; want dat doende zult gij kolen vuurs op zijn hoofd hoopen.

21 Word van het kwade niet overwonnen, maar overwin het kwade door het goede.

HOOFDSTUK 13.

ALLER ziel zij den machten over haar gesteld, onderworpen; want daar is geen macht dan van God, en de machten die daar zijn, die zijn van God geordineerd:

2 alzo dat die zich tegen de macht stelt, de ordinantie Gods wederstaat; en die ze wederstaan, zullen over zichzelf een oordeel halen.

3 Want de oversten zijn niet tot eene vrees den goeden wer-

ken, maar den kwaden. Wilt gij nu de macht niet vrezen, doe het goede, en gij zult lof van haar hebben:

4 want zij is Gods dienaar, u ten goede. Maar indien gij kwaad doet, zoo vrees; want zij draagt het zwaard niet te vergeefs; want zij is Gods dienaar, eene wreekster tot straf dengenen die kwaad doet.

5 Daarom is het noodig onderworpen te zijn, niet alleenlijk om der straf maar ook om der conscientie wil.

6 Want daarom betaalt zij ook schatting; want zij zijn dienaars Gods, hierin geduriglijk bezig zijnde.

7 Zoo geeft dan een iegelijk wat gij schuldig zijt, schatting wien gij de schatting, tol wien gij den tol, vrees wien gij de vrees, eer wien gij de eer *schuldig zijt*.

8 Zijt niemand iets schuldig, dan elkander lief te hebben; want die den ander liefheeft, die heeft de wet vervuld.

9 Want dit: Gij zult geen overspel doen, gij zult niet dooden, gij zult niet stelen, gij zult geene valsche getuigenis geven, gij zult niet begeeren, en zoo daar eenig ander gebod is, wordt in dit woord als in eene hoofdsom begrepen, *namelijk* in dit: Gij zult uwen naaste lief hebben gelijk uzelfen.

10 De liefde doet den naaste geen kwaad: zoo is dan de liefde de vervulling der wet.

11 En dit *zeg ik te meer*, dewijl wij de gelegenheid des tijds weten, dat het de ure is dat wij nu uit den slaap opwaken; want de zaligheid is ons nu nader dan toen wij *eerst* geloofd hebben.

12 De nacht is voorbijgegaan en de dag is nabij gekomen: laat ons dan afleggen de werken der duisternis en aandoen de wapenen des lichts:

13 laat ons, als in den dag,

eerbaar wandelen, niet in brasserijen en dronkenschappen, niet in slaapkameren en on-tuchtigheden, niet in twist en nijdigheid;

14 maar doet *dan* den Heere Jezus Christus, en verzorgt het vleesch niet tot begeerlijkheden.

HOOFDSTUK 14.

DENGENEN nu die zwak is in het geloof, neemt aan, *maar* niet tot twistige samen-sprekingen.

2 De één gelooft wel dat men alles eten mag, maar die zwak is, eet moeskruiden.

3 Die eet, verachte hem niet die niet eet, en die niet eet, oordeele hem niet die eet; want God heeft hem aangenomen.

4 Wie zijt gij die eens anders huisknecht oordeelt? Hij staat of hij valt zijn eigen heer; doch hij zal vastgesteld worden, want God is machtig hem vast te stellen.

5 De één acht wel den *éenen* dag boven den *anderen* dag, maar de ander acht alle de dagen *gelijk*. Een iegelijk zij in zijn eigen gemoed ten volle verzekerd.

6 Die den dag waarneemt, die neemt *hem* waar den Heere; en die den dag niet waarneemt, die neemt *hem* niet waar den Heere. Die eet, die eet *zulks* den Heere, want hij dankt God; en die niet eet, die eet *zulks* den Heere niet, en hij dankt God.

7 Want niemand van ons leeft zichzelf, en niemand sterft zichzelf;

8 want hetzij dat wij leven, wij leven den Heere, hetzij dat wij sterven, wij sterven den Heere: hetzij dan dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren.

9 Want daártoe is Christus ook gestorven en opgestaan en weder levend geworden, opdat

hij beiden over dooden en levenden heerschen zoude.

10 Maar gij, wat oordeelt gij uwen broeder? Of ook gij, wat veracht gij uwen broeder? Want wij zullen allen voor den rechterstoel van Christus gesteld worden.

11 Want daar is geschreven: Ik leef, zegt de Heere; voor Mij zal alle knie zich buigen, en alle tong zal God belijden.

12 Zoo dan een iegelijk van ons zal voor zichzelf en Gode rekenschap geven.

13 Laat ons dan elkander niet meer oordeelen; maar oordeelt dit liever, namelijk dat gij den broeder geen aanstoot of ergernis geeft.

14 Ik weet en ben verzekerd in den Heere Jezus, dat geen ding onrein is in zichzelf; dan die acht iets onrein te zijn, dien is het onrein.

15 Maar indien uw broeder om der spijsze wil bedroefd wordt, zoo wandelt gij niet meer naar liefde. Verderf dien niet met uwe spijsze, voor welken Christus gestorven is.

16 Dat dan uw goed niet gelasterd worde.

17 Want het Koninkrijk Gods is niet spijs en drauk, maar rechtvaardigheid en vrede en blijdschap door den Heiligen Geest.

18 Want die Christus in deze dingen dient, is Gode welbehagelijk en aangenaam den menschen.

19 Zoo dan laat ons najagen hetgeen tot den vrede en hetgeen tot de stichting onder elkander *dient*.

20 Verbreek het werk Gods niet om der spijsze wil. Alle dingen zijn wel rein, maar het is kwaad voor den mensch die met aanstoot eet.

21 Het is goed geen vleesch te eten noch wijn te drinken, noch *iets* waaraan uw broeder zich stoet of geërgerd wordt, of *waarin* hij zwak is.

22 Hebt gij geloof, heb *dat* bij uzelfen voor God. Zalig is hij die zichzelf niet oordeelt in hetgeen hij voor goed houdt.

23 Maar die twijfelt indien hij eet, is veroordeeld, omdat hij niet uit het geloof eet; en al wat uit het geloof niet is, dat is zonde.

HOOFDSTUK 15.

MAAR wij die sterk zijn, zijn schuldig de zwakheden der onsterken te dragen, en niet onszelfen te behagen.

2 Dat dan een iegelijk van ons *zijn* naaste behage ten goede, tot stichting.

3 Want ook Christus heeft zichzelf niet behaagd, maar gelijk geschreven is: De smadingen dergenen die U smaden, zijn op mij gevallen.

4 Want al wat te voren geschreven is, dat is tot onze leering te voren geschreven, opdat wij door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften hoop hebben zouden.

5 Doch de God der lijdzaamheid en der vertroosting geve u, dat gij eensgezind zijt onder elkander naar Christus Jezus.

6 opdat gij eendrachtiglijk met éénen mond moogt verheerlijken den God en Vader onzes Heeren Jezus Christus.

7 Daarom neemt elkander aan, gelijk ook Christus ons aangenomen heeft tot de heerlijkheid Gods.

8 En ik zeg, dat Jezus Christus een dienaar geworden is der besnijdenis vanwege de waarheid Gods, opdat hij bevestigen zoude de beloftenissen der vaderen,

9 en de heidenen God vanwege de barmhartigheid zouden verheerlijken; gelijk geschreven is: Daarom zal ik U belijden onder de heidenen, en uwen naam lofzingen.

10 En wederom zegt Hij:

Weest vroolijk, gij heidenen met zijn volk.

11 En wederom: Looft den Heere, alle gij heidenen, en prijst Hem, alle gij volken.

12 En wederom zegt Jesaja: Er zal zijn de wortel van Isai, en die opstaat om over de heidenen te gebieden: op hem zullen de heidenen hopen.

13 De God nu der hope vervulde ulieden met alle blijdschap en vrede in het gelooven, opdat gij overvloedig moogt zijn in de hope, door de kracht des Heiligen Geestes.

14 Doch, mijne broeders, ook ikzelf ben verzekerd van u, dat gij ook zelfen vol zijt van goedheid, vervuld met alle kennis, machtig om ook elkander te vermanen:

15 maar ik heb u eenigszins stoutelijker geschreven, broeders, u als wederom *dit* in-dachtig makende, om de genade die mij van God gegeven is,

16 opdat ik een dienaar van Jezus Christus zij onder de heidenen, het Evangelie Gods bedienende, opdat de offerande der heidenen aangenaam worde, geheiligd door den Heiligen Geest.

17 Zoo heb ik dan roem in Christus Jezus in de dingen, die God aangaan.

18 Want ik zoude niet durven iets zeggen, hetwelk Christus door mij niet gewrocht heeft tot gehoorzaamheid der heidenen, met woorden en werken,

19 door kracht van teekenen en wonderen, *en* door de kracht van den Geest Gods, zoodat ik van Jeruzalem af en rondom, tot Illyrie toe, het Evangelie van Christus vervuld heb;

20 en alzo zeer begeerig geweest ben om het Evangelie te verkondigen, niet waar Christus genoemd was, opdat ik niet op eens anders fundament zoude bouwen;

21 maar gelijk geschreven is: Denwelken van hem niet was gebodschapt, die zullen het zien, en dewelke het niet gehoord hebben, die zullen het verstaan.

22 Waaron ik ook menigmaal verhinderd geweest ben tot u te komen;

23 maar nu geene plaats meer hebbende in deze gewesten, en sedert vele jaren groot verlangen hebbende om tot u te komen,

24 zoo zal ik, wanneer ik naar Spanje reis, tot u komen; want ik hoop in het doorreizen u te zien, en van u derwaarts geleid te worden, als ik eerst van alieder *tegenwoordigheid* eenigszins verzadigd zal zijn.

25 Maar nu reis ik naar Jeruzalem, dienende de heiligen.

26 Want het heeft *dien van* Macedonië en Achaje goedgeacht, eene algemeene handreiking te doen aan de armen onder de heiligen die te Jeruzalem zijn.

27 Want het heeft hun *zoo* goedgeacht; ook zijn zij hunne schuldenaars; want indien de heidenen hunner geestelijke *goederen* deelachtig zijn geworden, zoo zijn zij ook schuldig hen van lichamelijke *goederen* te dienen.

28 Als ik dan dit volbracht en hun deze vrucht verzegeld zal hebben, zoo zal ik door alieder *stad* naar Spanje afkomen;

29 en ik weet dat ik tot u komende, met vollen zegen des Evangelies van Christus komen zal.

30 En ik bid u, broeders, door onzen Heere Jezus Christus en door de liefde des Geestes, dat zij met mij strijdt in de geboden tot God voor mij;

31 opdat ik moge bevrijd worden van de ongehoorzamen in Judëa, en dat deze mijn dienst, dien ik aan Jeruzalem doe, aangenaam zij den heiligen;

32 opdat ik met blijdschap

door den wil Gods tot u moge komen en met u verkwikt worden.

33 En de God des vredes zij met u allen. Amen.

HOOFDSTUK 16.

EN ik beveel u Fêbe onze zuster, die eene dienaar is der gemeente die te Cenchrea is;

2 opdat zij haar ontvangt in den Heere, gelijk het den heiligen betaamt, en haar bijstaat in wat zaak zij u zoude mogen van noodde hebben; want zij is eene voorstandster geweest van velen, ook van mijzelfen.

3 Groet Priscilla en Aquila, mijne medewerkers in Christus Jezus,

4 die voor mijn leven hunnen hals gesteld hebben; dewelke niet alleen ik dank, maar ook alle de gemeenten der heidenen.

5 Groet ook de gemeente in hun huis. Groet Epénetus mijnen beminde, die de eersteling is van Achaje in Christus.

6 Groet Maria, die veel voor ons gearheid heeft.

7 Groet Andronicus en Junias, mijne magen en mijne medegevangenen, welke, vermaard zijn onder de Apostelen, die ook vóór mij in Christus geweest zijn.

8 Groet Amplias mijnen beminde in den Heere.

9 Groet Urbanus onzen medearbeider in Christus, en Stachys mijnen beminde.

10 Groet Apelles die heproefd is in Christus. Groet ze die van het *huisgezin* van Aristobulus zijn.

11 Groet Heródlon die van mijne maagschap is. Groet ze die van het *huisgezin* van Narcissus zijn, degenen *namelijk* die in den Heere zijn.

12 Groet Tryfëna en Tryfösa, vrouwen die in den Heere arbeiden. Groet Persis de bemin-

de *zuster*, die veel gearbeid heeft in den Heere.

13 Groet Rufus den uitverkorene in den Heere, en zijne moeder en de mijne.

14 Groet Asyneritus, Flegon, Hermas, Patrobas, Hermes, en de broeders die met hen zijn.

15 Groet Filologus en Julia, Nereus en zijne zuster, en Olympas, en alle de heiligen die met hen zijn.

16 Groet elkander met eenen heiligen kus. De gemeenten van Christus groeten ulieden.

17 En ik bid u, broeders, neemt acht op degenen die tweedracht en ergernissen aanrichten tegen de leer die gij *van ons* geleerd hebt, en wijkt af van dezelve.

18 Want dezulken dienen onzen Heere Jezus Christus niet, maar hunnen buik, en verleiden door schoonspreken en prijzen de harten der eenvoudigen.

19 Want uwe gehoorzaamheid is tot kennis van allen gekomen. Ik verblijd mij dan uwenhalve; en ik wil dat gij wijs zijt in het goede, doch onnoozel in het kwade.

20 En de God des vredes zal den satan, haast onder uwe

voeten verpletteren. De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met ulieden. Amen.

21 U groeten Timótheüs mijn medearbeider, en Lucius en Jason en Sosipater mijne bloedverwanten.

22 Ik Tertius, die den brief geschreven heb, groet u in den Heere.

23 U groet Gajus, de huiswaard van mij en van de geheele gemeente. U groet Erastus de rentmeester der stad, en de broeder Quartus.

24 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met u allen. Amen.

25 Hem nu die machtig is u te bevestigen, naar mijn Evangelie en de prediking van Jezus Christus, naar de openbaring der verborgenheid die *van* de tijden der eeuwen verzwegen is geweest,

26 maar nu geopenbaard is, en door de profetische Schritten, naar het bevel des ewigen Gods, tot gehoorzaamheid des geloofs onder alle de heidenen bekend is gemaakt;

27 Hem, den alleen wijzen God, zij door Jezus Christus de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen.

DE EERSTE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

CORINTHIËRS.

HOOFDSTUK 1.

PAULUS, een geroepen Apostel van Jezus Christus door den wil Gods, en Sosthenes de broeder,

2 aan de gemeente Gods die

te Corinthe is, den geheiligden in Christus Jezus, den geroepen heiligen, met allen die den naam van onzen Heere Jezus Christus aanroepen in alle plaats, beiden hunnen en onzen Heere;

3 genade zij u en vrede van

God onzen Vader en den Heere Jezus Christus.

4 Ik dank mijnen God te allen tijde over u, vanwege de genade Gods die u gegeven is in Christus Jezus,

5 dat gij in alles zijt rijk geworden in hem, in alle rede en alle kennis,

6 gelijk de getuigenis van Christus bevestigd is onder u;

7 alzoo dat het u nu geene gave ontbreekt, verwachtende de openbaring onzes Heeren Jezus Christus:

8 welke God u ook zal bevestigen tot den einde toe, om onstraffelijk te zijn in den dag onzes Heeren Jezus Christus.

9 God is getrouw, door welchen gij geroepen zijt tot de gemeenschap van zijnen Zoon Jezus Christus, onzen Heere.

10 Maar ik bid u, broeders, door den naam onzes Heeren Jezus Christus, dat gij allen hetzelfde spreekt en dat onder u geene scheuringen zijn, maar dat gij samengevoegd zijt in een zeliden zin en in een zelfde gevoelen.

11 Want mij is van u bekendgemaakt, mijne broeders, door die van Chloë's huisgezin zijn, dat er twisten onder u zijn.

12 En dit zeg ik dat een iegelijk van u zegt: Ik ben van Paulus, en ik van Apollos, en ik van Cefas, en ik van Christus.

13 Is Christus gedeeld? Is Paulus voor u gekruist? Of zijt gij in Paulus' naam gedoopt?

14 Ik dank God dat ik niemand van ulieden gedoopt heb dan Crispus en Gajus,

15 opdat niet iemand zegge dat ik in mijnen naam gedoopt heb.

16 Doch ik heb ook het huisgezin van Stéfanas gedoopt; voorts weet ik niet of ik iemand anders gedoopt heb.

17 Want Christus heeft mij

niet gezonden om te doopen, maar om het Evangelie te verkondigen; niet met wijsheid van woorden, opdat het kruis van Christus niet verijdeld worde.

18 Want het Woord des kruises is wel den genen die verloren gaan, dwaasheid, maar ons die behouden worden, is het eene kracht Gods;

19 want daar is geschreven: Ik zal de wijsheid der wijzen doen vergaan, en het verstand der verstandigen zal ik te niet maken.

20 Waar is de wijze? Waar is de Schriftgeleerde? Waar is de onderzoeker dezer eeuw? Heeft God de wijsheid dezer wereld niet dwaas gemaakt?

21 Want nademaal in de wijsheid Gods de wereld God niet heeft gekend door de wijsheid, zoo heeft het Gode behaagd door de dwaasheid der prediking zalig te maken die gelooven:

22 overmits de Joden een teeken begeeren, en de Grieken wijsheid zoeken;

23 doch wij prediken Christus den gekruisigde, den Joden wel eene ergernis, en den Grieken eene dwaasheid;

24 maar hun die geroepen zijn, beiden Joden en Grieken, prediken wij Christus de kracht Gods en de wijsheid Gods.

25 Want het dwaze Gods is wijzer dan de menschen, en het zwakke Gods is sterker dan de menschen.

26 Want gij ziet uwe roeping, broeders, dat gij niet vele wijzen zijt naar het vleesch, niet vele machtigen, niet vele edelen;

27 maar het dwaze der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij de wijzen beschamen zoude; en het zwakke der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij het sterke zoude beschamen;

28 en het onedele der wereld

en het verachte heeft God uitverkoren, en hetgeen niets is, opdat Hij hegeen *iets* is te niet zoude maken;

9 opdat geen vleesch zoude roemen voor Hem.

10 Maar uit Hem zijt gij in Christus Jezus, die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid, en heiligmaking, en verlossing;

11 opdat *het* zij gelijk geschreven is: Die roemt, roeme in den Heere.

HOOFDSTUK 2.

EN ik, broeders, als ik tot u gekomen ben, ben niet gekomen met uitaemendheid van woorden of van wijsheid u verkondigende de getuigenis Gods;

2 want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u dan Jezus Christus, en dien gekruisigd.

3 En ik was bij ulieden in zwakheid en in vrees en in vele beving,

4 en mijne rede en mijne prediking was niet in beweeglijke woorden der menschelijke wijsheid, maar in betooning des geestes en der kracht;

5 opdat uw geloof niet zoude zijn in wijsheid der menschen, maar in de kracht Gods.

6 En wij spreken wijsheid onder de volmaakten; doch eene wijsheid niet dezer wereld, noch der oversten dezer wereld die te niet worden;

7 maar wij spreken de wijsheid Gods, *bestaande* in verborgenheid, die bedekt was, welke God te voren verordineerd heeft tot heerlijkheid van ons, eer de wereld was;

8 welke niemand van de oversten dezer wereld gekend heeft. Want indien zij ze gekend hadden, zoo zouden zij den Heere der heerlijkheid niet gekruist hebben;

9 maar gelijk geschreven is: Hetgeen het oog niet heeft ge-

zien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des menschen niet is opgekomen, hetgeen God bereid heeft dien die Hem liefhebben.

10 Doch God heeft *het* ons geopenbaard door zijnen Geest. Want de Geest onderzoekt alle dingen, ook de diepten Gods.

11 Want wie van de menschen weet hetgeen des menschen is, dan de geest des menschen die in hem is? Alzoo weet ook niemand hetgeen Gods is, dan de Geest Gods.

12 Doch wij hebben niet ontvangen den geest der wereld, maar den Geest die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen die ons van God geschonken zijn;

13 dewelke wij ook spreken, niet met woorden die de menschelijke wijsheid leert, maar met *woorden* die de Heilige Geest leert, veestelijke dingen met geestelijke samenvoegende.

14 Maar de natuurlijke mensch begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat ze geestelijk onderscheiden worden.

15 Doch de geestelijke *mensch* onderscheidt wel alle dingen, maar hijzelf wordt van niemand onderscheiden.

16 Want wie heeft den zin des Heeren gekend, die hem zoude onderrichten? Maar wij hebben den zin van Christus.

HOOFDSTUK 3.

EN ik, broeders, kon tot u niet spreken als tot geestelijken, maar als tot vleeschelijken, als tot jonge kinderen in Christus.

2 Ik heb u met melk gevoed, en niet met *ruste* spijs, want gij vermocht *toen* nog niet. Ja, gij vermoogt ook nu nog niet,

3 want gij zijt nog vleesche-

lijk; want dewijl er onder u tijd is en twist en tweedracht, zijt gij niet vleeschelijk en wandelt gij niet naar den mensch?

1 Want als de één zegt: Ik ben van Paulus, en een ander: Ik ben van Apollos, zijt gij niet vleeschelijk?

5 Wie is dan Paulus, en wie is Apollos, anders dan dienaars door welke gij geloofd hebt, en dat gelijk de Heere aan een iegelijk gegeven heeft?

6 Ik heb geplant, Apollos heeft natgemaakt, maar God heeft den wasdom gezeven:

7 zoo is dan noch hij die plant iets, noch hij die natmaakt, maar God die den wasdom geeft.

8 En die plant en die natmaakt, zijn één; maar een iegelijk zal zijn loon ontvangen naar zijnen arbeid.

9 Want wij zijn Gods medearbeiders; Gods akkerwerk, Gods gebouw zijt gij.

10 Naar de genade Gods die mij gegeven is, heb ik als een wijs bouwmeester het fundament gelegd, en een ander bouwt daarop. Maar een iegelijk zie toe hoe hij daarop bouwt.

11 Want niemand kan een ander fundament leggen dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus.

12 En indien iemand op dit fundament bouwt goud, zilver, kostelijke steenen, hout, hooi, stoppelen,

13 eens iegelijks werk zal openbaar worden; want de dag zal het verklaren, dewijl het door vuur ontdekt wordt; en hoedanig eens iegelijks werk is, zal het vuur beproeven.

14 Zoo iemands werk blijft, dat hij daarop gebouwd heeft, die zal loon ontvangen;

15 zoo iemands werk zal verbrand worden, die zal schade lijden; maar zelf zal hij behouden worden, doch alzoo als door vuur.

16 Weet gij niet dat gij Gods tempel zijt en de Geest Gods in ulieden woont?

17 Zoo iemand den tempel Gods schendt, dien zal God schenden; want de tempel Gods is heilig, welke gij zijt.

18 Niemand bedriege zichzelf: zoo iemand onder u dunkt dat hij wijs is in deze wereld, die worde dwaas, opdat hij wijs moge worden.

19 Want de wijsheid dezer wereld is dwaasheid bij God. Want daar is geschreven: Hij vat de wijzen in hunne arglisticheid;

20 en wederom: De Heere kent de overleggingen der wijzen dat ze ijdel zijn.

21 Niemand dan roeme op menschen, want alles is het uwe:

22 hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Cefas, hetzij de wereld, hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen, zij zijn alle de uwe;

23 doch gij zijt van Christus, en Christus is Gods.

HOOFDSTUK 4.

ALZOO houde ons een ieder mensch als dienaars van Christus en uitdeelsers der verborgenheden Gods.

2 En voorts wordt in de uitdeelsers vereischt, dat elk getrouw bevonden worde.

3 Doch mij is 't voor het minste dat ik van ulieden geoordeeld worde, of van een menschelijk oordeel; ja, ik oordeel ook mijzelf niet;

4 want ik ben mijzelf van geen ding bewust, doch ik ben daardoor niet gerechtvaardigd; maar die mij oordeelt, is de Heere.

5 Zoo dan oordeelt niets vóór den tijd, totdat de Heere zal gekomen zijn, welke ook in 't licht zal brengen hetgeen in de duisternis verborgen is, en

openbaren de raadslagen der harten; en alsdan zal een iegelijk lof hebben van God.

6 En deze dingen, broeders, heb ik op mijzelven en Apollos bij gelijkenis toegepast om uwentwil, opdat gij aan ons zoudt leeren niet te gevoelen boven hetgeen geschreven is, dat gij niet, de één om eens anders wil, opgeblazen wordt tegen den ander.

7 Want wie onderscheidt u? En wat hebt gij dat gij niet hebt ontvangen? En zoo gij het ook ontvangen hebt, wat roemt gij alsof gij het niet ontvangen hadt?

8 Alreede zijt gij verzadigd, alreede zijt gij rijk geworden, zonder ons hebt gij geheerscht; en oeh of gij heerschtet, opdat ook wij met u heerschen mochten!

9 Want ik acht dat God ons, die de laatste Apostelen zijn, ten toon heeft gesteld als tot den dood verwezen; want wij zijn een schouwspel geworden der wereld en den Engelen en den menschen.

10 Wij zijn dwazen om Christus' wil, maar gij zijt wijzen in Christus; wij zijn zwakken, maar gij sterken; gij zijt heerlijken, maar wij verachten.

11 Tot op deze tegenwoordige ure lijden wij honger en lijden wij dorst, en zijn naakt, en worden met vuisten geslagen, en hebben geene vaste woonplaats,

12 en arbeiden, werkende met onze eigene handen; wij worden gescholden en wij zegenen; wij worden vervolgd en wij verdragen;

13 wij worden gelasterd en wij bidden; wij zijn geworden als uitvaagsels der wereld en aller afschrapsel tot nu toe.

14 Ik schrijf deze dingen niet om u te beschamen; maar als mijne lieve kinderen vermaan ik u.

15 Want al hadt gij tien duizend

leermeesters in Christus, zoo *hebt gij* toch niet vele vaders; want in Christus Jezus heb ik u door het Evangelie geteeld.

16 Zoo vermaan ik u dan, zijt mijne navolgers.

17 Daarom heb ik Timotheüs tot u gezonden, die mijn lieve en getrouwe zoon is in den Heere, welke u zal indachtig maken mijne wezen die in Christus zijn, gelijkerwijs ik alom in alle gemeenten leer.

18 Doch sommigen zijn opgeblazen, alsof ik tot ulieden niet komen zoude;

19 maar ik zal haast tot u komen, zoo de Heere wil, en ik zal *dan* verstaan niet de woorden dergenen die opgeblazen zijn, maar de kracht;

20 want het Koninkrijk Gods is niet *gelegen* in woorden, maar in kracht.

21 Wat wilt gij? Zal ik met de roede tot u komen, of in liefde en in den geest der zachtmoedigheid?

HOOFDSTUK 5.

MEN hoort ganschelijk dat er hoererij onder u is, en zoodanige hoererij die ook onder de heidenen niet genaamd wordt, alzoo dat er een zijns vaders huisvrouw heeft.

2 En zijt zij *nog* opgeblazen, en hebt niet veelmeer leed gedragen, opdat hij uit het midden van u weggedaan worde, die deze daad begaan heeft?

3 Doch ik, als wel met het lichaam afwezend maar tegenwoordig zijnde met den geest, heb alreede, *alsof ik* tegenwoordig *ware*, dengenen, die dat alzoo bedreven heeft, besloten,

4 in den naam onzes Heerer Jezus Christus, als gijlieden en mijn geest *te zamen* vergaderd zullen zijn, met de kracht onzes Heeren Jezus Christus, 5 denzulken over te geven den

satan tot verderf des vleeschcs, opdat de geest behouden moge worden in den dag des Heeren Jezus.

6 Uw roem is niet goed. Weet zij niet dat een weinig zuurdeesem het geheele deeg zuur maakt?

7 Zuivert dan den ouden zuurdeesem uit, opdat gij een nieuw deeg zij moogt, gelijk gij ongezuurd zijt. Want ook ons Pascha is voor ons geslacht, *namelijk* Christus.

8 Zoo dan laat ons feest houden, niet in den ouden zuurdeesem, noch in den zuurdeesem der kwaadheid en der boosheid, maar in de ongezuurde brooden der oprechtheid en der waarheid.

9 Ik heb u geschreven in den brief, dat gij u niet zoudt vermengen met de hoereerders;

10 doch niet geheelijk met de hoereerders dezer wereld, of met de gierigaards, of met de roovers, of met de afgodendienaars; want anders zoudt gij uit de wereld moeten gaan.

11 Maar nu heb ik u geschreven dat gij u niet zult vermengen, *namelijk* indien iemand, een broeder genaamd zijnde, een hoereerder is, of een gierigaard, of een afgodendienaar, of een lasteraar, of een dronkaard, of een roover, dat gij met zoodanig eenen ook niet zult eten.

12 Want wat heb ik ook die buiten zijn te oordeelen? Oordeelt gijlieden niet die binnen zijn?

13 Maar die buiten zijn oordeelt God. En doet gij dezen booze uit ulieden weg.

HOOFDSTUK 6.

DURFT iemand van ulieden, die eene zaak heeft tegen een ander, te recht gaan voor de onrechtvaardigen, en niet voor de heiligen?

2 Weet gij niet dat de heiligen

de wereld oordeelen zullen? En indien door u de wereld geoordeeld wordt, zijt gij onwaardig de minste rechtzaken?

3 Weet gij niet dat wij de Engelen oordeelen zullen? Hoe veel te meer de zaken die dit leven aangaan!

4 Zoo gij dan rechtzaken hebt die dit leven aangaan, zet die *daarover* die in de gemeente minst geacht zijn.

5 Ik zeg u *dit* tot schaamte. Is er *daa* alzoo onder u geen die wijs is, ook niet één, die zoude kunnen oordeelen tusschen zijne broeders?

6 Maar de *eene* broeder gaat met den *anderen* broeder te recht, en dat voor ongelovigen!

7 Zoo is er dan nu ganschelijk gebrek onder u, dat gij niet elkander rechtzaken hebt. Waarom lijdt gij niet liever ongelijk? Waarom lijdt gij niet liever schade?

8 Maar gijlieden doet ongelijk en doet schade, en dat den broederen!

9 Of weet gij niet dat de onrechtvaardigen het Koninkrijk Gods niet zullen beërven?

10 Dwaalt niet; noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geen lasteraars, geen roovers zullen het Koninkrijk Gods beërven.

11 En dit waart gij sommigen; maar gij zijt afgewaschen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd in den naam des Heeren Jezus en door den Geest onzes Gods.

12 Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbaar; alle dingen zijn mij geoorloofd, maar ik zal mij onder de macht van geen *ding* laten brengen.

13 De spijzen zijn voor den buik, en de buik is voor de

spijzen; maar God zal beide dezen en die tenietdoen. Doch het lichaam is niet voor de hoererij, maar voor den Heere, en de Heere voor het lichaam.

14 En God heeft ook den Heere opgewekt, en zal ons opwekken door zijne kracht.

15 Weet gij niet dat uwe lichamen leden van Christus zijn? Zal ik dan de leden eener Christus nemen en ze leden eener hoer maken? Dat zij verre.

16 Of weet gij niet, dat die de hoer aanhangt, één lichaam met haar is? Want die twee, zegt Hij, zullen tot één vleesch wezen.

17 Maar die den Heere aanhangt is één geest met hem.

18 Vliedt de hoererij. Alle zonde die de mensch doet, is buiten het lichaam; maar die hoererij bedrijft, die zondigt tegen zijn eigen lichaam.

19 Of weet gij niet, dat ieder lichaam een tempel is des Heiligen Geestes die in u is, dien gij van God hebt, en dat gij van uzelfen niet zijt?

20 Want gij zijt duur gekocht; zoo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uwen geest, welke Gods zijn.

HOOFDSTUK 7.

ANGAANDE nu de dingen waarvan gij mij geschreven hebt, het is een mensch goed geene vrouw aan te raken;

2 maar om der hoererijen wil zal een iegelijk *man* zijne eigene vrouw hebben, en eene iegelijke *vrouw* zal haren eigenen man hebben.

3 De man zal aan de vrouw de schuldige goedwilligheid betalen, en desgelijks ook de vrouw aan den man.

4 De vrouw heeft de macht niet over haar eigen lichaam, maar de man; en desgelijks heeft ook de man de macht niet over zijn eigen lichaam, maar de vrouw.

5 Onttrekt u elkander niet, tenzij dan met *beider* toestemming voor eenen tijd, opdat gij u tot vasten en bidden moogt verledigen; en komt wederom bijeen, opdat de satan u niet verzoeke, omdat gij u niet kunt onthouden.

6 Doch dit zeg ik uit toelating, niet uit bevel.

7 Want ik wilde dat alle menschen waren gelijk als ikzelf *ben*; maar een iegelijk heeft zijne eigene gave van God, de één wel aldus, maar de ander alzoo.

8 Doch ik zeg den ongetrouwen en den weduwen: het is hun goed, indien zij blijven gelijk als ik.

9 Maar indien zij zich niet kunnen onthouden, dat ze trouwen; want het is beter te trouwen dan te branden.

10 Doch den getrouwen gebied niet ik, maar de Heere, dat de vrouw van den man niet scheide;

11 en indien zij ook scheidt, dat zij ongetrouwd blijve, of zich met den man verzoene; en dat de man de vrouw niet verlate.

12 Maar den anderen zeg ik, niet de Heere: indien eenig broeder eene ongeloofige vrouw heeft, en deze tevreden is bij hem te wonen, dat hij ze niet verlate;

13 en eene vrouw die eenen ongeloofigen man heeft, en hij tevreden is bij haar te wonen, dat zij hem niet verlate.

14 Want de ongeloofige man is geheiligd door de vrouw, en de ongeloofige vrouw is geheiligd door den man; want anders waren uwe kinderen onrein, maar nu zijn zij heilig.

15 Maar indien de ongeloofige scheidt, dat hij scheide: de broeder of de zuster wordt in zoodanige *gevallen* niet dienstbaar gemaakt. Maar God heeft ons tot vrede geroepen.

16 Want wat weet gij, vrouw,

of gij den man zult zalig maken? Of wat weet gij, man, of gij de vrouw zult zalig maken?

17 Doch gelijk God aan een iegelijk heeft uitgedeeld, gelijk de Heere een iegelijk geroepen heeft, dat hij alzoo wandelee; en alzoo ordineer ik in alle de gemeenten.

18 Is iemand besneden zijnde geroepen, die late zich geene voorhuid aantrekken; is iemand in de voorhuid zijnde geroepen, die late zich niet besnijden.

19 De besnijdenis is niets en de voorhuid is niets, maar de onderhouding der geboden Gods.

20 Een iegelijk blijve in die roeping waar hij in geroepen is.

21 Zijt gij een dienstknecht zijnde geroepen, laat u *dat* niet bekummeren: maar indien gij ook kunt vrij worden, gebruik *dat* liever.

22 Want die in den Heere geroepen is een dienstknecht zijnde, die is een vrijgelatene des Heeren; desgelijks ook die vrij zijnde geroepen is, die is een dienstknecht van Christus.

23 Gij zijt duur gekocht: wordt geene dienstknechten der menschen.

24 Een iegelijk waarin hij geroepen is, broeders, die blijve in hetzelfde bij God.

25 Aangaande de maagden nu heb ik geen bevel des Heeren; maar ik zeg *mijn* gevoelens, als die barmhertigheid van den Heere gekregen heb om getrouw te zijn.

26 Ik houde dan dit goed te zijn om den aanstaanden nood, dat het, *zeg ik*, den mensch goed is alzoo te zijn.

27 Zijt gij aan eene vrouw verbonden, zoek geene ontbinding; zijt gij niet aan eene vrouw verbonden, zoek geene vrouw.

28 Maar indien gij ook trouwt, zij zondigt niet; en indien eene maagd trouwt, zij zondigt niet.

Doch dezulken zullen verdrukking hebben in het vleesch. En ik spaar ulieden.

29 Maar dit zeg ik, broeders, dat de tijd voorts kort is; opdat ook die vrouwen hebben, zouden zijn als niet hebbende;

30 en die weenen, als niet weenende; en die blijde zijn, als niet blijde zijnde; en die koopen, als niet bezittende;

31 en die deze wereld gebruiken, als niet misbruikende; want de gedaante dezer wereld gaat voorbij.

32 En ik wil dat gij zonder bekommernis zijt. De ongetrouwde bekommert zich over de dingen des Heeren, hoe hij den Heere zal behagen;

33 maar die getrouwd is, bekommert zich over de dingen der wereld, hoe hij de vrouw zal behagen.

34 Eene vrouw en eene maagd zijn onderscheiden. De ongetrouwde bekommert zich over de dingen des Heeren, opdat zij heilig zij, beide aan lichaam en aan geest; maar die getrouwd is, bekommert zich over de dingen der wereld, hoe zij den man zal behagen.

35 En dit zeg ik tot uw eigen voordeel, niet opdat ik eenen strik over u zoude werpen, maar om u te leiden tot hetgeen wel voegt en bekwaam is om den Heere wel aan te hangen, zonder herwaarts en derwaarts getrokken te worden.

36 Maar zoo iemand acht dat hij ongevoeglijk handelt met zijne maagd, indien zij over den jeugdigen tijd gaat, en het alzoo moet geschieden, die doe wat hij wil; hij zondigt niet; dat ze trouwen.

37 Doch wie vaststaat in zijn hart, geene noodzaak hebbende, maar macht heeft over zijn eigen wil, en dit in zijn hart besloten heeft dat hij zijne maagd zal bewaren, die doet wel.

38 Alzoo dan die haar ten hu-

welijk uitgeeft, die doet wél; en die ze ten huwelijk niet uitgeeft, die doet beter.

39 Eene vrouw is door de wet verbonden zoo langen tijd haar man leeft; maar indien haar man ontslapen is, zoo is zij vrij om te trouwen wien zij wil, alleenlijk in den Heere.

40 Maar zij is gelukkiger indien zij alzoo blijft, naar mijn gevoelen; en ik meen ook den Geest Gods te hebben.

HOOFDSTUK 8.

AANGAANDE nu de dingen die den afgoden geofferd zijn, wij weten dat wij allen te zamen kennis hebben. De kennis maakt opgeblazen, maar de liefde sticht.

2 En zoo iemand meent iets te weten, die heeft nog niets gekend gelijk men behoort te kennen;

3 maar zoo iemand God liefheeft, die is van Hem gekend.

4 Aangaande dan het eten der dingen die den afgoden geofferd zijn, wij weten dat een afgod niets is in de wereld, en dat er geen ander God is dan één.

5 Want hoewel daar ook zijn die goden genaamd worden, hetzij in den hemel, hetzij op de aarde (gelijk er vele goden en vele heeren zijn),

6 nochtans hebben wij *maar* éénen God, den Vader, uit welken alle dingen zijn en wij tot Hem, en *maar* éénen Heere, Jezus Christus, door welken alle dingen zijn en wij door hem,

7 Doch in allen is de kennis niet; maar sommigen, met eene conscientie des afgods tot nog toe, eten als *iets* dat den afgoden geofferd is; en hunne conscientie zwak zijnde, wordt bevestigd.

8 De spijs nu maakt ons Gode niet aangenaam; want hetzij dat wij eten, wij hebben geen overvloed; en hetzij dat wij

niet eten, wij hebben geen gebrek.

9 Maar ziet toe, dat deze uwe macht niet enigermijne een aanstoot worde dengenen die zwak zijn.

10 Want zoo iemand u die de kennis hebt, ziet in den afgodstempel aanzitten, zal de conscientie van hem die zwak is, niet gestijfd worden om te eten de dingen die den afgoden geofferd zijn?

11 En zal de broeder die zwak is door uwe kennis verloren gaan, om welken Christus gestorven is?

12 Doch gijlieden alzoo tegen de broeders zondigende en hunne zwakke conscientie kwetsende, zondigt tegen Christus.

13 Daarom indien de spijs mijnen broeder ergert, zoo zal ik in eenwigheid geen vleesch eten, opdat ik mijnen broeder niet ergere.

HOOFDSTUK 9.

BEN ik niet een Apostel? Ben ik niet vrij? Heb ik niet Jezus Christus onzen Heere gezien? Zijt gijlieden niet mijn werk in den Heere?

2 Zoo ik anderen geen Apostel ben, nochtans ben ik het u lieden; want het zegel mijns Apostelschaps zijt gijlieden in den Heere.

3 Mijne verantwoording aan degenen die onderzoek over mij doen, is deze.

4 Hebben wij niet macht om te eten en te drinken?

5 Hebben wij niet macht om eene vrouw, eene zuster zijnde, met ons om te leiden, gelijk ook de andere Apostelen en de broeders des Heeren en Cefas?

6 Of hebben alleen ik en Barnabas geene macht van niet te werken?

7 Wie dient ooit in den krijg op eigen bezoldiging? Wie plant eenen wijngaard, en eet niet

van zijne vrucht? Of wie weidt eene kudde, en eet niet van de melk der kudde?

8 Spreek ik dit naar den mensch, of zegt ook de Wet dit niet?

9 Want in de wet van Mozes is geschreven: Gij zult eenen dorschenden os niet muilbanden. Zorgt God ook voor de ossen?

10 Of zegt hij *dat* ganschelijk om onzentwil? Want om onzentwil is *dat* geschreven; overmits die ploegt, op hope moet ploegen, en die op hope dorsche, *moet* zijner hope deelachtig worden.

11 Indien wij ulieden het geestelijke gezaaid hebben, is het eene groote zaak, zoo wij het uwe dat lichamenlijk is, maaien?

12 Indien anderen dezer macht over u deelachtig zijn, *waarom* niet veelmeer wij? Doch wij hebben deze macht niet gebruikt, maar wij verdragen het alles, opdat wij niet eenige verhindering geven aan het Evangelie van Christus.

13 Weet gij niet dat degenen die de heilige dingen bedienen, van het heilige eten, *en* die steeds bij het altaar zijn, met het altaar deelen?

14 Alzoo heeft ook de Heere geordineerd degenen, die het Evangelie verkondigen, dat zij van het Evangelie leven.

15 Maar ik heb geen van deze dingen gebruikt. En ik heb dit niet geschreven opdat het alzoo aan mij geschieden zoude; want het ware mij beter te sterven, dan dat iemand dezen mijnen roem ijdel zoude maken.

16 Want indien ik het Evangelie verkondig, het is mij geen roem; want de nood is mij opgelegd, en wee mij, indien ik het Evangelie niet verkondig!

17 Want indien ik dat gewillig doe, zoo heb ik loon; maar indien onwillig, de uitdeeling is mij *evenwel* toebetrouwd.

18 Wat loon heb ik dan? *Namelijk* dat ik het Evangelie verkondigende, het Evangelie van Christus kosteloos stel, om mijne macht in het Evangelie niet te misbruiken.

19 Want daar ik van allen vrij was, heb ik mijzelven allen dienstbaar gemaakt, opdat ik er meer zoude winnen.

20 En ik ben den Joden geworden als een Jood, opdat ik de Joden winnen zoude; degenen die onder de wet zijn, *ben ik geworden* als onder de wet zijnde, opdat ik degenen die onder de wet zijn, winnen zoude;

21 degenen die zonder de wet zijn, *ben ik geworden* als zonder de wet zijnde (voor God *nochtans* zijnde niet zonder de wet, maar voor Christus onder de wet), opdat ik degenen die zonder de wet zijn, winnen zoude.

22 Ik ben den zwakken geworden als een zwakke, opdat ik de zwakken winnen zoude: allen ben ik alles geworden, opdat ik immers eenigen behouden zoude.

23 En dit doe ik om des Evangelies wil, opdat ik hetzelfde mede deelachtig zoude worden.

24 Weet gijlieden niet, dat die in de loopbaan loopen, allen wel loopen, maar *dat* één den prijs ontvangt? Loopt alzoo, dat gij *dien* moogt verkrijgen.

25 En een lezelijk die *om prijs* strijdt, onthoudt zich in alles. Dezen dan *doen dit* wel opdat zij eene verderfelijke kroon zouden ontvangen, maar wij eene onverderfelijke.

26 Ik loop dan alzoo, niet als op het onzekere; ik kamp alzoo, niet als de lucht slaande;

27 maar ik bedwing mijn lichaam en breng het tot dienstbaarheid, opdat ik niet soms, daar ik anderen gepre-

dikt heb, zelf verwerpelijk worde.

HOOFDSTUK 10.

EN ik wil niet, broeders, dat gij onwetende zijt, dat onze vaderen allen onder de wolk waren, en allen door de zee doorgegaan zijn,

2 en allen in Mozes gedoopt zijn in de wolk en in de zee,

3 en allen dezelfde geestelijke spijs gegeten hebben,

4 en allen denzelfden geestelijken drank gedronken hebben; want zij dronken uit de geestelijke steenrots die volgde; en de steenrots was Christus.

5 Maar in 't meerendeel van hen heeft God geen welgevallen gehad; want zij zijn in de woestijn ternedergeslagen.

6 En deze dingen zijn geschied, ons tot voorbeelden, opdat wij geen lust tot het kwaad zouden hebben, gelijkewijs als zij lust gehad hebben.

7 En wordt geen afgodendienaars, gelijkewijs als sommigen van hen, gelijk geschreven staat: Het volk zat neder om te eten en om te drinken, en zij stonden op om te spelen.

8 En laet ons niet hooreeren, gelijk sommigen van hen gehoeerd hebben, en er vielen op éénen dag drie en twintig duizend.

9 En laet ons Christus niet verzoeken, gelijk ook sommigen van hen verzocht hebben, en werden van de slangen vernield.

10 En murmureert niet, gelijk ook sommigen van hen gemurmureerd hebben, en werden vernield van den verderver.

11 En alle deze dingen zijn hun overkomen tot voorbeelden, en zijn beschreven tot waarschuwing van ons, op dewelke de einden der eeuwen gekomen zijn.

12 Zoo dan die meent te staan, zie toe dat hij niet valle.

13 Uli den heeft geene verzoeking bevangen dan menschelijke; doch God is getrouw, welke u niet zal laten verzocht worden boven hetgeen gij vermoort, maar Hij zal niet de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij ze kunt verdragen.

14 Daarom, mijne geliefden, vliedt van den afgodendienst.

15 Als tot verstandigen spreek ik: oordeelt gij hetgeen ik zeg.

16 De drinkbeker der dankzegging, dien wij *dankzeggende* zegenen, is die niet eene gemeenschap des bloeds van Christus? Het brood dat wij breken, is dat niet eene gemeenschap des lichaams van Christus?

17 Want één brood is het, zoo zijn wij velen één lichaam, dewijl wij allen eens broods deelachtig zijn.

18 Ziet Israël dat naar het vleesch is: hebben niet degenen die de offeranden eten, gemeenschap met het altaar?

19 Wat zeg ik dan? Dat een afgod iets is, of dat het afgoden-offer iets is?

20 Ja, ik zeg dat hetgeende heidenden offeren, zij het den duivelen offeren, en niet Gode. En ik wil niet dat gij met de duivelen gemeenschap hebt.

21 Gij kunt den drinkbeker des Heeren niet drinken en den drinkbeker der duivelen: gij kunt niet deelachtig zijn der tafel des Heeren en der tafel der duivelen.

22 Of tergen wij den Heere? Zijn wij sterker dan hij?

23 Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbaar; alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen staan niet goed.

24 Niemand zoek wat zijszelfs is, maar een iegelijk

zoek wat des anderen is.
25 Eet al wat in het vleeschhuis verkocht wordt, niets ondervragende om der consciëntie wil.

26 Want de aarde is des Heeren, en de volheid derzelve.

27 En indien iemand van de ongelovigen u noodt, en zij daar gaan wilt, eet al wat u lieden voorgesteld wordt, niets ondervragende om der consciëntie wil.

28 Maar zoo iemand tot u lieden zegt: Dat is afgodenoffer, eet *het* niet, om desgenen wil, die u dat te kennen gegeven heeft, en om der consciëntie wil; want de aarde is des Heeren, en de volheid derzelve.

29 Doch ik zeg om de consciëntie, niet van uzelfen maar des anderen; want waarom wordt mijne vrijheid geoordeeld van eene andere consciëntie?

30 En indien ik door genade der *apië* deelachtig ben, waarom word ik gelasterd over hetgeen waarvoor ik dankzeg?

31 Hetzij dan dat gij lieden eet, hetzij dat gij drinkt, hetzij dat gij iets *anders* doet, doet het alles ter eere Gods.

32 Weest zonder aanstoot te geven, en den Joden, en den Grieken, en der gemeente Gods:

33 gelijkerwijs ik ook in alles allen beaag, niet zoekende mijn eigen voordeel, maar het *oordeel* van velen, opdat zij mochten behouden worden.

HOOFDSTUK II.

WEEST mijne navolgers, gelijkerwijs ook ik van Christus.

2 En ik prijs u, broeders, dat gij in alles mijner gedachtig zijt, en de inzettingen behoudt, gelijk ik u *die* overgegeven heb.

3 Doch ik wil dat gij weet, dat Christus het hoofd is eens

iegelijks mans, en de man het hoofd der vrouw, en God het hoofd van Christus.

4 Een iegelijk man die bidt of profeteert, hebbende *iets* op het hoofd, die onteert zijn eigen hoofd;

5 maar eene iegelijke vrouw die bidt of profeteert met ongedekten hoofde, onteert haar eigen hoofd; want het is één en hetzelfde alsof *haar* het haar afgesneden ware.

6 Want indien eene vrouw niet gedekt is, dat zij ook geschooren worde; maar indien het leelijk is voor eene vrouw, geschooren te zijn of het haar afgesneden te hebben, dat zij zich dekke.

7 Want de man moet het hoofd niet dekken, overmits hij het beeld en de heerlijkheid Gods is; maar de vrouw is de heerlijkheid des mans.

8 Want de man is uit de vrouw niet, maar de vrouw uit den man.

9 Want ook is de man niet geschapen om de vrouw, maar de vrouw om den man.

10 Daarom moet de vrouw eene macht op het hoofd hebben, om der Engelen wil.

11 Nochtans is noch de man zonder de vrouw, noch de vrouw zonder den man in den Heere.

12 Want gelijkerwijs de vrouw uit den man is, alzoo is ook de man door de vrouw; doch alle dingen *sijn* uit God.

13 Oordeelt gij onder uzelfen: is het betamelijk dat de vrouw ongedekt God bidde?

14 Of leert u ook de natuur zelve niet, dat zoo een man lang haar draagt, het hem eene oneer is,

15 maar zoo eene vrouw lang haar draagt, dat het haar eene eer is, omdat haar het lange haar voor een deksel is gegeven?

16 Doch indien iemand schijnt twistgierig te zijn, wij hebben zulke gewoonte niet, noch de gemeenten Gods.

17 Dit nu *hetgeen* ik u aanzeg, prijs ik niet, *namelijk* dat gij niet tot beter, maar tot erger samenkomt.

18 Want eerstelijk, als gij samenkomt in de gemeente, zoo hoor ik dat er scheuringen onder u zijn, en ik geloof het ten deele.

19 Want daar moeten ook ketterijen onder u zijn, opdat degenen die oprecht zijn, openbaar mogen worden onder u.

20 Als gij dan samen bijeenkomt, *dat* is niet des Heeren Avondmaal eten:

21 want in het eten neemt een iegelijk te voren zijn eigen avondmaal; en deze is hongerig, en de ander is dronken.

22 Hebt gij dan geen huizen om er te eten en te drinken? Of veracht gij de gemeente Gods, en beschaamt gij degenen die niet hebben? Wat zal ik u zeggen? Zal ik u prijzen? In dezen prijs ik u niet.

23 Want ik heb van den Heere ontvangen *hetgeen* ik u ook overgegeven heb, dat de Heere Jezus in den nacht in welken hij verraden werd, het brood nam;

24 en als hij gedankt had, brak hij het, en zeide: Neemt, eet, dat is mijn lichaam dat voor u gebroken wordt: doet dat tot mijne gedachtenis.

25 Desgelijks *nam* hij ook den drinkbeker na het eten des Avondmals, en zeide: Deze drinkbeker is het nieuwe Testament in mijn bloed: doet dat, zoo dikwijls als gij *dies* zult drinken, tot mijne gedachtenis.

26 Want zoo dikwijls als gij dit brood zult eten en dezen drinkbeker zult drinken, zoo verkondigt den dood des Heeren, totdat hij komt.

27 Zoo dan wie onwaardiglijk dit brood eet of den drinkbeker des Heeren drinkt, die zal schuldig zijn aan het lichaam en bloed des Heeren.

28 Maar de mensch beproeve zichzelf, en ete alzoo van het brood en drinke van den drinkbeker.

29 Want die onwaardiglijk eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf een oordeel, niet onderscheidende het lichaam des Heeren.

30 Daarom zijn onder u vele zwakken en kranken, en velen slapen.

31 Want indien wij onszelfen oordeelden, zoo zouden wij niet geoordeeld worden.

32 Maar als wij geoordeeld worden, zoo worden wij van den Heere getuchtigd, opdat wij met de wereld niet zouden veroordeeld worden.

33 Zoo dan, mijne broeders, als gij samenkomt om te eten, verwacht elkander.

34 Doch zoo iemand hongert, dat hij te huis ete, opdat gij niet tot een oordeel samenkomt. De overige dingen nu zal ik ordineeren, als ik zal gekomen zijn.

HOOFDSTUK 12.

EN van de geestelijke *gaven*, broeders, wil ik niet dat gij onwetende zijt.

2 Gij weet dat zij heidenen waart, tot de stomme afgoden heengetrokken, naardat gij geleid werdt.

3 Daarom maak ik u bekend, dat niemand die door den Geest Gods spreekt, Jezus eene vervloeking noemt; en niemand kan zeggen Jezus den Heere *te zijn*, dan door den Heiligen Geest.

4 En daar is verscheidenheid der gaven, doch het is dezelfde Geest;

5 en daar is verscheidenheid der bedieningen, en het is dezelfde Heere;

6 en daar is verscheidenheid der werkingen, doch het is dezelfde God die alles in allen werkt.

7 Maar aan een iegelijk wordt de openbaring des Geestes gegeven tot hetgeen oorbaar is.

8 Want aan dezen wordt door den Geest gegeven het woord der wijsheid, en aan een ander het woord der kennis, door denzelfden Geest;

9 en aan een ander het geloof, door denzelfden Geest; en aan een ander de gaven der gezondmakingen, door denzelfden Geest;

10 en aan een ander de werkingen der krachten; en aan een ander profetie; en aan een ander onderscheidingen der geesten; en aan een ander menigerlei talen; en aan een ander nitlegging der talen.

11 Doch alle deze dingen werkt één en dezelfde Geest, toedeevende aan een iegelijk in 't bijzonder gelijkewijs hij wil.

12 Want gelijk het lichaam één is en vele leden heeft, en alle de leden van dit ééne lichaam vele zijnde, *maar* één lichaam zijn, alzoo ook Christus.

13 Want ook wij allen zijn door ééne Geest tot één lichaam gedoopt, hetzij Joden hetzij Grieken, hetzij dienst-knechten hetzij vrijen; en wij zijn allen tot ééne Geest gedrenkt.

14 Want ook het lichaam is niet één lid, maar vele leden.

15 Indien de voet zeide: Dewijl ik de hand niet ben, zoo ben ik van het lichaam niet: is die daarom niet van het lichaam?

16 En indien het oor zeide: Dewijl ik het oog niet ben, zoo ben ik van het lichaam niet: is het daarom niet van het lichaam?

17 Ware het geheele lichaam het oog, waar zoude het gehoor zijn? Ware het geheele lichaam gehoor, waar zoude de reuk zijn?

18 Maar nu heeft God de le-

den gezet, elk van dezelve in het lichaam gelijk Hij gewild heeft.

19 Waren ze allen *maar* één lid, waar zoude het lichaam zijn?

20 Maar nu zijn er wel vele leden, doch *maar* één lichaam.

21 En het oog kan niet zeggen tot de hand: Ik heb u niet van noode, of wederom het hoofd tot de voeten: Ik heb u niet van noode.

22 Ja veel eer, de leden die ons dunken de zwakste des lichaams te zijn, die zijn noodig;

23 en die ons dunken de minst aanzienlijke leden des lichaams te zijn, denzelven doen wij overvloediger eer aan, en onze onsierlijke leden hebben overvloediger versiering.

24 Doch onze sierlijke hebben het niet van noode; maar God heeft het lichaam *alzóó* samengevoegd, gevende overvloediger eer aan hetgeen gebrek *aan* *de* *zelve* heeft,

25 opdat geen tweedracht in het lichaam zij, maar de leden voor elkander gelijke zorg zouden dragen.

26 En hetzij dat één lid lijdt, zoo lijden alle de leden mede; hetzij dat één lid verheerlijkt wordt, zoo verheerlijken zich alle de leden mede.

27 En gijlieden zijt het lichaam van Christus, en leden in 't bijzonder.

28 En God heeft er sommigen in de gemeente gesteld, ten eerste Apostelen, ten tweede Profeten, ten derde Leeraars, daarna krachten, daarna gaven der gezondmakingen, behulp-sels, regeeringen, menigerlei talen.

29 Zijn ze allen Apostelen? Zijn ze allen Profeten? Zijn ze allen Leeraars? Zijn ze allen krachten?

30 Hebben ze allen gaven der gezondmakingen? Spreken ze allen met *menigerlei*

talen? Zij: ze allen uitleggers?

31 Doch ijvert naar de beste gaven; en ik wijs u eenen weg die nog uitnemender is.

HOOFDSTUK 13.

AL ware het dat ik de talen der menschen en der Engelen sprak, en de liefde niet had, zoo ware ik een klinkend metaal of luidende schel geworden.

2 En al ware het dat ik de *gave der profetie* had, en wist alle de verborgenheden en al de wetenschap; en al ware het dat ik al het geloof had, zoodat ik bergen verzettede, en de liefde niet had, zoo ware ik niets.

3 En al ware het dat ik alle mijne goederen tot onderhoud der armen uitdeelde; en al ware het dat ik mijn lichaam overgaf, opdat ik verbrand zoude worden, en had de liefde niet, zoo zoude het mij geen nuttigheid geven.

4 De liefde is lankmoedig, zij is goedertieren; de liefde is niet afgunstig; de liefde handelt niet lichtvaardiglijk, zij is niet opgeblazen;

5 zij handelt niet ongeschiktelijk, zij zoekt zichzelf niet, zij wordt niet verbitterd, zij denkt geen kwaad;

6 zij verblijdt zich niet in de ongerechtigheid, maar zij verblijdt zich in de waarheid;

7 zij bedekt alle dingen, zij gelooft alle dingen, zij hoopt alle dingen, zij verdringt alle dingen.

8 De liefde verlaat nimmermeer; maar hetzij profetieën, zij zullen te niet gedaan worden; hetzij talen, zij zullen ophouden; hetzij kennis, zij zal te niet gedaan worden.

9 Want wij kennen ten deele en wij profeteeren ten deele;

10 doch wanneer het volmaakte zal gekomen zijn, dan

zal hetgeen ten deele is, te niet gedaan worden.

11 Toen ik een kind was, sprak ik als een kind, was ik gezind als een kind, overleide ik als een kind; maar wanneer ik een man geworden ben, zoo heb ik te niet gedaan hetgeen eens kinds was.

12 Want wij zien nu door eenen spiegel in eene duistere rede, maar alsdan *zullen wij zien aangezicht tot aangezicht*; nu ken ik ten deele, maar alsdan zal ik kennen gelijk ook ik gekend ben.

13 En nu blijft geloof, hoop en liefde, deze drie; doch de meeste van deze is de liefde.

HOOFDSTUK 14.

JAAGT de liefde na, en ijvert om de *veestelijke gaven*, maar meest dat gij moogt profeteeren.

2 Want die *eene vreemde taal* spreekt, spreekt niet den menschen maar Gode; want niemand verstaat *het*, doch met den geest spreekt hij verborgenheden;

3 maar die profeteert, spreekt den menschen stichting en vermaning en vertroosting.

4 Die *eene vreemde taal* spreekt, die *sticht* zichzelf; maar die profeteert, die *sticht* de gemeente.

5 En ik wil *wel* dat gij allen in *vreemde talen* spreekt, maar meer dat gij profeteert; want die profeteert is meerder dan die *vreemde talen* spreekt, tenzij dan dat hij het uitlegge, opdat de gemeente stichting moge ontvangen.

6 En nu, broeders, indien ik tot u kwam en sprak *vreemde talen*, wat nuttigheid zoude ik u doen, zoo ik tot u niet sprak of in openbaring, of in kennis, of in profetie, of in leering?

7 Zelfs ook de levenloze dingen die geluid geven, hetzij

luit, hetzij eiter, zoo zij geen onderscheid met *anderen* klank geven, hoe zal bekend worden hetgeen op de luit of op de eiter gespeeld wordt?

8 Want ook indien de bazeln een onzeker geluid geeft, wie zal zich tot den krijg bereiden?

9 Alzoo ook gijlieden, indien gij niet door de taal eene duidelijke rede geeft, hoe zal verstaan worden hetgeen gesproken wordt? Want gij zult zijn *als* die in de lucht spreekt.

10 Daar zijn, naar het voorvalt, zoovele soorten van stemmen in de wereld, en geen derzelve is zonder stem.

11 Indien ik dan de kracht der stem niet weet, zoo zal ik hem die spreekt, barbaarsch zijn, en hij die spreekt, zal bij mij barbaarsch zijn.

12 Alzoo ook gij, dewijl gij ijverig zijt naar geestelijke gaven, zoo zoekt dat gij moegt overvloedig zijn tot stichting der gemeente.

13 Daarom wie in eene *vreemde* taal spreekt, die bidde dat hij het moge uitleggen;

14 want indien ik in eene *vreemde* taal bid, mijn geest bidt *wel*, maar mijn verstand is vruchteloos.

15 Wat is 't dan? Ik zal *wel* met den geest bidden, maar ik zal ook met het verstand bidden; ik zal *wel* met den geest zingen, maar ik zal ook met het verstand zingen.

16 Anderszins indien gij dankzegt met den geest, hoe zal degene die de plants eens ongekleeften vervult, amen zeggen op uwe dankzegging, dewijl hij niet weet wat gij zegt?

17 Want gij dankzegt wel behoorlijk, maar de ander wordt niet gesticht.

18 Ik dank mijnen God dat ik meer *vreemde* talen spreek dan gij allen;

19 maar ik wil *liever* in de gemeente vijf woorden spreken met mijn verstand, opdat ik

ook anderen moge onderwijzen, dan tien duizend woorden in eene *vreemde* taal.

20 Broeders, wordt geene kinderen in het verstand, maar zijt kinderen in de boosheid, en wordt in het verstand volwassen.

21 In de Wet is geschreven: Ik zal door lieden van andere talen en door andere lippen tot dit volk spreken, en ook alzoo zullen zij Mij niet hooren, zegt de Heere.

22 Zoo dan, de *vreemde* talen zijn tot een teeken niet dengenen die gelooven, maar den ongeloovigen, en de profetie niet den ongeloovigen, maar dengenen die gelooven.

23 Indien dan de geheele gemeente bijeenvergaderd ware, en zij allen in *vreemde* talen spraken, en *eenige* ongekleeften of ongeloovigen inkwamen, zouden zij niet zeggen dat gij nitzinnig waart?

24 Maar indien zij allen profeteerden, en een ongeloovige of ongekleeft inkwam, die wordt van allen overtuigd, en hij wordt van allen geoordeeld,

25 en alzoo worden de verborgene dingen zijns harten openbaar; en alzoo vallende op zijn aangezicht, zal hij God aanbidden, en verkondigen dat God waarlijk onder u is.

26 Wat is het dan, broeders? Wanneer gij samenkomt, een iegelijk van u heeft hij eenen psalm, heeft hij eene leer, heeft hij eene *vreemde* taal, heeft hij eene openbaring, heeft hij eene uitlegging: laat alle dingen geschieden tot stichting.

27 En zoo iemand eene *vreemde* taal spreekt, dat het door twee of ten meeste drie *geschiede*, en bij beurte, en dat één het uitlegge;

28 maar indien daar geen uitlegger is, dat hij zwijge in de gemeente, doch dat hij tot

zichzelven spreke en tot God.

29 En dat twee of drie Profeten spreken, en dat de anderen oordeelen;

30 doch indien eenen anderen die er zit, iets geopenbaard is, dat de eerste zwijze.

31 Want gij kunt allen de één na den ander profeteeren, opdat zij allen leeren en allen getroost worden.

32 En de geesten der Profeten zijn den Profeten onderworpen;

33 want God is geen *God* van verwarring maar van vrede, gelijk in alle de gemeenten der heiligen.

34 Dat uwe vrouwen in de gemeenten zwijzen: want het is haar niet toezelaten te spreken, maar *beoelen* onderworpen te zijn, gelijk ook de Wet zegt.

35 En zoo zij iets willen leeren, laat ze te huis hare eigene mannen vragen; want het staat leelijk voor de vrouwen dat zij in de gemeente spreken.

36 Is het Woord Gods van u uitgegaan, of is het tot u alléén gekomen?

37 Indien iemand meent een Profeet te zijn of geestelijk, die erkenne dat hetgeen ik u schrijf, des Heeren geboden zijn;

38 maar zoo iemand onwetend is, die zij onwetend.

39 Zoo dan, broeders, ijvert om te profeteeren, en verhindert niet in *vreemde* talen te spreken.

40 Laat alle dingen eerlijk en met orde geschieden.

HOOFDSTUK 15.

VOORTS, broeders, ik maak u bekend het Evangelie dat ik u verkondigd heb, hetwelk gij ook aangenomen hebt, in hetwelk gij ook staat,

2 door hetwelk gij ook zalig wordt, indien gij het behoudt

op zoodanige wijs als ik het u verkondigd heb, tenzij dan dat gij tevergeefs geloofd hebt.

3 Want ik heb alieden ten eerste overgegeven hetgeen ik ook ontvangen heb, dat Christus gestorven is voor onze zonden, naar de Schriften;

4 en dat hij is begraven, en dat hij is opgewekt ten derden dage, naar de Schriften;

5 en dat hij is van Cefas gezien, daarna van de twaalf.

6 Daarna is hij gezien van meer dan vijfhonderd broeders op éénmaal, van welke het *meerendeel* nog overig is, en sommigen ook zijn ontslapen.

7 Daarna is hij gezien van Jacobus, daarna van alle de Apostelen.

8 En ten laatste van allen is hij ook van mij als van een ontijdig geborene gezien.

9 Want ik ben de minste van de Apostelen, die niet waardig ben een Apostel genaamd te worden, daarom dat ik de gemeente Gods vervolgd heb.

10 Doch door de genade Gods ben ik wat ik ben; en zijne genade die *aan* mij *bewezen* is, is niet ijdel geweest, maar ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen; doch niet ik, maar de genade Gods die met mij is.

11 Hetzij dan ik, hetzij zijlieden, alzoo prediken wij en alzoo hebt gij geloofd.

12 Indien nu Christus gepredikt wordt dat hij uit de dooden opgewekt is, hoe zeggen sommigen onder u dat er geene opstanding der dooden is?

13 En indien er geene opstanding der dooden is, zoo is Christus óók niet opgewekt.

14 En indien Christus niet opgewekt is, zoo is dan onze prediking ijdel, en ijdel is ook uw geloof;

15 en zoo worden wij ook bevonden valsche getuigen Gods; want wij hebben van God getuigd dat Hij Christus opgewekt heeft: dien Hij niet heeft opge-

wekt, zoo namelijk de dooden niet opgewekt worden.

16 Want indien de dooden niet opgewekt worden, zoo is ook Christus niet opgewekt;

17 en indien Christus niet opgewekt is, zoo is uw geloof tevergeefs, zoo zijt gij nog in uwe zonden;

18 zoo zijn dan ook verloren die in Christus ontslapen zijn.

19 Indien wij alleenlijk in dit leven op Christus zijn hopende, zoo zijn wij de ellendigste van alle menschen.

20 Maar nu, Christus is opgewekt uit de dooden, *en* is de eersteling geworden dergenen die ontslapen zijn.

21 Want dewijl de dood door een mensch is, zoo is ook de opstanding der dooden door een mensch.

22 Want gelijk ze allen in Adam sterven, alzoo zullen ze ook in Christus allen levend gemaakt worden;

23 maar een iegelijk in zijne orde: de eersteling Christus, daarna die van Christus zijn in zijne toekomst.

24 Daarna zal het einde zijn, wanneer hij het Koninkrijk aan God en den Vader zal overgegeven hebben, wanneer hij zal te niet gedaan hebben alle heerschappij en alle macht en kracht.

25 Want hij moet als Koning heerschen, totdat hij alle de vijanden onder zijne voeten zal gelegd hebben.

26 De laatste vijand die te niet gedaan wordt, is de dood.

27 Want Hij heeft alle dingen zijnen voeten onderworpen. Doch wanneer Hij zegt dat *hem* alle dingen onderworpen zijn, zoo is het openbaar dat Hij uitgenomen wordt die hem alle dingen onderworpen heeft.

28 En wanneer hem alle dingen zullen onderworpen zijn, dan zal ook de Zoon zelf onderworpen worden dien, die hem alle dingen onderworpen heeft,

opdat God zij alles in allen.

29 Anders wat zullen zij doen die voor de dooden gedoopt worden? Indien de dooden ganschelijk niet opgewekt worden, waarom worden zij voor de dooden ook gedoopt?

30 Waarom zijn ook wij alle ure in gevaar?

31 Ik sterf alle dagen, *hetwelk ik betuig* bij onzen roem dien ik heb in Christus Jezus onzen Heere.

32 Zoo ik naar den mensch tegen de beesten gevochten heb te Efeze, wat nuttigheid is het mij, indien de dooden niet opgewekt worden? Laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij.

33 Dwaalt niet. Kwade samsprekingen verderven goede zeden.

34 Waakt op rechtvaardiglijk, en zondiet niet, want sommigen hebben de kennis Gods niet. Ik zeg het u tot schaamte.

35 Maar, zal iemand zeggen, hoe zullen de dooden opgewekt worden, en met hoedanig een lichaam zullen zij komen?

36 Gij dwaas, hetreen gij zaait, wordt niet levend, tenzij dat het gestorven zij.

37 En hetgeen gij zaait, *daarvan* zaait gij het lichaam niet dat worden zal, maar een bloot graan, naar het voorvalt, van tarwe of van eenig der andere *graanen*.

38 Maar God geeft aan hetzelfde een lichaam gelijk Hij wil, en aan een iegelijk zaad zijn eigen lichaam.

39 Alle vleesch is niet hetzelfde vleesch; maar een ander is het vleesch der menschen, en een ander is het vleesch der beesten, en een ander der visschen, en een ander der vogelen.

40 En daar zijn hemelsche lichamen, en daar zijn aardse lichamen; maar eene andere is de heerlijkheid der he-

melsche en eene andere der aardsche.

41 Eene andere is de heerlijkheid der zon, en eene andere is de heerlijkheid der maan, en eene andere is de heerlijkheid der sterren; want de *eene* ster verschilt in heerlijkheid van de *andere* ster.

42 Alzoo zal ook de opstanding der dooden zijn. Het *lichaam* wordt gezaaid in verderfelijkheid, het wordt opgewekt in onverderfelijkheid.

43 Het wordt gezaaid in oneer, het wordt opgewekt in heerlijkheid. Het wordt gezaaid in zwakheid, het wordt opgewekt in kracht.

44 Een natuurlijk lichaam wordt er gezaaid, een geestelijk lichaam wordt er opgewekt. Daar is een natuurlijk lichaam, en daar is een geestelijk lichaam.

45 Alzoo is er ook geschreven: De eerste mensch Adam is geworden tot eene levende ziel, de laatste Adam tot eenen levensmakenden geest.

46 Doch het geestelijke is niet eerst, maar het natuurlijke, daarna het geestelijke.

47 De eerste mensch is uit de aarde aardsch; de tweede mensch is de Heere uit den hemel.

48 Hoedanig de aardsche is, zoodanig zijn ook de aardschen; en hoedanig de hemelsche is, zoodanig zijn ook de hemelschen.

49 En gelijkerwijs wij het beeld des aardschen gedragen hebben, *alzoo* zullen wij ook het beeld des hemelschen dragen.

50 Doch dit zeg ik, broeders, dat vleesch en bloed het koninkrijk Gods niet beërven kunnen, en de verderfelijkheid heeft de onverderfelijkheid niet.

51 Zie, ik zeg u eene verborgenheid. wij zullen wel niet allen ontslapen, maar wij zul-

len allen veranderd worden, 52 in een punt *des tijds*, in een oogenblik, met de laatste bazuin; want de bazuin zal slaan, en de dooden zullen onverderfelijk opgewekt worden, en wij zullen veranderd worden.

53 Want dit verderfelijke moet onverderfelijkheid aandoen, en dit sterfelijke moet onsterfelijkheid aandoen.

54 En wanneer dit verderfelijke onverderfelijkheid zal aangedaan hebben, en dit sterfelijke onsterfelijkheid zal aangedaan hebben, als dan zal het woord geschieden dat geschreven is: De dood is verslonden tot overwinning.

55 Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uwe overwinning?

56 De prikkel nu des doods is de zonde, en de kracht der zonde is de wet.

57 Maar Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door onzen Heere Jezus Christus.

58 Zoo dan, mijne geliefde broeders, zijt standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere.

HOOFDSTUK 16.

AANGAANDE nu de verzameling die voor de heiligen *geschiedt*, gelijk als ik aan de gemeenten in Galatië verordineerd heb, doet ook gij *alzoo*.

2 Op elken eersten *dag* der week legge een iegelijk van u *iets* bij zichzelf weg, vergaderende eenen schat, naar dat hij welvaart verkregen heeft; opdat de inzamelingen alsdan niet *eerst* geschieden, wanneer ik gekomen zal zijn.

3 En wanneer ik er zal gekomen zijn, die gij zult bekwaam achten door brieven, dezelve zal ik zenden om uwe

gave naar Jeruzalem over te dragen.

4 En indien het de moeite waardig mocht zijn dat ik ook *zelf* reizen zoude, zoo zullen zij met mij reizen.

5 Doch ik zal tot u komen wanneer ik Macedonië zal doorgestaan zijn (want ik zal door Macedonië gaan);

6 en ik zal metzelf bij u blijven of ook overwinteren, opdat zij mij moogt geleiden waar ik zal henenreizen.

7 Want ik wil u nu niet zien in 't voorbijgaan; maar ik hoop eenigen tijd bij u te blijven, indien de Heere het zal toelaten.

8 Maar ik zal te Efeze blijven tot den Pinksterdag.

9 Want mij is eene groote en krachtige deur geopend, en daar zijn vele tegenstanders.

10 Zoo nu Timotheüs komt, ziet dat hij buiten vreeze bij u zij; want hij werkt het werk des Heeren gelijk als ik.

11 Dat hem dan niemand vernichte; maar geleidt hem in vrede, opdat hij tot mij kome; want ik verwacht hem met de broederen.

12 En wat aangaat Apollos den broeder, ik heb hem zeer geboden dat hij met de broederen tot u komen zoude; maar het was ganschelijk *zijn* wil niet dat hij nu zoude komen; doch hij zal komen wanneer het hem welgelegen zal zijn.

13 Waakt, staat in het geloof, houdt u mannelijk, zijt sterk.

14 Dat alle uwe dingen in de liefde geschieden.

15 En ik bid u, broeders, gij kent het huis van Stéfanas, dat het is de eersteling van Achájé, en dat zij zichzelf den heiligen ten dienste hebben geschikt,

16 dat ook zij u aan de zoodanigen onderwerpt, en aan een iegelijk die medewerkt en arbeidt.

17 En ik verblijd mij over de aankomst van Stéfanas en Fortunatus en Achaïcus; want dezen hebben vervuld hetgeen mij aan u ontbrak.

18 Want zij hebben mijnen geest verkwikt, en ook den uwen. Erkent dan de zoodanigen.

19 U groeten de gemeenten van Azië. U groeten zeer in den Heere Aquila en Priscilla, met de gemeente die te hunnen huize is.

20 U groeten alle de broeders. Groet elkander met eenen heiligen kus.

21 De groetenis met mijne hand, van Paulus.

22 Indien iemand den Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij eene vervloeking; Maran atha.

23 De genade des Heeren Jezus Christus zij met u.

24 Mijne liefde zij met u allen in Christus Jezus. Amen.

DE TWEEDE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

CORINTHIËRS.

HOOFDSTUK 1.

PAULUS, een Apostel van Jezus Christus door den wil Gods, en Timotheüs, de broeder, aan de gemeente Gods die te Corinthe is, met alle de heiligen die in geheel Achaïe zijn: 2 genade zij u en vrede van God onzen Vader en den Heere Jezus Christus.

3 Geloofd zij de God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, de Vader der barmhertigheden en de God aller vertroosting.

4 die ons vertroost in al onze verdrukking, opdat wij zouden kunnen vertroosten degenen die in allerlei verdrukking zijn, door de vertroosting met welke wijzelven van God vertroost worden.

5 Want gelijk het lijden van Christus overvloedig is in ons, alzoo is ook door Christus onze vertroosting overvloedig.

6 Doch hetzij dat wij verdrukt worden, *het is* tot uwe vertroosting en zaligheid, die gewrocht wordt in de lijdzzaamheid van hetzelfde lijden hetwelk wij ook lijden; hetzij dat wij vertroost worden, *het is* tot uwe vertroosting en zaligheid;

7 en onze hope van u is vast, als die weten dat, gelijk gij gemeenschap hebt aan het lijden, *gij* ook alzoo *gemeenschap* hebt aan de vertroosting.

8 Want wij willen niet, broeders, dat gij onwetende zijt van onze verdrukking die ons in Azië overkomen is, dat wij uitnemend zeer bezwaard zijn geweest boven onze macht, alzoo dat wij zeer in twijfel waren ook van het leven.

9 Ja, wij hadden al zelven in onszelven het vonnis des doods, opdat wij niet op onszelven vertrouwen zouden, maar op God die de dooden opwekt;

10 die ons uit zoo grooten dood verlost heeft en *nog* verlost, op welken wij hopen dat Hij *ons* ook nog verlossen zal;

11 alzoo gijlieden ook medearbeitd voor ons door het gehed, opdat over de gave, door vele personen aan ons teweeggebracht, ook voor ons dankzegging door velen gedaan worde.

12 Want onze roem is deze, *namelijk* de getuigenis onzer conscientie, dat wij in eenvoudigheid en oprechtheid Gods, niet in vleeschelijke wijsheid, maar in de genade Gods in de wereld verkeerd hebben, en allermeeft bij ulieden.

13 Want wij schrijven u geene andere dingen dan die gij kent of ook erkent; en ik hoop dat gij ze ook tot den einde toe erkennen zult.

14 gelijkkerwijs gij ook ten deele ons erkend hebt dat wij uw roem zijn, gelijk gij ook

de onze zijt in den dag des Heeren Jezus.

15 En op dit betrouwen wilde ik te voren tot u komen, opdat gij eene tweede genade zoudt hebben.

16 en door uwe stad naar Macedonië gaan, en wederom van Macedonië tot u komen, en van ulieden naar Judëa geleid worden.

17 Als ik dan dit voorgenomen heb, heb ik ook lichtvaardigheid gebruikt? Of neem ik naar het vleesch voor, betreen ik vooruëm, opdat bij mij zoude wezen ja ja, en neen neen?

18 Doch God is getrouw, dat ons woord hetwelk tot u is geschied, niet is geweest ja en neen;

19 want de Zoon Gods Jezus Christus, die onder u door ons is gepredikt, *namelijk* door mij en Silvanus en Timotheüs, was niet ja en neen, maar is geweest ja in hem.

20 Want zoovele beloften Gods als er zijn, die zijn in hem ja, en zijn in hem amen, Gode tot heerlijkheid door ons.

21 Maar die ons met u bevestigt in Christus, en die ons gezalfd heeft, is God;

22 die ons ook heeft verzegeld, en het onderpand des Geestes in onze harten gegeven.

23 Doch ik roep God aan tot een getuige over mijne ziel, dat ik om u te sparen nog te Corinthe niet ben gekomen.

24 Niet dat wij heerschappij voeren over uw geloof, maar wij zijn medewerkers uwer blijdschap; want gij staat door het geloof.

HOOFDSTUK 2.

MAAR ik heb dit bij mijzelven voorgenomen, dat ik niet wederom in droefheid tot u komen zoude.

2 Want indien ik ulieden bedroef, wie is het toch die

mij zal vroolijk maken, dan degene die van mij bedroefd is geworden?

3 En dit heb ik u geschreven, opdat ik *daar* komende, niet zoude droefheid hebben van degenen van welke ik moest verblijd worden; vertrouwende van u allen, dat mijne blijdschap u aller *blijdschap* is.

4 Want ik heb ulieden uit vele verdrukking en benauwdheid des harten met vele tranen geschreven, niet opdat zij zoudt bedroefd worden, maar opdat zij de liefde zoudt verstaan die ik overvloediglijk tot u heb.

5 Doch indien iemand bedroefd heeft, die heeft niet mij bedroefd, maar ten deele (opdat ik *hem* niet bezware) ulieden allen.

6 Den zoodanige is deze bestrafing genoeg, die van velen *geschied* is;

7 alzoo dat gij daarentegen *hem* liever moet vergeven en vertroosten, opdat de zoodanige door al te overvloedige droefheid niet eenigszins worde verslonden.

8 Daarom bid ik u dat gij de liefde aan hem bevestigt.

9 Want daartoe heb ik ook geschreven, opdat ik uwe beproeving mocht verstaan, of gij in alles gehoorzaam zijt.

10 Wien gij nu iets vergeeft, *dien vergeef* ik ook; want zoo ik ook iets vergeven heb, wien ik vergeven heb, *heb ik het vergeven* om uwentwil, voor het aangezicht van Christus, opdat de satan over ons geen voordeel krije.

11 Want zijne gedachten zijn ons niet onbekend.

12 Voorts als ik te Troas kwam om het Evangelie van Christus *te prediken*, en als mij eene deur geopend was in den Heere, zoo heb ik geen rust gehad voor mijnen geest, omdat ik Titus mijnen broeder niet vond;

13 maar afscheid van hen ge-

nemen hebbende, vertrok ik naar Macedonië.

14 En Gode zij dank, die ons te allen tijde doet triomfeeren in Christus, en den reuk zijner kennis door ons openbaar maakt in alle plaatsen.

15 Want wij zijn Gode een goede reuk van Christus, in degenen die zalig worden en in dezenen die verloren gaan.

16 dézen wel een reuk des doods ten doode, maar génen een reuk des levens ten leven. En wie is tot deze dingen bekwaam?

17 Want wij dragen niet, gelijk velen, het Woord Gods te koop; maar als uit oprechtheid, maar als uit God, in de tegenwoordigheid Gods, spreken wij het in Christus.

HOOFDSTUK 3.

BEGINNEN wij onszelven wederom *α* aan te prijzen? Of behoeven wij ook, gelijk sommigen, brieven van voorschrijving aan u, of *brieven* van voorschrijving van u?

2 Gijlieden zijt onze brief, geschreven in onze harten, bekend en gelezen van alle menschen.

3 als die openbaar zijt geworden dat gij een brief van Christus zijt, en door onzen dienst bereid, die geschreven is niet met inkt maar door den Geest des levenden Gods, niet in steenen tafelen maar in vleeschen tafelen des harten.

4 En zoodanig een vertrouwen hebben wij door Christus bij God.

5 Niet dat wij van onszelven bekwaam zijn iets te denken als uit onszelven; maar onze bekwaamheid is uit God,

6 die ons ook bekwaam gemaakt heeft *om te zijn* dienaars des nieuwen Testaments, niet der letter maar des Geestes; want de letter doodt, maar de Geest maakt levend.

7 En indien de bediening des doods, in letters *bestaande en* in steenen ingedrukt, in heerlijkheid is geweest, alzoo dat de kinderen Israëls het aangezicht van Mozes niet sterk konden aanzien om de heerlijkheid zijns aangezihts, die te niet gedaan zoude worden,

8 hoe zal niet veelmeer de bediening des Geestes in heerlijkheid zijn?

9 Want indien de bediening der verdoemenis heerlijkheid geweest is, veelmeer is de bediening der rechtvaardigheid overvloedig in heerlijkheid.

10 Want ook het verheerlijkte is zelfs niet verheerlijkt in dezen deele, ten aanzien van deze uitnemende heerlijkheid.

11 Want indien hetgeen te niet gedaan wordt, in heerlijkheid was, veelmeer is hetgeen blijft, in heerlijkheid.

12 Dewijl wij dan zoodanige hope hebben, zoo gebruiken wij vele vrijmoedigheid in 't spreken,

13 en *doen* niet gelijkerwijs Mozes, die een deksel op zijn aangezicht leide, opdat de kinderen Israëls niet sterk zouden zien op het einde desgenen dat te niet gedaan wordt.

14 Maar hunne zinnen zijn verhard geworden. Want tot op *den dag* van heden blijft hetzelfde deksel in het lezen des ouden Testaments, zonder ontdekt te worden, hetwelk door Christus te niet gedaan wordt.

15 Maar tot den huidige *dag* toe, wanneer Mozes gelezen wordt, ligt een deksel op hun hart:

16 doch zoo wanneer het tot den Heere zal bekeerd zijn, zoo wordt het deksel weggenomen.

17 De Heere nu is de Geest; en waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid.

18 En wij allen met ongedekten aangezichte de heerlijkheid

des Heeren *als* in eenen spiegel aanschouwende, worden *naar* hetzelfde beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest.

HOOFDSTUK 4.

DAAROM dewijl wij deze bediening hebben, naar de barmhartigheid die ons geschied is, zoo vertragen wij niet; 2 maar wij hebben verworpen de bedekselen der schande, niet wandelende in arglistigheid, noch het Woord Gods vervalschende, maar door openbaring der waarheid onszelfen aangenaam makende bij alle consciëntien der menschen, in de tegenwoordigheid Gods.

3 Doch indien ook ons Evangelie bedekt is, zoo is het bedekt in degenen die verloren gaan:

4 in dewelke de god dezer eeuw de zinnen verblind heeft, *namelijk* der ongeloovigen, opdat hen niet bestrale de verlichting van het Evangelie der heerlijkheid van Christus, die het beeld Gods is.

5 Want wij prediken niet onszelfen, maar Christus Jezus den Heere, en onszelfen, *dat* wij uwe dienaren *zijn* om Jezus' wil.

6 Want God die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis zoude schijnen, is degene die in onze harten gescheuen heeft, om *te geven* verlichting van de kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus.

7 Maar wij hebben dezen schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid der kracht zij Godes en niet uit ons;

8 *als* die in alles verdrukt worden doch niet benauwd, twijfelmoedig doch niet mismoedig,

9 vervolgd doch niet *daarin* verinten, nedergeworpen doch niet verdorven,

10 altijd de dooding des Heeren Jezus in het lichaam onderdragende, opdat ook het leven van Jezus in ons lichaam zoude geopenbaard worden.

11 Want wij die leven, worden altijd in den dood overgegeven om Jezus' wil, opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vleesch zoude geopenbaard worden.

12 Zoo dan de dood werkt wel in ons, maar het leven in alieden.

13 Dewijl wij nu denzelfden Geest des geloofs hebben, gelijk er geschreven is: Ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken, zoo gelooven wij ook, daarom spreken wij ook.

14 wetende dat Hij die den Heere Jezus opgewekt heeft, ook ons door Jezus zal opwekken en met alieden daar zal stellen.

15 Want alle deze dingen zijn om uwentwil, opdat de vernieuwde gemeente door de dankzegging van velen overvloedig worde ter heerlijkheid Gods.

16 Daarom vertragen wij niet; maar hoewel onze uitwendige mensch verdorven wordt, zoo wordt nochtans de inwendige vernieuwd van dag tot dag.

17 Want onze lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, werkt ons een gansch zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid:

18 dewijl wij niet aanmerken de dingen die men ziet, maar de dingen die men niet ziet, want de dingen die men ziet, zijn tijdelijk, maar de dingen die men niet ziet, zijn eeuwig.

HOOFDSTUK 5.

WANT wij weten dat, zoo ons aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, *maar* eeuwig, in de hemelen.

2 Want ook in dezen zuchten wij, verlangende met onze woonstede die uit den hemel is, overkleed te worden.

3 zoo wij ook bekleed en niet naakt zullen bevonden worden.

4 Want ook wij die in dezen tabernakel zijn, zuchten bezwaard zijnde; nademaal wij niet willen ontkleed maar overkleed worden, opdat het sterfelijke van het leven verslonden worde.

5 Die ons nu hiertoe bereid heeft, is God, die ons ook het onderpand des Geestes gegeven heeft.

6 Wij hebben dan altijd goeden moed, en weten dat wij, inwonende in het lichaam, uitwonen van den Heere.

7 (Want wij wandelen door geloof en niet door aanschouwen.)

8 Maar wij hebben goeden moed, en hebben meer behagen om uit het lichaam uit te wonen en bij den Heere in te wonen.

9 Daarom zijn wij ook zeer begeerig, hetzij inwonende hetzij uitwonende, om hem welbehanglijk te zijn.

10 Want wij allen moeten geopenbaard worden voor den Rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdraze hetgeen door het lichaam *geschiedt*, naardat hij gedaan heeft, hetzij goed hetzij kwaad.

11 Wij dan wetende den schrik des Heeren, bewegen de menschen tot het geloof, en zijn Gode openbaar geworden; doch ik hoop ook in uwe consciëntien geopenbaard te zijn.

12 Want wij prijzen onszelfen u niet wederom aan, maar wij geven u oorzaak van roem over ons, opdat gij *stof* zoudt hebben tegen degenen die in het aangezicht roemen en niet in het hart.

13 Want hetzij dat wij uitzinnig zijn, wij zijn het Gode;

hetzij dat wij gematigd van zinnen zijn, wij zijn het ulieden.

14 Want de liefde van Christus dringt ons

15 als die dit oordeelen, dat, indien één voor allen gestorven is, zij dan allen gestorven zijn. En hij is voor allen gestorven, opdat degenen die leven, niet meer zichzelf zouden leven, maar dien, die voor hen gestorven en opgewekt is.

16 Zoo dan wij kennen van nu aan niemand naar het vleesch; en indien wij ook Christus naar het vleesch gekend hebben, nochtans kennen wij *hem* nu niet meer naar het vleesch.

17 Zoo dan indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, zie, het is alles nieuw geworden.

18 En alle deze dingen zijn uit God, die ons met zichzelf verzoend heeft door Jezus Christus, en ons de bediening der verzoening gegeven heeft.

19 Want God was in Christus de wereld met zichzelf verzoenende, hunne zonden hun niet toerekenende, en heeft het Woord der verzoening in ons geleerd.

20 Zoo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade: wij bidden van Christus' wege, laat u met God verzoenen.

21 Want dien die geene zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in hem.

HOOFDSTUK 6.

EN wij *als* medearheidende, E bidden u ook, dat gij de genade Gods niet tevergeefs moogt ontvangen hebben.

2 Want Hij zegt: In den aangename tijd heb Ik u ver-

hoord, en in den dag der zaligheid heb Ik u geholpen: zie, nu is het de welangename tijd, zie, nu is het de dag der zaligheid.

3 Wij geven geenen aanstoot in eenig ding, opdat de bediening niet gelasterd worde;

4 maar wij als dienaars Gods maken onszelfen in alles aangenam, in veel verdraagzaamheid, in verdrukkingen, in nooden, in benauwdheden,

5 in slagen, in gevangnissen, in beroerten, in arbeid, in waken, in vasten,

6 in reinheid, in kennis, in lankmoedigheid, in goedertierenheid, in den Heiligen Geest, in ongeveinsde liefde,

7 in het woord der waarheid, in de kracht Gods; door de wapenen der gerechtigheid aan de rechter- en aan de linkerzijde,

8 door eer en oneer, door kwaad gerucht en goed gerucht; als verleders en *nochtans* waarachtigen,

9 als onbekenden en *nochtans* bekend, als stervende en zie, wij leven, als getuchtigd en niet gedood,

10 als gedroevig zijnde doch altijd blijde, als armen doch velen rijk makende, als niets hebbende en *nochtans* alles bezittende.

11 Onze mond is opengedaan tegen u, o Corinthiërs, ons hart is uitgebreid.

12 Gij zijt niet nauw in ons, maar gij zijt nauw in uwe ingewanden.

13 Nu, om dezelfde vergelding te doen (ik spreek als tot mijne kinderen), zoo wordt gij oók uitgebreid.

14 Trekt niet een ander juk aan met de ongeloovigen. Want wat deelgenootschap heeft de zerechtigheid met de ongerechtigheid, en wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis?

15 En wat samenstemming

heeft Christus met Belial, of wat deel heeft de geloovige met den ongeloovige?

16 Of wat samenvoeging heeft de Tempel Gods met de afgoden? Want gij zijt de tempel des levenden Gods, gelijkterwijs God gezegd heeft: Ik zal in hen wonen en Ik zal onder hen wandelen, en Ik zal hun God zijn, en zij zullen Mij een volk zijn.

17 Daarom gaat uit het midden van hen en scheidt u af, zegt de Heere, en raakt niet aan hetgeen onrein is, en Ik zal ulieden aanuemen,

18 en Ik zal u tot een Vader zijn, en gij zult Mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heere, de Almachtige.

HOOFDSTUK 7.

DEWIJL wij dan deze beloften hebben, geliefden, laat ons onszelfen reinigen van alle besmetting des vleesches en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreeze Gods.

2 Geeft ons plaats: wij hebben niemand verongelijkt, wij hebben niemand verdorven, wij hebben bij niemand ons voordeel gezocht.

3 Ik zeg *dit* niet tot uwe veroordeeling; want ik heb te voren gezegd dat gij in onze harten zijt, om te zamen te sterven en te zamen te leven.

4 Ik heb veel vrijmoedigheid in het spreken tegen u, ik heb veel roem over u; ik ben vervuld met vertroosting, ik ben zeer overvloedig van blijdschap in al onze verdrukking.

5 Want ook als wij in Macedonië gekomen zijn, zoo heeft ons vleesch geene rust gehad, maar wij waren in alles verdrukt: van buiten was strijd, van binnen vrees.

6 Doch God, die de nederigen vertroost, heeft ons getroost door de komst van Titus.

7 En niet alleen door zijne

komst, maar ook door de vertroosting met welke hij over u vertroost is geweest, als hij ons verhaalde uw verlangen, uw kermen, uw en ijver voor mij; alzoo dat ik te meer verblijd ben geweest.

8 Want hoewel ik u in den zendbrief bedroefd heb, het berouwt mij niet, hoewel het mij berouwd heeft; want ik zie dat die zendbrief, hoewel voor eenen kleinen tijd, u bedroefd heeft.

9 Nu verblijd ik mij, niet omdat gij bedroefd zijt geweest, maar omdat gij bedroefd zijt geweest tot bekeering. Want gij zijt bedroefd geweest naar God, zoodat gij in geen ding schade van ons geleden hebt.

10 Want de droefheid naar God werkt eene onberouwelijke bekeering tot zaligheid, maar de droefheid der wereld werkt den dood.

11 Want zie, dit, dat gij naar God zijt bedroefd geworden, hoe groote naarstigheid heeft het in u gewrocht, ja verantwoording, ja onlust, ja vrees, ja verlangen, ja ijver, ja wraak: in alles hebt gij uzelf bewezen rein te zijn in deze zaak.

12 Hoewel ik dan aan u geschreven heb, dat is niet om diens wil die onrecht gedaan had, noch om diens wil wien onrecht gedaan was, maar opdat onze vlijtigheid voor u bij u zoude openbaar worden, in de tegenwoordigheid Gods.

13 Daarom zijn wij vertroost geworden over uwe vertroosting, en zijn nog overvloediger verblijd geworden over de blijdschap van Titus, omdat zijn geest van u allen verkwikt is geworden.

14 Want indien ik iets bij hem over u geroemd heb, zoo ben ik niet beschaamd geworden; maar gelijk wij alles met waarheid tot u gesproken hebben,

alzoo is ook onze roem, dien ik bij Titus geroemd heb, waarheid geworden.

15 En zijne innerlijke bewegingen zijn te overvloediger jegens u, als hij u aller gehoorzaamheid overdenkt, hoe gij hem met vrees en beven hebt ontvangen.

16 Ik verblijd mij dan dat ik in alles van u vertrouwen mag hebben.

HOOFDSTUK 8.

VOORTS maken wij u bekend, broeders, de genade Gods die in de gemeenten van Macedonië gegeven is:

2 dat in vele beproeving der verdrukking de overvloed hunner blijdschap en hunne zeer diepe armoede overvloedig geweest is tot den rijkdom hunner goeddadigheid.

3 Want zij zijn naar vermogen (ik betuig het), ja, boven vermogen gewillig geweest,

4 ons met vele vermaning biddende, dat wij wilden aannemen de gave en de gemeenschap d'zer bediening die voor de heiligen *geschiedt*;

5 en zij deden niet *alleen* gelijk wij gehoopt hadden, maar gaven zichzelf eerst aan den Heere en *daarna* aan ons, door den wil van God;

6 alzoo dat wij Titus vermaanden, dat, gelijk hij te voren begonnen had, hij ook alzoo nog deze gave bij u voleinden zoude.

7 Zoo dan gelijk gij in alles overvloedig zijt, in geloof en in woord en in kennis en in alle naarstigheid, en in uwe liefde tot ons, *zie*, dat gij ook in deze gave overvloedig zijt.

8 Ik zeg *dit* niet *als* gebiedende, maar *als* door de naarstigheid van anderen ook de oprechtheid uwer liefde beproevende.

9 Want gij weet de genade onzes Heeren Jezus Christus,

dat hij om uwentwil arm is geworden, daar hij rijk was, opdat gij door zijne armoede zoudt rijk worden.

10 En ik zeg in dezen *mijne* meening. Want dit is u oorbhaar, als die niet alleen het doen maar ook het willen sedert een jaar te voren hebt bezonnen.

11 Maar nu voleindigt ook het doen, opdat, gelijk als er geweest is de volvaardigheid des gemoeds om te willen, er ook alzoo zij het voleindigen uit hetgeen gij hebt.

12 Want indien te voren de volvaardigheid des gemoeds daar is, zoo is iemand aangenaam naar hetgeen hij heeft, niet naar hetgeen hij niet heeft.

13 Want *dit zeg ik*, niet opdat anderen verlieting zouden hebben, en gij verdrukking,

14 maar *opdat* uit gelijkheid, in dezen tegenwoordigen tijd, uw overvloed zij om hun gebrek te vervullen; opdat ook hun overvloed zij om uw gebrek te vervullen, opdat er gelijkheid worde,

15 gelijk geschreven is: Die veel *verzameld had*, had niet over, en die weinig *verzameld had*, had niet te weinig.

16 Doch Gode zij dank, die dezelfde naarstigheid voor u in het hart van Titus gegeven heeft,

17 dat hij de vermaning heeft aangenomen, en zeer naarstig zijnde, gewillig tot u gereisd is.

18 En wij hebben ook met hem gezonden den broeder, die lof heeft in het Evangelie door alle de gemeenten.

19 En dat niet alleen, maar hij is ook van de gemeenten verkoren, om met ons te reizen met deze gave, die van ons bediend wordt tot de heerlijkheid des Heeren zelve en de volvaardigheid uws gemoeds;

20 dit verhoedende, dat iemand ons moge lasteren in de-

zen overvloed die van ons wordt bediend:

21 als die bezorgen hetgeen eerlijk is, niet alleen voor den Heere maar ook voor de menschen.

22 Wij hebben ook met hen gezonden onzen broeder, welken wij in vele dingen dikmaals beproefd hebben dat hij naarstig is, en nu veel naarstiger door het groot vertrouwen dat hij heeft tot ulieden.

23 Hetzij *dan* Titus, hij is mijn metgezel en medearbeider bij u; hetzij onze broeders, zij zijn afgezanten der gemeenten, en eene eer van Christus.

24 Bewijst dan aan hen de bewijzing uwer liefde en onzes roems van u, ook voor het aanzicht der gemeenten.

HOOFDSTUK 9.

WANT van de bediening die voor de heiligen *geschiedt*, is het mij onnoodig aan u te schrijven.

2 Want ik weet de volvaardigheid uws gemoeds, van welke ik roem over u bij de Macedoniërs, dat Archaje sedert een jaar bereid is geweest; en de Ijver, van u *begonnen*, heeft er velen opgewekt.

3 Maar ik heb deze broeders gezonden, opdat onze roem dien *wij* over u hebben, niet zoude ijdel gemaakt worden in dezen deele, opdat (gelijk ik gezegd heb) gij bereid moogt zijn,

4 en dat niet mogelijk zoo de Macedoniërs met mij kwamen en u onbereid vonden, wij (opdat wij niet zeggen: gij) beschaamd worden in dezen vasten grond des roemens.

5 Ik heb dan noodig geacht deze broeders te vermanen, dat zij eerst tot u zouden komen, en voorbereiden uwen te voren aangedienden zegen; opdat die gereed zij, alzoo als

een zegen, en niet als eene vrekheid.

6 En dit *zeg ik*: die spaarzame-lijk zaait, zal ook spaarzaamelijk maaien, en die in zegeningen zaait, zal ook in zegeningen maaien.

7 Een iegelijk *doe* gelijk hij in *zijn* hart voorneemt, niet uit droefheid of uit nooddwang. Want God heeft een blijmoedigen gever lief.

8 En God is machtig alle genade te doen overvloedig zijn in u, opdat gij in alles te allen tijde alle genoegzaamheid hebbende, tot alle goed werk overvloedig moogt zijn.

9 Gelijk er geschreven is: Hij heeft gestrooid; hij heeft den armen gegeven; zijne gerechtigheid blijft in der eeuwigheid.

10 Doch die het zaad den zaai-er verleent, die verleene ook brood tot spijs, en vermenigvuldige uw zaaisel, en vermeerdere de vruchten uwer gerechtigheid;

11 dat gij in alles rijk wordt tot alle goeddadigheid, welke door ons werkt dankzegging tot God.

12 Want de bediening van dezen dienst vervult niet alleen het gebrek der heiligen, maar is ook overvloedig door vele dankzeggingen tot God;

13 dewijl zij door de beproeving dezer bediening God verheerlijken over de onderwerping uwer belijdenis onder het Evangelie van Christus, en over de goeddadigheid der mededeeling aan hen en aan allen,

14 en door hun gebed voor u, welke naar u verlangen, om de uitnemende genade Gods over u.

15 Doch Gode zij dank voor zijne onuitsprekelijke gave.

HOOFDSTUK 10.

VOORTS ik, Paulus zelf, bid u door de zachtmoedigheid

en goedertierenheid van Christus, die tegenwoordig zijnde, wel gering ben onder u, maar afwezend, stout ben tegen u;

2 ik bid dan, dat ik tegenwoordig zijnde, niet stout mag zijn met die vrijmoedigheid, waarmede ik geacht word stoutelijk gehandeld te hebben tegen sommigen, die ons achten alsof wij naar het vleesch wandelden.

3 Want wandelende in het vleesch, voeren wij den krijg niet naar het vleesch;

4 want de wapenen onzes krijgs zijn niet vleeschelijk, maar krachtig door God tot nederwerping der sterkten;

5 dewijl wij de overleggingen ternederwerpen, en alle hoogte die zich verheft tegen de kennis Gods, en alle gedachte gevangen leiden tot de gehoorzaamheid van Christus,

6 en gereed hebben *hetgeen dient* om te wreken alle ongehoorzaamheid, wanneer uwe gehoorzaamheid zal vervuld zijn.

7 Ziet gij *aan* wat voor oogen is? Indien iemand bij zichzelf vertrouwt dat hij van Christus is, die denke dit wederom uit zichzelf, dat gelijkerwijs hij van Christus is, alzoo ook wij van Christus zijn.

8 Want indien ik ook iets overvloediger zoude roemen van onze macht, welke de Heere ons gegeven heeft tot stichting en niet tot uwe nederwerping, zoo zal ik niet beschaamd worden;

9 opdat ik niet zoude schijnen, alsof ik u door de brieven wilde verschrikken.

10 Want de brieven (zeggen zij) zijn wel gewichtig en krachtig; maar de tegenwoordigheid des lichaams is zwak, en de rede is verachtelijk.

11 Dezulke bedenke dit, dat hoedanigen wij zijn in het woord door brieven als wij afwezig zijn, wij ook zoodanigen

zijn inderdaad als wij tegenwoordig zijn.

12 Want wij darven onszelf niet rekenen of vergelijken met sommigen die zichzelf prijzen; maar dezen verstaan niet dat zij zichzelf met zichzelf meten en zichzelf met zichzelf vergelijken.

13 Doch wij zullen niet roemen buiten de maat, maar *daarin* dat wij naar de maat des regels, welke maat God ons toegedeeld heeft, ook tot u toe zijn gekomen.

14 Want wij strekken onszelf niet te wijd uit, als die tot u niet zouden komen; want wij zijn ook gekomen tot u toe, in het Evangelie van Christus;

15 niet roemende buiten de maat in anderer arbeid, maar hebbende hoop, als uw geloof zal gewassen zijn, dat wij onder ulieden overvloediglijk zullen vergroot worden naar onzen regel,

16 om het Evangelie te verkondigen in de *plaatsen* die aan gene zijde van u *gelegen* zijn; niet om te roemen in eens anders regel over hetgeen *alreede* bereid is.

17 Doch wie roemt, die roeme in den Heere;

18 want niet die zichzelf prijst, maar dien de Heere prijst, die is beproefd.

HOOFDSTUK 11.

OCH of gij mij een weinig verdroegt in de onwijsheid; ja, ook verdraagt mij.

2 Want ik ben ijverig over u met eenen ijver Gods. Want ik heb ulieden toebereid om *u als* eene reine maagd aan éénen man voor te stellen, *namelijk* aan Christus;

3 doch ik vrees dat eenigszins, gelijk de slang Eva door hare arglistigheid bedrogen heeft, alzoo uwe zinnen bedorven worden, *om af te wij-*

ken van de eenvoudigheid die in Christus is.

4 Want indien degene die komt, eenen anderen Jezus predikte, dien wij niet gepredikt hebben, of *indien* gij eenen anderen Geest ontvingt, dien gij niet hebt ontvangen, of een ander Evangelie, dat gij niet hebt aangenomen, zoo verdroegt gij *hem* met recht;

5 want ik acht dat ik nergens minder in hen geweest dan de uitnemendste Apostelen.

6 En indien ik ook onbedreven ben in woorden, nochtans ben ik het niet in wetenschap; maar alleszins zijn wij in alle dingen onder u openbaar geworden.

7 Heb ik zonde gedaan, als ik mijzelf vernederd heb opdat gij zoudt verhoogd worden, overmits ik u het Evangelie Gods om niet verkondigd heb?

8 Ik heb andere gemeenten beroofd, bezolding *van haar* nemende om u te bedienen; en als ik bij u tegenwoordig was en gebrek had, ben ik niemand lastig gevallen.

9 Want mijn gebrek hebben de broeders vervuld die van Macedonië kwamen; en ik heb mijzelf in alles gehouden zonder u te bezwaren en zal *mij nog* *alzo* houden.

10 De waarheid van Christus is in mij, dat deze roem in de gewesten van Acháje aan mij niet zal verhinderd worden.

11 Waarom? Is het omdat ik u niet liefheb? God weet het.

12 Maar wat ik doe, dat zal ik nog doen, om de oorzaak af te snijden dengenen die oorzaak hebben willen, opdat zij in 't geen zij roemen, bevonden mochten worden gelijk als wij.

13 Want zulke valsche apostelen zijn bedrieglijke arbeiders, zich veranderende in Apostelen van Christus.

14 En het is geen wonder; want de satan zelf verandert zich in een Engel des lichts:

15 zoo is het dan niets groots, indien ook zijne dienaars zich veranderen als waren ze dienaars der gerechtigheid; van welke het einde zal zijn naar hunne werken.

16 Ik zeg wederom, dat niemand meene dat ik onwijs ben; doch zoo niet, neemt mij *dan* aan als eenen onwijze, opdat ik ook een weinig moge roemen.

17 Wat ik spreek, spreek ik niet naar den Heere, maar als in onwijsheid, in dezen vasten grond des roemens.

18 Dewijl velen roemen naar het vleesch, zoo zal ik ook roemen.

19 Want gij verdraagt gaarne de onwijzen, dewijl gij wijs zijt.

20 Want gij verdraagt het, zoo iemand u dienstbaar maakt, zoo iemand u opeet, zoo iemand *van u* neemt, zoo iemand zich verheft, zoo iemand u in het aangezicht slaat.

21 Ik zeg dit naar oneer, alsof wij zwak waren geweest; maar waarin iemand stout is (ik spreek in onwijsheid), *daarin* ben ik ook stout.

22 Zijn zij Hebreërs? Ik ook. Zijn zij Israëlieten? Ik ook. Zijn zij het zaad Abrahams? Ik ook.

23 Zijn zij dienaars van Christus? (ik spreek onwijs zijnde:) Ik ben boven *hen* in arbeid overvloediger, in slagen uitnemender, in gevangenissen overvloediger, in doodsgevaar menigmaal.

24 Van de Joden heb ik veertig *slagen* min één vijftmaal ontvangen.

25 Driemaal ben ik met roeden gegeeseld geweest, eens ben ik gesteenigd, driemaal heb ik schipbreuk geleden, een *ganschen* nacht en dag heb ik in de diepte doorgebracht.

26 In het reizen menigmaal in gevaren van rivieren, in gevaren van moordenaars, in gevaren van *mijn* geslacht, in gevaren van de heidenen, in gevaren in de stad, in gevaren in de woestijn, in gevaren op de zee, in gevaren onder de valsche broeders;

27 in arbeid en moeite, in waken menigmaal, in honger en dorst, in vasten menigmaal, in koude en naaktheid.

28 Behalve de dingen die van buiten zijn, overvalt mij dagelijks de zorg voor alle de gemeenten.

29 Wie is er zwak, dat ik niet zwak ben? Wie wordt er geërgerd, dat ik niet brande?

30 Indien men moet roemen, zoo zal ik roemen de dingen mijner zwakhed.

31 De God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, die geprezen is in der eeuwigheid, weet dat ik niet lieg.

32 De Stadhouders van den Koning Arétas in Damascus bezette de stad der Damasceners, willende mij vangen.

33 En ik werd door een venster in eene mand over den muur nedergelaten, en ontvlood aan zijne handen.

HOOFDSTUK 12.

TE roemen is mij waarlijk niet oorbaar. Want ik zal komen tot gezichten en openbaringen des Heeren.

2 Ik ken eenen mensch in Christus, vóór veertien jaren (of het *geschied* is in het lichaam, weet ik niet, of buiten het lichaam, weet ik niet, God weet het), dat de zoodanige opgetrokken is geweest tot in den derden hemel;

3 en ik ken een zoodanig mensch (of het in het lichaam of buiten het lichaam *geschied* is, weet ik niet, God weet het).

4 dat hij opgetrokken is geweest in het Paradijs, en ge-

hoord heeft onuitsprekelijke woorden, die het een mensch niet geoorloofd is te spreken.

5 Van den zoodanige zal ik roemen, doch van mijzelfen zal ik niet roemen dan in mijne zwakheden.

6 Want zoo ik roemen wil, ik zal niet onwils zijn; want ik zal de waarheid zeggen; maar ik houd *daaraan* af, opdat niemand van mij denke boven hetgeen hij ziet dat ik ben, of dat hij uit mij hoort.

7 En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zoude verheffen, zoo is mij gegeven een scherpe doorn in het vleesch, *namelijk* een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zoude, opdat ik mij niet zoude verheffen.

8 Hierover heb ik den Heere driemaal gebeden, opdat hij van mij zoude wijken.

9 En hij heeft tot mij gezegd: Mijne genade is u genoeg, want mijne kracht wordt in zwakheid volbracht. Zoo zal ik dan veel liever roemen in mijne zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone.

10 Daarom heb ik een welbehagen in zwakheden, in smaadheden, in nooden, in vervolgingen, in benauwdheden, om Christus' wil; want als ik zwak ben, dan ben ik machtig.

11 Ik ben roemende onwils geworden: gij hebt mij genoodzaakt; want ik behoorde van u geprezen te zijn; want ik ben in geen ding minder geweest dan de uitnemendste Apostelen, hoewel ik niets ben.

12 De merkteekenen van een Apostel zijn onder u betoond in alle lijdzaamheid, met teekenen en wonderen en krachten.

13 Want wat is er waarin zij minder geweest zijt dan

de andere gemeenten, anders dan dat ikzelf u niet lastig ben geweest? Vergeeft mij dit ongelijk.

14 Zie, ik ben ten derden male gereed om tot u te komen, en zal u niet lastig zijn; want ik zoek niet het uwe, maar u; want de kinderen moeten niet schatten vergaderen voor de ouders, maar de ouders voor de kinderen.

15 En ik zal zeer gaarne de kosten doen, en voor uwe zielen ten koste gegeven worden; hoewel ik u overvloediger beminne, minder bemind word.

16 Doch het zij zoo: ik heb u niet bezwaard, maar alzoo ik listig was, heb ik u met bedrog gevangen.

17 Heb ik door iemand dergenen die ik tot u gezonden heb, van u mijn voordeel gezocht?

18 Ik heb Titus gebeden, en den broeder medegezonden: heeft ook Titus van u zijn voordeel gezocht? Hebben wij niet in denzelfden geest gewandeld? *Hebben wij niet gewandeld* in dezelfde voetstapen?

19 Meent gij wederom dat wij ons bij u verontschuldigen? Wij spreken in de tegenwoordigheid Gods in Christus; en dit alles, geliefden, tot uwe stichting.

20 Want ik vrees, dat, als ik gekomen zal zijn, ik u niet eenigszins zal vinden zoodanigen als ik wil, en *dat* ik van u zal gevonden worden zoodanig als gij niet wilt; dat daar eenigszins *zijn* twisten, nijdigheden, toorn, gekijf, achterklap, oorblazingen, opgeblazenheden, beroerten:

21 opdat wederom als ik zal gekomen zijn, mijn God mij niet vernedere bij u, en ik rouw hebbe over velen die te voren gezondigd hebben, en die zich niet bekeerd zullen

hebben van de onreinigheid en hoererij en ontuchtigheid die zij gedaan hebben.

HOOFDSTUK 13.

Dit is de derde maal dat ik tot u kom: in den mond van twee of drie getuigen zal alle woord bestaan.

2 Ik heb het te voren gezegd, en zeg het te voren als tegenwoordig zijnde de tweede maal, en ik schrijf het nu afwezend aan degenen die te voren gezondigd hebben, en aan alle de anderen, dat, zoo ik wederkom, ik *hen* niet zal sparen:

3 dewijl gij zoekt eene proeve van Christus die in mij spreekt, welke in u niet zwak is, maar krachtig is onder u.

4 Want hoewel hij gekruist is door zwakheid, zoo leeft hij nochtans door de kracht Gods; want ook wij zijn zwak in hem, maar zullen met hem leven door de kracht Gods in u.

5 Onderzoekt uzelfen of gij in het geloof zijt, beproeft uzelfen. Of kent gij uzelfen niet, dat Jezus Christus in u is? tenzij dat gij eenigszins verwerpelijk zijt.

6 Doch ik hoop dat gij zult verstaan dat wij niet verwerpelijk zijn.

7 En ik wensch van God dat gij geen kwaad doet; niet opdat wij beproefd zouden bevonden worden, maar opdat gij het goede zoudt doen en wij als verwerpelijk zouden zijn.

8 Want wij vermogen niets tegen de waarheid, maar voor de waarheid.

9 Want wij verblijden ons wanneer wij zwak zijn en gij sterk zijt; en wij wenschen ook dit, *namelijk* uwe volmaking.

10 Daarom schrijf ik afwezend deze dingen, opdat ik niet tegenwoordig zijnde, gestrengheid zoude gebruiken, naar de macht, die mij de Heere gegeven heeft tot opbouw en niet tot nederwerping.

11 Voorts, broeders, zijt blijde, wordt volmaakt, zijt getroost, zijt eensgezind, leeft in vrede; en de God der liefde en des vredes zal met u zijn.

12 Groet elkander met eenen heiligen kus. U groeten alle de heiligen.

13 De genade des Heeren Jezus Christus en de liefde Gods en de gemeenschap des Heiligen Geestes zij met u allen. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

GALATIËRS.

HOOFDSTUK 1.

PAULUS, een Apostel (*geroepen* niet van menschen, noch door een mensch, maar

door Jezus Christus, en God den Vader die hem uit de doorden opgewekt heeft),

2 en alle de broeders die met mij zijn, aan de gemeenten van Galatië:

3 genade zij u en vrede van God den Vader en onzen Heere Jezus Christus;

4 die zichzelf gegeven heeft voor onze zonden, opdat hij ons trekken zoude uit deze tegenwoordige booze wereld, naar den wil onzes Gods en Vaders,

5 denwelken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

6 Ik verwonder mij, dat gij, zoo haast *wijkende* van den genen die u in de genade van Christus geroepen heeft, overgebracht wordt tot een ander Evangelie,

7 daar er geen ander is; maar er zijn sommigen die u ontroeren en het Evangelie van Christus willen verkeeren.

8 Doch al ware het ook dat wij, of een Engel uit den hemel u een Evangelie verkondigde buiten hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervleekt.

9 Gelijk wij te voren gezegd hebben, zoo zeg ik ook nu wederom: Indien iemand u een Evangelie verkondigt buiten hetgeen gij ontvangen hebt, die zij vervleekt.

10 Want predik ik nu de menschen of God? Of zoek ik menschen te behagen? Want indien ik nog menschen behaagde, zoo ware ik geen dienstknecht van Christus.

11 Maar ik maak u bekend, broeders, dat het Evangelie hetwelk van mij verkondigd is, niet is naar den mensch.

12 Want ik heb ook hetzelfde niet van een mensch ontvangen noch geleerd, maar door de openbaring van Jezus Christus.

13 Want gij hebt mijnen omgang gehoord die eertijds in het Jodendom was, dat ik uitnemend zeer de gemeente Gods vervolgde en dezelve verwoestte.

14 en dat ik in het Jodendom toenam boven velen van mijnen ouderdom in mijn ge-

slacht, zijnde overvloediglijk ijverig voor mijne vaderlijke inzettingen.

15 Maar wanneer het Gode behaagd heeft, die mij van mijn moederslijf aan afgezonderd heeft, en geroepen door zijne genade,

16 zijnen Zoon in mij te openbaren, opdat ik denzelven door het Evangelie onder de heidenen zoude verkondigen, zoo ben ik terstond te rade gegaan niet met vleesch en bloed,

17 en ben niet wederom gegaan naar Jeruzalem tot degenen die vóór mij Apostelen waren; maar ik ging henen naar Arabië, en keerde wederom naar Damascus.

18 Daarna kwam ik na drie jaren weder te Jeruzalem om Petrus te bezoeken, en ik bleef bij hem vijftien dagen,

19 en zag geen anderen van de Apostelen dan Jacobus, den broeder des Heeren.

20 Hetgeen ik u nu schrijf, zie, ik *getuig* voor God dat ik niet lieg.

21 Daarna ben ik gekomen in de gewesten van Syrië en van Cilicië.

22 En ik was van aangezicht onbekend aan de gemeenten in Judëa, die in Christus zijn.

23 Maar zij hadden alleenlijk gehoord *dat men zeide*: Degene die ons eertijds vervolgde, verkondigt nu het geloof hetwelk hij eertijds verwoestte.

24 En zij verheerlijkten God in mij.

HOOFDSTUK 2.

DAARNA ben ik, na veertien jaren, wederom naar Jeruzalem opgegaan met Barnabas, ook Titus medegenomen hebbende.

2 En ik ging op door eene openbaring, en stelde hun het Evangelie voor, dat ik predik onder de heidenen, en in 't

bijzonder dengenen die in achting waren, opdat ik niet eenigszins tevergeefs zoude loopen of geloopen hebben.

3 Maar ook Titus die met mij was, een Griek zijnde, werd niet genoodzaakt zich te laten besnijden.

4 En dat om der ingekropene valsche broeders wil, die van ter zijde ingekomen waren om te verspieden onze vrijheid die wij in Christus Jezus hebben, opdat zij ons tot dienstbaarheid zouden brengen,

5 denwelken wij ook niet een uur zijn geweest met onderwerping, opdat de waarheid des Evangelies bij u zoude verblijven.

6 En van degenen die geacht waren wat te zijn, hoedanigen zij eertijds waren, verschilt mij niet: God neemt den persoon des menschen niet aan; want die geacht waren, hebben mij niets toegebracht.

7 Maar daarentegen, als zij zagen dat mij het Evangelie der voorheid toebetrouwd was, gelijk aan Petrus dat der besnijdenis

8 (want die in Petrus krachtiglijk werkte tot het Apostelschap der besnijdenis, die werkte ook krachtiglijk in mij onder de heidenen);

9 en als Jacobus en Cefas en Johannes, die geacht waren pilaren te zijn, de genade die mij gegeven was, bekenden, gaven zij mij en Bárnabas de rechterhand der gemeenschap, opdat wij tot de heidenen en zij tot de besnijdenis zouden gaan:

10 alleenlijk dat wij de armen zouden gedenken, hetwelk ik mij ook benaastigd heb te doen.

11 En toen Petrus te Antiochië gekomen was, wederstond ik hem in het aangezicht, omdat hij te bestraffen was.

12 Want eer sommigen van Jacobus gekomen waren, at

hij mede met de heidenen; maar toen zij gekomen waren, onttrok hij zich en scheidde zichzelve af, vrezende degenen die uit de besnijdenis waren.

13 En ook de andere Joden veinsden met hem: alzoo dat ook Bárnabas mede afgetrokken werd door hunne veinzing.

14 Maar als ik zag dat zij niet recht wandelden naar de waarheid des Evangelies, zelde ik tot Petrus in aller tegenwoordigheid: Indien gij die een Jood zijt, naar heidensche wijze leeft, en niet naar Joodsche wijze, waarom noodzaakt gij de heidenen naar de Joodsche wijze te leven?

15 Wij zijn van nature Joden, en niet zondaars uit de heidenen;

16 doch wetende dat de mensch niet gerechtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar door het geloof van Jezus Christus, zoo hebben wij ook in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd worden uit het geloof van Christus en niet uit de werken der wet; daarom dat uit de werken der wet geen vleesch zal gerechtvaardigd worden.

17 Maar indien wij die in Christus zoeken gerechtvaardigd te worden, ook zelve zondaars bevonden worden, is dan Christus een dienaar der zonde? Dat zij verre.

18 Want indien ik hetgeen ik afgebroken heb, wederom opbouw, zoo stel ik mijzelven tot een overtreder.

19 Want ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zoude.

20 Ik ben met Christus gekruist; en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vleesch leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, die mij liefgelad heeft en zich-

zelve voor mij overgegeven heeft.

21 Ik doe de genade Gods niet te niet. Want indien de rechtvaardigheid door de wet is, zoo is dan Christus tevergeefs gestorven.

HOOFDSTUK 3.

O gij uitzinnige Galatiërs, wie heeft u betooverd, dat gij der waarheid niet zoudt gehoorzaam zijn; denwelken Jezus Christus voor de oogen te voren geschilderd is geweest, onder u gekruist zijnde?

2 Dit alleen wil ik van u leeren: hebt gij den Geest ontvangen uit de werken der wet of uit de prediking des geloofs?

3 Zijt gij zóó uitzinnig? Daar zij met den Geest begonnen zijt, voleindigt gij nu niet het vleesch?

4 Hebt gij zóóveel tevergeefs geleden? indien ook maar tevergeefs!

5 Die u dan den Geest verleent en krachten onder u werkt, doet Hij dat uit de werken der wet of uit de prediking des geloofs?

6 Gelijkerwijs Abraham Gode geloofd heeft, en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend.

7 Zoo verstaat gij dan, dat degenen die uit het geloof zijn, Abrahams kinderen zijn.

8 En de Schrift te voren zien-de dat God de heidenen uit het geloof zoude rechtvaardigen, heeft te voren aan Abraham het Evangelie verkondigd, zeg-gende: In u zullen alle de volkeren gezegend worden.

9 Zoo dan, die uit het geloof zijn, worden gezegend met den geloovigen Abraham.

10 Want zooveel als er uit de werken der wet zijn, die zijn onder den vloek; want daar is geschreven: Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen.

11 En dat niemand door de wet gerechtvaardigd wordt voor God, is openbaar; want de rechtvaardige zal uit het geloof leven.

12 Doch de wet is niet uit het geloof; maar de mensch die deze dingen doet, zal door dezelve leven.

13 Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons; want daar is geschreven: Vervloekt is een iegelijk die aan het hout hangt;

14 opdat de zegening Abrahams tot de heidenen komen zoude in Christus Jezus, en opdat wij de belofte des Geestes verkrijgen zouden door het geloof.

15 Broeders, ik spreek naar den mensch: zelfs eens menschen verbond dat bevestigd is, doet niemand te niet, of niemand doet daartoe.

16 Zoo zijn nu de beloftenissen tot Abraham en zijn zaad gesproken. Hij zegt niet: En den zaden, als van velen; maar als van één: En uwen zade, hetwelk is Christus.

17 En dit zeg ik: Het verbond, dat te voren van God bevestigd is op Christus, wordt door de wet, die na vierhonderd en dertig jaar gekomen is, niet krachteloos gemaakt om de belofte te niet te doen.

18 Want indien de erfenis uit de wet is, zoo is ze niet meer uit de belofte; maar God heeft ze Abraham door de belofte genadiglijk gegeven.

19 Waartoe is dan de wet? Zij is om der overtredingen wil daarbij gesteld, totdat het zaad zoude gekomen zijn, aan hetwelk het beloofd was; en zij is door de Engelen besteld in de hand des middelaars.

20 En de middelaar is niet middelaar van éenen, maar God is één.

21 Is dan de wet tegen de

beloftenissen Gods? Dat zij verre. Want indien daar eene wet gegeven ware die machtig was levend te maken, zoo zoude waarlijk de rechtvaardigheid uit de wet zijn.

22 Maar de Schrift heeft het alles onder de zonde besloten, opdat de belofte uit het geloof van Jezus Christus den geloovigen zoude gegeven worden.

23 Doch eer het geloof kwam, waren wij onder de wet in bewaring gesteld, en zijn besloten geweest tot op het geloof dat geopenbaard zoude worden.

24 Zoo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden;

25 maar als het geloof gekomen is, zoo zijn wij niet meer onder den tuchtmeester.

26 Want gij zijt allen kinderen Gods door het geloof in Christus Jezus.

27 Want zooveel als gij in Christus gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan.

28 Daarin is noch Jood noch Griek, daarin is noch dienstbare noch vrije, daarin is geen man en vrouw. Want gij allen zijt één in Christus Jezus.

29 En indien gij van Christus zijt, zoo zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de beloftenis erfenamen.

HOOFDSTUK 4.

DOCH ik zeg, zoo langen tijd als de erfenennaam een kind is, zoo verschilt hij niets van een dienstknecht, hoewel hij een heer is van alles;

2 maar hij is onder voogden en verzorgers, tot den tijd van den vader te voren gesteld.

3 Alzoo wij ook, toen wij kinderen waren, zoo waren wij dienstbaar gemaakt onder de

eerste beginselen der wereld; 4 maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God zijnen Zoon uitgezonden, geworden uit eene vrouw, geworden onder de wet,

5 opdat hij degenen die onder de wet waren, verlossen zoude, en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden.

6 En overmits gij kinderen zijt, zoo heeft God den Geest zijns Zoons uitgezonden in uwe harten, die roept: Abba, Vader!

7 Zoo dan, gij zijt niet meer een dienstknecht maar een zoon; en indien gij een zoon zijt, zoo zijt gij ook een erfgenaam Gods door Christus.

8 Maar toen, als gij God niet kent, diendet gij degenen die van nature geen goden zijn;

9 en nu, als gij God kent, ja veelmeer van God gekend zijt, hoe keert gij u wederom tot de zwakke en arme eerste beginselen, welke gij wederom van voren aan wilt dienen?

10 Gij onderhoudt dagen, en maanden, en tijden, en jaren.

11 Ik vrees voor u, dat ik eenigszins tevergeefs aan u gearbeitet heb.

12 Weest gij als ik, want ook ik ben als gij; broeders, ik bid u: gij hebt mij geen ongelijk gedaan.

13 En gij weet dat ik u door zwakheid des vleesches het Evangelie de eerste maal verkondigd heb;

14 en mijne verzoeking die in mijn vleesch *geschiedde*, hebt gij niet vernacht noch verfoeid; maar gij naamt mij aan als eenen Engel Gods, ja, als Christus Jezus.

15 Welke was dan uwe gelukachting? Want ik geef u getuigenis, dat gij, zoo het mogelijk ware, uwe oogen zoudt uitgegraven en mij gegeven hebben.

16 Ben ik dan uw vijand ge-

worden, u de waarheid zeggende?

17 Zij ijveren niet recht over u, maar zij willen ons uitsluiten, opdat gij over hen zoudt ijveren.

18 Doch in het goede te allen tijde te ijveren is goed, en niet alleenlijk als ik bij u tegenwoordig ben.

19 mijne kinderkeus, die ik wederom arbeid te haren, tot Christus eene gestalte in u krijg.

20 Doch ik wilde dat ik nu bij u tegenwoordig ware, en mijne stem mocht veranderen; want ik ben in twijfel over u. 21 Zegt mij, gij die onder de wet wilt zijn, hoort gij de wet niet?

22 Want daar is geschreven, dat Abraham twee zonen had, éenen uit de dienstmaagd en éenen uit de vrije.

23 Maar géne die uit de dienstmaagd was, is naar het vleesch geboren geweest; doch déze die uit de vrije was, door de belofenis.

24 Hetwelk dingen zijn die andere beduiding hebben. Want deze zijn de twee verbonden; het éene van den berg Sinaï, tot dienstbaarheid barend, hetwelk is Hagar.

25 Want dit, *namelijk* Hagar, is Sinaï, een berg in Arabië, en komt overeen met Jeruzalem dat nu is, en dienstbaar is met hare kinderen.

26 Maar Jeruzalem dat beven is, dat is vrij, hetwelk is onzer aller moeder.

27 Want daar is geschreven: Wees vroolijk, gij onvruchtbare die niet baart; breek uit en roep, gij die geen barensnood hebt; want de kinderen der eenzame zijn vele, meer dan dergene die den man heeft.

28 Maar wij, broeders, zijn kinderen der belofte, als Isaäk was.

29 Doch gelijkerwijs toen die naar het vleesch geboren was,

vervolgde dengenen die naar den geest geboren was, alzoo ook nu.

30 Maar wat zegt de Schrift? Werp de dienstmaagd uit en haren zoon; want de zoon der dienstmaagd zal geenszins erven met den zoon der vrije.

31 Zoo dan, broeders, wij zijn niet kinderen der dienstmaagd maar der vrije.

HOOFDSTUK 5.

STAAT dan in de vrijheid met welke Christus ons vrijgemaakt heeft, en wordt niet wederom met het juk der dienstbaarheid bevangen.

2 Zie, ik Paulus zeg u, zoo gij u laat besnijden, dat Christus u niets nut zal zijn;

3 en ik betuig wederom aan een iegelijk mensch die zich laat besnijden, dat hij een schuldenaar is de geheele wet te doen.

4 Christus is u ijdel geworden, die door de wet gerechtvaardigd wilt worden; gij zijt van de genade vervallen.

5 Want wij verwachten door den Geest uit het geloof de hoop der rechtvaardigheid.

6 Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis eenige kracht, noch voorhuid, maar het geloof, door de liefde werkende.

7 Gij Hept wél: wie heeft u verhinderd der waarheid gehoorzaam te zijn?

8 Dit gevoelen is niet uit Hem die u roept.

9 Een weinig zuurdeesem verzuurt het geheele deeg.

10 Ik vertrouw van u in den Heere, dat gij niets anders zult gevoelen; maar die u ontroert, zal het oordeel dragen, wie hij ook zij.

11 Maar ik, broeders, indien ik nog de besnijdenis predik, waarom wordt ik nog vervolgd? Zoo is dan de ergernis des kruises vernietigd.

12 Och of zij ook afgesneden wierden die u onrustig maken!

13 Want gij zijt tot vrijheid geroepen, broeders; alleenlijk *gebruikt* de vrijheid niet tot eene oorzaak voor het vleesch, maar dient elkander door de liefde.

14 Want de geheele wet wordt in één woord vervuld, *namelijk* in dit: Gij zult uwen naaste liefhebben gelijk uzelf.

15 Maar indien gij elkander bijt en vereet, ziet toe dat gij van elkander niet verteerd wordt.

16 En ik zeg, wandelt door den Geest, en volbrengt de begeerlijkheid des vleesch niet.

17 Want het vleesch begeert tegen den Geest, en de Geest tegen het vleesch; en deze staan tegen elkander, alzoo dat gij niet doet hetgeen gij wildet.

18 Maar indien gij door den Geest geleid wordt, zoo zijt gij niet onder de wet.

19 De werken des vleesch nu zijn openbaar: welke zijn overspel, hoererij, onreinigheid, onuchtigheid,

20 afgoderij, venijgeving, vijandschappen, twisten, afgunstigheden, toorn, gekijf, tweedracht, ketterijen,

21 nijf, moord, dronkenschappen, brasserijen, en dergelijke; van dewelke ik u te voren zeg, zelijk ik ook te voren gezegd heb, dat die zulke dingen doen, het Koninkrijk Gods niet zullen beërven.

22 Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid.

23 Tegen de zoodanigen is de wet niet.

24 Maar die van Christus zijn, hebben het vleesch gekruist met de bewegingen en begeerlijkheden.

25 Indien wij door den Geest

leven, zoo laat ons ook door den Geest wandelen.

26 Laat ons niet zijn zoekers van ijdele eer, elkander tergende, elkander benijdende.

HOOFDSTUK 6.

BROEDERS, indien ook een mensch overvallen ware door eenige misdaad, gij die geestelijk zijt, brengt den zoodanige te recht met den geest der zachtmoedigheid: ziende op uzelf, opdat ook gij niet verzocht wordt.

2 Draagt elkanders lasten, en vervult alsoo de wet van Christus.

3 Want zoo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed.

4 Maar een iegelijk beproeve zijn eigen werk; en alsdan zal hij aan zichzelf alleen roem hebben, en niet aan een ander.

5 Want een iegelijk zal zijn eigen pak dragen.

6 En die onderwezen wordt in het Woord, deele mede van alle goederen dengenen die hem onderwijst.

7 Dwaalt niet, God laat zich niet bespotten. Want zoo wat de mensch zaait, dat zal hij ook maaien.

8 Want die in zijn eigen vleesch zaait, zal uit het vleesch verderfenis maaien; maar die in den geest zaait, zal uit den geest het eeuwige leven maaien.

9 Doch laat ons goeddoende niet vertragen; want te zijner tijd zullen wij maaien, zoo wij niet verslapen.

10 Zoo dan, terwijl wij tijd hebben, laat ons goeddoen aan allen, maar meest aan de huisgenooten des geloofs.

11 Ziet hoe grooten brief ik u geschreven heb met mijne hand.

12 Alle degenen die een

schoon gelaat willen toonen naar het vleesch, die noodzaken u besneden te worden, alleenlijk opdat zij vanwege het kruis van Christus niet zouden vervolgd worden.

13 Want ook zijzelven die besneden worden, houden de wet niet; maar zij willen dat gij besneden wordt, opdat zij in uw vleesch roemen zouden.

14 Maar het zij verre van mij dat ik zoude roemen anders dan in het kruis onzes Heeren Jezus Christus, door welken de wereld mij gekruisigd is, en ik der wereld;

15 want in Christus Jezus heeft uoch besnijdenis eenige kracht, noch voorhuid, maar een nieuw scheepsel.

16 En zooveel als er naar dezen regel zullen wandelen, over dezelve zal zijn vrede en barmhartigheid, en over het Israël Gods.

17 Voorts doe niemand mij moeite aan; want ik draag de litteekenen des Heeren Jezus in mijn lichaam.

18 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met uwen geest, broeders. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

EFEZIËRS.

HOOFDSTUK 1.

PAULUS, een Apostel van Jezus Christus door den wil Gods, aan de heiligen die te Efeze zijn, en geloovigen in Christus Jezus:

2 genade zij u en vrede van God onzen Vader en den Heere Jezus Christus.

3 Gezegend zij de God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in den hemel in Christus,

4 gelijk Hij ons uitverkoren heeft in hem vóór de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde;

5 die ons te voren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen door Jezus Christus in zichzelf, naar het welbehagen van zijnen wil,

6 tot prijs der heerlijkheid zijner genade door welke Hij ons begenadigd heeft in den Geliefde,

7 in welken wij hebben de verlossing door zijn bloed, *namelijk* de vergeving der misdaden, naar den rijkdom zijner genade,

8 met welke Hij overvloedig is geweest over ons in alle wijsheid en voorzichtigheid,

9 ons bekendgemaakt hebbende de verborgenheid van zijnen wil, naar zijn welbehagen, hetwelk Hij voorgenomen had in zichzelf,

10 om in de bedeeeling van de volheid der tijden wederom alles tot één te vergaderen in Christus, beide wat in den hemel is en wat op de aarde is,

11 in hem in welken wij ook een erfdeel geworden zijn, wij die te voren verordineerd waren naar het voornemen des-

genen, die alle dingen werkt naar den raad van zijnen wil,

12 opdat wij zouden zijn tot prijs zijner heerlijkheid, wij die eerst in Christus gehoopt hebben.

13 In welken ook gij zijt, nadat gij het Woord der waarheid, *namelijk* het Evangelie uwer zaligheid, gehoord hebt; in welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte,

14 die het onderpand is van onze erfenis tot de verkregene verlossing, tot prijs zijner heerlijkheid.

15 Daarom ook ik, gehoord hebbende het geloof in den Heere Jezus dat onder u is, en de liefde tot alle de heiligen,

16 houd niet op voor u te danken, gedenkende uwer in mijne gebeden,

17 opdat de God onzes Heeren Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve den Geest der wijsheid en der openbaring in zijne kennis,

18 *namelijk* verlichte oogen uws verstands, opdat gij moogt weten welke de hope is van zijne roeping, en welke de rijkdom is van de heerlijkheid zijner erfenis in de heiligen;

19 en welke de uitnemende grootheid zijner kracht is aan ons die gelooven, naar de werking der sterkte zijner macht,

20 die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij hem uit de dooden heeft opgewekt en *hem* heeft gezet tot zijne rechterhand in den hemel,

21 ver boven alle overheid en macht en kracht en heerschappij, en allen naam die genaamd word: niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomst;

22 en Hij heeft alle dingen zijnen voeten onderworpen, en heeft hem der gemeente gegeven tot een Hoofd boven alle dingen,

23 welke zijn lichaam is, en

de vervulling desgenen die alles in allen vervult.

HOOFDSTUK 2.

EN u heeft Hij mede levend gemaakt, daar gij dood waart door de misdaden en de zonden,

2 in welke gij eertijds gewandeld hebt, naar de eeuw dezer wereld, naar den overste van de macht der lucht, van den geest die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid,

3 onder dewelke ook wij allen eertijds verkeerd hebben in de begeerlijkheden onzes vleesch, doende den wil des vleesch en der gedachten; en wij waren van nature kinderen des toorns gelijk ook de anderen.

4 Maar God die rijk is in barmhartigheid, door zijne groote liefde, waarmee Hij ons liefgehad heeft,

5 ook toen wij dood waren door de misdaden, heeft ons levend gemaakt met Christus (uit genade zijt gij zalig geworden),

6 en heeft ons mede opgewekt, en heeft ons mede gezet in den hemel in Christus Jezus,

7 opdat Hij zoude betoonen in de toekomstende eeuwen den uitnemenden rijkdom zijner genade, door de goedertierenheid over ons in Christus Jezus.

8 Want uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave;

9 niet uit de werken, opdat niemand roeme.

10 Want wij zijn zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft opdat wij in dezelve zouden wandelen.

11 Daarom gedenkt, dat gij die eertijds heidenen waart in het vleesch, en die voorhuid

genaamd wordt van degenen die genaamd zijn besnijdenis in het vleesch, die met handen geschiedt.

12 dat gij in dien tijd waart zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geene hope hebbende en zonder God in de wereld.

13 Maar nu in Christus Jezus zijt gij die eertijds verre waart, nabij geworden door het bloed van Christus.

14 Want hij is onze vrede, die deze beiden één gemaakt heeft, en den middelmuur des afscheidsels gebroken hebbende,

15 heeft hij de vijandschap in zijn vleesch te niet gemaakt, *namelijk* de wet der geboden in inzettingen *bestaande*, opdat hij die twee in zichzelf tot éénen nieuwen mensch zoude scheppen, vrede makende,

16 en *opdat* hij die beiden met God in één lichaam zoude verzoenen door het kruis, de vijandschap aan hetzelfde gedood hebbende.

17 En komende, heeft hij door het Evangelie vrede verkondigd u die verre waart, en dien die nabij waren.

18 Want door hem hebben wij beiden den toegang door éénen Geest tot den Vader.

19 Zoo zijt gij dan niet meer vreemdelingen en bijwoners, maar medeburgers der heiligen en huisgenooten Gods,

20 gebouwd op het fundament der Apostelen en Profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste hoeksteen,

21 op welken het *gheele* gebouw, *bekwamelijk* samengevoegd zijnde, opwast tot eene heiligen tempel in den Heere,

22 op welken ook gij medegebouwd wordt tot eene woonstede Gods in den Geest.

HOOFDSTUK 3.

OM deze oorzaak *ben* ik Paulus de gevangene van Christus Jezus voor u die heidenen zijt: 2 indien gij maar gehoord hebt van de bedeeeling der genade Gods die mij gegeven is aan u,

3 dat Hij mij door openbaring heeft bekendgemaakt deze verborgenheid (*zelijk* ik met weinige *woorden* te voren geschreven heb,

4 waaraan gij, *dit* lezende, kunt bemerken mijne wetenschap in deze verborgenheid van Christus)

5 welke in andere eeuwen den kinderen der menschen niet is bekendgemaakt, gelijk ze nu is geopenbaard aan zijne heilige Apostelen en Profeten door den Geest;

6 *namelijk* dat de heidenen zijn medeërfigenamen, en van hetzelfde lichaam, en mededeelgenooten zijner belofte in Christus door het Evangelie,

7 waarvan ik een dienaar geworden ben naar de gave der genade Gods, die mij gegeven is naar de werking zijner kracht.

8 Mij, den allerminsten van alle de heiligen, is deze genade gegeven, om onder de heidenen door het Evangelie te verkondigen den onnaspeurlijken rijkdom van Christus,

9 en allen te verlichten, *dat ze mogen verstaan* welke de gemeenschap der verborgenheid is, die van *alle* eeuwen verborgen is geweest in God, welke alle dingen geschapen heeft door Jezus Christus,

10 opdat nu door de gemeente bekendgemaakt worde aan de overheden en de machten in den hemel de veelvuldige wijsheid Gods,

11 naar het eeuwig voornemen dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus onzen Heere,

12 in denwelken wij hebben de vrijmoedigheid en den toegang met vertrouwen, door het geloof aan hem.

13 Daarom bid ik dat gij niet vertraagt in mijne verdrukkingen voor x, hetwelk is uwe heerlijkheid.

14 Om deze oorzaak buig ik mijne knieën tot den Vader onzes Heeren Jezus Christus,

15 uit welken al het geslacht in de hemelen en op de aarde genaamd wordt,

16 opdat Hij u geve, naar den rijkdom zijner heerlijkheid, met kracht versterkt te worden door zijnen Geest in den inwendigen mensch,

17 opdat Christus door het geloof in uwe harten wone, en gij in de liefde geworteld en gegrond zijt;

18 opdat gij ten volle kondet begrijpen met alle de heiligen, welke de breedte en lengte en diepte en hoogte is,

19 en bekennen de liefde van Christus die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods.

20 Hem nu die machtig is meer dan overvloedig te doen boven al wat wij bidden of denken, naar de kracht die in ons werkt,

21 Hem, *zeg ik*, zij de heerlijkheid in de gemeente door Christus Jezus, in alle geslachten, tot alle eeuwigheid. Amen.

HOOFDSTUK 4.

ZOO bid ik u dan, ik de gevangene in den Heere, dat gij wandelt waardiglijk der roeping met welke gij geroepen zijt,

2 met alle ootmoedigheid en zachtmoedigheid, met lankmoedigheid, verdragende elkander in liefde,

3 u bennarstigende te behouden de eenigheid des Geestes

door den band des vredes.

4 Eén lichaam is het en één Geest, gelijkterwijs gij ook geroepen zijt tot ééne hoop uwer roeping;

5 één Heere, één geloof, één doop;

6 één God en Vader van allen, die daar is boven allen en door allen en in u allen.

7 Maar aan elk van ons is de genade gegeven naar de mate der gave van Christus.

8 Daarom zegt Hij: Als hij opgevaren is in de hoogte, heeft hij de gevangenis gevangengenomen, en heeft den menschen gaven gegeven.

9 Nu dit: Hij is opgevaren, wat is het, dan dat hij ook eerst is nedergedaald in de benedenste deelen der aarde?

10 Die nedergedaald is, is dezelfde ook die opgevaren is ver boven alle de hemelen, opdat hij alle dingen vervullen zoude.

11 En deze heeft gegeven sommigen tot Apostelen, en sommigen tot Profeten, en sommigen tot Evangelisten, en sommigen tot Herders en Leeraars,

12 tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot ophouwing des lichaams van Christus;

13 totdat wij allen zullen komen tot de eenigheid des geloofs en der kennis van den Zoon Gods, tot een volkomen man, tot de mate van de grootte der volheid van Christus;

14 opdat wij niet meer kinderen zouden zijn, die als de vloed bewogen en omgevoerd worden met allen wind der leer, door de bedriegerij der menschen, door arglistigheid, om listiglijk tot dwaling te brengen,

15 maar de waarheid betrachtende in liefde, alleszins zouden opwassen in hem die het Hoofd is, *namelijk Christus*,

16 uit welken het geheele lichaam, bekwaamelijk samengevoegd en samen vastgemaakt zijnde door alle voegselen der toebrengring, naar de werking van ieder deel in zijne mate, den wasdom des lichaams bekomt, tot zijns zelfs opbouwning in de liefde.

17 Ik zeg dan dit en betuig het in den Heere, dat gij niet meer wandelt gelijk als de andere heidenen wandelen in de ijdelheid huns gemoeds:

18 verduisterd in het verstand, vervreemd zijnde van het leven Gods, door de onwetendheid die in hen is, door de verharding huns harten;

19 welke ongevoelig geworden zijnde, zichzelven hebben overgegeven tot ontuchtigheid, om alle onreinigheid gieriglijk te bedrijven.

20 Doch gij hebt Christus alzoo niet geleerd,

21 indien gij maar hem gehoord hebt en door hem geleerd zijt, gelijk de waarheid in Jezus is,

22 te weten dat gij zoudt afleggen, aangaande de vorige wandeling, den ouden mensch die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding,

23 en dat gij zoudt vernieuwd worden in den geest uws gemoeds,

24 en den nieuwen mensch aandoen, die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heilichheid.

25 Daarom legt af de leugen, en spreekt de waarheid een iegelijk met zijnen naaste; want wij zijn elkanders leden.

26 Wordt toornig en zondigt niet: de zon ga niet onder over uwe toornigheid,

27 en geeft den duivel geene plaats.

28 Die gestolen heeft, stele niet meer, maar arbeide liever, werkende wat goed is met de handen, opdat hij hebbe mede

te deelen dengenen, die nood heeft.

29 Geen vuile rede ga uit uwen mond, maar zoo er eenige goede rede is tot nuttige stichting, opdat zij genade geve dien die ze hooren.

30 En bedroeft den Heiligen Geest Gods niet, door welken gij verzegeld zijt tot den dag der verlossing.

31 Alle bitterheid en toornigheid en granschap en geroep en lastering zij van u geweerd, met alle boosheid.

32 Maar zijt jegens elkander goedertieren, barmhartig, vergevende elkander, gelijkterwijs ook God in Christus ulieden vergeven heeft.

HOOFDSTUK 5.

ZIJT dan navolgers Gods, als gelliefde kinderen;

2 en wandelt in de liefde, gelijkterwijs ook Christus ons liefgehad heeft en zichzelven voor ons heeft overgegeven tot een offerande en een slachtoffer, Gode tot eenen welriekenden reuk.

3 Maar laat hoererij en alle onreinigheid of gierigheid onder u ook niet genaamd worden, gelijkterwijs het den heiligen betaamt:

4 noch oneerbaarheid, noch zot geklap, of gekkernij, welke niet betamen, maar veelmeer dankzegging.

5 Want dit weet gij, dat geen hoereerder, of onreine, of gierigaard, die een afgodendienaar is, erfenis heeft in het Koninkrijk van Christus en van God.

6 Dat niemand u verleide met ijdele woorden; want om deze dingen komt de toorn Gods over de kinderen der ongehoorzaamheid.

7 Zoo zijt dan hunne medegenooten niet.

8 Want gij waart eertijds duisternis, maar nu zijt gij

licht in den Heere: wandelt als kinderen des lichts

9 (want de vrucht des Geestes is in alle goedigheid en rechtvaardigheid en waarheid).

10 beproevende wat den Heere welbehaaglijk is.

11 En hebt geen gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis, maar bestraft ze ook veeleer.

12 Want hetgeen heimelijk van hen geschiedt, is schandelijk ook te zeggen.

13 Maar alle deze dingen van het licht bestraft zijnde, worden openbaar; want al wat openbaar maakt, is licht.

14 Daarom zegt Hij: Outwaak gij die slaapt, en sta op uit de dooden, en Christus zal over u lichten.

15 Ziet dan hoe gij voorzigtiglijk wandelt, niet als onwijken maar als wijzen.

16 den tijd uitkoopende, dewijl de dagen boos zijn.

17 Daarom zijt niet onverstandig, maar verstaat welke de wil des Heeren is.

18 En wordt niet dronken van wijn, waarin overdaad is, maar wordt vervuld met den Geest,

19 sprekende onder elkander met psalmen en lofzangen en geestelijke liedkens, zingende en psalmende den Heere in uw hart,

20 dankende te allen tijde over alle dingen God en den Vader in den naam onzes Heeren Jezus Christus,

21 elkander onderdanig zijnde in de vrees Gods.

22 Gij vrouwen, weest uwen eigenen mannen onderdanig, gelijk den Heere;

23 want de man is het hoofd der vrouw, gelijk ook Christus het Hoofd der gemeente is; en hij is de behouder des lichaams.

24 Daarom gelijk de gemeente Christus onderdanig is, alzoo ook de vrouwen haren eigenen mannen in alles.

25 Gij mannen, hebt uwe eigene vrouwen lief, gelijk ook Christus de gemeente liefgehad heeft en zichzelf voor haar heeft overgegeven,

26 opdat hij ze heiligen zoude, haar gereinigd hebbende met het bad des waters door het Woord.

27 opdat hij ze zichzelf heerlijk zoude voorstellen, eene gemeente die geen vlek of rimpel heeft of iets dergelijks, maar dat zij zoude heilig zijn en onberispelijk.

28 Alzoo zijn de mannen schuldig hunne eigene vrouwen lief te hebben gelijk hunne eigene lichamen. Die zijne eigene vrouw liefheeft, die heeft zichzelf lief.

29 Want niemand heeft ooit zijn eigen vleesch gehaat, maar hij voedt het en onderhoudt het gelijkerwijs ook de Heere de gemeente.

30 Want wij zijn leden zijns lichaams, van zijn vleesch en van zijn been.

31 Daarom zal een mensch zijn vader en moeder verlaten en zal zijne vrouw aanhangen; en die twee zullen tot één vleesch wezen.

32 Deze verborgenheid is groot, doch ik zeg *dit*, ziende op Christus en op de gemeente.

33 Zoo dan ook gijlieden elk in 't bijzonder, een iegelijk hebbe zijne eigene vrouw alzoo lief als zichzelf; en de vrouw zie dat zij den man vreesze.

HOOFDSTUK 6.

GIJ kinderen, zijt uwen ouders gehoorzaam in den Heere; want dat is recht.

2 Eer uwen vader en uwe moeder (hetwelk het eerste gebod is met eene belofte).

3 opdat het u wel ga en dat gij lang leeft op aarde.

4 En gij vaders, verwekt uwe kinderen niet tot toorn, maar

voedt ze op in de leering en vermaning des Heeren.

5 Gij dienstknechten, zijt gehoorzaam *uwn* heeren naar het vleesch, met vreeze en beven, in eenvoudigheid uws harten, gelijk als aan Christus,

6 niet naar oogendienst als menschenbehagers, maar als dienstknechten van Christus, doende den wil Gods van harte,

7 dienende met goedwilligheid den Heere en niet demenschen,

8 wetende dat zoo wat goed een iegelijk gedaan zal hebben, hij dat van den Heere zal ontvangen, hetzij dienstknecht hetzij vrije.

9 En gij heeren, doet hetzelfde bij hen, nalatende de dreiging, als die weet dat ook uw eigen Heere in de hemelen is, en dat er geene aanneming des persoons bij Hem is.

10 Voorts, mijne broeders, wordt krachtig in den Heere en in de sterkte zijner macht.

11 Doet aan de geheele wapenrusting Gods, opdat gij kunt staan tegen de listige omleidingen des duivels.

12 Want wij hebben den strijd niet tegen vleesch en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht.

13 Daarom neemt aan de geheele wapenrusting Gods, opdat gij kunt wederstaan in den boozen dag, en alles verricht hebbende, staande blijven.

14 Staat dan, uwe lendenen omgord hebbende met de waarheid, en aangedaan hebbende

het borstwapen der gerechtigheid,

15 en de voeten geschoeid hebbende met bereidheid van het Evangelie des vredes;

16 bovenal aangenomen hebbende het schild des geloofs, met hetwelk gij alle de vurige pijlen des boozen zult kunnen uitblussen.

17 En neemt den helm der zaligheid, en het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord;

18 met alle biddende en smee-king biddende te allen tijde in den geest, en tot hetzelfde wakende met alle gedurigheid en smee-king voor alle de heiligen,

19 en voor mij, opdat mij het Woord gegeven worde in de opening mijnsmonds, met vrijmoedigheid om de verborgenheid des Evangelies bekend te maken;

20 waarover ik een gezant ben in een keten; opdat ik in hetzelfde vrijmoediglijk moge spreken gelijk mij betaamt te spreken.

21 En opdat ook gij moogt weten hetgeen mij aangaat en wat ik doe, dat alles zal u Tychicus, de geliefde broeder en getrouwe dienaar in den Heere, bekendmaken;

22 denwelken ik te dien einde tot u gezonden heb, opdat gij ouze zaken zoudt weten en hij uwe harten zoude vertroosten.

23 Vrede zij den broederen en liefde met geloof, van God den Vader en den Heere Jezus Christus.

24 De genade zij met alle degenen die onzen Heere Jezus Christus lief hebben in onverderfelijkheid. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

FILIPPENZEN.

HOOFDSTUK 1.

PAULUS en Timótheüs, diensknachten van Jezus Christus, aan alle de heiligen in Christus Jezus die te Filippi zijn, met de Opzieners en Diakenen:

2 genade zij u en vrede van God onzen Vader en den Heere Jezus Christus.

3 Ik dank mijnen God zoo dikwijls als ik uwer gedenk

4 (te allen tijde in al mijn gebed voor u allen met blijdschap het gebed doende),

5 over uwe gemeenschap aan het Kvangellie, van den eersten dag af tot nu toe;

6 dit vertrouwende, dat Hij die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus;

7 gelijk het bij mij recht is dat ik van u allen dit gevoel, omdat ik in *mijn* hart houd dat gij, beide in mijne banden en in *mijne* verantwoording en bevestiging des Evangelies, gij allen, *zeg ik*, mijner genade mededeelachtig zijt.

8 Want God is mijn getuige, hoerzeer ik begeerig ben naar u allen met innerlijke bewegingen van Jezus Christus.

9 En dit bid ik *God*, dat uwe liefde nog meer en meer overvloedig worde in erkennenis en alle gevoelens,

10 opdat gij beproeft de dingen die *daarvan* verschillen;

opdat gij oprecht zijt en zonder aanstoot te geven, tot den dag van Christus,

11 vervuld met vruchten der gerechtigheid die door Jezus Christus zijn, tot heerlijkheid en prijs van God.

12 En ik wil dat gij weet, broeders, dat hetgeen aan mij *is geschied*, meer tot bevordering des Evangelies gekomen is;

13 alzoó dat mijne banden in Christus openbaar geworden zijn in 't gansche Rechthuis en aan alle anderen,

14 en *dat* het *meerendeel* der broederen in den Heere, door mijne banden vertrouwen gekregen hebbende, overvloediger het Woord onbevreesd durven spreken.

15 Sommigen prediken ook wel Christus door nijd en twist, maar sommigen ook door goedwilligheid.

16 Geen verkondigen wel Christus uit twisting, niet zuiver, meenende aan mijne banden verdrukking toe te brengen;

17 doch dézen uit liefde, dewijl zij weten dat ik tot verantwoording des Evangelies gezet ben.

18 Wat dan? Nochtans wordt Christus op allerlei wijze, hetzij onder een deksel hetzij in waarheid, verkondigd; en daarin verblijd ik mij, ja, ik zal mij ook verblijden.

19 Want ik weet dat dit mij ter zaligheid gedijen zal door

uw gebed en toebrenging des Geestes van Jezus Christus,

20 volgens mijne ernstige verwachting en hoop, dat ik in geene zaak zal beschaamd worden, maar dat in alle vrijmoedigheid, gelijk te allen tijde alzoo ook nu, Christus zal grootgemant worden in mijn lichaam, hetzij door het leven hetzij door den dood.

21 Want het leven is mij Christus, en het sterven is mij gewin.

22 Maar of te leven in het vleesch, hetzelfde mij oorbaar zij, en wat ik verkiezen zal, weet ik niet.

23 Want ik word van deze twee gedrongen, hebbende begeerte om onthouden te worden en met Christus te zijn; want dat is zeer verre het beste;

24 maar in het vleesch te blijven is noodiger om u wentwil.

25 En dit vertrouw en weet ik, dat ik zal blijven en met u allen zal verblijven tot uwe bevordering en blijdschap des geloofs.

26 opdat uw roem in Christus Jezus overvloedig zij aan mij, door mijne tegenwoordigheid wederom bij u.

27 Alleenlijk wandelt waardiglijk het Evangelie van Christus; opdat hetzij ik kom en u zie, hetzij ik afwezig ben, ik van uwe zaken moge hooren, dat gij staat in éénen geest, met één gemoed gezamenlijk strijdende door het geloof des Evangelies,

28 en dat gij in geen ding verschrikt wordt van degenen die tegenstaan: hetwelk hun wel een bewijs is des verderfs, maar u der zaligheid, en dat van God.

29 Want u is uit genade gegeven in de zaak van Christus, niet alleen in hem te gelooven, maar ook voor hem te lijden,

30 denzelfden strijd hebben-

de, hoedanigen gij in mij gezien hebt en nu in mij hoort.

HOOFDSTUK 2.

INDIEN er dan eenige vertroosting is in Christus, indien er eenige troost is der liefde, indien er eenige gemeenschap is des Geestes, indien er eenige innerlijke bewegingen en ontfermingen zijn,

2 zoo vervult mijne blijdschap, dat gij moozt eensgezind zijn, dezelfde liefde hebbende, van één gemoed en van één gevoelen zijnde.

3 Doet geen ding door twistig of ijdele eer, maar door ootmoedigheid achte de één den ander uitnemender dan zichzelf.

4 Een iegelijk zie niet op het zijne, maar een iegelijk zie ook op hetgeen der anderen is.

5 Want dat gevoelen zij in u hetwelk ook in Christus Jezus was,

6 die in de gestaltenis Gods zijnde, het geen roof geacht heeft Gode evengelijk te zijn,

7 maar heeft zichzelf vernietigd, de gestaltenis eens dienstknecht aangenomen hebbende, en is den menschen gelijk geworden;

8 en in gedaante gevonden als een mensch, heeft hij zichzelf vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja, den dood des kruises.

9 Daarom heeft God hem ook uitermate verhoogd, en heeft hem eenen naam gegeven welke boven allen naam is,

10 opdat in den naam van Jezus zich zoude buigen alle knie dergenen, die in den hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn,

11 en alle tong zoude belijden dat Jezus Christus de Heere is tot heerlijkheid Gods des Vaders.

12 Alzoo dan, mijne gelief-

den, gelijk gij te allen tijde gehoorzaam geweest zijt, niet als in mijne tegenwoordigheid alleen, maar veelmeer nu in mijn afwezen, werkt uws zelfs zaligheid met vreeze en beven:

13 want het is God die in u werkt beide het willen en het werken, naar zijn welbehagen.

14 Doet alle dingen zonder murmureeren en tegenspreken,

15 opdat gij moogt onberispelijk en oprecht zijn, kinderen Gods zijnde, onstraffelijk in 't midden van een krom en verdraaid geslacht, onder welke gij schijnt als lichten in de wereld;

16 voorhoudende het Woord des levens, mij tot eenen roem tegen den dag van Christus, dat ik niet tevergeefs heb geloopt noch tevergeefs gearbeid.

17 Ja, indien ik ook tot een drankoffer geofferd word over de offerande en bediening uws geloofs, zoo verblijd ik mij en verblijd mij met u allen,

18 en om datzelfde verblijdt gij u óók, en verblijdt u ook met mij.

19 En ik hoop in den Heere Jezus, Timótheüs haast tot u te zenden, opdat ik óók welgemoed mag zijn als ik uwe zaken zal verstaan hebben.

20 Want ik heb niemand die even alzoo gezind is, dewelke oprechtelijk uwe zaken zal bezorgen.

21 Want zij zoeken allen het hunne, niet hetgeen van Christus Jezus is.

22 En gij weet zijne beproeving, dat hij, als een kind zijnen vader, met mij gediend heeft in het Evangelie.

23 Ik hoop dan wel dezen van stonde aan te zenden, zoodra als ik in mijne zaken zal voorzien hebben;

24 doch ik vertrouw in den Heere, dat ik ook zelf haast tot u komen zal.

25 Maar ik heb noodig geacht

tot u te zenden Epafroditus, mijnen broeder en medearbeider en medestrijder, en wien afgezondene en bedienaar mijner nooddrift,

26 dewijl hij zeer begeerig was naar u allen, en zeer bangst was, omdat gij gehoord hadt dat hij krank was.

27 En hij is ook krank geweest tot nabij den dood; maar God heeft zich zijner ontfermd, en niet alleen zijner maar ook mijner, opdat ik niet droefheid op droefheid zoude hebben.

28 Zoo heb ik dan hem te spoediger gezonden, opdat gij, hem ziende, wederom u zoudt verblijden, en ik te minder droevig zoude zijn.

29 Ontvangt hem dan in den Heere met alle blijdschap, en houdt dezulken in waarde.

30 Want om het werk van Christus was hij tot nabij den dood gekomen, zijn leven niet achtende, opdat hij het gebrek uwer bediening aan mij vervullen zoude.

HOOFDSTUK 3.

VOORTS mijne broeders, verblijdt u in den Heere. Dezelfde dingen aan u te schrijven is mij niet verdrietig, en het is u zeker.

2 Ziet op de honden, ziet op de kwade arbeiders, ziet op de versnijdning.

3 Want wij zijn de besnijdning, wij die God in den Geest dienen, en in Christus Jezus roemen, en niet in het vleesch betrouwen:

4 hoewel ik heb dat ik ook in het vleesch betrouwen mocht. Indien iemand anders meent te betrouwen in het vleesch, ik nog meer,

5 besneden ten achtsten dage, uit het geslacht Israëls, van den stam Benjamin, een Hebreër uit de Hebreërs, naar de wet een Farizeër,

6 naar den ijver een vervolger der gemeente, naar de rechtvaardigheid die in de wet is, zijnde onberispelijk.

7 Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht.

8 Ja gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus mijnen Heere, om wiens wil ik alle die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen,

9 en in hem gevonden worde, niet hebbende mijne rechtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, *namelijk* de rechtvaardigheid die uit God is door het geloof;

10 opdat ik hem kenne, en de kracht zijner opstanding, en de gemeenschap zijns lijdens, zijnen dood gelijkvormig wordende:

11 of ik eenigszins moge komen tot de wederopstanding der dooden.

12 Niet dat ik het alreede gekregen heb of alreede volmaakt ben; maar ik jaag er naar of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben.

13 Broeders, ik acht niet dat ikzelf het gegrepen heb.

14 Maar één ding *doe ik*, vergetende hetgeen achter is, en strekkende mij tot hetgeen vóór is, jaag ik naar het wit tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus.

15 Zooveel dan als wij volmaakt zijn, laat ons dit gevoelen; en indien gij iets anders gevoelt, ook dat zal God u openbaren.

16 Doch waar wij toe gekomen zijn, laat ons *daaria* naar denzelfden regel wandelen, laat ons hetzelfde gevoelen.

17 Weest mede mijne navolgers, broeders, en merkt op

degenen die alzóó wandelen, gelijk gij ons tot een voorbeeld hebt.

18 Want velen wandelen *anders*, van dewelke ik u dikmaals gezegd heb en nu ook weenende zeg, dat ze vijanden des kruises van Christus zijn,

19 welker einde is het verderf, welker God is de buik, en *welker* heerlijkheid is in hunne schande, dewelke aardsche dingen bedenken.

20 Maar onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook den Zaligmaker verwachten, *namelijk* den Heere Jezus Christus,

21 die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat hetzelfde gelijkvormig worde aan zijn heerlijk lichaam, naar de werking waardoor hij ook alle dingen zichzelf kan onderwerpen.

HOOFDSTUK 4.

ZOO dan, mijne geliefde en zeer gewenschte broeders, mijne blijdschap en kroon, staat alzóó in den Heere, geliefden.

2 Ik vermaan Euodia en ik vermaan Syntyché, dat zij eensgezind zijn in den Heere.

3 En ik bid ook u, gij *mijn* oprechte metgezel, wees deze vrouwen behulpzaam, die met mij gestreden hebben in het Evangelie, ook met Clemens en mijne andere medearbeiders, welker namen zijn in het boek des levens.

4 Verblijdt u in den Heere te allen tijde; wederom zeg ik, verblijdt u.

5 Uwe bescheidenheid zij allen menschen bekend. De Heere is nabij.

6 Weest in geen ding bezorgd, maar laat uwe begeerten in alles door bidden en smeeken, met dankzegging, bekend worden bij God.

7 En de vrede Gods, die alle verstaand te boven gaat, zal

uwe harten en uwe zinnen be-
waren in Christus Jezus.

8 Voorts, broeders, al wat
waarachtig is, al wat eerlijk
is, al wat rechtvaardig is,
al wat rein is, al wat liefelijk
is, al wat wél luidt, zoo daar
eenige deugd is en zoo daar
eenige lof is, bedenkt dat.

9 Hetgeen gij ook geleerd en
ontvangen en gehoord en in
mij gezien hebt, doet dat; en
de God des vredes zal met u
zijn.

10 En ik ben grootelijks ver-
blijd geweest in den Heere,
dat gij nu eenmaal wederom
aangewakkerd zijt om aan mij te
zedenen; waaraan gij ook ge-
dacht hebt, maar gij hebt de
gelegenheid niet gehad.

11 Niet dat ik *dit* zeg vanwege
gebrek; want ik heb geleerd
vergenoegd te zijn in hetgeen
ik ben;

12 en ik weet vernederd te
worden, ik weet ook overvloed
te hebben; alleszins en in alles
ben ik onderwezen, beide ver-
zadigd te zijn en honger te lij-
den, beide overvloed te hebben
en gebrek te lijden.

13 Ik vermag alle dingen door
Christus die mij kracht geeft.

14 Nochtans hebt gij wél ge-
daan dat gij met mijne ver-
drukking gemeenschap gehad
hebt.

15 En ook gij, Filippenzen,

weet, dat in het begin des
Evangeliums, toen ik van Mace-
donië vertrokken ben, geene
gemeente mij *iets* medegedeeld
heeft tot rekening van uitgaaf
en ontvangst, dan gij allern.

16 Want ook in Thessalonica
hebt gij mij eenmaal en an-
dermaal gezonden tot *mijne*
nooddrift.

17 Niet dat ik de gave zoek,
maar ik zoek de vrucht die
overvloedig is tot uwe reke-
ning.

18 Maar ik heb alles ont-
vangen, en ik heb overvloed;
ik ben vervuld geworden als
ik van Epafroditus ontvangen
heb wat van u *gezonden was*, als
een welriekenden reuk, eene aan-
gename offerande, Gode welbe-
haaglijk.

19 Doch mijn God zal naar
zijn rijkdom vervullen al
uwe nooddrift, in heerlijkheid
door Christus Jezus.

20 Onzen God nu en Vader zij
de heerlijkheid in alle eeuwig-
heid. Amen.

21 Groot alle heiligen in
Christus Jezus. U groeten de
broeders die met mij zijn.

22 Alle de heiligen groeten u,
en meest die van het huis des
Keizers zijn.

23 De genade onzes Heeren
Jezus Christus zij met u allen.
Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

COLOSSENZEN.

HOOFDSTUK 1.

PAULUS, een Apostel van Jezus Christus door den wil Gods, en Timótheüs de broeder,

2 aan de heilige en geloovige broederen in Christus die te Colosse zijn: genade zij u en vrede van God onzen Vader en den Heere Jezus Christus.

3 Wij danken den God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, altijd voor u bidde,

4 alzoo wij van uw geloof in Christus Jezus gehoord hebben, en van de liefde die *gij hebt tot alle heiligen*,

5 om de hope die u weggelegd is in de hemelen, van welke gij te voren gehoord hebt door het Woord der waarheid, *namelijk des Evangelies*;

6 hetwelk tot u gekomen is, gelijk ook in de geheele wereld; en het brengt vruchten voort, gelijk ook onder u, van dien dag af dat gij *het* gehoord hebt en de genade Gods in waarheid bekend hebt:

7 gelijk gij ook geleerd hebt van Epafras, onzen geliefden mededienstknecht, dewelke een getrouw dienaar van Christus is voor u,

8 die ons ook verklaard heeft uwe liefde in den Geest.

9 Waarom ook wij, van dien dag af dat wij het gehoord hebben, niet ophouden voor u te bidden en te begeeren, dat gij moogt vervuld worden met de kennis van zijnen wil, in alle wijsheid en geestelijk verstand.

10 opdat gij moogt wandelen waardiglijk den Heere tot alle behaaglijkheid, in alle goede werken vrucht dragende, en wassende in de kennis Gods;

11 met alle kracht bekrachtigd zijnde, naar de sterkte zijner heerlijkheid, tot alle lijdzaamheid en lankmoedigheid, met blijdschap;

12 dankende den Vader, die ons bekwaam gemaakt heeft om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht;

13 die ons getrokken heeft uit de macht der duisternis, en overgezet heeft in het Koninkrijk van den Zoon zijner liefde,

14 in denwelken wij de verlossing hebben door zijn bloed, *namelijk de vergeving der zonden*,

15 dewelke het beeld is des onzienlijken Gods, de eerstgeborene aller creature.

16 Want door hem zijn alle dingen geschapen die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk zijn, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten: alle

dingen zijn door hem en tot hem geschapen;

17 en hij is vóór alle dingen, en alle dingen bestaan te samen door hem.

18 En hij is het Hoofd des lichaams, *namelijk* der gemeente, hij die het begin is, de eerstgeborene uit de dooden, opdat hij in allen de eerste zoude zijn.

19 Want het is *des Vaders* welbehagen geweest, dat in hem al de volheid wonen zoude,

20 en dat Hij door hem, vrede gemaakt hebbende door het bloed zijns kruises, door hem, *zeg ik*, alle dingen verzoenen zoude tot zichzelf, hetzij de dingen die op de aarde, hetzij de dingen die in de hemelen zijn.

21 En hij heeft u die eertijds verveemd waart, en vijanden door het verstand in de booze werken, nu ook verzoend

22 in het lichaam zijns vleesch es door den dood, opdat hij u heilig en onberispelijk en onbestraffelijk vóór zich zoude stellen:

23 indien gij maar blijft in het geloof gefundeerd en vast, en niet bewogen wordt van de hope des Evangelies dat gij gehoord hebt, hetwelk gepredikt is onder al de creature die onder den hemel is; van hetwelk ik Paulus een dienaar geworden ben;

24 die mij nu verblijd in mijn lijden voor u, en vervul in mijn vleesch de overblijfselen der verdrukkingen van Christus voor zijn lichaam, hetwelk is de gemeente;

25 welker dienaar ik geworden ben naar de bedeeeling Gods, die mij gegeven is aan u om te vervullen het Woord Gods:

26 *namelijk* de verborgenheid, die verborgen is geweest van *alle* eeuwen en van *alle* geslachten, maar nu geopenbaard is aan zijne heiligen,

27 aan wie God heeft willen bekendmaken, welke is de rijkdom der heerlijkheid dezer verborgenheid onder de heidenen, welke is Christus onder u, de hope der heerlijkheid;

28 denwelken wij verkondigen, vermanende een iegelijk mensch en leerende een iegelijk mensch in alle wijsheid, opdat wij een iegelijk mensch volmaakt zouden stellen in Christus Jezus;

29 waartoe ik ook arbeid, strijdende naar zijne werking die in mij werkt met kracht.

HOOFDSTUK 2.

WANT ik wil dat gij weet, hoe grooten strijd ik voor u heb, en *voor* degenen die te Laodicéa zijn, en zoovelen als er mijn aangezicht in het vleesch niet hebben gezien,

2 opdat hunne harten vertroost mogen worden, en zij samengevoegd zijn in de liefde, en *dat* tot allen rijkdom der volle verzekerdheid des verstands, tot kennis der verborgenheid van God en den Vader, en van Christus,

3 in denwelken alle de schatten der wijsheid en der kennis verborgen zijn.

4 En dit zeg ik, opdat niet iemand u misleide met beweegredenen die eenen schijn hebben.

5 Want hoewel ik met het vleesch van u ben, nochtans ben ik met den geest bij u, mij verblijdende en ziende uwe goede ordening en de vastheid uws geloofs in Christus.

6 Gelijk gij dan Christus Jezus den Heere hebt aangenomen, wandelt *alzóó* in hem,

7 geworteld en opgebouwd in hem, en bevestigd in het geloof, gelijkterwijs gij geleerd zijt, overvloedig zijnde in hetzelfde met dankzegging.

8 Ziet toe dat niemand u als eenen roof vervoere door de

philosofie en ijdele verleiding, naar de overlevering der menschen, naar de eerste beginselen der wereld, en niet naar Christus.

9 Want in hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk;

10 en gij zijt in hem volmaakt, die het Hoofd is van alle overheid en macht;

11 in welken gij ook besneden zijt met eene besnijdenis, die zonder handen geschiedt, in het uittrekken van het lichaam der zonden des vleeschens, door de besnijdenis van Christus;

12 zijnde met hem begraven in den doop, in welken gij ook met hem opgewekt zijt door het geloof der werking Gods, die hem uit de dooden opgewekt heeft.

13 En Hij heeft u, als gij dood waart in de misdaden en in de voorhuid uws vleeschens, mede levend gemaakt met hem, alle uwe misdaden u vergevende;

14 uitgewischt hebbende het handschrift dat tegen ons was, in inzettingen *bestaande*, hetwelk, *zeg ik*, eenigerwijze tegen ons was, en heeft dat uit het midden weggenomen, hetzelfde aan het kruis genageld hebbende;

15 en de overheden en de machten uitgetogen hebbende, heeft hij die in het openbaar ten toon gesteld, en heeft door hetzelfde over hen getriomfeerd.

16 Dat u dan niemand oordeele in spijs of in drank, of in het stuk des feestdags of der nieuwe maan of der sabbatten,

17 welke zijn eene schaduw der toekomstige dingen, maar het lichaam is van Christus.

18 Dat *dan* niemand u overheersche naar zijnen wil in nederigheid en dienst der Engelen, intredende in hetgeen hij niet gezien heeft, tevergeefs opgeblazen zijnde door het verstand zijns vleeschens,

19 en het Hoofd niet behoudende, uit hetwelk het geheele lichaam, door de samenvoegselen en sameubindingen voorzien en samengevoegd zijnde, opwast met Goddelijken wasdom.

20 Indien gij dan met Christus de eerste beginselen der wereld zijt afgestorven, wat wordt gij, alsof gij in de wereld leeftet, met inzettingen belast,

21 *namelijk*: Raak niet, en smaak niet, en roer niet aan?

22 welke dingen alle verderven door het gebruik, *ingeroerd* naar de geboden en leeringen der menschen:

23 dewelke wel hebben eene *schijnarede* van wijsheid in eigenwilligen *godsdienst*, en nederigheid, en in het lichaam niet te sparen, *doch* zijn niet in eenige waarde, *maar* tot verzadiging des vleeschens.

HOOFDSTUK 3.

INDIEN gij dan met Christus opgewekt zijt, zoo zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is zittende aan de rechterhand Gods:

2 bedenkt de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn.

3 Want gij zijt gestorven, en uw leven is met Christus verborgen in God.

4 Wanneer *nu* Christus zal geopenbaard zijn, die ons leven is, dan zult ook gij met hem geopenbaard worden in heerlijkheid.

5 Dooft dan uwe leden die op de aarde zijn, *namelijk* hoererij, onreinigheid, *schandelijke* beweging, kwade begeerlijkheid, en de gierigheid, welke is atgodendienst:

6 om welke de toorn Gods komt over de kinderen der ongehoorzaamheid;

7 in dewelke ook gij eertijds hebt gewandeld, toen gij in dezelve leeftet.

8 Maar nu, legt ook gij dit alles af, *noemelijk* gramschap, toornigheid, kwaadheid, lastering, vuil spreken uit uwen mond.

9 Liegt niet tegen elkander, dewijl gij uitgedaan hebt den ouden mensch met zijne werken,

10 en aangedaan hebt den nieuwen *mensch*, die vernieuwd wordt tot kennis, naar het evenbeeld desgenen die hem geschapen heeft;

11 waarin niet is Griek en Jood, besnijdenis en voorhuid, barbaar en Scyth, dienstknecht en vrije, maar Christus is alles en in allen.

12 Zoo doet dan aan, als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden, de innerlijke bewegingen der barmhertigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtafmoedigheid, laukmoedigheid:

13 verdragende elkander en vergevende de één den ander, zoo iemand tegen iemand *eenige* klacht heeft; gelijkerwijs als Christus u vergeven heeft, doet ook gij alzoo.

14 En boven dit alles, doet *aán* de liefde, dewelke is de band der volmaaktheid.

15 En de vrede Gods heersche in uwe harten, tot welken gij ook geroepen zijt in één lichaam; en weest dankbaar.

16 Het Woord van Christus wone rijkelijk in u, in alle wijsheid; leert en vermaant elkander met psalmen en lofzangen en geestelijke liedekens, zingende den Heere met aangenaamheid in uw hart.

17 En al wat gij doet met woorden of met werken, doet het alles in den naam des Heeren Jezus, dankende God en den Vader door hem.

18 Gij vrouwen, zijt uwen eigenen mannen onderdanig, gelijk het betaamt in den Heere.

19 Gij mannen, hebt uwe

vrouwen lief, en wordt niet verbitterd tegen haar.

20 Gij kinderen, zijt *uwen* ouders gehoorzaam in alles, want dat is den Heere welbehaaglijk.

21 Gij vaders, tergt uwe kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden.

22 Gij dienstknechten, zijt in alles gehoorzaam *uwen* heeren naar het vleesch, niet met oogendiensten als menschenbehazers, maar met eenvoudigheid des harten, vrezende God.

23 En al wat gij doet, doet dat van harte als den Heere en niet den menschen,

24 wetende dat gij van den Heere zult ontvangen de vergelding der erfenis; want gij dient den Heere Christus.

25 Maar die onrecht doet, die zal het onrecht dragen dat hij gedaan heeft, en er is geene aanneming des persoons.

HOOFDSTUK 4.

GIJ heeren, doet *uwen* dienstknechten recht en gelijk, wetende dat ook gij eenen Heere hebt in de hemelen.

2 Houdt sterk *aán* in het gebed, en waakt in hetzelfde met dankzegging;

3 biddende meteen ook voor ons, dat God ons de deur des Woords opene, om te spreken de verborgenheid van Christus, om welke ik ook gebonden ben,

4 opdat ik dezelve mag openbaren gelijk ik moet spreken.

5 Wandelt met wijsheid bij degenen die buiten zijn, den bekwamen tijd uitkoopende.

6 Uw woord zij te allen tijde in aangenaamheid, met zout besprengd, opdat gij moogt weten hoe gij een iegelijk moet antwoorden.

7 Alle mijne zaken zal u bekend maken Tychicus, de geliefde broeder en getrouwe

dienaar en mededienstknacht in den Heere,

8 denwelken ik tot hetzelfde einde tot u gezonden heb, opdat hij uwe zaken wete en uwe harten vertrooste,

9 met Onesimus, den getrouwen en geliefden broeder, dewelke uit de uwen is; zij zullen u alles bekendmaken wat hier is.

10 U groet Aristarchus mijn medegevangene, en Marcus, de neef van Barnabas (aankomende welken gij bevelen ontvangen hebt; zoo hij tot u komt, ontvangt hem),

11 en Jezus, gezegd Justus, welke uit de besnijdenis zijn: dezen alleen zijn mijne medearbeiders in het Koninkrijk Gods, die mij eene vertroosting geweest zijn.

12 U groet Epafraas die uit de uwen is, een dienstknacht van Christus te allen tijde strijdende voor u in de gebeden, opdat zij staan moogt volmaakt en

volkomen in al den wil Gods.

13 Want ik geef hem getuigenis dat hij grooten ijver heeft over u en degenen die in Laodicéa zijn en degenen die in Hierápolis zijn.

14 U groet Lucas de medicijnmeester, de geliefde, en Demas.

15 Groet de broederen die in Laodicéa zijn, en Nymfas, en de gemeente die in zijn huis is.

16 En wanneer deze zendbrief van u zal gelezen zijn, maakt dat die ook in de gemeente der Laodicenzen gelezen worde, en dat ook gij dien leest die uit Laodicéa *geschreeven is*.

17 En zegt aan Archippus: Zie op de bediening die gij aangenomen hebt in den Heere, dat gij die vervult.

18 De groetenis met mijne hand, van Paulus. Gedenkt mijne banden. De genade zij met u. Amen.

DE EERSTE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

THESSALONICENZEN.

HOOFDSTUK 1.

PAULUS en Silvanus en Timotheüs aan de gemeente der Thessalonicenzen, *welke is in God den Vader en den Heere Jezus Christus: genade zij u en vrede van God onzen Vader en den Heere Jezus Christus.*

2 Wij danken God altijd over u allen, uwer gedachtig zijnde in onze gebeden;

3 zonder ophouden gedenkende het werk uws geloofs, en

den arbeid der liefde, en de verdraagzaamheid der hope op onzen Heere Jezus Christus, voor onzen God en Vader;

4 wetende, geliefde broeders, uwe verkiezing van God.

5 Want ons Evangelie is onder u niet alleen in woorden geweest, maar ook in kracht, en in den Heiligen Geest, en in vele verzekerdheid, gelijk zij weet hoedanigen wij onder u geweest zijn om uwentwil.

6 En gij zijt onze navolgers geworden en des Heeren, het

Woord aangenomen hebbende in vele verdrukking, met blijdschap des Heiligen Geestes,

7 alzoo dat gij voorbeelden geworden zijt allen den geloovigen in Macedonië en Achaje.

8 Want van u is het Woord des Heeren ruchtbaar geworden niet alleen in Macedonië en Achaje, maar ook in alle plaatsen is uw geloof dat *gij* op God *hebt*, uitgegaan, zoodat wij niet van noode hebben iets *daaraan* te spreken.

9 Want zijzelven verkondigen van ons, hoedanigen ingang wij tot u hebben, en hoe gij tot God bekeerd zijt van de afgoden, om den levenden en waarachtigen God te dienen,

10 en zijnen Zoon uit de hemelen te verwachten, denwelken Hij uit de dooden opgewekt heeft, *namelijk* Jezus, die ons verlost van den toekomenden toorn.

HOOFDSTUK 2.

WANT gij weet zelve, broeders, onzen ingang tot u, dat die niet ijdel is geweest:

2 maar hoewel wij te voren geleden hadden, en ook ons smaadheid aangedaan was, gelijk gij weet, te Filippi, zoo hebben wij *nochtan* vrijmoedigheid gebruikt in onzen God, om het Evangelie Gods tot u te spreken in veel strijd.

3 Want onze vermaning is niet geweest uit verleiding, noch uit onreinigheid, noch met bedrog:

4 maar gelijk wij van God beproefd zijn geweest, dat ons het Evangelie zoude toebetrouwd worden, alzoo spreken wij, niet als menschen behagende, maar Gods, die onze harten beproeft.

5 Want wij hebben nooit met pluimstrijkende woorden ongegegaan, gelijk zij weet, noch met *eenig* bedeksel van gierigheid, God is getuige;

6 noch zoekende eer uit menschen, noch van u noch van anderen; hoewel wij u tot last konden zijn als Christus' Apostelen;

7 maar wij zijn vriendelijk geweest in het midden van u, gelijk als eene voedster hare kinderen koestert,

8 alzoo wij, tot u zeer geneegen zijnde, hebben u gaarne willen mededeelen niet alleen het Evangelie Gods, maar ook onze eigene zielen, daarom omdat gij ons lief geworden waart.

9 Want gij gedenkt, broeders, onzen arbeid en moeite; want nacht en dag werkende, opdat wij niemand onder u zouden lastig zijn, hebben wij het Evangelie Gods onder u gepredikt.

10 Gij zijt getuigen en God, hoe heilighijk en rechtvaardighijk en onberispelijc wij u die geloof, geweest zijn:

11 gelijk gij weet, hoe wij een iegelijk van u, als een vader zijne kinderen, vermaanden en vertroostten,

12 en betuigden dat gij zondt wandelen waardighijk Gode, die u roept tot zijn Koninkrijk en heerlijcheid.

13 Daarom danken wij ook God zonder ophouden, dat, als gij het Woord der prediking Gods van ons ontvangen hebt, gij dat aangenomen hebt niet *als* der menschen woord, maar (zeijc het waarlijk is) *als* Gods Woord, dat ook werkt in u die geloof.

14 Want gij, broeders, zijt navolgers geworden der gemeenten Gods die in Judëa zijn, in Christus Jezus, dewijl ook gij hetzelfde geleden hebt van uwe eigene medeburgers, gelijk als zij van de Joden,

15 welke ook gedood hebben den Heere Jezus en hunne eigene Profeten, en ons hebben vervolgd, en Gode niet behagen, en alle menschen tegen zijn,

16 en ons verhinderen te spreken tot de heidenen, dat zij zalig mochten worden; opdat zij te allen tijde hunne zonden vervullen zouden. En de toorn is over hen gekomen tot den einde.

17 Maar wij, broeders, van u beroofd geweest zijnde voor een kleine wijle tijds, naar het aangezicht, niet naar het hart, hebben ons te overvloediger bejaagt om uw aangezicht te zien, met groote begeerte.

18 Daarom hebben wij tot u willen komen (immers ik Paulus) eenmaal en andermaal, maar de satan heeft *het* ons belet.

19 Want welke is onze hoop of blijdschap of kroon des roems? Zijt gij die ook niet, voor onzen Heere Jezus Christus in zijne toekomst?

20 Want gij zijt onze heerlijkheid en blijdschap.

HOOFDSTUK 3.

DAAROM *deze begeerte* niet langer kunnende verdragen, hebben wij gaarne te Athene willen alléén gelaten worden,

2 en hebben gezonden Timótheüs, onzen broeder, en Gods dienaar, en onzen medearbeider in het Evangelie van Christus, om u te versterken en u te vermanen aangaande uw geloof,

3 opdat niemand bewogen worde in deze verdrukkingen; want gij weet zelve dat wij hiertoe gesteld zijn.

4 Want ook toen wij bij u waren, voorzeiden wij u dat wij zouden verdrukt worden, gelijk ook geschied is, en gij weet het.

5 Daarom ook *deze begeerte* niet langer kunnende verdragen, heb ik *hen* gezonden om uw geloof te verstaan, of niet misschien de verzoeker u zoude verzocht hebben en onze arbeid ijdel zoude wezen.

6 Maar als Timótheüs nu van ulieden tot ons gekomen was, en ons de goede boodschap gebracht had van uw zeloof en liefde, en dat gij altijd goede gedachtenis van ons hebt, zeer begeerig zijnde om ons te zien, gelijk wij ook om ulieden;

7 zoo zijn wij daarom, broeders, over u in al onze verdrukking en nood vertroost geworden door uw geloof;

8 want nu leven wij, indien gij *rust* staat in den Heere.

9 Want wat dankzegging kunnen wij Gode tot vergelding wedergeven voor u, vanwege al de blijdschap waarmede wij ons om uwentwil verblijden voor onzen God,

10 nacht en dag zeer overvloediglijk biddende om uw aangezicht te mogen zien, en te volmaken hetgeen aan uw geloof ontbreekt?

11 Doch onze God en Vader zelf en onze Heere Jezus Christus richte onzen weg tot u.

12 En de Heere vermeerdere u en make u overvloedig in de liefde jegens elkander en jegens allen, gelijk wij ook zijn jegens u;

13 opdat hij uwe harten versterke om onberispelijk te zijn in heiligmaking voor onzen God en Vader, in de toekomst onzes Heeren Jezus Christus met alle zijne heiligen.

HOOFDSTUK 4.

VOORTS dan, broeders, wij bidden en vermanen u in den Heere Jezus, gelijk gij van ons ontvangen hebt hoe gij moet wandelen en Gode behagen, dat gij *daarin* meer overvloedig wordt.

2 Want gij weet wat bevelen wij u gegeven hebben door den Heere Jezus.

3 Want dit is de wil Gods, uwe heiligmaking: dat gij u onthoudt van de hoerij,

4 dat een iegelijk van u wete

zijn vat te bezitten in heiligmaking en eere,

5 niet in *kwade* beweging der begeerlijkheid, gelijk als de heidenen die God niet kennen.

6 Dat niemand zijnen broeder vertrede noch bedriege in *zijne* handeling; want de Heere is een wreker over dit alles, gelijk wij u ook te voren gezegd en betuigd hebben.

7 Want God heeft ons niet geroepen tot onreinigheid, maar tot heiligmaking.

8 Zoo dan wie *dit* verwerpt, die verwerpt geen mensch, maar God, die ook zijnen Heiligen Geest in ons heeft gegeven.

9 Van de broederlijke liefde nu hebt gij niet van noode dat ik u schrijf, want gijzelven zijt van God geleerd om elkaander lief te hebben.

10 Want gij doet hetzelfde ook aan alle de broederen die in geheel Macedonië zijn. Maar wij vermanen u, broeders, dat gij meer overvloedig wordt,

11 en dat gij u benaastiet stil te zijn, en uwe eigene dingen te doen, en te werken met uwe eigene handen, gelijk wij u bevolen hebben;

12 opdat gij eerlijk wandelt bij degenen die buiten zijn, en geen ding van noode hebt.

13 Doch, broeders, ik wil niet dat gij onwetende zijt van degenen die ontslapen zijn, opdat gij niet bedroefd zijt gelijk als de anderen, die geene hope hebben.

14 Want indien wij gelooven dat Jezus gestorven is en opgestaan, alzoo zal ook God degenen die ontslapen zijn in Jezus *wederbrengen* met hem.

15 Want dat zeggen wij u door het Woord des Heeren, dat wij die levend overblijven zullen tot de toekomst des Heeren, niet zullen vóórkomen degenen die ontslapen zijn.

16 Want de Heere zelf zal met een geroep met de stem des

Archangels en met de bazuin Gods, nederdalen van den hemel, en die in Christus gestorven zijn, zullen eerst opstaan;

17 daarna wij die levend overgebleven zijn, zullen te zamen met hen opgenomen worden in de wolken, den Heere te gemoet in de lucht; en alzoo zullen wij altijd met den Heere wezen.

18 Zoo dan vertroost elkander met deze woorden.

HOOFDSTUK 5.

MAAR van de tijden en de gelegenheden, broeders, hebt gij niet van noode dat men u schrijf.

2 Want gij weet zelve zeer wel, dat de dag des Heeren alzoo zal komen, gelijk een dief in den nacht.

3 Want wanneer zij zullen zeggen: Het is vrede en zonder gevaar, dan zal een haastig verderf hen overkomen, gelijk de borensood eene bevruchte vrouw, en zij zullen het geenszins ontvlieden.

4 Maar gij, broeders, gij zijt niet in duisternis, dat u die dag als een dief zoude bevangen.

5 Gij zijt allen kinderen des lichts en kinderen des dags; wij zijn niet des nachts noch der duisternis.

6 Zoo laat ons dan niet slapen gelijk als de anderen, maar laat ons waken en nuchter zijn.

7 Want die slapen, slapen des nachts, en die dronken zijn, zijn des nachts dronken.

8 Maar wij die des dags zijn, laat ons nuchter zijn, aangedaan hebbende het borstwapen des geloofs en der liefde, en tot eenen helm de hoop der zaligheid.

9 Want God heeft ons niet gesteld tot toorn, maar tot verkrijging der zaligheid door onzen Heere Jezus Christus,

10 die voor ons gestorven is, opdat wij, hetzij dat wij waken, hetzij dat wij slapen, te zamen met hem leven zouden.

11 Daarom vermaant elkander, en sticht de één den ander, gelijk gij ook doet.

12 En wij bidden u, broeders, erkent degenen die onder u arbeiden, en uwe voorstanders zijn in den Heere en u vermanen,

13 en acht ze zeer veel in liefde, om huus werks wil. Zijt vreedzaam onder elkander.

14 En wij bidden u, broeders, vermaant de ongeregelde, vertroost de kleinmoedigen, ondersteunt de zwakken, zijt dankmoedig jegens allen.

15 Ziet dat niemand kwaad voor kwaad iemand vergelde, maar jaagt te allen tijde het goede na, zoo jegens elkander als jegens allen.

16 Verblijdt u te allen tijde.

17 Bidt zonder ophouden.

18 Dankt God in alles; want dit is de wil Gods in Christus Jezus over u.

19 Bluscht den Geest niet uit.

20 Veracht de profetieën niet.

21 Beproeft alle dingen; behoudt het goede.

22 Onthoudt u van allen schijn des kwaads.

23 En de God des vredes zelf heilige u geheel en al, en uw geheel oprechte geest en ziel en lichaam worde onberispelijk bewaard in de toekomst onzes Heeren Jezus Christus.

24 Hij die u roept, is getrouw, die het ook doen zal.

25 Broeders, bidt voor ons.

26 Groet alle de broeders met eenen heiligen kus.

27 Ik bezweer ulieden bij den Heere, dat deze zendbrief allen den heiligen broederen gelezen worde.

28 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met ulieden. Amen.

DE TWEDE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

THESSALONICENZEN.

HOOFDSTUK 1.

PAULUS en Silvanus en Timotheüs aan de gemeente der Thessalonicenzen, welke is in God onzen Vader en den Heere Jezus Christus:

2 genade zij u en vrede van God onzen Vader en den Heere Jezus Christus.

3 Wij moeten God te allen tijde danken over u, broeders, gelijk billijk is, omdat uw geloof zeer wast, en omdat de liefde van een iegelijk van u allen

jegens elkander overvloedig wordt,

4 alzoo dat wijzelven van u roemen in de gemeenten Gods, over uwe lijdzaamheid en geloof in alle uwe vervolgingen en verdrukkingen die gij verdraagt:

5 een bewijs van Gods rechtvaardig oordeel, opdat gij waardig geacht wordt het Koninkrijk Gods voor hetwelk gij ook lijdt:

6 alzoo het recht is bij God, verdrukking te vergelden den genen die u verdrukken,

7 en u die verdrukt wordt, verkwikking met ons, in de openbaring des Heeren Jezus van den hemel met de Engelen zijner kracht,

8 met vlammend vuur wrakende doende over degenen die God niet kennen, en over degenen die het Evangelie onzes Heeren Jezus Christus niet gehoorzaam zijn;

9 dewelke zullen tot straf lijden het eeuwig verderf van het aangezicht des Heeren en van de heerlijkheid zijner sterkte,

10 wanneer hij zal gekomen zijn om verheerlijkt te worden in zijne heiligen, en wonderbaar te worden in allen die gelooven (overmits onze getuigenis onder u is geloofd geworden) in dien dag.

11 Waarom wij ook altijd bidden voor u, dat onze God u waardig achte der roeping, en vervulle al het welbehagen zijner goedheid, en het werk des geloofs met kracht;

12 opdat de naam onzes Heeren Jezus Christus verheerlijkt worde in u, en gij in hem, naar de genade van onzen God en den Heere Jezus Christus.

HOOFDSTUK 2.

EN wij bidden u, broeders, door de toekomst onzes Heeren Jezus Christus en onze toegadering tot hem,

2 dat gij niet haastelijk bewogen wordt van verstand, of verschrikt, noch door geest, noch door woord, noch door zendbrief als van ons *geschreven*, alsof de dag van Christus aanstaande ware.

3 Dat niemand u verleide op eenigerlei wijze; want *die komt niet*, tenzij dat eerst de afval gekomen zij, en *dat* geopenbaard zij de mensch der zonde, de zoon des verderfs,

4 die zich tegenstelt en verheft boven al wat God ge-

naamd of *als God* geëerd wordt, alzoo dat hij in den Tempel Gods als een God zal zitten, zichzelf vertoonende dat hij God is.

5 Gedenkt gij niet dat ik, nog bij u zijde, u deze dingen gezegd heb?

6 En nu, wat *hem* wederhoudt, weet gij, opdat hij geopenbaard worde te zijner eigener tijd.

7 Want de verborgenheid der ongerechtigheid wordt alreede gewrocht; alleenlijk die hem nu wederhoudt, *die zal hem wederhouden*, totdat hij uit het midden zal *weggedaan* worden;

8 en alsdan zal de ongerechtigte geopenbaard worden, dewelken de Heere verdoen zal door den geest zijnsmonds, en te niet maken door de verschijning zijner toekomst,

9 *hem, zeg ik*, wiens toekomst is naar de werking des satans, in alle kracht en teekenen en wonderen der leugen,

10 en in alle verleiding der onrechtvaardigheid in degenen die verloren gaan, daarom dat zij de liefde der waarheid niet aangenomen hebben om zalig te worden.

11 En daarom zal God hun zenden eene kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden gelooven;

12 opdat zij allen veroordeeld worden, die de waarheid niet geloofd hebben, maar een welbehagen hebben gehad in de ongerechtigheid.

13 Maar wij zijn schuldig altijd God te danken over u, broeders, die van den Heere bemind zijt, dat God u van den beginne verkoren heeft tot zaligheid, in heiligmaking des Geestes en geloof der waarheid;

14 waartoe Hij u geroepen heeft door ons Evangelie, tot verkrijging der heerlijkheid onzes Heeren Jezus Christus.

15 Zoo dan, broeders, staat vast, en houdt de inzettingen

die u geleerd zijn, hetzij door *ons* woord, hetzij door onzen zendbrief;

16 en onze Heere Jezus Christus zelf, en onze God en Vader die ons heeft liefgehad, en gegeven heeft eene eeuwige vertroosting en goede hope in genade,

17 vertrooste uwe harten, en versterke u in alle goed woord en werk.

HOOFDSTUK 3.

VOORTS, broeders, bidt voor ons, opdat het Woord des Heeren *zijnen* loop hebbe, en verheerlijkt worde gelijk ook bij u,

2 en opdat wij mogen verlost worden van de ongeschikte en booze menschen; want het geloof is niet aller.

3 Maar de Heere is getrouw, die u zal versterken en bewaren van den booze.

4 En wij vertrouwen van u in den Heere, dat gij hetgeen wij u bevelen, ook doet en doen zult.

5 Doch de Heere richte uwe harten tot de liefde Gods en tot de lijdzaamheid van Christus.

6 En wij bevelen u, broeders, in den naam onzes Heeren Jezus Christus, dat gij u onttrekt aan een iegelijk broeder die ongeregeld wandelt, en niet naar de inzetting die hij van ons ontvangen heeft.

7 Want gijzelven weet hoe men ons behoort na te volgen; want wij hebben ons niet ongeregeld gedragen onder u,

8 en wij hebben geen brood bij iemand gegeten voor niet, maar in arbeid en moeite, nacht en dag werkende, opdat wij niet iemand van u zouden lastig zijn;

9 niet dat wij de macht niet hebben, maar opdat wij onszelven u geven zouden *tot* een voorbeeld om ons na te volgen.

10 Want ook toen wij bij u waren, hebben wij u dit bevelen, dat zoo iemand niet wil werken, hij ook niet ete.

11 Want wij hooren dat sommigen onder u ongeregeld wandelen, niet werkende maar ijdele dingen doende.

12 Doch de zoodanigen bevelen en vermanen wij door onzen Heere Jezus Christus, dat zij met stilheid werkende, hun eigen brood eten.

13 En gij, broeders, vertraagt niet in goed te doen.

14 Maar indien iemand ons woord, door dezen brief *geschreven*, niet gehoorzaam is, teekent dien, en vermengt u niet met hem, opdat hij beschaamd worde;

15 en houdt *hem* niet als eenen vijand, maar vermaant *hem* als eenen broeder.

16 De Heere nu des vredes zelf geve u vrede te allen tijd op allerlei wijze. De Heere zij met u allen.

17 De groetenis met mijne hand, van Paulus; hetwelk is een teeken in iederen zendbrief: alzóó schrijf ik.

18 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met u allen. Amen.

DE EERSTE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN

TIMÓTHEÛS.

HOOFDSTUK 1.

PAULUS, een Apostel van Jezus Christus, naar het bevel van God onzen Zaligmaker, en den Heere Jezus Christus, *die onze hope is*,

2 aan Timótheüs *mijnen* oprechten zoon in het geloof: genade, barmhartigheid, vrede zij u van God onzen Vader en Christus Jezus onzen Heere.

3 Gelijk ik u *vermaand* heb dat gij te Efese zoudt blijven, als ik naar Macedonië reisde, *zoo vermaan ik het u nog*, opdat gij sommigen beveelt geene andere leer te leeren,

4 noch zich te begeven tot fabelen en oneluidige geslachtsrekeningen, welke meer *twistvragen* voortbrengen dan stichting Gods die in het geloof is.

5 Maar het einde des gebods is liefde uit een rein hart en *uit eene goede conscientie en uit een ongeveinsd geloof*,

6 waarvan sommigen afgeweken zijnde, hebben zich gewend tot ijdelspreek;

7 willende Leeraars der wet zijn, niet verstaande noch wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen.

8 Doch wij weten, dat de wet goed is, zoo iemand die wettelijk gebruikt,

9 en hij dit weet, dat den rechtvaardige de wet niet is gezet, maar den ongerechten en den halsstarrigen, den god-

deloozen en den zondaren, den onheiligen en den ongodelijken, den vadermoorders, en den moedermoorders, den doodslagers,

10 den hoereerders, dien die bij mannen liggen, den menschen dieven, den leugenaars, den meenedigen, en zoo daar iets anders tegen de gezonde leer is,

11 naar het Evangelie der heerlijkheid des zaligen Gods, dat mij toebetrouwd is.

12 En ik dank hem die mij bekrachtigd heeft, *namelijk* Christus Jezus onzen Heere, dat hij mij getrouw geacht heeft, *mij* in de bediening gesteld hebbende,

13 die te voren een *godslasteraar* was en een vervolger en een verdrukker; maar mij is barmhartigheid geschied, dewijl ik het onwetend gedaan heb in *mijne* ongelovigheid;

14 doch de genade onzes Heeren is zeer overvloedig geweest, met geloof en liefde die daar is in Christus Jezus.

15 Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben;

16 maar *daárom* is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben, al *zijne* laankmoedigheid zoude betoonen, tot een voorbeeld derge-

nen die in hem gelooven zullen
ien eeuwigen leven.

17 Den Koning nu der eeu-
wen, den onverderfelijken, den
onzienlijken, den alleenwijzen
God, zij eere en heerlijkheid
in alle eeuwigheid. Amen.

18 Dit gebod beveel ik u,
mijn zoon Timótheüs, dat gij
naar de profetieën die over u
voorspgegaan zijn, in dezelve
den goeden strijd strijdt,

19 houdende het geloof, en
eene goede consciëntie; welke
sommigen verstooten hebben-
de, in het geloof schipbreuk
geleden hebben:

20 onder welke is Hymenëus
en Alexander, die ik den satan
overgegeven heb, opdat zij
zouden leeren niet *meer* te las-
teren.

HOOFDSTUK 2.

IK vermaan dan vóór alle
dingen, dat er gedaan worden
smeekingen, gebeden, voor-
biddingen, dankzeggingen voor
alle menschen,

2 voor Koningen en allen die
in hoogheid zijn, opdat wij
een gerust en stil leven leiden
mogen in alle godzaligheid en
eerbaarheid.

3 Want dat is goed en aange-
naam voor God onzen Zalig-
maker,

4 welke wil dat alle men-
schen zalig worden en tot ken-
nis der waarheid komen.

5 Want daar is één God, daar
is ook één Middelaar Gods en
der menschen, de mensch
Christus Jezus,

6 die zichzelf gegeven heeft
tot een rantsoen voor allen,
zijnde de getuigenis te zijner
tijd;

7 waartoe ik gesteld ben een
Prediker en Apostel (ik zeg
de waarheid in Christus, ik
lieg niet), een Leeraar der
heideneu in geloof en waar-
heid.

8 Ik wil dan dat de mannen

bidden in alle plaatsen, ophef-
fende heilige handen, zonder
toorn en twisting.

9 Desgelijks ook dat de vrou-
wen in een eerbaar gewaad
met schaamte en matigheid
zichzelven versieren, niet in
vlechtingen *des huars*, of goud,
of paarden, of kostelijke klee-
ding,

10 maar (hetwelk den vrou-
wen betaamt die de godvruch-
tigheid belijden) door goede
werken.

11 Eene vrouw late zich lee-
ren in stilheid, in alle onder-
danigheid.

12 Doch ik laat de vrouw niet
toe dat ze leere, noch over den
man heersche, maar *wil* dat ze
in stilheid zij.

13 Want Adam is eerst ge-
maakt, daarna Eva;

14 en Adam is niet verleid
geworden, maar de vrouw ver-
leid zijnde, is in overtreding
geweest.

15 Doch zij zal zalig worden
in kinderen te baren, zoo zij
blijft in geloof en liefde en
heiligmaking met matigheid.

HOOFDSTUK 3.

DIT is een getrouw woord:
zoo iemand tot een Opzie-
ziensambt lust heeft, die
begeert een treffelijk werk.

2 Een Opziener dan moet on-
berispelijk zijn, ééner vrouwe
man, wakker, matig, eerbaar,
gaarne herbergende, bekwaam
om te leeren;

3 niet geneigd tot den wijn,
geen smijter, geen vuilgewin-
zoeker, maar bescheiden, geen
vechter, niet geldgierig;

4 die zijn eigen huis wél re-
geert, *zijn* kinderen in onder-
danigheid houdende met alle
steemigheid,

5 (want zoo iemand zijn eigen
huis niet weet te regeeren, hoe
zal hij voor de gemeente Gods
zorg dragen?)

6 geen nieuweling, opdat hij

niet opgeblazen worde en in het oordeel des duivels valle.

7 En hij moet ook eene goede getuigenis hebben van degenen die buiten zijn, opdat hij niet valle in smadheid en in den strik des duivels.

8 De Diakenen insgelijks moeten eerbaar zijn, niet tweetongig, niet die zich tot veel wijn begeven, geen vuilgewinzoekers;

9 houdende de verborgenheid des geloofs in eene reine consciëntie.

10 En dat dezen ook eerst beproefd worden, en dat ze daarna dienen, zoo zij onbestraffelijk zijn.

11 De vrouwen insgelijks moeten eerbaar zijn, geen lasteraarsters, wakker, getrouw in alles.

12 Dat de Diakenen ééner vrouwe mannen zijn, die hunne kinderen en hunne eigene huizen wel regeren.

13 Want die wel gediend hebben, verkrijgen zichzelf eenen goeden opgang en veel vrijmoedigheid in het geloof, hetwelk is in Christus Jezus.

14 Deze dingen schrijf ik u, hopende zeer haast tot u te komen;

15 maar zoo ik vertoef, opdat gij moogt weten hoe men in het Huis Gods moet verkeerren, hetwelk is de gemeente des levenden Gods, een pilaar en vastigheid der waarheid.

16 En buiten allen twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot: God is geopenbaard in het vleesch, is gerechtvaardigd in den Geest, is gezien van de Engelen, is gepredikt onder de heidenen, is geloofd in de wereld, is opgenomen in heerlijkheid.

HOOFDSTUK 4.

DOCH de Geest zegt duidelijk, dat in de laatste tijden

sommigen zullen afvallen van het geloof, zich begevende tot verleidende geesten en leerlingen der duivelen,

2 door geveinsdheid der lugsprekers, hebbende hunne eigene consciëntie als met een brandijzer toegeschroeid;

3 verbiedende te huwen, gebiedende van spijsen te onthouden die God geschapen heeft tot nuttiging met dankzegging voor de geloovigen en die de waarheid hebben bekend.

4 Want alle schepsel Gods is goed, en daar is niets verwerpelijk, met dankzegging genomen zijnde.

5 Want het wordt geheiligd door het Woord Gods en door het gebed.

6 Als gij deze dingen den broederen voorstelt, zoo zult gij een goed dienaar van Jezus Christus zijn, opgevoed in de woorden des geloofs en der goede leer welke gij achtervolgd hebt.

7 Maar verwerp de ongoddelijke en oudwijfsche fabelen; en oefen uzelfen tot godzaligheid.

8 Want de lichamelijke oefening is tot weinig nut; maar de godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des toekomstigen levens.

9 Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig.

10 Want hiertoe arbeiden wij ook en worden gesmaad, omdat wij gehoopt hebben op den levenden God, die een behouder is aller menschen, maar allermeeft der geloovigen.

11 Beveel deze dingen en leer ze.

12 Niemand vernachte uwe jonkheid; maar wees een voorbeeld der geloovigen in woord, in wandel, in liefde, in den geest, in geloof, in reinigheid.

13 Houd aan in 't lezen, in 't

vermanen, in 't leeren, totdat ik kom.

14 Verzuim de gave niet die in u is, die u gegeven is door de profetie, met oplegging der handen der Ouderlingschap.

15 Bedenk deze dingen, wees hierin bezig, opdat uw toedoen openbaar zij in alles.

16 Heb acht op uzelf en op de leer, volhard in deze; want dat doende, zult gij en uzelf behouden en die u hooren.

HOOFDSTUK 5.

BESTRAF eenen ouden *man* niet hardelijk, maar vermaan *hem* als eenen vader, de jonge als broeders,

2 de oude *vrouwen* als moeders, de jonge als zusters in alle reinigheid.

3 Eer de weduwen die waarlijk weduwen zijn.

4 Maar zoo eenige weduwe kinderen heeft of kindskinderen, dat die leeren eerst aan hun eigen huis godzaligheid te oefenen, en den voorouderen wedervergelding te doen; want dat is goed en aangenaam voor God.

5 Die nu waarlijk weduwe is en alléén gelaten, die hoopt op God, en blijft in smeking en gebeden nacht en dag;

6 maar die haren wellust volgt, die is levende gestorven.

7 En beveel dit, opdat zij onberispelijk zijn.

8 Doch zoo iemand de zijnen en voornamelijk *zijne* huisgenooten niet verzorgt, die heeft het geloof verloochend, en is erger dan een ongelovige.

9 Dat eene weduwe gekozen worde niet minder dan van zestig jaren, welke ééns maats vrouw geweest is,

10 getuigenis hebbende van goede werken, zoo zij kinderen opgevoed heeft, zoo zij *gaarne* heeft geherbergd, zoo zij der heiligen voeten heeft gewaschen, zoo zij den verdrukten

genoegzame hulp gedaan heeft, zoo zij alle goed werk nage-tracht heeft.

11 Maar neem de jonge weduwen niet aan; want als zij weelderig geworden zijn tegen Christus, zoo willen zij huwen,

12 hebbende *haar* oordeel, omdat zij *haar* eerste geloof hebben te niet gedaan.

13 En meteen ook leeren zij ledig omgaan bij de huizen, en zijn niet alleen ledig, maar ook klapachtig en ijdele dingen doende, sprekende hetgeen niet betaamt.

14 Ik wil dan dat de jonge *weduwen* huwen, kinderen tellen, het huis regeeren, geen oorzaak van lastering aan de wederpartij geven.

15 Want enigen hebben zich alreede afgewend achter den satan.

16 Zoo eenig geloovig *man* of geloovige *vrouw* weduwen heeft, dat die haar genoegzame hulp doe, en dat de gemeente niet bezwaard worde, opdat zij aan degenen die waarlijk weduwen zijn, genoegzame hulp doen moge.

17 Dat de Ouderlingen die wél regeeren, dubbele eer waardig geacht worden, voornamelijk die arbeiden in het Woord en de leer.

18 Want de Schrift zegt: Eenens dorschenden os zult gij niet muilbanden; en: De arbeider is zijn loon waardig.

19 Neem tegen eenen Ouderling geene beschuldiging aan, anders dan onder twee of drie getuigen.

20 Bestraf die zondigen in tegenwoordigheid van allen, opdat ook de anderen vrees mogen hebben.

21 Ik betuig voor God en den lieere Jezus Christus en de uitverkorene Engelen, dat gij deze dingen onderhoudt zonder vooroordeel, niets doende naar toegenegenheid.

22 Leg niemand haastelijk de

handen op, en heb geen gemeenschap aan anderer zonden. Bewaar uzelf rein.

23 Drink niet langer water *alleen*, maar gebruik een weinig wijn, om uwe maag en uwe menigvuldige zwakheden.

24 Van sommige menschen zijn de zonden te voren openbaar, en gaan vooraf tot *hunne* veroordeeling, en in sommige ook volgen zij na.

25 Desgelijks ook de goede werken zijn te voren openbaar, en *die* waar het anders mede gelegen is, kunnen niet verbor-gen worden.

HOOFDSTUK 6.

DE dienstknechten, zooveel als er onder het juk zijn, zullen *hunne* heeren alle eer waardig achten, opdat de naam Gods en de leer niet gelasterd worde.

2 En die geloovige heeren hebben, zullen ze niet verachten, omdat ze broeders zijn, maar zullen ze te meer dienen, omdat zij geloovig en geliefd zijn, als die dezer weldaad mede deelachtig zijn. Leer en vermaan deze dingen.

3 Indien iemand eene andere leer leert, en niet overeenkomt met de gezonde woorden onzes Heeren Jezus Christus, en met de leer die naar de godzaligheid is,

4 die is opgeblazen en weet niets, maar hij raast omtrent *twistvragen* en woordenstrijd; uit welke komt rijd, twist, lasteringen, kwade bedenkin-gen,

5 verkeerde krakeelingen van menschen, die een verdorven verstand hebben en van de waarheid beroofd zijn, meenende dat de godzaligheid een gewin is. Wijk af van dezulken.

6 Doch de godzaligheid is een groot gewin met vergenoeging.

7 Want wij hebben niets in

de wereld gebracht: het is openbaar dat wij ook niet kunnen iets daaruit dragen;

8 maar als wij voedsel en dek-sel hebben, wij zullen daarmede vergenoegd zijn.

9 Doch die rijk willen worden, vallen in verzoeking en in den strik, en in vele dwaze en schadelijke begeerlijkheden, welke de menschen doen ver-zinken in verderf en onder-gang.

10 Want de geldgierigheid is een wortel van alle kwaad: tot welke sommigen lust heb-bende, zijn afgedwaald van het geloof, en hebben zichzelf met vele smarten doorstoken.

11 Maar gij, o mensch Gods, vlied deze dingen, en jaag naar gerechtigheid, godzaligheid, geloof, liefde, lijdzaamheid, zachtmoedigheid.

12 Strijd den goeden strijd des geloofs, grijp naar het eeuwige leven, tot hetwelk gij ook ge-roepen zijt, en de goede belijdenis beleden hebt voor vele getuigen.

13 Ik beveel u voor God die alle ding levend maakt, en voor Christus Jezus die onder Pontius Pilatus de goede belijdenis betuigd heeft,

14 dat gij dit gebod houdt, onbevlekt en onberispelijk, tot op de verschijning onzes Heeren Jezus Christus;

15 welke te zijner tijd ver-toonen zal de zalige en alleen-machtige Heere, de Koning der koningen en Heere der heeren,

16 die alleen onsterfelijkheid heeft, en een ontoegankelijk licht bewoont, denwelken geen mensch gezien heeft, noch zien kan; welken zij eere en eeuwige kracht. Amen.

17 Beveel den rijken in deze tegenwoordige wereld dat zij niet hoogmoedig zijn, noch *hunne* hoop stellen op de on-gestadigheid des rijkdoms, maar op den levenden God

die ons alle dingen rijklijk verleent om te genieten;

18 dat zij weldadig zijn, rijk worden in goede werken, gaarne mededeelende zijn en gemeenzaam;

19 leggende zichzelven wez tot eenen schat een goed fundament tegen het toekomende, opdat zij het eeuwige leven verkrijgen mogen.

20 O Timótheüs, bewaar het pand u toebetrouwd, eenen afkeer hebbende van het ongoddelijk ijdelroepen, en van de tegenstellingen der valsche-lijk genaamde wetenschap;

21 dewelke sommigen voor-gevende, zijn van het geloof afgeweken. De genade zij met u. Amen.

DE TWEEDE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN

TIMÓTHEÛS.

HOOFDSTUK 1.

PAULUS, een Apostel van Jezus Christus door den wil Gods, naar de belofte des levens, dat in Christus Jezus is,

2 aan Timótheüs *mijne* geliefden zoon: genade, barmhartigheid, vrede zij u van God den Vader en Christus Jezus onzen Heere.

3 Ik dank God, wien ik dien van *mijne* voorouderen af in eene reine conscientie, gelijk ik zonder ophouden uwer gedachtig ben in mijne gebeden nacht en dag,

4 zeer begeerig zijnde om u te zien, als ik gedenk aan uwe tranen, opdat ik met blijdschap moge vervuld worden,

5 als ik mij in gedachtenis breng het ongeveinsd geloof dat in u is, hetwelk eerst gewoond heeft in uwe grootmoeder Lois en uwe moeder Eunice; en ik ben verzekerd dat het ook in u woont.

6 Om welke oorzaak ik u indachtig maak, dat gij op-

wekt de gave Gods, die in u is door de oplegging mijner handen.

7 Want God heeft ons niet gegeven eenen geest der vrees-achtigheid, maar der kracht en der liefde en der gema-tigdheid.

8 Schaam u dan niet der getuigenis onzes Meeren, noch mijns, die zijn gevangene ben; maar lijd verdrukkingen met het Evangelie naar de kracht Gods,

9 die ons heeft zalig gemaakt en geroepen met eene heilige roeping, niet naar onze werken, maar naar zijn eigen voornemen en genade, die ons gegeven is in Christus Jezus vóór de tijden der eeuwen.

10 doch nu geopenbaard is door de verschijning onzes Zaligmakers Jezus Christus, die den dood heeft te niet gedaan, en het leven en de onverderfelijkheid aan 't licht gebracht door het Evangelie,

11 waartoe ik gesteld ben een Prediker en een Apostel en een Leeraar der heidenen;

12 om welke oorzaak ik ook

deze dingen lijd, maar ik word niet beschaamd; want ik weet wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd dat Hij machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot dien dag.

13 Houd het voorbeeld der gezonde woorden, die gij van mij gehoord hebt, in geloof en liefde die in Christus Jezus is;

14 bewaar het goede pand dat u toebetrouwd is, door den Heiligen Geest die in ons woont.

15 Gij weet dit, dat allen die in Azië zijn, zich van mij afgewend hebben, onder dewelke is Pygellus en Hermógenes.

16 De Heere geve den huize van Onesiforus barmhartigheid; want hij heeft mij dikmaals verkwikt, en heeft zich mijner keten niet geschaamd;

17 maar als hij te Rome gekomen was, heeft hij mij zeer naarstiglijk gezocht, en heeft mij gevonden.

18 De Heere geve hem dat hij barmhartigheid vinde bij den Heere in dien dag; en hoeveel hij mij te Efeze gediend heeft, weet gij zeer wel.

HOOFDSTUK 2.

GIJ dan, mijn zoon, word gesterkt in de genade die in Christus Jezus is;

2 en betreen gij van mij gehoord hebt onder vele getuigen, betrouw dat aan getrouwe menschen, welke bekwaam zullen zijn om ook anderen te leeren.

3 Gij dan, lijd verdrukkingen, als een goed krijgsknecht van Jezus Christus.

4 Niemand die in den krijg dient, wordt ingewikkeld in de handelingen des leeftochts, opdat hij dien moze behagen die hem tot den krijg aangenomen heeft.

5 En indien ook iemand

strijdt, die wordt niet gekroond, zoo hij niet wettelijk heeft gestreden.

6 De landman als hij werkt, moet alzoo het eerst de vruchten genieten.

7 Merk hetgeen ik zeg; doch de Heere geve u verstand in alle dingen.

8 Houd in gedachtenis dat Jezus Christus uit de dooden is opgewekt, welke is uit den zaden Davids, naar mijn Evangelie.

9 om hetwelk ik verdrukkingen lijd tot de banden toe als een kwaaddoener; maar het Woord Gods is niet gebonden.

10 Daarom verdraag ik alles om de uitverkorenen, opdat ook zij de zaligheid zouden verkrijgen die in Christus Jezus is, met eeuwige heerlijkheid.

11 Dit is een getrouw woord; want indien wij met hem gestorven zijn, zoo zullen wij ook met hem leven;

12 indien wij verdragen, wij zullen ook met hem heerschen; indien wij hem verloochenen, hij zal ons óók verloochenen;

13 indien wij ontrouw zijn, hij blijft getrouw: hij kan zichzelf niet verloochenen.

14 Breng deze dingen in gedachtenis, en betuig voor den Heere dat zij geen woordenstrijd voeren, *hetwelk* tot geen ding nut is dan tot verkeerung der toehoorders.

15 Benaarstig u om uzelfen Gode beproefd voor te stellen, als een arbeider die niet beschaamd wordt, die het Woord der waarheid recht suijdt.

16 Maar stel u tegen het ongoddelijk ijdelroepen; want zij zullen in meerder goddeloosheid toenemen,

17 en hun woord zal voorteten gelijk de kanker; onder welke is Hymenëus en Filétus,

18 die van de waarheid zijn afgeweken, zeggende dat de opstanding alreede geschied is, en het geloof van sommigen verkeeren.

19 Evenwel het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel: De Heere kent degenen die de zijnen zijn, en: Een iegelijk die den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid.

20 Doch in een groot huis zijn niet alleen gouden en zilveren vaten, maar ook houten en aarden vaten, en sommige ter eere, maar sommige ter oneere.

21 Indien dan iemand zichzelf van deze reinigt, die zal een vat zijn ter eere, geheiligd en bekwaam tot gebruik des Heeren, tot alle goed werk toe bereid.

22 Maar vlied de begeerlijkheden der jonkheid, en jaag naar rechtvaardigheid, geloof, liefde, vrede met degenen die den Heere aanroepen uit een rein hart.

23 En verwerp de vragen die dwaas en zonder leering zijn, wetende dat ze twistingen voortbrengen;

24 en een dienstknecht des Heeren moet niet twisten, maar vriendelijk zijn jegens allen, bekwaam om te leeren, en die de kwaden kan verdragen;

25 met zachtmoedigheid onderwijzende degenen die tegenstaan, of hun God te eeniger tijd bekeering gawe tot erkenning der waarheid.

26 en zij wederom ontwaken mochten uit den strik des duivels, onder welken zij gevangen waren tot zijnen wil.

HOOFDSTUK 3.

EN weet dit, dat in de laatste dagen ontstaan zullen zware tijden.

2 Want de menschen zullen

zijn liefhebbers van zichzelf, geldgierig, laatlunkend, hooftvaardig, lasteraars, den ouders ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig,

3 zonder natuurlijke liefde, onverzoeelijk, achterklappers, onmatig, wreed, zonder liefde tot de goeden,

4 verraders, rockeloos, opgeblazen, meer liefhebbers der wellusten dan liefhebbers Gods,

5 hebbende eene gedaante van godzaligheid, maar die de kracht derzelve verloochend hebben. Heb ook eenen afkeer van dezen.

6 Want van dezen zijn het die in de huizen insluipen, en de vrouwkens gevangen nemen die met zonden beladen zijn en door menigerlei begeerlijkheden getreven worden,

7 vrouwkens, die altijd leeren en nimmermeer tot kennis der waarheid kunnen komen.

8 Gelijkertijds nu Jannes en Jambres Mozes tegenstonden, alzoo staan ook dezen de waarheid tegen, menschen verdorven zijnde van verstand, verwerpelijk aangaande het geloof.

9 Maar zij zullen niet meer toenemen; want hunne uitzinnigheid zal allen openbaar worden, gelijk ook die van genen geworden is.

10 Maar zij hebt achtervolgd mijne leer, wijze van doen, voornemen, geloof, lankmoedigheid, liefde, lijdzaamheid,

11 mijne vervolgingen, mijn lijden, zooals mij overkomen is in Antiochië, in Iconium en in Lystra: hoedanige vervolgingen ik geleden heb, en de Heere heeft mij uit alle verlost.

12 En ook allen die godzaliglijk willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden.

13 Doch de hooze menschen en bedriegers zullen tot erger

voortgaan, verleidende en verleid wordende.

14 Maar blijf gij in hetgeen gij geleerd hebt en *waaraan* u verzekering gedaan is, wetende van wien gij het geleerd hebt,

15 en dat gij van kind af de heilige Schriften geweten hebt, die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof hetwelk in Christus Jezus is.

16 Al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot leering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing die in de rechtvaardigheid is;

17 opdat de mensch Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust.

HOOFDSTUK 4.

IK betuig dan voor God en den Heere Jezus Christus, die de levenden en dooden oordeelen zal in zijne verschijning en in zijn Koninkrijk:

2 predik het Woord; houd aan tijdiglijk, ontijdiglijk; wederleg, bestraf, vermaan in alle lankmoedigheid en leer.

3 Want daar zal een tijd zijn, wanneer zij de gezonde leer niet zullen verdragen; maar kittelachtig zijnde van gehoor, zullen zij zichzelf leernaars opbaren naar hunne eigene begeerlijkheden,

4 en zullen *hun* gehoor van de waarheid afwenden, en zullen zich keeren tot fabelen.

5 Maar gij, wees wakker in alles; lijd verdrukkingen; doe het werk van een Evangelist; maak dat men van uwen dienst ten volle verzekerd zij.

6 Want ik word nu tot een draakosser geofferd, en de tijd mijner ontbinding is aanstaande.

7 Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb den loop ge-

eindigd, ik heb het geloof behouden;

8 voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke de Heere, de rechtvaardige Rechter, mij in dien dag geven zal, en niet alleen mij, maar ook allen die zijne verschijning liefgehad hebben.

9 Benaarstig u haastelijk tot mij te komen.

10 Want Demas heeft mij verlaten, hebbende de tegenwoordige wereld liefgekregen, en is naar Thessalonica gereisd, Crescens naar Galatië, Titus naar Dalmatië.

11 Lucas is alleen met mij. Neem Marcus mede en breng *hem* met u; want hij is mij zeer nut tot den dienst.

12 Maar Tychicus heb ik naar Efeze gezonden.

13 Breng den reismantel mede, dien ik te Troas bij Carpus gelaten heb, als gij komt, en de boeken, inzonderheid de perkamenten.

14 Alexander de kopersmid heeft mij veel kwaads betoond: de Heere vergelde hem naar zijne werken.

15 Van welken wacht gij u oók; want hij heeft onze woorden zeer tegengestaan.

16 In mijne eerste verantwoording is niemand bij mij geweest, maar zij hebben mij allen verlaten. Het worde hun niet toegerekend.

17 Maar de Heere heeft mij bijgestaan en heeft mij bekrachtigd, opdat men door mij ten volle zoude verzekerd zijn van de prediking, en alle heidenen *dezelve* zouden hooren; en ik ben uit den muil des leeuws verlost.

18 En de Heere zal mij verlossen van alle boos werk, en bewaren tot zijn hemelsch Koninkrijk. Dewelken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

19 Groet Prisca en Aquila en het huis van Onesiforus.

20 Erastus is te Corinthe gebleven; en Trósimus heb ik te Miléte krank gelaten.

21 Benaarstig u om vóór den winter te komen. U groet Eubálus, en Pudens, en Linus,

en Claudia, en alle de broeders.

22 De Heere Jezus Christus zij met uwen geest. De genade zij met ulieden. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN

T I T U S.

HOOFDSTUK 1.

PAULUS, een dienstknecht Gods en een Apostel van Jezus Christus naar het geloof der uitverkorenen Gods, en de kennis der waarheid die naar de godzaligheid is,

2 in de hope des eeuwigen levens, welke God die niet liegen kan, beloofd heeft vóór de tijden der eeuwen, maar geopenbaard heeft te zijner tijd,

3 *namelijk* zijn Woord, door de prediking die mij toegetrouwd is, naar het bevel Gods onzes Zaligmakers, aan Titus, *mijnen* oprechten zoon naar het gemeen geloof:

4 genade, barmhartigheid, vrede zij u van God den Vader en den Heere Jezus Christus, onzen Zaligmaker.

5 Om die oorzaak heb ik u in Creta gelaten, opdat gij hetgeen *nog* ontbrak, voorts zoudt terechbrengen, en opdat gij van stad tot stad Ouderlingen zoudt stellen, gelijk ik u bevolen heb:

6 Indien iemand onberispelijk is, ééner vrouwe man, geloovige kinderen hebbende, die niet te beschuldigen zijn van overdadigheid, noch ongehoorzaam zijn.

7 Want een Opziener moet onberispelijk zijn, als een huisverzorger Gods, niet eigenzinnig, niet geneigd tot toornigheid, niet geneigd tot den wijn, geen smijter, geen vuilgewinzoeker,

8 maar die gaarne herbergt, die de goeden liefheeft, matig, rechtvaardig, heilig, kuisch;

9 die vasthoudt aan het getrouwe Woord, dat naar de leer is, opdat hij machtig zij, beide om te vermanen door de gezonde leer en om de tegensprekers te wederleggen.

10 Want daar zijn ook vele ongeregelden, ijdelheidsprekers, en verleiders van zinnen, inzonderheid die uit de besnijdenis zijn,

11 welken men den mond moet stoppen; die geheele huizen verkeeren, leerende wat niet behoort om vuilgewins wil.

12 Een uit hen, zijnde hun eigen profeet, heeft gezegd: De Cretenzen zijn altijd leugenachtig, kwade beesten, luie buiken.

13 Deze getuigenis is waar. Daarom bestraf ze scherpelijk, opdat zij gezond mogen zijn in het geloof,

14 en zich niet begeven tot Joodsche fabelen en geboden

der menschen die zich van de waarheid afkeeren.

15 Alle dingen zijn wel rein den reinen, maar den bevleekten en ongeloovigen is geen ding rein, maar beide hun verstand en conscientie zijn bevleekt.

16 Zij belijden dat ze God kennen, maar zij verloochenen Hem met de werken, alzoo zij gruwelijk zijn en ongehoorzaam en tot alle goed werk ongeschikt.

HOOFDSTUK 2.

DOCH zij, spreek hetgeen de gezonde leer betaamt:

2 dat de oude mannen nuchter zijn, stemmig, voorzichtig, gezond in 't geloof, in de liefde, in de lijdzaamheid.

3 De oude vrouwen insgelijks, dat zij in hare dracht zijn gelijk den heiligen betaamt, dat ze geen lasteraarsters zijn, zich niet tot veel wijn begevende, maar leeraressen zijn van het goede;

4 opdat zij de jonge vrouwen leeren voorzichtig te zijn, hare mannen lief te hebben, hare kinderen lief te hebben,

5 matig te zijn, kuisch te zijn, het huis te bewaren, goed te zijn, haren eigenen mannen onderdanig te zijn, opdat het Woord Gods niet gelasterd worde.

6 Vermaan de jonge mannen insgelijks, dat zij matig zijn.

7 Betoon uzelf in alles een voorbeeld van goede werken; betoon in de leer onvervalscheitheid, deftigheid, oprechtheid,

8 het Woord gezond en onverwerpelijk, opdat degene die daartegen is, beschaamd worde en niets kwaads van ulieden hebbe te zeggen.

9 Vermaan de dienstknechten, dat zij hunnen eigenen heeren onderdanig zijn, dat ze in alles welbehaaglijk zijn, niet tegensprekende;

10 niets onttrekkende, maar alle goede trouw bewijzende; opdat zij de leer van God onzen Zaligmaker in alles mogen versterken.

11 Want de zaligmakende genade Gods is verschenen allen menschen,

12 en onderwijst ons, dat wij de goddeloosheid en de wereldsche begeerlijkheden verzaakende, matiglijk en rechtvaardiglijk en godzaliglijk leven zouden in deze tegenwoordige wereld,

13 verwachtede de zalige hoop en verschijning der heerlijkheid van den grooten God en van onzen Zaligmaker Jezus Christus,

14 die zichzelf voor ons gegeven heeft, opdat hij ons zoude verlossen van alle ongerechtigheid, en zichzelf een eigen volk zoude reinigen, ijverig in goede werken.

15 Spreek dit, en vermaan en bestraf met allen ernst. Dat niemand u verachte.

HOOFDSTUK 3.

VERMAAN hen dat zij den overheden en machten onderdanig zijn, dat ze hun gehoorzaam zijn, dat ze tot alle goed werk bereid zijn;

2 dat ze niemand lasteren, geen vechters zijn, maar bescheiden zijn, alle zachtmoedigheid bewijzende jegens alle menschen.

3 Want ook wij waren eertijds onwjs, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde en elkander hatende;

4 maar wanneer de goedertierenheid van God onzen Zaligmaker en zijne liefde tot de menschen verschenen is,

5 heeft Hij ons zalig gemaakt, niet uit de werken der rechtvaardigheid die wij gedaan

hadden, maar naar zijne barmhartigheid, door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes,

6 denwelken Hij over ons rijkelijk heeft uitgegoten door Jezus Christus onzen Zaligmaker;

7 opdat wij gerechtvaardigd zijnde door zijne genade, erigenamen zouden worden naar de hope des eeuwigen levens.

8 Dit is een getrouw woord, en deze dingen wil ik dat zij ernstiglijk bevestigt, opdat degenen die aan God gelooven, zorg dragen om goede werken voor te staan. Deze dingen zijn het, die goed en nuttig zijn den menschen.

9 Maar wedersta de dwaze vragen en geslachtsrekeningen en twistingen en strijdvoerin-

gen over de Wet; want zij zijn onnuttig en ijdel.

10 Verwerp eenen ketterschen mensch na de eerste en tweede vermaning,

11 wetende dat de zoodanige verkeerd is en zondigt, zijnde bij zichzelf veroordeeld.

12 Als ik Artemas tot u zalezenden of Tychicus, zoo benaastig u tot mij te komen te Nicopolis; want aldaar heb ik voorgenomen te overwinteren.

13 Geleid Zenas, den Wetgeleerde, en Apollos zorgvuldiglijk, opdat hun niets ontbreke.

14 En dat ook de onzen leeren goede werken voor te staan tot noodig gebruik, opdat zij niet onvruchtbaar zijn.

15 Die met mij zijn, groeten u allen. Groet ze die ons liefhebben in het geloof. De genade zij met u allen. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN

F I L É M O N.

PAULUS, een gevangene van Christus Jezus, en Timótheüs de broeder, aan Filémon den geliefde en onzen medearbeider,

2 en aan Appia de geliefde, en aan Archippus onzen medestrijder, en aan de gemeente die te uwen huize is:

3 genade zij ulieden en vrede van God onzen Vader en den Heere Jezus Christus.

4 Ik dank mijnen God, uwer altijd gedachtig zijnde in mijne gebeden,

5 alzoo ik hoor uwe liefde en geloof, hetwelk gij hebt aan den Heere Jezus en jegens alle de heiligen,

6 opdat de gemeenschap uws geloofs krachtig worde in de bekendmaking van alle goed, hetwelk in ulieden is door Christus Jezus.

7 Want wij hebben groote vreugde en vertroosting over uwe liefde, dat de ingewanden der heiligen verkwikt zijn geworden door u, broeder.

8 Daarom, hoewel ik groote vrijmoedigheid heb in Christus om u te bevelen hetgeen betamelijk is,

9 zoo bid ik *nochtans* liever door de liefde, daar ik zoodanig een ben, te weten Paulus, een oud man, en nu ook een gevangene van Jezus Christus;

10 ik bid u *dan* voor mijnen zoon, denwelken ik in mijne banden heb geteeld, *namelijk* Onésimus,

11 die eertijds u onnut was, maar nu u en mij zeer nuttig; denwelken ik wedergezonden heb.

12 Doch gij, neem hem, dat is, mijne ingewanden, *weder* aan,

13 denwelken ik wel had willen bij mij behouden, opdat hij mij voor u dienen zoude in de banden des Evangelies;

14 maar ik heb zonder uw goedvinden niets willen doen, opdat uwe goeddadigheid niet zoude zijn als naar bedwang, maar naar vrijwilligheid.

15 Want veellicht is hij daarom voor eenen kleinen tijd *van* * gescheiden geweest, opdat gij hem eeuwig zoudt weder hebben:

16 ~~na~~ voortaan niet als een dienstknecht, maar meer dan een dienstknecht, *namelijk* een geliefden broeder, inzonderheid mij, hoeveel te meer dan u, beide in het vleesch en in den Heere.

17 Indien gij mij dan houdt

voor een metgezel, zoo neem hem aan, gelijk als mij.

18 En indien hij u iets verongelijkt heeft of schuldig is, reken dat mij toe.

19 Ik, Paulus, heb het geschreven met deze mijne hand: ik zal het betalen; opdat ik u niet zegge dat gij ook uzelfen mij daartoe schuldig zijt.

20 Ja, broeder, laat mij uwer *hierin* genieten in den Heere; verkwik mijne ingewanden in den Heere.

21 Ik heb aan u geschreven, vertrouwende op uwe gehoorzaamheid, en ik weet dat gij doen zult ook boven hetgeen ik zeg.

22 En herleid mij ook te gelijk eene herberg; want ik hoop dat ik door uwe gebeden ulieden zal geschouken worden.

23 U groeten Epafras, mijn medegevangene in Christus Jezus,

24 Marcus, Aristarchus, Demas, Lucas, mijne medearbeiders.

25 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met uwen geest. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

HEBREËRS.

HOOFDSTUK 1.

GOD voortijds veelmaals en op velerlei wijze tot de vaderen gesproken hebbende door de Profeten, heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door den Zoon,

2 welken Hij gesteld heeft tot

een erfgenaam van alles, door welken Hij ook de wereld gemaakt heeft.

3 Dewelke, alzoo hij is het afschijnsel *zijner* heerlijkheid, en het uitgedrukte beeld zijner zelfstandigheid, en alle dingen draagt door het woord zijner kracht, nadat hij de reinigmaking onzer zonden door zich-

zelveu tweegebracht heeft, is gezeten aan de rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen,

4 zooveel treffelijker geworden dan de Engelen, als hij uitnemender naam boven hen geëerd heeft.

5 Want tot wien van de Engelen heeft Hij ooit gezegd: Gij zijt mijn Zoon, inden heb Ik u gegeneerd? En wederom: Ik zal hem tot een Vader zijn en hij zal Mij tot een Zoon zijn?

6 En als Hij wederom den Eerstgeborene inbrengt in de wereld, zegt Hij: En dat alle Engelen Gods hem aanbidden.

7 En tot de Engelen zegt Hij wel: Die zijne Engelen maakt geesten, en zijne dienars eene vlam des vuurs.

8 maar tot den Zoon zegt Hij: Uw troon, o God, is in alle eeuwigheid; de scepter uws Koninkrijks is een rechte scepter.

9 Gij hebt rechtvaardigheid liefgehad en ongerechtigheid gehaat: daarom heeft u, o God, uw God gezalfd met olie der vreugde boven uwe medegenooten.

10 En: Gij, Heere, hebt in den begiune de aarde gekroond, en de hemelen zijn werken uwer handen:

11 deze zullen vergaan, maar Gij blijft altijd; en zij zullen alle als een kleed verouden,

12 en als een dekkleed zult Gij ze ineenrollen, en zij zullen veranderd worden; maar Gij zijt dezelfde, en uwe jaren zullen niet ophouden.

13 En tot welken der Engelen heeft Hij ooit gezegd: Zit aan mijne rechterhand, totdat Ik uwe vijanden zal gezet hebben tot een voetbank uwer voeten?

14 Zijn ze niet allen gediensige geesten, die tot dienst uitgezonden worden om dergenen wil die de zaligheid beërven zullen?

HOOFDSTUK 2.

DAAROM moeten wij ons te meer houden aan hetgeen van ons gehoord is, opdat wij niet te eeniger tijd doorgloeden.

2 Want indien het woord, door de Engelen gesproken, vast is geweest, en alle overtreding en ongehoorzaamheid rechtvaardige vergelding ontvangen heeft,

3 hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zoo groote zaligheid geen acht nemen? Dewelke begonnen zijnde verkondigd te worden door den Heere, aan ons bevestigd is geworden van degenen die hem gehoord hebben,

4 God bovendien medegetuigende door teekenen en wonderen en menigerlei krachten, en bedeelingen des Heiligen Geestes naar zijnen wil.

5 Want Hij heeft den Engelen niet onderworpen de toekomende wereld, van welke wij spreken.

6 Maar daar heeft iemand ergens betuigd, zeggende: Wat is de mensch dat Gij zijner gedenkt, of des menschen Zoon dat Gij hem bezoekt?

7 Gij hebt hem een weinig minder gemaakt dan de Engelen: met heerlijkheid en eere hebt Gij hem gekroond, en Gij hebt hem gesteld over de werken uwer handen:

8 alle dingen hebt Gij onder zijne voeten onderworpen. Want daarin dat Hij hem alle dingen heeft onderworpen, heeft Hij niets overgelaten dat hem niet onderworpen is; doch nu zien wij nog niet dat alle dingen hem onderworpen zijn.

9 Maar wij zien Jezus met heerlijkheid en eere gekroond, die een weinig minder dan de Engelen geworden was, vanwege het lijden des doods, opdat hij door de genade Gods

voor allen den dood smaken zoude.

10 Want het betaamde Hem, om welken alle dingen zijn en door welken alle dingen zijn, dat Hij vele kinderen tot de heerlijkheid leidende, den oversten Leidman hunner zaligheid door Hjden zoude heiligen.

11 Want en hij die heiligt en zij die geheiligt worden, zijn allen uit één; om welke oorzaak hij zich niet schaamt hen broeders te noemen,

12 zeggende: Ik zal uwen naam mijnen broederen verkondigen, in het midden der gemeente zal ik U lofzingen;

13 en wederom: Ik zal mijn betrouwen op Hem stellen; en wederom: Ziedaar, ik en de kinderen, die God mij gegeven heeft.

14 Overmits dan de kinderen des vleeschcs en bloeds deelachtig zijn, zoo is hij ook desgelijks derzelve deelachtig geworden, opdat hij door den dood te niet doen zoude den genen die het geweld des doods had, dat is, den duivel,

15 en verlossen zoude alle degenen die met vrees des doods door al hun leven der dienstbaarheid onderworpen waren.

16 Want waarlijk, hij neemt de Engelen niet aan, maar hij neemt het zaad Abrahams aan.

17 Waarom hij in alles den broederen moest gelijk worden, opdat hij een barmhartig en een getrouw Hoogepriester zoude zijn in de dingen die bij God te doen waren, om de zonden des volks te verzoenen.

18 Want in hetgeen hijzelf verzocht zijnde, geleden heeft, kan hij degenen die verzocht worden, te hulp komen.

HOOFDSTUK 3.

HIEROM, heilige broeders, die der hemelsche roeping deelachtig zijt, aanmerkt den

Apostel en Hoogepriester onzer belijdenis Christus Jezus,

2 die getrouw is dengenen die hem gesteld heeft, gelijk ook Mozes in geheel zijn huis was.

3 Want deze is zooveel meerder heerlijkheid waardig geacht dan Mozes, als degene die het huis gebouwd heeft, meerder eere heeft dan het huis.

4 Want ieder huis wordt van iemand gebouwd; maar die dit alles gebouwd heeft, is God.

5 En Mozes is wel getrouw geweest in geheel zijn huis als een dienaar, tot getuigenis der dingen die *daarna* gesproken zouden worden;

6 maar Christus, als de Zoon over zijn eigen huis, wiens huis wij zijn, indien wij maar de vrijmoedigheid en den roem der hoop tot den einde toe vast behouden.

7 Daarom gelijk de Heilige Geest zegt: *Heden*, indien gij zijne stem hoort,

8 zoo verhardt uwe harten niet, gelijk *het geschied is* in de verbittering ten dage der verzoeking in de woestijn,

9 alwaar Mij uwe vaderen verzocht hebben; zij hebben Mij beproefd, en hebben mijne werken gezien, veertig jaren lang.

10 Daarom was Ik vertoornd over dat geslacht, en sprak: *Altijd dwalen zij met het hart, en zij hebben mijne wegen niet gekend.*

11 Zoo heb Ik dan gezworen in mijnen toorn: Indien zij in mijne rust zullen ingaan!

12 Ziet toe, broeders, dat niet te eeniger tijd in iemand van u zij een boos, ongeloovig hart, om af te wijken van den levenden God;

13 maar vermaant elkander te allen dage, zoolang als het zeden genaamd wordt, opdat niet iemand uit u verhard worde door de verleiding der zonde.

14 Want wij zijn Christus deelachtig geworden, zoo wij anders het beginsel van dezen vasten grond tot den einde toe vast behouden,

15 terwijl daar gezegd wordt: Heden indien gij zijne stem hoort, zoo verhardt uwe harten niet, gelijk in de verbittering *geschied is*.

16 Want sommigen als zij die gehoord hadden, hebben *Hem* verbitterd; doch niet allen die uit Egypte door Mozes uitgegaan zijn.

17 Over welke nu is Hij vertoorned geweest veertig jaren? Was het niet over degenen die gezondigd hadden, welker lichamen gevallen zijn in de woestijn?

18 En welken heeft Hij gezworen dat zij in zijne rust niet zouden ingaan, anders dan dengenen die ongehoorzaam geweest waren?

19 En wij zien dat zij niet hebben kunnen ingaan vanwege hun ongelooft.

HOOFDSTUK 4.

LAAT ons dan vreezen, dat niet te eeniger tijd de belofte van in zijne rust in te gaan nagelaten zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn.

2 Want ook ons is het Evangelie verkondigd, gelijk als hun; maar het Woord der prediking deed hun geen nut, dewijl het met het geloof niet gemengd was in degenen die het gehoord hebben.

3 Want wij die geloofd hebben gaan in de rust, gelijk Hij gezegd heeft: Zoo heb Ik dan gezworen in mijnen toorn: Indien zij zullen ingaan in mijne rust! hoewel *zijne* werken van de grondlegging der wereld af al volbracht waren,

4 Want Hij heeft erens van den zevenden *dag* aldus gesproken: En God heeft op den

zevenden dag van alle zijne werken gerust.

5 En in deze *plaats* wederom: Indien zij in mijne rust zullen ingaan!

6 Dewijl dan blijft, dat sommigen in die rust ingaan, en degenen wien het Evangelie het eerst verkondigd was, niet ingaan zijn vanwege de ongehoorzaamheid,

7 zoo bepaalt Hij wederom een zekeren dag, *namelijk* heden, door David zeggende zoo langen tijd daarna (gelijkerwijs gezegd is): Heden indien gij zijne stem hoort, zoo verhardt uwe harten niet.

8 Want indien Jozua hen in de rust gebracht heeft, zoo had Hij daarna niet gesproken van eenen anderen dag.

9 Daar blijft dan eene rust over voor het volk Gods.

10 Want die ingaan in zijne rust, die heeft zelf ook van zijne werken gerust, gelijk God van de zijne.

11 Laat ons dan ons bennastigen om in die rust in te gaan, opdat niet iemand in hetzelfde exempel der ongeloovigheid valle.

12 Want het Woord Gods is levend en krachtig, en scherp-snijdender dan eenig tweesnijdend zwaard, en gaat dóór tot de verdeeling der ziel en des geestes, en der samenvoegselen en des merks, en is een oordeeler der gedachten en der overleggingen des harten;

13 en daar is geen schepsel onzichtbaar voor Hem, maar alle dingen zijn naakt en geopend voor de oogen desgenen met welken wij te doen hebben.

14 Dewijl wij dan eenen grooten Hoogepriester hebben, die door de hemelen doorgaan is, *namelijk* Jezus den Zoon Gods, zoo laant ons deze belijdenis vasthouden.

15 Want wij hebben geen Hoogepriester die niet kan medelijden hebben met onze zwak-

heden, maar die in alle dingen gelijk als wij is verzocht geweest, *doch* zonder zonde.

16 Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen en genade vinden om geholpen te worden ter bekwaamer tijd.

HOOFDSTUK 5.

WANT alle Hoogepriester uit de menschen genomen, wordt gesteld voor de menschen in de zaken die hij God *te doen* zijn, opdat hij offere gaven en slachtofferen voor de zonden; 2 die behoorlijk medelijden kan hebben met de onwetenden en dwalenden, overmits hij ook zelf met zwakheid omvangen is.

3 En om dier *zwakheid* wil moét hij, gelijk voor het volk, alzóó ook voor zichzelf offeren voor de zonden.

4 En niemand neemt zichzelf die eer aan, maar die van God geroepen wordt, gelijkerwijs als Aäron.

5 Alzóó ook Christus heeft zichzelf niet verheerlijkt om Hoogepriester te worden, maar die tot hem gesproken heeft: Gij zijt mijn Zoon, heden heb ik u gegeneerd.

6 Gelijk Hij ook op eene andere plaats zegt: Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening Melchizédeks.

7 Die in de dagen zijns vleesch es gebeden en smeekingen tot dengenen, die hem uit den dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen, geofferd hebbende, en verhoord zijnde uit de vrees,

8 hoewel hij de Zoon was, *nochtan* gehoorzaamheid geleerd heeft uit hetgeen hij heeft geleden,

9 en gehelligd zijnde, is hij allen die hem gehoorzaam zijn, eene oorzaak der eeuwige zaligheid geworden,

10 en is van God genaamd een Hoogepriester naar de ordening Melchizédeks.

11 Van denwelken wij hebben vele dingen, en zwaar om te verklaren, te zeggen, dewijl gij traag om te hooren geworden zijt.

12 Want gij, daar gij leeraars behoordet te zijn, vanwege den tijd, hebt wederom van noode dat men u leere welke de eerste beginselen zijn der woorden Gods; en gij zijt geworden *als* die melk van noode hebben en niet vaste spijs.

13 Want een iegelijk die der melk deelachtig is, die is onervaren in het Woord der gerechtigheid, want hij is een kind.

14 Maar der volmaakten is de vaste spijs, die door de gewoonte de zinnen gevoelfend hebben tot onderscheiding beide des goeds en des kwads.

HOOFDSTUK 6.

DAAROM nalatende het beginsel der leer van Christus, laat ons tot de volmaaktheid voortvaren, niet wederom leggende het fundament van de bekeering van doode werken, en van het geloof in God,

2 van de leer der doopen, en van de oplegging der handen, en van de opstanding der dooden, en van het eeuwig oordeel.

3 En dit zullen wij ook doen, indien God het toelaat.

4 Want het is onmogelijk, dengenen die ééns verlicht geweest zijn, en de hemelsche gave gesmaakt hebben, en des Heiligen Geestes deelachtig geworden zijn,

5 en gesmaakt hebben het goede Woord Gods en de krachten der toekomstende eeuw,

6 en afvallig worden, *die, zeg ik*, wederom te vernieuwen tot bekeering, als welke zichzelf den Zoon Gods weder-

om kruisigen en openlijk te schande maken.

7 Want de aarde dieden regen, menigmaal op haar komende, indrukt, en bekwaam kruid voortbrengt voor degeuen, door welke zij ook gebouwd wordt, die ontvangt zegen van God;

8 maar die doornen en distelen draagt, die is verwerpelijk en nabij de vervloeking, welker einde is tot verbranding.

9 Maar, geliefden, wij verzekeren ons van u betere dingen, en met de zaligheid gevoegd, hoewel wij alzoo spreken.

10 Want God is niet onrechtvaardig, dat Hij uw werk zoude vergeten, en den arbeid der liefde die gij aan zijnen naam bewezen hebt, als die de heiligen gediend hebt en *noy* dient.

11 Maar wij begeeren, dat een iegelijk van u dezelve naarstigheid bewijze tot de volle verzekerdheid der hoop, tot den einde toe;

12 opdat gij niet traag wordt, maar navolgers zijt dergenen die door geloof en lankmoedigheid de beloftenissen beerven.

13 Want als God Abraham de belofte deed, dewijl Hij bij niemand die meerder was, had te zweren, zoo zwoer Hij bij zichzelf,

14 zeggende: Waarlijk, zegnende zal Ik u zegenen, en vermenigvuldigende zal Ik u vermenigvuldigen.

15 En alzoo lankmoediglijk verwacht hebbende, heeft hij de belofte verkregen.

16 Want de menschen zweren wel bij den meerdere *dan zij zijn*; en de eed tot bevestiging is denzelven een einde van alle tegenspreking;

17 waarin God willende den erfgenamen der belofte o-
vervloediglijk bewijzen de onveranderlijkheid zijn raads,

met eenen eed daartusschen gekomen is;

18 opdat wij door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liegt, eene sterke vertroosting zouden hebben, *wij namelijk* die de toevlucht genomen hebben om de voorgesteelde hope vast te houden;

19 welke wij hebben als een anker der ziel, hetwelk zeker en vast is, en ingaat in 't binnenste des voorhansels,

20 waar de voorlooper voor ons is ingegaan, *namelijk* Jezus, naar de ordening Melchizedeks een Hoogepriester geworden zijnde in der eeuwigheid.

HOOFDSTUK 7.

WANT deze Melchizedek was Koning van Salem, een Priester des allerhoogsten Gods, die Abraham tegemoet ging, als hij wederkeerde van het verslaan der Koningen, en hem zeggende;

2 aan welken ook Abraham van alles de tienden deelde; die vooreerst overgezet wordt Koning der gerechtigheid, en daarna ook was een Koning van Salem, hetwelk is een Koning des vredes;

3 zonder vader, zonder moeder, zonder geslachtsrekening, noch begin der dagen, noch einde des levens hebbende; maar den Zoon Gods gelijk geworden zijnde, een Priester blijft in eeuwigheid.

4 Aanmerkt nu hoe groot deze geweest is, aan denwelken ook Abraham de Patriarch tienden gegeven heeft uit den buit.

5 En die uit de kinderen van Levi het Priesterschap ontvangen, hebben wel bevel om tienden te nemen van het volk naar de Wet, dat is, van hunne broederen, hoewel die uit de lendenen Abrahams voortgekomen zijn;

6 maar hij die *zijne* geslachtsrekening uit hen niet heeft, die heeft van Abraham tienden genomen; en hem die de beloftenissen had, heeft hij gezegd.

7 Nu zonder eenig tegenspreken, hetgeen minder is, wordt gezegd van hetgeen meerder is.

8 En hier nemen wel tienden de menschen die sterven, maar aldaar neemt ze die, van welken getuigd wordt dat hij leeft.

9 En om zoo te spreken, ook Levi, die tienden neemt, heeft door Abraham tienden gegeven;

10 want hij was nog in de leddenen des vaders, als hem Melchizédek tegemoet ging.

11 Indien dan nu de volkomenheid door het Levitische Priesterschap ware (want onder hetzelfde heeft het volk de Wet ontvangen), wat nood was het nog, dat een ander Priester naar de ordening Melchizédeks zoude opstaan, en die niet zoude gezegd worden te zijn naar de ordening Aarons?

12 Want het Priesterschap veranderd zijnde, zoo geschiedt er ook noodzakelijk verandering der Wet.

13 Want hij, op wien deze dingen gezeerd worden, behoort tot een anderen stam, van welken niemand zich tot het altaar begeven heeft.

14 Want het is openbaar dat onze Heere uit Juda gesproken is, op welken stam Mozes niets gesproken heeft van het Priesterschap.

15 En *dit* is nog veelmeer openbaar, zoo er naar de gelijkenis van Melchizédek een ander Priester opstaat,

16 die *dit* niet naar de wet des vleeschelijken gebods is geworden, maar naar de kracht des onvergankelijken levens.

17 Want Hij getuigt: Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening Melchizédeks.

18 Want de vernietiging van het voorgaande gebod geschiedt om deszelfs zwakheden en onprofijtelijkheids wil;

19 want de Wet heeft geënding volmaakt, maar de aanleiding van eene betere hoop, door welke wij tot God genaken.

20 En voor zooveel het niet zonder eedzwering *is geschied* (want génen zijn wel zonder eedzwering Priesters geworden),

21 maar deze met eedzwering door dien, die tot hem gezegd heeft: De Heere heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening Melchizédeks);

22 van een zooveel beter Verbond is Jezus borg geworden.

23 En génen zijn wel vele Priesters geworden, omdat zij door den dood verhinderd werden altijd te blijven;

24 maar deze, omdat hij in der eeuwigheid blijft, heeft een onvergankelijk Priesterschap,

25 waarom hij ook volkomen kan zalig maken degenen die door hem tot God gaan; alzoo hij altijd leeft om voor hen te bidden.

26 Want zoodanig een Hoogepriester betaamde ons, heilig, onnoozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren en hooger dan de hemelen geworden;

27 wien het niet alle dagen noodig was, gelijk den Hoogepriesters, eerst voor zijne eigene zonden slachtoffers op te offeren, daarna *voor de zonden* des volks; want dat heeft hij éénmaal gedaan, als hij zichzelf opgeofferd heeft.

28 Want de Wet stelt tot Hoogepriesters menschen die zwakheden hebben; maar het woord der eedzwering, die na de Wet *is gevolgd*, stelt den Zoon die in der eeuwigheid geheiligd is.

HOOFDSTUK 8.

DE hoofdsom nu der dingen waarvan wij spreken, is, dat wij hebben zoodanigen Hoogepriester, die gezeten is aan de rechterhand van den troon der Majesteit in de hemelen, een bedienaar des heilighdoms, en des waren Tabernakels, welken de Heere heeft opgericht, en geen mensch.

3 Want een iezelijk Hoogepriester wordt gesteld om gaven en slachtofferen te offeren; waarom het noodzakelijk was dat ook deze iets had wat hij zoude offeren.

4 Want indien hij op aarde ware, zoo zoude hij zelfs geen Priester zijn, dewijl er Priesters zijn, die naar de Wet gaven offeren;

5 welke het vóórbeeld en de schaduw der hemelsche dingen dienen, gelijk Mozes door Goddelijke aanspraak vermaand was, als hij den Tabernakel volmaken zoude. Want zie, zegt Hij, dat gij het alles maakt naar de afbeelding die u op den berg getoond is.

6 En nu heeft hij zooveel uitnemender bediening gekregen, als hij ook eens beteren Verbonds Middelaar is, hetwelk in betere beloftenissen bevestigd is.

7 Want indien dat eerste *Verbond* onberispelijk geweest ware, zoo zoude voor het tweede geene plaats gezocht zijn geweest.

8 Want *hen* berispende, zegt Hij tot hen: Zie, de dagen komen, spreekt de Heere, en Ik zal over het huis Israëls en over het huis van Juda een nieuw Verbond oprichten,

9 niet naar het Verbond dat Ik met huane vaderen gemaakt heb ten dage als Ik hen bij de hand nam om hen uit Egypteland te leiden; want zij zijn in

dit mijn Verbond niet geleven, en Ik heb op hen niet geacht, zegt de Heere.

10 Want dit is het Verbond dat Ik met het huis Israëls maken zal na die dagen, zegt de Heere: Ik zal mijne wetten in hun verstand geven, en in hunne harten zal Ik die inschrijven; en Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn.

11 En zij zullen niet leeren een iegelijk zijnen naaste en een iegelijk zijnen broeder, zeggende: Ken den Heere; want zij zullen Mij allen kennen, van den kleine onder hen tot den groote onder hen;

12 want Ik zal hunne onge-rechtigheden genadig zijn, en hunne zonden en huane overtredingen zal Ik geenszins meer gedenken.

13 Als Hij zegt: Een nieuw *Verbond*, zoo heeft Hij het eerste oud gemaakt: wat nu oud gemaakt en verouderd is, is nabij de verdwijning.

HOOFDSTUK 9.

ZOO had dan ook wel het eerste *Verbond* rechten van den *Godsdienst*, en het wereldlijk heilighdom.

2 Want de Tabernakel was toebereid, *namelijk* de eerste, in welken was de kandelaar en de tafel en de toonbrooden, welke genaamd wordt het Heilige;

3 maar achter het tweede voorhangsel was de Tabernakel, genaamd het Heilige der heiligen,

4 hebbende een gouden wierookvat, en de Ark des Verbonds, alom met goud overdekt, in welke was de gouden kruik waar het manna in was, en de staf Aärons die gebloeid had, en de tafelen des Verbonds.

5 En boven over deze *Ark* waren de cherubs der heerlijk-

heid, die het verzoendeksel beschaduwden: van welke dingen wij nu van stuk tot stuk niet zullen zeggen.

6 Deze dingen nu aldus voorbereid zijnde, zoo gingen wel de Priesters in den eersten Tabernakel te allen tijde om de Godadiensten te volbrengen;

7 maar in den tweeden Tabernakel ging alléén de Hoogepriester éénmaal des jaars, niet zonder bloed, hetwelk hij offerde voor zichzelf en voor des volks misdaden,

8 waarmede de Heilige Geest dit beduidde, dat de weg des heilighdoms nog niet openbaar gemaakt was, zoolang de eerste Tabernakel nog stand had,

9 welke was eene afbeelding voor dien tegenwoordigen tijd, in welken gaven en slachtoffers geofferd werden, die dengenen die den dienst pleegde, niet konden heiligen naar de conscientie,

10 bestaande alleen in spijzen, en dranken, en verscheidene wasschingen, en rechtvaardigmakingen des vleeschcs, tot op den tijd der verbetering opgelegd.

11 Maar Christus de Hoogepriester der toekomende goederen gekomen zijnde, is door den meerderen en volmaakteren Tabernakel, niet met handen gemaakt, dat is, niet van dit maaksel,

12 noch door het bloed der bokken en kalveren, maar door zijn eigen bloed, éénmaal ingegaan in het heilighdom, eene eeuwige verlossing teweeggebracht hebbende.

13 Want indien het bloed der stieren en bokken, en de asch der jonge koe, besprengende de onreinen, hen heiligt tot de reinigheid des vleeschcs;

14 hoeveel te meer zal het bloed van Christus, die door den eeuwigen Geest zichzelf Gode onstraffelijk opgeofferd heeft, uwe conscientie reini-

gen van doode werken, om den levenden God te dienen!

15 En dáárom is hij de Middeelaar des nieuwen Testaments, opdat, de dood *dortusschen* gekomen zijnde tot verzoening der overtredingen die onder het eerste Testament waren, degenen die geroepen zijn, de beloftenis der eeuwige erve ontvangen zouden.

16 Want waar een testament is, daar is het noodzaak dat de dood des testamentmakers *tusschenkome*;

17 want een testament is vast in de dooden, dewijl het nog geen kracht heeft wanneer de testamentmaker leeft;

18 waarom ook het eerste niet zonder bloed is ingewijd.

19 Want als alle de geboden naar de wet van Mozes tot al het volk uitgesproken waren, nam hij het bloed der kalveren en bokken, met water en purperen wol en hysop, en besprengde beide het boek zelf en al het volk,

20 zeggende: Dit is het bloed des Testaments hetwelk God aan ulieden heeft geboden.

21 En hij besprengde desgelijks ook den Tabernakel en alle de vaten van den dienst met het bloed.

22 En bijna alle dingen worden door bloed gereinigd naar de Wet, en zonder bloedstorting geschiedt geene vergeving.

23 Zoo was het dan noodzaak, dat wel de voorbeeldingen der dingen die in de hemelen zijn, door deze dingen gereinigd werden, maar de hemelsche dingen zelve door betere offeranden dan deze.

24 Want Christus is niet ingegaan in het heilighdom dat met handen gemaakt is, hetwelk is een tegenbeeld van het ware, maar in den hemel zelf, om nu te verschijnen voor het aangezicht Gods voor ons;

25 noch ook opdat hij zichzelf dikmaals zoude opoffe-

ren, gelijk de Hoogepriester alle jaren in het heiligdom ingaat met vreemd bloed.

26 (anders had hij dikmaals moeten lijden van de grondlegging der wereld af); maar nu is hij éénmaal in de voleinding der eeuwen geopenbaard, om de zonde te niet te doen door zijns zelfs offerande.

27 En gelijk het den menschen gezet is éénmaal te sterven, en daarna het oordeel,

28 alzoo zal ook Christus, éénmaal geofferd zijnde om veler zonde weg te nemen, ten anderen male zonder zonde gezien worden van degenen die hem verwachten tot zaligheid.

HOOFDSTUK 10.

WANT de Wet, hebbende eenne schaduw der toekomstige goederen, niet het beeld zelf der zaken, kan met dezelfde offeranden, die zij alle jaren geduriglijk opofferen, nimmermeer heiligen degenen die er toegaan:

2 anderszins zouden zij opgehouden hebben geofferd te worden, omdat degenen die den dienst pleegden, geene consciëntie meer zouden hebben der zonden, éénmaal gereinigd geweest zijnde;

3 maar *na geschiedt* in dezelve alle jaren weder gedachtenis der zonden.

4 Want het is onmogelijk dat het bloed van stieren en bokken de zonden wegneemt.

5 Daarom komende in de wereld, zegt hij: Slachtoffer en offerande hebt Gij niet gewild, maar Gij hebt mij het lichaam toehereid;

6 brandofferen en *offer* voor de zonde hebben U niet behaagd;

7 toen sprak ik: Zie, ik kom (in het begin des boeks is van mij geschreven) om uwen wil te doen, o God.

8 Als hij te voren gezegd had:

Slachtoffer en offerande en brandoffers en *offer* voor de zonde hebt Gij niet gewild, noch hebben U behaagd (de welke naar de Wet geofferd worden),

9 toen sprak hij: Zie, ik kom om uwen wil te doen, o God. Hij neemt het eerste weg, om het tweede te stellen.

10 In welken wil wij geheiligd zijn door de offerande des lichaams van Jezus Christus, éénmaal *geschiedt*.

11 En een iegelijk Priester stond wel alle dagen dienende, en dezelfde slachtofferen dikmaals offerende, die de zonden nimmermeer kunnen wegnemen;

12 maar deze, één slachtoffer voor de zonden geofferd hebbende, is in eeuwigheid gezeten aan de rechterhand Gods,

13 voorts verwachtede tot dat zijne vijanden gesteld worden tot eenne voetbank zijner voeten.

14 Want met ééne offerande heeft hij in eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden.

15 En de Heilige Geest getuigt het ons ook.

16 Want omdat hij te voren gezegd had: Dit is het Verbond dat Ik met hen maken zal na die dagen, zegt de Heere: Ik zal mijne wetten geven in hunne harten, en Ik zal die inschrijven in hunne verstanden;

17 en hunner zonden en hunner ongerechtigheden zal Ik geenszins meer gedenken.

18 Waar nu vergeving derzelve is, daar is geene offerande meer voor de zonde.

19 Dewijl wij dan, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus,

20 op eenen versehen en levenden weg, welken hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, dat is, *door zijn vleesch*,

21 en *dewijl* wij hebben eenen grooten Priester over 't Huis Gods,

22 zoo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, *onze* harten gereinigd zijnde van de kwade conscientie, en het lichaam gewasschen zijnde met rein water;

23 laat ons de onwankelbare belijdenis der hope *vasthouden* (want die het beloofd heeft is getrouw:)

24 en laat ons op elkander acht nemen, tot opscherping der liefde en der goede werken;

25 en laat ons onze onderlinge bijeenkomst niet nalaten, gelijk sommigen de gewoonte hebben, maar *elkander* vermanen: en dat zooveel te meer als gij ziet dat de dag nadert.

26 Want zoo wij willens zondigen, nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben, zoo blijft daar geen slachtoffer meer over voor de zonden,

27 maar eene schrikkelijke verwachting des oordeels, en hitte des vuurs, dat de tegenstanders zal verslinden.

28 Als iemand de wet van Mozes heeft te niet gedaan, die sterft zonder barmhartigheid onder twee of drie getuigen;

29 hoeveel te zwaarder straf, meent gij, zal hij waardig geacht worden, die den Zoon Gods vertreden heeft, en het bloed des Testaments onrein geacht heeft, waardoor hij geheiligd was, en den Geest der genade smaadheid heeft aangedaan?

30 Want wij kennen Hem die gezegd heeft: Mijne is de wrake, Ik zal 't bet vergelden, spreekt de Heere. En wederom: De Heere zal zijn volk oordeelen.

31 Vreeselijk is het te vallen in de handen des levenden Gods,

32 Doch gedenkt der vorige dagen, in dewelke, nadat gij verlicht zijt geweest, gij veel strijd des lijdens hebt verdragen,

33 ten deele als gij door smaadheden en verdrukkingen een schouwspel geworden zijt, en ten deele als gij gemeenschap gehad hebt met degenen die alzoo behandeld werden.

34 Want gij hebt ook over mijne handen medelijden gehad, en de rooving uwer goederen met blijdschap aangenomen, wetende dat gij in uzelf een beter en blijvend goed in de hemelen hebt.

35 Werpt dan uwe vrijmoedigheid niet weg, welke eene groote vergelding des loons heeft.

36 Want gij hebt lijdzaamheid van noode, opdat gij den wil Gods gedaan hebbende, de beloftenis moogt wegdragen.

37 Want nog een zeer weinig tijds, en hij die te komen staat, zal komen en niet vertoeven.

38 Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven; en zoo iemand zich onttrekt, mijne ziel heeft in hem geen behagen.

39 Maar wij zijn niet van degenen die zich onttrekken ten verderve, maar van degenen die gelooven tot behoudenis der ziel.

HOOFDSTUK 11.

HET geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt, en een bewijs der zaken die men niet ziet.

2 Want door hetzelfde hebben de ouden getuigenis bekomen.

3 Door het geloof verstaan wij dat de wereld door het Woord Gods is toebereid, al-

zoo dat de dingen die men ziet, niet geworden zijn uit dingen die gezien worden.

4 Door het geloof heeft Abel eene meerdere offerande Gode geofferd dan Kain, door hetwelk hij getuigenis bekomen heeft dat hij rechtvaardig was, alzoo God over zijne zaven getuigenis gaf; en door dat *geloof* spreekt hij nog nadat hij gestorven is.

5 Door het geloof is Henoch weggenomen geweest, opdat hij den dood niet zoude zien, en hij werd niet gevonden, daarom dat God hem weggenomen had. Want vóór zijne wegneming heeft hij getuigenis gehad dat hij Gode behaagde.

6 Maar zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen. Want die tot God komt, moet gelooven dat Hij is, en een belooner is dergenen die Hem zoeken.

7 Door het geloof heeft Noach, door Goddelijke aanspraak vermaand zijnde aangaande de dingen die nog niet gezien werden, en betreed geworden zijnde, de ark toebereid tot behoudenis van zijn huisgezin; door welke ark hij de wereld heeft veroordeeld, en is geworden een erfgenaam der rechtvaardigheid die naar het geloof is.

8 Door het geloof is Abraham geroepen zijnde, gehoorzaam geweest, om uit te gaan naar de plaats, die hij tot een erfdeel ontvangen zoude, en hij is uitgegaan niet wetende waar hij komen zoude.

9 Door het geloof is hij een inwoner geweest in het land der belofte als in een vreemd land, en heeft in tabernakelen gewoond, met Isaäk en Jakob die medeërfgenamen waren derzelfde belofte;

10 want hij verwachtte de stad die fundamenten heeft, welker kunstenaar en bouwmeester God is.

11 Door het geloof heeft ook Sara zelve kracht ontvangen om zaad te geven, en boven den tijd *haars* ouderdoms heeft zij gebaard, overmits zij Hem getrouw heeft geacht die het beloofd had.

12 Daarom zijn ook van éénen, en dat van eenen verstorvene, zoorelen in menigte geboren als de sterren des hemels, en als het zand dat aan den oever der zee is, hetwelk ontalrijk is.

13 Deze allen zijn in het geloof gestorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben dezelve van verre gezien en geloofd en omhelsd, en hebben beleden dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren.

14 Want die zulke dingen zeggen, betoonen klaarlyk dat zij een vaderland zoeken.

15 En indien zij aan dat vaderland gedacht hadden van hetwelk zij uitgegaan waren, zij zouden tijd gehad hebben om weder te keeren;

16 maar nu zijn zij begeerig naar een beter, dat is, naar het hemelsche. Daarom schaamt zich God hunner niet, om hun God genaamd te worden; want Hij had hun eene stad bereid.

17 Door het geloof heeft Abraham, als hij verzocht werd, Isaäk geofferd, en hij die de beloften ontvangen had, heeft zijnen eeniggeborene geofferd

18 (tot denwelken gezegd was: In Isaäk zal u het zaad genaamd worden), overleggende dat God machtig was hem ook uit de dooden te verwekken;

19 waaruit hij hem ook bij gelijkenis wedergekregen heeft.

20 Door het geloof heeft Isaäk zijne zonen Jakob en Esau gezegend aangaande toekomstige dingen.

21 Door het geloof heeft Jakob stervende een iegelijk der zonen Jozefs gezegend, en heeft

aangebeden, *leuende* op het opperste van zijnen staf.

22 Door het geloof heeft Jozef stervende gemeld van den uitgang der kinderen Israëls, en heeft bevel gegeven van zijne gebeenten.

23 Door het geloof werd Mozes, toen hij geboren was, drie maanden lang van zijne ouders verborgen, overmits zij zagen dat het kindeken schoon was; en zij vreesden het gebod des Konings niet.

24 Door het geloof heeft Mozes, nu groot geworden zijnde, geweigerd een zoon van Faraó's dochter genaamd te worden,

25 verkiezende liever met het volk Gods kwalijk behandeld te worden, dan voor eenen tijd de genieting der zonde te hebben,

26 achtende de versmaadheid van Christus meerdere rijkdom te zijn dan de schatten in Egypte; want hij zag op de vergelding des loons.

27 Door het geloof heeft hij Egypte verlaten, niet vreezende den toorn des Konings; want hij hield zich vast als ziende den Onzienlijke.

28 Door het geloof heeft hij het Pascha verordineerd, en de besprenging des bloeds, opdat de verderver der eerstgeborenen hen niet raken zoude.

29 Door het geloof zijn zij de Roode zee doorgestaan als door het droge; hetwelk de Egyptenaars *ook* beproevende, zijn verdronken.

30 Door het geloof zijn de muren van Jericho gevallen, als ze tot zeven dagen toe omringd waren geweest.

31 Door het geloof is Rachab de hoer niet omgekomen met de ongehoorzamen, als zij de verspieders met vrede had ontvangen.

32 En wat zal ik nog *meer* zeggen? Want de tijd zal mij ontbreken, zoude ik verhalen van Gideon, en Barak, en

Simson, en Jesta, en David, en Samuël, en de Profeten;

33 welke door het geloof koninkrijken hebben overwonnen, gerechtigheid geoefend, de beloftenissen verkregen, de muilen der leeuwen toegestopt,

34 de kracht des vuurs hebben uitgebluscht, de scherpte des zwaards zijn ontvloden, uit zwakheid krachten hebben gekregen, in den krijg sterk geworden zijn, heirleiders der vreemden op de vlucht hebben gebracht;

35 de vrouwen hebben hare dooden uit de opstanding *weder* gekregen; en anderen zijn uitgerekt geworden, de *aangr-bodene* verlossing niet aannemende, opdat zij eene betere opstanding verkrijgen zouden;

36 en anderen hebben bespottingen en geeselingen ondergaan, en ook banden en gevangenis,

37 zijn gesteenigd geworden, in stukken gezaagd, verzocht, door het zwaard ter dood gebracht, hebben gewandeld in schaapsvellen *en* in geitevelen, verlaten, verdrukt, kwalijk behandeld zijnde

38 (welker de wereld niet waardig was), hebben in woestijnen gedooft en *op* bergen en *in* spelonken en *in* de holen der aarde.

39 En deze allen hebbende door het geloof getuigenis gehad, hebben de belofte niet verkregen,

40 alzoo God wat beters over ons voorzien had, opdat zij zonder ons niet zouden volmaakt worden.

HOOFDSTUK 12.

DAAROM dan ook, alzoo wij zoo groot eene wolk der getuigen rondom ons hebben liggende, laat ons *afleggen* allen last en de zonde die ons lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid loopen de loopbaan die ons voorgesteld is,

2 ziende op den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, dewelke voor de vreugde die hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en de schande veracht, en is gezeten aan de rechterhand des troons Gods.

3 Want aanmerkt dezen, die zoodanig een tegenspreken van de zondaren tegen zich heeft verdragen, opdat zij niet verslauwt en bezwijkt in uwe zielen.

4 Gij hebt nog ten bloede toe niet tegengestaan, strijdende tegen de zonde;

5 en gij hebt vergeten de vermaning, die tot u als tot zonen spreekt: Mijn zoon, acht niet klein de kastijding des Heeren, en bezwijk niet als gij van Hem bestraft wordt.

6 Want dien de Heere liefheeft kastijdt Hij, en Hij eeselt eenen iegelijken zoon dien Hij aanneemt.

7 Indien gij de kastijding verdraagt, zoo gedraagt God zich jegens u als zonen; (want wat zoon is er dien de vader niet kastijdt?)

8 maar indien gij zonder kastijding zijt, welker allen deelachtig zijn geworden, zoo zijt gij dan bastaarden en niet zonen.

9 Voorts, wij hebben de vaders onzes vleesch es wel tot kastijders gehad, en wij ontzagen ze: zullen wij dan niet veelmeer den Vader der geesten onderworpen zijn, en leven?

10 Want génen hebben ons wel voor eenen korten tijd, maar dat het hun goeddacht, gekastijdt; maar deze kastijdt ons tot ons nut, opdat wij zijner heiligheid zouden deelachtig worden.

11 En alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt geene zaak van vreugde maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij van zich eene vreed-

zame vrucht der gerechtigheid dengenen die door dezelve geoefend zijn.

12 Daarom richt weder op de trage handen en de slappe knieën,

13 en maakt rechte paden voor uwe voeten, opdat hetgeen kreupel is, niet verdraaid worde, maar opdat het veelmeer genezen worde.

14 Jaagt den vrede na met allen, en de heiligmaking, zonder welke niemand den Heere zien zal:

15 toeziende dat niet iemand verachtete van de genade Gods; dat niet eenige wortel der bitterheid, opwaarts spruitende, beroerte make, en door dezelve velen ontreinigd worden.

16 Dat niet iemand zij een hoereerder, of een onheilige gelijk Esau, die om ééne spijs het recht van zijne eerstgeboorte weggaf.

17 Want gij weet, dat hij ook daarna de zegening willende beërven, verworpen werd; want hij vond geene plaats des berouws, hoewel hij dezelve met tranen zocht.

18 Want gij zijt niet gekomen tot den tastelijken berg, en het brandende vuur, en donkerheid, en duisternis, en onweder,

19 en tot het geklank der bazuin, en de stem der woorden, welke die ze hoorden, baden, dat het woord tot hen niet meer zoude gedaan worden

20 (want zij konden niet dragen hetgeen er geboden werd: Indien ook een gedierde den berg aanraakt, het zal gestee-nigd of met eenen pijl door-schoten worden;

21 en Mozes, zóo vreeselijk was het gezicht, zeide: Ik ben zeer bevreesd en bevende);

22 maar gij zijt gekomen tot den berg Sion en de stad des levenden Gods, tot het hemelsche Jeruzalem en de vele duizenden der Engelen.

23 tot de algemeene vergadering en de gemeente der eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn, en tot God, den Rechter over allen, en de geesten der volmaakte rechtvaardigen.

24 en tot den Middelaar des nieuwen Testaments Jezus, en het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel.

25 Ziet toe dat gij dien die spreekt, niet verwerpt; want indien dezen niet zijn ontvonden, die dengenen verwierpen, welke op aarde Goddelijke antwoorden gaf, veelmeer zullen wij niet *ontvlieden*, zoo wij ons van dien afkeeren die van de hemelen *is*;

26 wiens stem toen de aarde bewoog; maar nu heeft hij verkondigd, zeggende: Nog éénmaal zal Ik bewegen niet alleen de aarde, maar ook den hemel.

27 En dit *woord*: Nog éénmaal, wijst aan de verandering der beweeglijke dingen, als welke gemaakt waren, opdat blijven zouden de dingen die niet beweeglijk zijn.

28 Daarom, alzoo wij een onbeweeglijk Koninkrijk ontvangen, laat ons de genade vasthouden, door dewelke wij God welbehaaglijk mogen dienen, met eerbied en godvruchtigheid.

29 Want onze God is een verterend vuur.

HOOFDSTUK 13.

DAT de broederlijke liefde blijve.

2 Vergeet de herbergzaamheid niet; want hierdoor hebben sommigen onwetens Engelen geherbergd.

3 Gedenkt der gevangenen, alsof gij medegevangen waart, en dergenen die kwalijk behandeld worden, alsof gij ook zelve in het lichaam *kwalijk* behandeld waart.

4 Het huwelijk zij eerlijk onder allen, en het bed onbevlekt; maar hoereersders en overspelers zal God oordeelen.

5 Uw wandel zij zonder geldgierigheid, en zijt vergenoegd met het tegenwoordige; want Hij heeft gezegd: Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten;

6 zoodat wij vrijmoediglijk durven zeggen: De Heere is mij een helper, en ik zal niet vreezen wat mij een mensch zal doen.

7 Gedenkt uwer voorgangers, die u het Woord Gods gesproken hebben, en volgt hun geloof na, aanschouwende de uitkomst *haarer* wandeling.

8 Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en in der eeuwigheid.

9 Wordt niet omgevoerd met verscheidene en vreemde leerlingen; want het is goed dat het hart gesterkt worde door genade, niet door spijzen, door welke geen nuttigheid bekomen hebben die *daarom* gewandeld hebben.

10 Wij hebben een altaar, van hetwelk geen macht hebben te eten die den Tabernakel dienen.

11 Want welker dieren bloed voor de zonde gedragen werd in het heilzdom door den Hoogepriester, derzelver lichamen werden verbrand buiten de legerplaats.

12 Daarom heeft ook Jezus, opdat hij door zijn eigen bloed het volk zoude heiligen, buiten de poort geleden.

13 Zoo laat ons dan tot hem uitgaan buiten de legerplaats, zijne smaadheid dragende.

14 Want wij hebben hier geene blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige.

15 Laat ons dan door hem altijd Gode opofferen eene offerande des lofs, dat is, de

vrucht der lippen die zijnen naam belijden.

16 En verkeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet; want aan zoodanige offeranden heeft God een welbehagen.

17 Zijt uwen voorgangeren gehoorzaam en zijt hun onderdanig; want zij waken voor uwe zielen, als die rekenschap geven zullen: opdat zij dat doen mogen met vreugde, en niet al zuchtende; want dat is u niet nuttig.

18 Bidt voor ons; want wij vrouwen dat wij eene goede consciencie hebben, als die in alles eerlijk willen wandelen.

19 En ik bid u te meer dat gij dit doet, opdat ik te eerder ulieden moge wedergegeven worden.

20 De God nu des vredes, die den grooten Herder der scha-

pen door het bloed des eeuwigen Testaments uit de dooden heeft wedergebracht, *namelijk* onzen Heere Jezus Christus,

21 die volmake u in alle goed werk, opdat gij zijnen wil moogt doen: werkende in u hetgeen voor Hem welbehaglijk is door Jezus Christus, denwelken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

22 Doch ik bid u, broeders, verdraagt het woord dezer vermaning; want ik heb u in 't kort geschreven.

23 Weet dat de broeder Timotheus losgelaten is, met welken (zoo hij haast komt) ik u zal zien.

24 Groet alle uwe voorgangeren en alle de heiligen. U groeten die van Italië zijn.

25 De genade zij met u allen. Amen.

DE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JACOBUS.

HOOFDSTUK 1.

JJACOBUS, een dienstknecht Gods en des Heeren Jezus Christus, aan de twaalf stammen die in de verstrooiing zijn, zaligheid.

2 Acht het voor groote vreugde, mijne broeders, wanneer gij in velerlei verzoeken valt,

3 wetende dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt.

4 Doch de lijdzaamheid hebbe een volmaakt werk, opdat gij moogt volmaakt zijn en geheel

oprecht, in geen ding gebrekkelijk.

5 En indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begeere, die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijs; en zij zal hem gegeven worden.

6 Maar dat hij ze begeere in geloof, niet twijfelende; want die twijfelt, is eene bare der zee gelijk, die van den wind gedreven en op- en neergeworpen wordt.

7 Want die mensch meene niet dat hij iets ontvangen zal van den Heere.

8 Een dubbelhartig man is

ongestadig in alle zijne wegen.

9 Maar de broeder die nederig is, roeme in zijne hoogerheid,

10 en de rijke in zijne verne-dering; want hij zal als eene bloem van het gras voorbij-gaan.

11 Want de zon is opgegaan met de hitte, en heeft het gras dor gemaakt, en zijne bloem is afgevallen, en de schoone gedaante haars aanschijns is vergaan; alzoo zal ook de rijke in zijne wegen verwelken.

12 Zalig is de man die verzoeking verdraagt; want als hij beproefd zal geweest zijn, zoo zal hij de kroon des levens ontvangen, welke de Heere be-loodt heeft dengenen die Hem liefhebben.

13 Niemand als hij verzocht wordt, zegge: Ik word van God verzocht; want God kan niet verzocht worden met het kwa-
de, en Hijzelf verzoekt niemand.

14 Maar een iegelijk wordt ver-zocht als hij van zijne eigene begeerlijkheid afgetrokken en verlost wordt;

15 daarna de begeerlijkheid ontvangen hebbende, baart zonde, en de zonde voleindigd zijnde, baart den dood.

16 Dwaalt niet, mijne geliefde broeders.

17 Alle goede gave en alle volmaakte gift is van boven, van den Vader der lichten af-komende, bij welken geene ver-andering is of schaduw van omkeering.

18 Naar zijnen wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der waarheid, opdat wij zouden zijn *als* eerstelingen zijner schepselen.

19 Zoo dan, mijne geliefde broeders, een iegelijk mensch zij rasch om te hooren, traag om te spreken, traag tot toorn.

20 Want de toorn des mans werkt Gods gerechtigheid niet.

21 Daarom afgelegd hebbende alle vuiligheid en overvloed van boosheid, ontvangt met zacht-

moedigheid het Woord dat in u geplant wordt, hetwelk uwe zielen kan zalig maken.

22 En zijt daders des Woords, en niet alleen hoorders, uzelf-ven met valsche overlegging be-driegende.

23 Want zoo iemand een hoor-der is des Woords, en niet een dader, die is een man gelijk, welke zijn aangeboren aange-zicht bemerkt in eenen spiegel.

24 Want hij heeft zichzelf bemerkt, en is weggegaan, en heeft terstond vergeten hoedan-ig hij was.

25 Maar die inziet in de vol-maakte wet die der vrijheid is, en daarbij blijft, deze geen ver-getelijk hoorder geworden zijn-de, maar een dader des werks, deze, *zeg ik*, zal gelukkig zijn in dit zijn doen.

26 Indien iemand onder u dunkt dat hij godsdienstig is, en zijne tong niet in toorn houdt, maar zijn hart verleidt, diens godsdienst is ijdel.

27 De zuivere en onbevleete godsdienst voor God en den Vader is deze: weezen en we-duwen bezoeken in hunne ver-drukking, en zichzelf onbe-smet bewaren van de wereld.

HOOFDSTUK 2.

MIJNE broeders, hebt niet het geloof onzes Heeren Jezus Christus, *des Heeren* der heerlijkheid, met aanneming des persoons.

2 Want zoo in uwe vergade-ring kwam een man met eenen gouden ring aan den vinger, in eene sierlijke kleding, en daar kwam ook een arm man in met eene slechte kleding,

3 en gij zoudt aanzien den-geenen die de sierlijke kleding draagt, en tot hem zegen: Zit gij hier op eene eervolle plaats, en zoudt zeggen tot den arme: Sta gij *dáár*, of zit hier onder mijne voetbank:

4 hebt gij dan niet in uzelfen

een onderscheid gemaakt, en zijt rechters geworden van kwade overleggingen?

5 Hoort, mijne geliefde broeders, heeft God niet uitverkoren de armen dezer wereld om rijk te zijn in 't geloof, en erigenamen des Koninkrijks hetwelk Hij belooft degenen die Hem lief hebben?

6 Maar gij hebt den arme oneer aangedaan. Overweldigen u niet de rijken, en trekken zij u niet voor de Rechterstoelen?

7 Lasteren zij niet den goeden naam die over u aangeroepen is?

8 Indien gij dan de koninklijke wet volbrengt, naar de Schrift: Gij zult uwen naaste liefhebben als uzelfen, zoo doet gij wel;

9 maar indien gij den persoon aanneemt, zoo doet gij zoude en wordt van de wet bestraft als overtreders.

10 Want wie de geheele wet zal houden, en in één zal struikelen, die is schuldig geworden aan alle.

11 Want die gezegd heeft: Gij zult geen overspel doen, die heeft ook gezegd: Gij zult niet doden. Indien gij nu geen overspel zult doen, maar zult doden, zoo zijt gij een overtreders der wet geworden.

12 Spreekt alzoo en doet alzoo, als die door de wet der vrijheid zult geoordeeld worden.

13 Want een onbarmhartig oordeel zal gaan over degenen die geene barmhartigheid gedaan heeft; en de barmhartigheid roemt tegen het oordeel.

14 Wat nuttigheid is het, mijne broeders, indien iemand zegt dat hij het geloof heeft, en de werken niet heeft? Kan dat geloof hem zalig maken?

15 Indien er nu een broeder of zuster ninkt zouden zijn, en gebrek zouden hebben aan dagelijksch voedsel,

16 en iemand van u tot hen

zoude zeggen: Gaat henen in vrede, wordt warm en wordt verzadigd; en gijlieden zoudt hun niet geven de nooddriftigheden des lichaams, wat nuttigheid is dat?

17 Alzoo ook het geloof, indien het de werken niet heeft, is bij zichzelf dood.

18 Maar, zal iemand zeggen, gij hebt het geloof, en ik heb de werken. Toon mij uw geloof uit uwe werken, en ik zal u uit mijne werken mijn geloof toonen.

19 Gij gelooft dat God een éénig God is; gij doet wel: de duivelen gelooven het ook, en zij sidderen.

20 Maar wilt gij weten, o ijdel mensch, dat het geloof zonder de werken dood is?

21 Abraham onze vader, is hij niet uit de werken gerechtvaardigd, als hij Isaak zijnen zoon geofferd heeft op het altaar?

22 Ziet gij wel dat het geloof medegewrocht heeft met zijne werken, en het geloof volmaakt is geweest uit de werken?

23 En de Schrift is vervuld geworden, die daar zegt: En Abraham geloofde God, en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend, en hij is een vriend Gods genaamd geweest.

24 Ziet zij dan nu dat een mensch uit de werken gerechtvaardigd wordt, en niet alleenlijk uit het geloof?

25 En desgelijks ook Rachab de hoer, is zij niet uit de werken gerechtvaardigd geweest, als zij de gezonden heeft ontvangen, en door eenen anderen weg uitgelaten?

26 Want gelijk het lichaam zonder geest dood is, alzoo is ook het geloof zonder de werken dood.

HOOFDSTUK 3.

ZIJT niet vele meesters, mijne broeders, wetende dat

wij te meerder oordeel zullen ontvangen.

2 Went wij struikelen allen in veel. Indien iemand in woorden niet struikelt, die is een volmaakt man, machtig om ook het geheele lichaam in toom te houden.

3 Zie, wij leggen den paarden toomen in de monden, opdat zij ons zouden gehoorzamen, en wij leiden *daarmede* hun geheele lichaam om;

4 zie, ook de schepen, hoewel ze zoo groot zijn en van harde winden gedreven, zij worden omgewend van een zeer klein roer, waarheen ook de begeerte des stuurders wil;

5 alzoo is ook de tong een klein lid, en roemt *nochtans* groote dingen. Zie, een klein vuur, hoe grooten hoop hout het aansteekt.

6 De tong is ook een vuur, een wereld der ongerechtigheid: alzoo is de tong onder onze leden gesteld, welke het geheele lichaam besmet, en ontsteekt het *rad onzer* geboorte, en wordt ontstoken van de hel.

7 Want alle natuur beide der wilde dieren en der vogelen, beide der kruipende en der zeedieren, wordt getemd en is getemd geweest van de menschelijke natuur;

8 maar de tong kan geen mensch temmen. Zij is een onbedwingbaar kwad, vol van doodelijke venijn.

9 Door haar loven wij God en den Vader, en door haar vervloeken wij de menschen, die naar de gelijkenis Gods gemaakt zijn.

10 Uit denzelfden mond komt voort zegening en vervloeking. Dit moet, mijne broeders, alzoo niet geschieden.

11 Welt ook een fontein uit eene zelfde ader het zoet en het bitter?

12 Kan ook, mijne broeders,

een vijgboom olijven voortbrengen, of een wijstok vijgen? Alzoo kan geene fontein zout en zoet water voortbrengen.

13 Wie is wijs en verstandig onder u? Die bewijze uit *zijn* goeden wandel zijne werken, in zachtmoedige wijsheid.

14 Maar indien gij bitteren nijd en twistgierigheid hebt in uw hart, zoo roemt en liegt niet tegen de waarheid.

15 Deze is de wijsheid niet die van boven afkomt, maar is aardisch, natuurlijk, dui- velsch.

16 Want waar nijd en twistgierigheid is, aldaar is verwarring en alle booze handel.

17 Maar de wijsheid die van boven is, die is ten eerste zuiver, daarna vreedzaam, bescheiden, gezellig, vol van barmhertigheid en van goede vruchten, niet partijdiglijk oordeelende, en ongeveinsd.

18 En de vrucht der rechtvaardigheid wordt in vrede gezaaid voor degenen die vrede maken.

HOOFDSTUK 4.

VAN waar komen krijgen en vechterijen onder u? *Komen* ze niet hiervan, *namelijk* uit uwe wellusten die in uwe leden strijd voeren?

2 Gij bereeft, en hebt niet; gij benijdt en *ijvert naar dingen*, en kunt ze niet verkrijgen; gij vecht en voert krijg, doch gij hebt niet, omdat gij niet bidt.

3 Gij bidt, en gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt, opdat zij het in uwe wellusten doorbrengen zouden.

4 Overspelers en overspelsters, weet gij niet dat de vriendschap der wereld eene vijandschap Gods is? Zoo wie dan een vriend der wereld wil zijn, die wordt een vijand Gods gesteld.

5 Of meent gij dat de Schrift tevergeefs zegt: De Geest die in ons woont, heeft die lust tot nijdigheid?

6 Ja, hij geeft meerdere genade. Daarom zegt de Schrift: God wederstaat de hoovaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade.

7 Zoo onderwerpt u dan Gode; wederstaat den duivel, en hij zal van u vlieden.

8 Naakt tot God, en hij zal tot u naken. Reinigt de handen, gij zondaars, en zuivert de harten, gij dubbelhartigen.

9 Gedraagt u als ellendigen en treurt en weent; uw lachen worde veranderd in treuren, en uwe blijdschap in bedroefdheid.

10 Vernedert u voor den Heere, en Hij zal u verhoogen.

11 Broeders, spreekt niet kwalijk van elkander. Die van zijnen broeder kwalijk spreekt en zijnen broeder oordeelt, die spreekt kwalijk van de wet en oordeelt de wet. Indien gij nu de wet oordeelt, zoo zijt gij geen dader der wet, maar een rechter.

12 Daar is een éénig Wetgever, die behouden kan en verderven, doch wie zijt gij, die een ander oordeelt?

13 Welaan nu, gij die daar zegt: Wij zullen heden of morgen naar zulk eene stad reizen, en aldaar een jaar doorbrengen, en koopmanschap drijven en winst doen,

14 gij die niet weet wat morgen *geschieden zal*; want hoe danig is uw leven? Want het is een damp, die voor een weinig *tijds* gezien wordt en daarna verdwijnt.

15 In plaats dat gij zoudt zeggen: Indien de Heere wil en wij leven zullen, zoo zullen wij dit of dat doen.

16 Maar nu roemt gij in uwen hoogmoed: al zoodanige roem is boos.

17 Wie dan weet goed te doen en het niet doet, dien is het zonde.

HOOFDSTUK 5.

WEELAAN nu, gij rijken, weent en huilt over uwe ellendigheden die over u komen.

2 Uw rijkdom is verrot, en uwe kleederen zijn van de motten gegeten geworden;

3 uw goud en zilver is verroest, en hun roest zal u zijn tot eene getuigenis, en zal uw vleesch als een vuur verteren; gij hebt schatten vergaderd in de laatste dagen.

4 Zie, het loon der werklieden die uwe landen gemaaid hebben, hetwelk van u verkort is, roept; en het geschrei dergenen die geogst hebben, is gekomen tot in de ooren des Heeren Zebaoth.

5 Gij hebt weelderig geleefd op de aarde, en wellusten gevolgd; gij hebt uwe harten gevoed als in eenen dag der slachting.

6 Gij hebt veroordeeld, gij hebt gedood den rechtvaardige, en hij wederstaat u niet.

7 Zoo zijt dan lankmoedig, broeders, tot de toekomst des Heeren. Zie, de landman verwacht de kostelijke vrucht des lands, lankmoedig zijnde over dezelve, totdat het den vromen en den spaden regen zal hebben ontvangen.

8 Weest gij ook lankmoedig, versterkt uwe harten, want de toekomst des Heeren genaaft.

9 Zucht niet tegen elkander, broeders, opdat zij niet veroordeeld wordt: zie, de Rechter staat voor de deur.

10 Mijne broeders, neemt tot een exempel des lijdens en der lankmoedigheid de Profeten, die in den naam des Heeren gesproken hebben.

11 Zie, wij houden ze gelukzalig die verdragen. Gij hebt

de verdraagzaamheid Jobs gehoord, en gij hebt het einde des Heeren gezien, dat de Heere zeer barmhartig is en een Ontfermer.

12 Doch vóór alle dingen, mijne broeders, zweert niet, noch bij den hemel, noch bij de aarde, noch eenigen anderen eed; maar uw ja zij ja, en het neen neen, opdat gij in geen oordeel valt.

13 Is iemand onder u in lijden, dat hij bidde. Is iemand goedsmoeds, dat hij psalmzingt.

14 Is iemand krank onder u, dat hij tot zich roepe de Ouderlingen der gemeente, en dat zij over hem bidden, hem zalvende met olie in den naam des Heeren:

15 en het gebed des geloofs zal den zieke behouden, en de Heere zal hem oprichten, en zoo hij zonden gedaan zal heb

ben, het zal hem vergeven worden.

16 Belijdt elkander de misdaden, en bidt voor elkander, opdat zij gezond wordt. Een krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel.

17 Elia was een mensch van gelijke beweringen als wij, en hij bad een gebed dat het niet zoude regenen, en het regende niet op de aarde in drie jaren en zes maanden.

18 En hij bad wederom, en de hemel gaf regen, en de aarde bracht hare vrucht voort.

19 Broeders, indien iemand onder u van de waarheid is afgedwaald, en iemand hem bekeert,

20 die wete, dat degene die eenen zondaar van de dwaling zijns wegs bekeert, eene ziel van den dood zal behouden, en menigte der zonden zal bedekken.

DE EERSTE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL PETRUS.

HOOFDSTUK 1.

PETRUS, een Apostel van Jezus Christus, den vreemdelingen verstrooid in Pontus, Galatië, Cappadocie, Azië en Bithynië,

2 den uitverkorenen naar de voorkennis Gods des Vaders, in de heiligmaking des Geestes, tot gekoorzaamheid en besprenging des bloeds van Jezus Christus: genade en vrede zij u vermenigvuldigd.

3 Gelooft zij de God en Vader

onzes Heeren Jezus Christus, die naar zijne groote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot eene levende hope, door de opstanding van Jezus Christus uit de dooden,

4 tot eene onverderfelijke en onbevleekelijke en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u,

5 die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in den laatsten tijd.

6 In welken gij u verheugt,

nu een weinig *tijds* (zoo het noodig is) bedroefd zijnde door menigerlei verzoeken;

7 opdat de beproeving uws geloofs, die veel kostelijker is dan des gouds, hetwelk vergant en door het vuur beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof en eer en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus Christus; 8 denwelken gij niet gezien hebt en *nochtans* liefhebt; in denwelken gij nu, hoewel hem niet ziende, maar geloovende, u verheugt met eene onuitsprekelijke en heerlijke vreude,

9 verkrijgende het einde uws geloofs, *namelijk* de zaligheid der zielen.

10 Van welke zaligheid onderzocht hebben de Profeten, die geprofeteerd hebben van de genade aan u *geschied*,

11 onderzoekende op welken of hoedanigen tijd de Geest van Christus, die in hen was, beduidde en te voren getuigde het lijden *dat* op Christus *komen zoude*, en de heerlijkheid daarna *volgende*;

12 denwelken geopenbaard is, dat zij niet zichzelf maar ons bedienende deze dingen, die u nu aangediend zijn door degenen, die u het Evangelie verkondigd hebben door den Heiligen Geest, die van den hemel gezonden is; in welke dingen de Engelen begeerig zijn in te zien.

13 Daarom opschortende de lendenen uws verstands, en nuchter zijnde, hoopt volkomenlijk op de genade die u toegebracht wordt in de openbaring van Jezus Christus.

14 Als gehoorzame kinderen wordt niet gelijkvormig aan de begeerlijkheden die te voren in uwe onwetendheid waren.

15 Maar gelijk Hij die u roepen heeft, heilig is, zoo wordt ook gijzelf heilig in al uwen wandel,

16 daarom dat er geschreven

is: Zijt heilig, want Ik ben heilig.

17 En indien gij tot eenen Vader aanroept dengenen die zonder aanneming des persoons oordeelt naar eens iegelijks werk, zoo wandelt in vreeze den tijd uwer inwooning,

18 wetende dat gij niet door vergankelijke dingen, zilver of goud, verlost zijt uit uwe ijdele wandeling, die u van de vaderen overgeleverd is,

19 maar door het dierbaar bloed van Christus, als van een onbestraffelijk en onbevlekt Lam;

20 dewelke wel vóórgekend is geweest vóór de grondlegging der wereld, maar geopenbaard is in deze laatste tijden om uwentwil,

21 die door hem gelooft in God, welke hem opgewekt heeft uit de dooden, en hem heerlijkheid gegeven heeft, opdat uw geloof en hoop op God zijn zoude.

22 Hebbende *dan* uwe zielen gereinigd in de gehoorzaamheid der waarheid, door den Geest, tot ongeveinsde broederlijke liefde, zoo hebt elkan- der vuriglijk lief uit een rein hart,

23 zij die wedergeboren zijt, niet uit vergankelijk maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwig blijvende Woord Gods.

24 Want alle vleesch is als gras, en alle heerlijkheid des menschen is als eene bloem van het gras. Het gras is verdord, en zijne bloem is afgevallen;

25 maar het Woord des Heeren blijft in der eeuwigheid. En dit is het Woord dat onder u verkondigd is.

HOOFDSTUK 2.

ZOO legt dan af alle kwaadheid en alle bedrog en ge-

veinsdheid en nijdigheid en alle achterklappingen;

2 en als nieuwgeborene kinderen zijt zeer begeerig naar de redelijke onvervalschte melk, opdat gij door dezelve moogt opwassen;

3 indien zij anders gesmaakt hebt dat de Heere goedertieren is.

4 Tot welken komende *als tot* eenen levenden steen, van de menschen wel verworpen, maar bij God uitverkoren *en* dierbaar,

5 zoo wordt gij ook zelve als levende steenen gebouwd *tot* een geestelijk huis, *tot* een heilig Priesterdom, om geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus.

6 Daarom is ook vervat in de Schrift: Zie, Ik leg in Sion eenen uitersten hoeksteen, die uitverkoren en dierbaar is; en die in hem gelooft, zal niet beschaamd worden.

7 U dan die gelooft, is hij dierbaar; maar den ongehoorzaam *wordt gezegd*: De steen, dien de bouwlieden verworpen hebben, déze is geworden tot een hoofd des hoeks, en een steen des aanstoots, en eene rots der ergernis;

8 dengenen *naamelijk* die zich aan het Woord stooten, ongehoorzaam zijnde, waartoe zij ook gezet zijn.

9 Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk Priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk, opdat gij zoudt verkondigen de deugden desgenen die u uit de duist ruis geroepen heeft tot zijn wonderbaar licht,

10 gij die eertijds geen volk waart, maar nu Gods volk zijt; die *eertijds* niet ontfermd waart, maar nu ontfermd zijt geworden.

11 Geliefden, ik vermaan u als inwoners en vreemdelingen, dat gij u onthoudt van

de vleeschelijke begeerlijkheden, welke krijg voeren tegen de ziel;

12 en houdt uwen wandel eerlijk onder de heidenen, opdat in hetzoon zij kwalijk van u spreken als van kwaaddoeners, zij uit de goede werken die zij in u zien, God verheerlijken mogen in den dag der bezoe king.

13 Zijt dan alle menschelijke ordening onderdanig om des Heeren wil, hetzij den Koning, als de opperste macht hebbende,

14 hetzij den Stadhouderen, als die van hem gezonden worden tot straf wel der kwaaddoeners, maar *tot* prijs dergenen die goed doen.

15 Want alzoo is het de wil Gods, dat gij wel doende den mond stopt aan de onwetendheid der dwaze menschen;

16 als vrijen, en niet de vrijheid hebbende tot een deksel der boosheid, maar als dienstknechten Gods.

17 Eert een iegelijk; hebt de broederschap lief; vreest God; eert den Koning.

18 Gij huisknechten, zijt met alle vreeze onderdanig den heeren, niet alleen den goeden en bescheidenen, maar ook den harden.

19 Want dat is genade, indien iemand om de conscientie voor God zwaarigheid verdraagt, lijdende ten onrechte.

20 Want wat lof is het, indien gij verdraagt als gij zondigt en *daarover* geslagen wordt? Maar indien gij verdraagt als gij wel doet en *daarover* lijdt, dat is genade bij God.

21 Want hiertoe zijt gij geroepen, dewijl ook Christus voor ons geleden heeft, ons een exempel nalatende, opdat gij zijne voetstappen zoudt navolgen;

22 die geene zonde gedaan heeft, en daar is geen bedrog in zijnen mond gevonden;

23 die als hij gescholden werd, niet wedschold, en als hij leed, niet dreigde, maar het overgaf aan dien die rechtvaardiglijk oordeelt.

24 die zelf onze zonden in zijn lichaam gedragen heeft op het hout, opdat wij der zonden afgestorven zijnde, der gerechtigheid leven zouden, door wiens striemen gij genezen zijt.

25 Want gij waart als dwalende schapen, maar gij zijt nu bekeerd tot den Herder en Opziener uwer zielen.

HOOFDSTUK 3.

DESGELIJKS gij vrouwen, zijt uwen eigenen mannen onderdanig, opdat ook zoo eenigen den Woorde ongehoorzaam zijn, zij door den wandel der vrouwen zonder woord mogen gewonnen worden.

2 als zij zullen ingezien hebben uwen kuischen wandel in vreeze.

3 Welker versiersel zij, niet hetgeen uiterlijk is, *bestaande* in het vlechten des haars, en omhangen van goud, of van kleederen aan te trekken,

4 maar de verborgen mensch des harten, in het onverderfelijk *versiersel* van eenen zachtmoedigen en stillen geest, die kostelijk is voor God.

5 Want alzóó versierden zichzelf eertijds ook de heilige vrouwen, die op God hoopten, en waren haren eigenen mannen onderdanig:

6 gelijk Sara Abraham gehoorzaam is geweest, hem noemende heer, welker dochters gij geworden zijt, als gij wél doet, en niet vreest voor eenige verschrikking.

7 Gij mannen insgelijks, woont bij *haar* met verstand, aan het vrouwelijke vat als het zwakste, eere gevende, als die ook medeërfgenenamen der genade des levens *met haar* zijt, opdat

uwe gebeden niet verhinderd worden.

8 En eindelijk, zijt allen eensgezind, medelijdend, de broeders liefhebbende, met innerlijke barmhartigheid bewogen, vriendelijk;

9 vergeldt niet kwaad voor kwaad, of schelden voor schelden, maar zegent daarentegen: wetende dat gij daartoe geroepen zijt, opdat gij zegening zoudt beërven.

10 Want wie het leven wil liefhebben, en goede dagen zien, die stille zijne tong van het kwade, en zijne lippen dat ze geen bedrog spreken;

11 die wijke af van het kwade, en doe het goede; die zoeken vrede en jagen denzelfen na.

12 Want de oogen des Heeren zijn over de rechtvaardigen, en zijne ooren tot hun gebed; maar het aangezicht des Heeren is tegen degenen die kwaad doen.

13 En wie is het die u kwaad doen zal, indien gij navolgers zijt van het goede?

14 Maar indien gij ook lijdt om der gerechtigheid wil, zoo zijt gij zalig; en vreest niet uit vreeze van hen, en wordt niet ontroerd;

15 maar heiligt God den Heere in uwe harten: en zijt altijd bereid tot verantwoording aan een iegelijk die u rekenschap afischt van de hope die in u is, met zachtmoedigheid en vreeze.

16 En hebt eene goede conscientie, opdat in hetgeen zij kwalijk van u spreken als van kwaddoeners, zij beschaamd mogen worden die uwen goeden wandel in Christus lasteren.

17 Want het is beter dat gij wél doende (indien de wil Gods het wil) lijdt, dan kwaad doende.

18 Want Christus heeft ook ééns voor de zonden geleden, hij rechtvaardig voor de ou-

rechtvaardigen, opdat hij ons tot God zoude brengen; die wel is gedood in het vleesch, maar levend gemaakt door den Geest.

19 In denwelken hij ook hennengegaan zijnde, den geesten die in de gevangenis zijn, gepredikt heeft,

20 die eertijds ongehoorzaam waren, wanneer de lankmoedigheid Gods eenmaal verwachtte in de dagen van Noach, als de ark toebereid werd, waarin weinige (dat is, acht) zielen behouden werden door het water.

21 Waarvan het tegenheeld, de doop, ons nu ook behoudt, niet die eene aflegging is der vuiligheid des lichaams, maar die eene vraag is eener goede consciëntie tot God, door de opstanding van Jezus Christus;

22 welke is aan de rechterhand Gods, opgevaren ten hemel, de Engelen en machten en krachten hem onderdanig gemaakt zijnde.

HOOFDSTUK 4.

DEWIJL dan Christus voor ons in het vleesch geleden heeft, zoo wapent gij u ook met dezelfde gedachte, *namelijk* dat wie in het vleesch geleden heeft, die heeft opgehouden van de zonde,

2 om nu niet meer naar de begeerlijkheden der menschen, maar naar den wil Gods den tijd die overig is in het vleesch, te leven.

3 Want het is ons genoeg, dat wij den voorgaanden tijd des levens der heidenen wil volbracht hebben, en gewandeld hebben in ontuchtigheden, begeerlijkheden, wijnzuipertijen, brasserijen, drinkerijen en gruwelijke afgoderijen,

4 waarin zij zich vreemd houden, als gij niet medeloopt tot

dezelfde uitgietsing der overdaadigheid, en u lasteren;

5 dewelke zullen rekenschap geven dengeenen die bereid staat om te oordeelen de levenden en de dooden.

6 Want daartoe is ook den dooden het Evangelie verkondigd geworden, opdat zij wel zouden geoordeeld worden naar den mensch in het vleesch, maar leven zouden naar God in den geest.

7 En het einde aller dingen is nabij: zijt dan nuchter, en waakt in de gebeden.

8 Maar vooral hebt varige liefde tot elkander; want de liefde zal menigte van zonden bedekken.

9 Zijt herbergzaam jegens elkander, zonder murmureeren.

10 Een iegelijk gelijk hij gave ontvangen heeft, *alzóó* bediene hij dezelve aan den ander, als goede uitdeelsers der menigerlei genade Gods.

11 Indien iemand spreekt, *die spreke* als de woorden Gods; indien iemand dient, *die dienste* als uit kracht die God verleent; opdat God in allen geprezen worde door Jezus Christus, welken toekomt de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.

12 Geliefden, houdt u niet vreemd over de hitte der *verdrakking* onder u, die u geschiedt tot verzoeking, alsof u iets vreemds overkwame;

13 maar gelijk gij gemeenschap hebt aan het lijden van Christus, *alzóó* verblijft u: opdat gij ook in de openbaring zijner heerlijkheid u moogt verblijden en verheugen.

14 Indien gij gesmaand wordt om den naam van Christus, zoo zijt gij zalig; want de Geest der heerlijkheid en de *Geest* Gods rust op u. Wat hen aangaat, hij wordt wel gelasterd, maar wat u aangaat, hij wordt verheerlijkt.

15 Doch dat niemand van u

lijde als een doodslager, of dief, of kwaaddoener, of als een die zich met eens anders doen bemoeit;

16 maar indien *iemand lijdt* als een Christen, die schame zich niet, maar verheerlijke God in dezen deele.

17 Want het is de tijd dat het oordeel beginne van het Huis Gods; en indien het eerst van ons *begin*, welk zal het einde zijn dergenen die het Evangelie Gods ongehoorzaam zijn?

18 En indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de goddelooze en zondaar verschijnen?

19 Zoo dan ook die lijden naar den wil Gods, dat zij hunne zielen *Hem*, als den getrouwen Schepper, bevelen met wel doen.

HOOFDSTUK 5.

DE Ouderlingen die onder u zijn, vermaan ik, die een mede-ouderling en getuige des lijdens van Christus ben, en deelachtig der heerlijkheid die geopenbaard zal worden:

2 weidt de kudde Gods die onder u is, hebbende opzicht *daarover* niet uit bedwang maar gewilliglijk, noch om vuilgewin maar met een volvaardig gemoed,

3 noch als heerschappij voerende over het erfdeel *des Heeren*, maar *als* voorbeelden der kudde geworden zijnde.

4 En als de overste Herder verschenen zal zijn, zoo zult gij de onverwelkelijke kroon der heerlijkheid behalen.

5 Desgelijks gij jongen, zijt den ouden onderdanig; en zijt allen elkander onderdanig; zijt met de ootmoedigheid bekleed; want God wederstaat de hoovaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade.

6 Vernedert u dan onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhooge te zijner tijd.

7 Werpt al uwe bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u.

8 Zijt nuchter *en* waakt; want uwe tegenpartij, de duivel, gaat om als een brieschende leeuw, zoekende wien hij zoude mogen verslinden;

9 denwelken wederstaat, vast zijnde in het geloof, wetende dat hetzelfde lijden aan uwe broederschap die in de wereld is, volbracht wordt.

10 De God nu aller genade, die ons geroepen heeft tot zijne eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadat wij een weinig *tijds* zullen geleden hebben, dezelve volmake, bevestigte, versterkte *en* funderde ulieden.

11 Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.

12 Door Silvanus die u een getrouw broeder is, zoo ik acht, heb ik met weinige *woorden* geschreven, vermanende en betuigende dat *déze* is de waarachtige genade Gods, in welke gij staat.

13 U groet de mede-uitverkooren *gemeente* die in Babylon is, en Marcus mijn zoon.

14 Groet elkander met eenen kus der liefde. Vrede zij u allen die in Christus Jezus zijt. Amen.

DE TWEEDE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL PETRUS.

HOOFDSTUK 1.

SIMEON Petrus, een dienst-knecht en Apostel van Jezus Christus, aan degenen die even dierbaar geloof met ons verkregen hebben, door de rechtvaardigheid onzes Gods en Zaligmakers Jezus Christus:

2 genade en vrede zij u vermenigvuldigd door de kennis van God en van Jezus onzen Heere.

3 gelijk ons zijne Goddelijke kracht alies wat tot het leven en de godzaligheid behoort, geschonken heeft, door de kennis desgenen die ons geroepen heeft tot heerlijkheid en deugd;

4 door welke ons de grootste en dierbare beloften geschonken zijn, opdat gij door dezelve der Goddelijke natuur deelachtig zoudt worden, nadat gij ontvloten zijt het verderf dat in de wereld is door de begeerlijkheid.

5 En gij tot hetzelfde ook alle naarstigheid toebrenkende, voegt bij uw geloof deugd, en bij de deugd kennis,

6 en bij de kennis matigheid, en bij de matigheid lijdzaamheid, en bij de lijdzaamheid godzaligheid,

7 en bij de godzaligheid broederlijke liefde, en bij de broederlijke liefde liefde *jegens allen*.

8 Want zoo deze dingen bij u zijn en in u overvloedig zijn,

zij zullen u niet ledig of onvruchtbaar laten in de kennis onzes Heeren Jezus Christus.

9 Want bij welken deze dingen niet zijn, die is blind, van verre niet ziende, hebbende vergeten de reiniging zijner vorige zonden.

10 Daarom, broeders, benaarstigt u te meer om uwe roeping en verkiezing vast te maken; want dat doende, zult gij nimmermeer struikelen.

11 Want alzoo zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in het eeuwig Koninkrijk onzes Heeren en Zaligmakers Jezus Christus.

12 Daarom zal ik niet verzuimen u altijd daarvan te vermanen, hoewel gij het weet en in de tegenwoordige waarheid versterkt zijt.

13 En ik acht het recht te zijn, zoolang ik in dezen tabernakel ben, dat ik u opwekke door vermaning,

14 alzoo ik weet dat de aflegging mijns tabernakels haast zijn zal, gelijkterwijs ook onze Heere Jezus Christus mij heeft geopenbaard.

15 Doch ik zal ook naarstigheid doen bij alle gelegenheid, dat gij na mijnen uitgang van deze dingen gedachtenis moogt hebben.

16 Want wij zijn geen kunstiglijk verdichte fabelen nagevolgd, als wij u bekendgemaakt hebben de kracht en

toekomst onzes Heeren Jezus Christus, maar wij zijn aanschouwers geweest van zijne majesteit.

17 Want hij heeft van God den Vader eer en heerlijkheid ontvangen, als zoodanig eene stem van de hoogwaardige heerlijkheid tot hem gebracht werd: Deze is mijn geliefde Zoon, in denwelken Ik mijn welbehagen heb.

18 En deze stem hebben wij gehoord, als zij van den hemel gebracht is geweest, toen wij met hem op den heiligen berg waren.

19 En wij hebben het profetische Woord dat zeer vast is, en gij doet wel dat gij daarop acht hebt als op een licht, schijnende in eene duistere plaats, totdat de dag aanlichte en de morgenster opga in uwe harten.

20 Dit eerst wetende dat geen profetie der Schrift is van eigene uitlegging;

21 want de profetie is voortijds niet voortgebracht door den wil eens menschen, maar de heilige menschen Gods, van den Heiligen Geest gedreven zijnde, hebben ze gesproken.

HOOFDSTUK 2.

EN daar zijn ook valsche profeten onder het volk geweest, gelijk ook onder u valsche leeraars zijn zullen, die verderfelijke ketterijen bedektelijk invoeren zullen, ook den Heere, die hen gekocht heeft, verloochenevende, en een haastig verderf over zichzelf brengende;

2 en velen zullen hunne verdorvenheden navolgen, door welke de weg der waarheid zal gelasterd worden;

3 en zij zullen door gierigheid, met gemaakte woorden, van u eene koopmanschap maken; over welke het oordeel sedert lang

niet ledig is, en hun verderf sluimert niet.

4 Want indien God de Engelen die gezondigd hebben, niet gespaard heeft, maar die in de hel geworpen hebbende, overgegeven heeft aan de ketenen der duisternis, om tot het oordeel bewaard te worden;

5 en de oude wereld niet heeft gespaard, maar Noach den prediker der gerechtigheid zijn achttal bewaard heeft, als Hij den zondvloed over de wereld der goddeloozen heeft gebracht;

6 en de steden Sodom en Gomorra tot asch verbrandende, met omkeering veroordeeld heeft, en tot een exempel gezet dengenen die goddelooslijk zouden leven;

7 en den rechtvaardigen Lot, die vermoed was van den ontuchtigen wandel der gruwelijke menschen, daaruit verlost heeft

8 (want deze rechtvaardige man wonende onder hen, heeft dag op dag zijne rechtvaardige ziel gekweld door het zien en hooren van hunne ongerechte werken);

9 zoo weet de Heere de godzaligen uit de verzoeking te verlossen, en de onrechtvaardigen te bewaren tot den dag des oordeels om gestraft te worden;

10 maar allermeeft degenen die naar het vleesch in onreine begeerlijkheid wandelen, en de heerschappij verachten; die stout zijn, zichzelf behagen, en die de heerlijkheden niet schromen te lasteren;

11 daar de Engelen, in sterkte en kracht meerder zijnde, geen lasterlijk oordeel tegen haar voor den Heere voorbrengen.

12 Maar dezen, als onredelijke dieren, die de natuur volgen en voortgebracht zijn om gevangen en gedood te worden, dewijl zij lasteren hetgeen zij niet verstaan, zullen in hunne

verdorvenheid verdorven worden,

13 en zullen verkrijgen het loon der ongerechtigheid, als die de dagelijksche weelde *hun* vermaak achten, zijnde vlekken en smetten, en zijn wederig in hunne bedriegerijen, als zij in de maaltijden met u zijn;

14 hebbende de oogen vol overspel en die niet ophouden van zondigen; verlokkende de onvaste zielen, hebbende het hart geoefend in gierigheid, kinderen der vervloeking;

15 die den rechten weg verlaten hebbende, zijn verdwaald, en volgen den weg van Bileam, den *zoona* Beers, die het loon der ongerechtigheid liefgehad heeft;

16 maar hij heeft de bestrafing zijner ongerechtigheid gehad; want het jukdragende stomme *dier*, sprekende met menschenstem, heeft des Profeten dwaasheid verhinderd.

17 Dezen zijn waterlooze fonteynen, wolken van eenen draaiwind gedreven, denwelken de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid bewaard wordt.

18 Want zij, zeer opgeblazene ijdelheid sprekende, verlokken door de begeerlijkheden des vleesches, *en* door ontuchtigheden degenen die waarlijk ontvloten waren van degenen die in dwaling wandelen,

19 belovende hun vrijheid, daar zijzelven dienstknechten zijn der verdorvenheid; want van wien iemand overwonnen is, dien is hij ook tot een dienstknecht gemaakt.

20 Want indien zij, nadat ze door de kennis des Heeren en Zaligmakers Jezus Christus de besmettingen der wereld ontvloten zijn, en in dezelve wederom ingewikkeld zijnde, *van* *dezelve* overwonnen worden, zoo is hun het laatste erger geworden dan het eerste.

21 Want het ware hun beter

dat zij den weg der gerechtigheid niet gekend hadden, dan dat zij *dien* gekend hebbende, zich *weder* afkeeren van het heilig gebod dat hun overgegeven was.

22 Maar hun is overkomen hetgeen met een waar spreekwoord *gezegd wordt*: De hond is wedergekeerd tot zijn eigen uitbraaksel, en de gewasschene zeug tot de wenteling in het slijk.

HOOFDSTUK 3.

DEZEN tweeden zendbrief, geliefden, schrijf ik nu aan u, in welke *beide* ik door vermaning uw oprecht gemoed opwek,

2 opdat zij gedachtig zijt aan de woorden die van de heilige Profeten te voren gesproken zijn, en aan ons gebod, die des Heeren en Zaligmakers Apostelen zijn:

3 dit eerst wetende, dat in het laatste der dagen spotters komen zullen, die naar hunne eigene begeerlijkheden zullen wandelen

4 en zeggen: Waar is de belofte zijner toekomst? want van dien *dag* dat de vaders ontslapen zijn, blijven alle dingen alzoo *gelijk* van het begin der schepping.

5 Want willens is dit hun onbekend, dat door het Woord Gods de hemelen sedert lang geweest zijn, en de aarde uit het water en in het water bestaande,

6 door welke de wereld die toen was, met het water van den zondvloed bedekt zijnde, vergaan is.

7 Maar de hemelen die nu zijn, en de aarde, zijn door hetzelfde Woord als een schat weggelegd, en worden ten vure bewaard tegen den dag des oordeels en der verderving der goddelooze menschen.

8 Doch deze ééne zaak zij u

niet onbekend, geliefden, dat één dag bij den Heere is als duizend jaren, en duizend jaren als één dag.

9 De Heere vertraagt de belofte niet (gelijk eenigen dat traagheid achten), maar is lankmoedig over ons, niet willende dat eenigen verloren gaan, maar dat ze allen tot bekeering komen.

10 Maar de dag des Heeren zal komen als een dief in den nacht, in welken de hemelen met een gedruisch zullen voorbijgaan, en de elementen branden zullen en vergaan, en de aarde en de werken die daarin zijn, zullen verbranden.

11 Dewijl dan deze dingen alle vergaan, hoedanigen behoort gij te zijn in heiligen wandel en godzaligheid.

12 verwachtende en haastende tot de toekomst van den dag Gods, in welken de hemelen door vuur ontstoken zijnde, zullen vergaan, en de elementen brandende zullen versmelten!

13 Maar wij verwachten, naar zijne belofte, nieuwe hemelen en eene nieuwe aar-

de, in dewelke gerechtigheid woont.

14 Daarom, geliefden, verwachtende deze dingen, be-naarstigt u dat gij onbevlekt en onbestraffelijk van hem bevonden moogt worden in vrede;

15 en acht de lankmoedigheid onzes Heeren voor zaligheid, gelijkerwijs ook onze geliefde broeder Paulus, naar de wijsheid die hem gegeven is, ulieden geschreven heeft,

16 gelijk ook in alle zendbrieven, daarin van deze dingen sprekende: in welke sommige dingen zwaar zijn om te verstaan, die de ongeleerde en onvaste *mensen* verdranien, gelijk ook de andere Schriften, tot hun eigen verderf.

17 Gij dan, geliefden, *zulks* te voren wetende, ziet toe dat gij niet door de verleiding der gruwelijke menschen mede aangerukt wordt, en uitvalt van uwe vasticheid;

18 maar wast op in de genade en kennis onzes Heeren en Zaligmakers Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid, beide nu en in den dag der eeuwigheid. Amen.

DE EERSTE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JOHANNES.

HOOFDSTUK 1.

HETGEEN van den beginne was, hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij gezien hebben met onze oogen, hetgeen wij aanschouwd hebben en on-

ze handen getast hebben van het Woord des levens

2 (want het leven is geopenbaard, en wij hebben het gezien, en wij getuigen en verkondigen ulieden dat eeuwig leven, hetwelk bij den Vader was en ons is geopenbaard):

3 hetgeen wij *daar* gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, opdat ook gij met ons gemeenschap zoudt hebben, en deze onze gemeenschap ook zij met den Vader en met zijnen Zoon Jezus Christus.

4 En deze dingen schrijven wij u, opdat uwe blijdschap vervuld zij.

5 En dit is de verkondiging die wij van hem gehoord hebben en wij u verkondigen, dat God een licht is en gansch geene duisternis in Hem is.

6 Indien wij zeggen dat wij gemeenschap met Hem hebben, en wij in de duisternis wandelen, zoo liegen wij en doen de waarheid niet;

7 maar indien wij in het licht wandelen, gelijk Hij in het licht is, zoo hebben wij gemeenschap met elkander, en het bloed van Jezus Christus zijnen Zoon reinigt ons van alle zonde.

8 Indien wij zeggen dat wij geene zonde hebben, zoo verleiden wij onszelfen en de waarheid is in ons niet.

9 Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve en ons reinige van alle ongerechtigheid.

10 Indien wij zeggen dat wij niet gezondigd hebben, zoo maken wij Hem tot een leugenaar en zijn Woord is niet in ons.

HOOFDSTUK 2.

MIJNE kinderkens, ik schrijf u deze dingen opdat gij niet zondigt. En indien iemand gezondigd heeft, wij hebben eenen Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus den rechtvaardige.

2 En hij is eene verzoening voor onze zonden, en niet alleen voor de onze, maar ook voor de zonden der geheele wereld.

3 En hieraan kennen wij dat wij hem gekend hebben, zoo wij zijne geboden bewaren.

4 Die daar zegt: Ik ken hem, en zijne geboden niet bewaart, die is een leugenaar, en in dien is de waarheid niet;

5 maar zoo wie zijn woord bewaart, in dien is waarlijk de liefde Gods volmaakt geworden. Hieraan kennen wij dat wij in hem zijn.

6 Die zegt dat hij in hem blijft, die moet ook zelf alzoo wandelen gelijk hij gewandeld heeft.

7 Broeders, ik schrijf u geen nieuw gebod, maar een oud gebod, dat zij van den beginne gehad hebt. Dit oude gebod is het woord dat gij van den beginne gehoord hebt.

8 Wederom schrijf ik u een nieuw gebod: hetgeen waarachtig is in hem, zij ook in u *waarachtig*; want de duisternis gaat voorbij en het waarachtige licht schijnt nu.

9 Die zegt dat hij in het licht is, en zijnen broeder haat, die is in de duisternis tot nog toe.

10 Die zijnen broeder liefheeft, blijft in het licht, en geene ergernis is in hem;

11 maar die zijnen broeder haat, is in de duisternis en weet niet waar hij heengaat; want de duisternis heeft zijne oogen verblind.

12 Ik schrijf u, kinderkens, want de zonden zijn u vergeven om zijns naams wil.

13 Ik schrijf u, vaders, want gij hebt *hem* gekend die van den beginne is. Ik schrijf u, jongelingen, want gij hebt den booze overwonnen. Ik schrijf u, kinderen, want gij hebt den Vader gekend.

14 Ik heb u geschreven, vaders, want gij hebt *hem* gekend die van den beginne is. Ik heb u geschreven, jongelingen, want gij zijt sterk, en het Woord Gods blijft in u, en gij hebt den booze overwonnen.

15 Hebt de wereld niet lief, noch hetgeen in de wereld is: zoo iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem.

16 Want al wat in de wereld is, *namelijk* de begeerlijkheid des vleesch en de begeerlijkheid der oogen en de grootsheid des levens, is niet uit den Vader, maar is uit de wereld.

17 En de wereld gaat voorbij en hare begeerlijkheid, maar die den wil Gods doet, blijft in der eeuwigheid.

18 Kinderkens, het is de laatste ure; en gelijk gij gehoord hebt dat de Antichrist komt, zoo zijn ook nu vele Antichristen geworden; waaruit wij kunnen dat het de laatste ure is.

19 Zij zijn uit ons uitgegaan, maar zij waren uit ons niet; want indien zij uit ons geweest waren, zoo zouden zij met ons gebleven zijn, maar *dit is geschied* opdat ze zouden openbaar worden dat ze niet allen uit ons zijn.

20 Doch gij hebt de zalving van den Heilige, en gij weet alle dingen.

21 Ik heb u niet geschreven omdat gij de waarheid niet weet, maar omdat gij die weet, en omdat geen leugen uit de waarheid is.

22 Wie is de leugenaar, dan die loochent dat Jezus is de Christus? Deze is de Antichrist, die den Vader en den Zoon loochent.

23 Een iegelijk die den Zoon loochent, heeft ook den Vader niet.

24 Hetgeen gijlieden dan van den beginne gehoord hebt, dat blijve in u. Indien in u blijft wat gij van den beginne gehoord hebt, zoo zult gij ook in den Zoon en in den Vader blijven.

25 En dit is de belofte die hij ons beloofd heeft, *namelijk* het eeuwige leven.

26 Dit heb ik u geschreven

van degenen die u verleiden.

27 En de zalving die gijlieden van hem ontvangen hebt, blijft in u, en gij hebt niet van noode dat iemand u leere; maar gelijk deze zalving u leert van alle dingen, zoo is zij ook waarachtig en is geen leugen; en gelijk zij u geleerd heeft, zoo zult gij in hem blijven.

28 En nu, kinderkens, blijft in hem, opdat wanneer hij zal geopenbaard zijn, wij vrijmoedigheid hebben, en wij van hem niet beschaamd gemaakt worden in zijne toekomst.

29 Indien gij weet dat Hij rechtvaardig is, zoo weet gij dat een iegelijk die de rechtvaardigheid doet, uit Hem geboren is.

HOOFDSTUK 3.

ZIET hoe groote liefde ons de Vader gegeven heeft, *namelijk* dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden. Daarom kent ons de wereld niet, omdat zij Hem niet kent.

2 Geliefden, nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen; maar wij weten dat, als hij zal geopenbaard zijn, wij hem zullen gelijk wezen; want wij zullen hem zien gelijk hij is.

3 En een iegelijk die deze hoop op hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk hij rein is.

4 Een iegelijk die de zonde doet, die doet ook de ongerechtigheid; want de zonde is de ongerechtigheid.

5 En gij weet dat hij geopenbaard is, opdat hij onze zonden zoude wegnemen, en geen zonde is in hem.

6 Een iegelijk die in hem blijft, die zondigt niet; een iegelijk die zondigt, die heeft hem niet gezien en heeft hem niet gekend.

7 Kinderkens, dat u niemand

verleide. Die de rechtvaardigheid doet, die is rechtvaardig, gelijk hij rechtvaardig is.

8 Die de zonde doet, is uit den duivel, want de duivel zondigt van den beginne. Hiertoe is de Zoon Gods geopenbaard, opdat hij de werken des duivels verbreken zoude.

9 Een iegelijk die uit God geboren is, die doet de zonde niet; want zijn zaad blijft in hem, en hij kan niet zondigen; want hij is uit God geboren.

10 Hierin zijn de kinderen Gods en de kinderen des duivels openbaar. Een iegelijk die de rechtvaardigheid niet doet, die is niet uit God, en die zijnen broeder niet liefheeft.

11 Want dit is de verkondiging die gij van den beginne gehoord hebt, dat wij elkander zouden liefhebben.

12 Niet gelijk Kain, die uit den booze was en zijnen broeder dood sloeg; en om wat oorzaak sloeg hij hem dood? Omdat zijne werken boos waren, en die zijns broeders rechtvaardig.

13 Verwondert u niet, mijne broeders, zoo u de wereld haat.

14 Wij weten dat wij overgegaan zijn uit den dood in het leven, dewijl wij de broeders liefhebben. Die *zijnen* broeder niet liefheeft, blijft in den dood.

15 Een iegelijk die zijnen broeder haat, is een doodslager; en gij weet dat geen doodslager het eeuwige leven heeft in zich blijvende.

16 Hieraan hebben wij de liefde gekend, dat hij zijn leven voor ons gesteld heeft; en wij zijn schuldig voor de broeders het leven te siellen.

17 Zoo wie nu het goed der wereld heeft, en ziet zijnen broeder gebrek hebben, en sluit zijn hart toe voor hem, hoe blijft de liefde Gods in hem?

18 Mijne kinderkens, laat ons

niet liefhebben met het woord noch met de tong, maar met de daad en waarheid.

19 En hieraan kennen wij dat wij uit de waarheid zijn, en wij zullen onze harten verzoeken voor hem.

20 Want indien ons hart ons veroordeelt, God is meerder dan ons hart, en Hij kent alle dingen.

21 Geliefden, indien ons hart ons niet veroordeelt, zoo hebben wij vrijmoedigheid tot God.

22 en zoo wat wij bidden, ontvangen wij van Hem, dewijl wij zijne geboden bewaren en doen hetgeen behaaglijk is voor Hem.

23 En dit is zijn gebod dat wij gelooven in den naam zijns Zoons Jezus Christus, en elkander liefhebben, gelijk Hij ons een gebod gegeven heeft.

24 En die zijne geboden bewaart, blijft in Hem, en Hij in denzelven. En hieraan kennen wij dat Hij in ons blijft, *namelijk* uit den Geest dien Hij ons gegeven heeft.

HOOFDSTUK 4.

GELIEFDEN, gelooft niet eenen iegelijken geest, maar beproeft de geesten of zij uit God zijn; want vele valsche profeten zijn uitgegaan in de wereld.

2 Hieraan kent gij den Geest Gods: alle geest die belijdt dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is, die is uit God;

3 en alle geest die niet belijdt dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is, die is uit God niet; maar dit is *de geest* van den Antichrist, welke *geest* gij gehoord hebt dat komen zal, en is nu alreede in de wereld.

4 Kinderkens, gij zijt uit God, en hebt hen overwonnen; want Hij is meerder die in u is, dan die in de wereld is.

5 Zij zijn uit de wereld: daarom spreken zij uit de wereld, en de wereld hoort hen.

6 Wij zijn uit God. Die God kent, hoort ons; die uit God niet is, hoort ons niet. Hieruit kennen wij den geest der waarheid en den geest der dwaling.

7 Geliefden, laat ons elkander liefhebben, want de liefde is uit God; en een iegelijk die liefheeft, is uit God geboren en kent God.

8 Die niet liefheeft, die heeft God niet gekend, want God is liefde.

9 Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God zijnen eeniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door hem.

10 Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons lief heeft gehad, en zijnen Zoon gezonden heeft tot eene verzoening voor onze zonden.

11 Geliefden, indien God ons alzoo lief heeft gehad, zou zijn ook wij schuldig elkander lief te hebben.

12 Niemand heeft ooit God aanschouwd: indien wij elkander liefhebben, zoo blijft God in ons, en zijne liefde is in ons volmaakt.

13 Hieraan kennen wij dat wij in Hem blijven, en Hij in ons, omdat Hij ons van zijnen Geest gegeven heeft.

14 En wij hebben het aanschouwd en getuigen, dat de Vader *zijnen* Zoon gezonden heeft tot eenen Zaligmaker der wereld.

15 Zoo wie beleden zal hebben dat Jezus de Zoon Gods is, God blijft in hem en hij in God.

16 En wij hebben gekend en geloofd de liefde die God tot ons heeft. God is liefde, en die in de liefde blijft, die blijft in God en God in hem.

17 Hierin is de liefde bij ons

volmaakt, opdat wij vrijmoedigheid mogen hebben in den dag des oordeels, *namelijk* dat gelijk Hij is, wij ook zijn in deze wereld.

18 Daar is in de liefde geen vrees, maar de volmaakte liefde drijft de vrees buiten; want de vrees heeft pijn, *en* die vrees, is niet volmaakt in de liefde.

19 Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft.

20 Indien iemand zegt: Ik heb God lief, en zijnen broeder haat, die is een leugenaar; want die zijnen broeder niet liefheeft dien hij gezien heeft, hoe kan hij God liefhebben dien hij niet gezien heeft?

21 En dit gebod hebben wij van Hem, *namelijk* dat die God liefheeft, ook zijnen broeder liefhebbe.

HOOFDSTUK 5.

EEN iegelijk die geloof dat Jezus is de Christus, die is uit God geboren; en een iegelijk die liefheeft dengenen die geboren heeft, die heeft ook lief degenen die uit Hem geboren is.

2 Hieraan kennen wij dat wij de kinderen Gods liefhebben, wanneer wij God liefhebben en zijne geboden bewaren.

3 Want dit is de liefde Gods, dat wij zijne geboden bewaren. En zijne geboden zijn niet zwaar.

4 Want al wat uit God geboren is, overwint de wereld; en dit is de overwinning die de wereld overwint, *namelijk* ons geloof.

5 Wie is het die de wereld overwint, dan die geloof dat Jezus is de Zoon Gods?

6 Deze is het die gekomen is door water en bloed, *namelijk* Jezus de Christus; niet door het water alleen, maar

door het water en het bloed. En de Geest is het die getuigt, dat de Geest de waarheid is.

7 Want drie zijn er die getuigen in den hemel: de Vader, het Woord, en de Heilige Geest; en deze drie zijn één.

8 En drie zijn er die getuigen op de aarde: de Geest, en het water, en het bloed; en die drie zijn tot één.

9 Indien wij de getuigenis der menschen aannemen, de getuigenis Gods is meerder; want dit is de getuigenis Gods, welke Hij van zijnen Zoon getuigd heeft.

10 Die in den Zoon Gods gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf; die God niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt, dewijl hij niet geloofd heeft de getuigenis die God getuigd heeft van zijnen Zoon.

11 En dit is de getuigenis, *namelijk* dat God ons het eeuwige leven gegeven heeft; en dit leven is in zijnen Zoon.

12 Die den Zoon heeft, die heeft het leven; die den Zoon Gods niet heeft, die heeft het leven niet.

13 Deze dingen heb ik u geschreven, die geloofd in den naam des Zoons Gods, opdat gij weet dat gij het eeuwige leven hebt, en opdat gij geloofd in den naam des Zoons Gods.

14 En dit is de vrijmoedigheid die wij tot Hem hebben, dat zoo wij iets bidden naar zijnen wil, Hij ons verhoort.

15 En indien wij weten dat Hij ons verhoort, wat wij ook bidden, zoo weten wij dat wij de beden verkrijgen die wij van Hem gebeden hebben.

16 Indien iemand zijnen broeder ziet zondigen eene zonde niet tot den dood, die zal God bidden, en Hij zal hem het leven geven, dengenen, *zeg ik*, die zondigen niet tot den dood. Daar is eene zonde tot den dood: voor die *zonde zeg ik* niet dat hij zal bidden.

17 Alle ongerechtigheid is zonde, en daar is zonde niet tot den dood.

18 Wij weten, dat een iegelijk die uit God geboren is, niet zondigt; maar die uit God geboren is, bewaart zichzelf, en de booze vat hem niet.

19 Wij weten dat wij uit God zijn, en dat de geheele wereld ligt in het booze.

20 Doch wij weten dat de Zoon Gods gekomen is, en ons het verstand gegeven heeft dat wij den Waarachtige kennen; en wij zijn in den Waarachtige, *namelijk* in zijnen Zoon Jezus Christus. Dêze is de waarachtige God en het eeuwige leven.

21 Kinderkens, bewaart uzelfen van de afgoden. Amen.

DE TWEEDE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JOHANNES.

DE Ouderling aan de uitverkorene vrouw en aan hare kinderen, die ik in waarheid liefheb, en niet alleen ik, maar ook allen die de waarheid gekend hebben,

2 om der waarheid wil die in ons blijft, en met ons zal zijn in der eeuwigheid:

3 genade, barmhartigheid, vrede zij met ulieden van God den Vader en van den Heere Jezus Christus, den Zoon des Vaders, in waarheid en liefde.

4 Ik ben zeer verblijd geweest, dat ik van uwe kinderen gevonden heb, die in de waarheid wandelen, gelijk wij een gebod ontvangen hebben van den Vader.

5 En nu bid ik u, *uitverkorene* vrouw, niet als u schrijvende een nieuw gebod, maar hetgeen wij gehad hebben van den beginne, *namelijk* dat wij elkander liefhebben.

6 En dit is de liefde, dat wij wandelen naar zijne geboden. Dit is het gebod, gelijk gijlieden van den beginne gehoord hebt, dat gij in hetzelfde zoudt wandelen.

7 Want daar zijn vele verleiders in de wereld gekomen, die

niet belijden dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is. Deze is de verleider en de Antichrist.

8 Ziet toe voor uzelfen, dat wij niet verliezen hetgeen wij gearbeid hebben, maar een volloon mogen ontvangen.

9 Een iegelijk die overtreedt en niet blijft in de leer van Christus, die heeft God niet; die in de leer van Christus blijft, deze heeft beiden den Vader en den Zoon.

10 Indien iemand tot ulieden komt en deze leer niet brengt, ontvang hem niet in huis, en zeg tot hem niet: Wees gegroet.

11 Want die tot hem zegt: Wees gegroet, die heeft gemeenschap aan zijne booze werken.

12 Ik heb veel aan ulieden te schrijven, doch ik heb niet gewild door papier en inkt; maar ik hoop tot ulieden te komen en mond tot mond met u te spreken, opdat onze blijdschap volkomen moge zijn.

13 U groeten de kinderen van uwe zuster de uitverkorene. Amen.

DE DERDE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JOHANNES.

DE Ouderling aan den geliefden Gajus, welken ik in waarheid liefheb.

2 Geliefde, vóór alle dingen wensch ik dat gij welvaart en gezond zijt, gelijk uwe ziel welvaart.

3 Want ik ben zeer verblijd geweest, als de broeders kwamen en getuigden van uwe waarheid, gelijk gij in de waarheid wandelt.

4 Ik heb geen meerdere blijdschap dan hierin, dat ik hoor dat mijne kinderen in de waarheid wandelen.

5 Geliefde, gij doet trouwelijk in al hetgeen gij doet aan de broeders en aan de vreemden,

6 die getuigd hebben van uwe liefde, in de tegenwoordigheid der gemeente; welken indien gij geleide doet, gelijk het Godde waardig is, zoo zult gij wel doen.

7 Want zij zijn voor zijnen naam uitgegaan, niets nemende van de heidenen.

8 Wij dan zijn schuldig de zondanigen te ontvangen, opdat wij medearbeiders der waarheid mogen worden,

9 Ik heb aan de gemeente geschreven; maar Diótrefes, die onder hen zoekt de eerste te zijn, neemt ons niet aan.

10 Daarom, indien ik kom, zoo zal ik in gedachtenis brengen zijne werken die hij doet, met booze woorden snaterende tegen ons; en hiermede niet vergenoegd zijnde, zoo ontvangt hijzelf de broeders niet, en verhindert degenen die het willen doen, en werpt ze uit de gemeente.

11 Geliefde, volg het kwade niet na, maar het goede. Die goed doet, is uit God, maar die kwaad doet, heeft God niet gezien.

12 Aan Demetrius wordt getuigenis gegeven van allen, en van de waarheid zelve; en wij getuigen óók, en gij weet dat onze getuigenis waarachtig is.

13 Ik had veel te schrijven, maar ik wil u niet schrijven met inkt en pen;

14 maar ik hoop u haast te zien, en wij zullen mond tot mond spreken.

15 Vrede zij u. De vrienden groeten u. Groet de vrienden met name.

DE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JUDAS.

JUDAS, een dienstknecht van Jezus Christus, en broeder van Jacobus, aan de geroepenen die door God den Vader geheiligd zijn, en door Jezus Christus bewaard:

2 barmhartigheid en vrede en liefde zij u vermenigvuldigd.

3 Geliefden, alzoo ik alle naarstigheid doe om u te schrijven van de gemeene zaligheid, zoo heb ik noodzaak gehad aan u te schrijven, en u te vermanen dat gij strijdt voor het geloof, dat eenmaal den heiligen overgeleverd is.

4 Want daar zijn sommige menschen ingeslopen, die eertijds tot dit oordeel te voren opgeschreven zijn, goddeloozen, die de genade onzes Gods veranderen in ontuchtigheid, en den éénigen Heerscher, God, en onzen Heere Jezus Christus verloochenen.

5 Maar ik wil u indachtig maken, als die dit eenmaal weet, dat de Heere het volk uit Egypteland verlost hebbende, wederom degenen die niet geloofden, verdorven heeft.

6 En de Engelen die hun beginsel niet bewaard hebben maar hun eigene woonsteden verlaten hebben, heeft Hij tot het oordeel des grooten dags met eeuwige banden onder de duisternis bewaard:

7 gelijk Sodom en Gomorra en de steden rondom dezelve, die op gelijke wijze als dezen gehoereerd hebben, en ander vleesch

zijn nagegaan, tot een exempel voorgesteld zijn, dragende de straf des eeuwigen vuurs.

8 Desgelijks evenwel ook dezen, in slaap gebracht zijnde, verontreinigen het vleesch, en werpen de heerschappij, en lasteren de heerlijkheden.

9 Maar Michaël de Archangel, toen hij met den duivel twistte, en handelde van het lichaam van Mozes, durfde geen oordeel van lastering tegen hem voortbrengen, maar zeide: De Heere bestraffe u.

10 Maar dezen hetzeen zij niet weten, dat lasteren zij; en hetzeen zij natuurlijk, als de onredelijke dieren, weten, in hetzelfde verderven zij zich.

11 Wee hun; want zij zijn den weg Kafas ingegaan, en door de verleiding van het loon Bileams zijn zij heneugestort, en zijn door de tegenspreking Korachs vergaan.

12 Dezen zijn vlekken in de liefdemaaltijden, en als zij met u ter maaltijd zijn, weiden zij zichzelf zonder vrees; zij zijn waterlooze wolken, die van de winden omgedreven worden; zij zijn als boomen in het afgaan van den herfst, onvruchtbaar, tweemaal verstorven, en onworteld;

13 wilde baren der zee, hun eigen schande opschuimende; dwalende sterren, denwelken de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid bewaard wordt.

14 En van dezen heeft ook Henoch, de zevende van Adam, geprofeteerd, zeggende: Zie, de Heere is gekomen met zijne vele duizenden heiligen,

15 om gericht te houden tegen allen, en te straffen alle goddeloozen onder hen, vanwege alle hunne goddelooze werken die zij goddelooslijk gedaan hebben, en vanwege alle de harde woorden die de goddelooze zondaars tegen Hem gesproken hebben.

16 Dezen zijn murmureerders, klagers over hunnen staat, wandelende naar hunne begeerlijkheden, en hun mond spreekt zeer opgeblazene dingen, zich verwonderende over de personen om des voordeels wil.

17 Maar, geliefden, gedenkt gij der woorden die voorzegt zijn van de Apostelen onzes Heeren Jezus Christus:

18 dat zij u gezegd hebben, dat er in den laatsten tijd spotters zullen zijn, die naar

hunne goddelooze begeerlijkheden wandelen zullen.

19 Dezen zijn het die zichzelven afscheiden, natuurlijke menschen, den Geest niet hebbende.

20 Maar, geliefden, bouwt gij uzelf op uw allerheiligst geloof, biddende in den Heiligen Geest;

21 bewaart uzelf in de liefde Gods, verwachtende de barmhartigheid onzes Heeren Jezus Christus ten eeuwigen leven.

22 En outfermt u wel over eenigen, onderscheid makende;

23 maar behoudt anderen door vrees, en grijpt ze uit het vuur; en haat ook den rok die van het vleesch bevekt is.

24 Hem nu die machtig is u van struikelen te bewaren, en onstraffelijk te stellen voor zijne heerlijkheid in vreugde,

25 den alleenwijzen God, onzen Zaligmaker, zij heerlijkheid en majesteit, kracht en macht, beide nu en in alle eeuwigheid. Amen.

DE OPENBARING

VAN

JOHANNES.

HOOFDSTUK 1.

DE openbaring van Jezus Christus, die God hem gegeven heeft, om zijnen dienstknechten te toonen de dingen die haast geschieden moeten, en die hij door zijnen Engel gezonden en zijnen dienstknecht Johannes te kennen gegeven heeft:

2 dewelke het Woord Gods betuigd heeft, en de getuigenis van Jezus Christus, en al wat hij gezien heeft.

3 Zalig is hij die leest en zijn zij die hooren de woorden dezer profetie, en die bewaren hetgeen in dezelve geschreven is; want de tijd is nabij.

4 Johannes aan de zeven gemeenten die in Azië zijn: genade zij u en vrede van Hem

die is, en die was, en die komen zal, en van de zeven Geesten die vóór zijnen troon zijn.

5 en van Jezus Christus, die de getrouwe Getuige is, de eerstgeborene uit de dooden, en de Overste van de Koningen der aarde. Hem die ons heeft liefgehad en ons van onze zonden gewasschen heeft in zijn bloed,

6 en die ons gemaakt heeft tot Koningen en Priesters Gode en zijnen Vader, hem, *zeg ik*, zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.

7 Zie, hij komt met de wolken, en alle oog zal hem zien, ook degenen die hem doorstoken hebben; en alle geslachten der aarde zullen over hem rouw bedrijven; ja, amen.

8 Ik ben de Alpha en de Omega, het begin en het einde, zegt de Heere, die is, en die was, en die komen zal, de Almachtige.

9 Ik, Johannes, die ook uw broeder ben en medegenoot in de verdrukking en in het Koninkrijk en in de lijdzaamheid van Jezus Christus, was op het eiland genaamd Patmos, om het Woord Gods en om de getuigenis van Jezus Christus.

10 En ik was in den geest op den dag des Heeren, en ik hoorde achter mij eene groote stem als van eene bazuin,

11 zeggende: Ik ben de Alpha en de Omega, de eerste en de laatste; en: Hetgeen zij ziet, schrijf dat in een boek, en zend het aan de zeven gemeenten die in Azië zijn, *namelijk* naar Efeze, en naar Smyrna, en naar Pergamus, en naar Thyatira, en naar Sardes, en naar Filadelfia, en naar Laodicea.

12 En ik keerde mij om, om te zien de stem, die met mij gesproken had; en mij omgekeerd hebbende, zag ik zeven gouden kandelaren,

13 en in het midden van de zeven kandelaren eenen, den Zoon des menschen gelijk zijnde, bekleed met een lang kleed tot de voeten, en omgord aan de borsten met eenen gouden gordel;

14 en zijn hoofd en haar was wit gelijk als witte wol, gelijk sneeuw, en zijne oogen gelijk eene vlam vuurs;

15 en zijne voeten waren blinkend koper gelijk, en gloeiden als in eenen oven; en zijne stem was als eene stem van vele wateren.

16 En hij had zeven sterren in zijne rechterhand; en uit zijnen mond ging een tweesnijdend scherp zwaard; en zijn aangezicht was gelijk de zon schijnt in hare kracht.

17 En toen ik hem zag, viel ik als dood aan zijne voeten; en hij leide zijne rechterhand op mij, zeggende tot mij: Vrees niet; ik ben de eerste en de laatste,

18 en die leef, en ik ben dood geweest; en zie, ik ben levend in alle eeuwigheid. Amen. En ik heb de sleutels der hel en des doods.

19 Schrijf hetgeen gij gezien hebt, en hetgeen is en hetgeen geschieden zal na dezen:

20 de verborgenheid der zeven sterren die gij gezien hebt in mijne rechterhand, en de zeven gouden kandelaren. De zeven sterren zijn de Engelen der zeven gemeenten, en de zeven kandelaren, die gij gezien hebt, zijn de zeven gemeenten.

HOOFDSTUK 2.

SCHRIJF aan den Engel der gemeente van Efeze: Dit zegt hij die de zeven sterren in zijne rechterhand houdt, die in het midden der zeven gouden kandelaren wandelt:

2 Ik weet uwe werken, en uwen arbeid, en uwe lijdzaamheid, en

dat gij de kwaden niet kunt verdragen, en dat gij beproefd hebt degenen die voorgeven dat zij Apostelen zijn, en zij zijn het niet, en hebt ze leugenaars bevonden;

3 en gij hebt verdragen en hebt geduld, en gij hebt om mijns naams wil gearbeid, en zijt niet moede geworden.

4 Maar ik heb tegen u, dat gij uwe eerste liefde hebt verlaten.

5 Gedenk dan waarvan gij uitgevallen zijt, en bekeer u, en doe de eerste werken; en zoo niet, ik zal u haastelijk bijkomen, en zal uwen kandelaar van zijne plaats weren, indien gij u niet bekeert.

6 Maar dit hebt gij, dat gij de werken der Nicolaïeten haat, welke ik óók haat.

7 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint, ik zal hem geven te eten van den boom des levens, die in het midden van het Paradijs Gods is.

8 En schrijf aan den Engel der gemeente van die van Smyrna: Dit zegt de eerste en de laatste, die dood geweest is en weder levend is geworden:

9 Ik weet uwe werken, en verdrukking, en armoede (doch gij zijt rijk), en de lastering dergenen die zeggen dat ze Joden zijn en zijn het niet, maar zijn eene Synagoge des satans.

10 Vrees geen der dingen die gij lijden zult. Zie, de duivel zal eenigen van ulieden in de gevangenis werpen, opdat gij verzocht wordt, en gij zult eene verdrukking hebben van tien dagen. Wees getrouw tot den dood, en ik zal u geven de kroon des levens.

11 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint, zal van den tweeden dood niet beschadigd worden.

12 En schrijf aan den Engel der gemeente die in Pérgamus is: Dit zegt hij die het tweesnijdend scherp zwaard heeft:

13 Ik weet uwe werken, en waar gij woont, *namelijk* waar de troon des satans is; en gij houdt mijnen naam, en hebt mijn geloof niet verloochend, ook in die dagen, in welke Antipas mijn getrouwe getuige was, welke gedood is bij ulieden waar de satan woont.

14 Maar ik heb *eenige* weinige dingen tegen u, dat gij aldaar hebt die de leering Bilcams houden, die Balak leerde den kinderen Israëls een aanstoot voor te werpen, opdat ze zouden afgodenoffer eten en hoereeren.

15 Alzoo hebt ook gij die de leering der Nicolaïeten houden, hetwelk ik haat.

16 Bekeer u; en zoo niet, ik zal u haastelijk bijkomen, en zal tegen hen krijg voeren met het zwaard mijnsmonds.

17 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint, ik zal hem geven te eten van het manna dat verborgen is, en ik zal hem geven eenen witten keursteen, en op den keursteen eenen nieuwen naam geschreven, welken niemand kent dan die hem ontvangt.

18 En schrijf aan den Engel der gemeente te Thyatira: Dit zegt de Zoon Gods, die zijne oogen heeft als een vlam vuurs, en zijne voeten zijn blinkend koper gelijk:

19 Ik weet uwe werken, en liefde, en dienst, en geloof, en uwe lijdzaamheid, en uwe werken, en dat de laatste meer zijn dan de eerste.

20 Maar ik heb *eenige* weinige dingen tegen u, dat zij de vrouw Jézabel, die zich zelve zegt eene profetes te zijn, laat leeren en mijne dienstknechten verleiden dat ze hoereeren en afgodenoffer eten.

21 En ik heb haar tijd gegeven, opdat zij zich zoude bekeeren van hare hoererij, en zij heeft zich niet bekeerd.

22 Zie, ik werp haar te bed, en die met haar overspel bedrijven, in groote verdrukking, zoo zij zich niet bekeeren van hunne werken.

23 En hare kinderen zal ik door den dood ombrengen, en alle de gemeenten zullen weten, dat ik het ben die nieren en harten onderzoek. En ik zal ulieden geven een iegelijk naar uwe werken.

24 Doch ik zeg tot ulieden, en tot de anderen die te Thyatira zijn, zooveel als er deze leer niet hebben, en die de diepten des satans niet gekend hebben, gelijk zij zeggen: Ik zal u geen anderen last opleggen.

25 Maar hetzeen gij hebt, houdt dat totdat ik zal komen.

26 En die overwint en die mijne werken tot den einde toe bewaart, ik zal hem macht geven over de heidenen;

27 en hij zal ze hoeden met eenen ijzeren staf; zij zullen als pottenbakkersvaten vermorzeld worden, gelijk ook ik van mijnen Vader ontvangen heb.

28 En ik zal hem de morgenster geven.

29 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt.

HOOFDSTUK 3.

EN schrijf aan den Engel der gemeente die te Sardes is: Dit zegt die zeven Geesten Gods heeft, en de zeven sterren: Ik weet uwe werken, dat gij den naam hebt dat gij leeft, en gij zijt dood.

2 Wees wakende, en versterk het overige dat sterven zoude; want ik heb uwe werken niet vol gevonden voor God.

3 Gedenk dan, hoe gij het ont-

vangen en gehoord hebt, en bewaar het, en bekeer u. Indien gij dan niet waakt, zoo zal ik over u komen als een dief, en gij zult niet weten op wat ure ik over u komen zal.

4 Doch gij hebt *eenige* weinige namen ook te Sardes, die hunne kleederen niet bevlekt hebben, en zij zullen met mij wandelen in witte *kleederen*, overmits zij het waardig zijn.

5 Die overwint, die zal bekleed worden met witte kleederen; en ik zal zijnen naam zeenszins uitdoen uit het boek des levens, en ik zal zijnen naam belijden voor mijnen Vader en voor zijne Engelen.

6 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt.

7 En schrijf aan den Engel der gemeente die in Filadelfia is: Dit zegt de Heilige, de Waarachtige, die den sleutel Davids heeft, die opent en niemand sluit, en hij sluit en niemand opent:

8 Ik weet uwe werken; zie, ik heb eene geopende deur voor u gegeven, en niemand kan die sluiten; want gij hebt kleine kracht, en gij hebt mijn Woord bewaard en hebt mijnen naam niet verloochend.

9 Zie, ik geef u *eenigen* uit de Synagoge des satans, dergenen die zeggen dat ze Joden zijn, en zijn het niet, maar liegen; zie, ik zal maken dat zij zullen komen en aanbidden voor uwe voeten, en bekennen dat ik u lief heb.

10 Omdat gij het woord mijner Ijdzaamheid bewaard hebt, zoo zal ik ook u bewaren uit de ure der verzoeking, die over de geheele wereld komen zal, om te verzoeken die op de aarde wonen.

11 Zie, ik kom haastelijk; houd wat gij hebt, opdat niemand uwe kroon neme.

12 Die overwint, ik zal hem maken tot eenen pilaar in den

Tempel mijns Gods, en hij zal niet meer daar uitgaan; en ik zal op hem schrijven den naam mijns Gods, en den naam van de stad mijns Gods, *namelijk* van het nieuwe Jeruzalem dat uit den hemel van mijnen God afdaalt, en ook mijnen nieuwen naam.

13 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt.

14 En schrijf aan den Engel van de gemeente der Laodiceenzen: Dit zegt de Amen, de trouwe en waarachtige Getuige, het Begin der schepping Gods:

15 Ik weet uwe werken, dat gij noch koud zijt, noch heet: och of gij koud waart of heet!

16 Zoo dan omdat gij lauw zijt, en noch koud, noch heet, ik zal u uit mijnen mond spuwen.

17 Want gij zegt: Ik ben rijk, en verrijkt geworden, en heb geens dings gebrek; en gij weet niet dat gij zijt ellendig en jammerlijk en arm en blind en naakt.

18 Ik raad u dat gij van mij koopt goud, beproefd komende uit het vuur, opdat gij rijk moogt worden; en witte kleederen, opdat gij moogt bekleed worden en de schaande uwer naaktheid niet geopenbaard worde; en zelf uwe oogen met oogenzalf, opdat gij zien moogt.

19 Zoo wie ik lief heb, die bestraf en kastijd ik: wees dan ijverig en bekeer u.

20 Zie, ik sta aan de deur en ik klop: indien iemand mijne stem zal hooren en de deur opendoen, ik zal tot hem in-komen, en ik zal met hem avondmaal houden en hij met mij.

21 Die overwint, ik zal hem geven met mij te zitten in mijnen troon, gelijk als ik overwonnen heb en ben gezeten met mijnen Vader in zijnen troon.

22 Wie ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt.

HOOFDSTUK 4.

NA dezen zag ik, en zie, eene deur was geopend in den hemel; en de eerste stem, die ik gehoord had als eener bazila met mij sprekende, zeide: Kom hier op en ik zal u toonen hetgeen na dezen geschieden moet.

2 En terstond werd ik in den geest; en zie, daar was een troon gezet in den hemel, en daar zat een op den troon.

3 En die daarop zat, was in 't aanzien den steen jaspis en sardius gelijk; en een regenboog was rondom den troon, in het aanzien den steen smaragd gelijk.

4 En rondom den troon waren vier en twintig tronen, en op de tronen zag ik de vier en twintig Ouderlingen zittende, bekleed met witte kleederen, en zij hadden gouden kronen op hunne hoofden.

5 En van den troon gingen uit bliksemen en donderslagen en stemmen; en zeven varige lampen waren brandende vóór den troon; welke zijn de zeven Geesten Gods.

6 En vóór den troon was eene glazen zee, kristal gelijk. En in het midden des troons en rondom den troon vier dieren, zijnde vol oogen van voren en van achteren.

7 En het eerste dier was eenen leeuw gelijk, en het tweede dier een kalf gelijk, en het derde dier had het aangezicht als een mensch, en het vierde dier was eenen vliegenden arend gelijk.

8 En de vier dieren hadden elk voor zichzelf zes vleugelen rondom, en waren van binnen vol oogen; en zij hebben geen rust dag en nacht, zeggende: Heilig, heilig, heilig is de

Heere God, de Almachtige, die was, en die is, en die komen zal.

9 En waaneer de dieren heerlijkheid en eere en dankzegging gaven Hem die op den troon zat, die in alle eeuwigheid leeft,

10 zoo vielen de vier en twintig Ouderlingen vóór Hem die op den troon zat, en aanbaden Hem die leeft in alle eeuwigheid, en wierpen hunne kronen vóór den troon, zeggende:

11 Gij, Heere, zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid en de eer en de kracht; want Gij hebt alle dingen geschapen, en door uwen wil zijn zij, en zijn ze geschapen.

HOOFDSTUK 5.

En ik zag in de rechterhand desgeuen die op den troon zat, een boek, beschreven van binnen en van buiten, verzegeld met zeven zegelen.

2 En ik zag eenen sterken Engel, uitroepende met eene groote stem: Wie is waardig het boek te openen en zijne zegelen open te breken?

3 En niemand in den hemel, noch op de aarde, noch onder de aarde, kon het boek openen noch hetzelfde inzien.

4 En ik weende zeer, dat niemand waardig bevonden was om dat boek te openen en te lezen, noch hetzelfde in te zien.

5 En een van de Ouderlingen zeide tot mij: Ween niet; zie, de Leeuw die uit den stam Juda is, de wortel Davids, heeft overwonnen, om het boek te openen, en zijne zeven zegelen open te breken.

6 En ik zag, en zie, in het midden van den troon en van de vier dieren en in het midden van de Ouderlingen een Lam staande als geslacht, hebbende zeven hoornen en zeven oogen, dewelke zijn de

zeven Geesten Gods, die uitgezonden zijn in alle landen.

7 En het kwam, en heeft het boek genomen uit de rechterhand desgeuen, die op den troon zat.

8 En als het dat boek genomen had, vielen de vier dieren en de vier en twintig Ouderlingen voor het Lam *neder*, hebbende elk citers en gouden sielen, zijnde vol reukwerk, welke zijn de gebeden der heiligen.

9 En zij zongen een nieuw lied, zeggende: Gij zijt waardig het boek te nemen en zijne zegelen te openen; want gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met uw bloed, uit alle geslacht en taal en volk en natie;

10 en gij hebt ons onzen God gemaakt tot Koningen en Priesteren, en wij zullen als Koningen heerschen op de aarde.

11 En ik zag, en ik hoorde eene stem vieler Engelen rondom den troon en de dieren en de Ouderlingen; en hun getal was tienduizendmaal tienduizenden en duizendmaal duizenden,

12 zeggende met eene groote stem: Het Lam dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht en rijkdom en wijsheid en sterkte en eer en heerlijkheid en dankzegging.

13 En alle schepsel dat in den hemel is, en op de aarde, en onder de aarde, en die in de zee zijn, en alles wat in dezelve is, hoorde ik zeggen: Hem die op den troon zit en het Lam zij de dankzegging en de eere en de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid.

14 En de vier dieren zeiden: Amen. En de vier en twintig Ouderlingen vielen *neder* en aanbaden dengenen die leeft in alle eeuwigheid.

HOOFDSTUK 6.

EN ik zag, toen het Lam één van de zegelen geopend had, en ik hoorde één uit de vier dieren zeggen, als eene stem van eenen donderslag: Kom en zie.

2 En ik zag, en zie, een wit paard, en die daarop zat, had eenen boog, en hem is eene kroon gegeven, en hij ging uit, overwinnende, en opdat hij overwonne.

3 En toen het 't tweede zegel geopend had, hoorde ik het tweede dier zeggen: Kom en zie.

4 En een ander paard ging uit, dat rood was; en dien die daarop zat, werd *macht* gegeven den vrede te nemen van de aarde, en dat zij elkander zouden dooden; en hem werd een groot zwaard gegeven.

5 En toen het 't derde zegel geopend had, hoorde ik het derde dier zeggen: Kom en zie. En ik zag, en zie een zwart paard, en die daarop zat, had eene weegschaal in zijne hand.

6 En ik hoorde eene stem in het midden van de vier dieren, die zeide: Een maatje tarwe voor eenen penning, en drie maatjes gerst voor eenen penning; en beschadig de olie en den wijn niet.

7 En toen het 't vierde zegel geopend had, hoorde ik eene stem van het vierde dier, die zeide: Kom en zie.

8 En ik zag, en zie, een vaal paard, en die daarop zat, zijn naam was de dood, en de hel volgde hem na; en hun werd macht gegeven om te dooden tot het vierde deel der aarde toe, met zwaard en met honger en met den dood en door de wilde beesten der aarde.

9 En toen het 't vijfde zegel geopend had, zag ik onder het altaar de zielen dergenen die gedood waren om het Woord

Gods en om de getuigenis die zij hadden.

10 En zij riepen met groote stem, zeggende: Hoe lang, o heilige en waarachtige Heerscher, oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet van degenen die op de aarde wonen?

11 En aan een iegelijk werden lange witte kleederen gegeven, en hun werd gezegd dat zij nog eenen kleinen tijd rusten zouden, totdat ook hunne mededienstknechten en hunne broeders zouden vervuld zijn, die gedood zouden worden gelijk als zij.

12 En ik zag, toen het 't zesde zegel geopend had, en zie, daar werd eene groote aardbeving; en de zon werd zwart als een haren zak, en de maan werd als bloed,

13 en de sterren des hemels vielen op de aarde, gelijk een vijgeboom zijne onrijpe vijgen afwerpt, als hij van eenen grooten wind geschied wordt.

14 En de hemel is weggeweken, als een boek dat toegevoerd wordt; en alle bergen en eilanden zijn bewogen uit hunne plaatsen.

15 En de Koningen der aarde, en de grooten, en de rijken, en de oversten over duizend, en de machtigen, en alle dienstknechten, en alle vrijen, verborgen zichzelf in de spelonken en in de steenrotsen der bergen,

16 en zeiden tot de bergen en tot de steenrotsen: Valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht desgenen die op den troon zit, en van den toorn des Lamis;

17 want de groote dag zijns toorns is gekomen, en wie kan bestaan?

HOOFDSTUK 7.

EN na dezen zag ik vier Engelen staan op de vier hoeken der aarde, houdende de vier

winden der aarde, opdat geen wind zoude waaien op de aarde, noch op de zee, noch tegen eenigen boom.

2 En ik zag eenen anderen Engel opkomen van den opgang der zon, hebbende het zegel des levenden Gods; en hij riep met een groote stem tot de vier Engelen, welken *macht* gegeven was de aarde en de zee te beschadigen,

3 zeggende: Beschadigt de aarde niet, noch de zee, noch de boomen, totdat wij de dienstknechten onzes Gods zullen verzegeld hebben aan hunne voorhoofden.

4 En ik hoorde het getal dergenen die verzegeld waren: honderd vier en veertig duizend waren verzegeld uit alle geslachten der kinderen Israëls.

5 Uit het geslacht Juda waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Ruben waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Gad waren twaalf duizend verzegeld;

6 uit het geslacht Aser waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Naftali waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Manasse waren twaalf duizend verzegeld;

7 uit het geslacht Simeon waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Levi waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Issaschar waren twaalf duizend verzegeld;

8 uit het geslacht Zebulon waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Jozef waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Benjamin waren twaalf duizend verzegeld.

9 Na dezen zag ik, en zie, een groote schare, die niemand tellen kon, uit alle natie en geslachten en volken en talen, staande vóór den troon en vóór het Lam, bekleed zijnde met lange witte kleederen, en palmtakken waren in hunne handen.

10 En zij riepen met groote stem, zeggende: De zaligheid zij onzen God die op den troon zit, en het Lam.

11 En alle de Engelen stonden rondom den troon en *rondom* de Ouderlingen en de vier dieren, en vielen voor den troon *neder* op hun aangezicht, en aanbaden God,

12 zeggende: Amen. De lof en de heerlijkheid en de wijsheid en de dankzegging en de eere en de kracht en de sterkte zij onzen God in alle eeuwigheid. Amen.

13 En een uit de Ouderlingen antwoordde, zeggende tot mij: Dezen die bekleed zijn met de lange witte kleederen, wie zijn zij en van waar zijn ze gekomen?

14 En ik sprak tot hem: Heere, gij weet het. En hij zeide tot mij: Dezen zijn het die uit de groote verdrukking komen; en zij hebben hunne lange kleederen gewasschen, en hebben hunne lange kleederen wit gemaakt in het bloed des Lams.

15 Daarom zijn zij vóór den troon Gods, en dienen hem dag en nacht in zijnen Tempel; en die op den troon zit, zal hen overschaduwen.

16 Zij zullen niet meer hongeren en zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch eenige hitte.

17 Want het Lam dat in 't midden des troons is, zal ze weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteynen der wateren; en God zal alle tranen van hunne oogen afwischen.

HOOFDSTUK 8.

EN toen het 't zevende zegel geopend had, werd daar een stilzwijgen in den hemel, omtrent van een half uur.

2 En ik zag de zeven Engelen die voor God stonden, en hun werden zeven bazuinen gegeven.

3 En daar kwam een andere Engel, en stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat; en hem werd veel reukwerk gegeven, opdat hij het met de gebeden aller heiligen zoude leggen op het gouden altaar dat vóór den troon is.

4 En de rook des reukwerks met de gebeden der heiligen ging op van de hand des Engels voor God.

5 En de Engel nam het wierookvat, en vulde dat met het vuur des altaars, en wierp het op de aarde; en daar geschieden stemmen en donderslagen en bliksemen en aardbeving.

6 En de zeven Engelen, die de zeven bazuinen hadden, bereidden zich om te bazuinen.

7 En de eerste Engel heeft gebazuind, en daar is geworden hagel en vuur, gemengd met bloed, en zij zijn op de aarde geworpen; en het derde *deel* der boomen is verbrand, en al het groene gras is verbrand.

8 En de tweede Engel heeft gebazuind, en daar werd *iets* als een groote berg, van vuur brandende, in de zee geworpen; en het derde *deel* der zee is bloed geworden.

9 En het derde *deel* der schepselen in de zee die leven hebben, is gestorven, en het derde *deel* der schepen is vergaan.

10 En de derde Engel heeft gebazuind, en daar is eene groote ster, brandende als een fakkel, gevallen uit den hemel, en is gevallen op het derde *deel* der rivieren en op de fonteynen der wateren.

11 En de naam der ster wordt genaamd Alsem; en het derde *deel* der wateren werd tot alsem, en vele menschen zijn gestorven van de wateren, want zij waren bitter geworden.

12 En de vierde Engel heeft gebazuind, en het derde *deel* der zon werd geslagen, en het derde *deel* der maan, en het derde *deel* der sterren, opdat

het derde *deel* derzelve zoude verduisterd worden, en opdat het derde *deel* van den dag niet zoude lichten, en van den nacht desgelijks.

13 En ik zag, en ik hoorde eenen Engel vliegen in het midden des hemels, zeggende met groote stem: Wee, wee, wee dengenen die op de aarde wonen, vanwege de overige stemmen der bazuin der drie Engelen die *nog* bazuinen zullen!

HOOFDSTUK 9.

EN de vijfde Engel heeft gebazuind, en ik zag eene ster, gevallen uit den hemel op de aarde, en haar werd gegeven de sleutel van den put des afgronds.

2 En zij heeft den put des afgronds geopend; en daar is rook opgegaan uit den put, als rook eens grooten ovens; en de zon en de lucht is verduisterd geworden van den rook des puts.

3 En uit den rook kwamen spruikehanen op de aarde, en hun werd macht gegeven, gelijk de schorpioenen der aarde macht hebben.

4 En hun werd gezegd, dat zij het gras der aarde niet zouden beschadigen, noch eenig groen, noch eenigen boom, dan de menschen alléén die het zegel Gods aan hunne voorhoofden niet hebben.

5 En hun werd *macht* gegeven, niet dat zij ze zouden doden, maar dat zij *van hen* zouden gepijnigd worden vijf maanden; en hunne pijniging was als de pijniging van een schorpioen wanneer hij een mensch gestoken heeft.

6 En in die dagen zullen de menschen den dood zoeken en zullen dien niet vinden, en zij zullen begeeren te sterven en de dood zal van hen vlieden.

7 En de gedaanten der sprink-

hanen waren den paarden gelijk die tot den oorlog bereid zijn; en op hunne hoofden waren als kronen, het goud gelijk; en hunne aangezichten als aangezichten van menschen.

8 En zij hadden haar als haar der vrouwen; en hunne tanden waren als *tanden* der leeuwen.

9 En zij hadden borstwapenen als ijzeren borstwapenen; en het gedruisch hunner vleugelen was als een gedruisch der wagenen, wanneer vele paarden naar den strijd loopen.

10 En zij hadden staarten den schorpioenen gelijk, en daar waren angels in hunne staarten; en hunne macht was de menschen te beschadigen vijf maanden.

11 En zij hadden over zich tot eenen Koning den engel des afgronds; zijn naam was in 't Hebreuwsch Abaddon, en in de Grieksche taal had hij den naam Apollyon.

12 Het ééne wee is weggegaan: zie, daar komen nog twee weeten na dezen.

13 En de zesde Engel heeft gebazuind, en ik hoorde ééne stem uit de vier hoornen des gouden altaars dat vóór God was,

14 zeggende tot den zesden Engel die de bazuin had: Ontbind de vier Engelen die gebonden zijn bij de groote rivier den Eufraat.

15 En de vier Engelen zijn ontbonden geworden, welke bereid waren tegen de ure en dag en maand en jaar, opdat zij het derde *deel* der menschen zouden doodden.

16 En het getal van de heirlegrers der ruitrij was tweemaal tienduizenden der tienduizenden: en ik hoorde hun getal.

17 En ik zag alzoo de paarden in dit gezicht, en die daarop zaten, hebbende vurige en hemelsblauwe en sulfervervige

borstwapenen; en de hoofden der paarden waren als hoofden van leeuwen, en uit hunne monden ging uit vuur en rook en sulfer.

18 Door deze drie werd het derde *deel* der menschen gedood, *namelijk* door het vuur en door den rook en door het sulfer dat uit hunne monden uitging.

19 Want hunne macht is in hunnen mond en in hunne staarten. Want hunne staarten zijn den slangen gelijk, en hebben hoofden en beschadigen met dezelve.

20 En de overige menschen die niet gedood zijn door deze plagen, hebben zich niet bekeerd van de werken hunner handen, dat zij niet zouden aanbidden de duivelen, en de gouden en zilveren en koperen en steenen en houten afgoden, die noch zien kunnen, noch hooren, noch wandelen;

21 en hebben zich ook niet bekeerd van hunne doodslagen, noch van hunne veeijgevingen, noch van hunne hoererij, noch van hunne dieverijen.

HOOFDSTUK 10.

En ik zag eenen anderen sterken Engel, afkomende van den hemel, die bekleed was met eene wolk; en een regenboog was boven *zijn* hoofd, en zijn aangezicht was als de zon, en zijne voeten waren als pilaren van vuur.

2 En hij had in zijne hand een boekken dat geopend was; en hij zette *zijn* rechtervoet op de zee, en den linker op de aarde.

3 En hij riep met eene groote stem, gelijkwijs een leeuw brult; en als hij geroepen had, spraken de zeven donderslagen hunne stemmen.

4 En toen de zeven donderslagen hunne stemmen gesproken hadden, zoo zoude ik ze gescreven hebben; en ik hoorde

eene stem uit *der* hemel, die tot mij zeide: Verzegel hetgeen de zeven donderslagen gesproken hebben, en schrijf dat niet.

5 En de Engel, dien ik zag staan op de zee en op de aarde, hief zijne hand op naar den hemel;

6 en hij zwoer bij dien die leeft in alle eeuwigheid, die den hemel geschapen heeft en hetgeen daarin is, en de aarde en hetgeen daarin is, en de zee en hetgeen daarin is, dat daar geen tijd meer zal zijn;

7 maar in de dagen der stem des zevenden Engels, wanneer hij bazuinen zal, zoo zal de verborgenheid Gods vervuld worden, gelijk Hij zijnen dienstknechten den Profeten, verkondigd heeft.

8 En de stem, die ik gehoord had uit den hemel, sprak wederom met mij en zeide: Ga henen, neem het boekken dat geopend *is* in de hand des Engels is, die op de zee en op de aarde staat.

9 En ik ging henen tot den Engel, zeggende tot hem: Geef mij dat boekken. En hij zeide tot mij: Neem dat en eet het op; en het zal uwen buik bitter maken, maar in uwen mond zal het zoet zijn als honig.

10 En ik nam dat boekken uit de hand des Engels, en ik at dat op; en het was in mijnen mond zoet als honig, en als ik het gegeten had, werd mijn buik bitter.

11 En hij zeide tot mij: Gij moet wederom profeteeren voor vele volken en natiën en talen en Koningen.

HOOFDSTUK 11.

EN mij werd een rietstok gegeven, eene *meet*roede gelijk; en de Engel stond en zeide: Sta op, en meet den Tempel Gods, en het altaar, en degenen die daarin aanbidden.

2 En laat het voorhof uit, dat

van buiten den Tempel is, en meet dat niet; want het is den heidenen gegeven; en zij zullen de heilige stad vertreden twee en veertig maanden.

3 En ik zal mijnen twee getuigen *macht* geven, en zij zullen profeteeren duizend tweehonderd zestig dagen met zakken bekleed.

4 Dezen zijn de twee olijfboomen en de twee kandelaars, die voor den God der aarde staan.

5 En zoo iemand die wil beschadigen, een vuur zal uit hunnen mond uitgaan en zal hunne vijanden verslinden; en zoo iemand hen wil beschadigen, die moet alzóo gedood worden.

6 Dezen hebben macht den hemel te sluiten, opdat er geen regen regene in de dagen hunner profeteering; en zij hebben macht over de wateren, om die in bloed te verkeeren, en de aarde te slaan met allerlei plaze, zoo menigmaal als zij zullen willen.

7 En als zij hunne getuigenis zullen geëindigd hebben, zal het beest dat uit den afgrond opkomt, hun krijg aandoen, en het zal ze overwinnen en zal ze dooden.

8 En hunne doode lichamen zullen liggen op de straat der groote stad, die geestelijk genoemd wordt Sodom en Egypte, alwaar ook onze Heere gekruist is.

9 En de *menschen* uit de volken en geslachten en talen en natiën zullen hunne doode lichamen zien drie dagen en eenen halven, en zullen niet toelaten dat hunne doode lichamen in graven gelegd worden.

10 En die op de aarde wonen, die zullen verblijd zijn over hen, en zullen vreugde bedrijven, en zullen elkander geschenken zenden, omdat deze twee Profeten degenen die op de aarde wonen, gepijnigd hadden.

11 En na die drie dagen en eenen halven is een geest des levens uit God in hen gegaan; en zij stonden op hunne voeten, en daar is groote vrees gevallen op degenen die hen aanschouwden.

12 En zij hoorden eene groote stem uit den hemel, die tot hen zeide: Komt herwaarts op. En zij voeren op naar den hemel in de wolk, en hunne vijanden aanschouwden ze.

13 En in die ure geschiedde eene groote aardbeving, en het tiende *deel* der stad is gevallen, en daar zijn in de aardbeving gedood zeven duizend namen van menschen, en de overigen zijn zeer bevreesd geworden en hebben den God des hemels heerlijkheid gegeven.

14 Het tweede wee is weggegaan: zie, het derde wee komt haast.

15 En de zevende Engel heeft gebazuind, en daar geschieden groote stemmen in den hemel, zeggende: De koninkrijken der wereld zijn geworden onzes Heeren en van zijnen Christus, en Hij zal als Koning heerschen in alle eeuwigheid.

16 En de vier en twintig Ouderlingen, die vóór God zitten op hunne tronen, vielen *ieder* op hunne aangezichten en aanbaden God,

17 zeggende: Wij danken U, Heere God almachtig, die is, en die was, en die komen zal, dat Gij uwe groote kracht hebt aangenomen en als Koning hebt geheerscht:

18 en de volkeren waren toornig geworden, en uw toorn is gekomen, en de tijd der dooden om geoordeeld te worden, en om het loon te geven aan uwe dienstknechten de Profeten en de heiligen en degenen die uwen naam vreezen, de kleinen en de grooten, en om te verderven degenen die op de aarde verdierven.

19 En de Tempel Gods in den hemel is geopend geworden, en de Ark zijns verbonds is gezien in zijnen Tempel; en daar werden bliksemen en stemmen en donderslagen en aardbeving en groote hagel.

HOOFDSTUK 12.

EN daar werd een groot teeken gezien in den hemel, *namelijk* eene vrouw, bekleed met de zon, en de maan was onder hare voeten, en op haar hoofd eene kroon van twaalf sterren;

2 en zij was zwanger, en riep, barenaans houdende, en zijnde in pijn om te baren.

3 En daar werd een ander teeken gezien in den hemel; en zie, daar was een groote roode draak, hebbende zeven hoofden en tien hoornen, en op zijne hoofden zeven koninklijke hoeden.

4 En zijn staart trok het derde *deel* der sterren des hemels, en wierp die op de aarde. En de draak stond vóór de vrouw die baren zoude, opdat hij haar kind zoude verslinden, wanneer zij het zoude gebaard hebben.

5 En zij baarde eenen mannelijken zoon, die alle de heidenen zoude hoeden met eene ijzeren roede; en haar kind werd weggerukt tot God en zijnen troon.

6 En de vrouw vluchtte in de woestijn, alwaar zij eene plaats had, *haar* van God bereid, opdat zij ze aldaar zouden voeden duizend tweehonderd zestig dagen.

7 En daar werd krijg in der hemel: Michaël en zijne Engelen krijgden tegen den draak, en de draak krijgde óók en zijne engelen.

8 En zij hebben niets vermocht, en hunne plaats is niet meer gevonden in den hemel.

9 En de groote draak is geworpen, *namelijk* de oude slang, welke genaamd wordt duivel en satan, die de geheele wereld verleidt, hij is, *zeg ik*, geworpen op de aarde, en zijne engelen zijn met hem geworpen.

10 En ik hoorde eene groote stem, zeggende in den hemel: Nu is de zaligheid en de kracht en het Koninkrijk geworden onzes Gods, en de macht van zijnen Christus; want de verklager onzer broederen, die hen verklaagde voor onzen God dag en nacht, is nederge-
worpen,

11 en zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams en door het woord hunner getuigenis, en zij hebben hun leven niet liefgehad tot den dood toe.

12 Hierom bedriift vreugde, gij hemelen en gij die daarin woont. Wee dengenen die de aarde en de zee bewonen; want de duivel is tot u afgekomen, en heeft grooten toorn, wetende dat hij eenen kleinen tijd heeft.

13 En toen de draak zag dat hij op de aarde geworpen was, zoo heeft hij de vrouw vervolgd die het jongskens gebaard had.

14 En aan de vrouw zijn gegeven twee vleugelen eens grooten arends, opdat zij zoude vliegen in de woestijn, in hare plaats, alwaar zij gevoed wordt eenen tijd en tijden en eenen halven tijd, buiten het gezicht der slang.

15 En de slang wierp uit haren mond achter de vrouw water als eene rivier, opdat zij haar door de rivier zoude doen wegvoeren.

16 En de aarde kwam de vrouw te hulp, en de aarde opende haren mond en verzwoeg de rivier, welke de draak uit zijnen mond had geworpen.

17 En de draak vergrimde op

de vrouw, en ging henen om krijg te voeren tegen de overigen van haar geslacht, die de geboden Gods bewaren en de getuigenis van Jezus Christus hebben.

18 En ik stond op het zand der zee.

HOOFDSTUK 13.

EN ik zag uit de zee een beest opkomen, hebbende zeven hoofden en tien hoornen, en op zijne hoornen waren tien koninklijke hoeden, en op zijne hoofden was een naam van *gods*-lastering.

2 En het beest dat ik zag, was eenen pardel gelijk, en zijne voeten als *de voeten* eens beers, en zijn mond als de mond eens leeuws. En de draak gaf hem zijne kracht en zijnen troon en groote macht.

3 En ik zag één van zijne hoofden als tot den dood gewond, en zijne doodelijke wond werd genezen; en de geheele aarde verwonderde zich achter het beest.

4 En zij aanbaden den draak, die het beest macht gegeven had, en zij aanbaden het beest, zeggende: Wie is dit beest gelijk? Wie kan krijg voeren tegen hetzelve?

5 En aan hetzelve werd een mond gegeven om groote dingen en *gods*-lasteringen te spreken, en aan hetzelve werd macht gegeven om *zulks* te doen twee en veertig maanden.

6 En het opende zijnen mond tot lastering tegen God, om zijnen naam te lasteren, en zijnen Tabernakel, en die in den hemel wonen.

7 En aan hetzelve werd *macht* gegeven om den heiligen krijg aan te doen, en om die te overwinnen; en aan hetzelve werd macht gegeven over alle geslacht en taal en volk.

8 En allen die op de aarde wonen, zullen hetzelve aanbid-

den, welker namen niet zijn geschreven in het boek des levens des Lams dat geslacht is, van de grondlegging der wereld.

9 Indien iemand ooren heeft, die hoore.

10 Indien iemand in de gevangenis leidt, die gaat *zelf* in de gevangenis; indien iemand met het zwaard zal dooden, die moet zelf met het zwaard gedood worden. Hier is de lijdzaamheid en het geloof der heiligen.

11 En ik zag een ander beest uit de aarde opkomen, en het had twee hoornen, des Lams *hoornen* gelijk, en het sprak als de draak.

12 En het oefent al de macht van het eerste beest in tegenwoordigheid van hetzelfde, en het maakt dat de aarde en die daarin wonen, het eerste beest aanbidden, welks doodelijke wond genezen was.

13 En het doet groote teekenen, zoodat het ook vuur uit den hemel doet afkomen op de aarde voor de menschen,

14 en verleidt degenen die op de aarde wonen, door de teekenen die aan hetzelfde te doen gegeven zijn in de tegenwoordigheid van het beest, zeggende tot degenen die op de aarde wonen, dat zij voor het beest, dat de wond des zwaards had en *weder* leefde, een beeld zouden maken.

15 En aan hetzelfde werd *macht* gegeven om het beeld van het beest eenen geest te geven opdat het beeld van het beest ook zoude spreken, en maken dat allen die het beeld van het beest niet zouden aanbidden, gedood zouden worden.

16 En het maakt dat het aan allen, kleinen en grooten, en rijken en armen, en vrijen en dienstknechten, een merkteekens geeft aan hunne rechterhand of aan hunne voorhoofden,

17 en dat niemand maar koope of verkoopen dan die dat merkteeken heeft, of den naam van het beest, of het getal zijns naams.

18 Hier is de wijsheid; die het verstand heeft, berekene het getal van het beest; want het is een getal eens menschen, en zijn getal is zeshonderd zes en zestig.

HOOFDSTUK 14.

EN ik zag, en zie, het Lam stond op den berg Sion, en met hem hield vier en veertig duizend, hebbende den naam zijns Vaders geschreven aan hunne voorhoofden.

2 En ik hoorde eene stem uit den hemel, als eene stem van vele wateren en als eene stem van een grooten donderslag. En ik hoorde eene stem van citspelers, spelende op hunne citsers;

3 en zij zongen als een nieuw gezang vóór den troon en vóór de vier dieren en de Ouderlingen, en niemand kon dat gezang leeren dan de honderd vier en veertig duizend, die van de aarde gekocht waren.

4 Dezen zijn het die met vrouwen niet bevlekt zijn, want zij zijn maagden. Dezen zijn het die het Lam volgen, waar het ook henegaat. Dezen zijn gekocht uit de menschen, tot eerstelingen voor God en het Lam.

5 En in hunnen mond is geen bedrog gevonden, want zij zijn onberispelijk vóór den troon Gods.

6 En ik zag eenen anderen Engel, vliegende in het midden des hemels, en hij had het eeuwige Evangelie, om te verkondigen aan degenen die op de aarde wonen, en aan alle natie en geslacht en taal en volk,

7 zeggende met eene groote stem: Vreest God en geeft Hem

heerlijkheid; want de ure zijns oordeels is gekomen; en aanbiddt Hem die den hemel en de aarde en de zee en de fonteynen der wateren gemaakt heeft.

8 En daar is een andere Engel gevolgd, zeggende: Zij is gevallen, zij is gevallen, Babylon die groote stad, omdat zij uit den wijn des toorns harer hoererij alle volken heeft gedrenkt.

9 En een derde Engel is hen gevolgd, zeggende met eene groote stem: Indien iemand het beest aanbidt en zijn beeld, en ontvangt het merkteeken aan zijn voorhoofd of aan zijne hand,

10 die zal ook drinken uit den wijn van den toorn Gods, die ongemengd ingeschonken is in den drinkbeker zijns toorns; en hij zal gepijnigd worden met vuur en sulfer voor de heilige Engelen en voor het Lam.

11 En de rook van hunne pijniging gaat op in alle eeuwigheid, en zij hebben geene rust dag en nacht, die het beest aanbidden en zijn beeld, en zoo iemand het merkteeken zijns naams ontvangt.

12 Hier is de lijdzaamheid der heiligen; hier zijn ze die de geboden Gods bewaren en het geloof van Jezus.

13 En ik hoorde eene stem uit den hemel, die tot mij zeide: Schrijf: Zalig zijn de dooden die in den Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hunnen arbeid; en hunne werken volgen met hen.

14 En ik zag, en zie, eene witte wolk, en op de wolk was een gezeten, des menschen Zoon gelijk, hebbende op zijn hoofd een gouden kroon en in zijne hand eene scherpe sikkel.

15 En een andere Engel kwam uit den Tempel, roepende met eene groote stem tot dengenen die op de wolk zat: Zend uwe

sikkel en maai; want de ure om te maaien is voor u gekomen, dewijl de oogst der aarde is rijp geworden.

16 En die op de wolk zat, zond zijne sikkel op de aarde, en de aarde werd gemaaid.

17 En een andere Engel kwam uit den Tempel die in den hemel is, hebbende ook zelf eene scherpe sikkel.

18 En een andere Engel kwam uit van het altaar, die macht had over het vuur, en hij riep met een groot geroep tot dengenen die de scherpe sikkel had, zeggende: Zend uwe scherpe sikkel en snijdt af de druiventakken van den wijngaard der aarde, want zijne druiven zijn rijp.

19 En de Engel zond zijne sikkel op de aarde, en sneed de druiven af van den wijngaard der aarde, en wierp ze in den grooten wijpersbak van den toorn Gods.

20 En de wijpersbak werd buiten de stad getreden, en daar is bloed uit den wijpersbak gekomen, tot aan de toomen der paarden, duizend zeshonderd stadiën ver.

HOOFDSTUK 15.

EN ik zag een ander groot en wonderlijk teeken in den hemel, namelijk zeven Engelen, hebbende de zeven laatste plaven; want in deze is de toorn Gods geëindigd.

2 En ik zag als eene glazen zee met vuur gemengd; en die de overwinning hadden van het beest en van zijn beeld, en van zijn merkteeken en van het getal zijns naams, welke stonden aan de glazen zee, hebbende de citers Gods.

3 En zij zongen het gezang van Mozes, den dienstknecht Gods, en het gezang des Lams, zeggende: Groot en wonderlijk zijn uwe werken, Heere, Gij almachtige God; recht-

vaardig en waarachtig zijn uwe wegen, Gij Koning der heiligen.

4 Wie zoude U niet vreezen, Heere, en uwen naam niet verheerlijken? Want Gij zijt alleen heilig; want alle volkeren zullen komen en voor U aanbidden; want uwe oordeelen zijn openbaar geworden.

5 En na dezen zag ik, en zie, de Tempel van den Tabernakel der getuigenis in den hemel werd geopend;

6 en de zeven Engelen die de zeven plagen hadden, kwamen uit den Tempel, bekleed met rein en blinkend lijnwand, en omgord om de borst met gouden gordels.

7 En een van de vier dieren gaf den zeven Engelen zeven gouden sloen, vol van den toorn Gods die in alle eeuwigheid leeft.

8 En de Tempel werd vervuld met rook uit de heerlijkheid Gods, en uit zijne kracht; en niemand kon in den Tempel ingaan, totdat de zeven plagen der zeven Engelen geëindigd waren.

HOOFDSTUK 16.

EN ik hoorde eene groote stem uit den Tempel, zeggende tot de zeven Engelen: Gaat henen en giet de *zeven* sloen van den toorn Gods uit op de aarde.

2 En de eerste ging henen en goot zijne slool uit op de aarde, en daar werd een kwaad en boos gezweer aan de menschen, die het merkteeken van het beest hadden en die zijn beeld aanbaden.

3 En de tweede Engel goot zijne slool uit in de zee; en zij werd bloed als eens dooden, en alle levende ziel is gestorven in de zee.

4 En de derde Engel goot zijne slool uit in de rivieren en in de fonteynen der wateren:

en de *wateren* werden bloed.

5 En ik hoorde den Engel der wateren zeggen: Gij zijt rechtvaardig, Heere, die is, en die was, en die zijn zal, dat Gij dit geoordeeld hebt;

6 dewijl zij het bloed der heiligen en der Profeten vergoten hebben, zoo hebt Gij hun ook bloed te drinken gegeven; want zij zijn het waardig.

7 En ik hoorde eenen anderen van het altaar zeggen: Ja, Heere, Gij almachtige God, uwe oordeelen zijn waarachtig en rechtvaardig.

8 En de vierde Engel goot zijne slool uit op de zee; en haar is *macht* gegeven de menschen te verhitten door vuur;

9 en de menschen werden verhit met groote hitte, en lasterden den naam Gods, die macht heeft over deze plagen, en zij bekeerden zich niet om Hem heerlijkheid te geven.

10 En de vijfde Engel goot zijne slool uit op den troon van het beest; en zijn rijk is verduisterd geworden, en zij kauwden hunne tongen van pijn,

11 en zij lasterden den God des hemels vanwege hunne pijnen en vanwege hunne zweren, en zij bekeerden zich niet van hunne werken.

12 En de zesde Engel goot zijne slool uit op de groote rivier den Eufraat; en zijn water is uitgedroogd, opdat bereid zoude worden de weg der Koningen die van den opgang der zon *komen* zullen.

13 En ik zag uit den mond van den draak en uit den mond van het beest en uit den mond van den valschen profeet drie onreine geesten *gaan*, den vor-schen gelijk;

14 want het zijn geesten der duivelen, en zij doen teekenen, welke uitgaan tot de Koningen der aarde en der geheele wereld om die te vergaderen tot den krijg van dien

grooten dag des almachtigen Gods.

15 Zie, ik kom als een dief. Zalig is hij die waakt en zijne kleederen bewaart, opdat hij niet naakt wandele en men zijne schaamte niet zie.

16 En zij hebben ze vergaderd in de plaats welke in 't Hebreewsch genaamd wordt Armageddon.

17 En de zevende Engel goot zijne fiool uit in de lucht: en daar kwam eene groote stein uit den Tempel des Hemels, van den troon, zeggende: Het is geschied.

18 En daar geschiedden stemmen en donderslagen en bliksemen, en daar geschiedde eene groote aardbeving, hoedanige niet is geschied van dat de menschen op de aarde geweest zijn, *namelijk* eene zoodanige aardbeving en zóó groot.

19 En de groote stad is in drie deelen gescheurd, en de steden der heidenen zijn gevallen. En het groote Babylon is gedacht geworden voor God, om haar te geven den drinkbeker van den wijn des toorns zijner gramschap.

20 En alle eiland is gevloeden, en de bergen zijn niet gevonden.

21 En een groote hagel, *elk* als een talent *poud* zwaar, viel neder uit den hemel op de menschen; en de menschen lasterden God vanwege de plage des hagels, want deszelfs plage was zeer groot.

HOOFDSTUK 17.

EN een uit de zeven Engelen die de zeven sloen hadden, kwam en sprak met mij, en zeide tot mij: Kom herwaarts, ik zal u toonen het oordeel der groote hoer die zit op vele wateren,

2 met welke de Koningen der aarde gehoereerd hebben; en die de aarde bewonen zijn

dronken geworden van den wijn harer hoererij.

3 En hij bracht mij weg in eene woestijn, in den geest: en ik zag eene vrouw, zittende op een scharlakenrood beest, dat vol was van namen der godslastering, en zeven hoofden had en tien hoornen.

4 En de vrouw was bekleed met purper en scharlaken, en versierd met goud en kostelijk gesteente en paarden, en had in hare hand eenen gouden drinkbeker, vol van gruwelen en van onreinigheid harer hoererij.

5 En op haar voorhoofd was een naam geschreven, *namelijk*: Verborgenheid, het groote Babylon, de moeder der hoerijen en der gruwelen der aarde.

6 En ik zag dat de vrouw dronken was van het bloed der heiligen en van het bloed der getuigen van Jezus. En ik verwonderde mij als ik ze zag, met groote verwondering.

7 En de Engel zeide tot mij: Waarom verwondert gij u? Ik zal u zeggen de verborgenheid van de vrouw en van het beest dat haar draagt, hetwelk de zeven hoofden en de tien hoornen heeft.

8 Het beest dat gij gezien hebt, was en is niet, en het zal opkomen uit den afgrond, en ten verderve gaan; en die op de aarde wonen (welker namen niet zijn geschreven in het boek des levens van de grondlegging der wereld), zullen verwonderd zijn, ziende het beest dat was en niet is, hoewel het is.

9 Hier is het verstand dat wijsheid heeft. De zeven hoofden zijn zeven bergen, op welke de vrouw zit.

10 En het zijn ook zeven Koningen: de vijf zijn gevallen, en de één is, de ander is nog niet gekomen, en wanneer hij zal gekomen zijn, moet hij een weinig *tijds* blijven.

11 En het beest dat was en niet is, dit is ook de achtste Koning, en is uit de zeven, en gaat ten verderve.

12 En de tien hoornen die gij gezien hebt, zijn tien Koningen, die het koninkrijk nog niet hebben ontvangen, maar als Koningen macht ontvangen op ééne ure met het beest.

13 Dezen hebben éénerlei meening, en zullen hunne kracht en macht aan het beest overgeven.

14 Dezen zullen tegen het Lam krijgen, en het Lam zal ze overwinnen (want het is een Heere der heeren en een Koning der koningen), en die met hem zijn, de geroepenen en uitverkorenen en geloovigen.

15 En hij zeide tot mij: De wateren die gij gezien hebt, waar de hoer zit, zijn volken en scharen en natien en tongen.

16 En de tien hoornen die gij gezien hebt op het beest, die zullen de hoer haten, en zullen ze woest en naakt maken, en zij zullen haar vleesch eten, en zullen ze met vuur verbranden.

17 Want God heeft hun in hunne harten gegeven, dat zij zijne meening doen, en dat zij éénerlei meening doen, en dat zij hun koninkrijk aan het beest geven, totdat de woorden Gods volcindigd zullen zijn.

18 En de vrouw die gij gezien hebt, is de groote stad die het koninkrijk heeft over de Koningen der aarde.

HOOFDSTUK 18.

EN na dezen zag ik eenen anderen Engel afkomen uit den hemel, hebbende groote macht; en de aarde is verlicht geworden van zijne heerlijkheid.

2 En hij riep krachtiglijk met

eene groote stem, zeggende: Zij is gevallen, zij is gevallen, de groote stad Babylon, en is geworden eene woonstede der duivelen, en eene bewaarplaats van alle onreine geesten en eene bewaarplaats van alle onrein en hatelijk gevogelte:

3 dewijl uit den wijn des toorns harer hoererij alle volkeren gedronken hebben, en de Koningen der aarde met haar gehoereerd hebben, en de kooplieden der aarde rijk zijn geworden uit de kracht harer weelde.

4 En ik hoorde eene andere stem uit den hemel, zeggende: Gaat uit van haar, mijn volk, opdat gij aan hare zonden geen gemeenschap hebt, en opdat gij van hare plagen niet ontvangt.

5 Want hare zonden zijn *de ééne op de andere* gevolgd tot den hemel toe, en God is harer ongerechtigheden gedachtig geworden.

6 Vergeldt haar gelijk als zij ulieden vergolden heeft, en verdubbelt haar dubbel naar hare werken; in den drinkbeker waarin zij geschonken heeft, schenkt haar dubbel.

7 Zooveel als zij zichzelf verheerlijkt heeft en weelde gehad heeft, doet haar zóo groote pijniging en rouw aan. Want zij zegt in haar hart: Ik zit *als* eene Koningin, en ben geene weduwe, en zal geen rouw zien.

8 Daarom zullen hare plagen op éénen dag komen, *namelijk* dood en rouw en honger, en zij zal met vuur verbrand worden; want sterk is de Heere God die haar oordeelt.

9 En de Koningen der aarde, die met haar gehoereerd en weelde gehad hebben, zullen ze beweenen en rouw over haar bedrijven, wanneer zij den rook haars brands zullen zien,

10 van verre staande uit vrees

van hare pijniging, zeggende: Wee, wee, de groote stad Babylon, de sterke stad; want uw oordeel is in één uur gekomen.

11 En de kooplieden der aarde zullen weenen en rouw maken over haar, omdat niemand hunne waar meer koopt:

12 waar van goud, en van zilver, en van kostelijk gesteente, en van paarden, en van fijn lijnwaad, en van purper, en van zijde, en van scharlaken, en allerlei welriekend hout, en allerlei ivoren vaten, en allerlei vaten van het kostelijkste hout, en van koper, en van ijzer, en van marmersteen,

13 en kanceel, en reukwerk, en welriekende zalf, en wierook, en wijn, en olie, en meelbloem, en tarwe, en lastbeesten, en schapen; en van paarden, en van koetswagens, en van lichamen, en de zielen der menschen.

14 En de vrucht der begeerlijkheid uwer ziel is van u weggegaan, en al wat lekker en wat heerlijk was, is van u weggegaan, en gij zult dat niet meer vinden.

15 De kooplieden dezer dingen, die rijk geworden waren van haar, zullen van verre staan uit vrees van hare pijniging, weenende en rouw makende,

16 en zeggende: Wee, wee, de groote stad, die bekleed was met fijn lijnwaad en purper en scharlaken, en versierd met goud en met kostelijk gesteente en met paarden; want in één uur is zoo groote rijkdom verwoest.

17 En alle stuurlieden, en al het volk op de schepen, en bootsgezellen, en allen die ter zee handelen, stonden van verre

18 en riepen, ziende den rook van haren brand, en zeggende: Wat *stad* was deze groote stad gelijk?

19 En zij wierpen stof op hunne hoofden, en riepen, weenende en rouw bedrijvende, zeggende: Wee, wee de groote stad, in dewelke allen die schepen in de zee hadden, van hare kostelijkheid rijk geworden zijn; want zij is in één uur verwoest geworden.

20 Bedrijf vreugde over haar, gij hemel, en gij heilige Apostelen en gij Profeten; want God heeft uw oordeel aan haar geoordeeld.

21 En een sterke Engel hief eenen steen op als een grooten molensteen, en wierp dien in de zee, zeggende: Aldus zal de groote stad Babylon met geweld geworpen worden, en zal niet meer worden gevonden.

22 En de stem der citerspellers en der zangers en der fluitspelers en der bazuinblazers zal niet meer in u gehoord worden; en geen kunstenaar van eenige kunst zal meer in u gevonden worden, en geen geluid des molens zal in u meer gehoord worden,

23 en het licht der kaars zal in u niet meer schijnen; en de stem eens bruidegoms en eener bruid zal in u niet meer gehoord worden; want uwe kooplieden waren de grooten der aarde, want door uwe tooverij zijn alle volken verleid geweest.

24 En in dezelve is gevonden het bloed der Profeten en der heiligen en aller dergenen die gedood zijn op de aarde.

HOOFDSTUK 19.

EN na dezen hoorde ik als eene groote stem eener groote schare in den hemel, zeggende: Hallelujah! De zaligheid en de heerlijkheid en de eere en de kracht zij den Heere onzen God.

2 Want zijne oordeelen zijn waarachtig en rechtvaardig,

dewijl Hij de groote hoer geoordeeld heeft, die de aarde verdorven heeft met hare hoerrij, en Hij het bloed zijner dienaren van hare hand gewroken heeft.

3 En zij zeiden ten tweeden male: Hallelujah! En haar rook gaat op in alle eeuwigheid.

4 En de vier en twintig Ouderlingen en de vier dieren vielen *neder* en aanbaden God die op den troon zat, zeggende: Amen. Hallelujah!

5 En eene stem kwam uit den troon, zeggende: Looft onzen God, gij alle zijne dienstknechten en gij die Hem vreest, beiden klein en groot.

6 En ik hoorde als eene stem eener groote schare en als eene stem van vele wateren en als eene stem van sterke donderslagen, zeggende: Hallelujah! want de Heere, de almachtige God, heeft als Koning geheerscht.

7 Laat ons blijde zijn en vreugde bedrijven, en Hem de heerlijkheid geven; want de bruiloft des Lams is gekomen, en zijne vrouw heeft zichzelf bereid.

8 En haar is gegeven dat zij bekleed worde met rein en blinkend sijn lijnwaad; want dit sijn lijnwaad zijn de rechtvaardigmakingen der heiligen.

9 En hij zeide tot mij: Schrijf: Zalig zijn ze die geroepen zijn tot het Avondmaal van de bruiloft des Lams. En hij zeide tot mij: Deze zijn de waarachtige woorden Gods.

10 En ik viel *neder* voor zijne voeten om hem te aanbidden, en hij zeide tot mij: Zie dat gij dat niet doet; ik ben uw mededienstknecht, en *die* uwer broederen die de getuigenis van Jezus hebben: aanbid God. Want de getuigenis van Jezus is de geest der profetie.

11 En ik zag den hemel geopend: en zie, een wit paard, en die op hetzelfde zat, was genaamd Getrouw en Waarach-

tig, en hij oordeelt en voert krijg in gerechtigheid.

12 En zijne oogen waren als eene vlam vuurs, en op zijn hoofd waren vele koninklijke hoeden; en hij had eenen naam geschreven dien niemand wist dan hijzelf.

13 En hij was bekleed met een kleet dat met bloed geverfd was; en zijn naam wordt genaamd het Woord Gods.

14 En de heirlegers in den hemel volgden hem op witte paarden, gekleed met wit en rein sijn lijnwaad.

15 En uit zijnen mond ging een scherp zwaard, opdat hij daarmee de heidenen slaan zoude. En hij zal ze hoeden met eene ijzeren roede; en hij treedt den wijnpersbak van den wijn des toorns en der gramschap des almachtigen Gods.

16 En hij heeft op *zijn* kleet en op zijne dij dezen naam geschreven: Koning der koningen en Heere der heeren.

17 En ik zag eenen Engel, staande in de zon; en hij riep met eene groote stem, zeggende tot alle de vogelen, die in het midden des hemels vlogen: Komt herwaarts en vergadert u tot het avondmaal des grooten Gods.

18 opdat gij eet het vleesch der Koningen, en het vleesch der oversten over duizend, en het vleesch der sterken, en het vleesch der paarden en dergenen die daarop zitten, en het vleesch van alle vrijen en dienstknechten, en kleinen en grooten.

19 En ik zag het beest en de Koningen der aarde en hunne heirlegers vergaderd om krijg te voeren tegen hem, die op het paard zat, en tegen zijn heirleger.

20 En het beest werd gegrepen, en met hetzelfde de valsche profeet, die de teekenen

in de tegenwoordigheid van hetzelfde gedaan had, door welke hij verleid had die het merkteken van het beest ontvangen hadden, en die deszelfs beeld aanbaden. Deze twee zijn levend geworpen in den poel des vuurs die met sulfer brandt.

21 En de overigen werden gedood met het zwaard desgenen die op het paard zat, hetwelk uit zijnen mond ging; en alle de vogelen werden verzadigd van hun vleesch.

HOOFDSTUK 20.

EN ik zag eenen Engel afkomen uit den hemel, hebbende den sleutel des afgronds en eene groote keten in zijne hand;

2 en hij greep den draak, de oude slang, welke is de duivel en satan, en bond hem duizend jaren,

3 en wierp hem in den afgrond, en sloot hem daarin, en verzegelde dien boven hem, opdat hij de volkeren niet meer verleiden zoude, totdat de duizend jaren zouden geëindigd zijn. En daarna moet hij eenen kleinen tijd ontbonden worden.

4 En ik zag tronen, en zij zaten op dezelve; en het oordeel werd hun gegeven; en ik zag de zielen dergenen die onthoofd waren om de getuigenis van Jezus en om het Woord Gods, en die het beest en deszelfs beeld niet aanbeden hadden, en die het merkteken niet ontvangen hadden aan hun voorhoofd en aan hunne hand; en zij leefden en heerschten als Koningen met Christus de duizend jaren.

5 Maar de overigen der dooden werden niet weder levend, totdat de duizend jaren geëindigd waren. Deze is de eerste opstanding.

6 Zalig en heilig is hij die deel heeft in de eerste opstanding; over dezen heeft de twee-

de dood geen macht, maar zij zullen Priesters van God en Christus zijn, en zij zullen met hem als Koningen heerschen duizend jaren.

7 En wanneer de duizend jaren zullen geëindigd zijn, zal de satan uit zijne gevangenis ontbonden worden,

8 en hij zal uitgaan om de volken te verleiden die in de vier hoeken der aarde zijn, Gog en Magog, om hen te vergaderen tot den krijg; welker getal is als het zand aan de zee.

9 En zij zijn opgekomen op de breedte der aarde, en omringden de legerplaats der heiligen en de geliefde stad; en daar kwam vuur neder van God uit den hemel, en heeft ze verslonden.

10 En de duivel die hen verleidde, werd geworpen in den poel van vuur en sulfer, alwaar het beest en de valsche profeet is; en zij zullen gepijnigd worden dag en nacht in alle eeuwigheid.

11 En ik zag eenen grooten witten troon, en dengenen die daarop zat, van wiens aangezicht de aarde en de hemel wegvlood, en geene plaats is voor die gevonden.

12 En ik zag de dooden, klein en groot, staande voor God; en de boeken werden geopend; en een ander boek werd geopend, dat des levens is; en de dooden werden geoordeeld uit hetgeen in de boeken geschreven was, naar hunne werken.

13 En de zee gaf de dooden die in haar waren; en de dood en de hel gaven de dooden die in hen waren, en zij werden geoordeeld een iegelijk naar zijne werken.

14 En de dood en de hel werden geworpen in den poel des vuurs: dit is de tweede dood.

15 En zoo iemand niet gevonden werd geschreven in het boek des levens, die werd geworpen in den poel des vuurs.

HOOFDSTUK 21.

EN ik zag eenen nieuwen hemel en eene nieuwe aarde; want de eerste hemel en de eerste aarde was voorbijgegaan, en de zee was niet meer.

2 En ik, Johannes, zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, nederdalende van God uit den hemel, toebereid als eene bruid die voor haren man versierd is.

3 En ik hoorde eene groote stem uit den hemel, zeggende: Zie, de Tabernakel Gods is bij de menschen, en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen zijn volk zijn, en God zelf zal bij hen en hun God zijn.

4 En God zal alle tranen van hunne oogen afwisschen, en de dood zal niet meer zijn, noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn; want de eerste dingen zijn weggegaan.

5 En die op den troon zat, zeide: Zie, Ik maak alle dingen nieuw. En hij zeide tot mij: Schrijf; want deze woorden zijn waarachtig en getrouw.

6 En Hij sprak tot mij: Het is geschied. Ik ben de Alpha en de Omega, het begin en het einde. Ik zal den dorstige geven uit de fontein van het water des levens voor niet.

7 Die overwint, zal alles beerven, en Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij een zoon zijn.

8 Maar den vreesachtigen, en ongeloofigen, en gruwelijken, en doodslagers, en hoerceders, en toovenaars, en afgodendienaars, en al den leugenaars, is hun deel in den poel die brandt van vuur en sulfer; hetwelk is de tweede dood.

9 En tot mij kwam een van de zeven Engelen die de zeven fiolen hadden, welke waren vol geweest van de zeven laatste plagen, en sprak met mij, zeggende: Kom herwaarts, ik

zal u toonen de Bruid, de vrouw des Lams.

10 En hij voerde mij weg in den geest op eenen grooten en hoogen berg, en hij toonde mij de groote stad, het heilige Jeruzalem, nederdalende uit den hemel van God;

11 en zij had de heerlijkheid Gods, en haar licht was den allerkostelijksten steen gelijk, *namelijk* als de steen jaspis, blinkende gelijk kristal.

12 En zij had eenen grooten en hoogen muur, en had twaalf poorten, en in de poorten twaalf Engelen, en namen daarop geschreven, welke zijn *de namen* van de twaalf geslachten der kinderen Israëls.

13 Van het Oosten waren drie poorten; van het Noorden drie poorten; van het Zuiden drie poorten; van het Westen drie poorten.

14 En de muur der stad had twaalf fundamenten, en in dezelve de namen der twaalf Apostelen des Lams.

15 En hij die met mij sprak, had een gouden rietstok, opdat hij de stad zoude meten, en hare poorten, en haren muur.

16 En de stad lag vierkant, en hare lengte was zoo groot als hare breedte; en hij mat de stad met den rietstok op twaalf duizend stadiën; de lengte en de breedte een de hoogte derzelve waren evengelijk.

17 En hij mat haren muur op honderd vier en veertig ellen, *naar* de maat eens menschen, welke des Engels was.

18 En het gebouw van haren muur was jaspis; en de stad was zuiver goud, zijnde zuiver glas gelijk.

19 En de fundamenten van den muur der stad waren met allerlei kostelijk gesteente versierd. Het eerste fundament was jaspis, het tweede saffier, het derde chalcédon, het vierde smaragd,

20 het vijfde sardonyx, het zesde sardius, het zevende chrysoliet, het achtste beryl, het negende topaas, het tiende chrysopraas, het elfde hyacint, het twaalfde amethist.

21 En de twaalf poorten waren twaalf paaren; iedere poort was uit ééne parel; en de straat der stad was zuiver goud, gelijk doorschijnend glas.

22 En ik zag geen Tempel in dezelve; want de Heere, de almachtige God is haar Tempel, en het Lam.

23 En de stad behoeft de zon en de maan niet, dat zij in dezelve zouden schijnen; want de heerlijkheid Gods heeft ze verlicht, en het Lam is hare kaars.

24 En de volkeren die zalig worden, zullen in haar licht wandelen; en de Koningen der aarde brengen hunne heerlijkheid en eere in dezelve:

25 en hare poorten zullen niet gesloten worden des daags; want aldaar zal geen nacht zijn;

26 en zij zullen de heerlijkheid en de eere der volkeren daarin brengen.

27 En in haar zal niet inkomen iets dat ontreinigt en gruwelijkheid doet en leugen spreekt, maar die geschreven zijn in het boek des levens des Lams.

HOOFDSTUK 22.

EN hij toonde mij eene zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal, voortkomende uit den troon Gods en des Lams.

2 In het midden van hare straat, en op de ééne en de andere zijde der rivier, was de boom des levens, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevende zijne vrucht; en de bladeren des booms waren tot genezing der heidenen.

3 En geene vervloeking zal er meer tegen iemand zijn. En de troon Gods en des Lams zal daarin zijn, en zijne dienstknechten zullen hem dienen.

4 en zullen zijn aangezicht zien, en zijn naam zal op hunne voorhoofden zijn.

5 En aldaar zal geen nacht zijn, en zij zullen geen kaars noch licht der zon van noode hebben; want de Heere God verlicht ze, en zij zullen als Koningen heerschen in alle eeuwigheid.

6 En hij zeide tot mij: Deze woorden zijn getrouw en waarachtig; en de Heere, de God der heilige Profeten, heeft zijnen Engel gezonden, om zijnen dienstknechten te toonen hetgeen haast moet geschieden.

7 Zie, ik kom haastelijk. Zalig is hij die de woorden der profetie dezes boeks bewaart.

8 En ik, Johannes, ben degene, die deze dingen gehoord en gezien heb. En toen ik ze gehoord en gezien had, viel ik weder om te aanbidden voor de voeten des Engels, die mij deze dingen toonde.

9 En hij zeide tot mij: Zie dat zij het niet doet; want ik ben uwe mededienstknecht, en die uwer broederen, de Profeten, en van degenen die de woorden dezes boeks bewaren: aanbid God.

10 En hij zeide tot mij: Verzegel de woorden der profetie dezes boeks niet; want de tijd is nabij.

11 Die onrecht doet, dat hij nog onrecht doe; en die vuil is, dat hij nog vuil worde; en die rechtvaardig is, dat hij nog gerechtvaardigd worde; en die heilig is, dat hij nog geheiligd worde.

12 En zie, ik kom haastelijk, en mijn loon is met mij, om een legelijk te vergelden, gelijk zijn werk zal zijn.

13 Ik ben de Alpha en de Ome-

ga, het begin en het einde, de eerste en de laatste.

14 Zalig zijn ze die zijne geboden doen, opdat hunne macht zij aan den boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad.

15 Maar buiten zullen zijn de honden, en de toovensars, en de hoereerders, en de doodslagers, en de afgodendienaars, en een iegelijk die de leugen liefheeft en doet.

16 Ik, Jezus, heb mijnen Engel gezonden, om ulieden deze dingen te getuigen in de gemeenten. Ik ben de wortel en het geslacht Davids, de blinkende morgenster.

17 En de Geest en de Bruid zeggen: Kom. En die het hoort, zegge: Kom. En die dorst heeft,

come; en die wil, neme het water des levens om niet.

18 Want ik betuig aan een iegelijk die de woorden der profetie dezes boeks hoort: Indien iemand tot deze dingen toedoet, God zal over hem toedoen de plazen die in dit boek geschreven zijn;

19 en indien iemand afdoet van de woorden des boeks dezer profetie, God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens, en uit de heilige stad, en uit hetgeen in dit boek geschreven is.

20 Die deze dingen getuigt, zegt: Ja, ik kom haastelijk. Amen. Ja, kom Heere Jezus.

21 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met u allen. Amen

EINDE DES NIEUWEN TESTAMENTS.